



Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Hillerslev Herreds Tingbog - 1666

Hillerslev herredsting 1666.

De første blade mangler og af de næstfølgende findes kun fragmenter.

Datering mangler indtil 6. februar, men på grundlag af opsættelsehenvisninger kan datering af enkelte tidligere indførsler rekonstrueres.

Herredsfogeden er nominelt Søren Jensen i Kanstrup, men han afløses til og med 18/9 af Jacob Ulf i Kløv og fra 9/10 og året ud af Rasmus Pedersen Broch, byfogeden i Thisted.

Skriveren er Niels Jensen i Thisted.

Poul Salmandsen i Vester Vandet får udlæg for gæld.

Slutning af en boreregistrering. Underskrevet i Rær af Jens Pedersen, Christen Sørensen og Peder Sørensen.

16. januar?

Stævning af skyldnere i Nors sogn: Anders Christensen i Haa(rgård), J(ep) Nielsen i Nors, Christen Andersen i Vorring, Poul Pedersen i Nors, Christen Poulsen i Nors og Pe(der Madsen), Vestergård i Nors.

Sagen opsat 6 uger (27/2).

Morten Morisen, skolemester i Hiermoll, på hr. Christen Nielsens vegne, sognepræst ibm., har ladet stævne Hans Christensen i Hiermoll for resterende tiende.

For sidstnævnte møder Jens Andersen i Bierre. (6/2).

Hr. Oluf Jacobsen, (sognepræst) til Hunstrup og Østerild irettelægger et pantebrev på 378 1/2 rdl. udstedt af (Karen Dyre) til Knivholt, (til vitterlighed?) underskrevet af Jacob Sparre og Hartvig Kås til Ulstrup. Som pant er stillet en gård og et boel i Sønder Klit (måske mere?), 1 td. hartkorn sat til 30 rdl.

Dom: Hun skal betale eller lide indvisning i pantet. 23. januar`?

Christen Jensen i Torsted, på Poul Salmandsen i Vester Vandet hans vegne, har ladet stævne Peder Laustsen i Kåstrup, Niels Poulsen i (Knudgård i Sen)dels, (navn forsvundet) i Bundgård i Sendels, Niels Jensen i Fortoft og (Tom)is Nielsen i Skinderup for skyld. (13/3).

Herefter mangler adskillige blade. Rester af disse med enkelte læselige ord samt brudstykker af ord sidder i falsen.

30. januar?

Rest af dom, hvorefter restancer skal betales.

I

17

Hillerslev Herreds Tingbog - 1666

6. februar.

Sag om skyld. Opsat (6 ? u)gger.

Anders Nielsen i Kielstrup. Jens Christensen Kåstrup i Brund og Niels Balsen i Store Hillerslev fordeler folk (resten forsvundet).

Christen Christensen (Høy?) l Nors på (hr. Anders) Kiøldsens vegne, sognepræst i Nors (og Tved sogne), lader fordele følgende for resterende korntiende: Tomis Andersen i Tved sogn, Niels Jensen i Østerby, Peder Pedersen i Nørby, Laust Christensen på Skielsbjerg, Tomis i Vorums huoll, Anders Nielsen i Nørby.

I Nors sogn: Christen Andersen i Vorring, Olluf Enuoldsen (i Vorring), Olluf Madsen ibm.

(16/1). Hr. Christen Nielsen (sognepræst i Hjardemål) har ladet stævne Hans Christensen ibm. Stævningsmændene talte med Hans Christensens søn Just Hansen.

Tingsvidne.

Hr. Christen Nielsen fordeler. (Resten, bortset fra navnene på fire af lovhøringerne, er forsvundet.

Hr. Christen Nielsen i Hierdemold fremlægger en kontrakt med Holbæk by om nogle husmænds arbejde, som ligger til Holbæk. Da nu samme bønder har akkorderet med borgmester og råd, har de efter dene dag intet at svare til hr. Christen.

Dateret Holbæk 30/11 1665. Læst her på tinget 16. januar sidst forleden.

Søren Sørensen (foged på Kølbygård) har på sin husbonds vegne ladet stævne følgende for restancer: Johanne Laustdatter og (Michel Jørgensen (i Vestergård i Østerild), Christen Christensen Skytt i Hunstrup, Jørgen Michelsen i Hirmold, Jens Smed i Østerild, Christen Jensen i Kløv og Jens Smed ibm. (20/3).

13. februar.

Envold Poulsen, barnefødt i Aggersholm, har ladet stævne Mads Pedersen i Kåstrup, »tiltalte med hans broder Gregers Pedersen«, for gæld efter forpligt. (27/3).

Fordelt i Sendels sogn for resterende kongetiende: Steffen Madsen i Malle, Knud Lauritsen, Michel Siebersen, Niels Andersen og hans søn Søren Nielsen, Niels (Verffer?) (alle ibd?). Mads Nielsen i Strømgård, Christen Falchvorsen, Niels Nielsen Bech i Hou og hans gårdmand Christen Christensen. (Også nævnt Kielstrup og Voring, men personnavne forsvundet).

(Pe)der Andersen i Ll. Hillerslev stævnes (formodentlig) af Christen Ibs(en i Snested). (Samme sag i næste indførsel).

18

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

Christen Ibsen i Snedsted på sine søstre Maren Ibsdatters og Mette Pedersdatters vegne har ladet stævne Niels Christensen i Tved (by) og Jens (Vundet?) i Kåstrup og æsker formynderskab over Maren Ibsdatter overdraget nemt Mette Pedersdatters arvelod frigjort. (27/3).

(Anders Christensen Momtoft) i Kielstrup irettelægger en opsættelse, hvorefter hun har stævnet Jens Lauridsen i Kielstrup. Jochim Irgens og Peder Pedersen (skriver på Vestervig?). Endvidere irettelægger han et tingsvidne (af 6/12 1665, gentaget i indførsel 1/9 1668, s.d.), hvori vidnes om brugen af en halv gård liggende til Vestervig. Den anden halve gård fæstes af Laurits Nielsen.

Niels Pedersen (i Sperring) på Vestervigs vegne mener, at Anders Christensen, der har »clareret landgilde« også bør betale (skatterne?).

(Dommen synes at gå Anders Christensen imod, men se iøvrigt 20/3, 24/4, 23/10, 13/11 og 27/1166 samt 1/9 68). (20/3).

20. februar.

Christen Christensen, ladefoged på (Ullerupgård) irettelægger for Anne Arenfeld og for Karen Dyre til Knivholt en bovurdering af 19/12 1665 efter en fæster (i Tved? sogn).

Stævnet er følgende (arvinger?) : Peder Svendsen i Hillerslev og hans hustru, Thomas Laustsen i Hinding, Poul Christensen i Hillerslev, Poul Andersen i Kåstrup og hans moder Inge Poulsdatter, Inge Tombsdatter ibm., Jens Laustsen i Tved sogn, (der æsker boet for begravelsesomkostningerne), Volborig Tomsdatter ibm., hr. Oluf Andersen i Sels, Anne Kielsdatter i Grobgård og Christen Jensen i Tved sogn.

Oluf Christensen (stednavn forsvundet) tiltaler Christen Andersen i Vorring og sal. Anders Poulsens hustru i Nors for skyld, hvoraf den sidste skulle have betalt 1652. Hvis der ikke kan skaffes udlæg hos Anders Poulsens enke, Maren Lauritsdatter, bør hun lide efter loven.

Dom: påstanden følges.

Peder Iversen i Hjardemål på sin stedsøn, Peder Sørensens vegne, tiltaler Søren Sørensen, foged på Kølbygård, for penge og korn, som Mikkel Sibosen i Malle skyldte, og som Søren Sørensen har kautioneret for. (Sagen fortsætter). Veell Suendtzen på Søren Sørensens vegne

tiltaler Mikkil Sibosen i Malle for korn og penge, han skylder. Opsat 6 uger. (3/4).

Niels Monsen, kirkeværgen i Hellersløff sogn udnævner lovhøringerne, som skal fordele folk, der skylder tiende.

Niels Pedersen Bisgård i Kåstrup (lader fordele) folk i Kåstrup, der skylder tiende til Kåstrup kirke, bl.a. Christen Pedersen Møller.

Søren Jensen i Kåstrup på egne og Anders Christensens vegne fordeler Mads Pedersen i Kåstrup (m.fl.?).

19

Hillerslev Herreds Tingbog - 1666

27. februar.

Laurits Christensen Næstrup, borger i Thisted har stævnet vidner. Søren Christensen i Kjelstrup vidner, at 1662 26/3 var han til skifte i sal. Anders Jespersens bo i Øster Vandet, og da så og hørte han, at Inge Jespersdatter, Laurits Christensen Næstrups hustru i Thisted æskede efter skadesløsbrev 2 rdl. og 3 td. byg. Christen Jensen i Torsted og Veell Svendsen i Brund vidnede, (det samme?).

Christen Jensen i Ø. Vandet er stævnet til vidnes påhør.

Christen Jensen i Torsted på hr. Peder Christensen i Aggerhollem hans vegne fremkalder vidner. Christen Pedersen Ødland i Aggerhollem vidner, at 1659 ved mikkelsdag leverede han på sin faders, hr. Peder Christensens vegne 1 td. rug til Laust Madsen i Thisted.

Niels Christensen Tang, kirkeværgen for Tveds sogn på kirkens vegne fordeler folk, som rester med deres kirketidende i Tveds sogn, bl.a. Christen Pedersen vesten kirke.

Tomas Nielsen i Skinnerup, kirkeværgen for Skinnerup sogn, fordeler folk fra Skinnerup, der skylder kirketidende.

Christen Christensen på fru Anne Arenfeldts vegne tiltaler Knud Nielsen i Kåstrup for skyld. Opsat 6 uger (10/4).

Peder Andersen Bage ved Klet møller irettelagde en opsættelse af (16/1) (6 uger). Dom: Christen Poulsen bør betale Peder Andersen Baggi halvdelen af det skyldige beløb inden 15 dage osv. (Sagen fortsætter).

Peder Andersen Bage ved Klitmøller tiltaler Peder Madsen for skyld efter opsættelse (6 uger). Han skal betale. (Sagen fortsætter).

Peder Andersen Baggi tiltaler Anders Christensen for skyld efter opsættelse fra 16. januar. Han skal betale. (Sagen fortsætter).

Peder Andersen Baggi tiltaler Jep Nielsen i Nors for skyld efter opsættelse fra 16/1. (6 uger). Han skal betale. (Sagen fortsætter).

Peder Andersen Baggi ved Klitmøller tiltaler Christen Andersen i Vorring og Poul Pedersen i N(ors) for skyld efter opsættelse fra 16/1. De skal betale.

6. marts.

Veel Suentzen på Søren Jensens vegne tiltaler Niels Jensen i Hald i Tuedtz logen for skyld efter opsættelse fra 23/1. Han skal betale.

Palle Christensen Smed i Skinnerup tilbyder Jesper Sørensen i Brogård i Kjelstrup, at han kan indløse en hoppe, som han har givet i pant, ellers skal Palle Smed beholde hoppen.

20

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

13. marts.

Peder Christensen Febbersted, Nørby i Tveds sogn tiltaler Peder Pedersen i Nørby for skyld. Opsat 6 uger. (24/4).

Peder Nielsen i Blege huoll fordeler (resten forsvundet).

Jens Pedersen i Skielsgård og Laust Christensen i Biere lod fordele Peder Pedersen i Nørby i Tveds sogn.

Peder Svendsen i Stor Hellersleff fordeler Laurits Andersen i Store Hillerslev. Folk i Østerild sogn fordeles for restancer af kirketienende, bl.a. Mett i Abildgaard. (Ialt 20 læselige navne).

Niels Andersen tiltales for skyld. Opsat 6 uger.

(23/1). Poul Salmansen i Vester Vandet tiltaler Peder Lauritsen i Kåstrup, Niels Poulsen i Knudgård i Sendels, Niels Jensen i Fårtoft og Laurits Mikkelsens enke Maren Clemedsdatter i Malle for skyld.

Tiltale for gæld. (Resten forsvundet). 20. marts.

(6/2). Søren Sørensen, foged på Kølbygård på sin husbond velb. Lucas Lange til Kølbygård hans vegne med opsættelse af 6/2 tiltaler folk i Hunstrup og Østerild sogne og i Hjardemål for skyld og restance på tienden.

Dom: De skal betale.

Søren Sørensen på Lucas Langes vegne tiltaler Niels Pedersen i Febersted for resterende skyld og landgilde.

Dom: Han skal betale.

Søren Sørensen på Lucas Langes vegne står til vedermålsting med Anne Nielsdatter født i Østerild.

(13/2). Niels Pedersen i Sperring, delefoged til Vestervig fremkalder synsmænd, der har synet den øde gårds ejendom i Kjelstrup, som ligger til

Vestervig Kloster, og som Anders Christensen Momtoft sidst i fæste havde. (24/4).

(20/3). Veell Svendsen i Brund har ladet syne en gård i Østerild, som Anders Mikkelsen påbor, for brøstfældighed.

Veell Svendsen i Brund på hr. Oluf Jacobsen, sognepræst tit Hunstrup og Østerild hans vegne ctr. Anders Mikkelsen for skyld og tiende.
Medunderskrive

21

Hillerslev Herreds Tingbog - 1666

re på gælds-brev Anders Sørensen ved kirke i Østerild og Marchus Pedersen i Synder Klet. Det kræves, at han betaler. Ellers skal fæstet være forbrudt. Opsat 6 uger. (8/5).

Jens Lauritsen i Hinding, kirkevæрге for Nors kirke, lader fordele folk for resterende kirketien-de.

Robert Tomsen, forrige foged på Nørlund, tiltaler sin tjener Peder Pedersen i Nørby i Tveds sogn for resterende landgilde fra 1663. Opsat otte dage. (27/3). Provincialfiskalen tiltaler Mikkil Nielsen i Skinnerup. Intet videre derom gik beskrevet.

27. marts.

Tomas Østern på provincialfiskalen Hermand Kierchkoff ctr. Mikkil Nielsen i Skinnerup for en kasse tobak, han havde båret ud af Tøger Tøttrup's kælder i Thisted og sat på Poul Resens vogn og ført det bort. Mikkil Nielsen udsteder en forpligt, underskrevet også af Jørgen Nielsen i Djernæs og Peder Andersen, rådstueskriver. Rasmus Broch, byfoged i Thisted attesterer, at han og to andre har været hos borgmester Peder Justsen og spurgt, om han havde fået noget af tobakken, hvortil han svarede nej, og Rasmus Broch spurgte også Peder Justsen, om han havde givet befaling til at bære tobakken ud, hvortil han også svarede nej. Tingsvidne.

(20/3). Robert Thomsen ctr. Peder Pedersen i Nørby i Tveds sogn for restance på landgilde i 3 år, efter opsættelse.

Dom: Han skal betale inden 15 dage eller have sit fæste forbrudt. (10/7).

(13/2). Christen Ibsen i Snedsted kræver sin søsters Maren Ibsdatters arv af Niels Christensen i Tved og renten af sin søster Mette Pedersdatters arv af Jens Christensen Vandet i Kåstrup, som var hendes værge, så hun kan få til fornødenhed sko og klæder. Maren Ibsdatter er født i Lille Hillerslev.

Dom: Christen Ibsen har ikke bevist, at han er vederhæftig at bekomme sine søstres arvelodder. Han skal forpligte sig til at anvende (renten?) til sine søstres fornødenhed, og hvis værgerne ikke efterkommer rettens kendelse, skal de lide på deres bedste bo og gods. (15/5).

(13/2). Enuold Poffuelsen, født i Agger hollem, har stævnet Mads Pedersen i Kåstrup for skyld. (Broder Gregers Pedersen i Kåstrup).

Dom: Han skal betale osv.

Poul Andersen i Store Hillerslev tiltaler Laust Jensen i Store Hillerslev for skyld efter brev. Skulle være betalt 1652. (15/5).

Herredsfoged Søren Jensen i Kanstrup lader fordele Morten Christensen i Store Hillerslev for skyld, der skulle være betalt for korn til at så.

22

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

3. april.

Ældste Poul Enevoldsen i Aggerholm fremkalder vidner: Jens Poulsen i Agerholm og Anders Poulsen ibd. Indstævnet Bertel Pedersen, født i Kåstrup. Peder Broersen på Catrina von Anders, sal. Jacob Nielsen til Rixtrup, hans efterleverske hendes vegne giver Tomas Poulsen på Torp kald og varsel til vidner at påhøre angående Torps tilliggende ejendom, ager og eng, som han har haft i brug. Indkaldt er vidner fra Borup, Sarup, Baasgaard, FeeuerSted ... Søborg. De blev spurgt, om Tomas Poulsen til Torp havde brugt Torps tilliggende, ager og eng, til sæd, fædrift og hø, siden han blev Torp mægtig ved indførsel, og om nogen anden havde brugt ager og eng, uden det har været med Tomas Poulsens minde. De svarede, at det ikke var dem bevidst, at andre havde brugt tilliggende uden Tomas Poulsen og de, som har været i hans minde. Tingsvidne.

(20/2). Søren Sørensen, foged på Kølbygård lader tiltale Mikkel Sibosen i Malle i Sendels sogn for skyldige penge og korn efter brev. Han skal betale.

10. april.

Peder Knudsen, provincialfiskalens tjener, på egne og Jens Andersen, Mester Ludvig i Thisted, Tomas Koch og Tøger Tøttrup deres vegne og ønskede, om Jørgen Lykke eller nogen på hans vegne havde noget at beskyldte de førstnævnte personer for, de da ville fremkomme for retten nu, og hvis noget skulle afgøres ved proces, havde de at stævne Peder Knudsen på hans værneting, enten Læsø eller Anholt. Ingen mødte. (1/5).

Mads Pedersen i Kåstrup tiltaler Peder Jensen på sin hustrus, Anne Jensdatters vegne først for løn i 6 år, da hun vogtede kvæg og kørte med hans plov med hvad anden gerning, hun kunne gøre for ham, og dernæst løn i 10 år, da hun havde været hans betroede pige og stået for både brygning og bagning og alt andet husarbejde. Desuden for korn, som hun havde avlet på 16 skp. bygsæd af hendes faders Jens Christensens gård, men som Peder Jensen havde taget til sig. Opsat 1 måned. (15/5).

Poul Eriksen i Kåstrup lader fordele Peder Laursen i Kåstrup for skyld fra 1660. (27/2). Christen Christensen, ladefoged på Ullerupgård tiltaler på fru Anne Arenfelds vegne efter opsættelse af 27/2 Knud Nielsen i Kåstrup for skyld, som skulle være betalt 1664 (4 rdl.). Han skal betale.

Christen Christensen, ladefoged på Ullerupgård på fru Anne Arenfelds vegne fremkalder synsmænd, der har synet et stykke havrelandsjord, og som der skulle være sået 16 tønder havre i. De syntes, at den ottendepart af jorden var hiel? og i bolcher (el. bolcher) og var utjenlig til at bære havre i år.

23

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

Christen Frandsen i Hinding får afkald af Peder Frandsen ibd. på egne og sin sal. broders børns vegne, Niels Nielsen og Anders Nielsen. Endvidere af Niels Frandsen i Hinding og af Anders Nielsen (i Febersted) på sin trolovede fæstemøs vegne, Berette Frandsdatter, for arv efter deres salige forældre Frands Nielsen og zidsel Nielsdatter, der boede og døde i Hinding.

Laurits Andersen i Skovsted på sin husbonds fru Karen Dyrers vegne; så stande for dem Anders Ibsen i Hundall, Anders Christensen i Bundgård i Sennels, Søren Poulsen i Skovsted, Thorsten Therschelsen ibm., Christen Simonsen ibd., Tomas Jensen ibd. og unge Niels Nielsen i Hou, som havde synet bygningerne på Momtoft, som Hans Henderiksen, foged på Momtoft foreviste dem (specificeret). Ejler Jacobsen på Momtoft er stævnet til dette synsvidne at påhøre.

(17/4 er vist 3. påskedag).

24. april. Næste tingdag efter påske.

Niels Christensen lader stævne Christen Andersen i Vor(ring) for skyld efter brev. Opsat 6 uger.

(13/3). Peder Christensen Febersted i Nørby i Tveds sogn (Tuedtz Sogen) tiltaler efter opsættelse af 13. marts Peder Pedersen i Nørby (hvis hustru er Maren Pedersdatter) for skyld efter brev. Han skal betale.

(20/3). Anders Christensen Momtoft i Kjelstrup lader fordele Jens Lauritsen ibm., som efter dom her af tinget den 13/(2), hvorefter Anders Christensen skulle give et års landgilde, bør stille Anders Christensen tilfreds for forskrevne ... vundne brug og brugelighed eller lide dele. (23/10).

i. maj.

(10/4). Christen Christensen Høy i Nors på Jørgen Lykkes tjeners vegne Niels Pedersen Skinderup ved Klet møller har ladet stævne en af provincialfiskalens tjenere i Thisted, samt Tomas Koch, Tøger Tøttrup og mester Ludvig ibm. Endvidere Salmand Andersen i V(ester Vandet?), Poul Olufsen ved Klitmøller, Jørgen Jensen og Inger Andersdatter ibd. Christen Høy begærede, at de måtte vidne om det bogkøb og adkomsten til bøgerne, som provincialfiskalens tjener har ladet forsegle hos Niels Pedersen Skinderup. Men da fiskalens tjener, Peder Knudsen, ikke er stævnet, og da han 10/4 har budt sig i rette, om Jørgen Lykke eller nogen på hans vegne havde ham eller andre at tiltale, de da ville komme frem, og ingen mødte,

og Peder Knudsen ikke er lovlig stævnet, kan der ikke udstedes noget tingsvidne.

Søren Sørensen, foged på Kølbygård på hans husbonds, Lucas Lange hans vegne forbød al jagt og skytteri på den gode mands ejendom og alt fiskeri for Kølbygård, især ... Kløvs mølledam og fra Kløv kær fra Store Træbro til Tang marke, uden de mænd af Kløv, som kunne have det i minde, og forbyder Hoxøer

24

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

mænd al tørvegrøft og lyngslet i Østerild hede. Indstævnet er Hoxser mænd, Peder Henriksen i Bromølle, Ib Andersen i Kløvs mølle, Jens Pedersen på Tangh og Christen Andersen på Ballerumb.

Well Suendtzen i Brund udsteder dette.

Jacob Wllff i Kløu begærer skudsmål af herredsmænd om, hvordan han har skikket og forholdt sig i de 14 år, de har kendt ham, siden han kom her til herredet. 24 mænd (bl.a. i Oders heede, Hundall, Jensbye og Christen Jensen Blesbiere (i Nors) giver ham godt skudsmål som en ærlig ung karl, og dersom Gud og øvrigheden fremdeles forfremmer ham i herredsfogderiet, er de derudi tilfreds og fornøjede.

Niels Jørgensen på Ørum på sin husbond Gabriel Berns til Ørum hans vegne tiltaler folk for restancer på landgilde (i hele Nordty). Mange møder og lover at betale.

(20/3). Hr. Oluf Jacobsen, sognepræst til Hunstrup og Østerild lader tiltale Anders Mikkelsen i Sønderby i Østerild efter opsættelse 20/3 for skyld efter brev for 1663 og 1664?. Det kræves, at han betaler, og at han skal have forbrudt sit fæste.

Dommen imødekommer kravet. 15. maj.

Christen Christensen Høy i Nors udlejer til Søren Christensen i Kjelstrup til græsning ir denne sommer den toft, der ligger til den gård i Kjelstrup, som nu er øde, som Christen Pedersen sidst påboede, og er tjener til Knud Giedde. (22/5) Veell Suendtzen i Brund på hr. Niels Olufsen, sognepræst i Hiellerslev hans vegne forbyder Store Hillerslevs og Lille Hillerslevs mænd at bruge i Hillerslev kær og fællid videre end som fællid kan tåle.

(27/3). Christen Ibsen i Snedsted tager på sin søster Mette Pedersdatters vegne Jens Christensen Vandet i Kåstrup i hånden og bekender, at han har fået fire års rente af hendes arv.

(27/3). Poul Andersen i Store Hillerslev tiltaler efter opsættelse af 27/3 Laurits Jensen i Store Hillerslev for skyld efter brev. Skylden skulle være betalt 1652. Dom: Han skal betale.

(10/4). Peder Jensen i Kåstrup fører, vidner, som beretter, at Anne Jensdatter, som nu er Mads Pedersens hustru, kom fra hendes forældre og blev opfostret hos hendes farbror Peder Jensen med ... klæder og

skolegang, (16/10) men at de ikke ved om det var for løn. Andre vidner beretter, at da Anne Jensdatter blev gift med Mads Pedersen, udstyrede Peder Jensen hende (specificeret). (16/10, 6/21).

25

Hillerslev Herreds Tingbog - 1666

22. maj.

Mikkel Pedersen Tanderup i Østerild, kirkevæрге, kræver folk i Østerild (bl.a. i Spanggaard) for tiende af det øde gods i sognet. De sætter i rette, at ingen af dem har brugt de øde gårdes jord, hverken til sæd eller til græsning, og de mener derfor, at de bør være fri for tiltale og dele. Opsat 6 uger. (3/7) (Sagen fortsætter)

Mikkel Pedersen Tanderup, kirkevæрге til Østerild kirke, lader fordele folk i Østerild for skyldig kirketidende, hvis de ikke godvillig betaler i dag.

(15/5). Christen Christensen Høy i Nors tager Poul Christensen i Kielstrup, Anders Christensen Momtoft ibm. og Søren Christensen ibm. i hånd og (udlejede) til dem græsning 1 den øde gårds mark, som Christen Pedersen sidst påboede, undtaget, hvad husbonden selv vil lade slå og bjerge.

Hr. Christen Nielsen, sognepræst i Hierremold, lader fremkalde vidner, som beretter, at Karen Pedersdatter i Hjaremål har fået tre børn udenfor ægteskab. Indstævnet er Karen Pedersdatter.

Christen Christensen Høy i Nors på Jørgen Lykke til Søgård hans vegne lader fordele Peder Andersen og Mikkel Nielsen i Skinderup for skyldig kongetiende. 29. maj.

Søren Sørensen, foged på Kølbygård på Lucas Langes vegne tiltaler Tomas Poulsen på Torp for 20 sldl. for fæmon, 16 stk., som Lucas Lange har haft i foder 1665. Opsat 6 uger. (17/7)

Søren Christensen i Kjelstrup på fru Anne Arenfelds vegne har ladet syne et fald vintersæd, rug, på Sønder Loddall. Marken var opvrødet hid og did, og hvis det havde været sammen, syntes det at kunne være 1 td. sæde. Alle Kjelstrup mænd er indstævnet. (17/7)

12. juni.

Niels Pedersen i Sperring, delefoged til Vestervig, på hans husbonds Jachob Jerigsen (!! Jochum Irgens) til Vestervig hans vegne fører vidner om afgifter af ejendomme. Anders Christensen i Haargaard i Nors sogn vidnede, at han ikke har givet mere end 10 td. byg i landgilde, siden han nu på femte år har fæstet gården. Fremlagt hans fæstebrev, dat. Holmgård 15/9 1661 på den gård i Vorring, som Christen Andersen fradøde. Han skal give 10 td. byg i landgilde, idet der er givet 2 td. byg afslag. Jens Brixen i Hansted vidner, at han har givet 7 rdl. i landgilde, konge- og kirketidende og arbejdspenge, hvad han beviser med en seddel, dateret Torp, 12/5 1647, underskrevet af Søren Nielsen, Jens Brixen vidner

desuden, at halvparten af den bolig, han påbor, og som Søren Bertelsen og Peder Pedersen har påboet i langsommelig tid har været øde. Flere vidnede,

26

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

at den gård i Rær, Mikkel Jørgensen sidst påboede, har været øde i 2 år, og at den ikke kan blive besat, hvis der ikke gives afslag på 4 td. byg og 4 td. havre. Det hus i Rær Christen Abrahamsen påboede, er øde på tredje år. Af det har der været givet 2 sldl. Arbejdspenge og intet andet, da det var et gadehus. Christen Frandsen i Hansted vidnede, at han nu giver til sin husbond 2 sldl., foruden kongens skatter, som han giver af 1 td. hartkorn, der er blevet ham pålagt, siden hans forrige husbond Jerich Juell døde. I hans tid gik der ikke videre deraf end en dagsgerning, eftersom det er blot et gadehus uden avling, men nu må give to sldl. for arbejde. Vidnerne vidnede, at de to gadehuse i Hansted, som Mette Christensdatter og Peder Jensen iboede, i lang tid har ligget øde.

Niels Jensen i Thisted, skriver til Hillerslev herredsting, begærer skudsmål af herredsmændene. 24 mænd vidner, at de har kendt ham både som karl og som gift mand, og at han har boet i Thisted. (Folk bl.a. fra Toussø, Niels Pedersen Bidtzgaard i Kåstrup, Christen Christensen Skytt i Hunstrup). De giver ham godt skudsmål.

Søren Christensen i Kjelstrup på hr. Niels Olufsen i Hillerslev og kirkeværgerne til Hillerslev deres vegne forbyder folk i sognet at køre deres korn hjem, før det er tiendet.

Peder Andersen, rådstueskriver i Thisted, forbyder Johan Lauritsdatter i Vestergård i Østerild og Anders Mikkelsen i Sønderby i Østerild at føre deres korn af marken, før de har tiendet kirkens anpart til Peder Andersen.

Tomas Poulsen til Torp tiltaler Jens Pedersen Bavn i Søborg for skyld efter forpligt 50 sldl. 2 mk. 1 sk.

Dom: Han skal betale. (Sagen fortsætter).

Tomas Poulsen til Torp tiltaler Jens Pedersen Bavn i Søborg for skyldig landgilde med mere og kræver, at han skal have sit fæste forbrudt.

Dom: Han skal betale og have sit fæste forbrudt. 19. juni.

Mester Anders Nielsen Hieboe, sognepræst til Thisted, på sin hustrus Anne Hansdatters vegne tiltaler kirkeværgerne i Sennels, fordi de ikke ville modtage fæstepengene 40 rdl., som han ville give dem på sin hustrus vegne, da hun ved landstingsdom er kendt berettiget til at fæste tienden. Kirkeværgerne henviste til de forrige kirkeværger. Kirkeværgerne nu er Peder Jørgensen i Hundal og Christen Nielsen ibm. (Sagen fortsætter).

Mester Anders Nielsen Heeboe forbyder mænd i Sennels, at føre deres korn af marken, før der er tiendet. (60 navngivne fæstere i sognet).

Christen Nielsen på Tanderup lader fordele folk for skyld efter breve, (bl.a. tou les Schouertøre), som skulle være betalt 1657.

27

Hillerslev Herreds Tingbog - 1666

Hr. Anders Kjeldsen, sognepræst i Nors, forbyder nogle folk i Nors sogn at flytte deres korn af agrene, før der er tiendet.

Christen Andersen i Skinnerup opsiger fæstemålet af den gård, han ibor, og som tilhører Jørgen Lykke til Søgård.

Jørgen Christensen, foged på Søgård. De så stande for dem Anders Madsen i Nors og Christen Christensen ibm., som på deres medbrødres vegne opsagde den love, som de og deres medbrødre havde gjort til Jørgen Lykke angående kongens korntiende af Nors sogn, som de ikke længere vil have i forlening, fordi menige sognemænd ikke vil holde dem uden skade.

Ældste Jens Mikkelsen i Store Hillerslev giver på sin trolovede fæstekvinde Maren Nielsdatter hendes vegne afkald til Søren Svendsen i Store Hillerlev for hendes arv efter hendes sal. fader Niels Andersen i Store Hillerslev.

Vill Svendsen, delefoged til Ørum slot, på Niels Jørgensen på Ørum hans vegne lader fordele folk for skyldig hedeleje af Kronens Endel i Vang sogn.

Vill Svendsen på monsieur Klingenberg til Bustrup hans vegne forbyder menige sognemænd i Kåstrup at føre deres korn af marken, før der er tiendet tredjeparten af konge- og kirketiende.

Jens Nielsen Smed i Klø, Søren Christensen i Medelklit, Peder Christensen Krog i Hjardemål, Christen Christensen Skytt i Hunstrup og Anders Christensen ibm. opsiger fæstet af deres gårde, som ejes af Lucas Lange til Kølbygård. Søren Sørensen, foged på Kølbygård, mener, at nogle af Lucas Langes søskendes og hans egne tjenere ikke kan bevise, at de har lidt nogen overlast af husbonden eller hans fuldmægtig, og nogle af Lucas Langes søskende er udenlands og burde være stævnet. (31/7).

26. juni.

Søren Christensen i Kjelstrup på fru Anne Arenfelds vegne fører som vidner to af Ullerupgårds folk, der vidner, at de har set Kjelstrup bymænds svin nu i vårdage gå i fru Anne Arenfelds vinterrug på Sønder Loddal. Folk i Kjelstrup er stævnet.

3. juli.

(22/5). Mikkal Pedersen Tanderup i Østerild Kirkeværges tiltaler folk i Østerild for kirketiende af øde gårde i Østerild sogn. Peder Jensen i Østerild mødte på sognemændenes vegne og benægtede, at nogen af dem havde brugt de øde gårdes jord. Dom: Da Mikkal Pedersen ikke beviser, at nogle af Østerild mænd har brugt jorden til de øde gårde, frikendes sognemændene.

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

111. juli.

(27/3). Anders Pedersen i Nørby i Tveds sogn fremlægger et fæstebrev, hvorefter Robert Tomsen, forrige foged på Nørlund, fæster den gård i Nørby, som Peder Pedersen Sand før iboede, dat. 20. april 1666.

Anders Pedersen lod derefter forbyde Peder Pedersen at befatte sig med gården. (17/7).

Christen Jensen i Thorsted lader fordele Jens Sørensen i Nors for 3 rdl. efter vidnesbyrd af Hundborg herredsting 25. juni sidst.

Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum slot, tiltaler Oluf Jensen Dall i Lille Hillerslev og Tomas Mikkelsen ibm., for skyldige indskrivelses- og fogedpenge (og stedsmål: Tomas Mikkelsen), og tiltaler Christen Christensen i Nørgård i Sendels (også stavet Seels), og kræver, at han fremviser hjemmel på halve Nørgård, han bruger.

Dom: Oluf Jensen og Tomas Mikkelsen skal betale inden 15 dage, og Christen Christensen bør fremvise sin hjemmel.

17. juli.

Provincialfiskalen Herman Kirkoff byder i rette, at han, da han på andre steder skal udføre noget i Hans Majestæts tjeneste, ikke kan være her på stedet længere, vil bede folk, der har noget at tiltale ham for, da nu at komme frem med det, og han mente, at der ikke bør udstedes noget lovmål imod ham, så længe han er på andre steder.

Jens Andersen Fieresleff i Thisted lod læse rentemester Henrich Møllers ordre. Peder Andersen i Thisted på sin husbonds, lensmandens, vegne tiltaler folk ved Klitmøller for brug af klittag til tag på husene.

(29/5). Søren Christensen i Kjelstrup på fru Anne Arenfelds vegne til Ullerupgård fremkalder Anders Nielsen i Kjelstrup, der lover at tilfredsstille fru Anne Arenfeld for den skade, hans svin har gjort i hendes mark.

Anders Christensen Overgård i Vixøe på hans søster Johan Tomasdatters vegne fremstiller vidner, nemlig Christen Christensen i Tienstrup, før boende i Vixse, Jens Olufsen i Hestkier, Christen Andersen i Krog og Peder Madsen på Brundbierre, som vidnede, at de 1638, den 29. marts efter tingsvidnes indhold var i Overgård i Vixse sogn og der hørte og så, at sal. Søren Tomsen, som den tid boede i Overgård, og siden boede og døde i Ullerup i Hanherred, da blev Søren Tomsen således forligt med sine søskende, Christen Tomsen, Anders Tomsen, Tomas Tomsen og Johan Tomasdatter, at han skulle give hver af dem 20 sletdaler, som var deres fædrene arvelod, og da tog Søren Tomsen sin søster Jahan Tomasdatter til sig med sin arvelod efter hendes fader, da han var hendes rette værge og formynder. Stævnet er i Ullerup i Hanherred Kirsten Nielsdatter og hendes børn, nemlig Niels Sørensen, Christen Sørensen, Laurits

Hillerslev Herreds Tingbog - 1666

Sørensen, Maren Sørensdatter og Karen Sørensdatter, alle i Ullerup, og Anders Pedersen, Kirsten Nielsdatteres mand. Desuden stævnet Tomas Sørensen i Nørgård i Nørhå.

(10/7). Peder Pedersen i Nørby i Tveds sogn fremlægger et fæstebrev 19/6 1666 fra Vincentz Hahn, hvorefter han, så længe han betaler sine afgifter, må bruge den gårdpart, som tilhører Vincent Hahn, og hvis han ikke må nyde den anden gårdpart, må han dele avlen med den anden fæster. Husene, som han har bygget, må han selv bruge. To mænd vidner, at de var hos Anders Pedersen i Nørby i Tveds sogn og forbød ham at have nogen brug (uden) i den gård, han har fæstet og at ... afgrøden, som han kan tilkomme efter fæstebrevet. (24/7).

Christen Christensen Høy i Nors på sin husbonds professor Hans Zoegas vegne har ladet stævne Mikkell Nielsen i Skinnerup og hans moder Margrete Sørensdatter og Laust Aggesen i Skovsted for skyld, dels landgilde, dels penge efter en beskyldningsseddel, skrevet af Jørgen Nielsen på Diernæs.

Dom: De skal betale.

(29/5). Søren Sørensen, foged på Kølbygård, på Lucas Langes vegne tiltaler Tomas Poulsen på Torp for 20 sldl., som han skylder for 16 stk. fæmon, som Lucas Lange har haft i foder.

Dom: Han skal betale. 24. juli.

Tomas Jensen i Kjelstrup lod læse en seddel lydende, eftersom nogle kvartalsskatter resterer af en del-gård i Kjelstrup, hvortil ingen vil svare, så befales lægds mændene, at de lader forbyde at høste eller bortføre noget af det korn, der kan være sået på samme gårds mark, før skatten er betalt, hvis ikke, gives lægds mændene myndighed at antage det for den pris, det kan sælges, og dermed mig med rede penge klarere. Underskrevet: Mikkell Langballe. (31/7). Desuden forbød han Jesper Sørensen i Brogård i Kjelstrup og Christen Nielsen i Kjelstrup at føre korn af deres agre, før skatten er betalt.

Christen Christensen Høy i Nors lader fordele Peder Ibsen i Skinnerup for 2 rdl., som er hans anpart til en halv vogn og hest, som skulle have ført ham til Viborg der at forrette på hans husbonds vegne, men han måtte så selv leje hest og vogn. Søren Christensen i Kjelstrup på fru Anne Arenfelds vegne fremkalder synsmænd, der vidner, at de så en bygager i bøk agger, tilhørende fru Anne Arenfelds børns skolemester, og der var gjort skade i samme ager 12 drauff i længden og 2 drauff i bredden, og de syntes, der var gjort skade for 6 skp. byg. Stævningsmænd forsøgte at stævne Niels Lauritsen, men kunne ikke komme ind, og så gik de til hans næste grande Laurits Overgård og talte med hans kone Maren Andersdatter og stævnede Niels Lauritsen i Kjelstrup.

(17/7). Peder Pedersen i Nørby i Tveds sogn og Anders Pedersen ibm. tager hinanden i hånd og gør et fuldkomment og venligt forlig med hinanden om, at

30

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

Peder Pedersen skal beholde den halve part af den gård han ibor og Anders Pedersen den anden halve part. Peder Pedersen skal beholde ralingen, stalden og den halve lade, og hvilke udgifter, der falder på gården, skal de være lige gode om at udgive, og hvis en af dem ikke holder denne kontrakt, skal han give 4 rdl., de 2 til husbonden og de to til de fattige uden dom og dele.

31. juli.

Søren Sørensen, foged på Kølbygård, på Lucas Langes vegne, lader fordele folk for skyldige afgifter, især huspenge, bl.a. Hans på Haffuer Thofft i Østerild. Søren Sørensen, Kølbygård, på Lucas Langes vegne tiltaler Niels Jensen, som tjener Jens Lauritsen Munch i Brund, for lejermål med Karen Jensdatter, Jens Nielsens datter i Østerild.

Dom: Han skal betale 12 rdl. eller straffes med fængsel og jern.

(24/7). Tomas Jensen i Kjelstrup på egne og medbrødre lægdsmands vegne lader forbyde enhver at høste eller bortføre noget korn fra markerne til den del-gård i Kjelstrup, hvoraf ingen vil svare, før skatterne er betalt. Hvis de ikke betales, har lægdsmandene fået myndighed til at antage kornet til den pris, det kan sælges for, og betale med rede penge. (Efter ordre fra Mikkel Langballe (amtsskriver)). Derefter fremlægges et synsvidne over kornet, men Christen Nielsen i Kjelstrup og Jesper Sørensen i Brogård ibm. lover at klarere til Mikkel Langballe for skatterne.

(19/6). Jens Nielsen Smed i Kløv og Christen Christensen Skyt i Hunstrup irettelægger efter opsættelse af 19/6 et opsigelsesvidne, hvori de opsiges til Lucas Lange på Kølbygård deres fæstegårde. Lucas Lange svarer med en skrivelse, dat. Thorstedlund 16. juni, hvori han hævder, at der ikke er lovligt stævnet, da hans søskende og medarbejdere er udenlands, og der ikke er givet gyldige grunde for opsigelsen.

Dom: Da fæstebønderne ikke har fremlagt beviser for noget, hvorpå de kan fundere deres opsigelse, og da alle arvinger ikke er stævnet lovligt, kan opsigelserne ikke kendes gode, før der er lovligt stævnet, hvis ikke de kan have det i deres husbonds minde.

7. august.

Niels Andersen Skyt, strandrider over Hanstholm, lader Niels Jensen, skriver til Hillerslev herreds ting læse en kopisæddel af en erklæring, udstedt af rentemester Henrich Møller 27/1 1666, hvori han erklærer, at vel har mons. von Bock Kgl. Maj.s bestalling på inspektion efter vrag ved strandsiden, og om han træffer på noget, som ulovligt ind- og udskibes, hvilket er hans embede at efterkomme, men ikke at ind- og afsætte toldbetjente over Kgl. Maj.s told eller befatte sig med tolden eller

tolderne, langt mindre toldsedlerne ved sine tjenere at underskrive og registrere, den trafikerende til besværing og udsugning, hvorover der adskillige steder sker klagemaal. Erklæringen læst på Thisted rådstue 16/7 1666, Søren Nielsen.

31

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

Peder Jensen i Vollum fremkalder synsmænd, der bevidner, at der er sket skade på en rugager på hans mark. Han har stævnet folk i Vigsø. (14/8).

14. august.

Niels Pedersen i Sperring, delefoged til Vestervig, på hans husbonds tjener Niels Mørch i Rær hans vegne, fremkalder synsmænd, der har synet skade på hans datter Johan Nielsdatter. Hun havde blå slag hist og her og skyldte Niels Andersen Skytt, strandrider, som gjorde skaden i hendes faders hus i Rær. Niels Andersen bor i et hus i Rær.

Peder Andersen, rådstueskriver i Thisted, på lensmanden, Mogens Kruse hans vegne, fremkalder Jens Andersen i Thisted og Christen Tomsen ibm., som vidnede, at de har stævnet Karen Pedersdatter i Hjardemål (Hiermol) og talte med hendes moder, Maren Nielsdatter, og nu irettelagde Peder Andersen et tingsvidne af 22. maj, hvor vidner vidnede, at Karen Pedersdatter havde fået tre børn uden ægteskab og ikke har taget skrifte, men stadig levet et afskyeligt og slemt levned. Peder Andersen sætter i rette, at hun bør straffes på kroppen til kagen.

Dom: Hun tilfindes at lide efter recessen.

(7/8). Peder Brundbiere i Vigsø, Oluf Pedersen og Mads Jensen ibm. lover at give Peder Jensen i Vollum 1 td. rug for kornskade og »brevpenge, som deres fæmon har gjort«.

21. august.

Jens Christensen i Skinnerup irettelægger en registrering 1666, 9. ma ... holdt i sal. Jens Pedersen hans efterladte enke Maren Nielsdatters bo i Skinnerup. Til stede var hendes børn, Jelle Christensen i Sennels, Niels Christensen i Skinnerup, Jens Christensen ibm., Peder Christensen, som er i Kgl. Maj.s tjeneste, Maren Christensdatter, tjenende i Brund, Anne Christensdatter i Skinnerup, Inge Christensdatter ibm. og anden Anne Christensdatter. Anders Christensen i Skinnerup var til stede på Maren Nielsdatters og på hans hustru Anne Christensdatters vegne. Jens Christensen har stedt gården (Meget udførlig registrering). Arvingerne forlanger også fædrene arv (fader: Christen). Maren Nielsdatter får aftægt hos sønnen Jens Christensen.

Niels Eriksen i Lille Hillerslev får afkald fra sin broder Anders Eriksen, født i Lille Hillerslev, på arv efter hans fader Erik Andersen, der boede og døde i Lille Hillerslev, og efter hans moder Ing Bertelsdatter, når hun er død.

Mads Jensen i Snested på sin husbond, Else Vind, sal. Knud Rodstens til Lingsholm hendes vegne tiltaler Anders Tomsen i Abillgaard i Østerill for resterende afgifter og stedsmål. Anders Tomsen mødte og tilstod skylden. Dom: Han skal betale osv.

32

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

Niels Baarsen i Kåstrup fremkalder synsmænd, der vidner om skade på en rugager i hans mark, Jens Tomsen i Kåstrup er stævnet til vidners påhør. Christen Nielsen i Store Hillerslev fremkalder synsmænd, der har synet to af hans agre, en havreager sønden og vesten galgen og en havreager i sønder havreland vesten Thisted vej. Og skyldte Christen Nielsen Anders Balsen i Store Hillerslev, at hans fæmon havde gjort denne skade.

28. august.

Will Svendsen på herredsfoged Søren Jensen i Kanstrup hans vegne lader fordele Niels Jensen Hald i Tveds sogn for resterende afgift til Kåstrup kirke for 1665 og 1666.

4. september.

Peder Andersen i Thisted, på amtmand Mogens Kruses vegne tiltaler folk i Klitmøller for Klittag, de har brugt til deres huse. Vidtløftigt syn ved bl.a. Mads Pedersen i Thofterlegaard (i Ø. Vandet). Peder Andersen sætter i rette, at de skal lide som åbenbare tyve og derforuden oprette og erstatte den skade, de har forvoldt ved at oprykke klittag og rødder. Opsat 14 dage. (16/10).

11. september.

Christen Eriksen i Kåstrup fremkalder synsmænd, der har synet en bygager på Thommelbiere. Han sigter Anders Christensen Dien i Lille Hillerslev for, at hans fæmon har gjort den skade. (18/9).

Hans Henriksen, foged på Momtoft på Christen Christensen på Momtoft hans vegne lader fordele Christen Christensen i Sennels for skyld efter brev.

Søren Sørensen, foged på Kølbygård, på Peder Jensen i Østerild? hans vegne lader fordele skyldnere i Hoxser og Tousø. Svend Thorstensen i Østerild har stævnet.

Wille Svendsen i Brund på Peder Madsen på Ørum hans vegne lader fordele Niels Andersen i Kortegård for skyld.

18. september.

(11/9). Anders Christensen Dien i Lille Hillerslev fremkalder vidner, som har set, at Peder Christensen ibm. hans gæs og øg har gået i den ager af Christen Eriksens i Kåstrup, som han har ladet syne, og at de har set Peder Horeboe i Store Hillerslev hans to svin gik i samme korn.

Anders Lauritsen Torsted, procurator, på Tøger Simonsen (Tøttrup), borger i Thisted hans vegne, tiltaler fru Anne Lunov, salig Niels

Horboes, og irettelagde et regnskab, hvorefter fru Anne Lunov blev sal.
Mads Sørensens hustru og børn

33

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

noget skyldig (dat. 26. april 1655) og sætter i rette, at hun skal betale. På hendes vegne mødte Mads Pedersen i Sand og fremlagde en kvittering fra Søren Madsen på 4 rdl., som hun skyldte hans sal. fader, dat. 1656 16/5. Mads Pedersen mente, at denne kvittering burde stå ved magt. Opsat en måned. (13/11).

Peder Madsen i Thisted, ridefoged til Ørum slot, tiltaler sal. Anders Pedersen på Nedergård hans efterladte hustru, Karen Villadsdatter, for 100 sletdaler og 24 tønder byg, som Anders Pedersen har lånt af Peder Madsen efter brev 8/6 1656, fremlagt i Anders Pedersens bo i Nedergård 27/2 1665. Dom: Hun skal betale osv.

25. september.

Christen Christensen Høy i dag i sættefogedens sted til Hillerslev herredsting Jacob Vlff i Kløu.

Peder Christensen Febbersted i Nørby i Tveds sogn har ladet gøre udlæg hos Peder Pedersen Sand i Nørby i Tveds sogn for 15 sldl. efter skyldbrev, og nu tilbyder han, at Peder Pedersen kan indløse det.

2. oktober

Niels Andersen i Kortegård i sættefogedens sted.

Anders Lauritsen Thorsted, prokurator i Thisted, på Niels Christensen, nu tjenende til Dirich Villumsens i Thisted, hans vegne lader fordele Klemme Laustsen i Hunstrup for resterende løn.

Søren Christensen i Kjelstrup på fru Anne Arenfeld til Ullerupgård hendes tjener Laust Christensen i Østerild hans vegne fremkalder synsmænd, der vidner, at de har synet blå slag og sårsmål på Laust Christensen og hans hustru Maren Sørensdatter. Laust Christensen skyldte Laust Pedersens hustru i Østerild Anne og hendes datter Maren Laustdatter for den skade. Den var gjort dem i hans egen gårds ejendom på Østerild mark, uden årsag. Poul Jensen af Østerild og hans hustru Maren Laustdatter tilbød forlig. (Sagen fortsætter).

Søren Christensen i Kjelstrup på Laust Christensen i Østerild hans vegne fremkalder vidner, der har set, at Laust Pedersen i Østerild hans hustru Anne og datter Maren Offr fild (overfaldt) Laust Christensen i Østerild og hans hustru på hans egen gårds ejendom med hug og slag, at de havde ham omkuld og holdt ham i hans hår og slog ham, og Laust Pedersen kom hastig gående og tiltalte Laust Christensen hånlige og ilde. Poul Jensen i Østerild og hans hustru (fornævnte Maren Laustdatter) var til stede og nægtede intet herimod. (Sagen fortsætter).

Laust Christensen i Østerild fører vidner fra Østerild. De vidner, at hverken de eller deres naboer eller deres Kretter (kreaturer) kunne være i fred for Laust Pedersen, hans hustru og datter, som er nogle slemme, oprørske folk. (16/10).

34

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

Will Svendsen i Brund på Niels Sørensen, barnefødt i Tinstrup hans vegne fremviser et købebrev, hvori Søren Nielsen, før boende i Thisted sogn, sælger til sin søn Niels Sørensen Tinstrup, sin fordring på 4 sldl. hos Mikkel Nielsen i Skinnerup. Dateret Vierumb 13/7 166(5?). Gælden skulle være betalt 1657 efter brev. Christen Christensen Høy i Nors mødte på sin husbond professor Hans zoëga hans tjeners vegne Mikkel Nielsen i Skinnerup, og formener, at købebrevet ikke er gyldigt, da det ikke er skrevet på det rette stemplede papir.

Dom: Efter dette købebrev kan der ikke udstedes noget mod Mikkel Nielsen. Niels Jensen i Vorring, kirkeværgen i Nors, tiltaler Jens Laustsen i Hinding og Anders Strangesen i Nors for 28 sldl. 12 sk., som de skylder kirken efter kirkens bog. (Måske de forrige kirkeværger?).

9. oktober.

Jens Andersen Frøst i Tinstrup på sin husbonds Christen Nielsen på Tanderup hans vegne lader fordele folk i Rær sogn for resterende kirketienende.

Oluf Christensen Boesgaard i Hansted tilbyder Poul Pedersen i Kjelstrup en bryggerkedel, som han har pantsat til Oluf Christensen for 5 sldl. Poul Pedersen ikke mødt.

16. oktober.

Rasmus Pedersen Broch, byfoged i Thisted i dommers sted.

Peder Poulsen, født i Nors, begærer, at ham må leveres den skrivelse af hr. Niels Olufsen i Hillerslev, som Peder Poulsen havde leveret ham. Så mødte Niels Bertelsen i Store Hillerslev på hr. Niels Olufsens vegne og lod læse en seddel, hvori Peder Poulsen af Nørby, Knud Knudsen af Øster Linnet (Østerlined) og Tomas Madsen af Schelborig, erklærer, at de har hørt, at Anders Eriksen af Lille Hillerslev fæstede sig til ritmester Frederik Køhler på Rødinggård at tjene, først mellem begge markeder, og siden på ny fra mikkelsdag 1665 til årstiden 1666, men da han havde tjent mellem markederne, forlangte han sin løn, hvilket gav ritmesteren stort eftertænkende, og han sagde til Anders Eriksen: Anders, du har jo på ny ladet dig fæste, hvorfor fordrer du din løn så hastig. Vil du løbe bort. Jeg giver dig ingen løn, før Peder Poulsen kommer hid. Endelig betænkte ritmesteren sig mere, og lod optælle hans tilkommende løn, 22 mark lybsk, og gav ham dem og sagde: Her er din løn, vil du gøre en skælm af dig, det kan du gøre, men se dig vel for, hvad du gør. Du gør mig stor skade, når du forlader mig just nu, da plovtiden begynder. Anders svarede i Niels Møllers nærværelse, at det havde ingen nød. Han ville ikke bedrage ritmesteren, men ærligt udtjene. Niels Møller sagde: Anders, du kan ikke forsvare at løbe fra ritmesteren. Jeg tænker, du lader den hore i Kruer

forføre dig. Anders Eriksen svarede: Nej, jeg mangler intet hos ritmesteren, hvorfor skulle jeg så sætte mig i ondt rygte. Så gik Anders Eriksen, efter at han havde fået sine penge og en ny skjorte, som ritmesteren havde givet ham på det tilkommende år og ikke endnu var fortjent. Men tirsdag om natten løb han bort og tog pengene og skjorten med sig. Ritmesteren forfulgte ham til Ribe og lod

35

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

søge efter ham i Ribe med ryttere og bysvende. En mand havde senere set ham på vejen til Varde. Ritmesteren tiltaler ham derfor. Niels Bertelsen begærer på hr. Niels Olufsens vegne, at samme seddel må blive sendt til ritmesteren, hvilket Christen Christensen Høy lovede. Niels Eriksen i Lille Hillerslev var mødt og bekendte, at han ikke vidste, om hans broder var i Holland eller England.

Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum har ladet stævne folk i Skinnerup og sætter i rette, at de skal fremvise deres fæstebreve på Kronens endels hede i Vang sogn som hjemmel for deres brug. Mads Ibsen fremviste en seddel, hvorefter Christen Jørgensen (ridefoged) har fæstet til Mads Ibsen den del af Kongens hede, som hans fader Jøp Christensen fradøde, dat. 2/5 1632. Mikkel Nielsen fremlægger stedsmålsseddel 4/9 1643. Peder Andersen i Skinnerup ligeledes et fæstebrev, dat. 19/5 1661. De tre frikendes. De øvrige ikke mødt. Sagen opsat en måned.

Hr. Hans Nielsen, sognepræst i Rær tiltaler Peder Jensen i Vollum for resterende skyld i tre år. Opsat en måned.

(15/5). Christen Christensen Høy tiltaler på Mads Pedersen i Kåstrup hans vegne Peder Jensen i Kåstrup for løn til hans hustru Anne Jensdatter, fordi hun har vogtet hans kvæg, kørt plov og vogn og siden styret huset for ham, osv. Opsat en måned. (6/11).

Peder Andersen i Skinnerup fremlægger en kontrakt (fledføringskontrakt) mellem ham og Mads Ibsen i Skinnerup, hvorefter Mads Ibsen oplader til Peder Andersen den halve ... gård i Skinnerup, som jeg i fæste har, hvis han det med husbondens minde kan bekomme den. Han skal have alt, hvad Mads Ibsen ejer, og til gengæld skal Peder Andersen forsørge ham hans livstid og sørge for hans begravelse.

Søren Christensen i Kjelstrup på Laust Christensen i Østerild hans vegne fremlægger igen synsvidne om sår og skade på Laust Christensen og hans hustru Maren Sørens datter, og lader stævne Laust Pedersen i Østerild, hans kone og datter (Sagen fortsætter).

(2/10). Søren Christensen på Laust Christensens vegne gav last og klage over Laust Pedersens hustru og datter. (6/11).

(4/9). Peder Andersen i Thisted på amtmandens vegne tiltaler efter opsættelse fra 4. september folk i Klitmøller for klittag, som de har slået og rykket op og er fundet ved synsforretning på deres huse og ved dem.

Dom: De bør lide efter recessens 23. kapitels indhold.

36

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

23. oktober.

Rasmus Pedersen Broch i fogedens sted.

(4/9). Peder Andersen i Thisted på amtmandens vegne fremkalder synsmænd, der har synet klittag, fundet i Tveds sogn ved et hus og i Hansted og Vigsø sogne på og ved huse. (Sagen fortsætter).

(4/9). Peder Andersen på amtmandens vegne fremkalder synsvidner, der har synet mere klittag på huse i Tveds sogn og Hansted sogn, og noget, der stod i stakke med gråris. Han tiltaler dem for tyveri osv. (4/12).

Peder Andersen i Thisted fremkalder synsmænd, der har været i Vestergård i Østerild hos Johan(ne) og hendes søn Mikkell Jørgensen, og hos Anders Mikkelsen i Østerild og Laust Kløu ibm. De fandt aftærsket korn, og i marken så de stubber af korn, der var høstet. (Sagen fortsætter).

Peder Andersen i Thisted giver last og klage over ovennævnte, fordi de har høstet og ført deres korn af ager, før der var tiendet kirkekorntiende til Peder Andersen.

Hans Henriksen, foged på Momtoft, på hans husbond, Ejler Jacobsen, sitshafsig på Kabbel, hans vegne fremkalder synsmænd, der har synet Mads Nielsen, som var til huse hos Anders Christensen i Hoxser og lå død ved et læs lyng mellem Haasterup og Abildgård. De så, at blodet var rundet ud af næsen på ham, men ellers var der" ingen sår eller skade, og dem syntes, at lynglæsset, som lå hos ham, havde været hans bane. (Sagen fortsætter).

Hans Henriksen, foged på Momtoft fremkalder Anders Tomsen i Abildgård og Anne Bollesdatter i Hovsør, som vidner, at nu på søndag sidst var 14 dage, imellem søndag og mandag nat, noget ud på aften, da kom Jep Jacobsen, nu tjenende til Anders Christensens i Hovsør til Anders Tomsen og Anne Bollesdatter, som da var i Abildgård, og bad dem, om de ville komme og hjælpe Mads Nielsen, som et lynglæs var væltet på, og da de kom til stedet, da lå Mads Nielsen under lynglæsset og var ganske kvalt (quolt) og død.

(24/4). Niels Pedersen i Sperring, delefoged til Vestervig, på Peder Pedersen, skriver og ridefoged på Vestervig kloster hans vegne fremkalder vidner, der sammen med sættefogeden var hos Anders Christensen Momtoft i Kjelstrup for at gøre udlæg for restancer. Anders Christensen lovede imidlertid at betale, og Niels Pedersen erklærede sig dermed tilfreds og fornøjet. (13/11).

Jørgen Nielsen på Dier Aniss (! !) på Hans Zoegas vegne lader læse en seddel fra grev Christoffer von Rantzau, som lyder på, at da Højesteret har underkendt Niels Juel Axelsens indførsel, og grev Rantzau er tilkendt at skulle have fuld betaling for Jørgen Marsvin til Abildgård hans gæld i Kåse mølle i Ty, som Oluf Jensen nu påbor, og som svarer 24 td. mel og

en, halv tønne ål mølleskyld. Christen Poulsen, Oluf Jensens hustrus broder, som er i møllen, lover på Oluf Jensens vegne, at han herefter vil svare Hans zoëga landgilde og arbejdspenge. (6/11).

37

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum slot, tiltaler Mikkell Mortensen, Morten Nielsen Quegborig hans søn i Vester Vandet for lejermål med Johan Nielsdatter, som begge kræves idømt lejermålsbøder. Opsat 6 uger. (4/12). Niels Andersen i Kortegård tiltaler Tomas Jensen i Skovsted for penge og korn efter brev. Det skulle være betalt 1658. Opsat 6 uger.

30. oktober.

Peder Andersen i Thisted på amtmandens vegne bekendtgør ordre fra generalkrigskommissariatet angående den påbudte rostjeneste. Proprietærer skal møde med deres jordebøger. Bønder, som ingen husbond har, skal selv møde og gøre rede for deres landgilde, så der kan indrettes ruller.

Søren Christensen i Kjelstrup på fru Anne Arenfelds vegne lod fordele Jesper Sørensen i Brogård i Kjelstrup for havre, han havde fået.

6. november.

(16/10). Søren Christensen i Kjelstrup tiltaler Laust Pedersens hustru Anne i Østerild og hendes datter Maren for sår og blodige slag, som de har gjort Laust Christensen i Østerild og hans hustru. Opsat en måned. (18/12).

(23/10). Søren Christensen i Kjelstrup på Hans zoegas vegne tiltaler Oluf Jensen i Kåse Mølle for skyldig mølleskyld for 1664. Opsat 6 uger. (18/12). (16/10). Mads Pedersen i Kåstrup på hans hustrus Anne Jensdatters vegne og Peder Jensen i Kåstrup tog hinanden i hånden og voldgav deres sag, således at hver af dem udnævnte to mænd, som sammen skulle afgive deres voldgiftskendelse, som de lovede at rette sig efter.

13. november.

Rasmus Broch, byfoged i Thisted, lod læse lensmandens befaling om, at Rasmus Pedersen Broch indtil videre skal administrere retten på Hillerslev herredsting, da herredsfogeden, Søren Jensen på grund af alderdom og skrøbelighed ikke kan betjene retten. Den befaling, hvorefter Niels Andersen i Kortegård har været forordnet i fogedens sted, er hermed kasseret. Søren Jensen har klaget over, at Jacob Vlff altid er ham modvillig og genstridig.

Jacob Vlff var til stede og berettede, at eftersom han efter lensmandens befaling fast år og dag i Søren Jensens alderdom og skrøbelighed har betjent retten undtagen på en ringe tid, da han fra bestillingen var forlovet for at forrette sit ærinde, så erbyder han sig efter lensherrens forrige ordre at betjene retten igen.

Hr. Hans Nielsen, sognepræst i Rær får kvittering fra hans broder Søren Nielsen på Vestrup for 230 sldl., som Søren Nielsens hustrus søster Maren Pedersdatter har arvet efter hendes forældre, hr. Peder Pedersen i Rær og hans hustru

38

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

Kirsten Jensdatter efter skiftebrev 14/5 1650, og som hr. Christen Pedersen i Taulov nu har givet Søren Nielsen, hans svoger, fuldmagt til at modtage. (23/10). Anders Christensen Momtoft i Kjelstrup fører vidner på, at han har betalt alle månedsskatter af den halve gård, han påbor og har fæstet af Frederik von Ahrensdorff, og at eksekveringen, som han har udstået 1665 er for skat af den halve gård, han har fæstet af Vestervig kloster. Desuden fremlagt en seddel, hvori Mikkel Langballe kvitterer for 2 rdl., resten at betale til søndag førstkommende, dateret Nykøbing 9/9 1666, og en kvittering af 14/9 for 6 rdl., udstedt i Nykøbing af Mikkel Langballe. (27/11).

Christen Tomsen i Sennels fremkalder vidner, som 28/8 var i Kjelstrup og da hørte, at Thorsten Therkelsen i Skovsted lejede Christen Tomsen i Sennels at skulle være hans og hans lægdsbrødres soldat et år, og at der da blev skrevet kontrakt, hvorefter de i lægdet skulle give ham 20 rdl., og derforuden lovede Torsten Terkelsen på egne og lægdsbrødres vegne, at han skulle få en lille skp. byg af hver td. hartkorn.

Morten Andersen, borger og rådmand i Thisted, på Alexander Grubbe til Dunderup hans tjener Mikkel Pedersen Tanderup i Østerild hans vegne lod læse en fuldmagt til Morten Andersen fra Alexander Grubbe til at svare for hans bønder til herredsting, by- og birketing og til landsting, at oppebære skyld og landgilde, dog at sælge det så dyrt som muligt for hvert år, »eller også bonden at stå og føre, hvor vi det vil have«, og at stede og fæste bort, hvad der falder for på mit gods. Dateret Thisted 13/11 1663.

Derefter fremlagde Morten Andersen en seddel, hvori Jens Christensen af Østerild først vidner, at han i høst var med Peder Andersen i Thisted på Østerild mark og der talte al Mikkel Pedersen Tanderups byg og det meste af hans vinterrug, og da bandt han hver tredivte kærve efter Peder Andersens befaling og satte det udenfor rænen på ageren. Dernæst vidnede Jens Christensen og Jacob Jensen i Hoxer, som forgangen år tjente Peder Andersen på Bjerg i Thisted, at de talte folks korn på Østerild mark. Først talte de det af Mikkel Pedersen Tanderups korn, som ikke før var talt, så talte de det, der var sået til Store Balle, og Anders Tomsens korn i Store Abildgård og Laust skomagers korn i Lille Abildgård og Jens Christensen udtog hver tredivte kærve efter Peder Andersens befaling, og det var, hvad Peder Andersen tilkom med rette. Derefter blev kornet kørt til Thisted og leveret i Peder Andersens lade. Seddelen underskrevet af Mikkel Pedersen, Anders Sørensen i Hoxer, Niels Nielsen i Spang i Østerild, Anders Tomsen, Jens Christensen, Laust Nielsen Skomager?, Christen Madsen, karl på Kølbygård og Svenning Nielsen i Vestergård i Østerild. (Sagen fortsætter).

Morten Andersen, rådmand i Thisted, lod igen læse foranstående fuldmagt. Dernæst lod han læse en seddel, hvori Jens Christensen i Østerild vidner,

at han og Mikkel Pedersen Tanderup i Østerild 30/7 1666 var med Peder Andersen i Thisted på Mikkel Pedersens ager og jord, som kaldes toften, og da hørte og så han, at Mikkel Pedersen Tanderup gjorde akkord med Peder Andersen om, at Mikkel Pedersen skulle yde Peder Andersen 1/2 td. byg til åbodskorn på kirkens

39

Hillerslev Herreds Tingbog-1666

tiende år 1666 og levere samme halve tønne byg til Peder Andersens i Thisted, når de andre ydede deres åbodskorn. Han hørte også, at Peder Andersen tog Mikkel Pedersen i hånden og gav ham fri forlov at føre sit korn hjem af marken, når Gud gav sådant vejrlig, at han kunne bjerge det hjem i denne høst 1666. (Sagen fortsætter).

Morten Andersen lod derpå læse en seddel, hvor Jesper Nielsen i Vesterby i Østerild tilstår, at Mikkel Pedersen Tanderup har afkøbt ham 1/2 tønne byg, og at Jesper Nielsen kørte til Thisted og leverede det hos Peder Andersen som Mikkel Pedersens Åbodskorn. Det blev leveret på Peder Andersens loft i hans nærværelse, og han stod med et register i sin hånd og sagde, at han havde skrevet Mikkel Pedersen af for den halve tønne korn. Jesper Nielsen stod for retten og bekendte, at hans udsagn var sandt, og Niels Villadsen, Jep Nielsen og Laust Nielsen i Vesterby alle i Østerild vidnede, at de var til stede, da Jesper Nielsen leverede kornet, og at Peder Andersen sagde, at han havde afskrevet det. (Sagen fortsætter).

Morten Andersen, rådmænd i Thisted, på Mikkel Pedersen Tanderup i Østerild hans vegne lader igen læse Alexander Grubbes fuldmagt, fremkalder vidner fra Østerild, der vidner om, hvad hver gård har givet i kirketienende.

(18/9). Anders Lauritsen Torsted, procurator i Thisted, på Tøger Simonsen, borger i Thisted, hans vegne efter opsættelse af 18/9 tiltaler fru Anne Lunov på Nebel for, havd hun efter afregning med sal. Mads Sørensens hustru i Thisted blev hende skyldig. Der har været aftalt forlig, hvorefter Johan Buchfeldt, Anne Lunovs svigersøn, skulle levere Tøger Simonsen korn, men senere blev fremlagt en kvittering fra Søren Madsen til Anne Lunov på 4 rdl., som fru Anne Lunov har betalt ham, og som hun skyldte hans forældre. Tøger Simonsen påstår, at kvitteringen er ugyldig af forskellige grunde. Hans hustrus broder Søren Madsen er død.

Dom: Fru Anne Lunov frikendes for de 4 rdl.s vedkommende. Resten deponeres.

20. november.

Rasmus Pedersen Broch i dommers sted.

Jacob Vlff i Kløu tiltaler herredsfoged Søren Jensen i Kanstrup for udgifter, han og hans medfølgere har haft, da de rejste til arvehyldingen i København 1661. Herredsfogeden kunne ikke rejse for alderdom og skrøbelighed, og af sandemændene var de fleste enten døde eller skrøbelige, så herredsmændene havde udvalgt Jacob Vlff til at

repræsentere herredet, da han var sættemand. Desuden tiltaler Jacob Ulff Søren Jensen, fordi han har klaget til lensmanden over ham og beskyldt ham for modvillighed og genstridighed. Lensmanden (= amtmanden) har befalet sættemanden Rasmus Broch at hjælpe Jacob Ulff til rette med sagen. Sagen opsat 14 dage. (Søren Jensen døde 1667). (15/11667).

40

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

27. november.

Rasmus Pedersen Broch, sættefoged.

Niels Lauritsen i Vessless på sal. Jørgen Mattisen af København hans arvingers vegne tiltaler Poul Pedersen i Tveds sogn, Anders Pedersen i Skovsted og Jens Offersen i Tousøe for restance af landgilde. Anders Pedersen er Christine, sal. Jens Tomassen i Hilssøe hendes tjener. Opsat til næste Snabsting. (22/1 1667).

Christen Christensen Høy i Nors på mester Hans Zoegas vegne tiltaler bønder for resterende landgilde, bl.a. Jens Pedersen i Bunch i Tveds sogn. Opsat til næste Snabsting. (22/1 1667).

(13/11). Jacob Ulf i Kløv betaler til Niels Pedersen i Sperring 3 rdl., som han har lovet Anders Christensen Momtoft i Kjelstrup god for.

Peder Tomsen, kirkeværgen til Skinnerup kirke fremkalder synsmænd, der har synet Skinnerup kirkegård. Porten og porthuset er råddent, 3 træstøtter er brøstfældige for træriste, låger og jern dertil og for fjæl til at takke oven over støtterne.

Peder Ibsen i Skinnerup, som bor i mag. Hans Zoegas gård i Skinnerup, erklærer, at han er så forarmet, at han ikke kan betale sin landgilde, hvorfor han opsiges fæstemålet til Philippi-Jacoi dag.

4. december.

Laust Christensen i Nørby i Tved sogn fører vidner, der har set, at Jacob Andersens hustru i Tveds sogn kom gående med et knippe simer under sin venstre arm. De fulgtes ad til Laust Christensens gård på to plov længder nær. Der kastede hun simerne, og Peder Andersen holdt der med sin vogn. Indstævnet er lensmanden og Peder Andersen i Thisted (talte med hans stedsøn Jost) og Jacob Andersens hustru. (Sagen fortsætter).

(23/10). Peder Andersen i Thisted på amtmandens vegne tiltaler folk i Hansted og Vigsø for klittag, fundet på og ved deres huse og Laust Christensen i Tveds sogn, fordi der blev fundet et knippe klitsimer inden hans dige. Laust Christensen fremlægger ovenstående vidne og formener, at Peder Andersen ikke kan nægte, at kvinden kastede sit knippe i hans nærværelse, og han kan formode, at det er sket for at bringe ham skade.

Dom: De skyldige bør lide efter loven. Laust Christensen frikendes.

Søren Sørensen, foged på Kølbygård, på Lucas Langes vegne tiltaler bønder for resterende landgilde og afgifter.

Som: De skal betale.

(23/10). Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum slot, tiltaler Morten Nielsen Queybore hans søn Mikkell Mortensen og Johan Nielsdatter tjenende i Vester Vandet for lejermål.

Dom: De skal betale deres bøder.

41

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

Søren Christensen i Kjelstrup på Rasmus Andersen på Vadskærgård hans vegne tiltaler Mads Pedersen i Kåstrup og Christen Jensen i Krog ibm. for, hvad de var hans fader (Anders Pedersen i Nedergård) skyldig for kirketiende. Opsat til Snabsting.

Jens Tomsen i Kåstrup lod fordele Christen Jensen i Sennels for skyld efter et register, hvorefter han var sal. Christen Falchurss. noget skyldig. Efter samme register skyldte Jens Nielsen i Kåstrup noget og Jens Andersen i Gasbjerg mølle også noget, hvorfor de også fordeles.

Niels Pedersen, foged på Nørtorp, på Tomas Poulsen til Nørtorp hans vegne lader fremkalde synsmænd, der så, at der var nedbrudt tre staver i stalden i fuboaset (foderbåsen?) og at der var brudt hul i taget over porten på stalden, så stort, at et menneske kunne krybe igennem. Det var sket natten mellem 26. og 27. september, da Jens Christensen på Hjertbjerg og hans broder Mikkell Christensen i Rær brød ind på gården. Niels Pedersen foreviste synsmændene to fjederlåse, som fjedrene var i stykker på, og Niels Pedersen bekendte for dem, at de to låse var brudt, da Mikkell Christensen i Rær natten mellem 5. og 6. november udbrød af jern og bolt. (Sagen fortsætter).

Niels Pedersen, foged på Nørtorp, fremkalder vurderingsmænd, som har vurderet en skimlet plag for to sldl., og en skimlet hoppe vurderede de for en helmis. De to heste var taget i hus, og nu tilbyder Niels Pedersen dem til ejeren, om han vil hente dem.

Niels Pedersen, foged på Nørtorp, fremstiller synsmænd, der har været på Hjertbjerg i det hus, som Jens Christensen påboede. Huset stod øde, og der var hverken folk eller Cretur i. Vinduerne var ude, og døren var nedfalden. Niels Pedersen sagde, at Jens Christensen var bortrømt uden lovlig opsigelse. Jens Christensen Hjertbjerg var stævnet (talte med hans hustru i Nors). (Se ovenfor).

11. december.

Rasmus Pedersen Broch i fogedens sted. 18. december.

RPB i fogedens sted.

Simmen Michelsen i Hunstrup på hr. Oluf Jacobsens, sognepræst i Hunstrup hans vegne tiltaler folk i Hunstrup og Østerild for skyldig præstetiende. Christen Erichsen i Kåstrup får afkald fra Christen Christensen i

Hunstrup og Poul Pedersen i Sønderby i Tveds sogn på sin hustrus, Maren Christensdatters, vegne på arv efter deres moder, Maren Kjeldsdatter, som boede og døde i Kåstrup.

42

Hillerslev Herreds Tingbog -1666

Anders Christensen i Kåstrup fører vidner, at de hørte og så, at Anders Nielsen i Nørby lånte 21 skp. byg af Anders Christensen ved Voldborgdags tid og lovede at betale dem. Anders Christensen lod derpå fordele Anders Nielsen i Nørby i Tveds sogn.

(6/11). Søren Christensen i Kjelstrup på fra Anne Arenfelds vegne efter opsættelse 6/11 tiltaler Laust Pedersens hustru Anne og hans datter Maren for vold mod Laust Christensen og hans hustru i Østerild. Stævnet er de tiltalte i Østerild og Maren Laustdatters mand Poul Jensen.

Dom: Laust Pedersen skal betale bøder til fru Anne Arenfeld. (2/4 1667).

(6/11). Jørgen Nielsen i Diernæs på mag. Hans Zoegas vegne tiltaler efter opsættelse 6/11 Oluf Jensen i Kåse Mølle for et års mølleskyld. 24 td. mel og 1/2 td. ål. Oluf Jensen beviser med sin fuldmægtig Christen Poulsen, født på Klitten, at han har betalt til Niels Juel Axelsen, hvis kvittering fremlægges.

Dom: Oluf Jensen frikendes.

Ende på denne tingbog 1666. Niels Jensen.

43

Hillerslev Herreds Tingbog - 1667

Indtil den 14. maj er Rasmus Pedersen Broch i Thisted herredsfoged.

På denne dato lader Jacob Ulf i Kløv kgl. bestallingsbrev på herredsfogederi læse og overtager dommersædet.

Sættedommeres navne nævnes under de datoer på hvilke de fungerer. Herredsskriver er Niels Jensen i Thisted.

Indførslerne er - især for de første måneder - fragmentariske og fugtskadede. Indførsler fra de 2 første tingdage i januar er i hovedsagen gået tabt.

15. januar.

(20/11 1666). Den eneste fundne indførsel fra denne tingdag er meget fragmentarisk, men det kan dog konstateres, at den omhandler Jacob Ulfs sag mod Søren Jensen for en udgift på 20 rdl. og for en beskyldning mod Jacob Ulf for modvillighed, Søren Jensen omtales ikke som »salig«, men i en indførsel den 26/2 omtales hans hustru som enke efter salig Søren Jensen i Kanstrup, herredsfoged i Hillerslev herred.

22. januar.

(27/11 1666). Niels Lauritsen på sal. Jørgen Mat(tisen) af København (hans arvingers vegne) stævner Poul Pedersen i Tved sogn, Anders Pedersen i Skovsted og Jens Offersen (i Tovsøe) til dom for restance på landgilde.

Dom: De skal betale, eller der kan gøres udlæg.

(27/11 1666). Christen Christensen Høj i Nors på professor Hans Zuæga af København hans vegne irettelægger tingsvidne af 27/11 1666 vedr. resterende skyld og landgilde for Tomis Jensen i Skovsted, (navn forsvundet) i Lynderup, Christen Jensen ibm. og Jens Pedersen i Bunch i Tved sogn.

Dom: De skal betale.

Ældste Poul Envoldsen i Aggerholm får arveafkald af hans søn Envold Poulsen for arv efter dennes salig moder Else Pedersdatter.

Will Svendsen, delefoged (til Ørum), på sin husbonds vegne, forbyder en huskvinde i Rær, Else Christensdatter, at (huse) eller "helle" Niels Skytte, og forbyder Niels Skytte at have ophold i samme hus, eftersom han ikke har husbonds tilladelse.

De er begge stævnet "Juel aften" til dette forbudsvidne.

Christen Christensen Høj på (hr. Anders) Kielsen, sognepræst i Nors, hans vegne, lader fordele folk i Nors (ufuldstændige navne) for resterende tiende. Lovhøringer ved denne og næste indførsel er: Ældste Poul Envoldsen i Aggerholm, Michel Pedersen Tanderup, Hans Christensen i Hjardemål, Peder Lauritsen i Kåstrup og Christen Erichsen ibm.

Poul Jensen, kirkeværge, på Hillerslev kirkes vegne, lader fordele folk i Hillerslev sogn bl.a. Ing Bertelsdatter og Anders Christensen i Ll. Hillerslev, Christen Pedersen, Thorsten Therkelsen, Tomas Jensen og Anders Pedersen i

44

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Skovsted, Tomas Pedersen og Søren Jensen i Odders Hede, Christen Nielsen i Jensbye, Mads Christensen, Christen Erichsen, Laust Nielsen, Knud Thomsen i Store Hillerslev og Poul Pedersen, palle Christensen og Maren Andersdatter i Kielstrup. (løvrigt forsvundne eller ufuldstændige person- og stednavne).

Christen Christensen Høj i Nors på sal. ældste Christen Laustsens efterladte hustru og børns vegne vedr. (arv) og gæld efter afdøde.

Stævningsmændene var til Christen Lombores i Thisted, talte med hans hustru, til sal. Anders Christensens ibm., talte med hans hustru, til Christen Jensen Kielstrups ibm. talte med hans hustru, til Christen (Klatt?) ibm., talte med sal. gammel Michels hustru, til Søren Jensen i Kanstrup, talte med hans hustru Karen Johansdatter, til Christen Christensen, tjener i Hillerslev (præstegård), til Peder Lauritsen

(stednavn forsvundet), til Niels Mortensen i Lille Hillerslev, (Resten er forsvundet eller ulæseligt).

29. januar.

Niels Pedersen Bisgård i Kåstrup, gift i 1647 med Maren, enke efter sal. Anders Gregersen, har lovet sin stiftatter Sidsel Andersdatter (datter af Maren, men "født nogen rum (tid) efter sal. AGs død og afgang" og derfor uden arve(-ret) "60

rdl. in specie som gave og foræring" og "der hos undervisning, mad og øl, sko og klæder, ild og varme udi 20 år".

(Formodentlig er en del af indførelsen citat fra et tingsvidne anno 1647).

Jep Christensen i Store Hillerslev på velbyrdige fru Dorete Doe (Daa) til Thorstedlund hendes vegne, har ladet stævne folk i Tved sogn og i Hillerslev til betaling af restancer fra 1661 til 1666. I Tved: Poul Pedersen. I Hillerslev: Vogen Balsen, Peder Andersen, Jens Michelsen og Christen Andersen. (Resten er forsvundet eller ufuldstændig).

Dom: De skal betale inden 15 dage, eller der gøres udlæg. 5. februar.

Will Svendsen, delefoged til Ørum, på sin husbonds tjeners vegne, Niels (Sørensen?) i Store Hillerslev, har ladet stævne Niels Jensen ibm., for gæld 13 rdl. 8 sk. efter skadesløsbrev af 23. april 1664.

Niels Jensen, indvåner i Thisted, på Peder Pedersen ibm. hans vegne, har ladet stævne Jens Pedersen til betaling efter skadesløsbrev dateret i Balleru(m). Dom: Han skal betale med renter og omkostninger.

Peder Andersen, borger og indvåner i Thisted, har ladet stævne folk i Østerild vedr. et syn, de har foretaget, nævnt bl.a. følgende: Christen Pedersen, (Christoffer) Andersen i Spanggd., Jørgen Jensen, Jens Eskisen, Christen Jensen Skrædder og Anders Sørensen ved (kirke). (12/2).

45

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Kirsten Pedersdatter i Rær, får arveafkald af Niels Andersen Langgård på sin hustru Anne Jørgensdatters vegne, (vistnok efter dennes sal. broder Christen Christensen Smed, som boede og døde i Rær ?. En anden Christen Christensen, samt Niels Baarsen i Kåstrup, nævnes også i indførslen).

12. februar.

(Christen) Christensen Høj i Nors i dag i herredsfogeden Rasmus Brochs sted. (5/2). Peter Andersen (i Tisted ?) har ladet stævne synsmænd: Christen Christensen, Christoffer Andersen Spanggaard, Jørgen Jensen, Søren Christensen, Mads Andersen, Christen Jensen Skrædder og Anders

(Sørensen) ved Kirke, alle i Østerild, (måske flere), der d. 18/12 1666 har været til syn i Michel Pedersen Tanderups gård, hos Jesper Nielsens og hos Kirsten (ulæseligt)-datter i Østerild, hvilke folk også er stævnet hid i dag. Peder Andersen formener i et skriftligt indlæg, at de nævnte synsmænd, der ikke mødte på tinge d. 5/2, skal lide efter loven for udeblivelse, idet de har gjort "mig fattige mand største fortræd og uret".

Sagen opsættes 1 måned.

Peder Iffversen i Hierremold på hans husbond, velb. mand Jens Bilt til Hesterupgård, hans vegne, har ladet stævne Jens Bilts bønder og tjenere i Hillerslev herred for restancer. Da ingen af de indstævnedede er mødt, udsættes sagen 6 uger.

Christen Jensen i Vorring på egne og medarvingers vegne, har ladet stævne (Ch)risten Madsen i Klatrup. Lovhøringer bl.a. Poul Andersen og Peder Svendsen i Hillerslev sogn og unge Christen Christensen i Nors.

(Sagen gælder vistnok et skadesløsbrev fra 1647).

Christen Pedersen i Store Hillerslev fører Peder Pedersen, ældste Laust Andersen og Christen Erichsen, alle Store Hillerslev, som vidne på at (han selv ?) ikke er i slægt med Karen Christensdatter.

19. februar.

Peder Henriksen i Bro Mølle får arveafkald fra Simon Madsen i Hansted på dennes hustru, Kirsten Christensdatters vegne og fra Oggi Andersen i Hansted på dennes søsterdatter, Anne Christensdatters vegne for arv efter deres fader (Christen ?) Henrichsen, som boede og døde i (?). (Sagen fortsætter).

Ovennævnte Oggi Andersen og hans søsterdatter Anne Christensdatter nævnes, men indførelsen er for fragmentarisk til at emnet kan bestemmes.

26. februar.

Peder Thomsen, kirkeværgen i Skinderup kirke, på kirkens vegne lader Peder Ibsen og Peder (ulæseligt), begge i Skinderup, fordele for resterende kirketiende.

46

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Gregers Andersen, barnefødt i Kåstrup, har ladet Jens Tomsen i Kåstrup stævne for betaling af korn og penge efter forpligtelser af 1656 og 1658.

(Will Svendsen) i Brund, delefoged til Ørum, på vegne af Karen Johansdatter, enke efter sal. Søren Jensen i Kanstrup, herredsfoged i Hillerslev herred, får afkald af Peder Christensen i Tøfting på egne, sin hustru Kirsten Søf(frensdatter) og deres arvingers vegne, idet fuldkommen og nøjagtig betaling af den "fædrene" arvelod er sket. (5/3).

Peder Ollufsen i Knachergård i Øster Vandet får arveafkald af Mads Nielsen i Øster Vandet på sin hustru Maren Pedersdatters vegne for den arvepart, der var tilfalden hende efter hendes salig fader, Peder Andersen, som boede og døde i Knachergård.

Søren Christensen i (Kiel)strup har på Anne Nielsdatters vegne efter fuldmagt af hendes farbroder Christen Andersen ladet stævne hendes anden farbroder Poul Andersen i Sendels for hendes arvelod efter faderen sal. Niels Andersen i Hou og efter hendes sal. broder Anders Nielsen som boede og døde i Olborigh. Der fremlægges skiftebrev af 12/9 - 1654, og boets samlede midler var 90 sletdaler.

Sagen er udsat 1 måned, da Poul Andersen ikke er mødt. (16/4).

(Christen Nielsen) i Jensbye har ladet stævne Christen Pedersen i Store Hillerslev for lånte penge. (Indførslen er ikke afsluttet, og fortsættelsen er ikke fundet. Der mangler muligvis flere indførsler fra 26/2). (16/4).

5. marts.

(Oplysning om tinghørere og en del af indførslerne for 5/3 mangler. Nedenstående indførsler findes før- og i sammenhæng med den daterede 12. marts indførsel).

(26/2). Vill Svendsen på Karen Johansdatter til Kanstrup hendes vegne irettelægger (skiftebrev ?) underskrevet i Kanstrup af fire vurderingsmænd, Thomas Pedersen, Christen Nielsen i Jensby, Christen Ibsen i Hillerslev og Niels (forsvundet). (Første del af denne indførsel er forsvundet).

Peder Jensen i Kåstrup irettelægger et skiftebrev af 13. dec. 1666 lydende: Fire vurderingsmænd, Niels Pedersen Bisgaard i Kåstrup, Niels Baarsen, Knud Nielsen og Offer Jensen, alle ibm. var sammen med Rasmus Pedersen Broch, herredsfoged, hos Peder Jensen i Kåstrup på 30. dag efter hans salige moder Anne Andersdatters død for at vurdere og registrere, skifte og dele mellem de efterladte børn for:ne Peder Jensen i Kåstrup, Jens Christensen (i Kåstrup), Valborg Jensdatter (g.m. Jørgensen) i Sarup, Niels Andersen på Ballerum (hans sal.) hustrus børn Anders og Christen Nielsen, (et navn og fornavn er væk), Nielsdatter og Anne Nielsdatter, Jens Christensen i Kløv på hans moder Anne Jensdatters vegne. (Hendes mand er Christen Jensen).

(Herefter ca. 2 sider bovurdering og 1 side gældsopgørelse).

47

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Kreditorer bl.a.: Peder Jensens søstersønner, Jens Jensen i Kåstrup og Christen Jensen i Sarup, begge for lånte penge.

Niels Andersen og Jens Christensen i Kløv fragår arv og gæld og overlader boet til Peder Jensen.

12. marts.

Gregers (An ?)dersen i Kåstrup lader fordele Mads Pedersen i Kåstrup for gæld efter skadesløsbrev af september 1665. Stævningmændene: Thuor Thombsen i Hillerslev og Laust Andersen talte med Mads' broder Gregers Pedersen. Lovhøringer: Tomis Pedersen i Odders Hede, Laust Jensen i Hillerslev, Peder Jensen i Kåstrup, Laust Jørgensen i Brund, Iffver Jensen i Tveds sogn og Anders Nielsen i Hierremold.

(11/6). Anders Christensen i Kåstrup har ladet stævne (navn forsvundet) i Lille Hillerslev for gæld. Lovhøringer som i forrige indførsel.

Hans Christensen i Hierremold på sine husbonders vegne, borgmester og råd i Holbech, har ladet stævne Maren Andersdatter i (forsvundet) til dom for skyldig lejermålsbøde. Sagen opsat 6 uger, da Maren Andersdatter ikke er mødt.

Jesper Nielsen i Tilsted på Michel Andersen, boende på Ammagerland i Synder bye øster, hans hustru Maren Christensdatter, hendes vegne, har efter fuldmagt ladet stævne Laust Christensen i Brund, som er Maren Christensdatters broder og medarving efter deres sal. fader Christen Jespersen, der boede og døde i Brund.

Jesper Nielsen, der er Maren Christensdatters søstersøn, æsker fremvisning af rigtig skifteregistrering og -vurdering af Laust Christensen, der er i besiddelse af hans sal. faders bo og formue. (19/3).

Christen Laustsen i Hillerslev får afkald for arv efter hans sal. hustru Karen Christensdatter, som boede og døde i Store Hillerslev, af dennes søskende, Niels Christensen i (forsvundet), Christen Nielsen i Kielstrup, Jens Nielsen ved Leeg (=Lek?) i Brund på egne og hans søster Maren Nielsdatters vegne, og Niels Michelsen i Hou på sin hustru Sidsel Nielsdatters vegne.

Laurits Michelsen i Hunstrup får afkald af Jørgen Michelsen i Hierremold på egne vegne, Anders Christensen i Hunstrup på hans hustru Maren Michelsdatters vegne, Christen Christensen i Hinding på hans hustru Maren Michelsdatters vegne og Peder Pedersen i Klit i Hierremold sogn på hans hustru Anne Michelsdatters vegne for arv efter deres salige forældre Michel Nielsen og Else Christensdatter, som begge boede og døde i Hunstrup, såvel som efter deres sal. broder Anders Michelsen, som også døde i Hunstrup.

(Else Christensdatter kaldes senere i indførslen Maren Christensdatter). Christen Christensen Høj i Nors på Peder Pedersen i Kaasø hans vegne fører vidner: Christen Pedersen (i Kaasø) og Anne Pedersdatter ibm, der vidner, at

48

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

de så i Jens Thomsens stue i Kåstrup, at Christen Falchvorsen modtog 1 td. og 1 skp. rug af Peder Pedersen, men de vidste ikke om det var den

rug, Jens Thomsen krævede betaling for. Stævningsmænd: Niels Pedersen i Kaase og Poul Mortensen ibm. (Sagen fortsætter).

Anders Baarsen i Kåstrup på Jens Thomsens vegne ibm. begærede 3. ting over Peder Pedersen i Kaasøe for korn, han har købt af sal. Christen Falchvorsen den 15. juli 1665 og efter register af 16. september (formodentlig til vitterlighed underskrevet af) Peder Laustsen, Christen Andersen og Niels Pedersen.

Hertil at svare møder Christen Christensen Høj i Nors på Peder Pedersens vegne og irettelægger tingsvidne, som i dag er beskrevet (forrige indførsel). Sagen opsættes 14 dage. (16/4).

19. marts.

Christen Nielsen i Jensbye på egne og medlægsbrødres vegne lader fordele deres forrige soldat Morten Christensen i Kaase for en kårde og et gehæng eller i stedet 10 mark.

Lovhøringer her og i de 2 følgende indførsler: Niels Pedersen Bisgård i Kåstrup, Peder Laustsen ibm., Christen Thøgersen i Kielstrup; Tomas Jensen ibm., Niels Andersen på Ballerum og Poul Andersen i Hillerslev.

Pe-(der)Pedersen i Trølbore (=Troldborg), kirkevæрге i Tveds sogn, lader fordele folk i Tveds sogn for resterende kirketiende for 1666. Christen Andersen ved Søe, Maren Jensdatter, Anders Nielsen i Nørby, Peder Pedersen, Niels Jensen, Thomis Andersen, Niels Pedersen, Jens Pedersen i Bunch, samt for skyldbyg, Niels Jensen, Jens Christensen, Simon Sørensen.

(Enkelte navne og stedsangivelser er forsvundet). Lovhøringer: Som i forrige indførsel.

Niels Jensen i Østergård i Vorring, kirkevæрге i Nors sogn, lader fordele folk i Nors sogn for resterende kirketiende, Terkel (forsvundet) i Hindinggård, Christen Christensen Hammer, Christen Madsen i (Dø?)ffueholl, Michel Michelsen i Vorring, Peder Pedersen i Vorring, Anders Christensen i Haargård, Olluf Madsen, Christen Poulsen, Peder Madsen i Vestergård, Christen Lauritsen, Jep Nielsen. (Enkelte person- og stednavne er forsvundet).

Lovhøringer: Som i forrige indførsel.

Søren Jensen i Odershiede irettelægger skiftebrev af 13. marts 1667 efter hans broder, den salige karl Peder Jensen, som havde sit tilhold og døde hos Anne Mortensdatter i Kielstrup. Til stede var herredsfogeden Rasmus Pedersen Broch og fire vurderingsmænd: Jens Ibsen i Kielstrup, Thomas Jensen, Christen Tøgersen og Poul Pedersen, alle ibm. Endvidere for:ne Søren Jensen på egne og to søstres vegne, Helle Jensdatter boende i (ulæseligt) og Maren Jensdatter tilholdende i Kielstrup. Boets vurdering 31 sldl. 1 mark, begravellesomkostninger 21 sldl. 10 sk., rest til arv og skiftepenge 10 sldl. 6 sk., der deles i en broderlod på 5 sldl. 3 sk. og to søsterlod på 10 mark 1 1/2 sk.

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Christen Christensen Høj i Nors for velb. Jørgen Lyche har ladet stævne følgende for resterende skyld og landgilde: Thomas Christensen i Vestergaard, Niels Christensen i Døvholl, Peder Vestergård, Christen Lauritsen i Nors, Poul Smed i Døvholl, Wiell Christensen i Hinding, Christen Smed, Peder Klou i Skinderup, Offer Jensen i Kåstrup.

Da ingen af de indstævnedede er mødt opsættes sagen 1 måned.

(12/3). Jesper Nielsen i Tilsted på Michel Andersen boende på Ammager land i Syndbye øster, hans hustru Maren Christensdatter, hendes vegne, fremstillede stævningsmændene: Michel Jensen i Vang og Anders Nielsen i Tilsted, der vidnede, at de havde stævnet Laurits Christensen i Brund hid i dag til dom. Herefter gentages tingsvidne af 12/3 (s.d.) og Jesper Nielsen æsker på Maren Christensdatters vegne fremvisning af rigtig skiftebrev eller betaling af en fædrene arvelod på 30 rdl.

Sagen opsat 14 dage. (16/4).

Christen Nielsen i Hundal på Maren Pedersdatter, sal. Michel Christensen, som boede og døde i Kloster i Sendels sogn, hans efterladte hustrus vegne, får arveafkald af: Jep Christensen i Store Hillerslev for sig selv og hans søster Maren Christensdatter i Tisted. Christen Christensen (i Nørgård?) for sig selv og sin broder Peder Christensen i for:ne Nørgård og for sine to søstre Anne og Kirsten Christensdøtre. Niels Christensen i Sendels for sig selv. Christen Therkelsen i (forsvundet) for sin hustru Johanne Christensdatter og dennes broder Klemmed Christensen. Jens Pedersen i Hillerslev for hans moder Anne Christensdatter. Niels Strangesen i Nors for sin sal. broders børn, Niels Hansen og Maren Hansdatter, og for Niels Andersens moder, Anne Nielsdatter i Quortegård, samt for Maren Jensdatter, tilholdende i Hierremold.

26. marts.

Anders Sørensen i Østerild og (navn forsvundet, vistnok boende i Hunstrup), har ladet stævne Anders Nielsen Smed i Hunstrup til vedermålsting. (Emnet kan ikke bestemmes).

Jens Thomsen i Kåstrup fremstillede Niels Pedersen Bisgård i Kåstrup og Niels Christensen Kaastrup, borger i Tisted, der vidnede, at lørdag den 15. september, dagen før sal. Christen Jensen Kaastrup, borger i Tisted, døde, da var Knud Andersen i Nestrup i Tisted hos for:ne Christen Jensen i Niels Boeysens stue, og da lovede han Christen Jensen 1/2 svin, som han var ham skyldig, og som han skulle levere hos Christen Jensens fader Jens Thomsen i Kåstrup.

Stævningsmænd: Niels Jensen i Kåstrup og Anders Jensen ibm.

Christen Nielsen, kirkeværgen i Sendels, lader folk i Sendels fordele for resterende kirketiende. Nævnt: Christen Falchvorsen, Niels Vinter og Jelle Christensen.

Søren Christensen i Kielstrup for Christen Christensen, der nu tjener hr. Niels i Hillerslev lod Laurits Jensen i Store Hillerslev fordele for 4 sldl. plus rente.

50

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Chr. Nielsen i Jensbye fremstiller Buoll Jensdatter i Jensbye, der vidner, at hun for 12 år siden så, at Christen Nielsen lånte Christen Pedersen ved Leed i Hillerslev 2 rdl. og samtidig hørte Christen Pedersen bekende, at han der foruden skyldte Christen Nielsen 7 sldl. Christen Pedersen irettelægger en fortegnelse over hvad Christen Nielsen har bekommet i årenes løb, herunder nogle gæs, (resten ikke læseligt). (16/4).

Laurits Christensen i Nors får arveafkald fra Christen Poulsen i Venbierre mølle i Nors sogn på sin hustru Maren Christensdatters vegne og fra Christen Christensen i Nors på sine egne vegne for arv efter deres sal. fader Christen (forsvundet), som boede og døde i Nors, og efter deres to brødre Thomas og Niels Christensen, som boede og døde i Nors.

Hr. Niels Ollufsen, sognepræst til Hillerslev og Kaastrup sogne og provst i Hillerslev herred, irettelægger skriftlig underskrevet og forseglede kvitteringsseddel lydende:

»Jeg Eyler Jacobsen, forvalter til Mumtoft, bekender, at jeg har modtaget fuldkommen vederlag af min svoger, hr. Niels Ollufsen, for min sal. hustru Maren Ollufsdatters arvelodder efter hendes fader, moder og fadersøster, Maren Nielsdatter, som alle boede og døde i Hillerslev præstegård.

Dierich Willumsen, Kgl. May.s tolder i Tisted, får fuldmagt til på mine vegne at give fuldkommen og uigenkaldelig afkald, når min kære svoger begærer det«. Underskrevet den 18. marts 1667 i Hillerslev præstegård.

Herefter får hr. Niels afkald af Dierich Willumsøn på Eyler Jacobsens vegne. 2. april.

(Da der ikke er sagssammenhæng mellem denne og næste side i tingbogen kan der mangle tingblade fra 2. april).

Jens Andersen ved Led i Hierremold på hr. Christen Nielsen, sognepræst i Hierremold, hans vegne, lader fordele folk i Hierremold for resterende skyld: Jørgen Michelsen i Hierremold, Christen Kiildsen, Christen Møller, Michel Thomsen, Mads Jensen i Miel Klit, Peder Jørgensen, Søren Christensen i Miel Klit.

Søren Christensen i Kielstrsup på velb. fru Anne Arenfeld til Ullerupgård, hendes vegne, fremstiller Torsten Therkelsen i Skovsted (vistnok som Stævningsmand. Resten er meget fragmentarisk, og der mangler muligvis en del af indførslen.

(2/10, 16/10, 6/11, 18/12 1666). Søren Christensen i Kielstrup på fru Anne Arenfeldts vegne, tilbyder indløsning af en årlings mærplag - 5 sldl., 1 lille forsultet ko - 5 sldl., 1 mager og forsultet hvid hoppe -

3 sldl., udlagt som bøde til fru Arenfeldt for sårsmål på hendes tjener Laust Christensen i Østerild og hans hustru Maren, til Laust Pedersen og Poul Jensen, begge Østerild. Stævnet er også Laust Pedersens hustru Anne og hans "svoger" Poul Jensens Hustru Maren Laustdatter.

51

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Christen Christensen Høj i Nors på hans husbonds ridefoged Jørgen Nielsen i Diernæs, hans vegne, har ladet stævne "alle mesten" hans tjenere i Nors, Tved, Korsø, Lynderup og Skovsted. De skal yde til Jørgen Nielsen.

(Will Sventsen i Brund), delefoged til Ørum, har ladet stævne: Therkell Nielsen i Hindinggård og Mette Nielsdatter, nu hos (Ch)risten Blesbiris i Nors, for lejermål begået i Hindinggård.

Ligeledes stævnet til dom: Margret Christensdatter i Sendeis og Klemmed Christensen nu tjenende til Søffren Nielsen i Norsgård i Sendels (senere kaldet Søffren Nørgård) for lejermål begået til Søffren Nielsen i Nørgård. (Sagen fortsætter).

Samme har ladet stævne til dom: Therkel Nielsen i Hindinggård og Mette Nielsdatter i Nors, Margret Christensdatter i Sendels og Klemme Christensen i Norsgård i Sendels, ligeledes stævnet, Karen Christensdatter i Hillerslev, hos hendes fader for lejermål med Christen Knudsen og irettelagt en skriftlig seddel, dateret Hillerslev præstegård d. 2. april 1667, underskrevet Niels Ollufsen, Hillerslev, lydende: "Christen Knudsen og Karen Christensdatter, begge af Store Hillerslev, publiæ absolveret for deres forseelse mod det sjette bud, som er den anden gang med kvinden og første gang med Karlen, som er næstsøskendebarn til Anders Pedersen i Kielsgård, som havde besøvet hende første gang".

Bødeforlæg til husbond og fogedpenge til hver af mændene 12 rdl. og 2 sldl. og for pigerne 6 rdl. og 1 sldl.

Dom: De skal betale eller straffes efter recessen.

(Tirsdag d. 9. april var 3. påskedag i 1667, og da 3. påskedag var helligdag indtil 1770, har der næppe været tinghandling den dag.

16. april.

Jens Andersen Frost i Tingstrup på (Chr)isten Nielsen, forvalter på Thanderup, hans vegne, lader fordele folk i Rær og Tved sogne for skyldig kirketiende (specificeret).

Lovhøringer i denne og de 2 næste indførsler er Jens Lauridtsen i Brund, Poffuel Jensen ibm., Poffuel Erichsen på Ballerum, Thomis Andersen i Tved sogn, Laust Christensen på Skielsbierre og Christen Nielsen i Hundal.

Michel Pedersen Tanderup, kirkeværgen i Østerild sogn, lader på kirkens vegne "mænd og personer" i Østerild sogn fordele for skyldig kirketiende (specificeret). (4/6).

Anders Mogensen i Nørby i Tved sogn lader fordele Mads Jensen i Vixøegård for 2 sletdaler for leveret halm.

Laurits Christensen i Øster Vandet tilbyder indløsning af 5-års brunblisset hoppe, der af Jens Pedersen i Store Tang i Ballerum er stillet som pant for 10 1/2 sletdaler og 1/2 tønne rug.

52

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

(12/3, 19/3) Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, på hans husbonds tjener Laust Christensen i Brund, hans vegne, fører Jens Lauritsen, Poul Jensen, Jens Jensen, Jens Nielsen ved Led og Søren Pedersen, alle i Brund, som vidner på, at Laust Christensen var ganske ung og umyndig, da hans fader Christen Jespersen i Brund døde for 18 år siden. Laust Christensens stedfar var salig Thomas Nielsen. (Resten er fragmentarisk, men nævnt er L.C.s søster i Syndbye ester. (30/4).

Søren Nielsen, skriver til Thisted byting, irettelægger efter udsættelse fra 26/2 på Peder Andersen, indvåner i Thisted, hans vegne, regnskab for leverede varer og lånte penge til fru Anne Arenfeld på Ullerupgård og forlanger betaling inden 15 dage eller udlæg i løsøre.

(26/2) Søren Christensen på gudfrygtige pige Anne Nielsdatter, tjenende i Tisted, hendes vegne, og efter fuldmagt af Christen Andersen, boende i Sendels, irettelægger et opsættelsesvidne af 26/2 med et skiftebrev af 12/9 1654 efter Poul Andersen i Sendels, hans sal. hustru, hvor nævnes en arvelod, stående hos Poul Andersen og tilhørende dennes broderbørn, arvinger efter Niels Andersen, som boede og døde i Hou.

Søren Christensen kræver udbetalt Anne Nielsdatters arvelod, værgemålspenge undtagen, og arvelod plus skyldige penge til Annes broder, Anders Nielsen, der døde i Olborigt (Aalborg), af Poul Andersen, som er Anne Nielsdatters ældste farbroder og rette lavværge.

Herpå svarer Poul Andersen og irettelægger et skiftebrev af 6/4 163x efter Niels Andersen i Hou, der udviser en formue på 78 1/2 sletdl. plus nogle td.korn, samt en seddel underskrevet af Anders Nielsen, der skulle skylde ham 30 sldl. for leverede varer og penge. Endvidere fremlægger han opskrift "på stemplet papir" over, hvad han har leveret Anne Nielsdatter af hendes arvelod, samt anklager hende og hans broder Christen Andersen for at have tilegnet sig varer og penge efter Anders Nielsen ved dennes død. Endelig kræver han betaling for kost og klæder for Anne Nielsdatter for 7 år, fra han tog hende til sig som 4-årig ved forældrenes død.

Sagen indbringes for dom.

(26/2, 26/3). Christen Nielsen i Jensbye har efter udsættelse fra 26/2 ladet stævne Christen Pedersen ved Led i Store Hillerslev for 10 sldl. lånt for 18 og 12 år siden. Christen Pedersen svarer, at han har leveret 60 gæs, 1 sldl., og arbejde for ialt 16 1/2 sldl.

Dom: Han skal betale. (Resten er forsvundet eller ulæseligt).

(12/3). Anders Baardsen (senere Boersen) i Kåstrup på Jens Thomsen ibm., hans vegne, begærer 3. ting over Peder Pedersen i Kaase for 1 1/2 td. rug efter underskrevet og bevidnet "register" af 16/9 1666. Peder Pedersen har købt rugen 16/7 1665 af salig Christen Falchvorsen.

Christen Christensen Høj i Nors på Peder Pedersens vegne, irettelægger tingsvidne af 12/3, hvori Christen Pedersen i Kaase og Anne 'Pedersdt. ibm. vidner, af Christen Falchvorsen i Jens Thomsens stue har modtaget 1 td. rug og 1 skp. af Peder Pedersen. (Resten mangelfuldt).

53

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

23. april.

Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, har ladet stævne Christen Erichsen og Maren Poulsdatter, begge hos sal. Søren Jensen i Kanstrup, til dom for betaling af lejermålsbøder og fogedpenge.

Dom: De skal betale eller "straffes i fængsel og jern på kroppen". 30. april.

(19/3, 16/4). Jesper Nielsen i Tilsted på Michel Andersen boende på Ammager-land i Syndbye øster, hans hustru Maren Christensdatter, hendes vegne, efter opsættelse fra 19. marts har ladet Laurits Christensen i Brund stævne og irettelægger et æskningsvidne af 12. marts, (der gentages).

Hertil at svare irettelægger Will Svendsen i Brund, et tingsvidne af 16. april (s.d.) og påstår frifindelse, idet Laust Christensen var umyndig ved faderens død og først overtog gården 10 år senere efter hans sal. stiftfader Thommis Nielsen.

Dom: Laust Christensen frifindes, da han var umyndig og under værgemål, og der henvises til at "søge på tilbørlige steder".

Christen Nielsen i Hundall, kirkevæрге i Sendels sogn, fremstiller Niels Nielsen i Hou, Mogens Christensen i Bundgård i Sendels (oprindelig overstregning) og Christen Christensen i Malle, at afhjemle deres syn på Sendels kirkens brøstfældighed. (Største delen af synserklæringen er forsvundet). Der nævnes: "Bly fra toren", "glom vinver", "ehn vinver i tornet", "ganske forfalden".

Christen Christensen Høj i Nors på hr. Anders Kielsens vegne, sognepræst i Nors med sin "adnexse" fremstiller Poul Andersen i Nors, Anders Madsen, Moust Nielsen og unge Christen Christensen, alle i Nors, udnævnt som synsmænd af tinget den 23. april, for at afhjemle deres syn på en kirkesti, som løber fra Nors kirken til Voring by. De så, at stien somme steder var forpløjet to furer, somme steder 3 furer og mere.

Peder Pedersen i Voring og anden Peder Pedersen ibm. havde stævnet Niels Therkelsen i Voring til dette synsvidne.

Jens Christensen Vandet i Kåstrup, kirkeværgen i Kåstrup, lader på kirkens vegne, efterskrevne mænd i Kåstrup sogn fordele for resterende kirketiende for 1666: Niels Baarsen, Niels Christensen, Offer Jensen, Peder Laustsen og Christen Eriksen, Jens Nielsen, Niels Simensen, Jens Thomsen, Jens Christensen, (Jens ?) Poulsen, Knud Nielsen, (Christen ?) Jensen i Krog. Lovhøringer i denne og næste indførsel er: Christen Nielsen i Hundall, Niels Nielsen i Hove, Laust Jensen i Hillerslev, Christen Andersen i Sendels, ung Christen Christensen i Nors og Niels Andersen i Nørbye i Tveds sogn.

Søren Christensen i Kielstrup på fru Anne Arenfeldts vegne, lod Poul Pedersen i Kielstrup fordele for 24 skpr. byg efter en skriftlig kontrakt, dateret Ullerupgård 4. maj 1666. Mads Christensen på Bach i Skovsted og Christen Thomsen, tjenende på Ullerupgård, stævnedes ham og talte med hans hustru til Thommis Jensen i Kielstrup.

54

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

7. maj. "Intet i dag gik beskrevet". 14. maj.

Ærlige og velfornemme mand Jacob Ulff i Kløv lader læse og påskrive hans kongl. May.s bestallingsbrev på herredsfogederi her i herredet, hvorfor Rasmus Pedersen Broch af-takkede hos herredsmændene og Jacob Ulff igen antog bestallingen.

Peder Michelsen i Skinderup lader læse og påskrive en stedsmaalsseddel lydende: Jeg Mogens Rosenkrans til Langting, kongl. may.s befalingsmand over Lunderis amt, steder og fæster til Peder Michelsen i Skinderup, det hus i Skinderup, som nu er øde, og som Poul Fiord sidst beboede, hvilket hus Peder Michelsen selv skal lade opbygge, hvorefter han skal nyde samme hus med al sin tillæggelse. (Herefter er halvdelen af ca. 10 linier forsvundet).

Endvidere irettelægges en stedsmaalsseddel, hvorefter Peder Michelsen har opladt sin gård i Skinderup til Anders Pedersen i Tilsted mod at få tillagt et stykke jord af nævnte gård, kaldet Knachs ager. Underskrevet af (formodentlig Mogens Rosenkrans) og til vitterlighed Peder Andersen i Skinderup og Scharis Christensen i Tisted, Dateret Tisted 4/4 1667.

For:ne Anders Pedersen i Skinderup forunder nu her for retten Peder Michelsen og hans hustru i deres livstid en halv tønde bygsæd af hans gårds jord. (25/6).

Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum slot, på sin husbonds vegne, fremstiller synsmænd: Jens Lauritsen i Brund, Poul Jensen, Jens Jensen og Jens Christensen Kaastrup, alle i Brund, for at afhjemle deres syn på brøstfældigheden af husene på en gård i Kanstrup. På alle husene manglede tag- 20 læs, huset der står vesten i gården fattedes tømmer for 1 rdl., til alle husene 12 læs ler. Karen Johansdatter i Kanstrup var stævnet til dette syndvidne, tillige med Peder Christensen i Tøfting (K.J.s svigersøn).

Søren Christensen i Kielstrup på fru Anne Arenfeld i Ullerupgård, hendes vegne, lader fordele Niels Baarsen i Kåstrup for gæld, halvottende sletmark, efter beskyldningsseddel af 6. april 1667.

21. maj.

Christen Christensen Høj i Nors på Jørgen Lyche til Søgård, hans vegne, havde ved Peder Christensen i Skinderup og Jens Christensen ved Lerhøj i Nors stævnet Jens Pedersen, der tjente på Søgård forleden sommer, nu i Langg. i Torup sogn. Han beskyldes for "at han i letfældighed har avlet barn med Karen Pedersdatter, barnefødt i Aggerholm".

Sagen opsat 1 måned. (3/7).

Christen Christensen Høj i Nors på Poul Jensen i Østerild, hans vegne, har ladet stævne Jens Offversen for resterende gæld 15 sldl. 1 1/2 mk.

Sagen opsat en måned, da Jens Offversen ikke er mødt.

55

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

4. juni.

Niels Pedersen i Sperring, delefoged til Vestervig på Peder Pedersens vegne, forvalter over Vestervig kloster, æsker vidnesbyrd fra alle de tilstedeværende tjenere til Vestervig kloster, om at Peder Pedersen har været forvalter over Vestervig med gods i 6 år, siden det er blevet udlagt fra Kongl. May. og Kronen, og om han havde givet dem årsag til at beklage sig. 26 navngivne mænd, 11 fra Hansted, 2 fra Rær, 6 fra Nors sogn, 1 fra Øster Vandet, 3 fra Skinderup, (+ 3 uden person- og/eller stednavn) vidner, at de ikke ved andet end .hvad godt og ærligt er om Peder Pedersen.

Niels Pedersen i Sperring, delefoged til Vestervig kloster på forvalter over Vestervig kloster, Peder Pedersens vegne, irettelægger en skriftlig restanceliste vedr. Vestervig tjenere i Hillerslev herred. (Specificeret).

Peder Ollufsen i Knachergård irettelægger en skriftlig registrering og vurdering lydende: Den 17. maj 1667, rette 30. dagen efter at Peder Ollufsens sal. Hustru Anne Jensdatter døde i Knachergård, var herredsfogeden Jacob Ulff forsamlet med vurderingsmændene: Anders Andersen Skræder i Skorup, Peder Christensen i Tøfting, Christen Jensen i Øster Vandet og Niels Thomsen ibm. for at skifte mellem Peder Ollufsen og hans medarvinger, som var til stede, nemlig, Jens Pedersen i Thisted på egne vegne, Anders Andersen i Sperring på hans sal. broders søn, Anders Pedersen, som siges at være i Sjælland, hans vegne, Simmen Pedersen i Sperring på egne vegne og Mads Pedersen (fejl - skal være Nielsen) på Holm på sin hustrus, Maren Pedersdatters vegne.

Vurdering foretaget 24. april. Boets aktiver opgjort til 201 sldl. 3 mk. 7 sk. Gæld ialt 101 sldl. 3 sk., herunder 16 sldl. til Peder Ollufsens søster Kirsten Ollufsdatter.

Hans medarvinger gør efter kontrakt krav på den sal. kvindes livklæder og en brunblisset hest.

Da kontrakten ikke blev fremvist, blev "ingen videre skifte eller deling antegne`".

Søren Sørensen, foged på Kiølbyegård, på hans husbond, velb. Lucas Lange til Kølbyegård, hans vegne, forbyder alle og enhver at have nogen fædrift, tørvegrøft eller anden brug af den gode mands mark og ejendom.

Stævnet er alle folk i Hoxer og Kløv samt Jens Pedersen på Tang, Ib i Kløv mølle, Peder Henriksen i Bromølle og Jens på Brou.

Anders Andersen i Sperring på hans søsters vegne i Tilsted, Mette Andersdatter, har ladet stævne Peder Ollufsen i Knachergård for 10 slmk. efter skadesløsbrev af 12/4 1652, udstedt af salige Peder Andersen, som boede og døde i Knachergård.

Sagen opsat 14 dage.

56

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Peder Jensen i Vollem har to tingdage tilforn opsagt sit fæste i hus og bolig og tilliggende ejendom overfor ejeren hr. Hans Nielsen, sognepræst i Reer og "anexse", til ophør førstkomende Philliphi Jacobidag.

Fæstet opsagt nu den tredie tingdag.

Mads Nielsen i Vollumb har to tingdage næst tilforn opsagt sit fæste i hus og bolig og tilliggende ejendom overfor ejeren, velb. Lucas Lange til Kølbyegård. (løvrigt som ovenfor).

Anders Jensen uden Aae i Østerild irettelægger en skriftlig registrering og vurdering, foretaget 17. april 1667, rette 30. dagen efter salig Maren Krestensdatter, som boede og døde uden Aae i Østerild, hendes død. Vurderingsmænd, udnævnt af tinget, var: Michel Pedersen Tanderup i Østerild, Bertel Christensen, Simmen Jensen og Christoffer Andersen i Spanggård, alle i Østerild.

Skifte mellem Anders Jensen på den ene side og den salig kvindes efterladte børn, Anne Christensdatter, Else Christensdatter og Christen Andersen på den anden side. Til stede var: Christen Pedersen i Sønderbye på hans sal. broders børns vegne, nemlig, Anne Christensdatter og Else Christensdatter, samt (Christen) Andersen på egne vegne.

Boets formue 53 sldl. 8 sk. Christen Pedersen æsker på sine broderbørns vegne, deres fædrene arvelod, til hver halv elve (= 10 1/2 sldl.) og 12 sk., af hvilke dog Else af stedfaderen Anders Jensen tidligere har fået 3 1/2 sldl. Niels i Spanggård æsker 2 sldl. Mette Madsdatter ved kirken - 2 mk., Christen Andersen på Havre 1 sldl. (M.fl.).

Formuen beløber sig over gælden til 30 sldl. 14 sk., der fordeles, Anders Jensen - halvparten, hans søn Christen Andersen af resten en

broderlod 7 1/2 sldl. og 3 1/2 sk. og Anne og Else hver en søsterlod. Vedermålsting! (Sagen fortsætter). Anders Jensen uden (Ade ?) i Østerild får fuld afkald af sin steddatter Else Chrstensdatter med hendes lavværges samtykke for arv efter hendes sal. forældre Christen (navn mangler) og Maren Christensdatter, som begge boede og døde i Østerild.

(16/4). Mechel Pedersen Tanderup (kirkevæрге i Østerild) har ladet gøre udlæg for resterende kirketiende for 1665 og 1666 hos Johanne Laustdatter i Vestergård, assisteret af herredsfogeden og fire af denne udnævnte vurderingsmænd: Christen Pedersen, Svenning Jensen, Laust Christensen og Jesper Nielsen, alle i Østerild.

Johanne Laustdatters søn Michel Jørgensen har godvilligt og efter delevidnets indhold (af 16/4) "ipantsat til kirkeværgerne 4 små sorthjelmede nød, som er 3 stu(de ?) nød og en kvienød, nok en sortstjernet 1 år gammel kviekalv, for deres resterende kirketiende, som er byg - 4 td., rug - 1 1/2 td. 5 skpk., arre - 1 1/2 td. 5 skpr., med atten til tønden beløber sig til 14 slettedaler og 15 skilling efter landkøb". pantet forfalder til indløsning i korn eller penge til Set. Hans dags marked, først kommende.

Betales der ikke, kan kirkeværgerne beholde de 5 små nød, som de må "sælge eller gøre sig så nyttige som de bedst kan«.

57

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Der irettelæges en seddel (formodentlig med ovenstående indhold) underskrevet af vurderingsmændene den 14. maj i Østerild og herredsfogeden Jacob Ulff tilspørger den indstævnedede Rasmus Broch, om han vil underskrive sedlen. (Fordi han var herredsfoged, da restanterne blev fordelt d. 16/4 ?).

Rasmus Broch, vurderingsmændene og kirkeværgen stod så til vedermålsting. (25/6).

11. juni.

Christen Simmensens, boende i velb. Luchas Lange til Kylbyegård, hans gård og bolig, liggende i Klastrup, gav til kende, at han har opsagt samme sin gård "tvende tingdage næst tilforn", med al tilliggende ejendom, til først kommende Philliphi Jacobidag. Nu i dag den tredie tingdag opsagde han fæstet og vil ikke længere "nyde eller vndt gielde" end til Ph. Jacobidag.

Luchas Lange og hans medarvinger er stævnet til dette opsigelsesvidne. Poul Jensen boende i Luchas Langes gård i Kløv opsiger sit fæste. (Iøvrigt som ovenfor).

Niels Simmensens boende i Luchas Langes gård i Kløv opsiger sit fæste. (Iøvrigt som ovenfor).

Vill Svendsen, delefoged til Ørum, på Magrette Christensdatters vegne, lod fordele, Søren Nielsen i Nørgaard i Sendels for skyldig løn, 7 slmk. 3 sk. Søren Nielsen, Nørgaard lovede at betale med det aller første.

Lovhøringer: Niels Jensen i Hillerslev, Laust Jensen ibm., Thvor Thommesen ibm., Niels Balsen ibm., Peder Laustsen i Kåstrup og Peder Pedersen i Voring. (12/3). Anders Christensen i Kåstrup irettelægger et delevidne af 12. marts, hvor der på bagsiden er skrevet: 1667, 11. maj, var vi: Christen Erichsen i Kåstrup og Peder Laustsen ibm. med Niels Jensen, skriver til Hillerslev herredsting, i herredsfogedens sted, hos Niels Erichsen i Kåstrup for efter delevidne at gøre udlæg for Anders Christensen i Kåstrup. Udlagt 5 får og 1 lam vurderet til 4 sldl. Nu tilbød Niels Skriver samme dele til Niels Erichsen, der var stævnet til dette tilbudsvidne, og stævningsmændene havde talt med hans datter Maren Nielsdatter.

Hr. Niels Ollufsen, sognepræst i Hillerslev og provst i Hillerslev herred, på egne, kirkens og kongens vegne, forbød menige sognemænd i Hillerslev sogn, gårdmænd, bolsmænd og husmænd, at føre deres korn af agrene før der er tiendet.

Hr. Niels Ollufsen i Hillerslev lader læse og påskrive et skiftebrev på Hillerslev kær af 25. juni 1648. Stævnet til påhør er Hillerslev sognemænd.

58

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

18. juni.

Thommis Christensen (stednavn forsvundet) opsiger for tredje gang sin fæstegård overfor Jørgen Lyche til Søgård. Stævningsmænd er begge fra Nors. Michel Pedersen Tanderup i Østerild har ladet stævne Michel Nielsen i Skinderup for gæld 9 sldl. efter skadesløsbrev, dateret Skinderup d. 12/11 1647. Christen Christensen Høj i Nors begærer opsættelse på Michel Nielsens vegne, idet han vil føre vidner.

Sagen opsat 1 måned. (16/7).

Niels Lauritsen i Heseldal på Jørgen Pedersen i Tanderup, hans vegne, har ladet stævne Gregers Christensen (stednavn forsvundet) for rest på gæld efter brev af 1650, at betale inden 15 dage eller lide dele og tiltale. Sagen opsat 6 uger. 25. juni.

Christen Christensen Høj i Nors på hr. Anders Kielsen, sognepræst i Nors, hans vegne, forbød Tveds og Nors sognemænd at føre deres korn af agrene, før der er tiendet.

Stævnet er: Christen Andersen ved Kolle sø på Ballerum, Laust Christensen i Nørby i Tveds sogn, Peder Pedersen ibm., Anders Nielsen ibm., gammel Niels Andersen i (?), som er i Jacobs, versted", Anders Christensen i Hargård i Voring, Olluf Madsen ibm., Christen Andersen ibm, Anders Strangesen i Nors by, Jep Nielsen ibm., Anders Christensen ibm. og Christen Poulsen ibm.

En af stævningmændene er Niels Strangesen i Nors.

Christen Pedersen (stedsnavn forsvundet) efter fuldmagt, dateret (B?) ogense d. 11/6 1667, underskrevet sal. Levin v. Byloffs, Ide Quidtzov, egen hånd, har ladet stævne: Jens Pedersen på Store Tang for gæld, "4 års landgilde, egt og arbejde", årlig 24 rdl., og for gårdens brøstfældighed. Jens Pedersen var til stede og bekendte gælden og begærede, at herredsfogeden og 4 mænd skulle gøre udlæg på Store Tang.

(Levin Bülow død 1657, g.m. Ide Eilersdatter Quidtzov). (3/7).

(4/6). Laurits Jørgensen i Brund på hans moder Johan Lauritsdatter i Vestergård i Østerild, hendes vegne, fremstiller (sin broder) Michel Jørgensen i Vestergård, der vidnede, at han på sin moder Johan Lauritsdatters vegne, havde leveret tre hele enkende rigsdaler, som var for kirkens tiende 1665, til kirkeværgen Michel Pedersen Tanderup. Denne svarede hertil, at de så altid ville betale deres tiende "med løyen og skillemerj", (løgn og skælmeri). (Sagen fortsætter).

Samme på; sammes vegne har ladet Michel Pedersen Tanderup stævne til tilbudsvidnes påhør. (Udover at der tilbydes "fæmon" som betaling for resterende tiende, er denne del af indførelsen forsvundet).

59

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

(14/5). Peder Michelsen i Skinderup lader læse en skriftlig seddel lydende: "Vide må I, min tjener Anders Pedersen i Skinderup, det nærværende Peder Michelsen foregiver, at I ikke vil holde den kontrakt, som I gjorde med ham, den tid han oplod gården for eder----at I har sået korn i nogen af den jord, som eders kontrakt omformelder, hvilket I ikke kan tilkomme, eftersom I har forundt ham det, han og hans hustrus livstid, til minde af gården. Tilmed begærede I det ikke af mig i fæste den tid I fæstede gården, dog det altid tilforn har været fæstet for sig selv ----- hvorfor I haver at stå ved den kontrakt I har gjort med ham, og at holde mit fæstebrev ----- hvorfor I hermed befales, at I ikke mere befatter eder med den jord, at jeg for slig lumperi ikke videre skal overløbes, og fattige folk til besværing udi denne trange tid-----.
Landting den 24/5 1667, M. Rosenkrants".

Anders Pedersen er stævnet og til stede ved dette tingsvidnes påhør. (Sagen fortsætter).

Peder Michelsen i Skinderup førte vidner, nemlig Michel Pedersen, Peder Ibsen, Anders Ibsen og Mads Andersen, alle i Skinderup, på at denne jord, kaldet Knach Agger, sålænge de mindes har ligget til det hus som Peder Michelsen har fæstet. Anders Pedersen er stævnet til vidnespåhør.

(25/6). Jens Christensen Vandet i Kåstrup leverede til Mette Pedersdatter, barnefødt i Lille Hillerslev, den arv, hun kunne tilfalde efter hendes søskendebarn, Magrette Mortensdatter, som "var og døde" i Store Hillerslev (3 mk. 6 sk.), hvorefter hun gav arveafkald. (25/6).

Hr. Niels Ollufsen har ladet Hans Pedersen i Voring stævne til tilbudsvide, (Resten er forsvundet eller ulæseligt).

(25/6). Laurits Jensen i Store Hillerslev får arveafkald efter sin stiftatter, nu sal. pige Margrette Mortensdatter, som døde i Store Hillerslev, fra efterskrevne personer: Peder Christensen i Lille Hillerslev på egne vegne, Jep Christensen i Store Hillerslev på sin hustru Karen Christensdatters vegne, Jens Christensen Vandet i Kåstrup på hans salige broders datter, Maren Pedersdatter, barnefødt i Lille Hillerslev, hendes vegne, Christen Christensen, tjenende i Hillerslev præstegård, på egne vegne og på Christen Ibsen, boende i Snested og på Jens Ibsen og Maren Ibsdatter, barnefødt i (mangler) deres vegne, Anders Christensen i Voring på egne og på hans broder, Christen Christensen, tjenende på Momtoft, og på hans tvende søstre, Anne Christensdatter og (halline?) Christensdatter, begge i Voring, deres vegne, og Christen Nielsen i Jensby på hans broders vegne, Hans Christensen i Østerild.

3. juli.

Onsdag den 3. juli, som var den næste søgnedag efter Marie Besøgelsesdag anno 1667.

(Tingblade måske forsvundet).

60

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Borgmester Peder Justsen i Thisted har ladet stævne Bertel Pedersen Lerche til vidnespårhør og Isach Lauritsen, Steffen (senere rettet til Søffren) Madsen og Christen Andersen Kielstrup, alle i Thisted, der samstemmende vidnede om Bertel Leches opførsel den 15. juli, da han havde talt borgmesteren til med mange skælsord, mens denne stod og så ud af sit storstuevindue, og Bertel Lerche sagde: "Kan jeg ikke få fat på eder her, vil jeg vel finde eder i København eller andet sted, hvor i skal smage spidsen af min degen", "de hørte ikke at borgmesteren gav årsag til sådan trussel og overskælden".

(25/6). Christen Pedersen Tilsted på Store Tang irettelægger en skriftlig vurdering dateret 28. juni 1667, da herredsfogeden Jacob Ulff og vurderingsmændene, Niels Pedersen Bisgaard i Kåstrup, Niels Borsen ibm., Niels Andersen på Ballerum og Niels Christensen Thang ibm. var forsamlede til Jens Pedersen i Store Tang for efter dennes ønske at gøre udlæg til Christen Pedersen Tilsted, som har fæstet gården, for 4 års resterende landgilde, ialt 144 sldl., såvel som for bygfældighed. (Vurdering på pag. 46 v og 12 h af avl, løsøre og besætning).

Christen Pedersen lover derefter at holde Jens Pedersen skadesløs for landgilde, bygfældighed og skyldig folkeløn, Vedermaalsting. (Sagen fortsætter). Christen Pedersen Tilsted fremstiller synsmænd: Peder Lauridsen i Kåstrup, (navn forsvundet) ibm., Poul Erichsen på Ballerum og Christen Andersen, der afhjemlede deres syn på Store Tangs bygfældighed, der opgjordes til 20 rdl. Der omtales (ralings)hus, ladehus, staldhus og to fedhuse (= fæhuse).

Vedermaalsting med Jens Pedersen.

Jacob Ulf i Kløv, herredsfoged i Hillerslev herred, fremstiller synsmænd nemlig: Knud Jensen (stednavn forsvundet), Laurits Madsen ibm., Thommis Jensen ibm. og Laurits Jørgensen i Brund, der sammen med herredsfogeden havde synet og beset en død "karlmeninske", som var i en sort (forsvundet) og hvide lærredsbukser over to andre bukser. De tog ham op af vandet - ingen skade på hans krop, mens over hans venstre øje var (resten forsvundet).

Christen Ibsen irettelægger et tingsvidne efter hvilket hans søster Maren Ibsdatter, barnefødt i Lille Hillerslev, har "fuldmægtig" Christen Ibsen i Snested, hendes ældste broder, at være hendes "fuldværge og forsvar til at indfordre hendes arvelod og hvis andet på hendes vegne kunne forefalde". Endvidere irettelægger Christen Ibsen en skriftlig seddel lydende: Eftersom Maren Ibsdatter beklager, at hendes fædre og mødre arv skal bestå hos Niels Christensen i Tved, da hun befrygter at denne, formedelst besværlige tider, skulle nødes at kvittere gården, ansøger hun om at hendes patrimonium må gå til hendes ældste broder, Christen Ibsen, hvor hun kunne have tilflugt, da hun formedelst sin skrøbelighed ej kunne tjene sit brød. Begæringen godkendt, underskrevet juni 1667, Mogens Kruse.

Herefter kræver Christen Ibsen arveloden betalt inden 15 dage af Niels Christensen Hinding eller udlæg. Dom: der må gøres udlæg.

61

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

(21/5). Christen Christensen Høj i Nors på Jørgen Lyche til Søgård, hans vegne, irettelægger en opsættelse af 21. maj og tiltaler Jens Pedersen, nu i Langgård i Torup sogn for betaling af bøde for lejermål begået med Karen Pedersdatter, barnefødt i Aggerholm. Da han 2 gange er påråbt og ikke mødt for at svare, og da sagen har været opsat 6 uger, dømmes han til at betale.

(Navn forsvundet) på sin moder Inger Bertelsdatters vegne, lader læse en kontrakt underskrevet i Lille Hillerslev den 6. marts 1667 efter hvilken Inger Bertelsdatter oplader sin gård i Lille Hillerslev til Niels Christensen, der til gengæld i hendes livstid skal yde hende korn, flæsk, fjærkræ m.m. (omfattende specifikation).

Niels Christensen er stævnet til vidnespåhør og Niels Mortensen i Lille Hillerslev og Christen Ibsen i Store Hillerslev som vidner. (Dele af indførslen er forsvundet). (Sagen fortsætter).

Christen Ibsen i Store Hillerslev på hr. Niels Ollufsen, sognepræst i Hillerslev med annex og provst i Hillerslev herred, hans vegne, tilspurgte Niels Eriksen i Kåstrup, om han var formynder for hans moder Ing Bertelsdatter i Lille Hillerslev. Niels Eriksen bekendte, at han var formynder for moderen. Tingsvidne og vedermålsting. (1/10).

Peder Jensen i Kåstrup får afkald af sin broder Jens Christensen i Kåstrup og af (sin svoger) Niels Andersen på Ballerum på dennes sal. hustru (ulæseligt) Christensdatter og på deres børn: Anders Nielsen,

Christen Nielsen, Jens Nielsen, Maren Nielsdatter og (Anne?) Nielsdatter, deres vegne, for arv efter deres sal. forældre, Christen Jensen og Anne Andersdatter, samt sal. broder (anden) Jens Christensen, som døde i Kåstrup.

(9. juli?).

(De første linier af siden er forsvundet, men har muligvis indeholdt indledningen på tingdagen den 9. juli). '

Christen Christensen Høj i Nors på Niels Christensens vegne, tjenende til Niels Borsen i Kåstrup, lader Niels Eriksen i Kåstrup fordele for 1 rdl. der resterer af Niels Christensens løn.

Lovhøringer: Jens Laustsen Munch i Brund, Laust Jørgensen ibm., Jens Jensen ibm., Jens Christensen Kaastrup ibm., Peder Pedersen Horeboe i Store Hillerslev og Jens Thombsen i Kåstrup.

Vill Svendsen i Brund, delefoged til Ørum slot, på hr. Niels Ollufsens vegne, sognepræst i Hillerslev og provst i Hillerslev herred, fremstiller synsmænd ('4 første af ovenstående lovhøringer) udnævnt af tinget den 3. juli sidst forleden. Synsmændene var i dag før tinge i Store Hillerslev og Lille Hillerslev Nørkier, hvor de så, at græsset var ganske opædt af ,fæmmon", og der gik fuld af ,Queg og fæmon".

Alle Store og Lille Hillerslev sognemænd var stævnet til vidnespårhør.

62

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

16. juli.

(Navn forsvundet) tilbyder at svare på Thisted byting, såfremt borgmester Peer Jostsen har noget at tiltale ham for. (Se 3. juli, første indførsel).

Jens Madsen i Skoven i Vensøssel på hans velb. husbond Corfitz Trolle til Skarholt, kongl. Maj.s befalingsmand over Skandellbore len, hans vegne, har ladet stævne: Mads Jensen i Hiermoll, Jens Pedersen ibm., (senere Jens Kier), Michel (Th?)øgersen i Hunstrup, (senere Michel Bøcher) og Peder Steffensen i Lynderup for restancer på landgilde og arbejdspenge efter liste dateret 5. juli 1667.

Dom: De skal betale.

(18/6). Michel Pedersen Tanderup i Østerild er stævnet til vidnespårhør (i hans gældssag mod Michel Nielsen i Skinderup).

Peder Andersen i Skinderup og Jep Michelsen ibm. vidner, at da de for (tidsangivelse forsvundet) siden var i Michel Nielsens gård for at gøre udlæg for 9 sldl. til Michel Pedersen Tanderup efter dom og brev, da bekendte denne for dem at have fået 1 1/2 td. byg af Michel Nielsen, som sagde, det var på den gæld. På den tid kostede 1 td. byg 2 rdl.

Stævningsmænd: Peder Pedersen i Vorring og Laust Aggisen på Skovsted Bach, samt Peder Ibsen og Bertel Madsen, begge Skinderup. (30/7).

23. juli.

Christen Christensen Høj i Nors på hans husbonds tjeners vegne, Christen Lauritsen i Aggerholm, har ladet stævne Niels Mortensen i Aggerholm, der på sine egne og sin hustru Johan Pedersdatters vegne, tager Christen Lauritsen og dennes hustru Maren Nielsdatter i hånden. Begge gav til kende "at de ikke vidste mod hverandre andet end ærlig og godt var, så al irring og uenighed hermed er død og magtesløs". De skal give til de fattige, 2 rdl. hver.

(Her mangler 1 eller flere blade).

Christen Pedersen (stednavn forsvundet) tilbyder Peder Christensen i Skinderup det udlæg, bl.a. en gammel hule og et gammelt kvindeskørt, der er gjort hos Peder Christensen, for resterende kirketienende 12 1/2 skp. byg. Stævningsmænd: Anders Pedersen i Skinderup og Henderich Laustsen ibm.

Christen Nielsen i Jensby fremstiller vurderingsmændene, Jep Christensen i Store Hillerslev og Christen Ibsen ibm., der den 13. juli var med Niels Jensen Skrifer, udi herredsfogedens sted, til Christen Pedersen ved Leed i Store Hillerslev for at gøre udlæg til Christen Nielsen for 10 sldl. og omkostninger 10 mark. Derfor udlagt 12 løder får, 9 lam og en liden gråhjæmlet kvie, vurderet til ialt 12 1/2 sldl., hvilket udlæg Christen Nielsen i dag medbragte på tinge og tilbød Christen Pedersen til indløsning.

Stævningsmændene talte med Christen Pedersens datter Karen Christensdatter.

63

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Jens Thomsen i Kåstrup bliver fordelt for 2 sldl. 2 sk. danske, som restgæld på en hoppe han har købt af Mads Kusk. (Første del af indførslen er forsvundet). 30. juli.

(18/6, 16/7). Michel Pedersen Tanderup irettelægger en opsættelse af 18. juli, hvori Michel Nielsen i Skinderup skyldes for gæld 9 sldl. efter skadesløsbrev af 1647.

Christen Christensen Høj i Nors på Michel Nielsens vegne, irettelægger et tingsvidne af (16. juli, s.d.) og yderliger et skriftlig indlæg fra Michel Nielsen, hvori denne nævner, at brevet er 20 år gammelt, at han mener betaling er sket, at han beviseligt (16/7) har betalt 1 1/2 td. byg = 3 rdl. og derfor mener, at han bør være fri for tiltale. Underskrevet i Skinderup 30/7, Michel Nielsen, egen hånd.

Dom: Hanskal betale 9 sldl. med renter og omkostninger. 6. august.

Christen Nielsen i Hundal på hr. Anders pallekens vegne, sognepræst i Sendels, lader Christen Thomsen og Christen Falchvorsen, begge i Sendels, fordele for henholdsvis 3 td. 6 skp. byg og 1 td. 8 skp. efter en skriftlig seddel underskrevet på Sendels præstegård den 30. juli 1667, Anders palleken.

Lovhøringer: Jens Pedersen i Skielsgård, Niels Andersen i Nørby i Tveds sogn, Peder Febersted ibm., Bertel Christensen i Synderby ibm., Unge Poul Enevoldsen i Aggerholm og ældste Peder Andersen i Skinderup.

Søren Christensen i Kielstrup på fru Anne Arenfeld til Ullerupgård, hendes tjener Inguor Michelsen i Klit, hans vegne, har ved Peder Pedersen i Voring og Christen Inguorsen i Klit, ladet stævne Anders Jensen i Klit for gæld på 20 sldl. Anders Jensen benægtede at skyldte noget. Sagen opsat 1 måned efter begge parters bevilling.

Niels Lange til Rønnovsholm har ladet stævne Anders Nielsen i Kielstrup for resterende landgilde og arbejdspenge. Dom: Han skal betale.

Søren Sørensen, forrige foged på Kjølbygård, som "vise bud" (vise = sende) for Jørgen Hansen i Haarsens, har ladet stævne Jørgen Hansens tjenere i Thy: Mads Pedersen i Østerild, Anders Sørensen på gade i Nørby i Tveds sogn, Christen Jensen i Voring, Niels Jensen i Østerild, Niels Andersen i Nørby i Tveds sogn, Michel Pedersen på Bach i Hieremoll, Anders Nielsen ibm., sal. Peder Laustsens hustru Kirsten Andersdatter i Tinstrup og Christen Madsen i Døuffholl. Herpå svarer hver enkelt og beviser ved vidner, (delvis hinanden), at de ikke kan betale deres landgilde og skatter og af armod må forlade deres gårde og huse, der derved bliver øde, ejendommene til skade.

64

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

13. august.

Synsmændene: Mads Michelsen i Ræhr, Poul Borup ibm., Christen Nielsen i Hiegård (Hedegård i Rær) og Niels Steffensen ibm., udnævnt af tinget den 6. august, afhjæmlede syn på korn og agrene hos Anders Sørensen og Christen Pedersen i Puggedall, Laust Steffensen i Hiertbiere, Christen Steffensen i Febbersted, Oluf Pedersen i Vixø, Jens Møller ibm. Alle steder omtales kornet som ,stachet og thønd", "overløben med sand", "ompløjning", at de "ikke kan avle så meget som sået" osv. (Indførslsen fortsætter - formodentlig på næste side). (Sagen fortsætter).

Syn fortsat. Første del af siden er forsvundet).

Samme dag synede de hos Christen Pedersen i Biere, Christen Jensen i Peder Mieders' gård og Christen Jensen i Kapell (med samme nedslående resultat). Herefter begærer Anders Sørensen på egne og forsne hans medtjeneres vegne tingsvidne.

Indstævnet til synsvidnets påhør er Poul Eliassen på Østergård i Nessom sogn. Christen Pedersen i Østerild på Christen Nielsen, forvalter på Tanderup, hans vegne, har ladet stævne Mads Pedersen i Kåstrup for gæld

efter skadesløsforpligt og skriftlig ,restans", sidstnævnte dateret 22. juli 1667.

Dom: Han skal betale.

(Indledningen forsvundet). Der irettelægges et skriftlig vidnesbyrd, begæret af fuldmægtig Niels Pedersen på Thorp, om hvorledes han er blevet overfaldet på gården og i fruerstuen af Niels Andersen Shøtt i Rær, der "kom til gården med ladspændt bøsse, og opstrøgen hane" og ville have dræbt ham på stedet, hvis han ikke var blevet hindret deri. Underskrevet med egne hænder og sædvanlige bomærker, datum Nør Thorp den 8. juli 1667: Christian Vølcher, Gregers Christensen (forrige foged på Thorp), ANS (Anders Nielsen i Thisted), RIS (Rasmus Jensen på Thorp).

Tilføjet: Underskrevet kundskab af rytteren Christen der ikke er til stede, har herredsfogeden at indføre lige med vidnerne, underskrevet Mogens Kruse. Vidnerne vedkender sig deres skriftlige vidnesbyrd og tilføjer, at Niels Shiøtt "kom over havediget, brød lukkelsen på havedøren og således kom ind i fruerstuen med en ladt bøsse og opstrøgen hane".

Christen Jensen på Hiertbiere og Laurits Jensen ibm. vidnede at "de i dag 8 dage var ved Thisted rådhus kælderør" og stævnedes Niels Shiøtt til vidnespår. (Sagen fortsætter).

(Niels Pe)dersen, foged på Thorp, på hans husbonds vegne, Thommis Poulsen til Thorp, fremstiller vidner mod Niels Shiøtt. (En del af indførslen er forsvundet).

Yderligere fremkom en skriftlig klage fra hr. Hans Nielsen, bevidnet (bl.a.) af Anders Sørensen i Puggedall og Christen Nielsen i Hiegård, over Niels Shiøtt for at have truet præsten i hans hus med sabel og bøsse, fordi præsten havde lastet Niels Shiøtt for hans "letfærdige levned og uskikkelige forhold". Formedelst truslerne turde præsten ikke forrette sit embede i sognene og i kirkerne.

65

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Nok fremkom Maren Christensdatter, sal. Johan Shiøttes hustru i (forsvundet) og berettede at Niels Shiøtt (bl.a.) havde forjaget hende fra hendes hus i 22 samfulde uger, og at han i den tid "holdt huset med en letfærdig (huo)-re hos sig".

Nok fremkom Klemme Jørgensen i Rær og Søren Jensen ibm. og vidnede, at Niels Shiøtt, der i byen, altid havde været "oprørsk og med hug og slag". Bl.a. udjagede han Niels Poulsens kone og datter, "så de måtte skjule sig i kornet på marken for hans tyrani".

Nok fremkom Mads (Mic)helsen i Rær og Jens Baffuen i Søebore og vidnede, at de på vej fra Thisted til Vixøe strand med korn blev overfaldet af Niels Shiøtt med dragen sabel.

Nok fremkom Michel Pedersen (og vidnede om overfald. En del af indførslen er forsvundet).

Rasmus Jensen på Thorp vidnede med Niels Sørensen i Rær, at sidstnævnte blev overfaldet af Niels Shiøtt i Christen Frandsens hus i Rær.

Peder Sørensen i Rær vidner, at ved påsketid, "da deres folk havde (af?) skibet til Norge, og han kørte fra stranden igen, da kom Niels Shiøtt med en lang bøsse og vilde have ham nogle penge af".

Jens Møller i Vixøe, Volborig Jensdatter i Rær og hendes datter Anne samt Karen Nielsdatter i Rær vidner ligeledes om trusler med våben og hug og slag. Niels Shiøtt er stævnet ved Thisted rådhus kælderdoor. (20/8).

20. august.

(13/8). Niels Pedersen, foged på Nørtorp, på hans husbonds vegne, Thommis Poulsen til Thorp, boende i Randers, irettelægger en skriftlig forpligt lydende: Jeg, Niels Andersen Schytte, har forbrudt mig i højeste måde såvel overfor gården Nørtorp og dens ejer, som overfor hr. Hans Nielsen i Rær og imod andre godtfolk efter den på tinget den 13. august beviste store klagemål. Da for at undgå større, velfortjent straf, forpligter jeg mig til ved "ed og alvorlig løfte" aldrig mere at komme i Rær by og sogn og inden 24 timer at være udenfor Thyeland og "inden 5 solmærker at have forladt Jydtland med sine underliggende stifter", og vender jeg tilbage at have mit liv og levned forbrudt. Underskrevet på Hillerslev herredsting den 20. august, Niels Andersen.

Anders Baardsen i Kåstrup på sin broders vegne, Niels Baarsen, har ladet stævne Niels Eriksen i Kåstrup for gæld, fem "fuldgørende" rigsdaler og 1/2 td. byg, efter skadesløsforpligt af 24/5 1667.

Dom: Han skal betale.

Christen Thomsen i Vester Vandet fremstiller synsmænd: Unge Poul Enuoldsen i Aggerholm, Jens Andersen i Foulsang (= Fuglsang), Jens i Frøkiær og Christen Andersen ved kirke, der efter udnævnelse af tinget d. 26/5, synede den gård i Vester Vandet, som Gabriel Michelsen er fraflyttet og forsne Christen Thomsen nu har fæstet. De så et gammelt "Rallingshus" uden døre, lofter og vinduer, men med noget tag. Der var ikke flere huse.

66

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Søren Christensen i Kielstrup på fru Anne Arenfeld, sal. Klaus Porses til Ullerupgård, hendes vegne, fremstiller synsmænd: Thorsten Therkelsen i Skousted og Christen Simmensens ibm., der den 6/8 var på Ullerupgårds mark og så en fald hvede øst for gården, hvor "ungefær tredieparten var opædt og nedertraden". Skaden vurderet til 3 1/2 td. hvede.

Stævnet var ladefogeden på Ullerupgård og Peder Pedersen, markmand. (Resten ulæseligt. Indførslen formodentlig fortsat på en ny side, og iøvrigt forsvundet).

(Samme på sammes vegne) fremstiller vurderingsmænd: Thommis Jensen, Christen Thøgersen, Anders Momtoft og Anders Nielsen, alle i Kielstrup, der afhjemlede deres vurdering af udlæg, foretaget 3/7, til fru Anne Arenfelds »fuldmægtig«, Søren Christensen, hos Thommis Huus i Skinderup, 8 sldl. for korn og 6 mark for arbejdspenge, og hos samme til fru Karen Dyre til Kniffholt, hendes fuldmægtig, Laust Andersen i Skousted, for resterende landgilde, skatter og soldaterløn, ialt 31 sldl. 3 mark, samt til forsne Laust Andersen og Peder, ladefoged i Ullerupgård 10 mark 4 sk. Udlæg sker i høstet og uhøstet afgrøde: Arre, byg, rugblanding, "korn og fur til hobe" stående i "Veginddall sønden Skinderup", "thrj små roug agger norden Baffuen", "på Bachen", i "Toften", "norden diger", "Offuer Toften", og af alt det udlagte afsættes tiende.

Niels Henderichsen i Hansted mølle har ladet stævne: Peder Løber i Hansted, Laust Løber, Laust Suendske, Mads Jespersen og Simmen Christensen, alle i Hansted, til dom for nogle penge, han har udlagt for dem til et kongebrev "at de måtte sejle til Norge". Sagen opsat 1 måned. (24/9).

27. august.

Søren Christensen i Kielstrup på fru Anne Arenfeld, sal. Claus Porses til Ullerupgård, hendes vegne, fremstiller synsmænd: Christen Andersen, i Sendels og Christen Jensen ibm., der den 17. juli var på Ullerupgårds mark, vesten for gården og sønden til "Høye boerer", hvori var gjort skade for 1 td. byg. Peder Pedersen i Voring og Peder Pedersen i Bundgård har stævnet Peder Pedersen, markmand, tjenende på Ullerupgård. (Resten forsvundet).

3. september.

Søren Christensen i Kielstrup på fru. Anne Arenfeld, sal. Claus Porses til Ullerupgård, hendes og hendes tjeneres vegne, Bertel Christensen, Christen Pedersen, Niels Jensen, Anders Erichsen, Peder Jensen og Laust Christensen, alle i Østerild, på deres egne vegne, irettelægger et skriftlig vidnesbyrd, udstedt af Christen Jensen, Peder Christensen, Jens Christensen, Niels Andersen, Christen Poulsen og Laust Pedersen, alle i Østerild, der vidner om den brugelighed Hoxer og Haasterup mænd har i Østerild hede med lyngslet og afførsel af lyng.

Stævnet er Niels Pedersen Brun i Hoxer, Niels Thommesen Kyndi ibm., Anders Christensen ibm., Niels Christoffersen ibm., Anders Sørensen ibm., og dennes

67

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

søn Jens Andersen og datter Maren Andersdatter samt sal. Laurits Jensen i Haastrup hans 2 døtre, Anne Lauritsdatter og Dorette Lauritsdatter (andet sted i indførslen er betegnet som henholdsvis mor og datter). Hertil at svare var Vill Suendsen i Brund, delefoged til Ørum og Christen Christensen, tjenende på Momtoft, der formener, at deres husbonder bør stævnes, da det angår grund og ejendom, hvortil Søren Christensen svarede, at sagen alene angik den "håndgerning og brug" de stævnedede havde

begået. Tingsvidne udstedes. (17/9). Søren Christensen i Kielstrup på fru Anne Arenfelds vegne, irettelægger en skriftlig fortegnelse over, hvad borgmester Thommis Madsen i Thisted "mig kunne skyldig blive såvidt nu nogenledes kan erindres".

(Drejer sig om opfodring af kvæg og leje af græsning fra 1662). Hun æsker endvidere borgmesterens eget regnskab til sammenligning. Underskrevet Ullerupgård 23/5 1666, Anne, sal. Claus Porsis, egen hånd. Fandtes endvidere påskrevet på bagsiden, at borgmesteren "undskyldte ej at kunne påskrive formedelst hans svagheds skyld, men lovede med mange eder og løfter at ville holde fru Arenfeld skadesløs. "Underskrevet Ut Supra, Thøger Christensen (i Sendels) og Christen Thøgersen (i Kielstrup). Hertil at svare møder på borgmesterens vegne, Søren Thøgersen og Mads Christensen, borgere og indvånere i Thisted, der irettelægger et skriftlig skudsmål, hvori anføres, at borgmesteren for sygdom og svaghed ikke kan møde på tinge, men begærer afskrift af tingbogsindførslen for på fruens tiltale senere at kunne svare. Underskrevet Thisted 3/9 1667, Thommis Madsen, egen hånd. (Resten forsvundet). (10/9).

Hr. Anders Kieldsen, sognepræst i Nors, har ladet stævne Anders Pedersen i Nørby i Tueds sogn og Peder Pedersen Sand ibm., der lover, at det skal blive hr. Anders uden skade, at de imod forbud har hjemført deres korn uden at have tiendet. (15/10).

10. september.

Søren Christensen i Kielstrup på fru Anne Arenfelds vegne, irettelægger påtegning på bagsiden af hendes regnskab over tilgodehavende hos borgmester Thommis Madsen i Thisted. (Gentagelse af 3/9 s.d.). Dernæst fører han vidner, først Christen Thøgersen og Thøger Christensen og dernæst Anders Christensen i Bundgård i Sennels og Mogens Christensen ibm., der vidner, at de (i 2 omgange) har været hos borgmesteren for at gøre regnskab, og at denne "svor ved guds død", at han ville inden 8 dage komme til Ullerupgård og gøre regnskab.

17. september.

(Tilsyneladende en anden skriver, idet såvel håndskrift som stil er ændret). (3/9). Peder Madsen til Ørum slot, på hans principals vegne, vedr. sagen om Østerild hede, fremfører, at hans principals bønder i Hoxer i ,lansommelig tid

68

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

og mange år har nydt og brugt heden" og formener, at de har "fri fælling og brug" i heden, da hans principal er lodsejer i Østerild sogn.

Søren Christensen irettelægger en fuldmagt, underskrevet af fru Anne Arenfeld den 24/5 1666, til at virke som sagfører for hende selv, for Ullerupgårds tjenere og endelig for hendes gode moders tjenere i Syndergård i Østerild.

Han formener, at der ikke kan føres vidner før fru Arenfeld er lovligt stævnet. Der føres vidner: Anders Ibsen i Hundal, mindes 32 år. Anders

Jensen af Olborig, mindes de 30 år, han har været i Hoxer. Laust Christensen i Arup, barnefødt i Hoxer, de 20 år, han var hjemme i Hoxer. Poul Pedersen af Olborig, mindes 19 år, da han var i Hoxer. Poul Jensen i Kløv. De vidner alle, at Hoxer mænd "upåttalt af Østerild mænd i nogen måde" har haft deres brug i Østerild hede til deres gårdes fornødenhed.

Stævnet til vidnespåhør er: Anders Thomsen i Abillgård, Laust Nielsen, Jens Nielsen i Syndergård, Anders Dallgård (m.fl. navngivne personer).

Peder Madsen, ridefoged til Ørum slot, lader læse og påskrive følgende: Eftersom Peder Madsen på sin principals vegne har matrikul skatterne af Ørum slots bønder i Thye at indfordre, så befales herredsfogederne i Thy, at de ikke må udskrive ,lexmend" til sagerne af Ørum bønder, men overlade det til Peder Madsen. Thisted Bisgård d. 17/9 1667, Mogens Kruse.

Hans Henderichsen, foged til Momtoft, på sin husbonds vegne, fremstiller synsmænd: Niels Pedersen Bisgaard i Kåstrup, Niels Christensen ibm., Mads Pedersen ibm. og Christen Pedersen i Neyrgårds Mølle, der afhjemler deres syn på Gadsbiere Møllens brøstfældighed.

Jens Pedersen i Gadsbiere Mølle på Ballerum er stævnet til vidnespåhør. (24/9).

Niels Baarsen i Kåstrup fremstiller synsmænd: Jacob Iffuersen i Kåstrup og Jens Nielsen ibm., der havde synet den skade på Niels Borsens korn på en ager liggende på Tommellbiere, Niels Borsen beskylder Niels Mortensen i Lille Hillerslev og Christen Ibsen i Store Hillerslev og Niels Balsen ibm. for at deres "fæmon" har gjort skaden.

24. september.

Poul Jensen i Brund fremstiller synsmænd: Jens Christensen Kaastrup i Brund og Jens Nielsen ved Led ibm., udnævnt af tinget d. 23/7, der har synet kornskade for 14 skp. byg og 3 skp. rug på agre ved vejen syd for Brund. Poul Jensen beskyldte Knud Bertelsen i Brund, Karen Erichsdatter ibm. og Christen Nielsen ibm. for at deres "fæmon", som Poul Jensen "har haft i hus", har gjort skaden.

Laurits Andersen i Store Hillerslev fremstiller synsmænd: Laurits Nielsen Ballerum i Hillerslev og Jens Michelsen ibm., der har beset en toft med byg, kaldet Nørtoft, der var skade for 1 1/2 td. 2 skp. byg, Laurits Andersen skyldte Christen Ibsen i Store Hillerslev, Ing Mortensdatter, Knud Thomsen, Christen Laustsen og Christen Erichsen, alle ibm. og Niels Christensen i Lille Hillerslev for at ders "fæmon", som han "har haft i Hus", har gjort skaden.

69

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Hans Henderichsen, foged på Momtoft, fremstiller på hans husbonds vegne følgende vidner: Jens Jensen i Gaatsbieregård, Jens Pedersen ibm., Niels Andersen på Ballerum og Søren Møller ibm., der vidner, at Jens Pedersen, som sidst boede i Gaatsbiere Mølle, havde ført rørtag, tømmer og hø af

møllens huse og ejendom og ført det øster på. Jens Pedersen Møller er stævnet til vidnespår.

Christen Nielsen Uggløff i Lemvig, på hr. Christen Mortensen Høsts vegne, indvåner i Lemvig, har ladet Iffuer Jensen (stednavn forsvundet) stævne for resterende landgilde og arbejdspenge og formener iøvrigt at Iffuer Jensen har forbrudt sit fæste ved ikke at betale.

Dommen følger påstanden.

(20/8). Niels Hendrichsen i Hansted Mølle fører vidner: Peder Sørensen i Reer, ("talte med hans fader Søren Christensen") og lille Jens Hestkier på at Laust Løbber havde givet tilsagn om at ville betale sin anpart af et kongebrev "over deres sejlads og næring til og fra Norge". Laust Løbber svarede intet herimod andet, end han havde penge i en anden skude. (Sagen fortsætter).

Niels Henderichsen i Hansted Mølle irettelægger en liste over resterende betaling for kongebrev: Sal. Laurits Svenskes hustru i Hansted 9 1/2 rdl., Laust Løbber 7 1/2 rdl., Peder Løber 4 rdl. 1 ort, Mads Jespersen 11 mark 4 sk. og Simmen Christensen 11 mark 4 sk., alle i Hansted.

Yderligere irettelægges (vistnok af Niels Henriksen, en del af indførslen forsvundet) et skriftligt brev, underskrevet i Klitmøller af Jørgen Nielsen i Vester Diernæs og Christen Christensen Høj i Nors, lydende på en "obligation" på 60 rdl. til mester Hans Zoega fra menige Hansted og Klitmøller sejlingsmænd for hans kongl. May.s nådige bevilling, er indløst af Niels Hendrichsen og Olluf Christensen Draxbech på samme menige sejlingsmænds vegne.

Dom: De indstævnede skal betale. 1. oktober.

Christen Ibsen i Store Hillerslev for arveafkald af sin stedsøn Niels Christensen i Lille Hillerslev for dennes fædrene arvelod.

Christen Christensen Vorring, nu tjenende på Momtoft, har ladet stævne Niels Erichsen i Kåstrup for gæld 6 sldl. 1 1/2 mark efter skadesløsforpligt, dateret 1/3 1667, til vitterlighed underskrevet Hans Hendrichsen Krøger. (Afslutningen er forsvundet).

Hr. Niels Ollufsen, sognepræst i Hillerslev og Kåstrup og herredsprovst, på Peder Christensen Fortofts vegne, borger og indvåner i Thisted, irettelægger et købebrev som følger: Jeg Ouffue Jensen, barnefødt i Troellstrup i Blere sogn i Års herred i Himmersøssel og nu tilholdende hos min moder ved Aggersund i Han herred, har solgt til Peder Christensen Faartoft hele min anpart, som er sjettedelen i den grund og ejendom såvel som huse og boer i Løgstør, som velb.

70

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

nu sal. fru Sofie Brahe,
sal. hr. Jørgen Lunges til Odden, har givet mig. Underskrevet 1/10
1667.

Til vitterlighed hr. Niels Ollufsen og Søren Pedersen Gled (på Borreholm "uden" Aggersboriggård). Vedermålsting.

Hr. Niels Ollufsen, sognepræst, fører vidner: Niels Christensen i Lille Hillerslev, Niels Mortensen ibm. og Christen Ibsen i Store Hillerslev.

Stævnet til vidnespåhør er Ing Bertelsdatter og Niels Erichsen i Kåstrup. (En del er forsvundet, men det vedrører en mindelig ordning mellem Niels Christensen og Niels Erichsen; se 3/7.

Søren Rasmussen, foged på Kiølbygård, på hans husbonds vegne, Luchas Lange, fremstiller vidner (bl.a.) Christen Christensen i Hunstrup og Christen Skytt ibm. (flere navne delvis forsvundet), der vidner, at Anders Nielsen Smed i Hunstrup har taget jord af Hunstrup kær til en mødding ved hans hus, samt at han hidtil ikke har givet skat. Michel Madsen i Klasterup og Laust Laustsen ibm. vidner, at de på Søren Rasmussens begæring i sommer var hos Anders Nielsen Smed og forbød ham at have nogen brugelighed i Hunstrup kær.

8. oktober.

Poul Jensen i Brund, kirkevæрге, lader på kirkens vegne, personer i Hillerslev sogn (specificeret) fordele for resterende tiende.

Søren Christensen i Kielstrup på hr. Anders Kielsens vegne i Nors, fremstiller synsmænd: Anders Madsen i Nors, Poul Andersen ibm., Mads Pedersen vesten (for?) præstegård og Anders Nielsen Hundborg ibm., udnævnt af tinget 1/10, der i dag før tinge var ved et hus i Tueds sogn i Vesterby tilhørende Jens Pedersen Bunch ibm. Laust Sørensen i Tueds sogn ibm. foreviste dem huset, der stod på "rend" (= skel) imellem Jens Pedersen Bunchs og Laust Sørensens agre, så sidstnævnte ikke kunne "uddriffue" sin ager, når han skulle "kaste med ploug".

Hans Henderichsen, foged på Momtoft, på hans husbonds Eyller Jacobsens vegne, forpagter på Momtoft, opsiger Momtoftgård til førstkommande Phillipi Jacobi dag, hvorefter fru Karen Dyre "kunne vide sig at rette".

Fru Karen Dyre er stævnet til vidnespåhør for Ullerupsgårds port, hvor stævningmændene talte med fru Anne Arenfeld.

Jens Jensen Hegelund i Hunstrup præstegård på hr. Olluf Jacobsen i Hunstrup og hr. Christen Nielsen i Hiermol, deres vegne, får udnævnt vurderingsmænd: Ældste Poul Enuoldsen i Aggerholm, Christen Andersen ved Søe på Ballerum, Christen Erichsen i Kåstrup og Poul Pedersen i Tueds sogn, der vurderer en 14 . års hoppe til 3 sletmark og et føl til 1 rdl. (Ophysninger om sagsemnet er forsvundet. Der nævnes en »Melchiordatter« og en »moder søster sal. Buol Thønnisdatter«).

71

Hillerslev Herreds Tingbog - 1667

Laurits Andersen i Marsbø (= Madsbøl) fremstiller vurderingsmænd: Christen Sørensen i Rouer og Søren Christensen i Meiel Klit, der den 3/10

har været i forsne Laust Andersens boe i Marsbøll for at registrere og vurdere boet, som tilhørte ham og hans nu sal. hustru Ing Suensdatter, og vurderet det til 22 1/2 sldl. og 8 skilling. Heraf tilkommer Laust Andersens søn Søren Laustsen, halvdelen.

Nu tog Laust Andersen, Vill Suendsen i Brund, som er Søren Laustsens moders broder, i hånden og lovede at beholde sin søn Søren hjemme, indtil han blev atten år, at holde ham med "mad, skou (sko) og klæder og til danske skolie at lære og læse".

15. oktober.

Peder Sørensen i Brund får arveafkald af Christen Christensen, barnefødt i Brund, for arv efter dennes sal. forældre, Christen Jespersen og Dorette Andersdatter, som begge boede og døde i Brund.

Jens Andersen Frost i Tinstrup på Lille Jens Jensen i Hestkier, hans vegne, har ladet stævne Thue Jensen i Hiegård og Jacob Jensen ibm. for gæld efter skadesløsforpligter. De er ikke mødt op.

Dom: De skal betale.

(3/9). Christen Christensen Høj i Nors på hr. Anders Kielsens vegne, irettelægger en forpligttsvidne af 3/9, der formelder, at Anders Pedersen i Nørby i Tveds sogn og Peder Pedersen Sand ibm. lovede at holde deres sognepræst hr. Anders Kielsen skadesløs for tiende af korn, der er hjemført mod forbud. Christen Christensen Høj lader dem fordele ved følgende seks lovhøringer: Christen Nielsen i Jensby, Jep Christensen i Store Hillerslev, Knud Thomsen ibm., Niels Erichsen i Kåstrup, Thommis Jensen i Kielsterup og Christen Bertelsen i Skousted.

Christen Pedersen, tilholdende i Kløu, lader Niels Jensen i Lynderup fordele for 1/2 td. byg, han hr lånt for 3 år siden. Lovhøringer: Samme som forrige indførsel.

Christen Pedersen, tilholdende i Kløu, står til vedermålsting med Laust Nielsen i Østerild. (En del forsvundet. Emnet kan ikke bestemmes).

Olluf Christensen i Sagsgård (= Bådsgård?) på Morten Andersen, rådmand i Thisted, hans vegne, fremstiller vurderingsmænd: Simmen Sørensen, Simmen Madsen, Peder Christensen og Christen Mortensen, alle i Hansted, der afhjemlede deres vurdering foretaget på Hansted Strand af strandingsgoods som følger: Sejl, redskab og anker 12 rdl. Bjerget tømmerlast "til hobe" 10 rdl. Vraget af ,skiberomb", som var bjerget, 1 rdl.

Niels Erichsen i Kåstrup har ladet stævne Christen Andersen i Voring, og irettelægger en skriftlig seddel lydende, at Jacob Laustsen Tinstrup, borger i Thisted, har overdraget Niels Erichsen et gælds-brev fra Christen Andersen på 6

72

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

td. byg, Thisted d. 7/10 1667, underskrevet Jacob Laustsen og til vitterlighed Søren Nielsen, (tingskriver i Thisted).

Sagen opsættes 1 måned.

Jep Christensen i Store Hillerslev på Maren Pedersdatter, barnefødt i Store Hillerslev, hendes vegne, står til vedermålsting med Jens Pedersen i Store Hillerslev, der bekender, at han har indgået en kontrakt med hans søster. for:ne Maren Pedersdatter, om arv efter hendes sal. fader Peder Balsen, som boede og døde i bemeldte Hillerslev, og om den arv hun kan tilfalde efter hendes moder, Anne Christensdatter i i for:ne Hillerslev, ved dennes død. Maren Pedersdatter skal have 10 sldl.

22. oktober.

Laust Sørensen i Vang har ved Jacob Nielsen i Blegi huoll og Therkel Poulsen i Aggerholm ladet stævne, Peder Christensen i Tøfting at fordele for 7 slmk. ved lovhøringerne: Peder Iffuersen i Hiermoll, Michel Pedersen på Bach ibm., Christen Pedersen ibm., Hans Christensen ibm., Knud Thomsen i Store Hillerslev og unge Laust Andersen ibm.

Michel Pedersen Tanderup i Østerild har ved Anders Thomsen i Abilgård og Mads Moustsen ibm., ladet stævne Laust Christensen Kløu i Østerild og skyldte ham for "penge 12 sldl. efter kirkens bog på den 34. bladen" samt for resterende kirketienende for 3 år, om året 1/2 td. byg og 4 skp. rug og arre.

Hr. Christen Nielsen, sognepræst i Hiermoll, lader ved 6 lovhøringer (samme som i første indførsel 22/10) Jens Jørgensen i Lynderup fordele for 4 sldl. efter skadesløsforspligt af 28/6 1667, hvori han har forpligtet sig til at lide dele uden yderligere varsel. Bevidnet af Jacob Ulf og Niels Jensen (skriver).

Hr. Christen Nielsen, sognepræst i Hiermoll, har ladet Jens Madsen i Kløu stævne til dom for restgæld 5 sldl. på skadesløsforspligt af 16/8 1657. (Slutningen forsvundet).

Hr. Christen Nielsen, (sognepræst i Hjardemål) på Anne Sørensdatter (datter af Søren Nielsen i Oddersbøll), hendes vegne, irettelægger et skiftebrev lydende: »Vi efterskrevne Jacob Ulf i Kløvv, i herredsfogeden Søren Jensens sted i Kanstrup, og Peder Iffuersen i Hiermoll, Hans Christensen, Michel Pedersen og Christen Pedersen ibm. "Har 16/11 1664 på begæring af Søren Nielsen i Oddersbøll skiftet mellem ham og hans datter Anne Sørensdatter, nu 4 år gammel, efter hendes sal. moder Karen Christensdatter i hendes morfader hr. Christen Nielsens overværelse og med hans samtykke. Søren Nielsen skal give sin datter 220 rdl. samt "en god opredt seng så god som 20 rdl., hendes sal. moders livklæder og (antal forsvundet) bedste køer, som findes i hans gård (et stykke forsvundet) øvelse og anden kvindelig exercitier, som det sig en (ær)lig pige og jomfru egner og bør, til hun var 18 år gammel eller kan indlades i ægteskab, og imidlertid skal arven blive stående i boet forrentet i alle måder«. Vedermålsting.

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Laurits Michelsen i Hunstrup irettelægger en skriftlig seddel lydende: Vi underskrevne, Jens Andersen i Hiermøll og Anders Christensen i Hunstrup vitterliggør hermed, at vi efter nu sal. Anders Michelsen i Hunstrup hans begæring har nedskrevet følgende liste over hans tilgodehavender. 3/4 side specifikation). Underskrevet i Hunstrup 4/1 1667.

Debitorerne er stævnet til vidnespårhør. (29/10).

Niels Sørensen i Borup og Peder Sørensen i Reer på egne og på menige Reer sognemænds vegne, undtagen Torp tjenerne, fremstiller vidner: Hans Christensen i Hiermøll, Christen Nielsen Borup ibm., Peder Thuesen ibm., Peder Jensen i Voldum og Christen Andersen ved Søe på Ballerum, der vidner, at i nogle år, da de tjente sal. Erich Juell på Torp, da gik Reer og Hansted sognemænds "fæmon og kreaturer på Torper mark og enge om foråret indtil mark og enge blev lyst i hegne og siden, når korn og hø var indavlet, og blev ikke indtagen eller påanket af Torper-folk". Ligeledes gik Torper-kvæg over sognemarkerne eftersom Torpermarken ikke er indkastet. Der føres endviere en række (navngivne) vidner fra Tveds sogn, Vixøe og Biere, der vidner det samme.

Til vidnespårhør er for Torps port stævnet Thommis Poulsen og hans foged Niels Pedersen. (19/11).

29. oktober.

Vill Svendsen i Brund, defoged til Ørum, på hans husbonds vegne, lader ved 6 lovhøringer fordele følgende folk (i Skinderup?) (navn forsvundet) Nielsen, Margrette Sørensdatter, Peder Andersen, Mads Ibsen og Peder Andersen, Jep Michelsen, Maren Erichdatter og Jens Christensen (formodentlig for leje af Kronens hede i Vang sogn).

Peder Sørensen i Reer lader Jens Andersen Møller på Ballerum fordele for 9 slmk. og en tom tønne ved lovhøringerne: Niels Baarsen i Kåstrup, Søren Laustsen i Blochsgård, Lille Anders Christensen i Hoxer, Christen Jensen Skousted i Lynderup, Peder Thuesen i Hermøll og Mads Pedersen i Østerild. Stævningmændene talte med Jens Andersen Møllers hustru i sal. Christen Thoftmands "værksted".

Christen Andersen i Nedergård tilholdende, har ladet stævne Mads Pedersen i Kåstrup for gæld 8 sldl. efter skadesløsforpligt, dateret Nedergård d. 24/3 1667, underskrevet til vitterlighed Anders Baarsen i Kåstrup.

Dam: Han skal betale.

Anders Frost i Tilsted på hans husbond Eyller Jacobsen, forpagter på Jernitt, hans tjeners vegne, Christen Christensen i Tinstrup, fremstiller vidner: Christen Nielsen i Vixøe og Kirsten Christensdatter ibm., som vidner, at da de i sommer var i høbjergning på et stykke eng kaldet Lille eng, som har været brugt til Vixøegård, så de at Mads Jensen i Vixøegård, Peder Ollufsen ibm. og Jens Hansen sammensteds afførte hø af Lille eng. Stævningmændene talte bl.a. med Mads Jensens søn Jens Madsen og med Jens Hansens fader. (22/9 1668).

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Niels Steffensen i Higård på velb. Siffuert Brochenhuus til Ullerup, hans vegne, fremstiller synsmænd: Christen Jensen, Niels Simmensen, Christen Christensen og Jens Christensen (stednavne forsvundet), der afhjemlede deres syn på afgrøde hos Peder Heseldal i Febersted, Higård folkene, Niels Steffensen, Thue Jensen og Jacob Jensen og endelig hos Poul Pedersen i Kielstrup og Anders Christensen Momtoft ibm. Alle steder var afgrøderne ringe, hvorefter Niels Steffensen på sin husbands vegne begærer tingsvidne.

(22/10). Lauritz Michelsen i Hunstrup irettelægger et "vidnesbudvidne" af 22/10, der formelder, at der blev irettelagt en liste på nu sal. Anders Michelsen i Hunstrup, hans begæring, over hans skyldnere og skrevet hos ham selv, da han lå på sin sette- og sygeseng og ikke "formedelst guds vejrlig, sne og knog, kunne få bud til de som var ham skyldige". (Iøvrigt en gentagelse af vidnet af 22/10). Indstævnet er Christen Laustsen i Hosterup, Christen Skousted i Lynderup, Niels Jensen i Østerild, Olluf Sørensen i Tued og Anne Christensdatter i Korsøe, hendes søn Olluf Pedersen, der alle bekendte at være den bemeldte gæld skyldig og lovede at betale den sal. karls broder, 'for:ne Laust Michelsen. Vedermaalsting. (Sagen fortsætter).

Laust Michelsen i Hunstrup har ladet stævne Peder Jensen i Voldum, Christen Hiertbiere i Hiermoll, Mads Pedersen i Østerild, Anders Pedersen i Skousted, Christen Christensen i Hunstrup og Tøgers hustru i Hiermoll, Maren Jensdatter og skyldte dem for gæld efter vidnesbudvidne af 22/10 (specifikation gentaget). De stævnedede er ikke mødt. Sagen opsat 6 uger. (10/12).

Christen Joue(n?)sen i Fouelsang på hans husband, hr. Hendrich Rantsou til Odgård (Ågård), hans tjeners vegne, Anders Jensen i Klet, begærer, at Inguor Michelsen i Klet og Søren Christensen i Kielstrup tilkendegiver, om de har nogen tiltale mod for:ne Anders Jensen, som de nogle gange har hidstævnet. Søren Christensen svarede, at "han i dag har for:ne Anders Jensen intet at beskyldte". Stævningsmænd: Vill Poulsen i Klet og Daniell Michelsen ibm.

Peder Pedersen i Vester Thorup på hans sal. broders datter, Karen Jacobsdatter, barnefødt i Lynderup, hendes vegne, har ladet stævne Christen Pedersen i Synderby i Østerild og Christen Jensen Skousted i Lynderup for gæld efter skadesløsbrev af 9/11 1656 irettelagt i et tingsvidne (dato m.m. forsvundet. Sagen drejer sig vist om en arvelod). Christen Pedersen svarer, at han har betalt noget til Karen Jacobsdatter og hendes mand Jens Jensen.

Dom: De skal betale, hvad ikke er afdraget til Peder Pedersen (som fuldmægtig for Karen Jacobsdatter).

Søren Laustsen i Bloch på hans husband velb. Gregers Høy (Høg) til Vang og Jens Bilt til Hesterupgård, deres vegne, har ladet stævne Christen Andersen i Voring for 4 års resterende landgilde, årligt 10 td. byg, 1

pund smør, 1 skovsvin, 16 ,tølfmands" skæpper arre, gæsteri, arbejdspenge 5 dl.

Dom: Han skal betale.

75

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Hr. Hans Nielsen, sognepræst i Reer med annekser, har ladet stævne Peder Jensen i Voldum for resterende landgilde. Sagen opsat 1 måned. (10/12).

Niels Andersen Hollumboe, barnefødt i Malle i Sendels sogn, har ladet stævne Niels Erichsen i Kåstrup for gæld 12 rdl., 1 td. byg og 12 skp. malt. Sagen opsat. (19/11).

Hr. Niels Ollufsen (sognepræst i Hillerslev sogn) fremstiller Laust Jørgensen i Brund og Jens Jensen ibm., der vidner, at de var hos Thomis Jensen i Kielstrup og Christen Thøgersen ibm. og Karen Erichsdatter i Brund og forbød dem at afhænde noget af det korn, som Poul Pedersen i Kielstrup havde liggende i deres lader, før han havde betalt sin resterende tiende. Stævnet er ovennævnte, samt Jesper Svendsen i Tisted. (Sagfører ? for Poul Pedersen. Indførelsens indledning er forsvundet).

5. november.

Søren Christensen i Kielstrup på Christen Christensen Møllers vegne, som tjener i Hillerslev præstegård, lader Peder Christensen i Lille Hillerslev fordele for 2 rdl., som han havde lånt til betaling for skat.

Lovhøringer: Michel Pedersen Tanderup i Østerild, Laust Jørgensen i Brund, Niels Pedersen Roesterup i Tveds sogn, Bertel Christensen ibm., Michel Nielsen i Nedergård og Offer Jensen i Kåstrup.

Søren Christensen i Kielstrup på fru Anne Arenfeld, sal. Claus Porses til Ullerupgård, hendes vegne, lader ved seks lovhøringer (samme som ovenfor) Jesper Sørensen i Brogård i Kielstrup og Poul Pedersen ibm. fordele for græsleje, hver 13 skp. byg, efter seddel dateret Ullerupgård 28/5 1667.

(4/9). Christen Nielsen, tjenende vellærde Christen Mortensen Høst af Lemvig, og på hans vegne, fremstiller synsmænd: Niels Pedersen Røsterup i Synderby i Tveds sogn, Bertel Christensen ibm., Poul Pedersen ibm. og Gregers Sørensen i Kiergård, udnævnt af tinget d. 22/10 til at syne den gård i Synderby i Tveds sogn, som Iffuer Jensen sidst påboede og fraflyttede. De synede gårdens brøstfældighed, både tømmer, tag og ler til ikke under 36 sldl.

Iffuer Jensen er stævnet til vidnespåhør. (26/11).

(Der mangler muligvis et eller flere blade fra 5/11. Se nedenfor). 12. november.

(Indledningen på tingdagen og hermed måske flere indførsler mangler. De næste indførsler er placeret her på grundlag af rent fysiske ligheder med blade der med sikkerhed kan henføres til 12/11).

(Anders?) Borsen på Jens Thomsen i Kåstrup, hans vegne, lader fordele Laust Ollufsen i Sendels for byg, som han er blevet sal. Christen Falchuorsen skyldig d. 16. juni 1666.

76

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Lovhøringer: Niels Borsen i Kåstrup, Christen Erichsen ibm., Laust Jørgensen i Brund, Poul Jensen ibm., Peder Iffuersen i Hiermoll og Peder Pedersen i Voring.

Niels Sørensen i Borup lader fordele Magret Sørensdatter i Skinderup for 7 sletmark for rug, hun fik juli 1666. Stævningsmænd: Christen Nielsen Borup i Vixse og Christen Nielsen i Borup.

Lovhøringer: Jens Thomsen i Kåstrup, Niels Borsen ibm., Laust Jørgensen i Brund, Poul Jensen ibm., Peder Iffuersen i Hiermoll og Peder Pedersen i Voring.

Michel Pedersen Thanderup, kirkeværgen i Østerild, på kirkens vegne, lader ved 6 lovhøringer (samme som i forrige indførsel) folk i Østerild sogn fordele for resterende tiende. (Specifikation, hvoraf en del er forsvundet).

Christen Andersen ved Sø på Ballerum på hans husbond, velb. fru Ide Qvitsou, sal. von Bilovs til Threnns (Potremse, tysk herregård. Se »Viborg Landstings Skøde- og Pantebøger 1645-1652«. Stednavneregister), hendes tjener, Christen Pedersen Tilsted på Store Tang, hans vegne.

Else Isacsdatter, nu i Hiermoll, skylder Christen Pedersen Tilsted for rette barnefader at være til det pigebarn hun har født, og som de lagde til på Store Tang, da de tjente der "til hobe". (Slutningen forsvundet).

Søren Jensen (stednavn forsvundet) fremstiller Christen Pedersen, Jens Christensen Kaastrup i Brund og Jens (forsvundet) i Kåstrup, der vidner at de i (forsvundet) Nielsens stue ved Kirke i Kåstrup (så Søren Jensen låne) Jens Christensen i Kåstrup 1 rdl. Søren Jensen begærer 3. ting over Jens Christensen i Kåstrup, der er stævnet til vidnespåhør af 2 mænd fra Store Hillerslev.

Christen Christensen Høj i Nors på Karen Jensdatters vegne, sal. Hans Pedersens efterladte hustru, irettelægger et skiftebrev af august 1667 efter sal. Hans Pedersen, som boede og døde i Voring. Til stede ved skiftet var herredsfogeden Jacob Ulff i Klø og vurderingsmænd: Olluff Enuoldsen i Voring, Laust Christensen ibm., Simmen Sørensen i Tveds sogn og Moust Laustsen ibm. for at skifte mellem for:ne Karen Jensdatter på den ene side og på den anden side Jens Pedersen i Skielsgård på egne og på hans sal. broders børns vegne, Anders Pedersen i Skousted på egne vegne og Anders Christensen Dien i Lille Hillerslev på sin hustru Maren Pedersdatters vegne. (Måske flere). Boets formue opgøres til 130 sldl. Boets gæld: Kield Nielsen i Voring æsker sin fædrene arvelod efter et

kontraktvidne af Hillerslev herreds-ting 3. marts 1657, hvorefter han tilkommer otte snese sldl. 1 seng så god som 10 rdl. og 1 hest så god som 10 rdl. Til hans søstre Kirsten og Maren Nielsdatter hver fire snese sldl. og 1 bryllupskost så god som 10 rdl. Niels Nielsen i Hou æsker på sin hustru Anne Nielsdatters vegne 10 sldl., som resterer på hendes fædrene arvelod M. fl. gældskrav udgør gælden over 400 sldl.

Til stede var Jens Pedersen der på egne vegne fragik arv og gæld. Til hans broderbørn Kiold Nielsen, Kirsten og Maren Nielsdatter udlagt for deres fædrene arvelodder (specificeret) i løsøre ialt 77 sldl. og ialt ca. 47 sldl. for korn

77

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

på marken, som deres morbroder Christen Jensen i Lynderup, "som er vederhæftig formynder", lover at indhøste og udtærsk, således at enhver sin anpart bekommer. Vedermålsting.

19. november.

Anders Madsen i Tinstrup "på, vores gunstige velb. lensherrens vegne" fremstiller synsmænd: Anders Madsen i Nors, Unge Christen Christensen, Christen Jensen og Christen Madsen, alle i Nors, der afhjemlede deres syn d. 17/9 på noget korn i den gård, som Christen Poulsen i Nors sidst påboede, på ærlige, velb. Christen Skeels ,staffuen" (= stav). (Vurderingen delvis ulæselig og resten forsvundet).

Søren Christensen i Kielstrup på fru Karen Dyrre til Kniffholt, hendes vegne, lader mænd og personer i Sendels sogn fordele for deres resterende kongetiende ved seks lovhøringer: Niels Sørensen i Borup, Jens Pedersen i Skielsgård, Christen Laustsen i Store Hillerslev, Jens Pedersen ibm., Jens Poulsen i Kåstrup og Olluf Enuoldsen i Voring. (Specifikation, ialt 18 personer).

Søren Rasmussen, foged på Kiølbyegård, på hans husbonds vegne, velb. Luchas Lange til Søgård, lader ved seks lovhøringer (samme som ovenfor) fordele mænd og personer i Hansted, Reer, Vixsøe, Tveds, Nors og Kåstrup sogne for restance. (Specifikation).

(22/10). Monsieur Thøger Hoffmand af Randers, fremstiller vidner: Peder Lauritsen i Langgård, Jens Pedersen i Skielsgård, Niels Sørensen i Borup, Laust udi Sarup, Klemme Jørgensen i Reer, Christen Christensen ibm., Christen Madsen ibm., Anders Juell ibm., Mads Poulsen i Bierre, Anders Christensen ibm., (nogle navne er forsvundet), der vidner, at det er dem vitterligt, at ,Thommis Poulsen i Randers har siden år sekshundrede (halv)tredsindtyve og syv til nærværende år syvogtredsindtyve årlig og nu daglig brugt og ladet bruge (Nør.-)torp herregård i Thy med tilliggende ejendom, være sig ager, eng, fiskevand, fægang, tørveskær, intet undtagen". Thommis Poulsen er stævnet til vidnespåhør. Vedermålsting. (Sagen fortsætter).

Niels Sørensen i Borup og Peder Sørensen i Reer på egne og menige Reer sognemænds vegne, undtagen Torper Tjenere, fremstiller vidner: Klemme

Jørgensen, Christen Christensen i Reer, Anders Juel i ibm., Anders Sørensen i Pugedall, Mads Riis i Hansted, Simmen Madsen ibm. (m. fl.-navne forsvundet), vidnede alle, at Michel markmand og Jens Pedersen ladekarl havde taget deres dyr i hus på Torp og kun afleveret dem mod betaling eller pant. Niels Pedersen, foged på Nør Torp, vedgik at kreaturerne var indtaget, selv om de ikke gjorde skade på denne tid af året.

(Resten af hans indlæg er dels ulæseligt dels forsvundet).

78

Hillerslev Herreds Tingbog - 1667

(29/10). Niels Jensen i Hillerslev på Niels Andersen Hollumboe, barnefødt i Sendels sogn, hans vegne, lader Niels Erichsen i Kåstrup fordele for 2 hvide og 1 gråt får, som Niels Erichsen har påtaget sig at opfodre for 3 år siden. Lovhøringer som i første indførsel 19/11.

Søren Rasmussen, foged på Kiølbyegård, på hans husbonds vegne, velb. Luchas Lange til Kiølbyegård, har ladet stævne folk i Østerild, Hunstrup og Hiermoll sogne efter restanceliste af 12/11. (Specificeret). (26/11).

Christen Jouensen i Fugelsang på Salomon Gerbers vegne, borger og handelsmand i Viborg, har ladet stævne hans tjenere i Hillerslev herred: Peder Nielsen i Hiermoll, Jens Andersen i Østerild, Søren Christensen ibm., Niels Villadsens hustru ibm., Mads Andersen i Miel Klit for landgilde, øgt og arbejde. Dom: De skal betale.

26. november.

Jep Christensen (i Hillerslev) på fru Dorette Does (Daa) vegne til vedermålsting med Poul Pedersen i Synde(rby, stednavn forsvundet), der lover og forpligter sig til at passe og vedligeholde den gård og jord, han har fæstet af den velb. frue, så den ikke bliver øde.

(5/11). Vellærde mand Christen Mortensen Høst af Lemvig fremstiller to kaldsmænd, der har været hos Peder Jensen i Kåstrup og der stævnet Iffuer Jensen, som tilforn boede i Tveds sogn, hid i dag til vidnespår. Peder Jensen mødte i retten og benægtede, at Iffuer Jensen eller dennes hustru havde bopæl eller værelse hos ham. Dom: Iffuer Jensen således ikke er lovligt stævnet, kan ingen vidne over ham udstedes.

Olluf Christensen i Boessgård (Bådsgård i Hansted sogn ?) lader Laust Christensen i Biere (m. fl. - navne forsvundet) fordele ved 6 lovhøringer, nemlig Anders Madsen i Nors, Jens Poulsen i Kåstrup, Niels Pedersen Røsterup i Tveds sogn, Moust Laustsen ibm., Michel Nielsen i Nedergård og Anders Pedersen i Skousted. (Resten forsvundet).

Niels Sørensen i Borup lader ved 6 lovhøringer (samme som ovenfor) Niels Christensen i Hiertbiere fordele for resterende kirketienende 1 td. byg.

Thomis Jensen Koch i Thisted, strandridder over Hansted Strand, på velb. mand Frederich von Bach (Boch?), general og inspektør over de Jølandske strande, hans vegne, fremstillede vurderingsmænd: Jørgen Madsen, strand oged i Vixe, Laurits Jacobsen Hollønder, Gregers Christensen og Peder

Andersen, alle af Vixe, der den 27/11 1665 var ved Vixe Strand ved et indstrandet skib, hvis skipper hed Jacob Kornelsen von Elffendam. Ladningen var "fure thømmer og diller". Tømmerlast, vrag, anker, tofter, sejl og redskab vurderede de til 400 rdl. Vedermålsting.

79

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

(19/11). Søren Rasmussen, foged på Kiølbygård, på hans husbonds vegne, Luchas Lange til Kiølbygård, har ladet stævne hans husbonds tjenere i Østerild, Hunstrup og Hiermoll sogne for restancer efter liste af 25/11. (Specifikation, delvis en gentagelse af indførslen d. 19/11).

Jacob Laustsen i Tinstrup har ladet stævne Peder Christensen i Skinderup for gæld efter skadesløsforpligt på 6 sldl. 1 mk. og 18 skp. spansk arre og dateret 2. dec. 1652.

Dom: Han skal betale.

Anders Madsen i Nors, på Viborg hospitals vegne, har ladet stævne Laust Nielsen i Østerild (i) Krogh efter en skriftlig restanceseddel, underskrevet i Viborg den 19/10 1667 af Jens Andersen (Bierg?).

Dom: Han skal betale.

Niels Pedersen, foged på Nørtoorp, på hans husbonds vegne, Thomis Poulsen til Torp, har ladet stævne Klemend Jørgensen i Reer, Christen Andersen Dall ibm., Peder Madsen på Brunbiere, Christen Christensen i Hunstrup, Christen Christensen Høj i Nors, Niels Andersen i Quortegård og Søren Christensen i Kielstrup for gæld. Sagen opsat 14 dage. (10/12).

Christen Christensen Høj i Nors på hans husbonds tjener, Offer Jensen i Kåstrup, hans vegne, har ladet stævne Jens Thomsen i Kåstrup ("talte med hans son Niels Jensen") for gæld efter skadesløsforpligt.

Sagen opsat 14 dage.

Offer Jensen i Kåstrup står til vedermålsting med Peder Laustsen ibm., der lover at betale sin gæld 3 rdl. i 3 rater 1668, -69 og -70 til Sanct Michelsdag.

3. december.

Christen Christensen Høj i herredsfogedens sted. (Ligeledes en anden skriver). Christen Thomsen i Tisted på borgmester Thomis Madsen i Tisted, hans vegne, lader læse en opsættelse af Thisted byting af 16. nov. 1667, vitterliggjort af dommeren Rasmus Pedersen Broch, omhandlende et krav mod fru Anne Arenfeld på 8 td. byg å 5 sldl. - opsat 14 dage.

På bagsiden påskrevet: »Læst på Tisted byting d. 30 nov. 1667, sagen fremdeles opsat 14 dage for imellemtiden lovligt at forkyndes, (underskrevet) Søren Nielsen (skriver i bytinget). Denne opsættelse lovligt forkyndt for Ullerupgårds port d. 3. dec. 1667, underskrevet Christen Thomsen og Jens Andersen, begge tilholdende i Tisted«.

Søren Christensen på fru Anne Arenfelds vegne begærede tingsvidne. (7/1 1668). Jep Pedersen Krabe ved Klitmøller lader fordele Thomis Pedersen i Vester Vandet, Niels Poulsen ibm. og Christen Laustsen i Aggerholm ved 6 lovhøringer: Søren Poulsen i Skousted, Niels Andersen på Ballerum, Niels Pedersen Bisgaard i Kåstrup, Knud Nielsen ibm., Anders Madsen i Nors og Søren Lauritsen i Bloksgård.

80

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Peder Lauritsen i Langgård lader ved 6 lovhøringer (samme som ovenfor) fordele følgende: Peder Pedersen Sand i Nørby i Tveds sogn, Peder Pedersen i Hinding, Peder Pedersen Horboe i Vorring, Niels Borsen i Kåstrup, Jens Andersen på Ballerum, Laurits Nielsen Ballerum i Hillerslev og Anders Pedersen i Skousted, alle for korn eller penge.

Christen Christensen Høj i Nors og Anders Christensen i Vorring står til vedermålsting og Anders Christensen lover at betale inden 8 dage hans fader Christen Christensens kornrestance til velb. Jørgen Lyche til Søgård.

Søren Laustsen i Bloksgård på hans husbonders vegne, velb. Gregers Høg til Vang og Jens Bilt til Hesterupgård, fremstiller vurderingsmænd: Niels Jensen i Voring, Olluf Enuoldsen ibm., Laust Christensen ibm. og Mads Pedersen i Nors, der afhjemlede deres vurdering af Christen Andersens bo til 4 1/2 sldl. 1 mk., som Anders Christensen i Voring, der nu har "sted og fæst" gården, lover at betale til husbond mod at beholde det vurderede. 12 kreditorer er stævnet til at møde i boet med deres krav d. 13/11 og til vidnespøhør i dag.

10. december.

Christian Mortensen lader læse velb. Mogens Kruses bestallingbrev til Christian Mortensen, anlangende at amtsskrive over Mors og Thy og ellers have indseende med alt hvad han på hans Maj's vegne kan forefalde og forrette".

(22/10, 29/10). Laust Michelsen i Hunstrup irettelægger en opsættelse af 29. oktober, et vidne af 22. oktober og et tingsvidne af 29. oktober (alle 3 vidner gentages), og kræver gælden betalt.

Hertil at svare møder Niels Andersen i Østergård i Jesterup på hans husbonds, jomfru Elin Krag til (Glom)sterup, hendes tjeners vegne, Peder Jensen i Voldum og Niels Laustsen i Vessles på hans husbonds tjeners vegne, nemlig Anders Pedersen i Skousted, og begge svarer, at "eftersom det er villige vidner og ikke det er vonden, når samme giæld skal være tagen, forventer de for sådan tiltale Laust Michelsen fri at kendes".

Dom: De indstævnede Peder Jensen, Christen Hiertbiere, Mads Pedersen, Anders Pedersen, Christen Christensen og Maren Jensdatter skal betale. (26/11). Niels Pedersen, foged på Nør Torp, på hans husbonds vegne, Thommis Poulsen til Torp, har ladet stævne følgende for lånt korn og penge: Christen Andersen Dall i Reer på sin faders vegne, Niels Andersen i Quortegård, Søren Christensen Skrifer i Kielstrup (gælden afkortet med

penge som Thommis Poulsen skylder Søren Skriver), Jens Thomsen i Kåstrup, Anders Degen og Niels Erichsen i Store Hillerslev, Poul Nielsen Borup i Reer, Anders Christensen Haar i Voring, Thuor Pedersen i Store Hillerslev, Jacob Jensen i Hiegård. Underskrevet 10/12 1667, Christen Schiøning. (14/1 1668).

Michel Pedersen Thanderup i Østerild på Peder Andersen, ridefoged til Mariager Kloster, hans vegne, irettelægger en restanceliste for folk i Østerild.

81

Hillerslev Herreds Tingbog - 1667

(Listen omfatter ca. en snes navne med specificerede restancer). Peder Andersen kræver betaling "til min hustru udi Thisted inden S. Michelsdag". Underskrevet af Peder Andersen, Mariager Kloster d. 22/9 1667.

Michel Pedersen Thanderup begærer 3. ting. Hertil at svare møder, Michel Jørgensen i Vestergård på sin moders, Johan i Vestergård, vegne og irettelægger en kvittering på 2 td. byg, betalt af Laust (Jørgensen) på hans moders vegne. Ligeledes irettelægger Mads Pedersen i Østerild en kvittering for leveret korn, underskrevet d. 19/8 1667 af Kirsten Rasmusdatter i Thisted. Kendelse: Da der fremføres kvitteringer, der er i modstrid med Peder Andersens restanceliste, og da adskillige påberåber sig "med deres sognefolk og naboers kundskab og vidnesbud" intet at have avlet, hvoraf de kunne have tiendet, opsættes sagen 1 måned.

Peder Joustsen, borgmester af Thisted, har "på Thisted Thorffue" ladet stævne Niels Laustsen af Hesseldall, og irettelægger en lodseddel lydende: "Den 127. lod i sal. Erich Joels efterladte og opbudne gods tilfaldt Peder Friss i List, hvis anfordring var----- tresindtyve og syv rigsdaler og to mark, hvorfor han fik til udlæg og betaling, som var beholden fra den firsindstyvende og sjette lod, udi Hesseldall i Vixesø sogn i Thy, 5 åboskæpper arre, et pund smør, et svin, et fœnød ----- taxeret for tredive og fem rigsdaler". Dateret Viborg 26/6 1657. (En del af indførslen forsvundet). Herefter irettelægger Peder Justsen et overdragelsesbrev på ejendommen til Peder Justsen, "borger og handelsmand i Thisted", fra Niels Christensen Kiergård, der samtidig overdrager ham retten til at opkræve landgilde og arbejdspenge, idet der ikke er betalt siden 26/6 1657. Datum Viborg d. 30/9 1662. Restancerne kræves nu betalt. Sagen opsat 1 måned. (28/1 1668).

(29/10) Hr. Hans Nielsen, sognepræst i Reer med anneks, irettelægger en opsættelse af 29/10 samt en "sendisskriffuelse", hvoraf fremgår at hr. Hans har sendt landgildepænge af Uldom - 6 rdl. til hr. Jens Pedersen Albech (dateret 1665?) i Barmer præstegård, men at der resterer noget.

Endelig irettelægges endnu en sendeskrivelse, dateret 9. nov. 1667, fra hr. Jens Pedersen Albech, hvoraf fremgår, at Peder Jensen i Uldom har været hos hr. Jens med en skrivelse fra dennes svoger Villandts Frandsen, forpagter på Frøslevgård i Mors, der beder hr. Jens skrive til hr. Hans "at I ville velgøre at hjælpe forsne fattige mand til rette, at han ingen uret vederfares" (med mere af samme skuffe).

Hr. Hans Nielsen kræver resterende landgilde - 5 rdl. Peder Jensen irettelægger som svar herpå et kvitteringsregister, der udviser, at en lang række personer (specificeret) på hr. Hanses vegne har modtaget kvartalsskatter, okseskatter m.m.

Kendelse: Der skal i 4 "uvildige" mænds nærværelse gøres rigtig regnskab. Poul Jensen i Brund og Jens Christensen Kaastrup ibm. på kongens, kirkens og præstens vegne, fremstiller folk af Lille Hillerslev (navne delvis forsvundet), der vidner, at Peder Andersen i Lille Hillerslev, Offer Jensen i Kåstrup og Karen Johansdatter i Kanstrup førte korn af Peder Christensens jorder i Lille Hillerslev uden at tiende. (17/1 1668).

82

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Søren Sørensen, forrige foged på Kiølbygård, på hr. Olluf Jacobsens vegne, sognepræst i Hunstrup med anneks, har ladet stævne Anders Michelsen i Østerild for resterende skyld, landgilde og arbejdspenge, hvoraf han har forbrudt sit fæste.

Dommen følger påstanden. 17. december.

Christen Christensen Høj i Nors i herredsfogedens sted.

(Niels Laustsen i Vesløs på hans husbonds vegne, sal. Jørgen Madthisens arvinger af København) fremstiller synsmænd: Anders Sørensen ved kirke, Christen Christensen (2 navne forsvundet), alle i Østerild, der afhjemlede deres syn på brøstfældigheden af Villads Bertelsens bolig i Østerild, som de fandt ved god magt og forbedret med 2 huse i år. (Sagen fortsætter).

Niels Laustsen i Vesles på hans husbonds vegne, sal. Jørgen Madtthisens arvinger af København, har ladet stævne Villads Bertelsen i Østerild for restancer og brudt fæste. Villads Bertelsen erkender skylden.

Dommen følger påstanden.

Niels Jensen (skriveren) udsteder denne dom. Christen Christensen Høj i Nors på Poul Salmonsens i Vester Vandet, hans vegne, har ladet stævne, Thommis Nielsen i Skinderup, Michel Nielsen ibm., Niels Jensen i Fortoft, Anders Christensen i Bundgård i Sendels, Mogens Christensen i for: ne Bundgård, Therkel Nielsen i Hindinggård og Peder Madsen i Vestergård i Nors, alle for gæld efter skadesløsbreve (specificeret).

Dom: De skal betale. 24. december.

Christen Christensen Høj i Nors på hr. Anders Kielsen, sognepræst i Nors med anneks, hans vegne, lader ved 6 lovhøringer (navne forsvundet, sikkert de samme som i næste indførsel) fordele folk i Nors og Tveds sogne for restancer. (Ialt 20 personer, specificeret).

Christen Christensen Høj i Nors på Poul Salmonsens i Vester Vandet, hans vegne, lader fordele Niels Christensen ved Lerhøj i Nors sogn, (Margret)

Sørensdatter i Skinderup, Søren Madsen i Malle og Christen Hougaard i Nors for gæld.

Lovhøringer: Laust Jensen i Store Hillerslev, Unge Christen Christensen i Nors, Niels Erichsen i Kåstrup, Peder Thomsen i Aggerholm, Thuor Thomsen i Hillerslev og Niels Strangesen i Nors.

Christen Christensen Høj i Nors på sal. Anders Strangesens efterladte hustru og børn i Nors nemlig Dorette Andersdatter, Mette Andersdatter og Maren Andersdatter, deres vegne, frasiger sig arv og gæld. Stævnet til vidnespåhør er:

83

Hillerslev Herreds Tingbog -1667

Peder Andersen Baggi ved Klitmøller, Olluf Christensen Draxbech ibm., Christen Ollufsen ibm., Anders Frost ibm. og Niels Michelsen, tilholdende hos Christen Christensen i Nors.

Ende på denne bog. Anno 1667 den 24. december, Niels Jensen, egen hånd.

84

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

Herredsfoged er Jacob Ulf i Kløv.

Skriver er i årets begyndelse Niels Jensen, man han synes afløst (måske i februar, se 4/2) af mindst 2 andre hænder i resten af året.

Forrest i ekstrakten er anbragt et blad, der ikke har kunnet dateres. Da håndskriften tilsyneladende er Niels Jensens, og da det temmeligt beskadigede blad har lighedspunkter med det første blad fra 1668, er det måske fra tingdagen 7/1 1668.

Udateret.

Christen Christensen i Korsøe får arveafkald efter sal. Karen Nielsdatter og sal. Peder Christensen, som boede og døde i Korsøe, af efterskrevne "mænd og personer": Anders Madsen i Tinstrup på egne og sine brødres vegne nemlig Niels Madsen i Tisted, Mads Madsen i Sinderup og Jens Madsen (stednavn forsvundet) efter fuldmagt samt på sin broder Peder Madsens vegne, som tjener i Seland.

Christen Ma(dsen i Tinstrup ?) på egne vegne. Anders Christensen i Hunstrup på egne vegne samt på sin sal. broders børns vegne nemlig Anne og Sidsel Poulsdatter (begge i Skindrup). Niels Andersen i Kaarsøe på hans hustrus, Maren Christensdatters vegne, Anders Nielsen i Hiermoll på hans hustrus, Johan Christensdatters vegne, Peder Christensen i Kaarsøe på hans hustrus Kirsten Christensdatters vegne og Niels Poulsen i Skindrup på egne vegne. Vedermålsting. (7. januar).

(Pag. 1 indeholder et lille fragment på få ord, hvis indhold ikke kan bestemmes).

Der iredtelægges en kontrakt (omtalt 4/6 1667) af 24. april 1667 (formodentlig) mellem Peder Ollufsen i Knachergård og nogle medarvinger. På bagsiden er anført "er på dette brev opbåren den 30. april (?) sldl. og en brunblisset hesteplog og den sal. kones (ki)ste" underskrevet Jens Pedersen. Endvidere' står påført at "anden termin" er betalt og nu her i dag tilbyder Peder Ollufsen tredie termin på 30 sldl. og begærer arvingernes afkald "for deres mødrene arv". (Se iøvrigt denne tingdags tredie indførsel).

(3/12 67). Borgmester (Thomis Madsen ? i Thisted) anmoder skriftlig om opsættelse i 14 dage af en sag, idet "han er så syg og skrøbelig, at han ikke kan møde på tinget at svare".

Sagen opsættes 8 dage. (14/1).

Anders Pedersen og Simmen Pedersen, barnefødt i Knachergård, på deres egne vegne og Mads Nielsen på Holm på sin hustru Maren Pedersdatters vegne iredtelægges en skriftlig kontrakt af 24. april 1667 (se første indførsel) mellem Peder Ollufsen (også kaldet Vollesen) og arvingerne efter hans hustru Anne Jensdatter, der boede og døde i Knachergård i Øster Vandet.

Kontrakten vedrører udbetaling i 3 terminer af Jens Pedersen Vand, Anders

85

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

Pedersen, Simmen Pedersen og Maren Pedersdatter, deres mødrene arv efter for:ne sal. Anne Jensdatter.

På samme kontrakt er skrevet: Den 6/8 1667 er til Peder Ollufsens stifbørn i Knachergård udleveret 20 rdl. Bevidnet Jacob Ulf mppria (egen hånd). (14/1). Jens Christensen Kaastrup i Brund på kongens vegne og Poul Jensen (ibm.) på kirkens og præstens vegne lader efter tingsvidne (af 10/12 1667) fordele Peder Andersen, Søren Nielsen og Karen Johansdatter (m.fl. ? Resten forsvundet eller ulæseligt).

Poul Jensen i Brund, kirkevæрге, på kirkens vegne, lader fordele Anders Nielsen i Kielstrup for resterende kirketiende ved lovhøringerne: Jep Christensen i Store Hillerslev, Niels Andersen i Quortegård, Peder Laustsen i Langgård, (forsvundet) Laustsen i Brund, Christen Simmens i Skousted og Michel Nielsen i (Neder)gård.

14. januar.

Christen Christensen Høj i Nors i dag i herredsfogedens sted. (Første indførsel er skrevet af en anden hånd).

(7/1). (Søren Christensen i Kielstrup) på fru Anne Arenfelds vegne vil som vidne føre Christen Christensen Høj, der som fungerende herredsfoged afslår at vidne. Søren Christensen forlanger at se Christen Højs adkomst til at betjene dommersædet og holder ham ansvarlig for den skade, den

velb. frues sag kan lide. (En del forsvundet og fugtskadet. Skriften svært læseligt. Emnet kan ikke bestemmes. Det kan være sagen mod borgmester Thomas Madsen.

(7/1). Peder Ollufsen i Knachergård betaler her for retten tredie og sidste termin, 30

sldl. af deres mødrene arv efter hans hustru sal. Anne Jensdatter, til Jens Pedersen, Anders Pedersen, Simmen Pedersen og Maren Pedersdatter gift med Mads Nielsen på Holm. (Sagen fortsætter).

Peder Ollufsen i Knachergård i Øster Vandet sogn får fuldkommen arveafkald af Jens Pedersen og Anders Pedersen, begge barnefødt i Knachergård. (21/1). Niels Pedersen, foged til Nør Thorp, på Thommis Poulsen til Torp, hans vegne, irettelægger en opsættelse af 10/12 1667 (s.d.) og kræver betaling. Hertil at svare møder Vill Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, på sin husbonds tjeneres vegne, nemlig Christen Andersen i Reer, Poul Nielsen Borup ibm., Anders Christensen Dien i Lille Hillerslev og (forsvundet) i Quortegård og sætter i rette, at Niels Pedersen bør bevise gælden på lovlig måde. Resten af de anklagede (se 10/12 67) mødte hver for sig og svarede på samme måde.

Dom: Niels Pedersen bør bevise gælden.

(Der mangler formodentlig et eller flere blade fra 14/1).

86

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

21. januar.

Christen Christensen Høj i Nors i dag i herredsfogedens sted.

(14/1). Peder Olufsen i Knachergård i Øster Vandet får fuldkommen afkald af Mads Nielsen på Holm på dennes hustru Maren Pedersdatters vegne, for hustruens mødrene arv efter Peder Ollufsens sal. hustru Anne Jensdatter. (28/1).

Vill Svendsen i Brund, delefoged til Ørum slot, på amts (skriverens) vegne, fremstiller vidner: Christen Thøgersen i Kielstrup, Thommis Jensen (ibm.), (An)ders Nielsen ibm., Jens Laustsen ibm., Thorsten Therkelsen i Skousted og Poul Jensen i Brund, der først vidner, at den gård, som Christen Pedersen i Kielstrup sidst påboede og fraflyttede, har stået øde i 3 år. Dernæst at den gård, som (forsvundet) Andersen i Kielstrup, sidst påboede og fraflyttede, har stået øde i 2 år, og endelig at den gård, som Christen Nielsen påboede i Kjelstrup, har stået øde i 1 1/2 år. Videre vidner Anders Pedersen i Hou, Jens Pedersen ibm., Niels (forsvundet) ibm., Laust Sørensen ibm., Søren Sørensen på Hoxer Od, (forsvundet) Madsen i Malle, at den gård i Hou, som Søren Jensen påboede og fraflyttede, står øde på andet år "og er Captin Strudtis tjener med de 3 parter og hans medtjenere er for:ne Jens Pedersen og Anders Pedersen i Hou".

Dernæst vidnede Unge Christen Christensen i Nors, Christen Jensen Bless(biere), Anders Christensen østen kirken og Niels Jensen i Vorring,

at de gårde, som Peder Pedersen i Vorring og (Jens ?) Sørensen i Nors
iboede har stået øde i (?) og i 2 år.

(Endnu et vidnesbyrd om en ødegård i Vandet er forsvundet).

Anders Madsen af Løgstør begærer at menige Hillerslev herredsmænd vil
give hans sal. fader Mads Andersen, der har boet i Kåstrup sogn,
skudsmål.

24 dannemænd (navngivet) vidner, at de ikke ved andet end hvad godt er
om Anders Madsens sal. forældre Mads Andersen og Volbore Madsdatter, som
begge boede og døde i Nedergård i Kåstrup sogn.

28. januar.

Peder Justsen, borgmester af Thisted, irettelægger en opsættelse af
10/12 1667 (der gentages).

Hertil at svare irettelægger Niels Heseldall en skriftlig seddel fra
forvalteren til Bøffling (= Bøvling i Ringkøbing amt ?, hvortil åbenbart
en del af Hesseldal ligger). Heri betvivles Peder Justsens adkomst til en
lod af Hesseldall, idet der ikke er fremlagt overdragelsesdokument fra
Peder Friss til List til Niels Kiergaard i Viborg. Endvidere anfægtes
Peder Justsens ret til gårdens herlighed, ægt og arbejde, og at han "nu i
lang tid har taget sig til af sagefald, lejermålsbøder og sådan
herlighed, både af bonden selv, løbekrømmere, som der i gården begik
slagsmål, og bondens tjenestedreng ..."

Niels Heseldall tilbyder at betale, hvad han mener at restere.

Peder Justsen svarer, "at forvalteren ikke skulle indblande sig i det,
som mig tilkommer", og begærer dom.

87

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

Dom: Da Niels Heseldall ikke er søgt eller påmindet "ungefær" fem år,
skal han ikke betale for perioden 1657-62, medens han skal betale for
tiden efter Peder Justsens overtagelse i 1662, hvad han ikke kan bevise
med kvitteringer at have betalt.

(21/1). Peder Ollufsen i Knachergård i Øster Vandet sogn, lader læse en
skriftlig seddel hvori hans sal. hustru Anne Jensdatters børn bl.a.
Simmen Pedersen lover at tilbagelevere kontrakten af 24/4 1667, når
sidste termin af deres mødrene arv er betalt. Han lader nu Simmen
Pedersen fordele, fordi denne ikke har afleveret kontrakten efter
betaling af sidste termin. Jesper Christensen og Klemmen Christensen,
begge Øster Vandet, har stævnet Simmen Pedersen hos (hans farbroder)
Anders Andersen i Sperring.

Unge Christen Christensen i Nors på kirkens og kongens vegne lader folk
i Nors fordele for resterende tiende. (Specificeret).

Lovhøringer (i denne og forrige indførsel): Jens Michelsen i Hillerslev, Jep Christensen ibm., Laust Jensen ibm., Michel Nielsen i Nedergård, Christen Pedersen i Østerild og Christen Christensen i Hunstrup

Niels Jensen, skriver til Hillerslev herredsting begærer skudsmål af herredsmænd, som er til stede. 24 "trofaste dannemænd" giver skudsmål. (Hovedparten af de 24 mænds navne samt hele slutningen mangler. Formodentlig er et eller flere blade forsvundet). (4/2).

4. februar.

(Christi)an Mortensen, amtsskriver til Thy og Mors, på vor lensherres vegne, fremstiller Niels Jensen i Østerild, som vidner, at den første advent nu sidst forleden kom hr. Ulle Jacobsen til Østerild kirke, og da prædiken var forbi, gik han af prædikestolen og ned til kirkedøren, hvor han "indtalte" Christen Pedersens hustru i Synderby i Østerild.

Da tjenesten var slut, takkede Christen Pedersens hustru præsten, fordi han ventede, og præsten takkede hende for hendes offer og sagde, at der var "sendt bud til hende med Anders ved Kirke, men hun svarede, at hun ikke kunne komme til kirken som en anden keltring". (Der er mere diskussion om budbringningen og ankomsttidspunktet, samt flere vidner, men sagens slutning er forsvundet).

(28/1). Niels Jensen Skriver "først ungarl og siden gift, først boende i Thisted og siden her i herredet, og er deres herredsskriver her til Hillerslev herredsting", får skudsmål af 24 trofaste dennemænd bl.a. lydende: "og dersom Gud og øvrigheden ham ville fremdeles i hans skrivers forfremme---og på det allerunderdanigste af den høje myndighed begæres ham for guds skyld i sådan sin bestilling som herredsskriver herefter måtte befordres". (Det ser dog ud til, at det er 2 andre skrivere, der betjener tinget senere).

(Herfra og til 26. maj er indførslerne forsvundet).

88

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

26. maj.

(Vill Svendsen i Brund, delefoged til Ørum), fremstiller på husbondens vegne synsmænd: Jens Jensen i Brund (m.fl. - navne forsvundet), der afhjemler ders syn på et hus i (Lille) Hillerslev. Oluf (Jensen) ibm. er stævnet til vidnespår. (Sagen fortsætter). (7/7).

Vill Svendsen på hans husbonds vegne har ladet Christen Madsen i Hillerslev stævne for ulovlig brug af den jord, der ligger til det hus i Lille Hillerslev, som Olluf Jensen har i fæste. Sagen opsat. (7/7).

Søren Rasmussen, delefoged på Kiølbygård, på hans husbonds tjeners vegne, Michel Jørgensen i Vestergård i Østerild, fremstiller synsmænd: Bertel Christensen i Østerild og Niels Jensen ibm., der havde synet sår og skade på Michel Jørgensens fod. (Resten forsvundet). (Sagen fortsætter).

Søren Rasmussen på forbemeldte hans husbonds tjeners vegne, fremstiller 2 vidner tjenende på Vestergård i Østerild, der vidnede, at d. 9. maj 2 timer efter solens opgang stod Michel Jørgensen i Vestergård på sønder ende af deres toft, da kom Christen Simonsen i Klastrup gående nordfra med en „ploustaff“ i hånden og stod lidt "i hobe" med Michel Jørgensen og gik så til sin plov igen. Så kom de og skulle pløje, og da de "drev den første fure" sammen med Michel, da kom Christen Simonsen igen med en fork i hånden og slog det ene af de "fremmerste øg" på næsen. Så gik Michel frem med en greb i hånden. Christen slog ud med forken, men Michel slog den mod jorden med greben. Christen stak forken i foden på Michel og de faldt begge omkuld. (Resten forsvundet).

Registrering, vurdering og skifte i boet efter sal. Jens Thomsen i Kåstrup mellem på den ene side hans efterladte hustru Karen Chr(istensdatter) og på den anden side hans efterladte børn Niels Jensen, Anders Jensen, Anne Jensdatter, Hedvig Jensdatter og endnu to børn, som er "dragen u(denlands") nemlig Tommis Jensen og Inge Jensdatter.

Til stede er Laust Nielsen på husbondens og den efterladte hustrus vegne, Niels Jensen på egne og sine søskende Anne, Hedvig, Tommis og Inges vegne og Anders Jensen på egne vegne.

Boets formue (specificeret) beløber sig til 167 1/2 sldl. 2 sk.

Herefter en oversigt over dels gæld og dels kvitteringer for betalt gæld, herunder nogle underskrevet på Asmild Kloster af Anne Resen, Willum Langis, landsdommer. Gælden overstiger formuen.

Christen Christensen i Nors på fru Karen Dyrre til Kniffholt, hendes vegne, har ladet stævne Laust Andersen, barnefødt i Kåstrup, som boede i og frarømte fru Karen Dyrres gård i Hillerslev. Stævningsmændene talte med ham selv i Laust Andersen Hoffues hus i Hillerslev.

Han stævnes for restance efter en liste dateret på Ullerupgård d. 6. marts 1668 underskrevet Laurits Andersen, egen hånd. (En af stævningsmændene er Laust Andersen i Skovsted, dvs. ialt 4 Laust Andersen'er ?).

89

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

Christen Christensen Høj i Nors på fru Karen Dyrre til Kniffholt, hendes vegne, fremstiller en synsmand, Mogens Christensen i Bundgård i Seels, der sammen med Christen Andersen ved Kirke ibm., Christen Christensen i Nørgård ibm., Søren (Madsen ?) i Malle, Anders Christensen Momtoft i Kielstrup, Jens Jensen i Brund, Laust Sørensen i Hou og Tøger Christensen i Seels, den 2. maj havde synet Momtoftgårds huses brøstfældighed, som velb. Otto Arnfeld og Hans Hendrichsen, foged på Momtoft, foreviste dem. Mogens Christensen afhjemlede sit syn, som de andre synsmænd for 8 dage siden, at der var "brøstfældighed med tømmer, tag, ler og et hus var borte" samt arbejdsløn og arbejdsfolkernes kost for 54 sldl. 1 mk. 6 sk.

Stævnet til vidnespåhør er Eyler Jacobsen på Momtoft. (2. juni).

(Resten af 4 navne, sandsynligvis den sædvanlige opremsning af tinghørere, læses øvers på siden).

Morten Andersen på Kgl.M.s generalinspektør over de (jydske st)rande, hans vegne, irettelægger en opsættelse af dette ting fra den 21. april sidst forleden, formeldende at Olluf Dragsbech og Peder Møller ved Klitmøller var stævnet den dag til dom efter indholdet af et tingsvidne af 3. marts (også irettelagt i dag), hvori Jep Krabe ved Klitmøller og Christen Christensen Blach ibm. har vidnet, at de d. 6/1 1668 så "et stykke vrag", som var indkommen norden for Klitmøller. Det lod Olluf Dragsbech og Peder Møller opbryde og lod tømmer og jern opføre til deres huse. Da satte Morten Andersen i rette, at de skulle fremvise ret hjemmel eller bøde deres 3 mk. Da (21/4) er sagen opsat 6 uger, som er i dag (2/6). Så fremkom Christen Christensen Høj og irettelagde en skriftlig hjemmel lydende på, at Anders Knudsen i (forsvundet) og Anders Nielsen ved Brou ved Klitmøller og medbrødre d. 8/1 for 1 sldl. har solgt Anders Poulsen og Peder Ollufsen ved Klitmøller "en støche furre flag" af det skib, som var strandet ved Vang d. 4. januar, men blev udtaget af havet og indstrandede igen først ved Klitmøller og derefter, "nør i Christen Blachis strand". Herefter påstår Christen Høj de to mænd fri for tiltale at være.

Kendelse: Sagen skønnes at vedrøre de anklagedes ære, hvorfor dommeren ikke tør dømme. (Henvises formodentlig til landstinget).

Christen Christensen Høj i Nors på Christen Nielsens vegne, residerende på Tanderup, og Jens Christensen i Kåstrup på sal. Mads Pedersen, som boede og døde i Kåstrup, hans efterladte hustru og børns vegne, irettelægger en registrering og vurdering dateret 21. maj 1668.

' Vurderingsmænd: Niels Pedersen Bisgård i Kåstrup, Niels Boersen, Knud Nielsen og Offer Jensen, alle i Kåstrup, med herredsfogeden var den rette 30. dag forsamlede i boet med Jens Christensen i Kåstrup, den sal. mands hustrus fader, på enken Anne Jensdatters vegne og på den sal. mands barn, Anne Madsdatters vegne. Desuden var til stede Jørgen Nielsen i Diernæs på (sin broder) Christen Nielsen på Tanderup, hans vegne.

Boet blev vurderet, undtagen "den gamle mands, Peder Pedersens, gamle sengeklæder og den sal. mands hustrus seng". (Specificeret).

90

Hillerslev Herreds Tingbog-1668

Gælden, bl.a. til den sal. mands husbond, Christen Nielsen på Tanderup, og til hans hustrus fader Jens Christensen i Kåstrup, for lån og udlæg til begravelsen (specificeret), overstiger formuen, der tilfalder husbond for resterende skyld og landgilde.

(9. juni).

Christen Christensen Høj i Nors på (fru Karen Dyre) til Knivholt, hendes vegne, m.fl. (delvis forsvundet) er stævnet (vistnok) af Anders Frost i Tilsted, der irettelægger en seddel så lydende: Eftersom jeg underskrevne har kvitteret Momtofts forpagtning den (dato forsvundet) 1668 skal enhver

herved advares, at vis nogen har noget at føre for retten skal jeg søges i Gislum herred, til Jerne herreds birketing, hver deres forretning. Underskrevet i Jernit den 2. maj 1668, Eyler Jacobsen.

Thomas Pedersen, fuldmægtig til Christian Mortensen, amtsskriver over Thy og Mors, fremstiller synsmænd: Christen Andersen i Seels, Jens Tomsen ibm., Niels Andersen i Quortegård og Jep Christensen i Hillerslev, der kundgjorde deres syn på den gård i Kielstrup som Poul Pedersen sidst påboede og fraflyttede.

Rallingshus nedbrudt og øde, ,nærhen 2 bindinger stod østerst", laden norden i gården såvel som laden vesten i gården var ganske "brøst" uden tømmer og tag. Dernæst så de et ,herreborishus" (karlekammerhus), som var øde på 5 bindinger nær.

Thomis Pedersen (samme som ovenfor) fremstiller vidner: Anders Christensen Momtoft i Kielstrup, Tomis Jensen, Christen Tøgersen, Anders Nielsen, Poul Christensen, Palli Christensen og Jens Laustsen, alle i Kielstrup, der vidner, at i ungefær 12 års tide boede Poul Pedersen i den gård i Kielstrup, som han fraflyttede, og som nu står øde, og han ydede landgilde i Bunderup i Hanherred. Søren Rasmussen, foged på Kiølbygård, på hans husbonds vegne, fremstiller Karen Pedersdatter, barnefødt i Grønderup i Strandby sogn i Himmersyssel, der skyldte Søren Sørensen, forrige foged på Kiølbygård, for rette barnefader at være til det pigebarn, hun har fået, nu 16 uger gammelt, som hedder Jo(hanne?) Sørens datter.

Christen Christensen Høj i Nors på Christen Nielsen på Tanderup, hans vegne, tilbyder som de forrige 2 tingdage frøgæld, hvis der er nogen der ulovligt har sået i Christen Nielsens tjeners jord, særligt nævnt sal. Mads Pedersen, som boede og døde i Kåstrup.

Tingsvidne.

Christen Bertelsen i Skousted har ladet stævne menige Skousted bymænd og personer: Peder Hendrichsen i Bromølle, Tommis Pedersen i Odders Heede, Søren Jensen ibm., Niels Andersen i Quortegård, Erich Andersen (Jen??en?) ibm., Laust Christensen i Kanstrup og Christen Nielsen i Jensby og opsiger den

91

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

"love", han havde for kongens tiende af Skousted rode, med mindre en af sognets bedste mænd vil love med ham istedet for den tidligere, der er død. Ingen melder sig. Tingsvidne.

Christen Christensen Høj irettelægger en skrivelse og fuldmagt underskrevet i Hunstrup præstegård den 9. juni 1668 af hr. Olluf Jacobsen, der anmoder Christen Høj om at sørge for, at hr. Ollufs tjener Michel Madsen Bødker i Sønder Klit får sin ret imod sin søn Mads Michelsen, som boede i Uldum nogen tid, med hensyn til Michel Madsens retmæssige arvelod efter hans sal. broder Christen Madsen, som døde i Uldum.

Christen Høj æsker rigtig registrering og vurdering fremlagt. Sagen opsat 14 dage. (16/6).

Jørgen Nielsen i Diernæs har ladet stævne Peder Iffversen i Hjardemål og dennes stiftsøn Peder Sørensen, som har sit værelse og tilhold der, samt Peder Iffversens hustru (m.fl.?, en del forsvundet) for 23 1/2 rdl. efter et gælds-brev dateret i Holstebro d. 19/1 1655, hvori Niels Jensen i Fortoft og Laust Sørensen (stednavn forsvundet) for dem og deres arvinger "en for alle og alle for en" har godsagt for Hans Pedersen, digefoged i Tønder len. Peder Iffversen er stævnet som arving.

Sagen opsættes i 14 dage efter Peder Iffversens anmodning. (21/7).

Jørgen Nielsen i Diernæs har ladet stævne følgende for restancer (specificeret): Christen Andersen i Kloster i Skousted, Laust Aggisen på Skousted Bach, Christen Jensen i Lønderup, Christen Andersen i Krog i Vixsø sogn, Laust Christensen i Bierre, Jens Pedersen Bunch i Tueds sogn, Niels Jensens hustru i Nors, Jens Christensen ibm., (forsvundet) (Sø)ffrensen Baffuen, Peder Ibsen, Michel Nielsen, Margrete Sørensdatter (sidste 4 sikkert i Skinderup), efter restanceliste af 2/6 1668 underskrevet af Jørgen Nielsen på hans husbonds, magister Hans Zoega, professor på det kongelige Academi i København, hans vegne. Desuden skyldte Jørgen Nielsen Olluf Enuoldsen i Voring og Laust Sørensen i Tueds sogn for kornskyld.

Dom: De skal betale.

Jørgen Nielsen i Diernæs har ladet stævne: Jens Christensen Vandet og Niels Christensen Vandet i Kåstrup samt Christen Enuoldsen ved Lerhøj. Ligeledes stævnet for Ullerupgårds port Anders Christensen, tjenende på Ullerupgård og barnefødt i Øster Vandet. Alle 3 skyldes for gæld efter deres sal. fader, Christen Jensen, som boede og døde på gade i Seels, hans skadesløsbrev af 26/3 1655.

Sagen opsat 14 dage. (21/7). 16. juni.

Laust Christensen i Nørby i Tveds sogn giver til kende, at han 2 tingdage forinden og nu for tredie ting forbyder følgende at indføre deres høst, før der er tiendet nemlig: Christen Pedersen på Tange, Christen Sørensen i Christen Toftmands gård, Jens i Worumbs huoll, Inge Pedersdatter i Nørby, Peder Pedersen Sand "ender" i Synderby, Christen Høst ibm., Niels Pedersen ibm. Tingsvidne.

92

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

Peder Hendrichsen i Bromølle fremstiller synsmænd: Laust Jørgensen i Brund, Jacob Jensen, Poul Jensen, Jens Christensen Kaastrup, Jens Nielsen ved Led, alle i Brund, og Christen Tøgersen i Kielstrup, der afhjemler deres syn på Skovtorffue pøtter i Hillerslev eng. (Synet delvis forsvundet, men det er noget med ,beche som løber af åen i pøtten"). Peder Hendrichsen forbyder folk, der har skifter i engen, også Anders Nielsen i Kielstrup, "at komme nærmere med nogen grøft og gravning til hans mølleå, denne til skade".

Vill Svendsen i Brund, delefoged til Ørum slot, på hans busbonds vegne, fremstiller Maren Erichsdatter, barnefødt i Quortegård af Erich Andersen. Hun skyldte Christen Thorstensen, tjenende hos Niels Andersen i Quortegård for hendes rette barnefader at være, til det pigebarn, hun for en tid lang siden har fået. (23/6).

Laust Christensen i (Nørby?) i Tueds sogn på sin søsters vegne, Maren Christensdatter i Bierre i Vixøe sogn, tager Christen Nielsen Borup i hånden og giver til kende, at hans søster ikke ved andet, end hvad godt er, om Christen Nielsen og takkede ham for alt godt. Laust Christensen står til vedermålsting med Christen Nielsen Buorup og Mads Pedersen (hvis relation til parterne ikke fremgår, idet noget af indførslen er forsvundet).

(9/6). Peder Michelsen i Damsgård i Klit på hans faders vegne, Michel Madsen i Damsgård, får afkald fra Mads Michelsen i Tousø for arv efter dennes fader, Michel Madsen, og moder, Dorette Christensdatter, som begge endnu bor og lever i Damsgård. (Sagen fortsætter).

(9/6). Mads Michelsen i Tousø får afkald af Peder Michelsen i Damsgård, i Klit på egne og på faders, Michel Madsen i Damsgård, hans vegne, af Christen Michelsen i Hoxser på egne vegne, af Christen Michelsen i Damsgård på egne vegne, af Søren Laustsen i Blogsgård på dennes hustrus, Johan Michelsdatters vegne, og af Olluf Sørensen i Tved (by) på dennes hustrus, Maren Michelsdatters vegne, for arv efter sal. Christen Madsen, som døde i Uldum, og som var forsne Michel Madsens broder.

Peder Laustsen i Kåstrup på Bennit Jespersdatters vegne, sal. Michel Christensens efterladte hustru i Sarrup irecttelægger vurdering og skiftebrev dateret 20. februar 1668, efter sal. Michel Christensen, som boede og døde i Sarup. Vurdeingsmænd: Niels Sørensen i Buorup, Klemmed Jørgensen i Reer, Jens Pedersen i Skielsgård og Gregers Sørensen i Kiergård. Skifte mellem den sal. mands hustru på den ene side og hans efterladte børn Jens og Christen Michelsen, Bennit, Kirsten og Karen Michelsdøtre, Jesper, "anden Christen" og Anders Michelsen på den anden side.

Til stede ved vurderingen var Peder Laustsen på sin hustrus, Maren Michelsdatters vegne og på for:ne Bennit Jespersdatters vegne, Jens og Christen Michelsen på deres egne vegne, Mads Michelsen i Tinstrup som værge og formynder for Bennit, Kirsten og Karen Michelsdøtre samt for Jesper, anden Christen og Anders Michelsen. Tomis Tomsen i Tinstrup på sin hustrus, Anne Michelsdatters vegne.

93

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

Boets formue (specificeret) incl. tilgodehavender er ?32 sldl. Boets gæld omfatter Jens og Christen Michelsens mødrene arv efter skiftebrev af 14/9 1652, skyld og landgilde til husbond hr. (Pe)der Jacobsen i Tousing samt mødrene arv til Tomis Tomsens hustru Anne Michelsdatter. (Gæld specificeret). Der gøres udlæg i boet for mødrene arv til Jens og Christen Michelsen (specificeret). Formuen overstiger gælden med 66 sldl.

2 mk. 10 sk. hvoraf hver part, hustruen og børnene, tilfalder halvdelen. Børnenes part deles i "femten søsterlodder" (5 drenge + 5 piger!).

23. juni.

Christen Christensen Høj i Nors på hr. Anders Nielsen i Nors, sognepræst til Nors og Tueds sogne, hans vegne, forbyder på 3. ting (17 navngivne) mænd og personer i Nors og Tueds sogne at hjemføre deres avling, før der er tiendet "på kierffue og negge" (kærv og neg).

Christen Tøgersen i Kielstrup får afkald af Niels Jensen i Kieldtoft i Hillerslev på sin hustrus, Inger Tøgersdatters vegne, for arv efter hendes nu sal. forældre Tøger Nielsen og Else Nielsdatter, som boede og døde i Kielstrup

Michel Pedersen i Febersted får afkald af Jep Pedersen i Febersted på egne vegne, Michel Pedersen (senere i indførslen 3 gange benævnt Peder Pedersen) ibm., på egne vegne, og Niels Pedersen Rued i Vixø på egne vegne, for arv efter deres sal. fader og moder Peder Nielsen og Anne Michelsdatter, som begge boede og døde i Febersted.

Søren Rasmussen, foged på Kiølbygård, på hans husbonds vegne, irettelægger en forbudsseddel, hvori samtlige Hunstrup sognemænd advares om at Hunstrup kirketienende vil blive taget på kærven i nærværende år, og at avlingen ikke må indføres uden varsel. Kiølbygård d. 7. juni 1668, Lucas Lange. Bagpå fandtes påskrevet: "Den tredie søndag efter Trinitatis i dette år 1668 blev denne seddel oplæst i Hundstrup kirke efter gudstjeneste i menige almues nærværelse. Olluf Jacobsen egen hånd". Desuden læst på tinget 9. og 16. juni og hermed på tredie tingdag.

(16/6). Vill Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, på hans husbonds vegne, har ladet stævne Christen Torstensen tjenende til Niels Andersen i Quortegård, hvor stævningmændene talte med Niels Andersens søster Anne Andersdatter. Ligeledes i Quortegård stævnedes Erich Andersens datter, Maren Erichsdatter. De forelægges bøder for deres lejermål i henhold til tingsvidne af 16/6, der gentages.

Dom: De skal betale.

Christen Christensen i Nors på hr. Knud Ollufsen i Seyersleff, sognepræst til Seyersleff, Eyersleff og Jørsbye sogne i Mors, hans vegne, har ladet stævne Knud Laustsen i Malle ("talte med hans datter, Maren Knudsdatter") og Anders Christensen Mømtøft i Kielstrup og skyldte dem for korngæld efter henholdsvis skadesløsbrev og regnskabsbogs 19. blad. Opsat 1 måned.

94

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

Vill Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, på kgl. May's, præstens og kirkens vegne, forbyder "menige Hillerslev sognemænd og personer såvel som enker", Simon Jensen rådmænd i Thisted, Jens Knudsen ibm., Jesper Svendsens hustru Maren Jacobsdatter, Christen Jensen Kielstrup, "R. (= rådmænd) i bemeldte Tisted", som har sået i Kielstrup mark, at føre deres kornavling af Hillerslev sognemark, før der er tiendet på kærv og neg.

30. juni.

Anders Lauritsen, ridefoged over Irup og dens tilliggende gods, har på Nebel ladet stævne velb. Johan „Vohn“ Buchfeld for gæld 11 1/2 rdl., som reterer for rostjeneste. For sidstnævnte mødte Mads Pedersen i Sand i Øster Vandet sogn, der påstod, at der fandtes kvitteringer på Nebel.

Sagen opsat 8 dage. (28/7).

(22/1 1667). Niels Lauritsen i Wesless på hans husbonders vegne, arvinger efter sal. Jørgen Matthisen af København, har ladet stævne Anders Persen i Skousted og sal. Poul Persens hustru og børn i Tueds sogn og irettelægger en skriftlig restanceliste hvori nævnes sal. Jørgen Matthisens arvingers tjener Poul Persen i Tueds sogn samt "Christine, sal. Jens Tomsens af Hilsø, hendes tjener i Skousted, Ånder Pedersen". Listen er uderskrevet d. 12/11 1666 af Jens Christensen Broch. Der irettelægges endvidere en dom over de nævnte af 22/1 1667 samt et synsvidne her af tinget af 3/3 1668, hvori nævnes, at Laust Sørensen i Tueds sogn, Bertel Christensen ibm., Moust Laustsen ibm. og Jens Andersen ibm. har synet den bolig i Synderbye, som Poul Persen har i fæste. Der nævnes et ladehus og et lille jordhus, mens der ikke er et rallingshus. De skønner brøstfældighed samt genopbygning af rallingshus til 16 rdl. og 4 læs tag til 2 sldl. Dom: De skal betale.

7. juli.

Michel Pedersen Tanderup, boende i Løgstør, fremstiller synsmænd: Christen Pedersen i Sønderbye i Østerild, Bertil Christensen, Niels Jensen og Suenning Jensen ibm., der afhjemler deres syn på den gård i Østerild, som Michel Tanderup iboede og nu har fæstet til Christen Simmens i Klastrup. (Usædvanlig omfattende beskrivelse af gården og de enkelte huse med rumangivelser, dørplaceringer m.v.). Christen Simmens er stævnet til synspåhør både i sin gård i Klastrup og i Østerild.

Michel Pedersen Tanderup i Løgstør indgår forlig med Michel Nielsen I Skinderup om dennes gæld på "halvelve" sldl., som han lover at betale til Michel Tanderup i 3 terminer å 3 1/2 sldl. til S. Michelsdag 1669, -70 og -71. Til gengæld erklæres "vidner, breve, domme og andet" over Michel Nielsen for døde og magtesløse. Vedermålsting.

Christen Christensen i Nors indgår forlig med Anders Christensen i Voring, der lover at betale hans faders, Christen Andersen i Voring, skyldige kirketiende, 9 mk., for 1667. Vedermålsting.

95

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

Vell Svendsen i Brund, delefoged til Ørum slot, har ladet stævne Volborig Poulsdatter hos dennes fader Poul Jensen i Brund for betaling af lejermålsbøde og fogedpenge.

Dom: Hun skal betale.

Søren Rasmussen, foged på Kiølbygård, på sin husbonds vegne, Lucas Lange til Kiølbygård, har ladet stævne Kirsten Sørensdatter hos dennes fader Søren Madsen i Kløu for betaling af lejermålsbøde og fogedpenge.

Dom: Hun skal betale.

(26/5). Vell Svendsen i Brund på sin husbonds vegne, har ladet stævne Olluf Jensen i Lille Hillerslev og irettelægger et synsvidne af 26. maj sidst forleden vedr. et øde hussted i Store Hillerslev, som Olluf Jensen har haft i fæste og påstår ham dømt til at betale 4 1/2 sldl., som opførelsen af et nyt hussted vil koste.

Dom: Han skal betale. (7/7).

Vell Svendsen i Brund på hans husbonds vegne, irettelægger et opsættelsesvidne af 26. maj sidst forleden og et synsvidne af samme dag (s.d.) og skylder Anders Christensen i Bundgård i Seels for 5 sldl., betaling for et hus norden til Bundgård, som han har ladet nedbryde og bortføre.

Dom: Han skal betale.

Vell Svendsen i Brund på hans husbonds vegne, efter opsættelse af 26. maj sidst forleden (s.d.) skylder Christen Madsen i Hillerslev for ulovlig brug af den pejendom Olluf Jensen havde i fæste og begærer fremlæggelse af lovlige hjemmel og ellers at Christen Madsen skal lide dele og tiltale. Da Christen Madsen ikke er mødt, og da det er 6 uger dagen (fra 26/5) og yderligere opsættelse ikke er tilladt efter recessen, følger dommen påstanden. (7/7).

Christen Christensen Høj i Nors på Christen Nielsens vegne, residerende på Tanderup, fremstiller synsmænd, der har været på Christen Andersens jord i Krog og beset agerjord, som Christen Andersen har lagt til et ,versted" kaldet »Lille Overgård i Vixøe«, der i lang tid har været brugt under Krog.

(Der er omfattende specifikation af) agrene, der ligger op til Peder Smeds jord i Overgård, til Vixøegårds jorder, til Jens Christensen Møllers jorder i Vixøe, til Olluf Pedersens jorder ibm., og til Hans Jørgensens jord ibm. (Mangelokale marknavne og placeringer, f.eks. i forhold til kirken, er nævnt). Synet meddeler, at en del jord er øde af sand og andet "ligger for en åbenbarlig sandflugt" og snart kan blive øde. Christen Andersen er stævnet til åstedet for synet og til dette synsvidne.

Michel Michelsen Langballe, residerende på Nebel, fremstiller synsmænd: Ældste Poul Enuoldsen og Unge Poul Enuoldsen i Aggerholm, Peder Sørensen i Vilsbøll, Christen Andersen ved Kirk, Anders Andersen i Steentoft og Tommis Pedersen i Vester Vandet, der afhjemler deres syn af 30/6 på Nebelgård. Der nævnes ladehus på 9 bindinger og ved østre ende et ildingshus på si(uff)bindinger, ved vestre ende et lidet vogndhus til 3 vogne. Det hus som står

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

vest i gården "i syd og nord" er 20 bindinger. Det østre hus i gården som er fæhuset, en del er "forgangne år nedtyngt af sne", er nu 14 bindinger. I rallingshuset, som er 17 bindinger, har de synet "fruer- og overfruerstuen, køchen og brøgers". Ved rallingshuset er afbygget 2 kviste, den ene 7, den anden 3 bindinger. Et lidet hus i gården kaldet skolen, 6 bindinger. (Endelig vist nok et fårehus, en linie er delvis forsvundet). Husenes brøstfældighed på tag, tømmer m.m. nævnes. Velb. Johan Buchfelds fuldmægtig, Mads Pedersen i Sand i Øster Vandet sogn er stævnet til synsvidnepåhør.

14. juli.

Bertel Lerche på Maren Nielsdatter, sal. Kield Nielsens, og på hendes søns, Niels Kiieldsens vegne, begge til Weslesgård, har ladet stævne alle Wesles, Øsles og Tømmerby sognemænd samt Christen Jensen i Røebro, talte med hans søn Niels Christensen. Også stævnet: Christen Eskisen, Jens Offersen og Mads Michelsen, alle i Thousse, endvidere Suend Persen og hans gårdmand Christen Nielsen, samt Christen Jensen ibid. (i Touse ?). Alle stævnet til "forbudsbeskrivelse", og nu irettelægger Bertel Lerche et skriftligt forbud mod at have nogen brugelighed af hvad art det kunne være på Weslesgårds grund og ejendom, herunder i fiskevande, "med voddret, rusesættelse, garns læggelse, stang og meden". Weslesgård 27/6 1668, Niels Kiieldsen Rørbech.

At svare herpå møder, Christen Jensen i Foelsang på sin husbonds vegne og irettelægger et tingsvidne af 4/7 af Hannæs ting, hvori Christen Jensen i Røebro m.fl. vidner, at de ulastet og ukæret, nogle i 50 år, nogle 40 år og mindre, har haft deres brugelighed i Thømmerby fjord. Søren Christensen, på fru Anne Arenfelds vegne, protesterer på grundlag af samme tingsvidne. Ott Olsen på Momtoft og Niels Poulsen i Søndergård protesterer ligeledes, og alle efterlyser Bertel Pedersen Lerches fuldmagt. Dertil irettelægger Bertel Lerche Jørgen Lychis skøde til Maren Nielsdatter på Weslesgård samt meddeler, at Maren Nielsdatter ikke agter at fravinde de protesterende deres grund og ejendom, men kun gør forbud mod ulovlig brugelighed, der kunne ske på hendes ejendom. På dette grundlag udsteder dommeren forbudsvidne.

Bertel Pedersen Lerche på Maren Nielsdatters og hendes søn Niels Kiieldsens vegne, til Veslesgård, irettelægger ovenfor nævnte skriftlige forbud. (En nøjagtig gentagelse af 1.ste del af ovenstående til og med angivelsen af de indstævnedes. Det kunne se ud, som om skriveren har indført disse indførsler senere og ved en fejltagelse påbegyndt en gentagelse).

Anders Persen i Nørby i Tved sogn har ladet stævne Per Persen Sand ibid. og irettelægger et tingsvidne af 21/8 1660, hvorefter Peder Pedersen har taget Niels Andersen i hånden, sidstnævnte på sal. Peder Andersens fire børns vegne, og lovet at give de 4 børn deres arv både efter faderen, der boede og døde i bemeldte Nørby, og moderen Mette Lauritsdatter, når hun ved døden afgår, nemlig 50 sldl., der ligeligt fordeles til hver af de 3 pigebørn, Inge, Anne og Karen Pedersdatter.

Anders Pedersen sætter nu i rette, at Peder Pedersen skal betale til Anne Pedersdatter og til Karen Pedersdatter, hver 16 sldl. 2 mk. 10 sk.

Dom: Han skal betale - til Anders Pedersen.

97

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

Bertel Pedersen Lerche på hr. Christen Nielsen i Hiarmaal, hans vegne, har ladet stævne sal. Laurs Suenskes hustru i Hansted og hendes 2 sønner Brix Larsen og Lars Larsen, samt som vidner Per Iffversen i Hiarmaal, Michel Pedersen ibid, Niels Thomsen ibid og Christen Larsen Møller ibid. Per Iffversen og Michel Pedersen vidnede, at de den 25. marts sidst forleden var med herredsfogeden som vurderingsmænd i sal. Laurs Suenskes hus i Hansted by, og der udlagde til hr. Christen Nielsen 20 sldl. i den 1/3 skudepart, som enken og hendes 2 sønner ejede, og forbød at bortfragte trediedelen og lade skuden komme af stranden uden hr. Christens minde. Bertel Lerche påstår, at de har overtrådt forbudet.

Sagen opsættes i 6 uger. (25/8).

(Navn forsvundet) lader fordele Niels Jensen i Østergård i Waaring og Mads Persen i Nors for gæld.

Per Larsen på Hiarttberg på Hanstholm, lader læse en registrering og vurdering over Lars Jensen Skræders bo på Hiarttberg.

Den 13. juli 1668 var Clemed Jørgensen i Reer og Anders Sørensen i Puggedall i Lars Jensen Skræders bo i Hiarttberg efter Lars Skræders egen begæring og vurderede korn på marken, kvæg og indbo.

Lars Skræders sal. kone hedder Waldborg Iffversdatter, og hendes datterbarn Anne Pallisdatter har 8 sldl. 3 sk. stående i boet. (Sagen fortsætter).

Peder Larsen på Hiarttberg får arveafkald af Christen Frantsen i Løderup sogn i Mors, på sin hustrus vegne, og af Christopher Christensen i Bierre på Hansted på sin hustrus vegne, efter deres gamle fader Lars Jensen på Hiarttberg, som endnu lever, og efter deres sal. moder Woldborg Iffversdatter, som boede og døde i det "versted" på Hiarttberg. Peder Larsen forpligter sig til at betale hans faders gæld og at forsørge ham til han dør. Vedermålsting.

21. juli.

Christen Bertelsen i Skovsted, delefoged til Vestervig Kloster, på hans husbands vegne, har ladet stævne alle de Vestervig tjenere, som er i restance i Skinderup sogn, Sendels sogn, Hillerslev sogn, Nors sogn, Tueds sogn, Østerild sogn, Hunstrup sogn og Kåstrup sogn samt på Hanstholm og irettelagde en restenceliste, dateret Vestervig Kloster 30. april 1668, Søren Bendixsen. (Specificeret).

Dom: De skal betale:

Christen Bertelsen i Skovsted har ladet stævne Anders Christensen Momtoft i Kielstrup m.fl. Vestervig tjenere for restance.

Anders Momtoft får sagen opsat 4 uger. (25/8).

Laust Jørgensen i Sarup lader Christen Nielsen i Hiegård fordele for korn og penge efter kirkebogens formelding.

De 6 "høringer" er: Thomis Jensen og Christen Thøgersen i Kielstrup, Peder Frantsen i Hinning, Niels Jensen i Fortoft, Anders Nielsen i Kielstrup og Anders Persen i Nørby i Tued sogn.

98

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

Christen Christensen Høj i Nors på Jørgen Nielsen i Vester Diernis, hans vegne, irettelægger en opsættelse her af tinget den 9. juli. (9. juni!) sidst forleden, hvorefter Jens Christensen Vandet i Kåstrup, Niels Christensen Vandet ibid. og Anders Christensen, tjenende på Ullerupgård, barnefødt i Øster Vandet, er stævnet og tiltalt for betaling af gæld 6 sldl. og 1 td. arre, efter et skadesløsbrev, udgivet af deres sal. fader Christen Jensen i Sendels og underskrevet på Wester Diernis 26/3 1655. På samme brev var skrevet: Læst i sal. Christen Jensens bo i Sendels, 30. dag, den 22/2 1662. Yderligere var skrevet: 1664 2. påskedag (11/4) betalte Christen Jensen, nu boende i Sendels på dette brev 6 sldl.

Herpå at svare er mødt Jens Christensen og Niels Christensen Vandet i Kåstrup, der irettelægger et registrerings- og vurderingsvidne over sal. Jens Christensen, som boede og døde i den gård på gade i Sendels, udstedt af tinget d. 19/4 64, lydende på at Christen Jensen og Christen Enuoldsen, som da har for:ne gård i Sendels i fæste, har forpligtet sig til at betale den gæld, der var æsket i boet. Derpå forment Jens og Niels Vandet, at da Jørgen Nielsen har ladet sig betale af Christen Jensen, da boende i Sendels, "efter skifteforpligtelses indhold såvel efter opskriftens formelding afskrevet på brevet", bør de frikendes.

Dom: De skal betale.

Christen Christensen Høj i Nors på Jørgen Nielsen til Diernis, hans vegne, irettelægger et vidne af 9. juni, hvorefter var stævnet: Peder Iffuersen i Hiarmaal, hans hustru og hans stedsøn Peder Sørensen. Endvidere var stævnet Christen Sørensen på Ballerum, barnefødt i Hiarmaal, og Peder Laustsøn Langgaards hustru Anne Sørensdatter, i Langgård.

Peder Iffuersen tiltales for betaling af en gæld på 23 1/2 sldl. efter et skadesløsbrev af 9/1 1655. (Vedr. øvrige indhold se vidnet af 9/6).

Efter gentagne opsættelser møder nu i dag at svare, Peder Iffuersen og Peder Langgaard og irettelægger et skriftligt indlæg: Den gæld, som sal. Laurids Sørensen, som døde i Hiarmaal, og Niels Christensen (andre steder = Niels Jensen) i Fortoft skulle have godsagt for, "er ganske ubevist og er ikke påkrævet siden den sal. mands død for 7-8 år siden og heller ikke lovligt æsket til den rette 30. dag", hvorfor vi bør være fri for

tiltale. Desuden bør han stævne hovedmanden, Niels Jensen, som skulle have lovet for den halve gæld.

Kendelse: Niels Jensen Fortoft skal stævnes til vidneafhøring.

Lars Lanomb (?) på sin husbonds vegne, landsdommer Villom Lange, har ladet stævne Jens Pedersen Broen i Malle og Michel Sørensen ibid til synsvidnepåhør og fremstiller synsmændene: Thomis Jensen, Christen Tøgersen, Anders Momtoft og Anders Nielsen, alle i Kielstrup, der har synet Strømgård i Malle i Sendels sogn, rallingshuset, laden og en stald ved østerende af laden som var "slet borte", ialt bygfældighed for 18 sldl. 2 mk. (Sagen fortsætter).

Samme mod samme for restancer og ovennævnte bygfældighed. Dom: De skal betale.

99

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

28. juli.

Hans Hendrichsen, forrige foged på Momtoft, fremstiller Maren Christensdatter, sal. Therkel Andersens, som boede og døde i Nestrup, hans efterladte hustru, der tog Jens Christensen i Nestrup i hånden som hendes rette lavværge og formynder.

Hans Hendrichsen får på Peder Pedersens vegne i Løgstør arveafkald af Jens Christensen i Nestrup på Maren Christensdatter ibid, hendes vegne, og i hendes nærværelse, samt af Niels Laursen i Sønder Knudgård, på sine tvende stiftsønners vegne, Peder og Christen Thorsen, for arv efter sal. Peder Hollmboes børn i Thisted og efter sal. Poul Persen og (navn forsvundet) begge barnefødt i Seels.

Vedermålsting.

(30/6). Anders Laursen, ridefoged over Irop og dets ,vederliggende gods", irettelægger en opsættelse af 30. juni, hvori Johan vohn Buchfeldt til Nebel stævnes for restance på rostjeneste fra 1/7 1666 til denne dag til 10 1/2 rdl.

Dom: Han skal betale.

Unge Christen Christensen i Nors lader (48) personer i Nors sogn fordele for kirkens tiende, resterende for 1667.

4. august.

Søren Christensen i Strømgård i Malle på hr. Knud Ollufsens vegne, sognepræst i Sejerslev i Mors, tager Anders Christensen Momtoft i Kielstrup og Knud Laustsen i Malle i hånden og får tilsagn om betaling af gæld til aftalte terminer. Søren Rasmussen, foged på Kiølbygård, på sin husbond Lucas Langes vegne, lader fordele Jens Pedersen i Kløu i Hunstrup sogn for restance og skat. Lovhøringer: Jens Nielsen ved Led i Hiarmaal,

Hans Christensen, Jens Andersen og Per Thuesen, alle i Hiarmaal, Christen Jensen i Østerild og Knud Laursen i Malle.

Christen Jensen i Østerild får afkald fra Just Christensen i Ellesbøll i Vust sogn, på sin hustru Kirsten Jensdatters vegne, for arv efter hendes sal. forældre Jens Christensen og Anne Nielsdatter, som begge boede og døde i Østerild by.

Niels Boesen i Kåstrup på sin husbonds vegne, Jens Sørensen på Lundergård i Wendsøssel, fremstiller synsmændene: Christen Nielsen i Borup, Per Thuesen, Hans Christensen og Jens Andersen ved Led i Hiarmaal, der har synet den gård i Hiarmaal, som Poul Jensen tilforn iboede og Christen Nielsen nu ibor. Brøstfældigheden på rallingen, laden og fæhuset vurderedes til 40 sldl.

(Lucas Lange på Kiølbygård, ved fogden Søren Rasmussen, er tilsyneladende stævnet til synspåhør. Noget af teksten er forsvundet).

100

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

11. august.

Peder Mathiesen på Bredninggård har ladet stævne Niels Michelsen i Hou for restance på de to halve gårde, han har i fæste, ialt 99 sldl. Niels Michelsen vedgår sin gæld og pantsætter sit kvæg og korn til husbond.

Vedermålsting. (Sagen fortsætter).

Peder Mathiesen forbyder nogle personer bl.a. 2 karle hos hr. Anders i Sennels samt Søren Nielsen i Vandtrang at befatte sig med korn, som de eventuelt har sået i jorden til hans bondegård, som Niels Michelsen fæster og ibor. (25/8). Bertel Christensen, (kaldes 2 gange i indførslen for Persen), i Rosholm i Vixøe sogn får arveafkald af sin svoger Niels Pedersen ibid. på dennes datter, Dorette Nielsdatters vegne, for arv efter hendes endnu levende (far-)fader og hendes sal. moder Maren Christensdatter. Bertel Christensen lover at tage sin hustrus gamle fader på aftægt.

Christen Andersen i Nedergård i Kåstrup har ladet stævne sal. Mads Pedersens efterladte hustru, Anne Jensdatter, og hendes datter for gæld efter et skadesløsbrev udgiven af Mads Pedersen d. 24/3 1667.

Herimod at svare møder Jens Christensen i Kåstrup, som er Anne Jensdatters fader og formynder, og irettelægger en registrering og vurdering, udstedt af Hillerslev herredsting d. 2. juni 1668, hvoraf fremgår, at boets gæld langt oversteg formuen. Jens Christensen formener, at da ingen af den sal. mands "gieldnere" får fuld betaling bør hans datter for tiltale fri at være.

Dom: Da hun ikke har frasagt sig arv og gæld, skal hun betale. 18. august.

(Ingen indførsler). 25. august.

Jacob Pedersen, borger og procurator i Viborg, på velb. mand Frants Rantsou til Estuadgård, hans vegne, har ladet stævne Ott Otsen, residerende på Momtoft, for 450 rdl., som er den årlige forpagtningsafgift for den halve del af Bradskov. Den anden halvdel er forpagtet af Mogens Christensen.

Jacob Pedersen irettelægger et skriftligt vidnesbyrd, underskrevet af mange Bradskov tjenere i Brovst sogn, der bevidner, at de de 2 sidste år har ydet arbejde og tiende til Ott Otsen og Mons Christensen. Yderligere bevidner sognepræsten i Brovst, Niels Jørgensen Bratberg, at Ott Otsen har boet på Bradskov, har søgt hans kirke med hele sit hus osv. i de sidste 2 år. Jacob Pedersen anmoder Ott Otsen, om at fremvise rigtig adkomst og hjemmel til den gjorte brug af Bradskov. For Ott Otsen møder hans fuldmægtig Christen Nielsen med et skriftligt indlæg, hvori Ott Otsen anmoder om opsættelse, idet han ikke kan møde på tinge i dag. Sagen opsat 14 dage. (8/9).

101

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

Jens Laursen Munck i Brund får afkald for arv efter hans sal. hustru, Maren Mortensdatter, som boede og døde i Brund, følgende personer: Peder Nielsen på egne vegne, Jens Christensen på sin moders Dorethe Christensdatters vegne og Christen Erichsen på sin hustrus, Else Mortensdatters og på hendes broders, Christen Mortensens, 2 børns vegne, nemlig Maren og Helvig Christensdøtre. (Sagen fortsætter).

(11/8). Christen Thomsen i Hundstrup på Peder Mathisens vegne, sitshaftig på Bredninggård, fremstiller synsmændene: Thorsten Therkelsen i Skovsted, Søren Poulsen, Thomis Jensen og Jens Michelsen, alle ibid, der afhjemlede deres syn på den gård i Hov, som Niels Michelsen nu bebor. Rallingshus, brøstfældighed på ,thømmer, theche, vinduer og døre, så det stander på rouff" (= råd). "Nød-hus" på 3 fag, ganske forfaldent. Det sted, hvor laden var nedfalden, et lille 3 fags hus (beskrivelse delvis forsvundet). Lidt ester en "sær jordhytte". Bygfældighed ialt 50 sldl.

De har ikke synet kvæg og korn.

Hr. Christen Nielsen, sognepræst i Hiarmaal, irettelægger en opsættelse af 14. juli (vedr. udlæg i en skudepart. Gentages - se 14/7). Hertil at svare fremstod Oluf Christensen Baadsgård og irettelagde en obligation på 110 rdl. udstedt til ham af sal. Laurits Suenske på de 2 tredieparter af samme skude, underskrevet i Baadsgård d. 13. juli 1667. Hr. Christen understreger, at denne obligation ikke er protokolleret til tinge, medens hans udlæg er sket ved herredsfogeden og 2 dannemænd. (Kendelsen er desværre forsvundet). (30/9).

Christen Erichsen i Store Hillerslev får kvittering af sin hustrus broderdatter Helvig Christensdatter for 4 sldl., som er hendes arv efter hendes sal. faders søster, Maren Mortensdatter, Jens Laursens sal. hustru i Brund.

(21/7). Anders Christensen Momtoft i Kielstrup har ladet stævne Jochum Jørgen (Joachim Irgens) til Westervig Kloster til vidnespårør og følgende

vidnesfolk: Thomis Jensen i Kielstrup, Christen Thøgersen, Poul Christensen, Palle Christensen, Anders Erichsen, Anders Nielsen og Jesper Sørensen, alle ibid, der vidner, at Anders Momtoft ingen brugelighed har haft i den halve gård i Kielstrup, som han af Vestervig tiltales for, i 1665, -66 og -67, men først i nærværende år har lejet et stykke af den til græsning af Christen Bertelsen i Skovsted. (1/9).

1. september.

Well Svendsen i Brund, delefoged til Ørum slot, på sin husbonds vegne, fremstiller synsmændene: Thomis Nielsen, Niels Christensen, Laust Madsen, og Knud Jensen, alle i Fortoft, har synet et kålgårdssted, 7 ,drauff" langt og 5 1/2 bredt, sat med kål, vesten for Dorethe Nielsdatters hus og kålgård i Hundall i Sendels sogn, og set, at der ikke var andet skel mellem de to kålgårde end en grøn ,reen".

Dorethe Nielsdatter er stævnet til synsvidne. (8/9).

102

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

(25/8). Christen Bertelsen i Skovsted, delefoged til Vestervig Kloster, irettelægger en opsættelse af 21. juli tillige med 2 restancelister af 30. april 1668 vedr. Anders Momtofts påståede skyld til Vestervig for brug af en halv øde gård i Kielstrup i 1664, -65 og 66, og henviser til kgl. Maj.s forordning af 11. juli 1654, nr. 4, vedr. regierne for lovlig opsigelse af sit fæste, som han ikke mener opfyldt.

Hertil at svare møder Anders Christensen Momtoft i Kielstrup og irettelægger (1) et tingsvidne af dette ting 6/12 1665, hvori Thomis Jensen, Christen Thøgersen, Anders Nielsen og Poul Christensen, alle i Kielstrup, vidner, at Anders Momtoft ikke har benyttet den omtalte ejendom i 1665, medens Jens Laurssen med sin far, der brugte den anden halvdel af gården også brugte den her omtalte halvdels eng og ager til hø og græsning, (2) et tingsvidne her af tinget d. 23/10 1666, hvori Jens Laursen i Kielstrup vedgår at have lejet den omtalte halve gård for 1665 af Peder Pedersen, skriver og ridefoged på Vestervig, og at ville betale landgilde derfor til Niels Pedersen i Sperring, (3) et tingsvidne af 25/8 sidst forleden (s.d.) og endelig (4) et bevis på, at han efter dom har betalt landgilde for 1664 for gård delen.

Herefter kræver Anders Momtoft frifindelse.

Dom: Han frikendes (med understregning af, at der er forlangt betaling 2 gange!).

8. september.

Anders Sørensen i Puggedal, på sin husbonds Poul Eliasens vegne, og Peder Laursen i Kåstrup på Bertel Jespersdatters vegne, fremstiller mænd, der har skiftet og delt med reb og ved lod, både ager, eng, ha(ve?) og gårdsted af den øde gård i Sarup, som Christen Andersen sidst påboede og fraflyttede. For Anders Sørensen rebede Niels Sørensen i Borup, Clemmed Jørgensen i Reer, Niels Madsen og Christen Madsen ibid., og for Peder

Laursen: Laurits Jørgensen i Sarup, Mads Christensen ibid., Christen Pedersen i Biere og Jens Christensen i Vixøe.

Jacob Pedersen, borger og procurator i Viborg, på Frants Rantsovs vegne, til Estuadgård, irettelægger en opsættelse af 25. august "citerende" (_ stævrende) Ott Otsen residerende på Momtoft. (Opsættelsen gentages, se 25/8). Herimod at svare er i dag mødt Ott Otsen, sitshaftig på Momtoft, der irettelægger brev og fuldmagt fra Willum Frantsen, borger og indvåner i Aalborg til ,Ott Otsen, forpagter på Lunergård, der må være på Bradtskov i min fraværelse med hustru, børn og folk, på min forpagtnings anpart til havelse----- have tilsyn med avlingen----- efter forpagtningsbrevets indhold, og gøre mig rigtighed herfor efter vor kontrakt" (med mere af samme art). Dateret Aalborg d. 26. april 1666.

Endvidere irettelagt Ott Otsen et forpagtningsbrev mellem Frants Rantsov og Willum Frantsen og Mogens Christensen, dateret Bramslykke d. 2. juni 1658 og acorderet for 10 år, hvorefter han påstod frifindelse. Jacob Pedersen begærer fremlagt den omtalte kontrakt mellem Willum Frantsen og Ott Otsen, men denne henviser til, at rette mand at sagsøge vedr. forpagtningen er Willum Frantsen.

Dom: Ott Otsen frifindes pure.

103

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

Well Svendsen i Brund, delefoged til Ørum slot, på sin husbonds vegne, har ladet stævne Dorethe Nielsdatter i Hunddall i Sendels sogn i en sag vedr. en kålgård opsat fra 1/9. Weel Svendsen kræver fremvist hjemmel til brug af jorden. Opsat i 6 uger. (6/10).

15. september.

Ott Otsen, sitshaftig på Momtoft, hans fuldmægtig Hans Hendrichsen, lod indføre og påskrive velb. Jørgen og Poul Porsis kommission og ,afsig" (= kendelse efter vurdering) mellem Lucas Lange til Kiølbygård og Jens Sørensen, sitshaftig på Lunergård, hvorefter Jens Sørensen var indført i noget af den gode mands jord. Hans Hendrichsen tilbød nu Lucas Lange 8 danske skilling, som godsets værdi efter afsigten oversteg fordringen. (30/9).

Marcus Pedersen (i Foelsang ?) i Senderklit får arveafkald af Jens Andersen ibid. på dennes hustrus vegne, for arv efter hendes sal. fader Anders Christensen, som boede og døde i den gård i Sønderklit, som Marcus Pedersen nu ibor og har i fæste.

Jens Laursen Munch i Brund lader læse et skiftebrev i sin sal. hustrus Maren Mortensdatters bo i Brund, dateret 15/9 1668, rette 30. dagen.

Vurderingsmænd: Poul Jensen i Brund, Jens Jensen, Jens Nielsen og Søren Pedersen, alle ibid.

Gælden overstiger formuen. 22. september.

(29/10 1667). Niels Poulsen i Hørømb på sin husbonds vegne, hospitalsforvalter i Aalborg Anders Madsen, fremstiller synsmænd: Oluf Persen i Vixø, Niels Christensen i Kregpøt, Jep Nielsen i Nors og Anders Christensen i Krog i Vixø, der var på Vixøgårds eng, kaldet Lille eng, vest for Vaslund sø, og så, at græsset var ,opslagen og henført". Til synsvidnet var stævnet: Christen Christensen i Tinstrup, Jens Frost ibid. og Niels Stephensen i Hiegård. (Sagen fortsætter).

Niels Poulsen i Hørømb på bemeldte husbonds vegne, fremstiller vidner: Christen Nielsen i Vixøgård, Peder Andersen i Vixø, Niels Stephensen i Hiegård (og måske flere), der vidnede, at Christen Christensen og Jens Frost i Tinstrup havde slået og afført hø af den omhandlede eng. (6/10).

Anders Frost i Thilsted på sin husbonds vegne, Eiler Jacobsen, forpagter på Jernett, har ladet stævne: Niels Jensen, Niels Hollomboe, Røde Christen, Poul Andersen, Jep Smed og Christen Puggedall, alle i Sennels sogn og by, samt Anders Christensen Frost i Hoxer, Anders Nielsens hustru i Nørby i Tved sogn, Christen Erichsen i Hillerslev, Christopher Andersen og Suenning Jensen i Spanggård for restancer efter liste, dateret Nordentoft 4/8 1668.

Dom: De skal betale.

104

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

30. september.

Onsdag den 30. september år 1668 - "eftersom St. Michelsdag den 29. indfaldt". (15/9). Søren Rasmussen, foged på Kiølbygård, på sin husbond Lucas Langes vegne, fremstiller vidner, nemlig Christen Nielsen, som har fæstet den gård i Skiver Klit, som Poul Jensen fraflyttede, med noget af jorden, Christen Fisker i Skiver Klit og Søren (ulæseligt) i Lille Oddersbøl, der også har dyrket noget af jorden til gården.

Vedermålsting. (27/10).

(25/8). Albert Knudsen på sin husbonds vegne, Hans Nielsen Drostrup til Skovsgård, har ladet stævne sal. Laust Svenskes arvinger i Hansted, nemlig Anne Christensdatter, Brix Larsen, Lars Larsen, Anne Larsdatter og Maren Larsdatter for betaling af 110 rdl. efter en obligation udstedt 13/6 1667 på Bådsgård af sal. Laust Svenske til Oluf Christensen Baadsgård.

Albert Knudsen irettelægger Oluf Baadsgaards skriftlige transport til Hans Nielsen Drostrup, dateret 15/9 1668.

Dom: De skal betale.

Søren Rasmussen, foged på Kiølbygård, på sin husbonds vegne, fremstiller synsmænd, nemlig Michel Madsen, Christen Madsen og Lars Larsen, alle i Klastrup, der, eftersom den fjerde synsmand. Christen Simonsen i Klastrup ikke er mødt, afhjemler deres syn på en mødding på Peder Iffuersens jord i Hjardemål og en mødding på Hunstrup mark. Desuden så de nogle

"hulgrøfter" i Hundstrup kær. (Nogen tekst er forsvundet). (Sagen fortsætter).

Søren Rasmussen fremstiller vidner: Christen Thomsen i Hundstrup, Laurs Michelsen ibid., Maren Christensdatters søn Niels Thomsen og Anders Christensen ibid., der alle vidnede, at Peder Iffuersen og Hans Christensen af Hiarmål med deres vogne har ført møg af Hundstrup kær og gjort mødding. Christen Schøtt og Christen Christensen vidnede det samme. 6. oktober.

Mogens Christensen i Bundgård i Seels på sin hustrus Anne Michelsdatters vegne og på hendes søsters Maren Michelsdatters vegne. Anders Christensen i Malle på sin hustrus vegne, og Christen Therkelsen på sin hustrus søster, Kirsten Jacobsdatter, sal. Peder Jensens hustru i Vandtrang, hendes vegne. Mogens Christensen får afkald for arv efter hans sal. hustru Jahan Michelsdatter, af Anders Christensen og Christen Therkelsen på de nævnte "kvindepersoners" vegne.

Jens Pedersen i Store Hillerslev i Kieltoft får afkald for arv efter hans sal. hustru (navn forsvundet), af Christen Larsen i Sønderup i Himmersyssel på sin hustrus, Sidsel Jensdatters vegne, af Christen Michelsen i Hillerslev på sin hustrus, Jahan Jensdatters vegne, og på hendes søsters Karen Jensdatters vegne, og af Jens Michelsen i Hillerslev på sal. Søren Jensen, som boede og døde i Hillerslev, hans børns vegne, nemlig Jens Sørensen, Thomis Sørensen og Dorete Sørensdatter.

105

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

Anders Pedersen i Hov får arveafkald af Christen Pedersen, barnefødt i Lille Hillerslev nu boende i Hov, på sin fæstemøs vegne, Else Christensdatter, for arv efter sal. fader Christen Pedersen og hendes sal. moder Maren Christensdatter, som begge boede og døde i Skovsted, såvel som efter hendes sal. oldemoder Maren Nielsdatter i (Kaastrup eller Kanstrup).

Christen Pedersen bekender på sin »kierestis« vegne at have fået fuldt vederlag for arven. (17/11).

(8/9). Weel Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, på sin husbonds vegne, fremstiller vidner, nemlig Anders Michelsen i Vandtrang, Knud Larsen i Malle, Peder Nielsen ibid., og Anders Persen ibid., Christen Persen i Hald i Senels og Anders Christensen i Bundgård ibid, der vidnede, at det kålgårdssted i Hunddall, som Dorethe Nielsdatter har sat kål på i år (som ligger op til hendes kålgård og hus) har været brugt til Ørum og ingen anden har retten dertil. (20/10).

Anders Christensen i Bundgård i Seels og Christen Therkelsen i Seels indbringer for retten: Forskrevne Anders Christensen på egne og medarvingers vegne, irettelægger et af Mogens Christensen i Bundgård udgivet brev, hvori denne kender, at han skylder Anders Christensen i Bundgård, Maren Michelsdatter, sal. Niels Nielsen Vinters hustru i Malle og Kirsten Jacobsdatter., sal. Peder Jensens hustru i Vandtrang 10 sldl., som er alt, hvad de arveligt kan tilfalde efter Mogens Christensens sal.

hustru Jahan Michelsdatter, som boede og døde i Bundgård. Det er 3 søsterlodder a 3 sldl. 1 mk. 5 sk. 1 alb. (album = hvid). Den sal. kvindes »klæder og kiste« har arvingerne selv delt dem imellem. Anders Christensen lover Christen Therkelsen på sin hustrus og hendes 2 søstres vegne at give arveafkald på tinge "i morgen, som er den 6. oktober, eller når det begæres".

Underskrevet på Bundgård d. 5/10 1668.

Peder Larsen i Kåstrup møder på menige Kåstrup sognemænds vegne og betaler Weel Svendsen, defoged til Ørum, 14 slmk., som er deres restance for 1666, 67 og 68 for "græslam". Herved bortfalder den "til fjerde ting begærede høringsdele".

Søren Christensen Strømgård i Malle fremstiller: efterskrevne Jens Bertelsen i Skovsted, Jens Nielsen i Søndergård i Østerild, Mads Andersen på Havre ibid, Ingvor Michelsen i Klit og Lars Larsen i Tueds sogn, der tager Søren Christensen i hånden, som deres husbonds, velb. fru Anne Arenfelds, fuldmægtig, efter en skødeseddel.

De lover at svare landgilde og anden lydighed til den gode frue.

(22/9). Niels Poulsen i Høromb på sin husbonds vegne, rådmand og hospitalsforstander i Aalborg, Anders Madsen, har ladet stævne Christen Christensen i Thinstrup og Jens Frost ibid, til klagevidne og dom og irettelægger et synsvidne af 22/9 og et forbudsvidne af samme dato. Endvidere irettelægges et fæstebrev fra Anders Madsen til Peder Olsen på halvparten af den halve gård, som ligger til hospitalet og påbøs af Mads Jensen, der godvilligt

106

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

har opladt den nævnte part. Endelig irettelægges et fæstebrev til Jens (Hansen ?) på 1 1/2 td. skyld i Vixøgård. Derefter begærer han dom over deres ("som han nævnte") ulovlige brug. (Original parentes).

For de indstævnede møder Anders Frost i Thilsted og lader læse et opladelsesbrev lydende: Jeg, Mads Jensen i Viksø har givet til Christen Christensen og hans hustru, som boede i Vixøgård, som de nu har opladt til mig, afgrøden af Lille eng for deres livstid. Underskrevet med mit sædvanlige bomærke den 7. januar 1664. Han irettelægger endnu et stedsmålsbrev dateret 18/1 - 64, hvori husbond, Anders Madsen, fæster en mark samt Lille eng til Christen Christensen og hans hustru, som aftalt med Mads Jensen, da denne fik opladt Vixøgård.

Niels Poulsen bestrider, at disse aftaler kan være gældende, når Christen Christensen er flyttet til Thinstrup i et andet herred og på Ejler Jacobsens gods. Dom: Klagevidne kan ikke udstedes så længe de af Anders Frost irettelagte dokumenter er gældende, og iøvrigt skal Christen Christensen søges ved sit værning. (10/11).

Jacob Ulf i Klø, herredsfoged i Hillerslev herred, på landsdommer Willom Langes vegne, har ladet stævne Jens Christensen i Kåstrup og Jens Tomsens enke ibid, og irettelægges Willom Langes missive af Asmild

Kloster 24/9 1668, hvori Jacob Ulf anmodes om at kræve de indstævnedes for skyld, hvilket derefter sker.

Sagen opsat 14 dage. (20/10). 13. oktober.

Hr. Christen Nielsen, sognepræst i Hiarmaall, får arveafkald af hr. Christen Pedersen Aggerholm, sognepræst i Øster og Vester Vandet sogne, på sin kærestes vegne, for arv efter hr. Christen Nielsens sal. hustru Anne, datter af sal. hr. Melchior Edvartsen, fordem sognepræst til Wrensted og Tise sogne i Vendsyssel.

Mads Michelsen i Sarup irettelægger et brev på "trykt papir" udgivet af Michel Poulsen, som har fæstet den gård i Sarup; som sal. Michel Christensen fradøde, og som hermed vitterliggør, at han agter at tage den sal. mands hustru, Bended Jespersdatter til ægte.

Sal. Michel Christensens og Bended Jespersdatters 6 børn, Jesper, Christen, Anders, Bended, Kirsten og Karen, vil jeg af kristen kærlighed beholde til de bliver 18 år, give dem mad, øl, sko og klæder, og når de bliver 18 år, hver 16 rdl. in specie, og skulle nogen dø før den tid, skal de tilbageværende arve pengene. Vidner er, Michel Poulsens fader, Poul Enuoldsen i Aggerholm og hans farbroder anden Poul Enuoldsen ibid. Dateret Sarup d. 7/10 1668. Vedermålsting.

20. oktober.

Herredsfogeden Jacob Ulf på landsdommer Willom Langes vegne, lader læse et opsættelsesvidne af 6/10 vedr. Jens Christensen og sal. Jens Thomsens hustru i Kåstrup, deres gæld til landsdommeren. Dom: De skal betale. Udstedt af CSH (= Christen Christensen Høj).

107

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

Søren Sørensen, forrige foged på Kiølbygård, på sin husbands vegne, hr. Oluf Jacobsen, sognepræst til Hundstrup, fremstiller 2 synsmænd, (navne forsvundet), der har synet den gård i Østerild, som Anders Michelsen sidst i fæste havde, og har set bl.a. på nørre side af laden, øst for ladedøren, at åslægterne var nylig afhugne og åstaget var borttaget. I lige måde gjaldt nørre side af ralingshuset. Anders Michelsen stævnet til synsvidnepåhør.

(6/10). Weel Suendsen i Brund, delefoged til Ørum, fremstiller Dorethe Nielsdatter i Hundal, der får lov at høste de kål, hun har sat i Ørums jord, mod derefter ikke at befatte sig med jorden.

Søren Sørensen, forrige foged på Kiølbygård, på hr. Oluf Jacobsens vegne i Hundstrup, irettelægger en dom her af tinget 10/12 1667 formeldende, at Anders Michelsen, dengang i hr. Olufs gård i Østerild, skyldte penge,

korn og skatter til hr. Olluf. Anders Michelsen er til stede, vedgår sin gæld og lover at betale tid efter anden.

Søren Rasmussen, foged på Kiølbygård, har ladet stævne Ørum tjenere i Østerild og Hunstrup sogne for restancer efter en liste, dateret Kiølbygård d, 20/10 1668. (Specificeret). Dom: De skal betale.

27. oktober.

(15/9). Christen Christensen Høj i Nors, på Lucas Langes vegne til Kiølbygård, har ladet stævne Jens Sørensen på Lunnergård til synsvidnepåhør og æsker afhjemlig af syn.

Jens Sørensen irettelægger et skriftligt indlæg, hvori han beklager sig over unødige trætte, over at blive besværet med lange rejser til tinge og betvivler, at der er lovligt stævnet. Han anmoder om opsættelse i 14 dage, hvilket gives. (10/11).

Søren Christensen i Strømgård i Malle på fru Anne Arenfelds vegne til Ullerupgård, fremstiller Anne Bolesdatter, tjenende på Ullerupgård, som skylder Jens Laursen, barnefødt i Kielstrup, Laurs Jensens søn ibid, for hendes rette barnefader at være.

Niels Christensen i Hundal på hr. Anders Pallesens vegne, sognepræst i Sendels, har ladet stævne Knud Larsen i Malle for restance. Opsat 1 måned. Søren Sørensen, forrige foged på Kiølbygård, på Mads Michelsens vegne, nu tjenende Peder Michelsen i Reer, har ladet stævne Peder Jørgensen i Hundal i Sendels for skyldig løn 5 sldl. 3 mk. Opsat 6 uger.

3. november.

Christen Christensen Høj i Nors på velb. Jørgen Lyches vegne til Søgård, har ladet stævne menige Skinderup sognemænd for restance af tiendekorn efter seddel, dateret Søgård 20/10, Jørgen Lyche egen hånd. Dom: Skinderup sognemænd skal betale, hvad man ikke med kvittering kan vise er betalt.

108

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

Eskild Christensen i Thousse fremstiller vidner: Anders Sørensen i Hoxer og Erich Therkelsen i Arup, der vidner, "at de har boet i Thousse og Arup 36 år og mindre", og da var der "intet jord til Christen Eskildsens væring i Thousse videre end der med rette burde være".

Søren Rasmussen, foged på Kiølbygård, har ladet stævne alle Kiølbygårds tjenere for restance i sognene Østerild, Hunstrup, Hiarmaal og Vester Vandet (specificeret). Dom: De skal betale.

10. november.

(15/9). Christen Christensen Høj i Nors på Lucas Langes vegne til Kiølbygård, har ladet stævne, Jens Sørensen på Lunnergård til synspåhør og begærer synet fremlagt for retten. Synsmændene er: Peder Iffuersen og Michel Persen, begge i Hiarmaal, og Laurs Christensen, Jens Christensen,

Niels Christensen og Per Christensen Borup, alle i Tued, der har synet indavlingen i år på den gård i Skyffuer Klett, som Poul Jensen tilforn iboede, og Christen Nielsen nu ibor.

Hertil at svare mødte Jens Sørensen, forpagter på Lunnergård, der afviste synsafhjemling, da kommissærerne Jørgen og Poul Porse ikke var stævnet og irettelagde deres kommission af 8/7 1668, hvori de udlagde gården, som øde gods, til Jens Sørensen.

Kendelse: Da kommissærerne ikke er stævnet, kan der ikke udstedes synsvidne.

Jens Poulsen, nu tjenende Poul Salmonsens i Vester Vandet, lader Niels Andersen Holmboe i Seels fordele for skyldig løn 2 sldl. ved lovhøringerne: Christen Høj i Nors, Per Iffuersen i Hiarmaall, Laust Christensen i Tued, Søren Jensen i Kåstrup, Niels Sørensen i Borup og Anders Christensen i Vixøe.

Jens Frost i Thilstrup (Tinstrup !) lader de efterskrevne fordele efter restanceliste, dateret Tanderup d. 28/9 1668, underskrevet Christen Nielsen. I Øster Reer, Søren Jensen, Anders Juell ibid, Mads Eskesen, Christen Pedersen i Bjere, Poul Borup, Laurits Stephensen, Niels Klit, Peder Christensen Knegt, Niels Mørch i Øster Reer, Peder Christensen på Hiartberg, Michel Christensen, Christen Jensen i Østerild, Tved sogn, Christen Nielsen ved Tved kirke.

(6/10). Niels Poulsen i Hørumb på sin husbonds vegne, Anders Madsen, hospitalsforstander i Aalborg, fremstiller synsmænd bl.a., Olluf Persen i Vixøe og Jep Nielsen i Nors, der vidner at de synede Vixøegård og så ralingshuset, laden og et lille staldhus ved vestre ende af laden. Der var brøstfældighed på tømmer, tag og ler. Mads Jensen i Vixøegård var stævnet til påhør. (Sagen fortsætter).

Niels Poulsen i Hørumb på Anders Madsens vegne, hospitalsforstander i Aalborg, har ladet stævne Mads Jensen i Vixøegård for restancer for en ager og en eng, som Mads Jensen har lejet bort fra gården. Der nævnes proviantskatter, prinsesseudstyr, soldaterløn m.m. Sagen opsat 1 måned.

109

Hillerslev Herreds Tingbog - 1668

17. november.

Christen Christensen, nu tjenende hr. Niels Ollufsen i Hillerslev, tilbyder Christen Andersen, før boende i Hov, nu i Store Hillerslev, 2 hørgarnslag, et håndklæde og et tinfad, som Christen Andersen pantsatte til ham for 4 år siden for 10 slmk. Varerne vurderes nu af Christen Balsen i Skovsted og Per Larsen i Kåstrup til 10 slmk. Tingsvidne.

Anders Nielsen i Hiegård i Reer sogn har ladet stævne Christen Christensen i Hundstrup og irettelægger et skadesløsbrev på 4 sldl. å 32 sk. lybske udstedt af Clemed Lauritsen i Hunstrup d. 13/3 1649 til Anders

Nielsen (da) tjenende i Reer præstegård. Christen Christensen stævnes som sal. Clemed Lauritsens rette arving. Sagen opsat i måned.

Christen Simensen i Skousted irettelægger en dom her af tinget d. 3. marts sidst forleden. (En del er dels forsvunden dels ulæselig). Der er foretaget udlæg for arv hos Christen Simensen for 68

sldl. af arvingerne, Michel Nielsen i Nedergård, Bertel Nielsen ibid og Christen Erichsen i Kåstrup på sin hustru Maren Nielsdatters vegne.

Vurderingsmænd: Niels Pedersen, Niels Baarsen og Peder Laursen.

(6/10). Weel Svendsen i Brund på sin husbands vegne, har ladet stævne Christen Persen, nu boende i Hov, samt hans hustru Else Christensdatter, og irettelægger en seddel lydende: 1668 Dom. 20 post Trinitatis blev Christen Pedersen, som tjente på Momtoft, og Else Christensdatter publice absolveret for deres forseelse mod 6. bud. Niels Ollufsen Hillerslev. Der kræves betaling af lejermålsbøder. Sagen opsættes 1 måned. (22/12).

Knud Nielsen i Kåstrup, fuldmægtig for Peder Mathisen på Bredninggård, fremstiller vidner: Jacob Iffuersen i Kåstrup og Søren Jensen ibid. (De vidner ?), at der var 2 personer udsendt af velb. Jacob Sparre til Rostrup til Jens Poulsen i Kåstrup, forgangen jul, for at få rostjenestepenge for den gård Christen Høst i Sønderby i Tved sogn ibor.

Derefter irettelagde Knud Nielsen kvittering for "samme exekvering" lydende: Har modtaget på ritmester Jacob Sparres vegne af Jens Poulsen i Kåstrup 2 rdl. 1 mk. 2 sk. på hans søn Iffuer Jensens vegne, som han resterer i rostjenesten.

Da det tilkom Christen Høst som (proprietær ?) at betale pengene for Iffuer Jensen, da må hans far hos Christen Høst søge sin "Contentement". Underskrevet d. 4/1 1668.

Christen Mortensen Høst er stævnet til vidnespåhør. (Sagen fortsætter).

(26/11 67). Christen Christensen Høj i Nors på Christen Høstes vegne i Sønderby i Tved sogn har ladet stævne: Iffuer Jensen hos Jens Poulsen, Jens Sarrup og Peder Jensen, alle i Kåstrup, og irettelægger et synsvidne af 5/11 1667, hvorefter synsmændene, Niels Pedersen Rostrup i Sønderby i Tved sogn, Bertel Christensen ibid, Poul Pedersen ibid og Gregers Sørensen i Kiergård, d. 22/10 1667 af tinget er udnævnt til at syne den gård i Sønderby i Tved sogn som Iffuer Jensen sidst påboede og er fraflyttet.

110

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

"Kopi af tingsvidnet udstedt 5/11 1668, Christian Mortensen Lelius".

For indstævne møder, Knud Nielsen i Kåstrup, der mener, at Christen Høj bør vise at Iffuer Jensen har haft bopæl hos de 3 indstævne.

Sagen opsat 6 uger. (15/12).

Jacob Iffuersen i Kåstrup får afkald af sin søn Iffuer Jacobsen i Hundal i Seels sogn for arv efter faderen, når denne afgår ved døden.

(Ber)tel Pedersen Lerche, på (Maren Nielsdatter) til Weslesgård og hendes søns vegne, har ladet stævne folk i Østerild og Vixø sogne bl.a Michel Kiildsen, Jens Nielsen, Maren Pedersdatter, og Else (Christensdatter), alle Østerild, og Christen Madsen og Christen Christensen i Vixø og irettelægger er tingsvidne af 16/5 1668, der formelder (noget om hoveri, der skal ydes til Veslesgård hovedgård. En del af indførslen er forsvundet).

Sagen opsat 6 uger. (Sagen fortsætter).

(Ber)tel P. Lerche på Maren Nielsdatters og Niels Kiildsens vegne på Ves(lesgård) fremstiller vidner: Michel Kiildsen i Østerild og Christen (herfra er en del af indførslen forsvundet). Indstævnet er bl.a. Maren Pedersdatter og Else Christensdatter (se forrige indførsel). (8/12).

Christen Morten(sen), amtsskriver over Thy og Mors, får skudsmål af 24 mænd, der ikke ved andet end hvad godt er om hans amtsskriveri.

24. november.

Søren Madsen i Malle fremstiller vurderingsmænd (navne forsvundet), der vidner, at de så, at Christen Michelsen, barnefødt i Grud i Senels sogn tog Søren Madsen i Malle og Jens Pedersen Broen ibid i hånden, og "derpå lagde herredsfogeden Jacob Ulf sin hånd, såvelsom vi vidnesfolk hver sin hånd", og Christen Michelsen lovede at holde Søren Madsen og Jens Broen skadesløs for al bygfældighed på den gård, som kaldes Strømgård i Malle.

Christen Michelsen er stævnet til vidnespåhør, og stævningsemændene talte med hans moder Anne Nielsdatter.

1. december.

Niels Andersen Quortegaard i herredsfogedens sted.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, på sin husbonds vegne, har ladet stævne, Jørgen Michelsen på Toft i Hiarmaall og irettelægger en skriftlig restants, hvori nævnes "hans høstdags arbejde, tærsken og spinden. Oxeskatter som min husbond har betalt for ham i Aalborg til Mogens Willomsen".

Dom. Han skal betale.

Søren Sørensen i Hoxer Oed i Senels sogn får afkald af sin søn Christen Sørensen i (Gaasdal?) i Seels for arv efter dennes sal. moder Anne Sørensdatter, som boede og døde i Hoxer Oed.

111

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

Christen Frantsen i Hinding irettelægger registrering og vurdering i sal. Frants Nielsens og Sidsel Nielsdatters bo, som begge boede og døde i

Hinning. Vurderingsmænd var: Christen Christensen i Neder Hinding, Christen Christensen på Bach i Hinding, Las Christensen i Voring og Unge Christen Christensen i Nors. Til stede var Christen Frantsen, som havde fæstet sin faders gård, og hans søster Ingebore, som han var værge for. Boets formue beløber sig til 119 sldl. 3 mk. 8 sk., som var den halve bo, som blev beholden efter at der anden halve bo blev udskiftet til Niels Frantsen og Anders Nielsen i Febersted. Christen Frantsen stiller sin søster, Ingeborg, lige, så hendes arvelod bliver 60 sldl. 4 sk. som skal blive stående uforrentet, så længe hun er ugift, og ved hendes ægteskab skal Christen Frantsen "gøre hende en bryllup så god som til par herskab".

De 4 vurderingsmænd samt Peder Frantsen i Hinding er nu her i dag til vedermålsting med Christen Frantsen.

8. december.

Poul Jensen i Brund og Christen Ibsen i Hillerslev, kirkeværgere for Hillerslev kirke, lader efter en "skriftlig memorial" folk i Hillerslev fordele for resterende kirketiende, "da en tønne byg er taxeret for 7 mk. og 9 mk. 4 sk.". (Ialt 12 navngivne personer). Underskrevet af Niels Ollufsen Hillerslev. Lovhøringer: Thomis Pedersen i Kilsgård, Christen Hendrichsen i Skinderup Jens Christensen ibid, Christen Larsen i Hostrup, Anders Momtoft i Kielstrup og Niels Balsen i Hillerslev.

Peder Iffuersen i Hiarmaall på Thøgge Andersens vegne (også benævne Thygge, forvalter?) på Hesterupgård, har ladet stævne Hesterupgårds tjenerne i Thy for restancer efter en liste dateret 12/11 1668. Indstævnet er: Christen Nielsen i Hiarmaall, Jens Andersen ibid, Christen Andersen på Ballerum Christen Sørensen ibid, Niels Jensen i Voring, Christen Andersen Smed i Nors. Dom: De skal betale.

(17/11). Bertel Persen Lerche på Maren Nielsdatters vegne på Asholm og på hendes søns vegne Niels Kieldsen på Veslesgård, har ladet stævne nogle mænd

og kvinder i Vixøe og Østerild til "at gøre deres arbejde om onsdagen på Veslesgård, en del at sprede møg, en del at tærse i laden".

15. december.

Christen Simensen i Skousted begærer et tingsvidne af Laurits Ballerum i Hillerslev og Christen Erichsen ibid, vedr. vurdering og udlæg som disse mænd og hans husbonds fuldmægtig Niels Bendixen har foretaget i hans bo og gods (Det udlagte er specificeret).

Knud Nielsen i Kåstrup har ladet stævne Christen Høst i Sønderby i Tued sogn og irettelægger et tingsvidne af 17. november (gentages, se 17/11) og begærer betaling.

Sagen opsat 6 uger.

112

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

22. december.

Christen Christensen Høj i Nors på hr. Anders Kielsens vegne, sognepræst til Nors og annex, har ladet stævne: Christen Jensen Kløu, Anders Christensen, Anders Nielsen Hundborg, Christen Hammer i Hinding, alle i Nors sogn, og Søren Kielsen i Nørby, Simon Sørensen i Sønderby, Jens Nørgård ibid, Jens Persen i Bunch, Laust Jensen i Balle (rum ?.) E(.....?) Sørensen, Niels Smed, alle i Tued sogn for resterende korntiende for 1668.

Dom: De skal betale.

Søren Christensen i Seels, fuldmægtig for fru Anne Arenfeld til Ullerupgård, fremstiller vidner: Bertel Christensen i Østerild og Christen Jensen ibid, der vidner, at de i høst var på Lars Christensen Kløus toft i Østerild, og da så at den Lars, som nu bor i Store Balle i Østerild, tog fors ne Lars Christensen i hånden og lovede at betale den skade hans kvæg havde gjort på Lars Christensens mark.

Lars Sørensen i Vang i Hunborg herred tilbyder Peder Christensen i Tøfting en drejlsdug og en jerngryde. (En del af indførslen er forsvundet).

Jens Frost i Tinstруп på Jens Jensen Hestkiers vegne, lader Peder Jørgensen i Hundal i Seels sogn fordele for 3 rdl., som denne har lånt.

Lovhøringer: Niels Andersen i Nørby i Tued sogn, Jens Pedersen i Skielsgård, Jens Pedersen i Gadsbierggård, Anders Nielsen i Hiegård, Niels Balsen i Store Hillerslev og Knud Nielsen i Kåstrup.

Niels Sørensen i Borup i Reer irettelægger en registrering og vurdering i Borup d.17/12 1668 efter sal. hr . Hans Jørgensen, som på 14. år har haft sit værelse og tilhold hos Niels Sørensen.

Vurderingsmænd: Jens Pedersen i Skelsgård, Mads Michelsen i Reer, Christen Madsen ibid og Anders Nielsen i Hiegård. Boet omfatter klæder og sengetøj for 13 dl. 2 mk. 8 sk. samt to eksemplarer af det nye testamente på græsk og hollandsk, ikke vurderet.

For udgifter til kiste, ligklæder m.m. 14 sldl. 1 mk For øl, mad, ild og varme samt husværelse efter akkord: 3 år a 20 sldl. = 60 sldl.

Christen Christensen Høj udsteder dette vidne.

Laust Michelsen i Hundstrup fremstiller vidner: Peder Iffuersen i Hiarmaall, Hans Christensen, Mads Jensen og Michel Persen, alle ibid, der sammen med herredsfogeden Jacob Ulf og forsne Laust Michelsen var hos Peder Jensen Wuldum for at gøre udlæg for det som Per Wuldum havde skyldt Laust Michelsens sal. broder Anders Michelsen. Per Wuldum fremviste en møgvogn og lagde 8 sk. derpå og sagde, at det var alt, hvad han ejede og hans søn Michel Pedersen fremviste sit nogle år gamle fæstebrev på huset udstedt af den gode jomfru af Glomstrup, hvorfor udlæg ikke kunne tages der i huset. Peder Wuldum tog sin 1/2 mk. tilbage og møgvognen blev stående.

Peder Wuldom, hans hustru og søn var stævnet til vidnespårør.

113

Hillerslev Herreds Tingbog -1668

Niels Monsen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum slot, på sin husbonds vegne irettelægger en opsættelse af 17/11, (der gentages, se 17/11). Niels Monsen kræver lejermålsbøderne betalt af Christen Pedersen, nu boende i Hov, og af hans hustru Else Christensdatter.

Christen Pedersen begærer sig frifundet, da han ikke tjente på Ørum stav. Dom: De skal betale.

(Der findes ikke flere indførsler for Hillerslev herreds tingbog 1668).

114

Hillerslev Herreds Tingbog -1670

Af denne tingbog mangler begyndelsen. Det første bevarede blad begynder med en sag, ført den 15. marts. (Fol. 21 a).

Herredsfoged: Jacob Ulf.

Skriver: Christen Madsen Schoning.

Bertel Pedersen Lerche tiltaler på fru Anne Arenfeld til Ullerupgårds vegne Poul Mikkelsen i Hov for resterende afgifter.

Dom: Han skal betale. (Sagen fortsætter).

Bertel Lerche lader på fru Anne Arenfelds vegne fordele Poul Mikkelsen i Hov for resterende afgifter. (22/3).

22. marts.

Hæderlige og vellærde Christen Mortensen Høst i Tveds sogn i Sønderby lader stævne fru Anne Arenfeld til Ullerupgård, Jep Christensen i Store Hillerslev og Iver Jensen og hans søn Poul Iversen ibm. til tilbudsvidne. Efter landstingsdom skulle han levere kvæg og gods, som han havde udtaget i Poul Iversens gård, tilbage uskadt, og han tilbyder at levere det, når han til gengæld får foderlen for den tid, han har haft kvæget. Han begærer, at han og modpartens fuldmægtig, Bertel Pedersen Lerche, udnævner hver to mænd, der skal afgøre, hvor meget han skal have og gøre regnskab mellem ham og Poul Iversen (der er umyndig). De udnævnes. (19/4).

Christen Høy i Nors på hr. Anders Kjeldsen i Nors hans vegne fremkalder synsvidner, der har synet Niels Nielsen (senere: Smed) i Hinding og fundet sår og skade. Niels Smed skyldte Niels Jensen Skrædder i Hinding for skaden. Vidner beretter, at Niels Smed kom kørende ind i Anders Andersens gård og tog en vognkæp af og sagde, at hvis nogen rørte ham, skulle han lægge dem på stedet. Niels Skrædder tog da sin krykke og slog

kæppen af Niels Smeds hånd og slog ham derefter i ansigtet med kæppen.
(29/3).

(15/3). Bertel Lerche på fru Anne Arenfelds vegne fremkalder mænd, der sammen med hendes foged har været hos Poul Mikkelsen i Hov på fruens vegne og tilbudt at låne ham korn og stude, og hvis han da ikke kunne betale noget, ville hun give ham ... på i 2 år. Han svarede, at han hverken kunne eller ville have den (gården) eller befatte sig med den i nogen måde, heller ikke med kvæget. Fogeden begærede derefter på fruens vegne, at få noget af kvæget ført til Ullerupgård, så det kunne vurderes, eftersom Poul Mikkelsen skyldte hende meget. Så gik hans søstre, Karen og Maren Mikkelsdøtre ud og flyede dem på deres broders vegne heste, kvæg og får og indbo og spændte selv for og kørte af gården og ledte selv kvæget af gården.

Bertel Pedersen Lerche på fru Anne Arenfelds vegne lader mænd syne Ullerupgård og det indbo, som skulle blive i gården, så længe inspektør Christian Henrik Petersen har den i forpagtning. Når han kvitterer gården, skal han igen lade holde syn.

(Synsforretningen specificeret). Også syn over, hvad fru Anne har ladet pløje. Markernes længde og bredde angivet i udrav« (favne). (8/11).

115

Hillerslev Herreds Tingbog -1670

29. marts.

Hr. Anders Nielsen Lyngby, kapellan i Thisted, har ladet stævne Bertel Madsen i Skinnerup og Christen Christensen ibd. til at vidne.

Intet tingsvidne udstedt, da der ikke er lovlig stævnet.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, på Lucas Langes vegne, har ladet syne gården Balle i Østerild. Ralingshuset var forfalden og to diger delvis brudt ned og ført bort.

Christen Schoning, skriver i Hillerslev, tiltaler Anders Pedersen i Nørby i Tveds sogn, fordi han ikke har indløst en dom her af tinget 14/7 1668.

Dom: Han skal betale skriveren efter forordningen.

Anders Frost i Tilsted på Ejler Jacobsens vegne vil gøre udlæg i den øde gård i Nors, som Anders Christensen havde i fæste, men der var intet i gården, der kunne gøres udlæg i. (19/4).

Anders Frost på Ejler Jacobsen, boende på Jernit, hans vegne tiltaler han bønder i herredet, der resterer med afgifter.

Dom: De skal betale inden 15 dage osv., hvad de ikke med kvitteringer kan bevise er betalt.

(22/3). Christen Høj i Nors på Jørgen Lykke til Søgård og hr. Anders Kjeldsen i Nors deres vegne stævner Niels Jensen Skrædder for skade, han har gjort Niels Nielsen i Hinding.

12. april.

Søren Jensen ved Kåstrup kirke på egne såvel som på Niels Christensen ibd. og Poul Iversen deres vegne tilbyder Christen Mortensen Høst 3 rdl. i foderløn, efter at de som uvildige mænd har fastsat summens størrelse. Christen Høsts udnævnte mænd mener, at det er for lidt.

Hæderlige og vellærde mand Christen Mortensen Høst har bortfæstet den gård i Sønderby i Tveds sogn, som han har boet i, til Søren Jespersen og Christen Christensen, begge født i Nors. Han vil selv flytte til Lemvig, hvortil hans bohøve er ført, og hans værneting er herefter Lemvig byting. (31/5).

Christen Andersen, tilholdendes i Neergård, tiltaler Mads Pedersens enke i Kåstrup Anne Jensdatter for skyld efter hendes mands obligation 1667. Han fremlagde en dom 11/8 1668, hvorefter hun skulle betale, da hun ikke har frasagt sig arv og gæld. Herimod at svare mødte Jens Jensen Sarup, som nu har gården i fæste, og irettelagde skiftebrev efter Mads Pedersen 1668, hvorefter der ikke blev noget at arve.

Dom: Da arv og gæld ikke er fragået og dommen ikke påanket, skal enken betale.

116

Hillerslev Herreds Tingbog -1670

19. april.

(22/3). Søren Christen Poulsen i Skovsted efter befaling i dommers sted.

Bertel Pedersen Lerche på fru Anne Arenfelds vegne har ladet stævne flere mænd i Nors og Tveds sogne, bl.a. Niels Christensen i Visliøng, til at vidne, og Søren Christensen i Vorringgård og Christen Christensen den unge i Nors til vidnespåhør; desuden stævnet til vidnespåhør Christen Mortensen Høst i Sønderby og herredsfogeden Jacob Ulf.

Vidnerne siger, at kvæget ikke var så vel født, da det blev tilbudt til Poul Iversen, som det var, da Christen Mortensen Høst tog det som udlæg, og at en vogn var slidt og fordærvet.

Desuden vidnede de, at de var til stede, da de fire mænd, der var udnævnt af parterne til at vurdere foderlejen, afsagde deres kendelse, og de hørte, at de alle fire var enige om 3 rd. (Sagen fortsætter).

Derefter afskrevet Søren Poulsens fuldmagt som dommer i sagen, udstedt af borgmester Christian Mortensen Lelius, amtsskriver, i amtmandens forfald. (26/4).

Søren Poulsen i Skovsted udsteder dette vidne.

Syn over en kvinde, der var fundet død på adelvejen vesten til vejen fra Brund til Hillerslev. Der fandtes ingen sår eller skade, så hun syntes død af våde.

Niels Bårdsen i Kåstrup på Niels Pedersen Bisgårds vegne lader fordele Mads Andersen i Skinnerup, Søren Pedersen i Brund og Niels Jensen i Store Kjeldtoft i Store Hillerslev (bl.a.) for hesteleje.

(29/3). Anders Frost i Tilsted på Ejler Jacobsen, sitzhaftig på Jernit, hans vegne lader fordele Anders Christensen, som havde en øde gård i Nors i fæste, efter at der forgæves har været forsøgt udlæg, og der intet fandtes på gården af penges værdi.

Christen Tomsen i Hovsør tiltaler Niels Christophersen i Hovsør for skyldige penge efter registrering indhold. Sagen opsat 4 uger.

26. april.

Peder Christensen, capitain de armis, på borgmestre og råds vegne i Thisted lader bekendtgøre, at sal. borgmester Peder Justsens enke skulle lade det gods, der var udlagt for kgl. skatter, sælge for penge og betale skatterne, men da nu enken vil vige fra huset, tilbyder Borgmestre og råd i sædeleshed Jørgen Kås til Faddersbøl, at han kan indløse den gård i Janderup, som Niels Pedersen på bor, og som Peder Justsen havde i pant af Jørgen Kås. Ellers tilbydes det alle og enhver at overtage pantebrevet mod betaling, så skatterne kan blive betalt. Desuden tilbydes markjord og huse, som er udlagt.

(19/4). Bertel Pedersen Lerche på fru Anne Arenfelds vegne tiltaler hæderlige og vellærde mand Christen Mortensen Høst i Sønderby, fordi han ikke har

117

Hillerslev Herreds Tingbog -1670

efterkommet landstingsdommen, som påbyder ham at levere kvæg og gods tilbage til Poul Iversen.

Christen Høst svarer, at han tre gange har fremvist kvæg og gods på tinget og tilbudt det, imod at Poul Iversen betalte ham foderløn.

Dom: Da Christen Høst her på tinget er blevet tilbudt den foderløn, som de udnævnte fire mænd fastsatte, nemlig 3 rdl., og dog ikke har leveret kvæg og gods tilbage, bør han lide tredje ting og dele ... (3/5).

Peder Jensen i Vodtborg i Vigsø lader fordele Tomas Andersen i Østerby i Tved sogn for skyld efter skadesløshedsbrev.

Peder Iversen i Hjardemål på Tyge Andersen, sitzhaftig på Hæstrupgård, hans vegne, tiltaler Hæstrupgårds bønder i herredet for restancer.

Dom: De skal betale osv. (20/12).

Jens Christensen i Kløv får afkald fra sin broder Laust Christensen i Østerild på arv efter deres sal. forældre Christen Jensen og Maren Christensdatter, som boede og døde i Kløv, og efter hans brødre og søstre, nemlig hans halvsøskende, sal. Peder Larsen og Kirsten Larsdatter, som begge døde i Kløv, og hans søskende Mads Christensen og Christen Christensen nu værende i Kløv, og Maren, Karen og Else Christensdøtre, når de ved døden afgår.

3. maj.

(26/3). Søren Poulsen på fru Anne Arenfelds vegne begærer den dele, der er gået over Christen Mortensen Høst, beskrevet, eftersom 3. ting er ved magt. Christen Mortensen Høst lod derimod læse landsdommernes stævning, idet 2. og 3. ting er indanket for landsdommerne til Viborg Landsting den 25. maj, hvorfor der i dag ikke er udstedt nogen dele. (10/5).

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, på Lucas Langes vegne, forbyder tørvegrøft og lyngslet på gårdens ejendomme Kringe og Esdal, samt at bjerge klittag, sener og gråris, og at bruge græsgang eller anden drift. Desuden forbydes tørvegrøft i Kølbygårds og Kløvs endels kær, og fiskeri fra Kløv Mølle til fjorden og i Kul Sø og Kløvs mølledam, kørsel ad visse veje m.m.

10. maj.

(3/5). Christen Mortensen Høst har ladet stævne Iver Jensen i Hillerslev og desuden Jens Poulsen Kåstrup og Niels Christensen ved Kåstrup kirke, som havde kautioneret for Iver Jensen, for 10 sletdaler, som Iver Jensen skyldte, og som nu kræves af kautionisterne.

Dom: De skal betale og kan søge Iver Jensen. (17/5).

Chriten Bertelsen i Skovsted på sin husbonds vegne, har ladet mænd syne den gård i Hinding, som Søren Jespersen sidst påboede og afflyttede.

118

Hillerslev Herreds Tingbog -1670

17. maj.

(10/5). Christen Mortensen Høst har ladet stævne fru Anne Arenfeld. Sagen afvist, da der ikke er lovlig stævnet. (Sagen fortsætter).

Christen Mortensen Høst har ladet stævne fru Anne Arenfeld og Iver Jensen og Poul Iversen i Store Hillerslev samt Søren Jensen og Niels Christensen, begge ved Kåstrup kirke. Herredsfogeden spurgte Bertel Lerche, om han havde noget at protestere mod landstingsstævningen, hvortil han svarede, at herredsfogeden selv kunne dømme om, om fornævnte kald og varsel var lovlig. Herredsfogeden begærede, at Bertel Lerche ville give enten skriftlig eller mundtlig svar fra sig om samme kald og varsel. Bertel Lerche svarer, at stævningmændene ikke har stævnet alle, som er nævnt i landstingsstævningen. Syn over Groffgd (Grobgård) i Tveds sogn efter klage fra Jens Nielsen i Grobgård på sin moders vegne (Niels Mikkelsens efterladte hustru) til Thorckell Sommerfeld og biskoppen i Ålborg som værger for Nykøbing hospital over sandflugt. Torkild

Sommerfeld har beset jorden og har begæret, at herredsfogeden vil lade 24 mænd syne den og sige, hvor meget, gården kan tåle at svare af. De 24 mænd erklærer, at gården ikke kan svare af mere end 3 td.

Lucas Lange til Kølbygård lader forbyde Jens Christensen i Kløv, sal. Christen Jensens søn, at bjerge noget af de skifter, de før har haft i brug i Tagmark og Koch eng.

31. maj.

Peder Andersen på Bjerg i Thisted fører vidner på, at Jens Mathisen i Thisted og Rasmus Brock 1656 var blevet forligt således, at Rasmus Brock skulle lade den tiltale til Jens Mathisen angående, at denne havde ladet en mødding udage, som tilhørte Rasmus Brock, falde, og til gengæld skulle Jens Mathisen eftergive 10 rdl., som Rasmus Brock efter landstingsdom skulle betale til ham. Der fremlægges en kundskab fra sal. Peder Madsen (ridefoged) 14/8 1669 om, at han har været overværende ved forliget i kapellanen hr. Jens Olufsens nærværelse.

(12/4). Søren Jespersen, som nu har Christen Høsts gård i Sønderby i Tveds sogn i fæste, lader afholde syn over gårdens brøstfældighed. Lade og stald er brøstfældige.

Jens Sørensen, boende på Bratskov, tiltaler Johan Lauritsdatter i Vestergård i Østerild for resterende afgift.

Dom: Hun skal betale osv.

Rasmus Sørensen i Oddersbøl tilbyder (Anders Nielsen i Hjardemål og (tilføjjet), Jacob Hansen i Christianssand gods og varer, som blev udlagt til hans (Jacob Hansens) hustru Anne Nielsdatter, sal. Søren Nielsens søster i Oddersbøl, i Christen Sørensen i Kærup hans nærværelse. (Sagen fortsætter.

119

Hillerslev Herreds Tingbog -1670

Anders Jensen i Kløv får afkald fra Christen Jensen i Vorring på egne vegne, Christen Laustsen i Kabestofft på sin hustru Anne Jensdatters vegne, Maren Jensdatter, sal. Jens Snedkers i Nors, på egne vegne, og Johan Jensdatter, Niels Olufsens hustru ved Klitmøller - som berettede, at hendes mand var på havet at fiske - på egne vegne for arv efter deres fader og moder Jens Mikkelsen og Anne Andersdatter, som boede og døde i Kløv.

Søren Christensen i S(ennels) forordnet dommer i denne sag. Jacob Hansen (Holst) af Christianssand tiltaler sal. Søren Nielsens enke i Oddersbøl for arv, som tilfaldt hans hustru, Anne Nielsdatter, efter hendes forældre, og som Søren Nielsen, hendes broder, havde under værgemål ifølge skifte i Oddersbøl 1654 efter hendes fader sal. Niels Sørensen, som boede og døde i Store Oddersbøl. Hendes moder var Ellen Jensdatter, hendes søskende Søren Nielsen, Jens Nielsen og Christen Nielsen. Brødrede har mellem sig selv skiftet efter faderen og delt arven således, at Anne

Nielsdatter fik lige så stor del som hendes brødre. Søren Nielsens hustru er Margrethe Pedersdatter.

Rasmus Sørensen indvender, at der ved skiftet efter Søren Nielsen ikke blev arv til konen eller børnene, hvorfor han ikke mener, at de bør betale.

Dom: De frifindes. Den fattige enke og hendes 2 små umyndige faderløse børn skal ikke betale. (Sagen fortsætter).

Jacob Hansen Holst af Christianssand fremlægger en kundskab fra Jens Nielsen i Lild sogn og Christen Nielsen i Meelklit angående hans kone hendes arv efter hendes moder Ellen Jensdatter. Der blev intet skrevet ved skiftet, men deres broder Søren Nielsen skulle have 9 sldl., som tilfaldt Anne Nielsdatter, i værgemål tillige med arven efter hendes fader, Niels Sørensen. På kundskaben skrevet, at Christen Sørensen i Kærup - dog nu i sin svage alderdom - hørte, da Søren Nielsen lå på sin sotteseng, at han vedkendte sig at have Anne Nielsdatters arv hos sig.

7. juni.

Mikkel Langballe, sitshaftig på Nebel, på sin principals vegne, har ladet stævne ældste Poul Enevoldsen i Agerholm og Peder Olufsen i Knakkegård i Øster Vandet til forbudsvidne og irettelagde et forbud af herredstinget 9. januar 1671 (! ! !), hvorefter han forbyder alle at have nogen brugelighed i Nebels ejendom, nemlig Tuekær, og forbød at afføre tørv, som var gravet.

Desuden forbød Mikkel Langballe og Christen Høj i Nors Øster Vandet bymænd at afføre tørv, der var gravet norden Nors Sø. (14/6).

Peder Sørensen i Sjørring irettelagde et syn over en mand, som var drevet ind af fjorden ved Fårtoft 5. juni. Han havde ingen sår eller skade uden at han var slidt af vandet. Den døde broder, Peder Sørensen, skal borttage den døde og lade ham begrave.

Fru Anne Arenfeld lader fordele Peder Jørgensen i Hundal for resterende kongetiende.

120

Hillerslev Herreds Tingbog -1670

14. juni.

(7/6). Mikkel Langballe, sitshaftig på Nebel, på sin principals vegne og Christen Høj i Nors på Nors og Tveds sognes sognemænds vegne forbyder (de af Øster Vandets sognemænd, der bor i Hundborg herred, navngivet) at afføre de tørv, de havde gravet i deres frihed og fælled, hvad der agtes bevist med vidner. Herimod mødte Ville Svendsen af Brund med fuldmagt fra Peder Pedersen på Ørum, og mener, at ingen vidner bør føres så længe jorddrotterne ikke er stævnet. Christen Bertelsen i Skovsted forventede det samme på sin husbonds vegne, så vidt deres fælled i Vester Vandet Klit angår. Vill Svendsen irettelagde en seddel fra Peder Pedersen om, at Ørum tjenerne blev gjort hindring af andre fremmede med deres tørvegrøft og anden brugelighed på deres fælled, som de tilforn har haft.

Herimod svarer Mikkell Langballe og Christen Høy, at jorddrotterne ikke behøver at blive stævnet, da det kun drejer sig om håndgerning.

Dommeren skønner, at vidner må føres, og der føres vidner på, at der er gravet tørv ved Tuekær og en liden holm eller knakke, som kaldes Volffs Knache. (5/7). Borgmester Christian Spormann af Christianshavn tiltaler sin tjener Lars Christensen på Skjelsbjerg for resterende afgifter fra 1657 til 1670. Han har desuden lejet jord ud. Der fremlægges en seddel, skrevet 1662 af Jens Pedersen i Skjelsgård og Lars Christensen i Skjelsbjerg, at de lover at betale den landgilde, som de resterer med, siden borgmester Christian Sporman og hans stifbøn fik dem (deres gårde) i betaling af sal. Erik Juel.

Lars Christensen mener, at denne forpligt er kasseret og skåret, og fremlægger kvitteringer.

Dom: Han skal betale, da det, han har kvitteringer for, allerede er godtgjort i fordringen.

Jørgen Nielsen i Vester Djernæs tiltaler mag. Hans Zoegas tjenere i herredet for skyldige afgifter. Christen Christensen Høy i Nors mener, at Jørgen Nielsen og Hans zoëga bør gøre rigtig regnskab mellem dem, da Jørgen Nielsen er Hans Zoegas ridefoged, så det kan ses, om Jørgen Nielsen har ret til at fordre restancerne efter deres kontrakt.

Dom: Da den i sagen nævnte dom af Hundborg herredsting ikke udtrykkelig forbyder Jørgen Nielsen at indkræve afgifterne, skal bønderne betale til ham. (28/6).

21. juni.

Anders Christensen i Hunstrup opsiger sin gård, som han har i fæste af Lucas Lange til Kølbygård.

Christen Christensen i Skovsted får afkald fra Thorsten Therchilsen i Skovsted på arv efter hans datter, Christen Christensens hustru, Maren Torstensdatter, også på medarvingernes vegne.

Jesper Nielsen i Østerild opsiger sin gård, han ibor og som tilhører fru Anne Arenfeld. (5/7).

121

Hillerslev Herreds Tingbog -1670

28. juni.

Søren Bendixen, forvalter over Vestervigs underliggende gods, har ladet stævne Peder Andersen i Thisted på sin husbonds Albert Balthazar Berends til Wandsbeck hans vegne, og fremkalder vidner. Erik Nielsen, tjenende på Ullerupgård vidner, at 1669 tjente han Peder Andersen i Thisted, den tid. forpagter på Bonderup, for avlskarl i Thisted og efter hans fuldmægtig, Niels Bendixens, ordre tog han der mål af 3 1/2 td. byg af Peder Andersens korn i hans gård og førte det til Skovsted til den gårds jord,

som Niels Bendixen på Peder Andersens vegne har ladet pløje og skal have været den gård, som Christen Simonsen sidst iboede, hvilket fornævnte korn Torsten Torkildsen og han såede i jorden. To Thisted-læs hø blev også af ham ført til Peder Andersens gård i Thisted og efter Peder Nielsens befaling lagt i laden, og i høsten blev det korn, der var avlet efter de 3 1/2 td. byg, ført til Peder Andersens gård. Torsten Torkildsen var med og tog tiende af kornet. Torsten Torkildsen bekræftede, at han havde annammet tienden. (5/7).

Syn over Hunstrup kirkes brøstfældighed, begæret af Lucas Langes tjener Rasmus Christensen. Til mur og tårn indkøbes 600 mursten. Kirkehimlen er forfalden. Der behøves 10 tylter 4-skårne deler, hver 7 alen lang. 15 spænder skal nedtages over kirkehimlen (loftet?), og 18 bjælker. (Mål angivet).

Borgmester Christian Mortensen Lelius begærer skudsmål af herredsmændene for den tid, han havde været amtsforvalter (tre år). De siger, at de ikke har noget at klage over, de takker ham og ønsker, at de må beholde ham til amtsforvalter, så længe han lever.

Vill Svendsen i Brund udsteder dette vidne.

Jacob Ulff i Kløv, herredsfoged, begærer skudsmål, da kongen har kaldet ham med andre til sig for at konfirmere deres kongebreve. Han beder 24 mænd vidne, hvordan han har forholdt sig, både i den forrige mands (formandens, Søren Jensens) svaghed, og siden. De giver ham godt skudsmål og vidner, at han ikke har haft nogen fogedgård fri som hans formand havde.

Borgmester Christian Mortensen Lekius, amtskriver, begærer, at herredsfogeden vil udnævne 2 vederhæftige mænd i hvert sogn til at holde opsyn med klitten, at ingen tager klittag o.a. (12/7).

(14/6). Jørgen Nielsen i Djernæs tiltaler nogle herredsmænd (bl.a. Laust Aggisen i Skovsted) for restancer.

Herimod at svare fremkom Christen Christensen Høy af Nors på sin husbonds, Hans Zoegas vegne, og vil gøre forbud mod, at hans tjenere i Ty svarer afgift til Jørgen Nielsen, efter som han søger ham for mange hundrede daler og på hans fæste, som han mener er forbrudt, bl.a. den afgift han (Hans zoëga) får af Dollerup, hos Mikkel Nielsen i Skinnerup og Capelgaard.

Dom: Bønderne skal ikke betale til Jørgen Nielsen, før der er gjort rigtighed mellem ham og Hans Zoëga.

122

Hillerslev Herreds Tingbog -1670

5. juli.

(25/6). Søren Bendixen på sin husbonds Albert Berens vegne har ladet stævne Peder Andersen i Thisted for hans part. Vidner beretter, at de har slået hø og høstet korn på den gård i Skovsted, Christen Simonsen havde påboet. Christen Simonsen fremkom og beklagede sig, at han for Peder

Andersens efterstræbelser, og fordi han havde stimpet (stympret) ham hans ben, ikke kunne blive ved gården. Christen Bertelsen i Skovsted fremkom og vidnede, at han og hans medbrødre havde lejet avlingen til Christen Simonsens gård.

Peder Andersen i Thisted på Østerild kirkes anparts vegne forbyder folk i Østerild at føre deres korn af marken, før der er tiendet.

(21(6)). Fru Anne Arenfeld lader tiltale Jesper Nielsen i Østerild for restancer. Dom: Han skal betale, hvad han ikke med kvitteringer kan vise er betalt. Peder Pedersen, forvalter over Dueholm Kloster og ridefoged på Ørum slot spørger Ørum tjenere, om de vil give ham vognhavre, da han selv har besørget al kørsel med egne heste og vogn, og nu vil han opgive sin bestilling. Bønderne svarer, at de vil give ham vognhavre ligesom de har givet hans formand. Bønderne nævnt.

Peder Pedersen på Dueholm har ladet stævne Ørum tjenere her i herredet, og tiltaler dem, som er noget skyldig til Margrethe Pedersdatter, sal. Peder Madsens.

Dom: De skal betale eller fremvise kvitteringer.

Peder Pedersen, forvalter på Dueholm kloster lader tiltale alle Klingenberges tjenere her i herredet for restancer.

Dom: De skal betale eller fremvise kvittering.

(14/6). Mikkell Langballe, forvalter på Nebel, og Christen Høy på Vester Vandet, Nors og Tveds sognemænds vegne fører vidner på, at Øster Vandet sognemænd har gravet tørv vesten og norden Nors sø. (Sagen fortsætter).

Mikkell Langballe og Christen Høy har ladet Øster Vandet sognemænd stævne til vidnespår. Peder Pedersen på Ørum fremlægger tingsvidne, hvori folk vidner, at så længe de kan mindes, har Øster Vandet sognemænd ulast og ukært haft brugelighed i klitten fra Nors sø og vestenfor i fællig med Vester Vandet sognemænd. Simon Christensen i Tinstrup mindes 46 år, Anders Andersen i Sperrind mindes 38 år, Karen Pedersdatter i Skinnerup mindes 30 år, Anders Ibsen i Skinnerup 26 år, Maren Madsdatter i Torsted 20 år.

Mikkell Langballe fremlægger forbudsvidnet.

Dom: Da der allerede en gang er faldet dom, og ingen hjemmelsvidne eller adkomst er fremlagt af Øster Vandet sognemænd, kan jeg ikke nægte Mikkell Langballe og Christen Høy at føre deres vidner. (2/7).

123

Hillerslev Herreds Tingbog -1670

12. juli.

Weel Suendtzen i Brund forbyder Christen Nielsen i Kjeldstrup at føre avling af hans gårds jord, før der er tiendet til kongen, kirken og præsten.

(28/6). Christian Mortensen Lelius, borgmester og amtsskriver, begærer, at herredsfogeden vil udnævne to mænd af hvert sogn til at holde opsyn med klitten. Mændene udnævnes.

(5/7) Mikkel Langballe og Christen Høy har ladet stævne Øster Vandet sognemænd undtagen Oluf Vig og fremlægger tingsvidne om deres brug af klitten vesten Nors sø, samt en del gamle tingsvidner af 1555, 1546, 1554, og sandemændstov om Øster Vandet hede, Vigs hede m.m.

Hertil svarer Mads Pedersen på Holmb i Ø. Vandet, Clemén Christensen på sin moder Maren Jespersdatters vegne, og Christen Jørgensens ibd., at de aldrig har gravet i Vester Vandet fællid videre end som deres husbond befalede, og de har haft i minde og vilje.

Opsat en måned. (16/8). 19. juli.

Læst forordning om udskrivning af soldater, dat. 9/4 1670.

Anders Christensen Kaarsse i Hunstrup opsiger sin gård til Niels og Lucas Lange og deres medarvinger.

(5/7). Jesper Nielsen i Østerild opsiger sin gård til Anne Arenfeld. (13/9).

Fru Anne Arenfeld lader føre vidner om, at sal. Mikkel Møllers gård i Hov, som hans søn Poul Mikkelsen sidst påboede, og et bol i Malle er øde og ubesat. Amtmand og amtskriver indstævnet.

Morten Andersen Rådmand i Thisted fører 4 mænd som vidner på, at de sammen med ham har været i Skinnerup og delt en gårds bygninger mellem Anders Christensen og Jens Christensen Huas og stiftede forlig mellem dem. (1/12 1674).

26. juli.

Niels Christensen, tjenende Niels Laursen Hesseldal fremlægger registrering og vurdering i boet efter sal. Christen Jensen i Krog i Kåstrup. Enken er Birgitte Nielsdatter. Børnene Søren Christensen, Maren Christensensdatter og Zidsel Christensensdatter. (Sagen fortsætter).

12. august.

Birgitte Nielsdatter, sal. Christen Jensens enke i Kåstrup, oplader sin gård til Niels Christensen, født i Hjardemål, som skal ægte hendes datter zidsel

124

Hillerslev Herreds Tingbog -1670

Christensdatter, som er hjemme (de andre børn er ude at tjene) og give enken ophold, føde og klæder hendes livstid.

9. august

Peder Andersen i Thisted, forrige forvalter på Mariager Kloster, fremlægger en fuldmagt fra amtskriver, borgmester Christian Mortensen Lelius i lensherrens fraværelse til Søren Christensen i Sennels til at være dommer i den sag, Peder Andersen vil føre om kirketienden i Østerild, da herredsfogeden Jacob Ulf er modpart i sagens på Lucas Langes vegne. (Sagen fortsætter).

Søren Christensen i Sennels udsteder denne dom.

Peder Andersen af Thisted tiltaler Anders Christensen i Hovsør, Anders Sørensen og Niels Tomsen Kynde ibd. og Christen Simonsen i Klastrup, som har Mikkelt Tanderups gård, fordi de i fire år har ført deres korn af marken uden at tiende uden hans vilje og minde. Han henviser til kgl. stadfæstelsesbrev på Østerild kirketiende 12/2 1664.

Herimod mødte Niels Tomsen Kynde på de indstævnedes vegne og spurgte, om Peder Andersen ikke havde kvitteringer for, at tienden var ydet.

Dommeren opsætter sagen i 14 dage. (Sagen fortsætter).

Peder Andersen af Thisted fremlægger en opskrift angående kirketienden af Østerild sogn. Kirkeværger er Anders Christensen i Hovsør og Christen Simonsen i Klastrup. Liste over, hvor meget hver mand i Østerild skal levere. Søren Christensen udstedte dette vidne. (30/8).

16. august.

Jens Laursen på Valdemar Skram til Todbøl hans vegne fører vidner på, at halvparten af Bækgård i Hov, som Christen Christensen sidst påboede, har været øde og er ubesat og ubebygget.

Bertel Pedersen Lerke på Else Henriksdatter, sal. borgmester Peder Justesens vegne tiltaler Niels Hesseldal i Vigsø for resterende afgifter.

Opsat 14 dage, og til den tid skal Bertel Lerke fremlægge rigtig regnskab for, hvem gården skal tilhøre efter registreringen i Peder Justsens bo.

Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, på Margrete Pedersdatters, sal. Peder Madsens, vegne tiltaler mænd i Hillerslev sogn (kirkeværger) for 3 td. byg efter en seddel fra Poul Klingenberg til Bustrup.

Dom: De skal betale.

(12/7). Mikkelt Langballe på Nebel og Christen Høy på Nebels, Vester Vandet, Nors og Tveds sognemænds vegne contra Øster Vandet sognemænd angående brug af fælleden vesten Nors sø, til tørvegrøft m.m. Gamle tingsvidner fremlægges igen. (Fol. 65 b Steenkjær er skel imellem »deres« enge (Tanderup? og Vig? el. Vestergård) Mads Tøvting opbyggede først den gård, som Mads Graversen »nu« ibor. Stenkjær regnedes for herredsskel).

125

Hillerslev Herreds Tingbog -1670

»Lucas Krabbe vil være hjemmel for sine tjenere i V. Vandet og Mads Gravesen i Tøfting til brugelighed i den fælles hede, som Niels Andersen og Anders Pedersen nu er i trætte om, indtil den bliver adskilt af sandemænd. Niels Andersen sagde, at den brug de havde, havde de i mindelighed af dem i Øster Vandet den stund mænd i Øster Vandet havde brugelighed i Vester Vandet klit. - Der ligger to enstedgårde mellem Vester Vandet mark og Øster Vandet Hede, nemlig Vig og Tanderup«.... Flere tingsvidner irettelagt.

Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, fremlægger på Øster Vandet sognemænds vegne igen tingsvidne om, at Øster Vandet mænd har haft deres brug ulast og ukært, så længe de kan mindes, og en vedkendelse, hvori Ø. Vandet-folk erklærer, at de og deres formænd har haft deres brug i klitten vest for Nors Sø i over 20 år.

Sagen henvist til Landstinget. 30. august.

Fuldmagt for Niels Andersen i Kortegård til at være dommer, så længe Jacob Ulf efter kgl. befaling er forrejst.

(9/8). Anders Frøst i Tilsted på sin husbonds tjeneres vegne i Hovsør, som og på kirkeværgen og sognemænds vegne i Østerild har ladet stævne Peder Andersen på Bjerg i Thisted til vidnespårhør. Mænd vidner, at de var nærværende, da Peder Andersen og Anders Christensen i Hovsør blev forligt om 18 skæpper byg til åbod for Christen Christensens gård i Østerild og halvparten af Christen Tækkers gård, og det var det første år, Peder Andersen havde tienden i fæste. Peder Andersen svarede, at han aldrig havde gjort nogen akkord med Anders Christensen eller gjort noget forlig med Eske, Jep Torsen? og Anders Sørensen, men de havde i nogle år hjemført deres korn uden at tiende og imod forbud. (Sagen fortsætter).

Anders Frøst lader stævne Peder Andersen, fører vidner på, at mænd har leveret åbodskorn på Peder Andersens loft 1669, og da leverede Anders Christensen i Hovsør også 18 skæpper åbodskorn. Niels Bendixen tog mål på kornet.

Peder Andersen fremlægger en seddel, hvori Niels Bendixen erklærer, at han ikke har modtaget tiendekorn. Peder Andersen mener, at der ikke må føres vidner, før Niels Bendixen er stævnet.

Anderst Frost mener ikke, at Niels Bendixens navn kan svække hans vidners beskrivelse efter lovligt kald og varsel.

Dommeren anerkender vidneførslen. (Sagen fortsætter).

Anders Frøst fremstiller vidner, som bekræfter, at Anders Christensen har ydet åbodskorn til Peder Andersen, og at Niels Bendixen målte det. (16/9).

Eske Christensen i Thousø på sin faders og sine søskendes vegne har ladet stævne Svend Pedersen i Thouse, hvis hustru Voldborg og steddatter Else Nielsdatter skal have haft skældsord mod Christen Eskesen og hans børn, hvilket han sagde nej til og sagde, at han ikke havde noget at beskyldte Christen

Hillerslev Herreds Tingbog -1670

Eskesen og hans søn Eske Christensen eller (andre af) hans børn for og ikke vidste andet, end hvad godt og ærligt var, om dem, og Eske Christensen erklærede på sin side, at han intet ved om Svend Pedersen andet end godt. Den af parterne, der herefter skældte den anden, skulle give ti rdl. til Østerild kirke. 6. september.

30/8). Peder Andersen i Thisted, lod læse en landstingsstævning af 31/8.

Anders Frøst, i Tilsted, Christen Sørensen i Kastrup og Søren Christensen begærede kopi. Peder Andersen sagde, at når stævningen var læst på deres bopæl, skulle de få kopi. (13/9).

Christen Henriksen i Skinnerup og Jens Christensen Huas ibd. tog hinanden i hænderne og blev venligt forligt om det klammeri og slagsmål, de havde haft tilsammen. Hvis de bryder forliget, skal den, der bryder det, give til sine naboer to tønder godt 6-skillings øl og til sin husbond en færdig staldokse.

13. september.

(12/7). Otte Ottesen på Momtoft på fru Anne Arenfelds vegne fremkalder Jesper Nielsen i Østerild, som erklærer, at han er blevet forligt med hende, således at han vil blive ved gården trods sin opsigelse, så længe hun holder sine løfter.

(6/9). Vill Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, på Anders Sørensen i Hovsør hans vegne har ladet stævne Peder Andersen i Thisted til vidnespåhør og Østerild sognemænd og enker til at vidne. Mange bekræfter, at da Peder Andersen havde fæstet Østerild kirketiende, blev de enig med ham om, at de skulle yde deres tiende til kirken til kirkeværgerne og give Peder Andersen åbodskorn, hvad de også har gjort. Tienden af de øde gårde, som da var øde eller blev øde, skulle Peder Andersen selv klare med kirkeværgerne. (Sagen fortsætter).

Vill Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, på Anders Sørensens vegne i Hovsør har ladet stævne Peder Andersen i Thisted til vidnespåhør. Mænd vidner, at Anders Sørensen sluttede forlig med Peder Andersen om, at han og Christen Christensen og Niels Jensen skulle give tilsammen 12 skæpper byg i åbod. Andre vidner, at dette korn blev leveret i Thisted, og Peder Andersen stod selv på loftet og tog mål deraf. Der var leveret 1669, 1668 og 1667. (2/11).

20. september. Intet. 27. september.

Vill Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, på sin husbonds vegne har ladet stævne rytteren i Kanstrup, Henrik, og fører vidner (lægds mænd) på, at de har leveret ham hans månedspenge samt en seddel fra Peder Pedersen på, hvad hver skulle give af (hver) tønde korn, og at rytteren da sagde, at han agtede ikke Peder Pedersens seddel, men dog beholdt han efter anmodning seddelen.

Hillerslev Herreds Tingbog -1670

Mikkel Nielsen, født i Hinding, agter sig til fremmede steder, og begærer skudsmål af 24 mænd, som bevidner, at han er født i Hinding, og at hans forældre var Niels Christensen og Anne Christensdatter, som nu bor i Tved i Hjardemål sogn. De giver ham godt skudsmål.

Peder Jensen (i) Vodtborg i Vigsø sogn tiltaler Anders Christensen i Vorring for skyld efter obligation.

Dom: Han skal betale o.s.v.

Anders Frost i Tilsted på Jens Pedersens vegne i Lille Kieldtoft i Store Hillerslev har ladet stævne Peder Christensen i Rær og Klemmed Jørgensen ibd., og fremæsker af Klemmed Jørgensen et tingsvidne 7/10 1662 angående Jens Pedersens sal. hustru, Maren Christensdatter, født i Rær. Klemmed Jørgensen leverede straks tingsvidnet fra sig her i retten. Det indeholdt en kontrakt mellem Peder Christensen i Rær og hans søster, Maren Christensdatter om hendes arv efter deres forældre, Christen Christensen og Dorete Pedersdatter, som boede og døde i Rær. Peder Christensen lovede at give sin søster 40 sldl. Der er betalt 10 sldl., men resterer 30 sldl.

Dom: Peder Christensen bør betale de 30 sldl. til Jens Pedersen. (Sagen fortsætter).

Klemmed Jørgensen leverer ovennævnte tingsvidne til Jens Pedersen. 4. oktober.

Oluf Christensen Dragsbæk ved Klitmøller tiltaler Salmand Andersen i Bjerregård for skyldig landgilde i 4 år og skyld efter obligationer 44 rdl.

Dom: Han skal betale. (11/10). 11. oktober.

Christen Ibsen i Store Hillerslev lader syne en ager byg, som har taget skade for 22 skæpper byg. Indstævnet Ing Mortensdatter ibd. og Niels Mortensen i Lille Hillerslev.

Jens Frøst i Tinstrup på Jens Jensens vegne i Hestkier har ladet stævne Laust Sørensen i Rær til vidnespårer og Ing Laustdatter, hendes søn Søren Christensen og datter Else Christensdatter til at vidne. De vidner, at Laust Sørensen slog til Jens Jensen med en fork i Ing Laustdatters gård, så han faldt af hesten, og Laust Sørensen sagde til Jens Hestkier, at der skulle syche (synke) en djævel i ham. De hørte ikke, at Jens Jensen sagde noget til Laust Sørensen. Søren Laustsen i Bloksgård begærer på Laust Sørensens vegne genpart. (11/10). (4/10). Oluf Christensen Dragsbæk ved Klitmøller har ladet stævne Salmand Andersen i Bjerregård og Kirsten Christensdatter, som tjente Salmand Andersen, og fremlægger et forleningsbrev, dat. 20/5 1663 fra Anne Lunov til Nebel på Bjerregård med alle rettigheder.

Derfor kræver han nu lejermålsbøder af Salmand Andersen og Kirsten Christensdatter, som har stået skrifte i Vester Vandet.

Dom: Han skal betale.

Christen Pedersen i Skjelsgård fremlægger registrering og vurdering 1/7 1670 i boet efter sal. Jens Pedersen, som boede og døde i Skjelsgård.

Enken er zidsel Jensdatter, børnene Peder Jensen og Jens Jensen, Maren, Maren, Anne og Mette Jensdøtre. Til stede den sal. mands hustrus brødre, eftersom der ingen vederhæftige var på hans side. Brødrene er Anders Jensen i Nørhå. Søren Jensen i Nors og Christen Jensen i Nørhå. Formue over gælden 46 dal. Christen Pedersen overtager fæstet, og har givet hver af drengene en stud, hvorimod deres søstre skal arve lige i skifte med dem af boets midler. Pigerne skal blive i gården foreløbig, og have til skolegang føde og klæder, og siden bryllupskost og en opredt seng.

18. oktober.

Christen Skriver i Hillerslev lader fordele Anders Pedersen i Skovsted for skyld.

Christen Schoning i Hillerslev på hr. Oluf Jacobsens vegne tiltaler husfolk i Østerild sogn for skyldige høstdagpenge for dette år og forgangne åringer.

To mænd møder og siger, at de har fæstet gård. Dom: Husfolkene skal betale. De to mænd frikendes. 25. oktober. Intet.

2. november. Onsdag, dagen efter Allehelgensdag. Tinget holdt i Hillerslev formedelst storm og Guds vejrlig.

(13/9). Anders Frøst i Tilsted på husbondens og på Østerild sognemænds vegne lader stævne Peder Andersen på Bjerg i Thisted til Vidnespåhør og Niels Bendixen, byskriver i Thisted også til vidnespåhør, samt Østerild sognemænd og enker til at vidne. De vidner som før, at kirkeværgerne blev forligt med Peder Andersen 1665 om åbodskorn, de skulle yde til Peder Andersen, og at Peder Andersen selv skulle klarere tienden af øde gårde og boliger til kirkeværgerne. Åbodskornet skulle leveres, hvis Peder Andersen leverede kirkeværgerne tiende af det øde gods. De vidner, at de har ydet deres åbodskorn, og om, hvilke gårde, der var øde. Peder Andersen skylder kirkeværgerne tiende af disse gårde for to år. (29/11).

Christen Schoning Skriver på Niels Tomsen Kochs vegne i Ørlunde tiltaler Christen Larsens enke Anne Nielsdatter i Ørgård i Nors sogn for resterende afgifter.

Hun skal betale. (29/11).

(11/10). Søren Laustsen i Bloksgård på Laust Sørensen i Rær hans vegne lader stævne Jens Jensen i Hestkjær til at påhøre vidner, og Oluf Sørensen og Else

Hillerslev Herreds Tingbog -1670

Christensdatter i Rær til at vidne. De vidnede, at 3/9 kom Jens Jensen Hestkjær ridende i Rærgård og råbte Laust Sørensen tre gange udfor døren. Han skulle få en djævel, og da han red fra døren, sagde han, at Laust Sørensen skulle få en ulykke. (Sagen fortsætter).

Anders Frøst i Tilsted på Jens Jensen Hestkiærers vegne og Søren Laustsen i Bloksgård på Laust Sørensens vegne tog hinanden i hånden og erklærede, at hvad der var dem imellem, skulle være dødt og magtesløst, og de skulle være hinandens gode venner, men Laust Sørensen tilforpligtede sig til at betale 9 slettedaler inden jul til Hjørdemål og Vigsø kirker, for at træppen kunne komme til en god ende.

Anders Smed i Hunstrup og Laust Nielsen i Østerild fremstiller for retten fire mænd, som var udnævnt af retten til at afgøre, hvor meget Laust Nielsen skulle give Anders Smed i afståelse af hans part i den gård, de havde sammen. Han skal give 4 rdl. Anders Smed må flytte og føre det ringe korn og andet, han har i gården, men han skal betale sine restancer selv. (6/12).

3. november.

Søren Christensen i Sennels begærer på fru Anne Arenfeldts vegne, at om inspektøren eller nogen på hans vegne på Ullerupgård har noget at forrette med Anne Arrenfeldt, syn eller andet, at de da ville fremkomme. Inspektørens fuldmægtig svarer, at formedelst storm og uvejr kunne intet syn i dag afhjemles. (15/11).

Søren Jensen ved Kåstrup kirke lader fordele Anders Christensen i Vorring for skyldig lånt korn.

15. november.

Veel Suentzen i Brund, delefoged til Ørum tiltaler folk i Kåstrup for skyldig græslam for leje af Kronens endels hede i Vang sogn og folk i Skinnerup for skyldige hedelam, også for leje af Kronens hede i Vang sogn.

Dom: De skal betale.

Christen Ibsen og Poul Jensen, kirkeværgere i Hillerslev sogn, tiltaler folk i Hillerslev sogn for resterende kirketienende.

Dom: De skal betale.

(8/11). Søren Christensen i Sennels på fru Anne Arenfeldts vegne har ladet stævne inspektøren på Ullerupgård til synsvidnes påhør og fremlægger et synsvidne her af tinget 22/3 sidst afvigte angående Ullerupgårds brøstfældighed. De synede gården og alt, hvad der skal blive stående på gården til inspektøren ved rigtigt syn afleverer gården. Desuden synes mark. Alt specificeret. (Nævnt: Skorstenen over sal. junkers kammer). (Sagen fortsætter).

Hillerslev Herreds Tingbog -1670

Inspektørens fuldmægtig på Ullerupgård fremkalder vidner, der beretter, at de i vårdagene var på Ullerupgård og førte de indstrandede jøder, som var indstrandet for Nørklit på Hannæs, fra Ullerupgård til Vestervig. De så, at jøderne og skibsfolkene blev godt behandlet på Ullerupgård, og de så, at de tog afsked med hverandre, og fra Ullerupgård og til Vestervig så de ingen af dem at være anderledes medhandlet end som tilbørligt, ret og billigt kunne være.

22. november. Intet. Tinget holdt i Hillerslev på grund af sne. 29. november. Tinget holdt i Hillerslev på grund af sne.

(2/11). Anders Christensen i Hovsør og Christen Simonsen i Klastrup har ladet stævne Peder Andersen på Bjerg i Thisted og fører igen vidner på, at nogle folk i Østerild sogn har ydet deres åbodskorn til Peder Andersen.

(2/11). Thor Nielsen i Kløv på sin søster Anne Nielsdatter, sal. Christen Larsens enke i Ørgård, hendes vegne fremlægger registrering og vurdering af 23. nov. sidst i boet efter Christen Larsen i Ørgård. Der var aldeles intet i noget af husene, hverken i laden eller de andre huse, ude eller inde, som var værd at vurdre eller skrive.

(15/11). Søren Christensen i Sennels på fru Anne Arenfelds vegne har ladet stævne inspektør Christian Henrik Petersen på Ullerupgård, Henrik Johan og fogeden på Ullerupgård, Jens Pedersen samt Bertel Pedersen Lerche. Han fremlægger igen syn over Ullerupgård (udførligt). Jens Pedersen foged svarer, at hans husbond begærer genpart.

6. december.

Peder Larsen i Langgård tiltaler efter fuldmagt fra provstiskriveren, Morten Tomsen på Boddum Bisgård, folk i Tveds sogn for skyldig kirketienende til Tveds kirke.

Dom: De skal betale.

(2/11). Anders Smed i Hunstrup irettelægger et afsigelsesvidne om, at Laurids Nielsen skal give Anders Smed 4 rdl. i afståelse af hans gårdpart, men Anders Smed skal betale sine restancer selv. Han tilbyder nu Laust Nielsen de penge, han resterer med, men Laust Nielsen vil ikke modtage dem. (13/10 74).

Søren Rasmussen på Kølbygård tiltaler på Lucas Langes vegne nogle af Kølbygårds tjenere for resterende afgifter.

Dom: De skal betale o.s.v.

Søren Rasmussen på Kølbygård tiltaler på Christen Poulsen, ladekarl på Kølbygård, hans vegne Jørgen Mikkelsen i Hjørdemål for 13 sldl., som Christen Poulsen har til gode på sin løn fra den tid, han tjente ham.

Dom: Han skal betale.

Hillerslev Herreds Tingbog -1670

Søren Rasmussen, foged på Kjølbygård, på Lucas Langes vegne, tiltaler folk i Østerild sogn for resterende kongekorntiende.

Dom: De skal betale. 20. december.

(26/4). Peder Iversen i Hjørdemål (på Tøger Andersen, forvalter på Hæstrupgård i Vendsyssel, hans vegne) tiltaler Hæstrupgårds tjenere (i Hjørdemål, på Ballerum, i Vorning og Nors) for restancer.

Dom: De skal betale.

132

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

Autorisation 7. januar ved Mogens Kruse, oberst over den adelige rostjeneste og amtmand over Ty og Mors.

Herredsfoged: Jacob Ulf i Kløv Skriver: Christen Madsen Skåning leder Pedersen Troldborg i hans sted efter amtskriverens befaling. Sandemænd:

Christen ...ctzen i Klastrup Laust Chr ... i Nørby i Tveds sogn Ung Poul Enevoldsen i Agerholm Jens Andersen ved Led i Hjørdemål Anders Christensen i Hovsør Laust Jørgensen i Brund

Anders Bundgård i Sennels Niels Bisgård i Kåstrup Itansnævninger:

Laust Sørensen i Sønderby i Tveds sogn Jens Poulsen i Skiverklit

Clemed Jørgensen i Ræhr sogn Jens Christensen i Vigsø Mads Riis i Hansted

Christen Henriksen i Skinnerup Christen Jensen Abildhave i Lønderup Christen Lauritsen i Hoestrup. Snapstirsdag, 10. januar.

Inspektør Christian Henrik Petersen på Ullerupgård har ladet stævne Laurits Jacobsen Hollænder i Vigsø med flere til at vidne og Peder Sørensen i Rær til vidne(s påhør). Laurits Hollænder vidner, at den sidste dag, der blev bjerget af det skib, der var strandet i Vigsø bou, da kom han til stranden og for med bjergekarlene ud, og da de kom ud, da var landtovet borte, så de havde intet at holde ved. Da kom Peder Sørensen af Rær og hans broder Niels af Borup ud til skibet og førte Hans Axel af Ullerupgård ud til skibet. Da de kom ud på skibet, sagde Laurits Hollænder til Peder Sørensen: Gud forlade jer for landtovet, I tog bort, da både I, som skulle bryde, og vi, som skulle bjerge, havde godt deraf. Da svarede Peder Sørensen, at inspektørens dreng havde givet ham det. Et andet vidne siger, at Peder Sørensen sagde, at han kun tog et stykke af tovet, hvortil Laurits Hollænder svarede, at han mente, det ene fulgte med det andet. Peder Sørensen sagde nej, det skulle de aldrig bevise. (24/1).

17. januar.

Laurits Jensen, byfoged i Thisted fremlægger en obligation fra Enevold Sørensen i Rærgård til Laurits Lauritsen Svenske af 1662, læst ved skiftet efter sal. Laurits Svenske 1665, samt en transport 5/10 1670 fra Albert Schade i

133

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

København til Laurits Jensen på obligationen, som han havde fået udlagt i boet for gæld.

Enevold Sørensen irettelagde en kvittering fra Laurits Svenskes enke, Anne Christensdatter, for alt hvad han havde skyldt hendes mand, dateret 8. januar 1669.

Dom: Da kvitteringen er udstedt efter at obligationen blev udlagt, skal Enevold Sørensen betale de 10 rdl. til Laurits Jensen, men kan søge Laurits Svenskes enke.

24. januar.

Christen Bertelsen i Skovsted, delefoged til Vestervig har ladet stævne Laurits Pedersen i Hansted til vidnespåhør og nogle vidner, som beretter, at da deres ridefoged, Jens Nielsen i Villerup, var i Søren Sørensens stue i Hansted, spurgte han Laurits Pedersen, om han havde givet Gertrud Sørensdatter lov til at sidde i det hus, som står norden til Søren Sørensens og er tjener til Vestervig. Han svarede ja. Han havde givet hende lov til det, for at huset ikke skulle blive nedbrudt.

(10/1). Peder Sørensen. i Rær har ladet stævne nogle folk til at vidne, og Laurits Jacobsen Hollænder til vidnes påhør og inspektøren og hans fuldmægtig på Ullerupgård, også til vidnes påhør. Vidner beretter, at 12. december, som var sidste dag, de blev bjerget fra det skib, der var strandet ved Vixøe bou, skulle nogle af dem have brudt på skibet og nogle løftet Hestkjærs skude fra havet. Der havde været tre tove til skibet, og Laurits Hollænder og en anden havde fat på det ene og rykkede i det, og siden rykkede de i et andet tov. Nogle havde set noget tov mellem det bjergede og tov der hang ved skibet. (28/3).

Laust Sørensen i Vesterby i Tveds sogn på hr. Anders Kjeldsen i Nors hans vegne, lader fordele Weel Christensen i Skorup og flere, som resterer med præstens korntiende for Nors sogn.

31. januar.

Hr. Anders Pallesen i Sennels tiltaler Niels Andersen på Gad i Sennels, Christen Christensen Nørgård ibd. og Christen Odde for skyldig tiende, og fordi han sagde god for Niels Andersen Gade.

Dom: De skal betale.

Anders Nielsen i Hinding, kirkeværgen i Nors sogn, lader fordele folk for skyldige afgifter til Nors kirke.

7. februar.

Christen Lauritsen i Visby på dr. Niels Bendtsens vegne i Ålborg tiltaler Niels Lange på Kølbygård for en obligation, udstedet af hans sal. broder Lucas Lange 1668 på 66 1/2 rdl.

Opsat 6 uger.

134

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

Peder Jensen i Vodtborg på egne og lægdsbrødres vegne begærer dele og fjerde ting over deres soldat Christen Christensen, født i Rær, fordi han ikke vil levere degen, gehæng og mundering fra sig. Soldaten mener, at han bør frikendes, og på hans vegne fremlægger Christen Bertelsen i Skovsted en kontrakt af 1669 mellem lægsbrødrene og soldaten. Peder Jensen fremlægger en anden kontrakt, hvorefter Christen Christensen selv skulle skaffe sig kårde og gehæng, og han lader derefter ung Christen Christensen på Hjertbjerg fordele for degen, gehæng og anden mundering.

14. februar.

Dorte Då til Torstedlund lader tiltale Torstedlunds tjenere i herredet for restancer.

Dom: De skal betale.

Ville Svendsen i Brund på Margrete, sal. Peder Madsens i Thisted hendes vegne tiltaler Niels Andersen i Kortegård for skyldige penge for sædekorn.

Opsat 8 dage.

Unge Christen Christensen i Nors, delefoged over Ejler Jacobsens gods i herredet har på Peder Pedersen Sands vegne stævnet Anders Pedersen i Nørby og irettelægger en seddel, hvorefter to mænd har udvist Peder Pedersen Sand to rugagre på den gårds jord i Nørby i Tveds sogn, som Anders Pedersen påboede, Anders Pedersen havde lovet, at Peder Sand skulle beholde agrene. Seddelen dateret 6/8 1669. På seddelen var skrevet, at Peder Sand, den fattige mand, havde beklaget sig over, at han ikke kunne få rugen af de to agre, som Anders Pedersen havde lovet ham og taget ham i hånden på i underskriverens, Christen Jensen Østrups nærværelse og i hans stue, dateret Vognsell? (Østrup i Vonsild sogn, Ålborg amt?) 21/1 1671.

Tingsvinde. (28/2).

Niels Lange til Kølbygård lader tiltale Johan Iversdatter i Mejlklit i Hjardemål for lejermålsbøder. Dom: Hun skal betale. Hun holdt til hos Mads Pedersen 9 Mejlklit. (Sagen fortsætter).

Niels Lange til Kølbygård lader tiltale Mads Pedersen i Mejlklit og Niels Bro ibd. for ulydighed. Opsat 1 måned.

Niels Langes foged, Søren Rasmussen, fremlægger attest fra præsten i Hjørdemål om, at Johan Iversdatter er publice absolveret og skyldte for sin barnefader Laurits Sørensen i Rouer. (28/3).

21. februar.

Christen Madsen skriver udsteder denne dom.

Christen Ibsen i Store Hillerslev, kirkeværge i Hillerslev tiltaler folk i Hillerslev sogn for skyldig kirketående og åbod for 1669 og 1670 og for skyldig konge- og præstetående.

Dom: De skal betale.

135

Hillerslev Herreds Tingbog - 1671

28. februar.

(14/2). Unge Christen Christensen i Nors på Peder Pedersen Sands vegne i Nørby i Tveds sogn fremkalder Peder Sand og hans hustru Maren Pedersdatter. Peder Sand vidner, at Anders Pedersen havde fem øg og seks nød tøjret på en ager, som kaldes Volshøj, og hans dreng gik og flyttede dem. Desuden vidner hans kone og han, at laden til det hus, de sad i, faldt ned, og de vogtede tømmeret om natterne. Da kom en nat en mand og rykkede en stolpe ud og gik vester med den. Så tog Peder Sand et stykke træ og slog til Anders Pedersen. Da sagde Anders Pedersen, at han skulle jage Peder Sand så langt igen, og så smed han det stykke træ, han havde.

Niels Andersen på Ballerum lader fordele Niels Andersen i Kortegård for 2 sletdl., som Niels Andersen havde sagt god hos hans søn for, og som Niels Andersen i Kortegård havde lovet at betale.

Jens Christensen i Skinnerup tiltaler folk i Skinnerup for skyldig kirketående. Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, fremkalder folk, der vidner, at den gård i Sennels, som Jelle Christensen sidst påboede, har været øde i tre år.

Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, på Margrethe Pedersdatter, sal. Peder Madsens, forrige forvalter på Ørum Slot, hendes vegne fremkalder 24 synsmænd, som vidner, at Kjærgård, som Gregers Sørensen påboede, var skadet af sandflugt. Bygningerne var nedtynget af sand, marken var overløbet med sand og ikke tjenlig til korn, og engen ikke til græsning. De syntes, at husbonden ikke efter denne dag kunne få nogen skyld eller rettighed deraf. (11/4).

Hr. Hans Nielsen i Rær har ladet stævne Jørgen Lykke til Søgård for en obligation på 100 rdl. Jørgen Lykke har derfor pantsat en gård i Nors sogn, som Poul Nielsen Smed i Døffholl bebor og skylder 6 td. byg årlig. Hr. Hans Nielsen forbyder nu Poul Smed at yde afgift til andre end til ham.

7. marts.

Will Svendsen i Brund på Margrete Pedersdatter, sal. Peder Madsens enke i Thisted, hendes vegne har ladet syne Anders Tomsens gård i Østerby i Tveds sogn. Den var brøstfældig på tag for 2 rdl. og for tømmer for 4 rdl.

14. marts.

Tingsvidne om øde gårde i Hillerslev herred af Vestervig gods.

Peder Andersen på Bak i Lille Hillerslev får afkald fra Niels Mortensen i Lille Hillerslev på den arv, som hans hustru Maren Pedersdatter, kunne tilkomme efter hendes sal. moder Ing Christensdatter, og efter hendes fader, forskrevne Peder Andersen på Bak, når han ved døden afgår.

136

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

Anders Frost i Thisted på Maria, sal. Iver Jacobsen Bruns, hendes vegne tiltaler ung Christen Christensen i Nors for skyldige afgifter, for så vidt angår hendes part.

Dom: Han skal betale.

Anders Pedersen i Skinnerup, som har fæstet Laust Sørensens gård ibd., på Dorete Laursdatter, (senere: Jensdatter), sal. Laust Sørensens hustru hendes vegne fremlægger registrering og vurdering i boet efter Laust Sørensen. Børnene er Søren Laustsen, Else Laustdatter og Margrete Laustdatter, Deres formynder er Christen Laustsen, på hvis vegne Søren Laustsen i Bloksgård er til stede. Boets formue er overgælden 60 sldl. 10 sk., hvoraf Dorte Laursdatter får halvdel., hendes børn den anden halvdel. Drengen får dobbelt så meget som hver af pigerne. De skal blive i boet hos Anders Pedersen og deres moder, til de bliver 18 år og have føde, klæder og skolegang osv. Anders Pedersen er deres stedfader.

21. marts.

Tingsvidne om øde gårde under Vestervig gods.

Fru I{aren Dyre til Knivholt lader fordele folk i Sennels sogn, som resterer med kongetiende.

Christen Madsen i Hillerslev på jomfru Karen Lykkes vegne fremlægger et forpagtningsbrev fra Jørgen Lykke til hans søster Karen Lykke til Vejerslevgård på hovedgården Søgård af 1. marts 1670.

28. marts.

Unge Christen Christensen i Nors, delefoged for Ejler Jacobsen, føre vidner om brøstfældighed på et hus i Sennels, som Tomas Mikkelsen sidst påboede.

(14/2). Søren Laustsen i Bloksgård på sin husbonds vegne fremkalder Johan Iversdatter hos Mads Pedersen i Mejlklit. Hun skyldte Laust Sørensen i Roer (Roergård) for sin barnefader. Barnet er nu 1/2 år og er en dreng, der hedder Peder.

(24/1). Morten Andersen, rådmænd i Thisted, på inspektør Christian Henrik Petersen på Ullerupgård hans vegne, fremkalder folk fra Vigsø, der vidner, at den 7/12, da det skib stødte på revlen ved Vigsø bou, forlod folkene skibet og kom iland på deres esping. Inspektøren contenterede dem efter deres vilje og minde, og vidnerne begyndte at bjerge fra skibet. De bjergede noget hamp og hørfrø, men det meste var vådt. Hvad der ellers var i skibet, aske, rug og hørfrø rejste i havet med skibet, som blev slået i stykker. Der kom noget vrag i land, redskaber, sejl og andet, dog mest sønderrevet og slidt, og noget af det blev stjålet. Det kostede en stor bjergeløn, da havet var ondt.

137

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

Morten Andersen, rådmænd, på inspektør Christian Henrik Petersens vegne fremkalder folk fra Hansted, som vidner, at et skib strandede på revlen ved Hansted natten mellem den 12. og 13. december, og skibsfolkene kom derfra på deres esping, men i nogle dage var det sådan en storm og uvejr, at intet menneske kunne komme til skibet for at bjerge noget. Inspektøren gjorde akkord med skibsfolkene om skibet, som stod på revlen, og så rejste skibsfolkene derfra til Ullerupgård. Da havet blev noget bedre, bjergede vidnerne noget spundet kabelgarf?, som var vådt, og et parti knapholter samt nogle sejl og redskaber, som var fordærvet af havet og af Guds vejrlig. Nogle master blev bjerget, da skibet var slået i stykker. De blev bjerget op af havet, og det kostede en stor bjergeløn, da masterne var store.

Fru Anne Arenfeld til Ullerupgård lader stævne menige Sennels sognemænd undtage fire, og hun mener, at de skal gøre arbejde med pløjning og harvning af kongens tiende, som hun har fæstet.

Derimod at svare mødte Christen Christensen den yngste af Nors på Ejler Jacobsens tjeneres vegne og Will Svendsen i Brund på Ørum slots tjeneres vegne og sagde, at hvis den gode frue ikke ville lade sig nøje med den tidligere akkord om betaling af tiende, så ville de tiende i kærven. Opsat en måned og imidlertid videre rigtighed fremlægges og bevises af fruene og sognemændene.

Anne Arenfeld fordele nogle mænd i Sennels sogn for byg, de skylder, fordi de havde kvæg i græs i klitten.

4. april.

Søren Christensen i Sennels på kornet Henrik Johan Stephensen, inspektørens søstersøn, hans vegne har ladet stævne generalmajor Henrik Ruse på Bøvling slot og Knud Tomsen på Bøvling. Fogeden og tjenestefolk på Ullerupgård vidner, at Henrik Johan Steffensen ikke har haft fast ophold på Ullerupgård, men kun været der af og til, og at han ikke er mundtlig stævnet af Bøvling stævningsmænd på Ullerupgård. (2/5).

Peder Andersen på Bjerg i Thisted tiltaler Østerild sognemænd, fordi de har hjemført deres korn uden at tiende.

Opsat en måned. (16/5).

Søren Christensen i Mejlklit, som har sal. Christen Nielsens gård i fæste, fremlægger registrering og vurdering i boet efter Christen Nielsen. Hans hustru, som efterlever, er Anne Nielsdatter, sønnen Niels Christensen, hvis formyndere er hans farbrødre, Kjeld Nielsen og Jens Nielsen, begge af Lild. Boets formue er 55 daler 1 mk. 12 sk. Ingen gæld. Enken vil ægte Søren Christensen. Drengen får 20 sldl. i rede penge, 1 rdl. for faderens klæder og 6 skp. rug.

11. april.

Rasmus Ravn, Margrete, sal. Peder Madsens i Thisted hendes fuldmægtig tiltaler kirkeværgen i Hansted og Vigsø sogne for skyldig åbodskorn efter

138

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

hendes fæstebrev på tienden for livstid, udstedt 1661 af Christen Nielsen på Tanderup på Otte Krags vegne.

Jens Nielsen, ridefoged på Vestervig, og kirkeværgerne begærer, at sagen må opsættes, og kontrakten med kirkeværgerne fremlægges.

Opsat 1 måned. Akkorderne skal fremlægges. (2/5).

Syn over vejenes tilstand ved Store Træbro og Lille Træbro. Der er huller i vejenes stenbro, så ingen ved vinterdage eller i tøbrud kunne færdes der uden livsfare. Vejen skal gøres i stand fra Bromølle.

Will Svendsen i Brund tiltaler tjenerne til Ørum i Lille Hillerslev for resterende landgilde.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, fremkalder mænd, der har synet den gård i Kløv, som sal. Poul Jensen sidst fradøde, og som enken Maren Jensdatter en tid besad. ... Væggene på nørre side af rålingen var oplagt af digetørv. Husene var brøstfældige.

(28/2). Will Svendsen i Brund på Margrete, sal. Peder Madsens vegne i Thisted fremlægger syn over Kjærgård i Tveds sogn, som Gregers Sørensen sidst påboede. Husene var nedtynget af sand, og mark og eng overløbet med sand, så der ingen græs var, og marken var ikke tjenlig til korn.

Niels Andersen i Kortegård udsteder dette vidne.

Jacob Ulff i Kløv, herredsfoged, begærer at få kundskab af 24 mænd om, hvordan han har forholdt sig. 24 mænd vidner, at han har forholdt sig som en from, ærlig mand osv., og at han ikke har haft nogen fri fogedgård, som hans formænd har haft.

18. april.

Tomas Christensen i Hunstrup på sin husbonds, vellærde Christen Skytte, på Hvidbjerggård i Mors hans vegne lader fremkalde folk, der har synet

Bønnich Tomsens gård i Hov i Sennels sogn ... Der er en jordstald til 8 høveder ... Husene er brøstfældige.

Jacob Ulf, herredsfoged, påminder herredsmændene, at de skal møde hver tingdag præcis klokken 10, så vil han møde og parere.

2. maj.

(4/4). Henrik Johan Stephens fremstiller på inspektør Christian Henrik Petersens vegne nogle af Ullerupgårds tjenestefolk, som vidner, at der af det skib, som strandede østen for Bulbjerg for omtrent et år siden (se 1670), og som de jøder var på, blev bjerget en lille tønde med kobbermønt og en pose med samme slags mønt, som blev ført til Ullerupgård, og Jøderne fik pengene igen efter begæring og førte dem med fra Ullerupgård, og de havde ikke set flere penge. Jøderne kørte til Vestervig, og de havde ingen usamdrægtighed med inspektøren, som fulgte dem til vognen, og de tog venlig afsked med hinanden.

139

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

(11/4). Peder Andersen på Margrete Pedersdatters vegne. De har ikke kunnet finde nogen kontrakt i hendes mands bo, men hendes mand har skrevet noget på fæstebrevet. Kirkeværgerne anmodes om at møde med deres kontrakt næste tingdag. Ellers vil hun have sig tiltale forbeholden. (30/5).

Knud Jensen i Klim på Las Lassens vegne i Ålborg tiltaler Knud Jensens enke i Hillerslev og to andre for resterende afgifter.

Dom: De skal betale.

Knud Jensen i Klim har ladet stævne Christen Knudsen i Store Hillerslev for lejermålsbøder, han skal betale til landsdommer Jens Lassen i Fyn for lejermål med Karen Christensdatter i Bertels stue i Hillerslev. Christen Knudsen kræver, at Knud Jensen fremviser fuldmagt og beviser, at lejermålet fandt sted, hvor han påstår, hvorfor han mener, at han bør frikendes.

Dom: Han kendes fri, indtil det bevises, hvor lejermålet har fundet sted.

Well Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, tiltaler Ørum tjenere her i herredet for restancer, efter opsættelse 14 dage og begærer dom. Herredsfogeden beder om at restancelisten må blive fremlagt, men Will Svendsen har den ikke med. Derfor udsættes sagen, til bønderne bliver lovligt saggiven.

9. maj.

Unge Christen Christensen i Nors lader på Ejler Jacobsens vegne stævne Anders Christensen i Nors og latinske skolemester i Thisted, Poul Lucassen. Anders Christensen har beboet en gård i Nors, hvoraf herligheden tilhører Ejler Jacobsen, men bygskylden tilhører rektor.

Anders Christensen beretter, at han har ydet noget, men måtte forlade gården, da han ikke havde noget at drive den med.

Fru Anne Arenfeld lader afholde syn over halve Søndergård i Østerild. Ralingen er brøstfældig på 2 læs tag. Laden skal bygges af ny, to jordhuse, bygget af digetørsv og dækket med vogtetørsv er tilsammen brøstfældige for 1 sletdaler. (23/5).

16. maj.

Tomas Pedersen Barfod, lensherren Mogens Kruses fuldmægtig og amtskriver for Ty og Mors lader syne den ejendom i Nors, som Christen ... unsen havde i fæste og frarømmede. Der er ingen huse eller bygning på gården og ingen sæd sået. Græsningen kan kun vurderes til 1 rdl. Gården har ingen husbond haft en 20 års tid, og ingen har villet antage sig den mod at svare skatterne.

Tomas Barfod, amtskriver, har ladet syne en ejendom i Kjelstrup, som Mads Kjær før boede i og rømmede fra, og som nu er øde. Der er ikke sået noget i 5-6 år, og der er ingen bygning på ejendommen. Græsningen vurderes til 1 rdl.

140

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

Fru Anne Arenfeld lader afholde syn over den gård i Skovsted, som Jens Jensen og hans søn Mads Jensen bor i og har i fæste. Brøstfældigheden vurderes. Der er et stalldhus med fordvægge.

Christen Christensen Høj i Nors på sal. Erik Hardenbergs børns vegne fremkalder folk, der vidner, at Anders Pedersen i Hjardemål, som er tjener til Claus Juel til Vosborg, er så forarmet, at han ikke kan give husbonden nogen skyld eller landgilde og i det højeste kan udrede skatterne. Anders Pedersen siger, at han ikke har kunnet give skyld i 6 år.

Unge Christen Christensen i Nors, Ejler Jacobsens delefoged, fremkalder mænd, der har synet den å, der løber fra Bjerre sø til Gasbjerg mølle. De så, at den ikke kunne få sit løb, fordi der var kastet nogle tørsv i den, og de syntes, at der var gjort en kørevej derover vesten for Jens Bauns i Søborg. Han var stævnet. (30/5).

Peder Andersen på Bjerg i Thisted på Margrete (Pedersdatter), sal. Peder Madsens i Thisted fører vidner på, at mange folk i Hansted har ført deres korn hjem uden at tiende til hende.

Anders Christensen Overgård i Vigsø får håndslag af Niels Tomsen Møller, født i Vust, på, at han vil betale ham 70 sletdaler, som reterer på den vejrmølle, som står østen for Aggersborg kirke for Aggersborg by på rimme. Han pantsætter møllen til Anders Overgård, som giver skøde. (Sagen fortsætter).

Anders Christensen Overgård i Vigsø på sin broder, Christen Thomsen i Vust, hans vegne får håndslag af Niels Tomsen Møller på, at han vil yde

Christen Tomsen 1 td. byg eller penge.for året 1674 og derefter en tønne byg årlig, så længe Christen Tomsen lever. (Sagen fortsætter).

Skøde fra Anders Christensen Overgård på egne og broder Christen Tomsens vegne giver Niels Tomsen Møller skøde på Aggersborg vejrmølle.

(4/4). Peder Andersen på Bjerg i Thisted har ladet stævne Østerild sognemænd, Christen Simonsen i Klastrup og hr. Oluf Jacobsen i Hunstrup efter opsættelse og tiltaler nogle sognemænd, fordi de ikke har ydet ham tiende 1670, og kræver dem straffet.

Herimod at svare mødte Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, og Christen Simonsen i Klastrup på sognemændenes vegne og krævede, at Peder Andersen skulle fremlægge den landstingsdom, han beråber sig på så det kan ses, hvordan den lyder.

Dom: Da sagen har været afgjort på Thisted byting således, at Peder Andersen blev fradømt sit fæste, men Peder Andersen siden har anket sagen til underkendelse af dommen for Landstinget, men der ikke fremlægges nogen landstingsdom, så kan jeg ikke tilkende de tiltalte at lide noget, fordi de hjemførte kornet, før der for mig fremlægges landstingsdom, hvoraf det kan ses, om Peder Andersen endnu er berettiget til tienden. (21/11).

141

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

23. maj.

Kvartermester Søren Rasmussen, fuldmægtig for ritmester Peter Ryssler til Buderupholm tiltaler Jørgen Lykke til Søgård som har solgt ham Buderupholm efter skøde 29/1 1668 og lovet at indløse det af godset, der var pantsat. Dette er ikke sket, og nu har dr. Christian Foss, medicus i Skåne og canonicus i Lunde kapitel hans fuldmægtig efter Jørgen Lykkes pantebrev til ham annammet og antaget nogle gårde i Gravlev, hvorfor det kræves, at Jørgen Lykke erstatter disse gårde. Der fremlægges en dom for Ålborg byret, hvori gårdene tildømmes panthaveren.

Jørgen Lykkes fuldmægtig begærer opsættelse, da Jørgen Lykke ikke kan komme til stede, men er i kommission.

Dom: Skødet og den pårørte forpligtelse bør efterkommes.

Anne Arenfeld lader tiltale Jens Nielsen i Søndergård i Østerild og Jens Jensen Kloster og hans søn Mads Jensen i Skovsted for restance.

Dom: De skal betale osv.

Unge Christen Christensen i Nors på Lille Hillerslev bymænds vegne fremkalder folk, der vidner, at de har set, at Peder Haarboe i Store Hillerslev havde 7 høveder på græs på Nørkier i dene vårdag, som er hver mand til stor skade, da hver mand i Store og Lille Hillerslev har skifter der, og har haft i 23 år. (Sagen fortsætter).

Unge Christen Christensen i Nors giver last og klage over Peder Haarboe og hans søn Jens Haarboe, for volddrift i Nørkjær med deres fæmon.

Niels Laustsen i Hesseldal irettelægger en forligelsesseddel, hvori Peder Jensen i Votborg bekender, at han i drukkenskab er kommet i Niels Hesseldals gård og har slået hans kone, Maren Christensdatter. Han forpligter sig til ikke at gøre dem skade, og han skal give Maren Christensdatter 2 rd.

30. maj.

Niels Lange til Kølbygård lader forbyde Christen Pedersen på Tang, Peder (Henriksen?) i Bromølle og Ib Andersen i Kløv mølle samt Kløv, Lønnerup og ... bymænd tørvegrøft eller lyngslet i Kringe og Esdal, som er Kølbygårds endels ejendom, samt fædrift i noget kær og fiskeri fra Kløv mølle til fjorden. (Sagen fortsætter)

Søren Rasmussen på sit herskabs vegne (til Kølbygård) lader foretage syn over tørvegravning sønden Hunstrup by. Der lå gravede tørv, og der var to alen dybe tørvegrave.

(16/5). Unge Christen Christensen i Nors fremkalder folk, der vidner, at der har været en »skyffr« (et skår, en kløft, en rende) mellem Bjerre sø og Langgårds mølle, og der har ingen alvej været over den, men alene en gangsti med en fjæl over renden.

142

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

Hr. Niels Olufsen i Hillerslev lader forbyde Hillerslev sognemænd at hjemføre deres korn, før de har tiendet. (Sagen fortsætter)

Hr. Niels Olufsen tilbyder Hillerslev sognemænd tienden i fæste.

Jens Sørensen på Bratskov tiltaler Johan Lauritsdatter i Vestergård i Østerild for restancer.

Dom: Hun skal betale.

Søren Mikkelsen i Kløv tiltaler Johan Lauritsdatter i Vestergård for 23 sldl. for hans løn, da han tjente hende, og for penge han havde lånt hende. For hende mødte Laust Jørgensen? i Brund og begærede, at hans moder og Søren Mikkelsen måtte gøre efterregning, da han mente, at noget var betalt.

Dom: De skal gøre regnskab med hinanden, og det som hun kommer til at skylde skal hun betale osv.

(18/4). Peder Andersen på Bjerg i Thisted tiltaler folk i Vigsø på Margrete Pedersdatter, sal. Peder Madsens vegne for skyldig tiende. Kirkeværgerne irettelægger en stedsmålsseddel fra Joachim Christopher Steensen, befalingsmand over Tyholms provsti, om at han har fæstet tienden i Hansted og Vigsø til sognemændene, da der er foretaget eksekution for kirketienden, som sal. Peder Madsen havde i fæste, dog på den betingelse, at de skal yde noget til Margrete Pedersdatter for 1670.

Dom: Sognemændene bør tilfredsstille hende for 1670 og siden forenes med tiendetageren på bedst mulig måde.

(23/5). Unge Christen Christensen i Nors på Store og Lille Hillerslev bymænds vegne lader forbyde alle - undtagen Peder Hårbo, som må græsse 3 høveder - at lade kvæg komme på Nørkier eller at slå rør eller andet, som vokser der, uden på deres egne skifter. (Sagen fortsætter)

Forlig mellem Peder Pedersen Hårbo med hans søn Jens Hårbo på den ene side og Hillerslev bymænd på den anden side, om at han må græsse tre nød ad gangen i Nørkier og ikke flere. (Se 11/5 1685).

6. juni.

Søren Bendixen, skriver på Vestervig Kloster, stævner Vestervigs bønder i herredet for resterende afgifter efter restanceliste.

Tingsvidne.

Unge Christen Christensen i Nors, Ejler Jacobsens delefoged, fremkalder folk, der vidner, at Peder Brusgård 1669 pløjede og såede til Christen Folquorsens bolig i Sennels, men han byggede ikke på stedet. (1/8).

Unge Poul Jensen i Kløv får afkald fra Jens Christensen i Nørgård i Tveds sogn og Anders Christensen i Bundgård i Sennels på deres egne vegne, Christen Christensen Puggedall i Malle på sin moders, Dorte Christensdatters vegne,

143

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

Christen Christensen Beck i Thisted på egne vegne og på sin broder Niels Christensens vegne på arv efter unge Poul Jensens hustru i Kløv, Margrete Christensdatter.

20. juni.

Søren Christensen i Sennels har på Anne Arenfelds vegne ladet stævne Anne Poulsdatter i Nors til vidnepåhør og dele og Christen Christensen Høj og unge Christen Christensen i Nors til at vidne. Christen Høj vidnede, at han var med Anne Poulsdatter i Ullerupgård at stede et hus, som Anne Sørens datter fradøde. Hun skulle spinde 8 marker hørgarn om året for lejen. Unge Christen Christensen vidnede, at Anne Poulsdatter boede nogen tid i huset, men om hun havde fæstet det, vidste han ikke. Nu ligger huset øde. (18/7).

Unge Christen Christensen i Nors på hr. Niels Olufsen i Hillerslev og borgmester Christian Mortensen i Thisted deres vegne forbyder folk i Hillerslev at føre deres korn ind, før der er tiendet.

Mikkel Pedersen Tanderup i Løgstør tiltaler Christen Simonsen i Klastrup, som sidst havde Mikkel Tanderups gård i Østerild i fæste, og som Mikkel Tanderup havde 1668 stedt og fæstet til Christen Simonsen hans

livstid - han skulle selv personlig flytte til gården og ikke flytte fra den sin livstid eller opsige fæstet, undtagen det kunne ske med Mikkel Tanderups eller hans arvingers minde.

Dom. Christen Simonsen skal holde sin forpligt, indtil anderledes bevises.

Niels Lange til Kølbygård lader tiltale Johan Lauritsdatter i Vestergård i Østerild og hendes søn Mikkel Jørgensen for restancer.

Dom: De skal betale. 27. juni.

Weell Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, tiltaler Ørum bønder i herredet for restancer.

Dom: De skal betale osv.

Hr. Niels Olufsen i Hillerslev lader forbyde alle, der har sået i Kjelstrup jord og andetsteds i sognet, at udføre korn af agrene, før de har tiendet til kirken og til kongen.

Weel Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, tiltaler Poul von Klingenberges tjenere i Rær sogn for restancer. Folk fra Rær møder og siger, at de har selv betalt alle skatter, og at de derfor er forarmet.

Dom: De skal betale, hvad de ikke med kvitteringer kan bevise er betalt.

Weell Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, tiltaler tre mænd i Hillerslev sogn, som er forløftingsmænd (kautionister) for kongens tiende der i sognet, og to forløftningsmænd for Kåstrup kongetiende og kræver, at de skal betale, hvad der resterer.

Dom: De skal betale, hvad de ikke med kvitteringer kan bevise er betalt.

144

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

Weel Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, tiltaler Jørgen Lykke til Søgård for resterende kongetiende. Desuden resterer brolam og -høns, som Christen Jensen i Skyum har at gøre regnskab for, 70 lam og 16 par høns.

Dom: Jørgen Lykke skal betale osv. Christen Jensen i Skyum må søges ved han værneting.

4. juli.

Anders Sørensen i Pugdal stævner på jomfru Anne Margrete Sehesteds vegne hendes tjenere her i herredet for restance. De stævner Niels Christensen i Kregpøtt og en anden. Der resterer landgilde m.m.

De vedgår skylden. Tingsvidne.

Mads Bådsgård i Hansted på sognemændenes vegne tilbyder Margrete Pedersdatter, sal. Peder Madsens, at hun kan tiende på kærven, da de ikke længere kan udstå at betale det udlovede korn af kirkens tiende.

Peder Lauritsen i Langgård forbyder på Jørgen Lykkes og Tveds kirkes vegne Tveds sognemænd at indføre deres korn, før der er tiendet. (Sagen fortsætter) Peder Lauritsen i Langgård på kongens og kirkens vegne tiltaler folk i Tveds sogn for resterende tiende og åbodskorn.

Dom: De skal betale osv.

Jens Jensen Hestkier har ladet stævne Mikkell Pedersen på Bak i Hjardemål, som vidner, at forleden år var hans husbond Jørgen Hansen af Horsens hans tjener hos ham, og da havde han en sølvkande, som han sagde, at han havde købt af Jens Frost i Tingstrup.

Anders Nielsen i Hedegård vidnede, at for to år siden var han med til at drikke lidkøb på en stud, Niels Frandsen i Hinding havde købt af Jens Hestkier, som blev lovet 8 sletdaler for studen, og han så, at Jens Hestkier fik 1/2 rdl. og ikke flere.

11. juli.

Peder Christensen på Albreth Balthazer Berns vegne tiltaler hans tjenere i Hillerslev herred for restancer, efter restanceliste.

Dom: De skal betale til deres husbond eller hans fuldmægtig Søren Bendixen osv.

Anne Arenfeld lader fordele Maren Jensdatter i Hjardemål for huspenge af det hus, hun rømmede fra, og Anne Poulsdatter i Nors for huspenge og dagsgerning, spinding af hør. Huset er nu øde, og hun skal opbygge et forsvarligt hus.

18. juli.

(20/4). Christen Bertelsen i Skovsted, delefoged til Vestervig, tiltaler Vestervigs tjenere i herredet efter tidligere tinglæst restanceliste.

Dom: De skal betale osv.

145

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

Niels Pedersen, foged på Nørtorp, tiltaler Jens Baun i Søborg og Mads Poulsen i Bjerre for resterende landgilde og kongetiende samt for resterende kongetiende af Vigsø til Doktor Schönning.

Dom: De skal betale osv. (Sagen fortsætter)

Niels Pedersen, foged på Nørtorp, på dr. Schønnings og Peter Lassen i Randers hans vegne tiltaler folk i Rær sogn for resterende kongetiende af Rær sogn. Dom: De skal betale.

(23/5). Anne Arenfeld tiltaler Jens Nielsen i halve Søndergård i Østerild og Jens Jensen Kloster og søn Mads Jensen for resterende afgifter og for bygfældighed efter synsvidne. Der er gjort forsøg på

udlæg, men der fandtes intet i husene. Dom: De bør lide dele og tiltale. (15/8).

Jørgen Lykke lader tiltale nogle af hans tjenere for restancer. Dom: De skal betale osv.

Niels Sørensen i Borup har ladet stævne slotsskriveren i Skanderborg, Clemed Clemesen, Peder Mathiesen i Randers og Maren Madsdatter på Stoxgård til opsigelsesvidne. Han opsiges sin gård til philippi Jacobi førstkommande.

Mads Christensen i Bådsgård i Hansted, Niels Christoffersen i Hovsør og Jep Lauritsen i Knudgård på sin moder Anne Jørgensdatters vegne, tjenere til Ørum, opsiges deres gårde til Gabriel Berends, som de har stævnet.

Peder Pedersen, forvalter på Ørum protesterer og siger, at Gabriel Berends ikke kan stævnes for Ørum port, som der er gjort, da han kun har forpagtet hovedgården og ingen husholdning har derpå.

Dom: Da det er bevist, at Gabriel Berends har fået kgl. skøde på Ørum og hidtil har holdt sig for by det sted (har holdt det for sin bopæl?), ved jeg ikke andet end at kende opsigelsesvarslerne gyldige.

25. juli.

Niels Andersen i Nørby i Tveds sogn på sin hustrus søster, Karen Kjeldsdatter, sal. Peder Christensen Febberstedes i Nørby, hendes vegne fremæsker og begærer afkald fra Jens Nielsen, tilforn boende i Store Kjeldtoft, nu værende i Gørding herred i Nørbølgård i Gørding sogn for arv efter sal. Peder Christensen Febbersted, nemlig den halve bo. Herredsfogeden ville se registrering af boet, så det kunne ses, om der var restancer, men ingen registrering blev fremlagt. Derfor ville dommeren ikke udstede noget afkald, før registrering var fremlagt. (1/8).

Poul Jensen i Brund på kirkens vegne lader fordele Jesper, tilforn boende i Brogård i Kjelstrup, nu i Store Hillerslev for 1 rdl., som han refter med på kirkens tiende.

Niels Lange til Kølbygård lader tiltale nogle af hans tjenere for restancer. Dom: De skal betale.

146

Hillerslev Herreds Tingbog - 1671

Søren Christensen i Sennels på Iver Jensens vegne i Hillerslev fremkalder

Tomas Pedersen i Kielsgård, der forpligter sig til, at hans hunde, som Iver Jensen har givet last og klage over, fordi de har bidt og slidt i fire får, ikke herefter skal gøre nogen mand skade. Gjørde de det, skal han være forpligtet til at lide derfor.

1. august.

Jens Jensen Hestkier lader fremlægge en seddel, hvori Jens Andersen, Mikkjel Jensen og Mads Jensen erklærer, at de har fået rigtig regnskab og rede for den første rejse Peder Christensen Smed i Offuergård i Wixøe og Peder Sørensen har gjort 1671 på Jens Jensen Hestkiers part af deres skude, og det både for fragt og gods, som Jens Jensen kunne tilkomme.

(25/7). Niels Andersen i Nørby i Tveds sogn på sin hustrus søster, Karen Kjeldsdatter, sal. Peder Christensen Febbersteds, hendes vegne irettelægger registrering og vurdering i boet efter Peder Febbersted. Hans arvinger er hans kone og Jens Nielsen Skrædder, nu boende i Narbølgård i Gørding sogn. Formuen beløb sig kun til nogle få skilling over gælden, hvorfor enken og Jens Nielsen blev enige om, at hun beholdt formuen og svarede til gælden, og Jens Nielsen gav kvittering. (Sagen fortsætter)

Jens Nielsen i Narbølgård i Gørding giver afkald til Karen Kjeldsdatter for arv efter hendes mand.

(6/6). Ejler Jacobsen har ladet stævne Jep Jensen Smed i Sennels og gamle Peder Brusgård ibd. og unge Christen Christensen i Nors fremlagde et gælds-brev, dateret Momtoft 22/3 1657, hvorefter Jep Jensen Smed, Malle skyldte Ejler Jacobsen 2 rdl. på hans stedsmål. Desuden fremlægges restanceseddel på Jeppe Jensen Smed for 1670 og en restance på den gamle Peder Brusgård samt et tingsvidne, hvorefter Peder Brusgård havde pløjet og sået i Christen Falquorsens gårds jord, men ikke byggede eller brugte avlingen der på stedet.

Hertil at svare fremstod Søren Christensen i Sennels på sin husbonds vegne og forlangte, at det skulle bevises, at Peder Brusgård havde fæstet noget af Ejler Jacobsen, og at han havde avlet noget på Ejler Jacobsens grund.

Dom: Jep Jensen Smed skal betale. Sagen mod Peder Brusgård opsættes i seks uger, og forinden skal det bevises, om der er den gamle eller den unge Peder Brusgård, sagen angår. (22/8).

8. august.

Christen Andersen i Odgård på Hannæs, Dorte Då til Torstedlund hendes delefoged lader foretage syn over Dorte Dås gårdes og huses brøstfældighed. Gårde i Hillerslev, bl.a. Hov. Der nævnes syllehuse.

Hr. Christen Pedersen i Aggerholm har ladet Jens Christensen i Ørnbjerg og Jens Ibsen i Agerholm stævne Jens Poulsen i Agerholm, som har sal. Anders

147

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

Christensens bolig i fæste og forlanger penge og restancer, som Jens Poulsens hustrus fader, Anders Christensen, skyldte ham, da han har annamet den sal. mands bo og gård.

Dom: Han skal betale. 15. august.

(18/7). Anne Arenfeld lader fordele Jens Nielsen i Søndergård i Østerild og Jens Jensen Kloster i Skovsted og hans søn Mads Jensen for restancer og bygfald. Karen Kjeldsdatter i Nørby i Tveds sogn tiltaler Oluf Madsen i Vorring for skyldig korn. Oluf Madsen vedgår, at han har sået to havreagre og en bygager til halvs med Peder Christensen Febbersted. (22/8).

22. august.

Niels Sørensen i Borup lader fordele folk i Rær for skyldig kirketiende.

Unge Christen Christensen på Ejler Jacobsens vegne lader fordele Anders Jensen i Kløv for et hjemmelsbrev, som han har fået af hr. Niels Olufsen i Hillerslev, og som han ikke har villet tilbagelevere.

(1/8). Unge Christen Christensen på Ejler Jacobsens vegne fremkalder mænd, er vidner om, hvem det var, der pløjede og såede i Christen Falquorsens gårds jord i Sennels. De vidner, at det var den gamle Peder Brusgård. (12/9).

(15/8). Christen Christensen i Hundstrup på Karen Kieldsdatter, sal. Peder Febberstedes enke i Nørby, hendes vegne, kræver noget korn af Oluf Madsen Klov i Vorring, fordi Peder Febbersted har ladet så korn i hans jord, men ikke fået udbytte. Oluf Klov siger, at sæden var sået til halvs, og han vil give enken halvdelen af, hvad der blev avlet. (12/9).

Weel Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, fremkalder mænd, der har synet en uhøstet bygager i Sennels, og de syntes, at der var gjort skade for 16 skp. byg. På en høstet havreager var der opædt 4 skp. havre. Indstævnet til synsvidne var hr. Anders pallesen i Sennels og nogle flere fra Sennels.

Herredsfogeden Jacob Ulf anmoder om kundskab fra 24 mænd om, hvordan han har forholdt sig, mens han nu på femte år betjente fogderiet. De vidner, at han har forholdt sig som en ærlig mand, og at han har skattet lige med andre bønder og ikke har haft nogen fogedgård fri som hans formand.

Velfornemme karl Tomas Pedersen Barfod, amtsskriver over Ty og Mors anmoder den ganske almue om deres sandfærdige vidnesbyrd om, hvordan han har forholdt sig i den tid, han har betjent skriverstuen og amtet på fire års tid (1667-1671). De vidner, at den tid, han har betjent skriverstuen, både før og efter han blev amtsskriver, har han forholdt sig vel, ikke forurettet nogen, men givet henstand, til bønderne kunne betale skatterne. Der er nu kommet en ny amtsskriver, som skal logere i Thisted.

148

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

29. august.

Borgmester Christian Mortensen Lelius lader tiltale Anne Arenfeld efter obligation. Hun lader svare, at hun nu ikke har rede penge, men tilbyder kvæg. Borgmesterens fuldmægtig svarer, at dermed er hans husbond ikke fornøjet og begærer udlæg.

Dom: Anne Arenfeld skal betale.

Christen Pedersen, borgmester Christian Lillii tjener, tiltaler Søren Christensen i Sennels, forrige skriver til Hillerslev herresting efter et gælds-brev 1660 udstedt til jomfru Sophie Vognsdatter til Sønderris af Søren Christensen, der da boede i Kjelstrup. Søren Christensen irettelægger en seddel, hvorefter der er eftergivet noget af gælden, og han tilbyder at betale resten. Christen Pedersen var ikke fornøjet hermed, men ønskede heller, at sagen blev opsat, så det kunne efterses, om kvitteringen var rigtig.

Opsat 6 uger. 5. september. Rasmus Hansen Ravn, Margrete Pedersdatter, sal.. Peder Madsens i Thisted, hendes fuldmægtig lader fremkalde mænd, der vidner, at da Rasmus Ravn kom til Hansted for at tælle folks korn, opholdt han sig på Bådsgård. Da kom unge Christen Løbber, gl. Christen Løbbers søn i Hansted derind og skældte ud, fordi hans korn ikke var blevet talt sammen med de andres, og sagde, at han ville give Rasmus Ravn et slag for panden med den kølle. Oluf Bådsgårds kone sagde: Christen lille, ti dog kvær med sådant, når det bliver vejrr, og ko t bliver tørt, tæller han det nok.

Christen Løbber gentog sin trusel og sagde, at kunne han ikke træffe ham her, traf han ham vel et andet sted, og så ville han slå hans hoved i stykker, om han så skulle rømme landet derfor.

Tingsvidne. (12/9). 12. september. Tinget holdt i Hillerslev på grund af regn og blæst.

Rasmus Hansen Ravn på Margrete Pedersdatter, sal. Peder Madsens, hendes vegne og på Jens Madsen, borgmester i Odense hans vegne tiltaler Jørgen Lykke til Søgård efter 4 obligationer, en på 500 rdl. af 1655, en på 500 rdl. fra 1662, en på 50 rdl fra 1666, og en fra 1669 på 20 rdl. og desuden et skyldbrev på korn, som han havde lånt, af 1670. Han skylder nu 763 rdl. in specie, og denne sum opsagde hun 1670.

Dom: Jørgen Lykke skal betale, eller der skal ske udlæg i hans gods ved gode mænd.

Hans Jacobsen, Niels Lange til Kølbygård hans fuldmægtig, irettelægger et borgerstuevidne af Ullerupgård, hvor husets folk har vidnet om, hvad der skete ved svendebordet på Kølbygård den 5. september.

149

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, kom ind og satte sig hos Peder Andersen og spurgte ham, hvad han havde bestilt i dag, om han havde budet folk til at slå lyng. Han skulle altid om aftenen sige, hvad han havde bestilt om dagen, fordi han skulle bude og bestille folk. Peder Andersen svarede, at han ville lade djævelen være buder, og så sprang han op og stødte sin foldekniv i Søren Rasmussens højre bryst. Søren Rasmussen

rejste sig, og fornåm endnu ikke sin skade, men da råbte Mette bryggerspige: Peder Andersen han stak Søren Rasmussen med sin kniv! Så sprang alle folkene op fra bordet og så, at kniven var gået gennem kjolen, nattrøjen, skjorten og brystet, og de måtte med magt bryde kniven af Peder Andersens hånd og i stykker, da de frygtede, han ville anrette videre ulykke. Søren Rasmussen gav ikke anledning til handlingen, men ellers vidste de alle, at Peder Andersen hele dagen løb fuld og gal på gården og uden gården. De begærede derfor af Niels Lange, at der måtte udstedes borgestuevidne, og det skete. Fire mænd fra Klastrup var overværende.

Dom: Da Peder Andersen er til stede for retten og ikke nægter sin gerning, bør han lide efter gårdsretten, hvis hans husbonde ikke vil benåde ham.

Rasmus Hansen Ravn på Margrete Pedersdatters vegne har ladet syne en ager i Hansted. Kornet var ført bort, men synsmændene mente, at der kun kunne have groet 2 travet korn på ageren.

(5/9). Rasmus Ravn irettelagde et tingsvidne om Christen Løbbers trusler mod ham. Unge Christen Løbber mødte selv og vedgik, hvad han havde sagt, men sagde, at dersom han havde sagt en mundfuldværd (vejr?), da var det i drukkenskab, hvorfor han ikke kunne eller ville nægte.

Dom: Unge Christen Løbber skal stille Rasmus Ravn borgen. (19/9).

Christen Christensen i Hunstrup på Karen Kjeldsdatter, sal. Peder Febbersteds enke, hendes vegne forbød Oluf Madsen Klov at befatte sig med den afgrøde, der var vokset på den ager, Peder Febbersteds korn var sået i.

Oluf Madsen svarede, at der var sat dobbelt pant for kornet, nemlig et hørgarns lagen og nogle låse, hestesko, langjern og skær, to hjul, skruer og hjulringe. (19/9).

(18/8). Unge Christen Christensen i Nors, Ejler Jacobsens delefoged, fremlægger en missive lydende: Hilsen med Gud, vide må I, Christen Albertsen (=Abildsen) i Nors, at eftersom jeg erfarer, at gl. Peder Brusgård vil benægte, at han har fæstet Christen Falquorsens øde værksted i Sennels, da lades Eder vide, at den unge Peder Brusgård aldrig har begæret samme værksted af mig, men den gamle Peder Brusgård fæstede stedet og straks derefter dyrkede og pløjede og såede, og straks efter, at han havde indhøstet kornet, lod han det tærse og forstak det, så jeg aldrig har fået det mindste i landgilde, men selv måtte betale skatterne. Han lod heller ikke gården opbygge efter hans fæstebrevs lydelse, men da han havde gjort alt ryddeligt rømmede han fra stedet. Peder Brusgård kræves derefter for restancer, og tingsvidnet om, at han pløjede og såede i jorden fremlægges.

Dertil svarede Søren Christensen i Sennels på Anne Arenfelds vegne, at det

burde bevises, at Peder Brusgård havde fået fæstebrev, og at han havde avlet noget. Søren Poulsen af Skovsted på Anne Arenfelds vegne siger, at han vel har pløjet og sået, men det har den fattige mand gjort for så mange, og det er ikke bevist, at han fik noget af avlen. Han har i 20 år boet på Brusgård, hvor han endnu bor, hvad der bekræftes af en kundskab fra mænd i Sennels.

Dom: Da disse mænd ikke er mødt for at vedstå deres kundskab, bør gl. Peder Brusgård betale restance til Ejler Jacobsen for brug af jorden for året 1668.

19. september.

(12/9). Christen Christensen i Hunstrup på Karen Kjeldsdatters vegne lader fordele Oluf Madsen Klov i Vorring for korn, han ikke vil yde.

(12/9). Rasmus Hansen Ravn får stillet borgen for unge Christen Løbber i Hansted af hans fader gl. Christen Løbber og farbroder Peder Løbber.

26. september.

Christen Christensen Høj i Nors har ladet stævne amtmand Mogens Kruse og amtsskriver Tomas Pedersen Barfod til vidnespårer og 24 mænd til at vidne. De vidner, at Ejler Jacobsen havde Momtoft i forpagtning i 15 år, indtil Otte Ottesen, forrige forpagter på Lundergård, fik den i forpagtning i 3 år, indtil Anne Arenfeld personlig flyttede til Momtoft sidste Philipp-Jacobi med børn, folk og formue og nu holder hus der.

3. oktober.

Oluf Christensen Dragsbæk ved Klitmøller tiltaler Mads Jespersen, Anders Olufsen og Laurits Christensen Løbber på Hanstholm for skyld til ham. Mads Jespersen skylder 17

rdl. af sin skude på seks læster, Anders Olufsen skylder fem rigsort på sin skude på fem læster og Laurits Løbber 5 rigsort på sin skude på 5 læster.

Dom: De skal betale osv.

Christen Ibsen i Store Hillerslev får afkald fra sin stedsøn Søren Christensen Hårboe ibd. på arv efter hans fader, Christen Jensen Harboe, som boede og døde i Store Hillerslev.

10. oktober.

Niels Gertsen på hr. Oluf Jacobsens vegne i Hunstrup hans vegne tiltaler Jørgen Lykke til Søgård efter en obligation på 350 rdl. af 1665. Han opsigter nu obligationen.

Hertil at svare fremkom unge Christen Christensen i Nors, som på Jørgen Lykkes vegne begærede, at eftersom Jørgen Lykke ikke bor på Søgård, men på Gudumkloster, så begæres det, at sagen må opsættes nogen tid.

Opsat 14 dage.

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

Povl Jensen i Brund får afkald fra sin stedsøn Niels Christensen i Brund, på arv efter hans forældre Christen Jensen og Gertrud Nielsdatter, som boede og døde i Brund, og fra Jens Christensen i Sennels på sin hustru, Voldborg Poulsdatter, hendes vegne for arv efter hendes moder, Gertrud Nielsdatter. Niels Christensen og Jens Christensen bekender, at de har fået fuldkommen betaling, for forskreven fædrene, mødrene, søsters og moders arvelodder.

Amtmand Mogens Kruse og amtskriver Tomas Pedersen Barfod tiltaler de nærmeste frænder til Kjeld Nielsen, som sandemænd har svoret manddød over 21/8 1669 og er rømmet, for landebod, som de skal betale.

Dom: De skal betale, med mindre Kjeld Nielsens arvelod kan bevises at være udbetalt. (17/11).

17. oktober.

Mester Anders Nielsen i Thisted har ladet tiltale Niels Andersen Holmbo i Sennels for resterende tiende til Sennels kirke.

Dom: Han skal betale.

Søren Jensen og Anders Christensen, begge ved Kåstrup kirke, fører vidner på, at sal. Anders Smeds hustru i Østerby i Tveds sogn, Karen Nielsdatter, vedstod, at hun havde fået noget rug og penge af Søren Jensen. Laust Andersen, som nu har fæstet gården, lovede at betale.

Weel Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, tiltaler folk i Skinnerup for skyldige græslam.

Dom: De skal betale.

Niels Pedersen Verdt i Hillerslev på sin (hustrus) moder, Ing Pedersdatter, sal. Peder Andersens hendes vegne tilbyder arv, som Peder Andersen har haft i værge for Else Jensdatter, til hendes nærmeste frænder. De svarede, at de allerede var værger for Else Jensdatters søskende.

Dommeren kender, at Else Jensdatter, som er til stede, selv skal have sin arv udbetalt. (Sagen fortsætter)

Else Jensdatter, født i Hillerslev, datter af sal. Jens Christensen, beder Niels Andersen i Kortegård om, at han herefter vil være hendes værge og formynder, og beder ham give afkald til Niels Pedersen Vært på sin hustrus moders Ing Pedersdatters vegne.

Niels Bertelsen i Hillerslev og Niels Pedersen Vært på sin hustrus moder, Ing Pedersdatter, sal. Peder Andersen Hove hendes vegne får afkald fra Peder Nielsen i Hillerslev på sin hustru Anne Bertelsdatters vegne

for arv efter hendes forældre, Bertel Andersen og Karen Vognsdatter i Hillerslev.

Bertel Jensen, Jens Christensens søn, gav Niels Bertelsen afkald for arv efter hans forældre Jens Christensen og Maren Pedersdatter i Hillerslev. Niels Andersen i Kortegård gav på Else Jensdatters vegne afkald på arv efter hendes

152

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

fader Jens Christensen til Niels Pedersen Vert på hans hustrus moder, Ing Pedersdatters vegne.

Efter skiftebrev 1662. 24. oktober.

Laust Mikkelsen, født i Kløv, har ladet stævne Peder Jørgensen i Hundal for løn, han skylder ham. Peder Jørgensen mener, at han har fået, hvad han skulle have.

Dom: De skal tage to mænd til, sig på begge sider, som skal gennemgå deres regnskab inden 14 dage, og sagen opsættes så længe. (31/10).

Borgmester Christian Mortensen Lelius tiltaler Søren Christensen i Sennels efter et gælds-brev, han har udstedt til jomfru Sophie Vognsdatter på resterende afgifter af en gård i Kjelstrup, han før boede i, og som borgmesteren nu har købt. Søren Christensen fremviser bevis fra Sophie Vognsdatter på, at han har betalt sin landgilde, dels med penge, dels med gælds-brevet. På kvitteringen var skrevet, at Peder Pedersen har fæstet gården til Søren Christensen og på husbondens vegne efterladt ham af hans skyld 2 sletdaler. Han forlanger at få at vide, hvilken fuldmagt borgmesteren har til at kræve efter gælds-brevet. Borgmesteren svarer, at han har det her og det er nok, hvis han ikke har stjålet det.

Dom: Søren Christensen skal betale, hvis han ikke med husbondens egen hånd kan bevise anderledes.

31. oktober.

Karen Tomasdatter tiltaler Laust Christensen i Vesterby i Østerild og hans broder Jens Christensen for 1 rdl., Laust Christensen lånte af hende på sin broders vegne.

Dom: De skal betale.

(24/10). Laust Mikkelsen, født Kløv, nu i Rær, tiltaler efter opsættelse 24/10 Peder Jørgensen i Hundahl for 11 sletdaler, han har til gode af sin løn.

Dom: Peder Jørgensen er ikke mødt. Han skal betale.

Unge Christen Christensen i Nors på sin forhåbende kone, Mette Christensdatter, sal. Christen Blæsborg ibd. hendes vegne, får forpligtelse af hendes Søn Anders Christensen om, at hun skal beholde dette års afgrøde på de 14 skp. bygsæd efter kontrakten, at hun kan føre

med sig, hvad hun har flyttet ind i den stue, hun skulle have haft, og have 12 sletdaler i stedet for 2 agre, som er 24 skp. bygsæd.

7. november.

Erik Jørgensen ved Houkier i Vang hans søn Jørgen Eriksen er fundet død ved Peder Bagges mølle i Klitmøller. Vidner beretter, at han var inde i møllen og gik ud, og lidt efter så de, at han lå i vandet. Han blev trukket op, og var da levende, men døde efter en køn time.

153

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

Synsmænd vidner, at der var et stykke hud stødt af ved hans højre øje, men ellers var der ingen sår at se. Syn og tingsvidne.

14. november.

Hr. Christen Pedersen i Agerholm lader fordele Tomas Nielsen for rømning. Jens Nielsen i Lille Døvhul, barnefødt i Groffgård i Nørby i Tved sogn, fører vidner vedrørende hans slægtsskab i 3. og 4. led med Maren Christensdatter, barnefødt i Voringgård.

Niels Lange til Kølbygård lader tiltale folk i Hjardmål, Hunstrup, Østerild og Tveds sogne for brokorn, de skylder.

Dom: De skal betale.

Emmike Eriksen har ladet stævne inspektør Christian Henrik Peters, hvis fuldmægtig svarer, at inspektøren ikke skal svare til nogen anden ret end admiralitetet på Holmen, hvor han kan søges.

Herredsfogeden irettelægger en befaling til folk om snarest at betale kontribution og prinsessestyr.

21. november.

Peder Andersen på Bjerg i Thisted tiltaler beboere af en gård i Østerild for restancer for 1662 og 1663.

Dom: De skal betale, hvis de ikke med kvitteringer kan bevise, at de har betalt. (16/5). Peder Andersen på Bjerg i Thisted tiltaler folk, fordi de i nogle år har ført deres korn hjem af marken uden at tiende, og henviser til en landstingsdom. Herredsfogeden forlanger at se landstingsdommen, men Peder Andersen vil ikke vise den frem. Han står med den i hånden, og han siger, at kun slutningen skal indføres og ikke videre.

Sagen opsat 14 dage, og da skal Peder Andersen fremlægge dommen. (7/5 72). Peder Andersen på Bjerg i Thisted tiltaler Margrethe Sørensdatter i Skinnerup for skyld efter regnskab 1662 og 1663. Mikkil Nielsen mødte på sin moders vegne ønskede sagen opsat 14 dage, da han mente, det kunne bevises, at noget var betalt.

(10/10). Christen Jensen i Lønderup tiltaler Kjeld Nielsens frænder i Vorring for landebod for det drab, han begik. (Sagen fortsætter)

Dom: De skal betale.

Hr. Oluf Jacobsen i Hunstrup lader kræve Jørgen Lykke efter en obligation på 350 rdl.

Sagen forliget.

154

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

Christen Christensen i Hunstrup tiltaler Kjeld Nielsen i Vorring hans slægtninge for landebod (uden for Nors sogn).

Dom: De skal betale. 28. november.

Niels Lange til Kølbygård lader tiltale nogle af hans bønder for restancer. Dom: De skal betale.

5. december.

Jomfru Karen Lykke til Vejerslevgård tiltaler sin broder Jørgen Lykke til Søgård efter obligationer på flere tusinde rigsdaler. Karen Lykke havde selv som sikkerhed givet pant i Vejerslevgård.

Dom: Han skal betale med allerførste, eller der skal ved godemænd ske indvisning i hans bo og gods.

Anne Arenfeld lader fremkalde Maren Nielsdatter, Niels Mikkelsens datter i Hov, nu tjenende på Momtoft, som bliver spurgt, hvem der er fader til det barn. Hun sværger, at det er Niels Kusk på Ullerupgård (senere visiterer i Thisted). Jens Andersen, Anders Pedersens søn i Hov tiltales for at skylde Anne Arenfeld tiende for tre år. Anders Pedersen mødte og begærede opsættelse, da han mente at kunne bevise anderledes.

Opsat 14 dage.

(14/12). Niels Sørensen i Borup på hr. Hans Nielsen i Rær hans vegne fremkalder Poul Smed i Lille Døvhul efter pantebrev fra Jørgen Lykke til hr. Hans Nielsen på 100 rdl. med pant i Poul Smeds gård. Han har derfor forbudt Poul Smed at betale afgifter til andre end hr. Hans Nielsen, og sætter nu i rette, at Poul Smed skal betale skyld og landgilde til hr. Hans.

Sagen opsat 6 uger. 12. december.

Bertel Lerche i Thisted på Emmike Eriksens vegne fremkalder vidner, der beretter, at inspektøren Chr. Henrik Peters har ladet føre nogle hundrede jernstænger fra palle Grises i Slette. De var fisket op ved Svenstrup (i Hanherred). (Sagen fortsætter).

Laust Christensen i Tved (Hjardemål sogn) og Maren Jensdatter, nu i Thisted, men før tjenende Laust Christensen fremkaldes, og Maren

Jensdatter bliver spurgt, hvem der er barnefader til det barn, hun går med. Hun svor, at det var en karl, der kom til hende mellem Ullerupgård og Thisted, som sagde, at han hed Christen Jensen og var fra Vendsyssel.

155

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

Jørgen Nielsen i Djernæs tiltaler Peder Iversen i Hjardemål og hans stedsønner Peder Sørensen ibd. og Christen Sørensen på Ballerum samt Niels Jensen i Fårtoft for, hvad de skylder efter det forlig angående en gældsfordring til sal. Laurits Sørensen.

Dom: De skal betale hver sin kvota.

Jørgen Nielsen i Djernæs tiltaler Niels Holmbo i Sennels for gæld, som hans formand skyldte Jørgen Nielsen, og som krævet ved skiftet efter ham.

Opsat 4 uger.

Bertel Lerche på Emmike Eriksens og Hans Rasmussen i Ålborg deres vegne tiltaler Anne Arenfeld, nu på Momtoft efter obligationer til dem på 48 rdl. og 196 slettedaler.

Dom: Hun skal betale.

Emmike Eriksen i Thisted lader tiltale inspektør Peters, fordi han uden lov og dom og rettens adgang har bemægtiget sig nogle hundrede stænger jern, som skal være opfisket ved Vester Svenstrup, og derved gjort Emmike Eriksen indpas i hans lovlige fordring hos Anders Pekell ...

(Et blad mangler i tingbogen (fol 96) og findes sikkert ikke).

På næste blad er anført slutningen af et skifte efter unge Christen Christensens kone i Nors. Formuen er over gælden 117 sldl., 1 mk. Faderen får den halve part. Den anden halvpart tilkommer børnene, som skal være lige i arv. Sønnen Christen 28 sletdl. 4 sk. og datteren Anne Christensdatter lige så meget.

Søren Jensen ved Kåstrup kirke på Ing Tomasdatter, tjenende Christen Møller i Hunstrup hendes vegne har ladet stævne sal. Jens Tomsens enke i Kåstrup med hendes sønner og datter, efter en landstingsstævning. Der stævnes Tomas Jensen og Ing Jensdatter. Ing Tomasdatters arvepart skal have været i sal. Jens Tomsens bo. Der fremlægges registrering i Jens Tomsens forældres, Tomas Jensen og hustrus bo 25/7 1626. Jens Tomsen har to søstre Ing og Maren, som skal have øl og mad, og Voldborg Tomasdatter, Søren Tomsen, Anne Tomasdatter, anden Maren Tomasdatter (Christensdatter?) og Christen Jensen skal han opføde, til de bliver 13 år. Søren Jensen kræver nu, at sal. Jens Tomsens enke, Karen Christensdatter, skal udbetsle Ing Tomasdatter hendes moders, anden Maren Christensdatters arvelod.

Dom: Hun skal betale. 19. december. Herredsfogeden advarer sandemænd og ransnævninger for dette år at møde snanpsmandag eller næste tingdag derefter og da tilkendegive, hvem der skulle træde i deres sted.

Hillerslev Herreds Tingbog -1671

Unge Christen Christensen i Nors vil føre vidner. Herredsfogeden spørger, hvem hans modpart er. Christen Christensen svarede, at han vidste ikke nogen modpart, der kunne skades af dette vidne.

Herredsfogeden nægter at lade ham føre vidner, når han ingen modparter angiver.

Ældste Poul Enevoldsen i Agerholm på Vester Vandet sognemænds vegne forbyder Niels Sørensen i Borup og Poul Christensen i Sårup at komme i Vester Vandet, Nors og Tveds sognes fællede med fiskeri og anden brydelighed i nogen måde.

Søren Rasmussen, Niels Langes fuldmægtig forbyder Jens Smed i Kløv at skyde harer eller andet vildt eller sætte agerhønssegarn.

(28/11). Unge Christen Christensen i Nors på Anne Arenfelds vegne kræver efter opsættelse 5/12 Anders Pedersens søn i Hov, Jens Andersen for 3 års kongetiende af Bechgård i Hov, som han har stedt og fæstet.

Jens Andersen møder for retten og irettelægger et fæstebrev fra amtmand Mogens Kruse 1669, på den øde gård i Hov, som Søren Jensen før påboede, og som i matriklen står for 7 td. 2 skp. og tilhørende kaptajn Strudz og oberst Deberen, til Jens Andersen, født i Hov, alene for skatterne deraf at udrede efter forordning om øde gods 1668 om, at alle, der vil antage øde gods må være fri for tiende og soldaterhold. Jens Andersen begærer sig derfor frifundet.

Christen Christensen fremlægger kgl. privilegier til præsterne, at de og kirken stadig må beholde deres tiende, også af øde gårde, som bortlejes til at beså. Dommeren finder sagen tvivlrådig, og da seksugersdagen endnu ikke er nået, opsættes den til seksugersdagen.

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

Fol. 1. Autorisation i amtmand Jørgen Friis's fravær ved amtskriver Jens Hansen 1. januar 1672.

Herredsfoged: Jacob Ulf i Kløv

Skriver: Christen Madsen Skåning i Hillerslev. Fol. 1 b.

Sandemænd 1672:

Mikkel Madsen i Klastrupgård Niels Christensen Tang på Ballerum Ældste Poul Enevoldsen i Agerholm Peder Sørensen i Hjardemål Anders Sørensen i Hoxer

Jens Nielsen ved Led i Brund

Jep Laursen i Knudgård i Sennels sogn Christen Jensen i Kåstrup
Ransnævninger:

Jens Bonch i Tveds sogn

Niels Jensen ved Bløde i Skiverklit Peder Sørensen Knægt i Rær Oluf
Christensen Krogh i Vigsø Mads Bådsgård i Hansted

Mikkel Nielsen i Skinnerup Christen Terchild i Lønnerup Peder Pedersen
Kier i Østerild

Snapstirsdag, 9. januar.

Hans Jacob Majoner og Jacob Hasse, borgere i Viborg, lader tiltale
Jørgen Lykke til Søgård efter obligationer.

Dom: Han skal betale.

Christopher Johansen af Nykøbing på Mors på Hospitalets forvalteres
vegne tiltaler .hospitalets tjenere Jens Christensen i Kåstrup og Anne
Kjeldsdatter, sal. Niels Mikkelsens enke i Grobgård i Tveds sogn for
restancer.

Dom: De skal betale.

Christen Christensen i Hunstrup på Karen Kjeldsdatter, sal. Peder
Febbersteds enke i Nørby, hendes vegne tiltaler folk for skyld ... (Sagen
opsat). (6/2).

Unge Poul Enevoldsen i Aggerholm begærer navne på dem, der sammen med
ham var sandemænd 1671. Det var:

Christen Madsen i Klastrup Anders Christensen i Hoxer

Peder Pedersen i Troldborg Laust Jørgensen i Brund

Unge Poul Enevoldsen i Aggerholm Anders Bundgård i Sennels

Jens Andersen ved Led i Hjardemål Niels Bisgård i Kåstrup

Christen Henriksen i Skinnerup begærer navne på ransnævninger 1671. De
nævnes.

158

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

16. januar.

Borgmester Hans Nielsen Årø af Nykøbing tiltaler Jørgen Lykke til
Søgård for kost og tæring på tingrejser, efter Jørgen Lykkes obligation.

Dom: Han skal betale.

(12/12 1671). Christen Pedersen, Peckells sekretær og fuldmægtig, irettelægger kopi af et kongebrev, hvis overensstemmelse med originalbrevet attesteres under admiralitetets segl. (23/1).

Svend Christensen i Arup Mølle på sin husbonds Christen Olufsens vegne i Viborg tiltaler Jørgen Lykke til Søgård efter obligation på 704 rdl. 24/1 1668. Noget er betalt, 100 rdl. i penge og 50 rdl. med øksne.

Dom: Han skal betale.

Christen Andersen i Odgård på fru Dorte Dås vegne til Torstedlund tiltaler hendes tjenerer her i herredet for restancer.

Dom: De skal betale, hvad de ikke kan bevise er betalt.

Christen Ibsen i Hillerslev på kirkens vegne tiltaler Christen Simonsen, før i Skovsted, nu i Hinding for resterende kirketienende og åbod.

Dom: Han skal betale.

Svenning Christensen i Skovsted tiltaler Tomas Pedersen i Oddershede (senere Jensen) for 18 1/2 sldl., som han skylder på Svenning Christensens kones arv, med renter i otte år.

Opsat 14 dage.

Anders Smed i Hunstrup tiltaler Søren Madsen i Kløv og hans søn Søren Sørensen for penge, de har lånt. Søren Madsen siger, at Anders Smed har fået noget korn af dem som betaling. Anders Smed mener ikke, det kan strække til. Kendelse : De bør gøre rigtig afregning med hinanden.

Vill Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, fremkalder Anne Andersdatter, som tjente Knud Bertelsen i Brund, og som nu bekender, at korporal Broder Laustsen, som logerede hos Knud i Brund, var hendes barnefader.

23. januar.

(16/1). Emmike Eriksen, borger i Thisted, har ladet stævne Mikkell Nielsen og Christen Nielsen, begge af Thisted for at vidne. De vidner, at der blev bjerget nogle stænger jern af havet ved Nørre Svenstrup i Hanherred, hvoraf 1083 stænger blev bragt til Palle Gris i Slette. 14 stænger gav Henrik Johan (Inspektør Christian Henrik Petersens søstersøn) og Jørgen til bådleje. De så, at der blev ført 34 læs bort af inspektørens folk, hvert læs på over 20 stænger, hvor meget over, vidste de ikke, og hvad myndighed, inspektøren havde, vidste de ikke heller. (14/5).

159

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

Jens Hansen i Vigsø tiltaler Peder Sørensen i Hjardemål, Peder Iversens stedsøn, og Jacob Jensen i Hedegård for korn og lånte penge.

Dom: De skal betale.

Unge Christen Christensen i Nors på fru Anne Arenfelds vegne til Ullerupgård har ladet stævne to karle, der tjente på Momtoft, til at vidne, og Jep Christensen, født i Flade på Mors, før tjenende på Momtoft. Vidnerne siger, at Jep gik et ærinde for fru, men kom ikke tilbage. (30/1).

Peder Andersen Bagge ved Klitmøller irettelægger Jørgen Lykkes skøde 16/12 1671 til ham på den gård i Neder Hinding, som Christen Christensen, der kaldes Christen Mikkelsens Christen, ibor.

30. januar.

Weell Svendsen, delefoged til Ørum, har ladet stævne Østerild sognemænd, fordi de har hjemført deres korn uden at yde kongetiende. De advares om at klarere med det samme, som de yder den, der har kirketienden i fæste. Christen Christensen i Hinding får afkald fra Anders Christensen, Christen Blæsbjergs søn i Nors for hans hustrus, Karen Pedersdatters arv efter hendes forældre Peder Bolesen og Maren Christensdatter, som boede og døde i Nors og hendes brødre Peder Pedersen og Bole Pedersen, som også døde i Nors. Christen Christensen er Karen Pedersdatters morbroder.

(23/1). Unge Christen Christensen i Nors på Anne Arenfelds vegne lader fordele Jep Christensen, født i Flade på Mors, fordi han er rømt af sin tjeneste, da han skulle gå til Thisted med et brev og 1 rdl., som han skulle give Anne Hansdatter, mester Andersens.

Hr. Hans Nielsen, sognepræst i Rær, fremlægger pantebrev fra Jørgen Lykke, til Søgård 11/11 1668 på 100 rdl. med pant i den gård i Nors sogn, Døffhall, som Poul Nielsen bebor, og kræver nu, at Poul Nielsen skal svare sine afgifter til ham.

Dom: Poul Nielsen skal svare afgifter og restancer til hr. Hans og være ham lydig.

Studiosus Christen Øland på hr. Oluf Jacobsen i Hunstrup hans vegne fremlægger Jørgen Lykkes skøde til hr. Oluf på en gård i Nors, Vestergård, som Tomas Christensen ibor, dateret 28/11 1671. (11/11 1673).

6. februar.

Laurits Christensen i Nørby i Tveds sogn på sine egne og hans søsterdatter Anne Pedersdatter i Vigsø hendes vegne har sluttet kontrakt med Laurits Christensen i Tved i Hjardemål sogn om den arv, de kunne tilkomme efter Anne Christensdatter, Laurits Christensen i Tved i Hjardemål sogn hans hustru. Han skal give dem 15 sldl.

160

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

Weell Svendsen, delefoged til Ørum, på Bispinde Margrete Pedersdatters vegne tiltaler Christen Christensen i Nørgård i Sennels for sædebyg, han har fået. Dom: Han skal betale.

Laurits Christensen i Nørby i Tveds sogn på egne og søsterdatter Anne Pedersdatters vegne giver Laurits Christensen i Tved i Hjardemål afkald på arv efter hans hustru.

13. februar.

Christen Jensen af Skyum, Ørum delefoged, på sal. Tomas Pedersen skriver i Skyum hans arvingers vegne lader afholde syn over brøstfældigheden på den gård i Nors, som Anders Nielsen påbor. (Sagen fortsætter)

Samme på sammes vegne fremlægger et forleningsbrev på livstid til Tomas Pedersen, foged på Råstrup fra Ingeborg Skeel, sal. palle Rodstens til Vorgård, dat. 27/12 1654, på den gård, Anders Nielsen ibor i Nors. Når Tomas Pedersen dør, skal gården komme til de rette arvinger igen.

Anders Nielsen kræves nu for restancer efter restanceliste, dateret Skyumgård 8/1 1671 underskrevet af Tomas Pedersen. Hertil at svare mødte Jacob Sparres fuldmægtig og fremlagde et skriftligt indlæg, dateret Nystrup 13/2 1672, underskrevet af Jacob Sparre, som protesterer mod, at denne sag mod Tomas Pedersens og hans fællesbonde føres, uden at han har været lovlig stævnet. Kendelse: Der kan ikke afsiges nogen dom, da Jacob Sparre bør indstævnes.

Hr. Oluf Jacobsen i Hunstrup tiltaler folk i Hunstrup og Østerild sogne for resterende præstetiende.

Dom: De skal betale.

Christen Christensen i Hunstrup og Christen Sørensen i Klastrup, kirkeværger stævner folk for skyldig kirketiende.

Opsat 8 dag, og da skal kirkeværgerne med stedsmålsbrev bevise, at de har tienden i fæste.

Vill Svendsen, delefoged til Ørum, tiltaler forlovningsmænd for Kjelstrup og Skovsted roder for resterende kirketiende af roderne.

Dom: De skal betale til den, som har hovedtienden i fæste.

(9/1) Christen Christensen i Hunstrup på Karen Kjeldsdatter, sal. Peder Febbersteds enke i Nørby, hendes vegne, efter opsættelse af 9/1 tiltaler Christen Bødker i Vigsø, Jens på Skjelsbjerg, Peder Laursen og hans fader i Kåstrup, Niels Simonsen ibd., Oluf Klov i Vorring og Jens Bonch i Tveds sogn, for penge og varer.

Christen Bødker siger, at han aldrig har fået mel af Peder Febbersted ved Vigsø strand eller andetsteds, men Peder Febbersted havde ført noget mel til Vigsø strand og kom selv efter og solgte melet til en norsk mand, der hed Torsten Wauigh, som lå der med sin skude.

Christen Christensen svarer, at Christen Bødker, bør bevise, at Peder

161

Febbersted solgte melet. Christen Bødker svarer, at han kan ikke holde to mand ved stranden for at vidne om nogen solgte noget mel. Jens Bonch nægter at skyldte noget. Tværtimod har han lånt Peder Febbersted penge i dennes kones nærværelse i Norge, og ikke fået dem. Oluf Klov har fået en lille nyfødt gris, kun 4 sk. værd, og gav 12 sk. for den osv.

Dom: De frifindes alle undtagen Jens på Skjelsbjerg, som ikke er mødt denne seksugerdag. Han skal betale.

20. februar.

Unge Christen Christensen i Nors på lensherrens vegne har ladet stævne Jens Poulsen i Agerholm til syn over nogen ejendom, og vil føre synsvidne.

På Albert Berens arvingers vegne protesterer Jens Christensen af Vestervig, og mener, at de bør stævnes, før der kan vidnes. Christen Christensen svarer, at det behøves ikke, da sagen kun angår håndgerning, ikke ejendom.

Kendelse: Vidnerne kan føres. (Sagen fortsætter).

Læst amtskriverens befaling (i amtmandens fraværelse) til Christen Christensen i Nors til at udføre denne sag. (Sagen fortsætter).

Christen Christensen fører vidner på, at der vesten for Agerholm præstegård har været opbrudt nogle agre imellem bakkerne og sået i dem, hvad de skønner er til fortrængelse for præsten, så han ikke om sommeren kunne have nogen uddrift. (5/3).

Karen Kjeldsdatter, sal. Peder Febberstedes i Nørby har sluttet kontrakt med Peder Sørensen, født i Gasberg mølle, om at hun oplader sin ejendom mod aftægt og ydelser.

27. februar.

Hr. Niels Olufsen i Hillerslev fremlægger obligation til ham på 100 rdl., udstedt 29/10 1664 af Jørgen Lykke til Søgård med pant i en gård i Vorring, som Hans Pedersen påboede, og et bol i Hillerslev, som Søren Christensen påbor.

Nu forbød hr. Niels Olufsen jomfru Karen Lykke på Søgård at befatte sig med disse gårde, som Karen Jensdatter i Vorring og Tor Pedersen i Hillerslev nu bor i.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, på Niels Langes vegne tiltaler Christen Sørensen i Klastrup og Christen Christensen i Hunstrup, fordi de ikke i rette tid har betalt indfæstning 30 rdl. på deres stedsmålsbrev til Niels Lange efter provstiskriverens ordre. Stedsmålsbrevet irettelægges. De to mænd siger, at den 13. februar var de på Kølbygård og tilbød at levere de 30 rdl. Niels Lange ville ikke modtage pengene, da det var over tiden.

Dom: De har deres fæste forbrudt. (5/3).

Jens Andersen, toldbetjent i Thisted, på Lorents Helmers vegne tiltaler dennes tjenere i Hjardemål for restancer.

Dom: De skal betale. (25/2 1673).

162

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

5. marts.

Herredsfogeden Jacob Ulf giver til kende, at han må rejse bort en uges tid eller to og begærer, at Will Svendsen i Brund vil overtage embedet i hans sted så længe, hvortil denne svarer, at det vil han gerne.

(20/2). Søren Bendixen, skriver på Vestervig, på Albert Berends arvingers vegne har ladet stævne hr. Christen Pedersen i Agerholm til Vidnespåhør og ligeså amtmandens fuldmægtig, Jens Hansen, amtskriver. Til vidnespåhør. Desuden Jens Poulsen i Agerholm og hans kone Maren Andersdatter, store Poul Enevoldsen i Agerholm og Mikkel Poulsen i Sårup til at vidne. Poul Enevoldsen vidner, at han mindes 40 år, og i den tid har den jord vesten præstegården været brugt til Jens Poulsens gård, dels til sæd og dels til græsning, ulast og ukæret. Jens Poulsen mindes 22 år. I den tid har jorden været brugt til hans gård ulast og ukæret. Tredjeparten fra sønderenden er brugt med plov og sæd, resten til græsning og grøft (tørvegravning). Hans kone Maren Andersdatter mindes 24 år. I den tid har sønderenden af jorden været dyrket, og hun har kørt plov for sin fader derpå. Det andet har de brugt med tyruold, græsning og grøft. Mikkel Poulsen i Sårup kunne mindes 20 år. Han havde tjent i Agerholm præstegård i nogle år. Da befattede de dem ikke med den omtvistede jord fra Agerholm præstegård, og både det sidste år, hr. Peder levede og det første år hr. Christen kom til præstegården, da tøjrede Anders Christensen, som da boede i Jens Poulsens gård, det omtvistede stykke jord. (12/3).

(27/2). Christen Sørensen i Klastrup og Christen Christensen i Hunstrup har ladet stævne Niels Lange og fører vidner på, at de den 13/2 var på Kølbygård og tilbød Niels Lange de 30 rdl. for kirkens stedsmål, men han svarede, at han ikke ville modtage dem, før han fik en seddel fra provstiskriveren. (12/3).

Fru Karen Høg til Hæstrupgård lader tiltale nogle af hendes tjenere for restancer.

Dom: De skal betale.

Will Svendsen, delefoged til Ørum, har ladet mænd syne, om der var korn og halm i laderne hos nogle mænd i Østerild.

12. marts.

Peder Christensen Fårtoft i Løgstør lader tiltale Søren Christensen i Sennels efter en obligation 27/6 1662 med tilføjelser 1666. Søren Christensen boede 1662 i Kjelstrup og var da skriver til Hillerslev herredsting, Peder Christensen Fårtoft var 1662 og 1666 borger i Thisted.

Dom: Søren Christensen skal betale.

Niels Pedersen Bisgård i Kåstrup får afkald fra Christen Jensen på Gade i Kåstrup på arv, som hans hustru zidsel Andersdatter har arvet efter sin fader Anders Gregersen, og sin moder Maren Lauritsdatter, som begge boede og døde i Kåstrup. Niels Pedersen Bisgård er zidsel Andersdatters stedfader, Niels

163

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

Bårdsen i Kåstrup var hendes formynder. Niels Bisgård havde forpligtet sig til at betale Niels Bårdsen nogle penge. Denne forpligtelse erklæres død og magtesløs.

Tomas Jensen Koch, lensherrens forordnede klitridder, tiltaler Jep Pedersen Krabbe ved Klitmøller, fordi der er fundet klittag i hans gård efter skriftlige vidnesbyrd.

Opsat 14 dage.

Niels Andersen Kortegård udsteder dette vidne.

Well Svendsen i Brund på forvalter på Ørum, Peder Pedersen, hans vegne fører vidner på, at nogle folk i Østerild sogn har indført deres korn sidste år, og at der til nogle nævnte gårde intet blev avlet.

(5/3). Hr. Christen Pedersen i Agerholm præstegård har ladet stævne Søren Bendixen skriver i Vestervig og Peder Christensen ibm., store Poul Enevoldsen og Jens Poulsen og hans kone i Agerholm og Mikkell Poulsen i Sårup til vidnespår og nogle mænd fra Vester Vandet sogn til at vidne.

Peder Christensen af Vestervig irettelægger en seddel fra Søren Bendixen om, at han er forhindret i at møde, og bemyndiger Peder Christensen til at svare for ham. Peder Christensen mener, at der ikke må føres vidner, før jorddroten er stævnet. Hr. Christen mener, at da Peder Christensen har fuldmagt til at stede og fæste på husbondens vegne, må han også svare i dene sag, men hverken han eller Søren Bendixen har turdet vedkende sig den omstridte jord på husbondens vegne, og han henviser til gejstlige privilegier.

Kendelse: Dommeren kan ikke udstede vidne i denne sag, før der er lovligt stævnet. (26/3).

(5/3). Christen Sørensen i Kåstrup og Christen Christensen i Hunstrup fører vidner på, at Hunstrup sognemænd - undtagen Jacob Ulff i Kløv - godvillig har ydet deres stedsmålspenge.

Christen Ibsen i Hillerslev på egne og 3 andres vegne har ladet stævne Torsten Terkildsen af Skovsted og æsker det fæstebrev, som Torsten tog til sig i forvaring og lovede at skaffe til stede, når det påskes. Vidner siger, at Torsten Terkildsen sagde, at han ville sætte fæstebrevet ud for, hvad der manglede af hans rode.

Christen Skriver i Hillerslev fremlægger på sal. Poul Salmandsens enke i Vester Vandet hendes vegne nogle obligationer fra Peder Lauritsen i Kåstrup, Niels Jensen i Fårtoft (1663 og 1653), Jens Pedersen i Skjelsgård (nu død) (1669) (ialt 7 obligationer fra forskellige).

Dom: De skal betale. 19. marts.

Søren Jespersen i Sønderby i Tveds sogn og Niels Andersen i Nørby ibd., kirkeværger, lader fordele folk i Tveds sogn for kirketienende af det øde gods.

164

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

Jens Knudsen, født i Hillerslev, på sine egne, sin broder Anders Knudsens og sine søstre Dorte, Maren og Karen Knudsdøtres vegne får forsikring om, at deres broder Christen Knudsen i Store Hillerslev om, at han vil betale al bortskyldig gæld i boet efter deres forældre, indløse en hoppe, der er sat i pant og give den til sin søster Maren og give sin søster Karen et får og føde til det om vinteren, og have det på græs i fire år m.m. (Sagen fortsætter).

Christen Knudsen i Hillerslev får afkald fra sin broder Jens Knudsen på egne og søskendes vegne for arv efter deres forældre Knud Jensen og Kirsten Christensdatter, som boede og døde i Hillerslev.

Christen Bertelsen i Skovsted udsteder dette vidne:

Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, fremlægger registrering og vurdering i boet efter sal. Christen Nielsen, som boede og døde i Brund. Enken er Maren Nielsdatter. Der er tre børn, Niels, Laust og Christen Nielssønner (12/3). Torsten Terchilssen i Skovsted fremlægger fæstebrev på kongetienende af Hillerslev sogn til Jens Christensen (Kastrup) i Brund, Anders Nielsen i Kjelstrup, Torsten Terkildsen i Skovsted og Niels Bertelsen i Hillerslev fra Henrik Henriksen Biscop på sin moder Margrete Tomadatters vegne 22/8 1660. Torsten Terkildsen tog igen fæstebrevet til sig og forpligtede sig og sine arvinger til at have det i forvaring.

26. marts.

(12/3). Søren Bendixen, skriver på Vestervig har ladet stævne amtmandens fuldmægtig, amtskriver Jens Hansen, til vidnespårhør og synsmænd.

Sagen opsat 8 dage. (2/4).

Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, på Peder Pedersen, forvalter, hans vegne tiltaler sognemænd i Østerild for skyldig kongetienende for 1671, og fordi de . har hjemført deres korn uden at tiende.

Kendelse: Da meste delen i Østerild sogn beråber sig på, at de har ydet deres tiende, er sagen opsat 6 uger. (14/5).

Tomas Jensen Koch i Tisted, tilforordnet klitridder, på lensherrens vegne fremlægger syn over klittag, som er fundet forskellige steder og kræver

dom. Herredsfogeden begærer, at dette må opsættes, til Lensherren kommer hjem til amtet igen. (23/4).

2. april.

Søren Lauritsen i Bloksgård, Gregers Høg til Vang hans delefoged, har ladet syne brøstfældighed på gården Roer, som Christen Sørensen sidst iboede. (30/4).

165

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

(26/3). Poul Nielsen i Villerup efter fuldmagt på Søren Bendixens vegne vil føre vidner om den omstridte jord vesten Agerholm præstegård. Amtskriver Jens Hansen møder på amtmandens vegne og mener, at der ikke bør føres vidner, før amtmanden kommer hjem. Til den tid eller til seksugersdagen opsættes sagen. Tomas Jensen Koch, klitridder, har ladet snuse efter klittag og fremlægger syn. 16. april.

Søren Andersen, foged på Søgård, jomfru Karen Dyres fuldmægtig, har ladet syne Søgård i inspektør Christian Henrik Peters hans fuldmægtigs nærværelse, Bygningernes tilstande beskrives, og hvad der er pløjet og sået i indmark og udmark.

Niels Pedersen, foged på Torp lader irettelægge en forbudsseddel, hvorefter Peter Lassen i Randers lader forbyde alle at græsse deres kvæg på Torp mark og fædrift, samt al tørveskær - undtagen sognepræsten; som er bevilget at lade skære en del tørv, af Peter Lassen og doktor Schønning.

Otte Otsen i Kærup på Hannæs på Jens Sørensen, forvalter på Bratskov, hans vegne har ladet stævne Niels Lange til Kølbygård for penge, som sal. Lucas Lange og hans søskende er blevet skyldig efter obligation med pant i jordegods. Da pengene ikke er betalt til tiden, vil han gøre udlæg for restgælden 408 rdl. og vil nu indføres i noget gods. Dernæst fremlagde Otte Otsen en kommissionsforretning mellen Jens Sørensen og Lucas Lange 1668, og et udtog af pantebogen i Viborg, hvorefter Vibeke Lange til Kølbygård har pantsat til borgmester Hans Svane i Vejle for 600 rdl. en gård i Østerild sogn, kaldet Vestergård. Han forlanger nu, at Niels Lange skal indfri obligationen med renter fra 1668.

Kendelse: Da Jens Sørensen allerede en gang har ladet sig indføre i gods ved kommissarier, og da obligationen ikke fremlægges, henvises denne sag til landsdommerne.

Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, på forvalter Peder Pedersens vegne fremstiller to mænd, der har været hos Mads Bådsgård i Hansted og advaret ham, at han skulle blive ved sin gård og tage vare på den som før, hvorimod den opsigelse, han har gjort, ikke skal komme ham til skade. (3/6 1673).

Niels Bårdsen i Kåstrup tiltaler Will Christensen i Skårup (Nors sogn) og Anders Sørensen i Skårupgård for skyldig hesteleje.

Dom: De skal betale.

Unge Christen Christensen i Nors fører vidner på, at Peder Christensen Kjær i Malle har købt et brunt øg af Christen Pugdal i Malle og givet ham 4 sldl. på hånden. Enevold Olufsen i Malle lover at være Christen Pugdals hjemmel til samme øg. (23/4).

166

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

23. april.

Søren Rasmussen, joged på Kølbygård, har ladet syne det tømmer, som var blevet til overs, nu da arbejdet på Hunstrup kirke er færdigt. Dette tømmer er gammelt og råddent og ikke tjenlig til kirkens bygning, og det er ikke mere end 10 mark værd.

(26/3). Will Svendsen, delefoged til Ørum, har ladet stævne Tomas Jensen Koch og vil føre vidner.

Kendelse: Det tillades ikke at føre vidner, før amtmanden er kommet hjem. Laust Andersen i Skovsted har ladet stævne folk i Sennels sogn og Laust Ballerum i Hillerslev for skyldig restance af kongetienden i Sennels sogn. Dom: De skal betale.

Kvartermester Starch af Thisted har ladet stævne Christen Pugdal og Peder Christensen Kjær i Malle for tiltale, han har til dem.

Opsat 14 dage. (16/4). 30. april.

Christen Høy i Nors på Hans Zoegas vegne har ladet syne brystfældighed på den gård i Skovsted, som Tomas Jensen fradøde. Raling, lade og et hus øster i gården.

Christen Høy lader syne græsningen til den øde gård i Nors, som Christen Laustsen sidst iboede og frarømte.

Anders Smed i Hunstrup tiltaler Peder Nielsen Knudgård i Strubesig i Vester Vandet for 3 1/2 slettemark, som han blev skyldig på en hest.

Dom: Han skal betale.

12/4). Søren Laustsen i Bloksgård på Laust Sørensen i Roer hans vegne har ladet stævne Ing Laursdatter i Roer med hendes børn til registrering og vurdering i boet efter sal. Christen Sørensen i Roer. Til stede Søren Christensen i Roer på sin moders vegne og sine egne og medsøskendes vegne. Laust Sørensen og Oluf Sørensen ibd. på egne vegne, den sal. karls søskende, og Christen Nielsen i Hjardemål på Karen Sørensdatters vegne (karlens søster). På hendes vegne ønskede Christen Nielsen fædrene og mødrene arvelodder samt arv efter hendes broder, sal. Anders Sørensen. Ing Laursdatter i Roer fordrede arv, som hendes husbond. sal. Christen Sørensen, kunde tilkomme efter hans to søskende, Anders og Christen Sørensen, men intet skifte blev fremvist. Ing Laursdatter blev spurgt om en arvelod, som sal. Christen Sørensens søster, Karen Sørensdatter skulle have efter hendes fader, Søren Christensen i Roer. Hun sagde, at arven

var i hendes bo, men hun kune ikke betale. Laust Sørensen lovede at betale al bortskyldig gæld og forpligtede sig til at give sin søster Karen Sørensdatter 2 rdl. årlig i 6 år, mod at han beholdt boet. (Sagen fortsætter).

167

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

Laust Sørensen i Roer får afkald fra sin broder Oluf Sørensen for arv efter hans forældre Søren Christensen og Else Christensdatter, som begge boede og døde i Roer i Hiardemål sogn, og for arv efter hans søskende, Anders Sørensen, Christen Sørensen og Dorte Christensdatter.

Oluf Sørensen bor også i Roer. (12/8 1673). 7. maj.

Mads Mikkelsen i Toupie tiltaler Christen Simonsen i Klstrup for penge, han reterer til Østerild kirke.

Opsat 6 uger.

Anders Jensen, som har Niels Christoffersens gård i Hovsør i fæste har ladet syne gårdens brøstfældighed. Niels Christoffersen er rømt.

Knud Bertelsen i Brund fører vidner på, at da han og hans folk lå i deres senge søndag sidst var 3 uger, kom Jens Munks dreng i Brund, Jens Pedersen ind i hans gård og løb fra en port? til den anden, slog og gennede hunden i huset, råbte at han ville have øl og brændevin for sine penge, og da han ikke kunne få det, løb han af gården, truede og undsagde folkene i gården og udenfor, og sagde, at han skulle vel ramme dem inden St. Mikkels dag.

(21/11 1671). Niels Lauritsen i Vesløs, skriver til Hannæs ting lader fremkalde alle Østerild mænd, og spørger, om det ikke er dem bevidst, at de har ydet åbodskorn til Peder Andersen på Bjerg i Thisted for sidste år som for forrige åringer. De svarer, at det har de gjort efter den akkord, de gjorde med Peder Andersen. Tienden har de ydet til kirken. (19/11).

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, på Niels Langes vegne forbyder al brug i husbondens endels ejendom Krenge og Esdahl, og at bjerge Klittag, sener og grå ris der. Han forbyder også ulovlig sæd i husbondens bønders jorder, ulovlige veje, fiskeri, ulovlig græsning, tørvegrøft m.m'.

14. maj.

(26/3). Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, på forvalter Peder Pedersens vegne tiltaler Østerild sognemænd, fordi de har ført deres korn af marken uden at tiende efter opsættelse af 26. marts, og forlanger dem straffet.

Dom: Da kongens tiende af Østerild sogn endnu ikke er bortfæstet til nogen, og bonden ikke før høsten er forbudt at hjemføre kornet, og bonden ikke vidste, til hvem tienden skulle leveres, kan jeg ikke lade bønderne overgå nogen ransdele, men eftersom præstens og kirkens tiende er betalt,

ved jeg ikke andet at kende, end at hver bør sin lovlige og bevislige tiende af deres avl betale inden 15 dage.

(23/1). Andreas Peckels, kgl. privilegeret mand og tjener over det forsunkne (senere: fordrukne) gods (gods som opfiskes fra havbunden) tiltaler inspektør over de jyske strande, Christian Henrik Peters på Ullerupgård for at have tilegnet sig nogle jernstænger, som var fisket op af havet ved Svenstrup i

168

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

Hanherred imod Andreas Peckels privilegier. Han beskylder ham for at have afregnet med Tøger Lassen (på kongens vegne, der åbenbart skulle have en tredjedel af det opfiskede) men gjort forkert afregning, hvorfor Andreas Peckels måtte give mere jern. Der skulle være opfisket 4961 1/2 stænger jern. Peters beskyldes for at have jaget Peckels folk bort, og kræver erstatning. Mange dokumenter irettelægges. Inspektøren er bortrejst. Sagen opsat en måned. (28/1 1673).

21. maj.

(30/4). Morten Andersen, rådmand i Thisted, på Anne Simonsdatters vegne tiltaler Laust Sørensen i Roer og hans medarbejdere for 6 års løn, som hun har til gode, fra hun tjente sal. Christen Sørensen i Roer.

Laust Sørensen svarer, at hun har fået fodring, korn og fæmøn såvel som penge, hvad han kan bevise, så hun har intet til gode. (9/7).

Will Svendsen i Brund, i denne sag forordnet dommer i herredsfogedens sted. Peder Andersen på Bjerg tiltaler Jacob Ulf og Christen Simonsen i Klastrup efter en dom her af tinget 21/11 sidste år, hvorefter Christen Jensens enke i Østerild Vesterby og hendes søn Jens Christensen skulle betale arbejdspenge for 1662 og 1663, men Peder Andersen ville lade sig nøje med 7 rdl., som Jacob Ulf og Christen Simonsen sagde god for, hvorfor de kræves for pengene.

Opsat 8 dage, da Jacob Ulf er ved landstinget. (Sagen fortsætter).

Christen Simonsen i Klastrup på egne og Jacob Ulfs vegne tiltaler Jens Christensen i Østerild og kræver, at han skal betale dem 7 rdl., så de kan tilfredsstille Peder Andersen.

Dom: Han skal betale. (16/7). 4. juni.

Will Svendsen udsteder dette vidne.

Jacob Ulf, herredsfoged, fremkalder vidner, bl.a. Christen Jensen Klov i Vorring, som bekræfter, at det bol i Nors af forrige Kaptajn Villum Villumsens gods, som Jens Sørensen sidst i fæste havde, af 4 td. hartkorn, har været øde fra Philippi-Jacoi 1671 og der er ingen sæd sået, og ingen har villet antage sig ejendommen for skatterne at betale.

Niels Laustsen i Hesseldal fremkalder synsmænd, der har synet Peder Vodtborgs diger for hans ager og eng. Samme dige var ikke så forsvarligt

at der kunne holdes fæmon ude, og engdiget var ikke højere end til deres bukseliv (?) og der er kun 2 lag digetørsvomme steder. (9/9 1673).

11. juni.

Unge Christen Christensen i Nors på lensherren Jørgen Friis hans vegne har ladet foretage syn over Søgård og gårdens brøstfældighed. Indstævnet er inspektør Christian Henrik Peters.

169

Hillerslev Herreds Tingbog- 1672

Niels Andersen i Kortegård på hr. Oluf Jacobsens vegne har ladet syne den gård i Østerild, som Anders Mikkelsen før havde i fæste, og som Søren Mortensen nu har fæstet. Præsten har ladet opføre to nye huse. Der mangler noget tag på den gamle bygning.

Søren Rasmussen på Niels Langes vegne har ladet syne Tagmark og Kok eng. I bøndernes skifter så synsmændene hulgrøfter.

Niels Laustsen i Hesseldal og Peder Jensen Baun i Søborg tager hinanden i hånd på, at de herefter skulle være gode venner med hinanden, og den tvistighed, som havde været dem imellem, skulle være død og magtesløs.

18. juni.

Niels Pedersen, foged på Nørtorp, tiltaler folk i Hansted for resterende kongetiende.

Dom: De skal betale på Torp inden 15 dage.

Mikkel Langballe til (!) Nebel har ladet så korn i en øde gårds jord i Sennels som major Lahaj (de la Haye) er berettiget, og som Christen Jensen Boddors (Bojers) enke sidst iboende. Han tilbyder, at hvis nogen vil antage sig gården, skal det såede korn undes ham, og han skulle få gode vilkår med landgilden, så han kunne være ved magt.

25. juni.

Jens Nielsen Smed i Kløv opsiger sin gård, som han ibor og er tjener til Kølbygård.

Christen Ibsen i Hillerslev og Poul Jensen i Brund, kirkeværger, har ladet syne et hus, som står østen til Hillerslev kirkedige og kaldes Vognhus. Det kunne ikke være over 1 rdl. værd. '

Peder Sørensen i Rær opsiger sin gård til ejeren, sal. Anders Lydersens hustru, Maren Clemedsdatter i Års. (Århus). (16/7).

Will Svendsen, delefoged til Ørum, på sin principals vegne advarer folk i Østerild, at de skal være betænkt på at yde deres tiende, før de fører kornene af agrene.

Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, tiltaler Ørum tjenere her i herredet for restancer efter restanceliste.

Dom: De skal betale.

Unge Christen Christensen i Nors på Ejler Jacobsens vegne har ladet syne engen ved Bromølle å. Der var gravet tørvepøtter. Det mentes, at det kunne blive Bromølle til skade.

170

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

Unge Christen Christensen i Nors på Ejler Jacobsens og medarbejders vegne tiltaler nogle af deres tjenere for restancer.

Dom: De skal betale.

Onsdag 3. juli. (2. juli var Vor Frue dag).

Jens Nielsen i Villerup, ridefoged over Vestervig Kloster og underliggende gods, har ladet syne Søren Poulsens gård i Skovsted. Brøstfældigheden anslås til 10 sldl.

Christen Christensen i Hunstrup og Christen Sørensen i Klastrup, kirkeværgere, forbød Peder Iversen i Hjardemål og Jens Jørgensen i Lønderup at føre deres korn hjem, før de har tiendet.

Christen Høj og unge Christen Christensen i Nors har ladet stævne Anders Christensen i Nørgård i Skinnerup til på tirsdag til vidnespår, og nogle mænd fra Øster Vandet til at besigtige nogen håndgerning med pløjen og såen, som er gjort i Skinnerup bys fælled. (9/7).

9. juli.

Mikkel Mikkelsen Langballe, forvalter på Nebel på sin principals, Johan von Buchfelds vegne har ladet stævne Mads Mikkelsen, tjenende på Momtoft, og Else Christensdatter i Hjardemål Mølle hos hendes forældre, begge før tjenende i Nebel for lejermålsbøder.

Dom: De skal betale.

(21/5). Morten Andersen, rådmand, på Anne Simonsdatters vegne tiltaler Laust Sørensen i Roer og hans medarbejders for løn. Søren Laustsen i Bloksgård møder og mener, at ingen tredje ting i dag bør udstedes, før sigtelsen bliver bevist. Opsat 14 dage, da sagen rejses over dele. (16/7).

(3/7). Christen Høj og unge Christen Christensen i Nors har ladet stævne Skinnerup bymænd til vidnespår angående en håndgerning i Skinnerup bys fælled.

Morten Andersen, rådmand i Thisted, svarer på Anders Christensens og Jens Christensens vegne, at der ikke bør vidnes før jorddrotterne er stævnet. Christen Høj og Christen Abildsen (= altså unge Christen

Christensen) mener, at det ikke behøves, da der kun er tale om håndgerning.

Kendelse: Der kan føres vidner. (Sagen fortsætter).

Der føres vidner i ovennævnte sag. Christen Jensen af Skinnerup mindes 50 år. Han vidner, at i den tid var den mark, der kaldes Leckebach på Skinnerup sognemark ikke blevet pløjet eller besået, men hver mand i byen har haft det i fri fælled til i drift og grøft. Mads Andersen mindes 50 år, Mads Ibsen over 40 år, Mikkell Nielsen 35 år, Jep Mikkelsen 35 år, og de vidner det samme. Christen Pedersen har boet i Skinnerup i 32 år. Tomas Nielsen mindes 30 år, Peder Tomsen 30 år, Jep Christensen 20 år og vidner det samme. Indstævnet er Anders Christensen og Jens Christensen, begge i Nørgård i Skinnerup. (16/7).

171

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

Christen Høj i Nors fremæsker af Anders Sørensen ved Østerild kirke kvitteringer for, hvad han og hans konsorter kunne være skyldig af den gård, han havde lejet af Jørgen Hansen (i Horsens), og som Mads Pedersen sidst iboede og fradøde.

Anders Sørensen fremviser to kvitteringer, begge på 16 rdl., hvorefter Christen Høj forpligtede sig til at holde Anders Sørensen fri for disse 16 rdl. Angående de 4 rdl., som restede efter kontrakten, da hvis husbonden ikke vil efterlade dem, skal Anders Sørensen betale dem til Jørgen Hansen, så det kan blive Christen Høj uden skade.

Christen Høj har ladet syne et hus Lerhøj (i Nors), som står på et stykke jord, der tilhører fru Elsebe Luna. Det var kun 1 sldl. værd.

Jens Christensen Kåstrup i Brund på egne og medbrødre forlovningsmænd for kongetienden i Hillerslev sogn forbyder alle og enhver, nemlig mester Anders i Thisted, Dirich Villumsen, Christen Kjelstrup, Morten Tomsen, Emmike Eriksen, Laust Tomsen og Simon Jensens karl på Bjerg i Thisted ved navn Niels, samt nogle folk i Hillerslev sogn at føre korn hjem, som de har sået på Hillerslev mark i dette år, før de har tindet kongetienden på kær og neg.

Jens Christensen Vandet i Kåstrup får afkald fra Peder Christensen i Hillerslev, Christen Mikkelsens søn, på sin hustrus Mette Pedersdatters vegne for arv efter hendes forældre Peder Christensen og Ing Christensdatter, som boede og døde i Lille Hillerslev, samt for arv efter hendes oldefader (bedstefader) Christen Jensen, som boede og døde i Sennels. (Sagen fortsætter).

Forlig og kontrakt om ovennævnte arvelodder mellem Jens Christensen Vandet og Peder Christensen. Jens Vandet skal give Peder Christensen 50 sldl., hvoraf de 30 sldl. nu er betalt i retten.

16. juli.

Christen Bertelsen i Skovsted, delefoged til Vestervig, lader stævne Vestervigs bønder i herredet, som resterer med afgifter, efter restanceliste. Tingsvidne. (Sagen fortsætter).

Christen Bertelsen kræver dom l ovennævnte sag. Dom: De skal betale.

(25/6). Peder Sørensen i Rær opsiges fæstet af den gård, han bor i, til ejeren, sal. Anders Lydersens hustru Maren Clemedsdatter i Års by (Århus), og den kontrakt han havde med hende om gården.

Søren Christensen i Vorringgård, kirkeværge, forbyder Anders Christensen på Gad i Nors, Kirsten Terchildsdatter ibd. og Tomas Andersen i Vorring at hjemføre deres korn, før der er tiendet.

172

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

Jens Nielsen, ridefoged til Vestervig har ladet stævne Søren Poulsen i Skovsted og irettelægger et synsvidne af onsdag 3/7, hvorefter Søren Povlsens gård var brøstfældig for 10 sldl. Han kræver nu de 10 sldl. betalt.

Søren Poulsen svarer, at hans hjemmel ikke er svækket, og at han nu som før stod for sin gård, hvorfor han mener, at han bør frikendes for tiltalen, men han forpligter sig til at opbygge gården, når kornet er i hus, det meste og bedste, der er ham muligt.

Dom: Da Jens Nielsen alene søger Søren Poulsen for bygfald, skal denne straks eller med det allerførste forfærdige gården med tømmer og tag og ler, som for et fuldt syn kan stå. (27/8).

(9/7). Christen Høj i Nors og unge Christen Christensen ibm. på deres principalers vegne har ladet foretage syn over en del af Skinnerup mark ved synsmænd fra Øster Vandet. De vidner, at de efter Christen Højs og Abilds Christen (altså = unge Christen Christensen) deres anvisning var på et stykke ejendom på Skinnerup Mark, som kaldes Lechi back, som var 57 skaft eller drav bred tvært over, som var lyng, tørvegrøfter og myreknakker, og nogle nye tørv var gravet på samme åsted, og gamle tørvestaksteder, og i sydvesthjørnet var pløjet og sået havre 18 drav lang og 9 drav bred, som er opbrudt i år, i sydøsthjørnet 10 drav bredet og 58 drav langt, . i nordøsthjørnet 64 drav langt og 14 drav bredet pløjet og sået med havre. De så på et sted et stykke gammel runnel, som syntes at have været en told, 58 drav langt. Vesterad 78 drav var der hverken runnel eller told, på søndre side af lyngen var et stykke runnel, som syntes kunne have været en told, fra østerende og vesterad var den 58 drav i længden.

Indstævnet Anders Christensen og Jens Christensen i Nørgård. Synsmændene var til vedermålsting med Christen Høj og Christen Abildsen i Nors. (6/8).

Will Svendsen i Brund udsteder disse og efterfølgende domme.

Jacob Ulf i Kløv på Søren Christensen i Stistrup hans vegne tiltaler Anders Pedersen i Nørby i Tveds sogn for restance til sin gamle husbond, Hans von Mollengratt i København.

Dom: Han skal betale.

(21/5). Peder Andersen på Bjerg i Thisted tiltaler Jacob Ulf i Kløv og Christen Simonsen i Klastrup for 7 rdl., de havde sagt god for.

Dom: De skal betale 3 1/2 rdl. (13/8).

Tomas Nielsen i Skinnerup på sin husbonds Joachim Irgens til Vestervig hans vegne fremfører vidner, der bekræfter, at Maren Christensdatter, nu boende i Lille Døvhul, 1671 sad til huse i Hinding i den gård, Søren Jespersen sidst iboede og fraflyttede, og da blev en toft ved gården pløjet og besået med vårrug, og der blev sat kål i kålgården.

Etvidne siger, at han ikke ved om hun høstede kornet og førte det hjem.

Jens Nielsen i Lille Døvhul mødt på sin hustrus, Maren Christensdatters vegne og begærede genpart af tingsvidnet. (6/8).

173

Hillerslev Herreds Tingbog - 1672

(9/7). Morten Andersen, rådmand, på Anne Simonsdatters vegne tiltaler Laust Sørensen i Roer og hans medarbejdere for 6 års løn for de sidste 6 år, hun havde tjent sal. Christen Sørensen i Roer. Hun havde tjent der i 18 1/2 år.

Sagen opsat en måned. (27/8). 23. juli.

Anders Monsen, som nu har Søren Kjeldsens gård i Nørby i Tved i fæste har ladet syne gårdens brøstfældighed. Søren Kjeldsen døde fra gården. (5/2 73). Christen Bertelsen i Skovsted, delefoged til Vestervig, tiltaler nogle af Vestervigs bønder i herredet for restancer.

Dom: De skal betale. 30. juli.

Simon Pedersen i Nors får afkald fra Niels Andersen på Ballerum for arv efter hans datter, Maren Nielsdatter, Simon Pedersens sal. hustru. (Sagen fortsætter).

Simon Pedersen i Nors forpligter sig til at give Niels Andersen på Ballerum 10 td. byg, rest på arv efter hans hustru, Maren Nielsdatter. (27/5 73).

Unge Christen Christensen i Nors på Anne Arenfelds vegne tiltaler Maren Nielsdatter, Niels Mikkelsens datter i Hov, for lejermål. Hendes barnefader er Niels Kusk på Ullerupgård. (Efter tingsvidne 5/12 1671). Niels Kusk, som efter beretning endnu skal tjene på Ullerupgård, tiltales nu for lejermålsbøder.

Han skal betale. 6. august.

Bertel Pedersen Lerche på amtsmandens vegne æskede i dag, om ingen af sal. Christen Brixens såvel som Simon Christensens (Løber)s husbonder ville antage sig den sag, som der er tvivl om, og udføre den efter lands lov, da tilbyder amtmanden at tage sig af sagen og udføre den. Jens Brixen i Hansted blev spurgt, om han vidst, hvem der var hans broders banemand, eller han havde nogen mistænkt. Han svarede, at han ingen vidste eller havde mistænkt. Ingen var mødt på Simon Løbers vegne. (13/8).

Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, har ladet syne Niels Sørensen i Hestkjær. På hans hoved var huden af, og hud og kød sprukken. På højre side af hovedet var huden af og var resen (ophovnet), og over hans højre øje var han blodig såret og resen. Hans venstre hånd var resen, og synsmændene tykte ikke, han kunne røre den.

Indstævnet er Niels Bårdsen i Kåstrup og hans søn Bertel Nielsen samt Anders Kjeldsen i Hillerslev. (Sagen fortsætter).

174

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

Niels Sørensen i Hestkier sigter Niels Bårdsen i Kåstrup og hans søn Bertel og Anders Kjeldsen i Hillerslev for hans skade. Der blev fremlagt en skriftlig sigtelse, hvorefter Niels Sørensen i Hestkier St. Olufs markeds dag den 22. juli kørte fra Thisted hjem til sit hus. Da kom Niels Bårdsen, hans søn og Anders Kjeldsen kørende og nåede ham, og da holdt Niels Sørensen stille og bad dem køre frem, men de holdt lige side med ham. De holdt stille og snakkede med Niels Sørensen, og så stod han af vognen på Bisgårds jord sønden fra Holberg og gik lige frem ad vejen. Da blev han slået ned af Niels Bårdsen og de to karle. Så slog de ham, så længe han kunne sanse, og så længe han ikke selv ved. (Sagen fortsætter).

Will Svendsen på Niels Hestkiers vegne har ladet stævne vidner. Niels Bårdsen bemyndiger to mænd til at optræde på hans vegne, da han er på rejse, og derfor lovligt forhindret. Et vidne siger, at da vognene var på siden af hinanden, sagde Niels Hestkier: Kør frem! Niels Bårdsen sagde Nej. Så stod Niels Hestkier af sin vogn og gav Niels Bårdsen og de to karle brændevin af et lidet glas, og han vidste ikke årsag til slagsmål. Niels Bårdsen og de to karle gjorde Niels Hestkier den skade, og Niels Bårdsen slog vidnet med vognkæp. Et andet vidne så, at Niels Hestkier lå ved vognen, og to mænd stod der og bad ham hjælpe Niels op på vognen. Så gik de til ham og løftede ham på vognen, men da vidnet tog sin hånd fra hans hoved, var den fuldt af blod. (13/8).

(16/7). Christen Høj i Nors og unge Christen Christensen fremfører vidner. Søren Smed i Vorring mindes 50 år, og da har lekki bakke i Skinderup været fællede. Christen Torsen i Tingstrup mindes 47 år, Peder Jensen ibd. 40 år, Niels Andersen ibd. 40 år, og Jep Christensen i Hillerslev 39 år. De vidner ligesom Søren Smed.

Christian Abildsen i Nors på Anne Arenfelds vegne lader fordele synsmænd, der har synet kornskade på hendes jord, men ikke var mødt til at afhjemle synet for retten. (15/10).

Samme stævningmænd har (på Anne Arenfelds vegne) stævnet vidner og inspektøren på Ullerupgård (Christian Henrik Peters) til vidnespår. Vidner beretter, at den 16. maj nægtede Christian fru på Momtoft hendes brændevinskedel, og den 17. maj lod fru binde et klæde om den og lod den forsegle med tre segl med fruens signet. Siden efter havde de (folkene på Ullerupgård ?) palle Smed på Ullerupgård og skulle gøre ved kedlen, fordi de ville bruge den. Da så vidnerne, at Karen Poulsdatter i Jørgen Jensens (fogedens) nærværelse og påsyn rev fruens segl fra kedelen, og nu for kort tid siden, den tid, da fru ville brænde hyldevand, havde hun nogle gange bud efter kedelen og måtte ikke få den, før på sidstningen, de lod Christen Fyrup få den. Da var der ingen segl for den, da han modtog den, og da den kom til Momtoft, så de og flere, at seglene var slet fra den.

Laust Sørensen i Hov og Christen Pedersen ibd. vidner, at de forgangen vårdag ved Volborgdagstid var på Ullerupgårds mark, og der så de et stykke jord norden Ullerupgård, som var opbrudt og ugødet 36 drav i bredden uden 2 eller 3 skp. bygsæd på vestre ende og sønder side, som var gødet, alt det andet var ugødet den gang.

175

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

Mads Mikkelsen på Momtoft og Christen Pedersen i Gasbjerg Mølle vidnede, at de så, at der kom 5 vogne fra Salling en gang og 6 en gang, og da de kørte fra Ullerupgård, var der halm på vognene.

(16/7). Jens Nielsen, ridefoged til Vestervig, har ladet syne en toft og en kålgård ved den gård i Hinding, Søren Jespersen fraflyttede. Der havde været sået i toften og plantet kål i kålgården.

Indstævnet er Maren Christensdatter i Lille Døvhul. 13. august.

(5/8). Christen Bertelsen i Skovsted, defoged til Vestervig, har ladet syne og besigtige en mand, som var fundet død under bjerget sønden for Bådsgård (i Hansted), liggende på en grøn plads ved vejen, næsegrus. Han havde strømper og sko på benene og et par hvide, uldne vanter på hænderne, et lidet lærredsklæde om halsen, et par vadmels bukser og trøje både uden- og inden-klæder og hvid vadmelskjorte. De vendte liget om på ryggen og overså hans legeme og synede ham, men de kunne ikke kende noget på ham, som kunne være hans sårbane eller årsag til hans død. Han hed Christen Brixen og boede i Hansted. Det syntes dem, som han af alderdom og skrøbelighed kunne være faldet og blevet hastig død.

Søren Nielsen af Thisted på hr. Mikkal Nielsen, sognepræst til Tæbring, hans vegne har ladet stævne Jørgen Lykke for Gudum Klosters port og for Søgårds port. Desuden er stævnet Christen Tomsen og Anders Tomsen, som bruger Øster Vestergård i Nors, og stævningmændene talte med deres fader. Desuden er stævnet Peder Madsen, Christen Nielsen og Niels Andersen, som bruger halvparten af den gård i Nors, som Christen Laursen boede i år 1664. Irettelagt en obligation fra Jørgen Lykke til hr. Mikkal Nielsen på 260

redl. af 1664 med pant i efternævnte bøndergårde i Nors, en gård, som Peder Madsen påbor, skylder 12 td. og 1 svin, og Christen Laursen, skylder 4 td. byg, 2 td. havre.

Da gælden ikke er betalt, sætter Søren Nielsen i rette, at gårdene bør følge hr. Mikkel Nielsen til brugelighed.

Dom: Gårdene bør følge hr. Mikkel Nielsen og svare til ham, til de bliver lovligt indløst. (Sagen fortsætter).

Søren Nielsen forbyder ovennævnte bønder at bortgive, bortflytte eller andetsteds lade fortære noget af dette års avl, og byder dem herefter at svare til hr. Mikkel Nielsen.

(16/7). Will Svendsen i Brund udsteder dette vidne:

Jacob Ulf i Kløv, herredsfoged, og Christen Simonsen i Klastrup fremlægger kundskab fra to mænd, der 5. februar skulle gøre regnskab mellem Jens Christensen i Østerild Vesterby og Peder Andersen på Bjerg i Thisted, og da blev Jens Christensen skyldig til Peder Andersen 7 rdl., som Jacob Ulf og Christen Simonsen sagde god for. Jens Christensen lovede at holde Jacob Ulf og Christen Simonsen skadesløs.

176

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

(15/10). Oluf Christensen Bådsgård i Hansted på Morten Tomsen, rådmand, hans vegne i inspektørens fravær har ladet syne en slump vin i en tønne, som var indstrandet for Hansted, og som synsmændene vurderede til 5 sldl.

Søren Christensen i Sennels pantsætter noget korn på hans mark til Christen Bertelsen i Skovsted på hans principals vegne.

Registrering og vurdering i boet efter sal. Jens Christensen, som boede og døde 1 Holder. Ejeren er sal. Poul Salmandsens hustru, Maren Terkildsdatter. Gælden overstiger formuen.

(6/8). Søren Christensen i Sennels, på Niels Bårdsen i Kåstruup hans vegne efter lensherrens befaling, fremlægger en kundskab fra Peder Lauritsen i Langgård og Margrete Pedersdatter, tjenende i Langgård. De havde set en karl ligge på Bisgårds jord, da de kørte fra marked, og en karl stod og slog ham, men hvem de to karle var, vidste de ikke. De så også, at Niels Bårdsen og hans søn Bertel og Jens Hansen i Vigsø stod et stykke borte, og at den, som slog den karl, der lå på jorden, løb nordpå.

Peder Christensens hustru i Nors, Kirsten Laursdatter, vidner, at St. Ols Markedsdag gik hun fra Thisted og hjem, og da hun kom mod Thisted Bisgårds jord, satte hun sig ned og gav sit barn patte og lod det die. Da så hun, at Anders Kjeldsen i Hillerslev løb hastig nord med vejen, og Niels Sørensen i Hestkier løb efter ham med en stor kæp i hånden og bad ham bie, den tyv og den skælm, som han kaldte ham. Da han havde løbet en stund efter Anders Kjeldsen, vendte Anders Kjeldsen sig om og slog ham omkuld og gav ham mange slag, og da var Niels Bårdsen og hans søn ikke hos dem og gjorde ikke noget overfald, men ingen anden gjorde Niels

Sørensen skade end Anders Kjeldsen, hvad Anders Kjeldsen var hårdelig nødt til.

Peder Pedersen Bisgård i Thisted, der kom nordfra og ville gå hjem, vidner, at han så sig tilbage, og da så han, at Anders Kjeldsen kom løbende og Niels Sørensen bagefter, og Niels Sørensen kaldte ham nogle gange en tyv og en skælm og jagede Anders Kjeldsen, og Niels Bårdsen og hans søn var ikke hos dem.

Peder Christensen i Hillerslev vidnede, at da han st. Olsdags marked kørte han hjem og kørte forbi Niels Bårdsen og Niels Hestkjer. Da sad Niels Bårdsen og hans søn i hans vogn. Da han kom lidt nordpå, så han sig tilbage, og da kom Anders Kjeldsen løbende og Niels Hestkier bagefter med en slude i sin hånd og han så, at Anders Kjeldsen slog Niels Hestkier, men ikke at Niels Bårdsen eller hans søn var der, da slagsmålet skete.

Clemed Christensen i Bjerre vidnede, at han ikke hørte, at Niels Bårdsen eller hans søn gav Niels Hartkier et ondt ord, eller så, at de slog ham. (Sagen fortsætter).

(Tilføjet) Unge Christen Christensen i Nors på Anders Kjeldsens vegne efter fru Anne Arenfelds befaling. Begærede - - -

Will Svendsen i Brund på sin principals vegne gav last og klage over dem, der havde gjort Niels Sørensen Hestkier den skade efter syn og besigtigelses-vidne.

177

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

20. august.

Niels Lange til Kølbygård lader advare Jens Smed i Kløv, at han skal blive ved sin gård, da hans opsigelse ikke skal være gyldig.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, på fru Elsebe Juls vegne til Brusgård har ladet syne Østerild Korskår. I Mads Tomsens skifter sås tørvegrøfter, en del skortørsv var ført bort og andre stod på foden. Grøften syntes gjort i år. Morten Andersen, rådmann, på Maren Terkildsdatter, Poul Salmandsens enke hendes vegne irettelægger en akkord mellem hende og hendes mands arvinger: Karen Poulsdatter, den sal. mands søster, boende i Nors med sin søn og værge, Poul Nielsen, yngste Poul Enevoldsen i Agerholm, Karen Enevoldsdatter i Torsted, Christen Enevoldsen i Torsted og Maren Enevoldsdatter, gift med Jens Salmonsens i Torsted (mandens søsterbørn). De erklærer, at de har fået deres arv, så enken kan beholde resten af boet, løst og fast, rørendes og urørendes, skødet gods, forlenings- og pantegods, tilstånde gæld, skuder og bådparter. De giver afkald og kvittering. (27/8).

Peder Andersen Bagge ved Klitmøller tiltaler en del folk for skyld efter obligationer. (Afskrevet).

Dom: De skal betale osv. 27. august.

(16/7). Jens Nielsen i Villerup, ridefoged til Vestervig, har ladet to mænd syne og forfare, hvad kvæg Søren Poulsen i Skovsted tilhører og er i hans besiddelse. Han refter med afgifter, og det forbydes ham at afhænde noget af kvæget, før han har tilfredsstillet sin husbond. (Sagen fortsætter).

Jens Nielsen af Vestervig irettelægger et skriftligt vidne, hvori der vidnes, at en karl af Vestervig, der hed Christen Koch, kom gående mod Christen Bertelsen i Skovsted østen til Peder Andersens i Skovsted, og Christen Koch tog et gammelt øg med føl og en sortbrun hest, der stod i tøjlr, og som tilhørte Søren Poulsen i Skovsted. Så kom Christen Sørensen, Søren Poulsens søn, løbende fra hans gård og tog fat i tøjrene til hesten og hoppen og ville have taget dem fra Christen Bertelsen. Så kom Christen Sørensen og Christen Koch i slagsmål, og Christen Koch slog Christen Sørensen i hovedet med en stor kæp, så han næsten kom omkuld, men Christen Bertelsen gjorde ikke Christen Sørensen noget. Så løb Christen Bertelsen og Christen Koch vestpå med hestene, til de kom til Niels Andersens led, og Christen Sørensen og hans søster Karen fulgte efter dem.

(20/8). Bertel Pedersen Lerche på kgl. majestæts og rettens vegne og på lensherrens vegne har ladet stævne Maren Terkildsdatter, sal. Poul Salmandsens i Vester Vandet og fremkalder Peder Markorsen og Mikkel Rasmussen, lensherrens tjenere, som vidner, at det er dem bekendt, at den dag, Poul Salmandsen blev begravet, blev der trakteret i huset med øl og mad, både præster, borgere og bønder. (Sagen fortsætter).

178

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

Bertel Pedersen Lerche sætter i rette, at enken som en ufri person er pligtig til at betale bøder og begærer dom.

Morten Andersen af Thisted på enkens vegne begærer opsættelse.

Kendelse: Da sagen synes mig ganske tvivlrådig, og jeg ej så hastig i den sag tør dømme, ikke heller nogen må med retten overiles, opsætter jeg sagen i 14 dage. (Sagen fortsætter).

Bertel Pedersen Lerche på lensherrens vegne æsker, eftersom Poul Salmandsen som en ufri mand har haft frit jordegods, at skøderne fremlægges, og han begærer, at registrering i boet fremlægges.

Jens Nielsen af Villerup på sin principals vegne har ladet stævne to mænd, der vidner, at den sorte hoppe med føl og den tredieårs sortbrune hestplag, som der 1 dag er vidnet om, har været i Søren Poulsens gård i Skovsted omtrent fire år, og hesten er opfødt på den nævnte hoppe. (Sagen fortsætter).

Jens Nielsen af Villerup lader fremkalde synsmænd, der har synet brøstfældighed på det hus i Hansted, som Jens Brixen fradøde.

Jens Nielsen af Villerup æsker borgen af Søren Poulsen i Skovsted, som svarer, at dersom nogen tvistes, vil han stille lige så god borgen for

sig som de for dem. Dette vidne sluttes, da ikke mere deri er passeret.
(Sagen fortsætter).

Christen Høj i Nors på sin husbonds tjener, Christen Sørensen i Skovsted hans vegne og beviste ved Laust Agesen i Skovsted - - -.

Da der ikke var otte mænd til stede, er ikke videre i denne sag skrevet.

Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, lader fordele Jens Nielsen, som bruger Søren Mikkelsens gård i Østerild, og Mads Præst ibd. for skyldig rest af kongetiende.

Morten Andersen, rådmand, på Anne Simonsdatters vegne, tiltaler sal. Christen Sørensens arvinger i Roer, for seks års løn efter opsættelse af 16/7. Søren Laustsen i Bloksgård møder for arvingerne og kræver, at der ikke afsiges dom i den sag, før alle arvinger efter vor salig karl bliver lovlig stævnet.

Kendelse: Da alle arvinger ikke er stævnet, nemlig ikke den anden Christen Sørensens kvinde og børn, kan jeg ikke kende i sagen, før alle arvinger er lovligt stævnet.

Herredsfogeden Jacob Ulf advarer menige herredsmænd, at de og andre, som har noget her ved tinget at forrette, at være tiltænkt at møde hver tingdag klokken halvgåen elleve.

:i. september.

27/8). Amtmandens præcepter og fuldmægtig begærer anden gang, at sal. Poul Salmandsens efterladte enke, vil fremvise skøder, pantebreve og andre beviser, eftersom han som en ufri mand ejer frit jordegods. Han begærer også,

179

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

at registrering i boet og kontrakt mellem enken og hendes mands arvinger fremlægges.

(16/7). Unge Christen Christensen i Nors på Anne Arenfelds vegne har ladet stævne inspektør Christian Henrik Peters på Ullerupgård, og fører vidner på, at Jens Svendsens karle af Thisted kørte af Ullerupgårds eng med et læs hø i høbjergningstiden, og at Mogens Nielsens karle af Thisted også kørte et læs hø bort af samme eng, og de sagde, at det var til Laust Nielsen i Thisted.

Christen Høj i Nors på Hans Zoegas vegne lader fremkalde synsmænd. Christen Bertelsen af Skovsted hævder, at der ikke kan føres synsvidne angående klammeri mellem Christen Koch i Vestervig og Christen Sørensen i Skovsted, fordi Christen Koch ikke er stævnet.

Kendelse: Der kan ikke tillades synsvidne, før Christen Koch, som synes at være hovedmand i slagsmålet, er stævnet.

10. september.

(3/9). Søren Laursen (Andersen?) Bagge, lensherrens præceptor, æskede i dag til tredje ting det samme, som er æsket for 8 og 14 dage siden.

Hertil svarede Matthias Andersen og begærede at se præceptorens fuldmagt til denne æskning, samt at han ville sige, hvilke breve han æskede og navngive dem.

(27/8). Christen Bertelsen i Skovsted, delefoged til Vestervig, fremkalder synsmænd, der har synet skade på Christen Koch, som holder til i Handrup i Vestervig sogn. (Sagen fortsætter).

Christen Bertelsen af Skovsted har stævnet Søren Poulsen i Skovsted, hans søn Christen Sørensen og datter Karen Sørensdatter til vidne og klage. Christen Koch sigter dem og sal. Tomas Jensens kvinde Karen Laursdatter ibd. for sår og skade.

Kendelse: Da Christen Bertelsen bor i Skovsted og har været med i samme klammeri, ved jeg ikke at udstede ham noget klagevidne. (Sagen fortsætter). Derefter fremlagde Christen Bertelsen en seddel fra Jens Nielsen i Villerup, som skriver, at han har sendt sin husbonds tjener Christen Madsen (= Christen Koch) til Hillerslev herred at forrette husbondens ærinde, men han er blevet overfaldet og på morderisk vis ilde medhandlet af Søren Poulsen i Skovsted, hans søn og datter.

(27/8). Niels Bendixen, skriver i Thisted, irettelægger en dom af Thisted byting af 6/7, hvori Laurits Jensen, byfoged først fastslår, at Peder Andersen af Thisted mødte med en tingbog, som han ville skrive i, hvorimod Niels Bendixen protesterede og fremlagde et delvidne over Peder Andersen af Thisted byting 17/6 1671, at Peder Andersen var fordelt, fordi han ikke havde taget borgerskab. (Se Thisted tingbog).

180

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

Bertel Pedersen Lerche kom frem og ville gå i rette, da Peder Andersen ville skrive, men Niels Bendixen fremlagde et indlæg mod Bertel Lerche i den mening, at Bertel Lerche bør gøre bevisligt, hvorledes han kom fra Bremerholm og blev løsladt af sit fængsel der, samt forlangte, at han skulle rense sig for den vold, han er oversvoret her på tinget. Dommen lyder på, at Peder Andersen som en fordelt mand ikke bør skrive her ved tinget, og at Bertel Lerche ikke bør gå i rette, da han ikke har bevist, hvordan han er kommet fra Bremerholm, hvor det er alle bekendt, at han har været, og da han ikke er frikendt for vold eller har betalt sine voldsbøder.

Hvorpå hæderlige og vellærde Søren Bagge, lensherrens præceptor begærede tingsvidne, og at det måtte indføres, at Niels Bendixen havde sagt, at lensherrens var stævnet af ham uden skriftlig stævning.

Søren Bagge, lensherrens præceptor og fuldmægtig, fremlagde opsættelse af 27/8 og begærede dom.

Derimod mødte Mathias Andersen Kolding, forvalter på Dueholm Klosters gods, på sin principals og enkens vegne og formente, at den retsindige dommer ikke således overiler den fattige enke med retten, at han foretager sagen i seks ugers opsættelse.

Sagen fremdeles opsat en måned. (17/9). 17. september.

Herredsfogeden begærer, at herredsmændene vil møde på tinget hver tingdag ved kl. 10 eller 11 i det seneste.

Morten Andersen, rådmand, irettelagde et konsumtionsforpagtningsbrev. Amtmandens fuldmægtig begærede kopi. Morten Andersen svarer, at han skulle få den hos borgmesteren, når denne kom hjem.

(10/9). Lensherrens præceptor Søren Andersen Bagge æskede på fjerde ting de samme breve, som tidligere er æsket.

Hertil begærede Mathias Kolding, at disse breve måtte specificeres, og svarede' på enkens vegne, at hvis nogen ville købe samme gods for hvad det havde kostet, vil hun afstå godset og fremvise skøder og adkomstbreve. Ellers formener han, at så længe hun ikke sigtes for ulovlig adkomst eller hjemmel, er hun ikke pligtig til at fremvise sine breve for hvem, der begærer det. Hvad registrering og kontrakt om boet angår, da har arvingerne erklæret sig fuldt tilfredse, hvorfor han formener, at ingen anden kan have noget deri at sige, og jeg vil ikke formode, at nogen præjudicerer min principals rettighed, som han har over sit gods og sine tjenere efter kgl. skøde, hvorfor han begærer frifindelse. Desuden fremlægges kong Frederik den 3.s skøde 14/6 1664, hvori meldes at være skødet sammen med andet jordegods Poul Salmandsens påboende gård i Vester Vandet med al sin rettighed efter skødestil (til hans principal).

(24/9). Anno 1672 d. 26. septembris er denne plads fundet ledig, hvor sentensen (dommer) på forskrevne sag skulle have været indført. Testor J. Friis.

181

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

Christen Skriver i Hillerslev på major Ruses (Ruse) vegne tiltaler Mikkil Madsen i Klastrupgård og Anders Eriksen i Kjelstrup for resterende afgifter. Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, fremviser på Niels Langes vegne et agerhønsegarn, om nogen vil kendes ved det. Indstævnet er Peder Christensen, Christen Madsens søn i Klastrup, til tilbudsvidne.

Laust Sørensen i Hov, tjener til Ørum, og Mette Sørensdatter i Hove, Anne Arenfelds tjener, er blevet forligt om en vej, som Laust Sørensen og hans formænd har haft over Mette Sørensdatters toft, således at Laust Sørensen skal beholde vejen, dog på den betingelse, at han skal gøre et bed for Mette Sørensdatter med pløjning, når hun begærer det, hvorimod Mette Sørensdatter lovede at lade slå et skår over hendes ager og på forskrevne vej, når hendes korn bliver modent, for at Laust Sørensen ikke skal blive forhindret i at hjemføre sit korn.

Niels Laustsen, Skriver til Vester Hanherreds ting, på sin principals tjeneres vegne i Østerild sogn har ladet stævne Peder Andersen på Bjerg i Thisted og menige Østerild sognemænd.

Peder Andersen fremlægger et indlæg, hvori han skriver, at Østerild sognemænd 1671 og 1672 ikke har ydet deres tiende efter kgl. fæstebrev til Peder Andersen. Han har nu indanket sagen for landsdommerne, men vil venligt anmode Østerild sognemænd at afgøre sagen i mindelighed.

Niels Laustsen fremkalder vidner fra Østerild sogn, som siger, at de har betalt deres tiende til kirkeværgen og ydet Peder Andersen og hans kone åbodskorn, af det øde gods i sognet er ingen tiende indkommet, og de er blevet aksekveret for skatter af samme tiende, som Peder Andersen har i fæste. Tingsvidne. (21/1 1673). (Sagen fortsætter).

Anders Christensen i Hovsør og Søren Mortensen i Østerild på sin broder Christen Mortensens vegne, begge på Østerild sognemænds vegne giver til kende, at de har stedt og fæstet kongetienden af Østerild sogn og forpligter sig til at holde stedsmålsbrevet i god forvaring. Sognemænd erklærer, at de er lige gode om fæstet og vil stå last og brast med dem i det som ikke er øde. (8/10).

24. september.

Niels Andersen i Kortegård, den dag i herredsfogedens sted.

(17/9). Søren Bagge, lensherrens fuldmægtig og præceptor æskede og begærede enten æskningsvidne eller andet under forsegling efter dommerens udgivne løfte, og begærede tingsvidne. For det andet tingsvidne om det eller de ord, som tingskriveren her for retten af Thisted den 10. september lod falde, navnlig Niels Bendixen.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård svarede på ... (??)

Simon Pedersen i Nors har ladet stævne Christen Pedersen i Skjelsgård og irettelagde et udtog af registrering i boet efter sal. Jens Pedersen i Skjelsgård 1670, den 1. september. Blandt bortskyldig gæld nævntes 24 sldl., som kvindens

182

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

broder Simon Pedersen havde til gode. Christen Pedersen i Skjelsgård begærer udsættelse, da han siger, at noget er betalt.

(opsat 1 måned, og da skal Christen Pedersen lovligt bevise, at han har betalt noget. (22/10).

Peder Andersen på Bjerg i Thisted tiltaler Søren Christensen i Vorringgård for resterende del af stedsmål med renter. 18 rdl. 2 sk.

Dom: Han skal betale osv. 1. oktober.

På kgl. Majestæts, amtmandens og egne vegne mødte Bertel Pedersen Lerche og fremæskede, om nogen havde tiltale til amtmanden eller ham, da ville han svare. Der var ingen, som foregav noget.

Mathias Kolding på sin principals vegne og på sal. Poul Salmandsens enkes vegne i Vester Vandet æskede den dom (?), som herredsfogeden i dag 14 dage tilsagde ham anlangende lensherrens æskning på Poul Salmandsens enkes skøder og adkomstbreve.

Herredsfogeden erklærede ydmygelig, at han ikke finder plads sin dom i tingbogen at indføre, som det sig burde, eftersom han var henstævnet til landstinget og ikke til ottende dag kunne være til stede, samme sag at slutte. (8/10).

Will Svendsen, delefoged til Ørum, har ladet stævne Anne Sørensdatte, tilholdende hos Peder Borremand i Hillerslev for at angive, hvem der var barnefader til hendes barn. Hun svor, at det var en karl Niels Laustsen, der sagde, at han havde hjemme i Hanherred, der var fader til det barn, hun sidst fødte.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, har fremkaldt Helvig Andersdatte i Vester Vandet sogn, der skylder Anders Nielsen, som forleden vinter tjente unge Poul Jensen i Kløv, for hendes rette barnefader til det barn, hun går med. 8. oktober.

Niels Jensen Østergård i Vorring fremfører en person, Niels palleen af Tingstrup, som havde med sig et levende får, et fåreskind og en brun hest og en jerngreb. Han bekendte, at han havde stjålet greben og det får, som skindet var af, hos Mads Pedersen i Vorring og bar det ester i marken til en hest, som han selv havde sat i tøj ved et dige. Desuden bekendte han, at han gik tilbage til byen igen og stjal et får fra Niels Jensen i Østergård i Vorring, hvorved han blev grebet. Tomas Christensen i Vestergård i Nors og vedkendte sig hesten, som tyven tilstod selv at have lagt tøjret på. Tyvens husbond er Jacob Sparre til Råstrup. Herredsfogeden befalede de tre bestjålne at hjemføre tyven og holde ham i forvaring. (15/10).

183

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

(17/9). Anders Christensen i Hovsør har ladet stævne Johan Laursdatte i Vestergård og Mads Tomsen i Vesterby, begge i Østerild og irettelægger stedsmålsbrev på kongetienden af Østerild sogn, og kræver nu, at de indstævnte skal betale deres part af indfæstningen, som ialt er på 60 rdl. for alle sognemændene.

Dom: De skal betale.

Bertel Pedersen Lerche på lensherrens vegne efter opsættelse af 27/8 tiltaler Poul Salmandsens enke i Vester Vandet, fordi der ved Poul Salmandsens begravelse blev tracteret både præster, borgere og bønder, hvorfor han påstår hende ikendt straf.

På husbondens og enkens vegne mødt Mathias Kolding og formente, at det ikke skal bevises, at der ved begravelsen var vist overdådighed, ikke heller melder forordningen noget om bondestanden, heller ikke recessen, men alene om gejstlige og borgerlige. Dernæst irettelagde han et tingsvidne af 30. september, hvori vidner erklærer, at ved begravelsen 8/8 blev der ikke spist anderledes øl og mad, end som det altid havde været sædvanligt i huset. Ingen havde været indbudt, men uvejr og regn tvang følget ind, hvor de af kristelig medynk søgte at trøste den højtbedrøvede enke.

Dom: Da forordningen ikke egentlig specificerer bondestanden, og de på begge sider førte vidner synes noget at stride mod hinanden, henviser jeg sagen til landsdommerne.

Niels Pedersen, foged på Torp, har ladet vurdere noget fæmon efter Peder Lassens fuldmægtig Niels Madsen i Randers, hans begæring. Kvæget var drevet til Randers. Der var stude, kvier, køer, får, væddere og lam.

Niels Pedersen Trommeslager i Thisted tiltaler Niels Pedersen Rostrup i Sønderby i Tveds sogn og Tomas Andersen i Vorring for skyld efter obligationer.

Dom: De skal betale. 15. oktober.

Bertel Lerche på kgl. Majestæts og lensherrens vegne har ladet stævne Oluf Bådsgård i Hansted og tiltaler ham, fordi der er fundet klittag og hvide ris, og laden var tækket med nyt klittag, og kræver ham straffet.

Dom: Eftersom jeg erfarer både af indlægget og af recessens ord, at sådant er ære angående, henviser jeg sagen til landsdommerne. (Sagen fortsætter).

Will Svendsen i Brund på sin principals vegne fremkalder mænd, der har synet brøstfældighed på Oluf Bådsgårds gård i Hansted. Gården var brøstfældighed på stråtag, og de så hverken nyt eller gammelt klittag på noget af husene i samme Bådsgård.

(8/10). Niels Jensen i Østergård i Vorring på egne og participanters vegne tilbyder lensherren og fangens husbond den fange, der hos ham i Vorring er fængslet, om nogen, enten de eller andre på kgl. Majestæts vegne ville modtage fangen og lade ham henrette. (22/10).

184

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

Christen Laustsen i Langvad på sin sal. broders, Christen Laustsens børn i Langhov, får erklæring fra Niels Christensen, som har fæstet Langhov, børnenes forhåbende stedfader, om at han vil give dem ialt 22 sldl. Børnene er Laust, Morten, Anne og Else.

(6/8). Unge Christen i Nors på Anne Arenfelds vegne har først i høst ladet mænd syne et stykke jord, kaldet Trintoft, tilhørende Ullerupgård. De så, at der var gjort skade på kornet. To mænd havde synet Momtoft mark i høst. Der var også gjort skade på kornet. Indstævnet er inspektør Christian Henrik Peters på Ullerupgård. (5/11).

(13/8). Will Svendsen udsteder dette:

Peder Andersen på Bjerg i Thisted tiltaler Jacob Ulff i Kløv og Christen Simonsen i Klastrup for 7 rdl., som de havde sagt god for for Christen Jensens enke og Jens Christensen i Østerild, og nu, da han har fået pengene, kræver han penge for omkostninger, papir, stævningsspenge m.m.

Jacob Ulf svarer, at der allerede en gang er gået dom i sagen, hvorefter Peder Andersen har ladet sig betale og ladet sig fornøje, og mener, at der ikke bør gå videre dom i sagen.

Dom: Da den forrige dom ikke er fremlagt, udsættes sagen i 8 dage. (Ikke fortsat) (17/12 1672).

Bertel Pedersen Lerche begærer synsmænd udnævnt til at syne stenbroen fra Bromølle til Kløv hule, kongens alfarvej. De skal om 8 dage afhjemle deres syn. (22/11).

22. oktober.

Unge Christen Christensen i Nors på Anne Arenfelds vegne har ladet mænd syne engen til hendes gård i Overgård i Kjelstrup. Den var ganske opkørt. Indstævnet Niels Andersen i Kortegård m.fl. (Sagen fortsætter).

Unge Christen Christensen i Nors fører vidner på, at Niels Andersen i Kortegård hans kone og flere har kørt over de engskifter, der ligger til Overgård. (12/11). (15/10). Jens Jacobsen på lensherrens vegne fremkalder mænd, der har synet vejen fra Ålbæk ved Skovsted til Kløv hule. De har set mange dybe huller, og pudser og især ved enden af Ålbæk ved sønderenden af bjerget var der mange store huller, stenbroen havde mange slemme huller, og ved Lille Træbro var der også mange store og slemme huller.

Christen Laustsen i Hostrup får afkald fra hans broder Niels Laursen i Kollerup sogn i Hanherred på egne og sal. Søster Else Lauridsdatter, som boede og døde i Manstrup, hendes vegne, og fra Christen Tomsen i Hovsør på Laust Pedersens hustru Anne Laustdatter i Manna i Tise sogn hendes vegne efter fuldmagt, og fra Christen Hansen i Østerild på sin hustru, Dorte Laustdatter, hendes vegne på arv efter deres forældre og sal. søster, nemlig Laust Jensen og Kirsten Jensdatter, som boede i Hostrup og søsteren Maren Laustdatter, som også døde i Hostrup.

185

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

(24/9). Borgmester Christian Mortensen Lelius på sin bonde Simon Pedersen i Nors hans vegne tiltaler Christen Pedersen i Skjelsgård for 24 sletdaler efter tingbog 1670, 11/10. Hertil svarede Christen Pedersen i Skjelsgård og irettelagde en kvittering fra Søren Jensen i Nors lydende på, at hans svoger Christen Pedersen i Skjelsgård, havde betalt ham de 24 sldl., han ifølge skiftet i Skjelsgård 1670 var skyldig. (5/11).

Dom: Christen Pedersen frikendes, mens kvitteringen står ved magt.

(15/10). Tomas Vestergård i Nors og Niels Jensen i Vorring fremlægger tingsvidne af 8/10 angående tyven Niels Pallesen eller Andersen af Tingstrup, som også nu er til stede i retten og tilstår mange flere tyverier. Herredsfogeden spurgte, om nogen var til stede, som kunne befri tyven fra galgen med forordninger eller anden kgl. befaling, men ingen svarede.

Så tog herredsfogeden til sig otte domsmænd, og dømte med dem, at da tyven stod ledig og løs her for retten og bekendte sine tyverier med koster ved hånden, tilmed overflødige tyverier havde vedgået, kan vi ikke rettere deri kende, end tyven at lide til galgen og bonden sine koster.

Hr. Anders Nielsen i Thisted på Peder Andersens vegne i Skinnerup begærede tingsvidne af otte mænd.

29. oktober.

Søren Christensen i Sennels på hr. Anders pallesens vegne tiltaler folk i Sennels for resterende afgifter og for penge, han har sagt god for. Jeppe i Malle mødte og sagde, at han skyldte præsten en høstdag og ikke videre.

De andre er ikke mødt og skal betale.

Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, tiltaler Niels Andersen i Kortegård for 2 års resterende landgilde og kræver ham dømt til at have sit fæste forbrudt. Dom: Han har sit fæste forbrudt. (5/11).

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, på Niels Langes vegne irettelægger et følgebrev 18/10 1672 fra Jens Sørensen til Johanne Lauritsdatter i Vestergård i Østerild om, at han hidtil har haft hendes gård i pant for en sum penge, men at Niels Lange nu har indløst pantebrevet, så at hun herefter igen skal svare sine afgifter til Niels Lange.

På Johan Lauritsdatters vegne fremstod for retten hendes søn Mikkel Jørgensen og lovede at være Niels Lange hørig og lydlig og svare afgifterne til ham.

Unge Christen Christensen i Nors på Anne Arenfelds vegne forbyder, at svin efter denne dag må komme på Ullerupgårds mark.

Peder Iversen i Hjardemål på egne og medtjeneres vegne har efter begæring af Tøger Andersen, foged på Hestrupgård på fru Karen Høgs vegne ladet mænd syne deres ejendomme. De vidner, at af hendes tjeneres tørvegrøft, lyngslet og fædrift er halvparten øde og fordærvet af sandflugt, og af engene er en del øde, og det andet ligger for en åben sandflugt.

186

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

5. november.

(22/10). Peder Iversen i Hjardemål i dag i dommers sted.

Borgmester Christian Mortensen i Thisted har ladet stævne Christen Pedersen i Skjelsgård og nogle vidner.

Kendelse: Da der ikke er lovligt stævnet, er ikke videre i den sag gået. (Sagen fortsætter).

Borgmester Christian Mortensen lader forbyde Christen Pedersen i Skjelsgård at afhænde den kvittering fra sal. Søren Jensen, som han har forevist, før sagen er til ende. (12/11).

Jep Pedersen Krabbe ved Klitmøller tiltaler en del folk i Tveds og Sennels sogne for skyldige penge og for korn.

Dorte Laursdatters Christen i Sennels nægter, at han skylder noget han har betalt, hvad han har fået.

Dom: De skal betale osv.

(29/10). Will Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, lader mænd syne Kortegård, som Niels Andersen iboede, De så ingen lade, men et ralingshus, som havde fem par spænder og hænger på støtter, og et lidet jordhus. De syntes ikke gården kunne opbygges for under 40 rdl. (18/2 1673).

(15/10). Unge Christen Christensen i Nors, Anne Arenfelds delefoged, har ladet mænd syne Ullerupgårds Hovdige i vest og syd. De så, at hovdiget var nedskredet og nedfaldet, mesteparten henført i stykketal på vestsiden, fra sønder siden til nordsiden 32 drav (favn) så langt som 6 fod ud fra diget. På sønderenden af Hovdiget fra huset og til vesthjørnet så de 14 drav i stykketal, en del syntes at være nedfaldet, en part nedstukket med greb, somme steder 2 alen ind i diget, somme steder 1 1/2 alen og 1 alen. Det var gjort, siden inspektøren fik gården. Indstævnet inspektøren på Ullerupgård. (Sagen fortsætter).

(15/10). Unge Christen Christensen af Nors på Anne Arenfelds vegne fremkalder vidner, der beretter, at nogle uger før st. Olufs dag tog de Ullerupgårds hjord med fæmon sønden Momtoft i byggen og rugen, som tilhørte Anne Arenfeld, og drev det i hus, og Ullerupgårds heste og hopper, som også tilhører inspektøren, tog de på Gammelgårds toft i rug og i havre. Indstævnet er inspektøren og hans fuldmægtig. (6/5 73).

Mads Pedersen i Mejlklit får afkald og kvittering fra Jens Andersen i Øster Vandet og hans broder Poul Andersen i Nors, på deres sal. søster Maren Andersdatter, som boede og døde i Mejlklit, hendes datter Mette Jensdatters arv efter hendes fader, Jens Pedersen, som boede og døde i Mejlklit, idet hun har fået arven udbetalt til sin fornødenhed med hendes frænders samtykke.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, tiltaler bønder, bl.a. på Hansthalm for resterende brokorn.

Dom: De skal betale.

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

12. november.

(5/11). Søren Christensen i Sennels på Christen Skjelsgårds vegne irettelægger en dom her af tinget 22. oktober, hvorefter Christen Pedersen i Skjelsgård frifindes for Simon Pedersens tiltale.

Så mødte Simon Pedersen af Nors og begærede, at hans stævningmænd måtte indføres, og de bevidnede, at de havde stævnet Tomas Sørensen i Nørhå og Villads Christensen ibd., som havde underskrevet kvitteringen fra Søren Jensen i Nors til Christen Pedersen i Skjelsgård. De er ikke mødt, hvorfor ikke videre i den sag i dag er gået beskrevet. (17/12).

(22/10). Unge Christen Christensen i Nors, Anne Arenfelds delefoged, irettelægger et tingsvidne af 22/10, hvori der meldes, at vidner har set navngivne folk køre over Overgårds eng i Kjelstrup, og gav last og klage.

19. november.

(7/5). Christen Simonsen i Klastrup på egne, og Mads Mikkelsen og Eske Christensen i Toussie, deres vegne har ladet stævne Østerild sognemænd, Jens Smed i Kløv og Jens på Bro til dom, og fremlagde en akkord, som de havde gjort med Peder Andersen i Thisted på Bjerget angående Østerild kirketiende. Efter landsdommer Jens Rodstens venlige underhandling har de akkorderet sådan, at Peder Andersen afstår al den ret og rettighed, som han har til Østerild kirketiende til Christen Simonsen, Mads Mikkelsen og Eske Christensen, så de herefter min livstid må gøre sig samme tiende nyttig, hvorimod de lover at betale Peder Andersen 50 rdl. og 10 td. rug. Dateret 26/10 1672.

De anmoder derfor Østerild sognemænd om, at de herefter skal levere åbodskorn til dem, som de før gjorde til Peder Andersen, og derforuden betale indfæstningspenge sammen med dem.

Sagen opsat 1 måned. (7/1 73).

Christen Høy i Nors på mag. Hans Zoegas vegne tiltaler Mikkels Nielsen i Skinnerup og hans moder Margrete Sørensdatter for restancer.

Dom: De skal betale. 26. november.

Morten Andersen, rådmand, på Maren Erikzdatter, sal. Poul Christensens enke i Skinnerup hendes vegne har ladet stævne hendes søn Erik Nielsen i Skinnerup og begærede at Erik Nielsen ville give hende afkald for sin fædrene arv her på tinget eller lide dele og tiltale efter sin forpligt, eftersom det i dag er tredje ting. Erik Nielsen bekender overfor otte mænd, at han har fået fuld fornøjelse for arven.

(12/11). Unge Christen Christensen i Nors på Anne Arenfelds vegne har ladet stævne navngivne folk i Østerild sogn og Niels Andersens kone i Kortegård. Han lader læse et forbudsvidne 11/1 1670 om, at ingen må bortleje jord m.m., deriblandt at køre på ulovlige veje over Ullerupgårds og Momtofts endels

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

ejendom. Læst 10/1 1671 og 13/1 1672. Derefter irette lagde hen et synsvidne 22/10 sidst om, at nogle havde kørt over overgårds eng i Kjelstrup og opkørt engen.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, begærede, at ingen klagevidne måtte udstedes, før det siges, hvorledes denne ejendom er beskaffen og ved hvis skifter den ligger, da det angår hans husbonds tjenere.

Dommeren vil ikke udstede noget klagevidne, men opsætter sagen i seks uger, så der kan skaffes bedre oplysning. (10/12).

Morten Andersen, rådmænd, på Maren Eridsdatter, sal. Poul Christensens enke i Skinnerup fremlægger tingsvidne af 27/6 1665 om, at Maren Eriksdatter skal give Erik Nielsen, hendes søn, 10 rdl., som rester på hans arv efter hans fader Niels Sørensen, som boede og døde i Skinnerup, og Erik Nielsen forpligtede sig til at give hende afkald, når han havde fået de 10 rdl.

Morten Andersen begærer derefter, at Erik Nielsen skulle give afkald eller lide dele. Erik Nielsen svarer, at Marten Andersen skulle vise fuldmagt fra hans moder til at søge ham med dele.

Morten Andersen lader ham derefter fordele, fordi han ikke har givet afkald. (28/10 73).

Christen Ibsen i Hillerslev og Poul Jensen i Brund tiltaler folk i Hillerslev sogn, som resterer med kirketiende.

3. december. Intet. 10. december.

Peder Andersen på Bjerg i Thisted på sin søn Niels Pedersens vegne, har stævnet Anders Andersen ved Sandodde ved Klitmøller og fremlægger på sin søns vegne et fæstebrev, dateret Hamborg 16/9 1668, underskrevet af Albert Saltzar Berentz, til Niels Pedersen, Peder Andersens søn, på det hus, som Poul Salmandsen nu i fæste har, hvilket hus med ager og eng og uddrift i klitten og fiskeri i søen han skal nyde sin livstid, så snart Poul Salmandsen er afgang ved døden. Da Anders Andersen nu bruger dette hus, mener Peder Andersen, at han bør lide og betale husfred og gårdsfred og lide for uhjemmel.

Sagen opsat seks uger. (Niels Pedersen må være født efter 1661!!!!!! 6-7 år!) (Ikke fortsat).

Peder Krog i Hjørdemål fremlyser en sortbrun blisset hest, som går i Hjørdemål by og synes at være i fjerde år. Om nogen kendes ved den, kan han finde den hos Peder Krog.

(26/11). Unge Christen Christensen i Nors på Anne Arenfelds vegne fører vidner på, at Anders Jensen, Jens Andersens søn i Hjørdemål har kørt med et læs tag over Anne Arenfelds øde gårdes eng i Skovsted og Kjelstrup.

Hillerslev Herreds Tingbog -1672

17. december.

(Blandt tingmænd Anders Eriksen i Kortegård).

(12/11). Søren Christensen i Sennels på Christen Pedersen i Skjelsgård hans vegne fremlægger et skriftligt vidne fra flere personer om, hvad Simon Pedersens formand, sal. Søren Jensen i Nors fik af varer for de 24 sldl., han ifølge skiftet havde til gode i boet. (Sagen fortsætter).

Simon Pedersen i Nors har ladet stævne Tomas Sørensen i Nørhå og Villads Christensen ibd., Christen Pedersen i Skjelsgård, herredsfogeden og skriveren og flere til at aflægge vidne. Herredsfogeden begærede, at landstingsstævningen måtte blive indført i tingbogen og oplæst, så man kunne erfare kgl. Maj.s vilje. Simon Pedersen vil ikke fremlægge landstingsstævningen.

Kendelse: Da jeg befrygte, hvad muligt skal bevises, at jeg og skriveren kan være ment og indstævnet ved landstingsstævningen, ved jeg ikke at kunne udstede noget vidne i denne sag mod mig og skriveren. (24/12).

Inspektør Christian Henrik Peters på Ullerupgård har ladet stævne amtmand Jørgen Frits på Søgård og lader irettelægge en skriftlig fordring for leveret korn og for halvtredje års husleje af hans gård i Års (Århus) og vil have sig forbeholdt at tiltale ham for obligationer, som er opsagt, og for andet.

Opsat seks uger.

Jørgen Nielsen i Djernæs tiltaler på mester Hans Zoegas vegne Poul Nielsen i Nors for lejermålsbøder og hans moder Karen Poulsdatter, sal. Niels Jensens enke, for resterende afgifter.

Dom: De skal betale, hvad de ikke med kvitteringer kan bevise er betalt. 24. december.

Tinget holdtes formedelst regn i Hillerslev.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, på sin husbonds Niels Langes vegne, tiltaler nogle af hans tjenere for restancer.

Dom: De skal betale.

(17/12). Simon Pedersen i Nors fremlægger landstingsstævning, hvorefter herredsfogeden Jacob Ulf, skrivere og Christen Pedersen i Skjelsgård skal møde for landstinget snapslandsting 1673. Dateret 18/11.

190

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

Fol. 1. Autorisation ved amtmand Jørgen Friis, dateret Søgård ut supra(!)
) Herredsfoged Jacob Ulf i Kløv.

Skriver Christen Madsen Skåning i Hillerslev. Sandemænd for 1673:

Christen Christensen i Hunstrup Niels Bårdsen i Kåstrup Christen Nielsen i Jensby

Christen Nielsen i Nørgård i Sennels Niels Jensen i Fårtoft

Tomas Nielsen i Skinnerup Christen Laursen Smed i Agerholm Niels Smed i Hinding Ransnævninger:

Mourits Lauritsen i Tveds sogn Ramus Sørensen i Oddersbøl Niels Simonsen i Bjerre

Oluf Bådsgård i Hansted Peder Nielsen i Hjardemål Jens Christensen i Vesterby i Østerild Anders Pedersen i Skovsted

Jens Pedersen i Gasbjerggård

Forskrevne mænd er i dag, som er den 25. februar nærværende år forelagt at møde på Søgård nu på førstkommende torsdag, der deres ed for deres gunstige lensherre at aflægge. Datum Hillerslev herredsting den 25. februar 1673. Snapstirsdag, den 7. januar 1673.

Borgmester Christian Mortensen af Thisted lader læse konsumtionsforordning af 8/11 1672, og forbød herredsmændene at gøre imod den, men at købe deres øl og brændevin i Thisted.

Niels Henriksen i Hansted Mølle irettelagde et købebrev fra Peder Henriksen i Bromølle på fjerdeparten i den skude, som han havde været værge for min sal. broder Christen Henriksens børn.

Poul Jensen på Anne Arenfelds vegne fremkalder vidner, der har været hos Margrete Tomasdatter i Thisted for at spørge om en grå kappe, som er frakommet Anne Arenfelds søn, Hans Axel Pors på Momtoft, og som Margrete Tomasdatter skulle have haft og siden afhændet til Søren Rasmussen på Kølbygård. De spurgte hende om, hvor hun havde kappen fra. Hun sagde, at det skulle hun sige en anden tid. Et andet vidne havde senere været hos Margrete Tomasdatter, og da sagde hung at hendes datter, Anne Pedersdatter, fandt den, da hun kom kørende ved en sti, som går gennem kornet østen Ullerupgård.

191

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

(19/11 1672). Christen Simonsen i Klastrup på egne og Mads Mikkelsen og Eske Christensen i Tøshede deres vegne, fremlægger akkorden med Peder Andersen på Bjerg i Thisted om Østerild kirketiende. Anders Christensen i Hovsør svarer som før, at Østerild sognemænd har akkorderet med Peder Andersen om deres kirketiende, og så snart de får betalt dem de skatter, de har udlagt med eksekverpenge, vil de betale, hvad åbodskorn de kan være blevet skyldig.

Dom: Sognemændene bør hver deres part af korn og penge til Christen Simonsen og hans medbrødre at betale, og hvad angnår skatter og åbodskorn bør de med hinanden lige byrde at bære. (18/2).

14. januar.

Niels Henriksen i Hansted Mølle har ladet mænd syne den vejrmølle, der står norden for Rær by. De så en gammel vejrmøllestub, som var splittet fra øverst til nederst med en ring om og en stjernbjælke, som var rådden i begge ender og to gamle opslidte sten, hjulet og akselen duede ikke, og tømmeret var ikke til andet end til at brænde.

21. januar.

(14/5 1672). Bertel Pedersen Lerche på amtmandens vegne begærede første ting over Inspektør Christian Henrik Peters, om han har noget at fremlægge til befrielse for de beskyldninger, Emmike Eriksen og Anders Pekell har gjort imod ham. (28/1).

Gregers Sørensen i Kjærgård i Tveds sogn fremstiller mænd, der har synet Kjærgård. De havde været ved den øde gård, som kaldes Kjærgård i Tveds sogn, og set at husene var nedtyngtet af sand og slet øde. De to parter af markjorden til samme gård er slet øde og den tredje part ligger for en åben sandflugt, og de synes, at der ikke kan blive nogen del ved magt af samme øde gårds jord. Eng og ildingsbjergning og uddrift er slet øde af sand.

Poul Olufsen, sal. Oluf Dragsbæks søn ved Klitmøller, får afkald fra sine brødre og svogre, Christen Olufsen, Peder Olufsen, Anders Olufsen, Niels Pedersen Skinnerup på sin hustru Karen Olufsdatters vegne og Salmand Andersen i Bjerregård på sin hustrus Maren Olufsdatters vegne for arv efter deres fader, Oluf Dragsbæk, og for arv efter deres moder, Helle Christensdatter, som endnu lever.

28. januar.

Unge Christen Christensen i Nors på Anne Arenfelds vegne tiltaler Niels Kusk på Ullerupgård, som nu tjener inspektøren, for lejermålsbøder efter dommens indhold, inspektøren møder og svarer, at den tid, da gerningen skete, tjente personen på Ullerupgård.

Christen Christensen svarer, at inspektøren bør fremlægge sit forpagtningsbrev, så det kan ses, om han også er berettiget til sagesfald.

Sagen opsat 14 dage.

192

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

Herredsfogeden lader læse en befaling fra Tøger Lassen i Ålborg, om at folk skal indlevere deres kornskat af rug og byg snarest, da tre skibe nu ligger i Ålborg og skal afhente kornet til militsen.

(21/1). Bertel Pedersen Lerche på kgl. Majestæts og amtmandens vegne begærer andet ting over inspektør Christian Henrik Peters, om han har

noget til sin befrielse at fremlægge i den sag, Emmike Eriksen og Anders Pekell har anlagt mod ham. (4/2).

4. februar.

Peder Christensen, som tilforn har haft Tøfting i fæste, og nu har opladt en del til sin svoger Laurits Jacobsen Hollænder, irettelægger en kontrat mellem dem, hvorefter Peder Christensen oplader den halve gård, som P. C. påboede, nemlig halvparten af Tøfting, til L. J. Peder Christensen skal beholde nogle agre og noget af husene, en ko og dem får. Laurits Jacobsen skal betale Peder Christensens gæld og give Peder Christensen og hans hustru aftægt deres livstid. Han skal age 10 læs ilding hjem til gården til Peder Christensen. P. C. skal derimod holde sin egen kost, mod at L. J. leverer i td. rug og 1

td. byg. P. C. forpligter sig til at holde L. J. fri for sine stedbørns og hans egne børns tiltale og lover at byde ham den halve part af gården til før nogle andre, om han vil give ham så meget, som de andre vil give og P. C. vil flytte deraf, og vil han ikke give så meget, da kan P. C. oplade den til hvem han lyster. Dateret 1. januar 1673. Medunderskrivere Mads Pedersen i Sand og Niels Tomsen i Øster Vandet.

(10/12 1672). Unge Christen Christensen i Nors på Anne Arenfelds vegne giver last og klage første gang over dem, der har kørt over hendes engedele i Kjelstrup og i Skovsted. (25/2).

Peder Christensen Huas soldat, boende i Nors har forpligtet sig til at betale Anne Arenfeld 2 sletdaler og til aldrig mere at overfalde nogen af hendes tjenere. Hun tilgiver ham den forseelse, han har begået. Han har ikke betalt, hvorfor fru lader ham fordele.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, på fru Elsebe Juels vegne til Brusgård tiltaler Mads Tomsen og hans søn Peder Madsen i Østerild for restancer.

Dom: De skal betale.

Bertel Pedersen Lerche på inspektør Christian Henrik Peters vegne irettelægger en landstingsstævning (hvori Bertel Lerche kaldes ridefoged over Ty og Mors amter ! ! !) til byfoged Laurits Jensen i Thisted for en dom 6/7 sidst forleden imellem ham og Niels Bendixen, byskriver, som skal være grundet uden lovligt bevis, idet Bertel Lerche skal have påberåbt at have admiral Juels bevis efter kgl. befaling, at han er forlovet fra Bremerholm, som han beretter, at han ikke måtte irettelægge, men blev truet med kælder og fængsel. Byfogeden ville ikke lade ham gå i rette, da han var vold oversvoret og ikke havde fået kgl. oprejsning. Derimod protesteres, at I selv var til stede, da vi

193

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

frikendte ham for samme voldssag, hvorfor han nu vil hælde dom, om samme dom ikke bør være død og magtesløs. Derfor stævnes nu byfogeden til Landstinget.

Inspektør Christian Henrik Peters på Ullerupgård tiltaler amtmand Jørgen Friis, som stævnes på Søgård, for betaling for korn og andet, deriblandt leje af den gård i Århus, som Peters før iboede, men har udlejet til Jørgen Friis, stiftamtmand over Århus stift og amtmand over Kalø og Århus amter, og for obligationer, og brøstfældighed på gården i Århus. Jørgen Friis svarer herimod, at han har anvendt store bekostninger på gården i Århus.

Dom: Amtmanden bør betale for det forstrakte korn. Hvad angår gården i Århus, så bør kontrakten efterkommes, men eftersom gården ikke blev afleveret med rigtig syn og tingsvidne, da, når det sker og ved rigtig afregning bliver sluttet, hvad der kan være anvendt på gården, og som bør godtgøres lensherren (amtmanden) og derfor fradraget, bør amtmanden betale resten. (8/4).

(28/1). Bertel Pedersen Lerche på amtmandens vegne beviste med Tøger Tranum og Christen Eriksen, begge soldater, at de har stævnet Christian Henrik Peters, og derpå irettelagde han et indlæg, hvori amtmanden kræver, at Christian Henrik Peters skal befri sig for de alvorlige beskyldninger, som Anders Pekell og Emmike Eriksen har rettet mod ham, og som ikke er pådømt af retten, thi som loven siger, bør til tinge løses, hvad der til tinge er bundet. Derefter gentages beskyldningerne mod ham for at have tilegnet sig en anselig kvantitet stangjern uden Pekells minde og vilje og dermed gjort Emmike Eriksen indpas i hans lovlige fordring hos Anders Pekell, desuden for at have bortvist Pekells folk fra stranden og indpatrioneret hans bår med redskaber, og desuden tiltaler Anders Pekell ham for ærerørige ord, som han har skrevet til vanære og forklejning for Anders Pekells ærlige navn og rygte. To mænd har været hos Christian Henrik Peters med indlægget, men hen svarede, at han stod under admiralitetet. Der kunne lensmanden søge ham, og så ville han svare. Derpå irettelagde Bertel Lerche to tingbøger, hvori tingsvidner om opbjergningen af stangjernet fra havbunden.

Dom: Da inspektøren (Chr. Henrik Peters) påberåber sig at være under admiralitetets ret, og da ingen af de omtvistede personer er til stede, kan jeg ikke udstede tredje ting, men hvis kongens interesse kræver det, må vedkommende søge og stævne til de tilbørlige steder.

Laurits Seefeld til Øland tiltaler Niels Pedersen Rostrup i Sønderby i Tveds sogn for restance. Han svarer, at han intet skylder, men har betalt til Jens Sørensen, som da var foged på Øland. Tingsvidne.

Mikkel Pedersen i Febbersted på Rær kirkes vegne tiltaler Christen Christensen Pugdal i Pugdal for resterende afgift.

Dom: Han skal betale.

(23/7 1672). Anders Moensen, som har Søren Kjeldsens gård i Nørby i fæste fremkalder vurderingsmænd, som har vurderet boet efter Søren Kjeldsen. Hans

enke, Mette Christensdatter, er nu Anders Moensens hustru. Børnene er Jens Sørensen, Christen Sørensen og Margrete Sørensdatter. Formuen er over gælden 4 sldl. 9 sk., men Anders Moensen har af sit gode gemyt foræret børnene 12 sisl., som de skal være lige gode om.

12 februar. Onsdag.

Bertel Pedersen Lerche fremkalder vidner, der efter hans anvisning har været hos Jep Pedersen Krabbe i Klitmøller og Anders (Poulsen) (Poulsen, senere rettet til Oelsen = Olufsen) og har fundet klittag.

Opsat 8 dage.

Peder Andersen Bagge ved Klitmøller tiltaler Jens Christensens enke i Holler og Poul Smed i Døvhal samt Christen Iversen i Øster Vandet og Jens Nielsen i Nors for skyld efter obligationer.

Dom: De skal betale.

Niels Andersen på Ballerum tiltaler nogle af Tveds sogns mænd for skyldig kirketienende og stedsmålspenge og irettelagde et forleningsbrev, hvori otte mænd i Tveds sogn går i løfte for Tveds sognemænd for kongekorntienden af Tveds sogn til Jørgen Lykke til Søgård, som overlader tienden til dem.

Derimod at svare fremkom Niels Andersen i Nørby på egne og interessenters vegne og irettelagde et register på åbodskorn til Søgård, hvorfor han mener at de bør være fri for Niels Andersen på Ballerum hans tiltale.

Dom: Da sagen synes disputerlig, opsættes den en måned, og herforinden bør sognemændene gøre rigtig tægt med kirkeværgerne.

Dirich Villomsen, tolder i Thisted, irettelægger en missive til inspektør christian Henrik Peters, hvori han gør opmærksom på, at enhver, som nyder torstrandsrettigheder, skal betale told efter værdien af det indstrandede, hvorfor inspektøren også skal betale af saltet fisk og tran, som er indstrandet ved Agger, og betalingen skal erlægges her i tolderiet.

To mænd har været hos inspektøren med missiven. Han svarede, at det var ikke meget, der var indstrandet samme år, men sagde at han ville betale den ærlige mand og tage det igen af admiralitetet. Tolderen mener, at inspektøren skal betale efter toldrullen.

Dom: Inspektøren bør med toldereren forenes og gøre rigtighed eller derfor at lide som vedbør.

18. februar. Ting holdt i Hillerslev formedelst Guds vejrlig.

Mester Anders Nielsen i Thisted ved hans fuldmægtig Christen Christensen i Tilsted tiltaler en del i Sennels sogn, som refterer med kirketienende.

Dom: De skal betale.

Herredsfoged Jacob Ulf begærer af skriveren, at han indfører navnene på sandemænd og ransnævninger i tingbogen. Skriveren svarede, at han ikke turde indføre navnene, før lensherren kunne få deres navne at se og afgive sit betænkende.

195

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

(7/11). Christen Simonsen i Klastrup har stævnet menige sognemænd i Østerild sogn, så mange som avler, og forlanger, at de, der skylder åbodskorn, skal betale til ham og hans medinteresserede.

Sagen opsat 6 uger. (3/6).

(5/11 1672). Weel Svendsen i Brund, delefoged til Ørum stævner Niels Andersen, før boende i Kortegård, nu i Janderupgård og fremlægger syn over Kortegård, som mentes ikke at kunne gøres i stand for under 40 rdl. Desuden kræver han Niels Andersen for restance.

Dom: Da Niels Andersen ikke er mødt, skal han betale bygfald og restancer. 25. februar.

Otte Ottesen i Kjærup på Mogen Friis til Frisenborg hans vegne fremfører mænd, som har synet et dødt menneske, som lå mellem Krægpøt og Vigsø. Han lå på sin ryg og havde en vogensvøbe i højre hånd. Hans klæder var våde til bæltstedet. De kunne ikke skønne andet, end at han var kommet fra sin vogn, der stod østenfor i vand til hjulene, og var død af kulde og frost. Det var Hans Christensen af Hjardemål. (Sagen fortsætter).

(27/2 1672). Jens Andersen, toldbetjent i Thisted på Lorentz Helmers vegne af København fremlægger en dom af 27/2 af dette ting og begærede, at dommeren ville fyldestgøre ham efter dommens indhold. Dernæst fremlagde han grev Mogens Friis's jordebog og regnskab. Der kræves restancer, 3 års indkomst. Tidligere havde Otte Otsen godset under inspektion. Blandt de nævnte bønder er Hans Christensen.

(4/2). Anne Arenfeld har ladet stævne Anders Jensen, Jenses søn ved Led i Hjardemål, Anders Eriksen i Dalgård og Anders Sørensen i Hovsør til last og klage til tredje ting. (4/3).

Hæderlige og, vellærde Jørgen Pallesen stævner Christen Christensen i Nørgård i Sennels og tiltaler ham for penge, han har lånt.

Opsat en måned. (8/4).

Sandemænd og ransnævninger skal møde på Søgård for at aflægge deres ed for lensherren på torsdag. .

Peder Iversen i Hjardemål udsteder denne opsættelse.

Jacob Ulf i Kløv på Simon Mikkelsens vegne tiltaler Johan i Vestergård og hendes søn Mikkil Jørgensen for resterende løn, eftersom han har tjent der nogle år. Desuden tiltales Jens Christensen i Østerild for rug, han har fået af Simon Mikkelsen.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård svarer, at Simon Mikkelsen bør bevise, at han har noget til gode. Jens Christensen mener også, at Simon skal bevise, at han har fået korn af ham.

Opsat 1 måned.

196

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

Jacob Ulf fremlægger en missive fra amtskriver Jens Hansen angående en gård 1 Nors, som er øde og skylder 4 td. og hørte til kaptajn Willum Willumsens gods, men som ingen proprietær vil vedkende sig. Enhver som vil antage sig den for skatterne, skal den forundes efter forordningen. (27/5).

4. marts.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, har sendt to mænd til Mads Tomsen i Østerild for at sige, at han skulle blive ved sin gård, til den var lovlig opsagt. De fandt ham liggende på sin seng, og han svarede, at han var en gammel, fattig, arm og blind mand, og han kunne ikke mere til sin gård bjerge eller bjerge lade for sin alderdoms og blindheds skyld, da hans børn ikke længere ville blive hos ham, hvorfor han begærede, at husbonden ville lade annamme, hvad fattige middel, der var i hans hus og gård inden og uden døre, og som tilhørte ham. (10/6).

Bertel Pedersen Lerche på amtmandens vegne forbyder at gøre noget købmændskab eller forprang her i herredet efter forordningen, og forbyder at holde kroer.

(25/2). Anne Arenfeld lader give last og klage over de førnævnte personer, der har kørt over Kjelstrup eng ved Overgårds skifter og lader fremlægge tingsvidne og syn 22/10 sidst. og 10/12.

Anders Eriksen i Dalgård mødte og begærede udsættelse. Sagen opsat seks uger. (15/4).

Jacob Ulf, herredsfoged, advarer sandemænd og ransnævninger, at de skal møde på mandag og aflægge deres ed på Søgård for lensherren.

Laust Andersen i Skovsted på Karen Dyre til Knivholt hendes vegne tiltaler folk i Sennels for resterende kongetiende i Sennels sogn.

Dom: De skal betale.

Christen Pedersen i Skjelsgård irettelægger en seddel, hvori borgmester Christian Mortensen eftergiver ham i den sag, som hans tjener Simon Pedersen har imod ham, for at de interesserede ikke for (min) hans skyld skal komme i bekostning, med mindre Christen Pedersen selv rejser nogen tvistighed.

Anders Christensen Kårsøe i Hunstrup tiltaler Christen Madsen i Klastrup for skyld efter obligation.

Dom: Han skal betale.

Christen Madsen, skriver, i Hillerslev, på Henrik Jørgensen i Viborg hans vegne irettelægger en obligation på 2000 rdl. in specie af 24. januar 1667 med pant i Søgård hovedgård og noget tilliggende gods (specificeret). Jørgen Lykke har 14/1 1662 fået kgl. bevilling og tilladelse til at sælge, pantsætte og afhænde gods til hvilken standsperson, ham lyster. Han er stævnet på Gudumkloster.

Dom: Han skal holde sin forskrivning eller ved gode mænd have indvisning i pantet.

197

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

11. marts. Intet. 18. marts.

Jørgen Nielsen i Djernæs på Hans Zoegas tjener Jens Christensen Bach i Skinderup hans vegne har ladet syne og taksere et hus i Skinderup, som Maren Klov sidst iboede og fradøde. Det er kun 1 rdl. værd.

Christen Mortensen i Østerild på egne og Anders Christensens vegne i Hovsør tiltaler nogle folk i Østerild og Thousse for resterende part af stedsmål for Østerild kongetiende. Christen Sørensen i Spanggård i Østerild mødte og svarede, at han havde ydet 1 rdl. på stedsmålet, men den ville han lade dem beholde som åbod for forleden år, og han begærede derefter, at Christen Mortensen og hans medbroder herefter ville tiende på kærven.

Dom: De andre, der ikke er mødt, skal betale. (26/3). 25. marts:

Jacob Ulf, herredsfoged, advarer menige herredsmænd, at de møder på tinget klokken 10.

Jens Christensen i Skjelsbjerg i Tveds sogn, på egne og Christen Jensen, Jens Andersens søn ved Kier i Tveds sogn, hans vegne fremlægger en stedsmålsseddel, hvorefter Johan Hørling (?), rådmænd i Landskrone bevilger Jens Christensen i Lille Døvhul og Christen Jensen, Jens Andersens søn ved Kær, den øde avling og jord til Lille Kjærgård, som husene er øde og nedbrudt af, i tre år mod at betale skat og kontribution. Dateret Koesse 6/2 1670.

De opsiger nu fæstet og irettelægger en seddel fra Søren Villumsen, Johan Hørlings fuldmægtig, hvorefter de efter deres opsigelse er entlediget for fæstet og ganske fri.

8. april.

(8/2). Bertel Pedersen Lerche på amtmandens vegne irettelægger en landstingsdom af 13. marts, hvorefter han begærer, at herredsfogeden, at han straks lader inspektøren og medinteresserede stævne i den sag mellem amtmanden og inspektøren og desuden stævner alle, som til sagens

oplysning behøves at stævnes. Jacob Ulf avarer, at han med højeste flid ville efterkomme landstingsdommen. (15/4).

Christen Laustsen, Laust Christensen i Klastrup hans søn, på sin søster, Maren Laustdatter, sal. Niels Jensens enke i Østerild, hendes vegne, irettelægger en fuldmagt til Anders Sørensen ved Østerild kirke fra Gregers Nielsen, født i Østerild sogn, til at give afkald på hans søster Maren Nielsdatters vegne for den arv, der er tilfaldet hende efter hendes sal. moder Gertrud Jensdatter, som boede og døde i Østerild. Anders Sørensen giver derefter Maren Laustdatter afkald.

198

Hillerslev Herreds Tingbog - 1673

(25/2). Jørgen pallesen tiltaler efter opsættelse 25/2 Christen Christensen i Nørgård i Sennels for lånte penge. Han er ikke mødt.

Dom: Han skal betale osv.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, på Niels Langes vegne irettelægger et følgebrev til Maren Christensdatter, sal. Tomas Nielsens enke i Hunstrup, og til Christen Christensen i samme gård fra Gregers Høg, der er kommet overens med sin fætter Niels Lange om det gods, som Gregers Høgs sal. forældre havde i pant af sal. Gunde Lange, således, at Maren Christensdatter og Christen Christensen herefter skal svare landgilde m.m. til Niels Lange.

Bertel Pedersen Lerche på amtmandens vegne lader læse et missive, hvorefter et kgl. åbent brev om Højesterets administration af kvartalskatten som er forfalden, pålægger proprietærer og bønder at levere kvartalskat, konsumtion og folkeskat snarest, og forordner, at der udnævnes lægdsmand, som skal opkræve kvartalskat af strøgødet i hvert sogn og folkeskat efter præstens mandtal og levere skatten på amtsstuen.

15. april.

(8/4). Søren Christensen i Sennels på inspektør Christian Henrik Peters hans vegne på Ullerupgård og i hans nærværelse har ladet stævne amtmand Jørgen Friis på Søgård og irettelægger en forpagtningskontrakt, hvorefter amtmanden forpagter Søgård og Nors kongetiende af inspektøren for den sum, denne skulle give den gode jomfru (Karen Lykke til Vejerslevgård) i forpagtningsafgift, nemlig 150 rdl. og yde de sædvanlige afgifter af gården, nemlig afgiften af kongetienden og en ydelse til sognepræsten. Han skal lade tilså marken og holde bygninger ved lige.

Dernæst fremlægger inspektøren en obligation fra Jørgen Friis til dr. Matthias Brobergue på Sielleffschouffgaard på 35 rdl., transporteret af denne til hans svoger Christian Henrik Peters, underskrevet Matthias de Broberg 20/3 1673. På forpagtningen skylder amtmanden endnu 100 rdl.

Dom: Amtmanden skal betale de 100 rdl. og obligationen. (Sagen fortsætter). (4/3). Christen Christensen den unge af Nors på Anne Arenfelds vegne tiltaler efter opsættelse af 4. marts Anders Jensen, Jens Andersens søn i Hjardemål ved Led, Anders Eriksen i Dalgård og Anders Sørensen i Hovsør, fordi de har kørt over engskifter, der hører til Anne

Arenfelds øde gårde i Skovsted efter tingsvidner. Anders Eriksen begærede opsættelse og nægtede at have kørt over engskifterne, hvorfor sagen blev opsat 6 uger, som er til i dag.

Dom: Der bør udstedes klagevidne over de nævnte personer. (25/6).

Jesper Nielsen i Østerild på egne og Peder Jensen ibd. hans vegne ... Tiltaler Christen Simonsen i Klastrup, Mads Mikkelsen og Eske Christensen i Tousede, som har kirketienden til Østerild kirke i fæste, men resterer med det korn, de skulle betale til kirken.

Dom: De skal betale det resterende korn til kirkeværgerne.

199

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

(8/4). Inspektør Christian Henrik Peters tiltaler amtmand Jørgen Friis for leveret korn og for skyldig leje af en gård i Århus m.m. Bertel Pedersen Lerche på amtmandens vegne hævder, at noget af kornet ikke er blevet leveret. Der fremlægges mange dokumenter, bl.a. syn over gården i Århus. Bertel Lerche irettelægger en opskrift på, hvad amtmanden har kostet på denne gård.

Dom: Amtmanden skal betale det korn, som det er bevist, at han har fået, men ikke det andet, før bevis foreligger. Amtmanden skal betale lejen, men skal have sine udgifter godtgjort. Hvis den bekostning, amtmanden har anvendt på stalden og et hus, ikke skal godtgøres, kan amtmanden lade det nedbryde. (Sagen fortsætter).

Bertel Lerche på amtmandens vegne irettelægger en dom af Viborg landsting 13/3, hvori citeres en erklæring fra amtmanden, hvori han siger, at han har modtaget noget korn, som skal betales, men hvad hans tjener videre kan have udgivet (af begæringer eller breve?), skal være kasseret. Bertel Lerche sætter i rette, at inspektøren skal bevise, at dette korn er leveret (6 td. rug), da det strider mod hans tjeners hånd (hvad hans tjener har skrevet).

Sagen opsat 1 måned. (26/5 1674). 22. april.

Hr. Christen Pedersen, sognepræst til Hunstrup og Østerild, lader fremlægge et brev, hvorefter Peder Sørensen i Ostrup i Slet herred giver Christen Christensen Schøtt i Hunstrup fuldmagt til at give hr. Christen Pedersen afkald på den arvelod, Peder Sørensens hustru Lisebeth Olufsdatter var tilfaldet efter hendes fader hr. Oluf Jacobsen i Hunstrup.

Han giver derefter afkald.

Well Svendsen, delefoged, på Christen Christensen, som har fæstet sal. Erik Pedersens hus i Hunstrup, hans vegne, lader fremlægge vurdering i boet. Enken er Maren Svendsdatter. Nordsiden af huset er oplagt af digetørv.

Weell Svendsen tilbyder, om nogen vil antage sig boet mod at betale bygfaldet. Særligt tilbød han den sal. mands sønner Christen Eriksen i Hillerslev og Christen Eriksen i Sennels, om de ville overtage boet.

29. april.

Well Svendsen udsteder dette forbud.

Jacob Ulf på Niels Langes vegne til Kølbygård forbyder tørvegrøft og lyngslet på Kringe og Esdall og at bjerge klittag, sener og gråris. Han forbyder også ulovlige veje, ulovligt fiskeri og krybskytteri eller jagt, enten med agerhønssegarn eller på andre måder m.m.

6. maj.

Well Svendsen, delefoged, på Christen Pedersen i Sønderklit hans vegne giver last og klage over Christen Degn soldat, tilholdende i Arup på Hannæs. Christen Pedersens kone Maren Larsdatter vidner, at Christen Degn tog et par

200

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

semslæders bukser, som hang på en krog ved mandens seng. To vidner beretter, at de har set Christen Degn gå bort med bukserne.

(5/11 1672). Anne Arenfeld lader syne Ullerupgårds bygninger og Hovdiget for brystfældighed. Manglerne specificeret. Der var desuden ingen gødning i gården. Christian Henrik Peters indstævnet. (29/7).

13. maj.

Oluf Pedersen i Kårsse fremkalder vidner, som beretter, at for fire år siden købte Jørgen Nielsen i Djernæs en hest af Oluf Pedersen, og han lovede, at give Jens Hestkier 5 rdl. af købesummen for hesten og at holde Oluf Pedersen fri for krav om de 5 rdl.

Stævningsmænd talte med Jørgen Nielsens datter.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, på sin husbonds vegne fremkalder synsmænd, der har synet Mikkel Jørgensen i Vestergård i Østerild for skade og sår. Begge, hans hænder var blodige af 5 sårmaal, og Mikkel Jørgensen beklagede sig, at han herefter ikke kunne tjene enten husbonden eller andre til nytte. Han skyldte Christen Degn af Arup for samme skade.

Tomas Andersen i Vorring forpligter sig til at betale Anders Christensen ved Kåstrup kirke for 2 td. rug.

Christen Jensen af Hjardemål vil fremkalde synsmænd, men ingen af dem er mødt undtagen Niels Andersen, hvorfor der ikke foretages mere. (Sagen fortsætter).

27. maj.

Christen Jensen af Hjardemål fremkalder mænd, som har vurderet boet efter hans salig hustru Anne Svendsdatter, som der boede og døde. Der blev til arvingerne på hver søsterlod 10 skilling, som de har fået.

(30/7 1672). Niels Andersen på Ballerum har stævnet Mads Nielsen på Holm i Øster Vandet og Christen Christensen i Nors. De har lovet, at de på Simon Pedersens vegne vil give Niels Andersen 10 td. byg ifølge tingbogen for 30. juli sidste år som arv efter hans datter Maren Nielsdatter, som boede og døde i Nors hos hans svoger (=svigersøn) Simon Pedersen. Endnu rester der 2 td. byg i de 10 tønder. Simon Pedersen spørger Niels Andersen, hvor meget han har fået. Han svarer, at han har fået otte tønder, 2 skp. Simon Pedersen begærer udsættelse, da han mener at kunne bevise, at alt er betalt.

Dom: De to mænd skal betale Niels Andersen. Så kan de søge Simon Pedersen. (3/6).

201

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

3. juni.

Christen Bertelsen i Skovsted, delefoged til Vestervig, på Mads Bådsgårds vegne i Hansted fremkalder Kirsten Pedersdatter og Maren Madsdatter, begge af Hansted, som vidner, at en soldat under major Steenvigs kompagni, Tøger Tranum kom ind i Mads Bådsgårds stue og forlangte, at konen skulle skaffe ham og to andre soldater mad. Hun satte flæsk og brød på bordet, men Tøger Tranum kastede flæsket efter hende. Mads Bådsgård sagde da til hende: »Gå hen og se til, du kan give dem mere mad«. Så kogte hun en pandekage og satte for dem, men Tøger Tranum forlangte mere og tog panden med alt, hvad der var på den og kastede den på gulvet og sprang op fra bordet og drog sin degen og gik til Mads Bådsgård. Han forlangte, at så længe han lå her, ville han have fem retter mad til hvert måltid. Mads Bådsgård sagde: Åh nej, min ven, det må dog ikke gå således til. Da huggede Tøger Tranum ham over armen med sin degen, og da konen sagde: Hvi handler I så ilde med min stakkels mand - satte han kården for hendes bryst og sagde: Du skal også ret nu få din rest. Bagefter truede han Mads Bådsgård til at skrive en seddel om, at alt, hvad han havde gjort imod ham, var eftergivet, og der blev skrevet mere, som Mads Bådsgård fik genpart af. Så gik han, men kom straks igen og ville have det skriftlige, som Mads Bådsgård havde fået tilbage og forlangte sin hele årsløn straks og 1 sletmark for hver time, han lå der, eftersom han skulle ligge der i 9 dage. Desuden måtte Mads Bådsgård give ham en sort engelsk klædning foruden de 3 mark 8 sk., han havde fået, før dette skete. Han truede Mads Bådsgård, hans kone og folk, at han ville hugge dem så små, at folk måtte sanke dem sammen, og da han sagde det, havde han en kårde i den ene hånd og en dragen kniv i den anden.

Tøger Tranum er stævnet hos hans husbond Christen Laustsen i Nørhå.
(Sagen fortsætter).

Christen Bertelsen i Skovsted, delefoged til Vestervig, udsteder dette vidne. (25/2). Jacob Ulf, herredsfoged, på amtskriver Jens Hansens vegne,

fører vidner på, at den gårds bol i Nors, som Jens Sørensen sidst påboede, og skylder 4 td. hartkorn, og som tilhørte forrige kaptajn Villum Villumsens gods, har været øde forgangen år indtil nytår.

Christen Laustsen i Vigsø på sin husbands Laurits Seefeld til Øland hans vegne har ladet mænd syne sal. Niels Rostrups gård i Sønderby, som han fradøde. Ralingen var brøstfældig for 8 sldl., laden og et lille hus i østerende for 3 sldl. Indstævnet er Peder Nielsen i Rær, Tomas Andersen i Vorring og hans hustru og Niels Rostrups enke Anne Christensdatter.

Christen Bertelsen i Skovsted har ladet mænd syne Mads Bådsgård i Hansted. Han var hugget i leddet ved albuen på venstre arm, omtrent en hånd bred. Indstævnet er Tøger Tranum, soldat.

(18/2). Mads Mikkelsen i Toussie på egne og Christen Simonsen i Klastrup og Eske Christensen i Toussie deres vegne forbyder Østerild sognemænd at føre deres korn af marken, før der er tiendet i kærven, da de nævnte tre mænd har fæstet kirketienden. (16/9).

202

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

(27/5). Niels Andersen på Ballerum og Simon Pedersen i Nors er blevet forligt på den måde, at Simon Pedersen skal give Niels Andersen 1 td. byg, og Niels Andersen skal unde Simon Pedersen en halv dags tørvegrøft i hans gårds jord. 10. juni.

Borgmester Christian Mortensen i Thisted tiltaler Søren Christensen i Sennels, før i Kjelstrup, efter en obligation på 14 sletmark, udstedt 29/8 1671 til jomfru Sophie Vognsdatter til Sønderris, og fremlægger en dom af 24/10 1671 her af tinget, hvori Søren Christensen lover at betale tid efter anden. Han begærer nu igen henstand.

Dom: Han skal betale. (30/9).

Sivert Brochenhus' til Ullerup hans fuldmægtig, Jakob Madsen, tiltaler Sivert Brochenhus's myndlings tjenere i herredet for restancer. De indstævnede møder og vedgår restancen, men siger, at de ikke har kunnet betale, dels for de hårde skatter, dels fordi der har været misvækst i mange år, og dels på grund af sandflugt. Tue Jensens enke opsiger sin gård.

Dom: De skal betale. (Sagen fortsætter).

Sivert Brochenhus's fuldmægtig tilbyder, at om nogen vil annamme sal. Tue Jensens gård mod at betale skatterne, skal han få stedsmålsbrev.

Unge Christen Christensen i Nors på hr. Mikkell Nielsens vegne i Tæbring, har ladet mænd syne Øster Vestergård i Nors. Indstævnet er Christen Tomsen og Anders Tomsen, Tomas Vestergårds sønner.

Christen Abildsen i Nors på hr. Niels Olufsens vegne i Hillerslev hans vegne har ladet syne Hov i Hillerslev, som Niels Pedersen Værtdt (Vært) sidst i fæste havde. Fornævnte unge Christen Christensen tilbød

vurderingsmændene gården for vurderingssummen. Indstævnet er Ing Mortensdatter, som nu bor i Hov og hendes søn, Niels Pedersen Værdt.

(4/3). Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, på fru Elsebe Juels vegne, har ladet syne Mads Tomsens gård i Østerild. (Sagen fortsætter).

Søren Rasmussen på Elsebe Juels vegne har ladet vurdere inventaret i Mads Tomsens gård, efter at han har erklæret, at han for alderdoms og svagheds skyld ikke længere ville blive ved gården.

17. juni.

Peder Sørensen i Rær og Mikkil Pedersen i Febbersted, kirkeværgere for kirkens tiende i Rær sogn, forbyder folk at føre deres korn hjem, før der er tiendet.

Christen Skåning i Hillerslev, skriver, på borgmester Christian Mortensens vegne i Thisted efterlyser rette arvinger efter sal. borgmester Tomas Madsen i

203

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

Thisted og folk, som har hans gods og penge i forvaring. De skulle melde sig rette 30. dag, som var den 5. juni. Hvis de ikke melder sig, må de selv lide skaden. (Borgmester Tomas Madsen blev begravet 13. juni (kirkebogen)).

Poul Enevoldsen den unge i Agerholm har ladet syne boligen Holder, som Jens Christensen sidst iboede og fradøde. Indstævnet er Jens Christensens enke Kirsten Christensdatter i Holder.

Christen Andersen (Stentoft) ved kirken i Vester Vandet på egne og Peder Bendixens vegne fremkalder fire forlovningsmænd af sognet, som lover, at Christen Stentoft og Peder Bendixen, som har fæstet kongetienden af Vester Vandet sogn på sognemændenes vegne, ingen skade eller tab skal lide. Peder Bendixen skal for sin umage med at indkræve tienden være fri for at betale tiende og skatter deraf. (Sagen fortsætter).

Jens Jepsen i Tanderup og unge Poul Enevoldsen i Aggerholm, som har fæstet kirketienden af Vester Vandet sogn på sognemændenes vegne, fremkalder fire forlovningsmænd, der lover at holde de to fri for skade og tab på menige sognemænds vegne. (25/6).

Onsdag, 25. juni, som var næste søgnedag efter st. Hans Baptistæ dag.

Jens Sørensen, sitshaftig på Næsgård har ladet syne sal. Poul Jensens gård i Skiverklit for den skade, som sandflugt har voldt. Vesten og norden samme gård, hvor der før var ager, eng og en endels fiskesø, er nu klitbakker, som der gror klittag og gråris på, så meste delen af gårdens ejendom er øde af sandflugt.

Indstævnet er lensmanden, Jørgen Friis, og amtskriver Jens Hansen.

(15/4). Christen Abildsen i Nors på Anne Arenfelds vegne fremlægger et tingsvidne af 10/12 1672, og en dom af 15/4 sidst med et udstedt klagevidne over Jens Andersens søn ved Led i Hjardemål, Anders Jensen, som havde kørt over fruens øde gårdes enge i Skovsted. Nu lader Christen Abildsen ham fordele. Hans moder er Anne Nielsdatter.

Christen Jellsen i Sennels giver på sin hustru, Anne Christensdatter, født i Øster Vandet, hendes vegne afkald på arv efter hendes forældre, Christen Jensen og Ingeborg Jensdatter, som begge boede og døde i Sennels, til Niels Christensen Vandet i Kåstrup. (8/7).

1. juli.

(17/6). Ældste Poul Enevoldsen i Aggerholm på egne og medbrødre, forlovningsmænd for konge- og kirketiende i Vester Vandet sogn, deres vegne har ladet stævne menige Vester Vandet sognemænd, så mange som avler, og kræver, at de skal holde de otte forlovningsmænd skadesløs for deres forløfte. Kendelse: Sognemændene bør holde forlovningsmændene skadesløs.

204

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

8. juli.

Jørgen Nielsen i Djernæs lader stævne Hans Henningsen under Bjerg i Hjardemål og hans hustru Anne Nielsdatter til syns afsigelse og irettelægger en synsseddel, hvorefter mænd har synet Henning Hansen i hans hus under Bjerg i Hjardemål. Hans ene næsehul var splittet ad nederst, og hans klæder var tilligemed næsen og skægget overblodig, og hans hustru Johan Jensdatters hoved var sprukken to steder og blodig. De skyldte deres søn, Hans Henningsen og hans hustru for denne skade.

Bertel Pedersen Lerche har igen været ude for at snuse efter klittag og sener sammen med nogle vidner, der beretter, at de traf Jacob Ulfs tjenestekarl og andre, der trak med køer, hvis tøj var lavet af sener (jordstængler af klittag eller senegræs, kvik), ligesom de mange steder fandt tøjreredskab, lavet af sener. (15/7).

Jørgen Nielsen i Djernæs tiltaler mester Hans Zoegas tjenere i herredet for restancer (specificeret). En del af de tiltalte mødte og beråbte sig på kvitteringer.

Sagen opsat 6 uger. (19/8).

Hr. Anders Pallesen i Sennels opsiger en boligs ejendom, som han har i fæste af Ejler Jacobsen. Denne er stævnet i Hillerslev præstegård. (15/7).

Gregers Høg til Vang lader fremlægge en skriftlig tilståelse fra Jørgen Lykke til Søgård, dateret Gudumkloster 18/6 1673, hvorefter han pantsætter nogle gårde, bl.a. i Nors sogn en gård Vill Christensen påbor (= Digegård). Han må, når han vil annamme disse gårde, beholde dem eller afhænde dem. Gælds brevet var udstedt 1667 24/1. Gregers Høgs fuldmægtig

kræver nu, at gælden betales, og hvis det ikke sker, at pantet skal følge Gregers Høg.

Dommen følger påstanden.

Margrete Reedtz, sal. Malte Sehested til Rydhave hans enke tiltaler Jørgen Lykke efter obligation på 500 rdl., udstedt 1655, 26/1 til hans kære morbroder Malte Sehested.

Dom: Han skal betale eller der skal ske indvisning i hans bo og gods.

Jørgen Nielsen i Djernæs har ladet stævne Peder Lauritsen i Langgård, Peder Iversen i Hjørdemål hans stedsøn Peder Sørensen ibd., Christen Sørensen på Ballerum, Niels Jensen i Fårtoft, Poul Eriksen på Ballerum, Christen Andersen i Krog i Vigsø og hans søn Anders Christensen ibd., og Christen Jensens arvinger i Sennels Jens og Niels Christensen Vandet, i Kåstrup, Niels Holmbo i Sennels, Christen Enevoldsen ibd., Peder Christensen i Store Hillerslev, Peder Christensen i Kåse, Laurits Nielsen ibd. Desuden Laurits Sørensens enke i Skinnerup og Christen Jellesen i Sennels. Han irettelægger tre obligationer. Den første udstedt af Niels Jensen i Fårtoft og Laurits Sørensen i Hjørdemål 10/1 1655 på 23 1/2 rdl. som de her godsagt for Hans Pedersen, digefoged i Tønder Len. Arvinger efter Laurits Sørensen er Peder Iversen i Hjørdemål og hans

205

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

stedsønner, blandt dem Peder Sørensen i Hjørdemål, og desuden Peder Lauritsen i Langgård (Tveds sogn), som er gået lige i arv med de andre.

Den anden obligation er udstedt 26/3 1655 af Christen Jensen i Sennels. Hans arvinger er Jens Christensen Vandet i Kåstrup, Niels Christensen Vandet i Kåstrup, Anders Christensen Gade, hvis opholdssted ikke kendes, Niels Andersen Holmbo i Sennels og hustru Johan Christensdatter, Christen Jellesen i Sennels og hans hustru Anne Christensdatter og unge Jens Christensen Vandet i Sennels.

En tredje obligation er udstedt af Poul Eriksen i Kåstrup 1657 1/12, (senere: på Ballerum).

Desuden sagsøges nogle for skyldige afgifter. (19/8).

(25/6). Jens Christensen Vandet i Kåstrup irettelægger skifte efter hans fader, Christen Jensen i Sennels 1662, hvori hans stedmoder, Ingeborg Jensdatter og broder (unge) Jens Christensen Vandet erklærer, at de vil betale arvingerne deres arv og tilfredsstille kreditorerne, mod at de beholder boet.

Dom: To, der resterer med afgifter, får sagen opsat 6 uger. De andre skal betale, hvad de ikke med kvitteringer kan bevise at være betalt. Hvis nogen anker på sagen, må de søge deres konsorter.

15. juli.

(8/7). Søren Christensen i Sennels på hr. Anders Pallesens vegne i Sennels har ladet stævne Ejler Jacobsen, som opholder sig i Hillerslev præstegård, og opsiget fæstet af en bolig i Sennels (fæstebrev 7/3 1667), som hr. Oluf Adzersen før havde i fæste.

Christen Høy udsteder denne opsættelse.

Bertel Pedersen Lerche formenter efter opsættelse af 8/7 på lensherrens og kgl. Majestæts vegne, at Jacob Ulf og medinteresserede, som grovelig har forset sig mod lovens klare ord med slig seners oprykkelse til landets ganske ruin og skade, og at de bør lide efter recessen. ,

Opsat 8 dage. (22/7).

Peder Sørensen i Rær lader fordele Peder Olufsen ved Bro på Ballerum for 28 skilling, han skyldte.

Christen Abildsen i Nors, Ejler Jacobsens fuldmægtig, fremkalder vidner, der beretter at hr. Anders Pallesen pløjede, såede og avlede forleden år til en bolig i Malle.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, tiltaler Peder Iversen i Hjørdemål for restance.

Dom: Han skal betale.

Rasmus Hansen Rafn på Peder Pedersen, forvalter på Ørum slot, hans vegne har ladet stævne Ørum tjenerne i flere sogne såvel som forlovningsmænd for kongetiende og de der resterer med græslam, og kræver, at de skal betale.
Dom: De skal betale.

206

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

Rasmus Hansen Rafn på Peder Pedersen, forvalter på Ørum og Dueholm, hans vegne tiltaler Poul von Klingenberges tjenerne i Rær for restancer.

Dom: De skal betale. 22. juli.

Bertel Pedersen Lerche på lensherrens vegne tiltaler Jacob Ulf og andre, fordi der er fundet tøj af sener (jordstængler af kvik eller klittag) efter tingsvidne. Jacob Ulf mener, at han altid har rettet sig efter lensherrens befaling, og at han bør forskånes for en proces, som et uroligt menneske vil påføre ham. I modsat fald vil han erklære sig for landsdommerne.

Borgmester Christian Mortensen af Thisted begærer

1. at Bertel Lerche vil fremlægge sin fuldmagt, hvortil Bertel Lerche svarer, at den er forkyndt på tinget.

2. at han ville fremvise, hvad senetøj, der var fundet hos Niels Christensen i Tousgård.

3. mener borgmesteren, at hvis Bertel Lerche har fundet noget senetøj, som ikke er købt på axeltorv af dem, som tilstod det sig på axeltorv at sælge »af hvad myndighed ved hun selv« burde han ikke have slaget hans folk, om han andet hos dem havde fundet, men i så måder synes at ville være dommer i sin egen sag.

Bertel Lerche siger, at det bevises med tingsvidner. Borgmesteren svarer, at Bertel Lerche er fordelt og ikke kan søge nogen ærlig mand. Bertel Lerche svarer, at borgmesteren bør bevise, at han er fordelt, og siger, at han ikke ved, hvordan borgmesteren er renset i den sag mellem ham og Dirich Villomsen og Morten Tomsen.

Dom: Da sagen angår ære og lempe, henviser jeg den til landstinget.

Christen Høy, tilforordnet dommer i denne sag, har udstedt denne dom. (21/10). Hæderlige og vellærde Edvart Christensen af Hjardemål præstegård på sin fader, hr. Christen Nielsen, sognepræst til Hjardemål, hans vegne fremkalder Peder Iversen i Hjardemål, som irettelagde afkald fra Henrik Josepsen (Jespersen?), borger i Hjørring, på hans hustru, Maren Melchiorsdatter, datter af sal. hr. Melchior, sognepræst til Vrensted og Tise, hendes vegne på arv efter hendes moder Kirstine Tomasdatter.

Christen Abildsen i Nors på Anne Arenfelds vegne lader fordele Mads Kusk i Skovsted, fordi han rømmede fra det hus på Skovsted bakke, som han ikke lovligt har opsaugt.

29. juli.

(6/5). Unge Christen Christensen i Nors på Anne Arenfelds vegne har ladet stævne inspektør Christian Henrik Peters, sitshaftig på Todbøl, og vidner, der beretter, at de efter inspektørens befaling fyldte og bortførte jord fra Hovdiget og førte det ud på marken. (25/11).

207

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, tiltaler han husbonds tjenere, som refter med afgifter.

Dom: De skal betale.

Niels Laustsen af Bodum på Morten Tomsen, provstiskriver, hans vegne tiltaler Anne Christensdatter, sal. Christen Møllers enke i Nedergårds mølle for restance, 9 td. byg for 1670, 13 td. byg for 1672.

Dom: Hun skal betale efter kapitelstakst.

Weell Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, på Peder Jørgensen i Hundal hans vegne tiltaler Peder Christensen Kedelfører i Thisted for 5 sldl. og jern for 1 sldl., som han skylder Peder Jørgensen på den hest, han købte af ham. (Sagen fortsætter).

Peder Christensen, tilholdende i Thisted har stævnet Peder Jørgensen i Hundal til tilbudsvide og dom og tilbød ham den hest, han havde købt af ham mod at han fik sine penge igen. (5/8).

5. august.

Peder Christensen, tilholdende i Thisted, har ladet stævne Peder Jørgensen i Hundal og vidner om handelen om hesten, bl.a. Maren Lauritsdatter Gris, Peder Christensens hustru, og hans datter Inger. Han har tilbudt Peder Jørgensen hesten, da den ikke var så mange penge værd, som han skulle give, hvortil Peder Jørgensen svarede, at han ikke kunne sælge den for mindre. (12/8). (Sagen fortsætter).

12. august.

(5/8). Peder Christensen af Thisted og Peder Jørgensen er blevet forliget, således at Peder Christensen skal levere hesten tilbage i morgen tidlig, og Christen Bertelsen i Skovsted betaler på Peder Jørgensens vegne 1 rdl.

(2/4 1672). Søren Laustsen i Bloksgård på Gregers Høg til Vang hans vegne tiltaler Inger Laursdatter i Roer for restance.

Dom: Hun skal betale. (19/8).

(19/8). Tomas Barfod på Claus Juels vegne til Sønder Vosborg tiltaler Anders Pedersen i Hjardemål for restance.

Dom: Han skal betale. 19. august.

(12/8). Søren Laustsen i Bloksgård på Gregers Høg til Vang hans vegne har ladet syne den gård i Klitten, som kaldes Roer, nemlig den halve gård, som Inger Laursdatter påbor. Der var en lade, et ralingshus, et fæhus til 12 nød og en stald derved til øg, opbygget af jord og et jordhus til får. (2/9).

208

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

(8/7). Jørgen Nielsen i Djernæs tiltaler mester Hans Zoegas tjenere i herredet for restancer. Sagen har været opsat 6 uger. En af dem møder med en skrivelse, hvori Hans zoëga efterlader ham et års skyld, andre møder og siger, at de har betalt til husbonden: selv, og hvis det ikke var således, burde husbonden have søgt dem ved retten, efter en vis tids forløb. Jørgen Nielsen irettelægger en erklæring fra Johan Adolph zoëga, hvori han giver Jørgen Nielsen tilladelse til at indkræve alle restancer, som ikke er betalt til hans salig fader.

Dom: De skal betale, hvad de ikke med kvitteringer kan vise at være betalt. 26. august.

Anders Christensen i Hovsør og Christen Mortensen i Sønderby i Østerild har ladet foretage udlæg for resterende kongetiende, da de har fæstet tienden. De tilbyder nu det udlagte til skyldnerne.

Christen Bertelsen i Skovsted, delefoged til Vestervig, tiltaler Vestervigs tjenere, som resterer med afgifter.

Dom: De skal betale. 2. september.

Mikkel Madsen i Klastrupgård på sin husbonds vegne har ladet syne Klastrupgårds grund, De fem parter af gårdens høbjergning, lyngslet, tørvegrøft og fædrift er øde af sandflugt og halvdelen af den sjette part. Resten ligger for en åben sandflugt. I Kjelstrup er Anders Eriksens gård synet, som tilhører generalmajor Ruse. Den femte part af gården var øde, og derfor og for andre årsagers skyld syntes gården meget forskyldt. Indstævnet er amtmanden og Henrik Lulew, sitshaftig på Bøvling.

(19/8). Søren Laustsen i Bloksgård på Gregers Høg til Vang hans vegne har ladet gøre udlægt hos Inger Laustdatter i Roer for restancer og bygfald. Hele boet vurderet.

Søren Christensen, Christen Sørensens søn i Roer, tog sin morbroder Søren Laustsen i Bloksgård i hånd og forpligtede sig til at betale, hvad hans moder skyldte Gregers Høg, hvis Gregers Høg ville stede ham hans sal. faders del af gården Roer og betro ham det udvurderede gods af hans moders part og lade ham få denne part i fæste.

9. september.

Christen Høj af Nors på hr. Anders Kjeldsens vegne i Nors tiltaler Anders Andersen i Hinding for restance, og fordi han har været overhørig og ikke har gjort arbejde, når det bliver forlangt.

Dom: Han skal betale og have sit fæste forbrudt.

Hans Christensen af Fuglsang på Hannæs på Harding (Hartvig?) Petersens vegne i Ålborg tiltaler Peder Jensen i Sønderby i Østerild for restance.

Dom: Han skal betale, og have sit fæste forbrudt.

209

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

16. september.

Niels Christensen Tang på Ballerum udsteder dette vidne.

Jacob Ulf i Kløv på Niels Lange til Kølbygård hans vegne lader fremstille to vidner, der begge tjente på Kølbygård. De vidner, at Tomas Christensen i Hunstrup, Christen Tomsens søn ibd., kom til dem på Kølbygårds mark og fulgte med dem til Kølbygårds poert med to heste, som de havde taget på Kølbygårds mark, men da de kom til porten, jog han hestene fra dem. De vidste ikke, hvis hestene var og havde ikke fat på dem. Tomas Christensen er stævnet til klagevidne. Hans moder er Anne Olufsdatter.

(4/6) 1672). Peder Jensen i Votborg har ladet stævne sine naboer Niels Laustsen i Hesseldal, Anders Christensen og Christen Pedersen og Christen

Jensen af Bjerre til syn over en grøft mellem hans mark og hans naboer i Bjerre og Hesseldal. De svarede, at han godt måtte dige på hans egen ejendom, men de kunne og ville ikke give ham lov til at opkaste den gamle grøft, som hører til diget, uden deres husbonders minde og vilje, dog således, at diget ikke kommer nogen af naboerne til skade i nogen måde.

Synsmændene var efter Peder Knorborgs (= Peder Jensen) anvisning på hans eng, og der på østre side så de en røgel, som de syntes engang havde været et dige, og der vesten ved syntes dem, at der havde været en grøft, så vidt vandet ikke havde borttaget (det?). De kunne ikke skønne, hvor længe siden det havde været en ny dige, da det var overgroet.

Mads Christensen Krog (senere: i Krog) tiltaler Jørgen Madsen i Nørby i Tveds sogn for 31/2 sletdl. 8 sk. Jørgen Madsen vedgår gælden.

Dom: Han skal betale.

Peder Andersen på Bjerg i Thisted tiltaler Christen Falquorsen i Sennels for skyld ifølge skiftebrev 6/2 1660 (efter Niels Justsen, Peder Andersens formand i ægteskab).

Dom: Han skal betale.

Anders Andersen i Skårup (senere: Anders Skrædder) (Nors sogn) fremlægger vurdering i boet efter sal. Oluf Sørensen, som boede og døde i Tøfting. Enken er Kirsten Staphensdatter, børnene Anne og Dorte Olufsdøtre. Nævnt blandt kreditorer bl.a. Anders Sørensen i Skårupgård og Niels Pedersen i Tøfting. Formue over gælden 10 dl. 1 1/2 mk. Moderen lover at holde døtrene til skole osv. og at betale kreditorerne.

Peder Andersen på Bjerg i Thisted tiltaler kirkeværgen i Sennels, Peder Jørgensen i Hundal og Christen Nielsen for bly, leveret til Sennels kirkes reparation 1667. De siger, at de har betalt til Niels Bendixen.

Dom: De skal betale, hvad der resterer, og kan så søge Niels Bendixen.

(3/6). Peder Andersen på Bjerg i Thisted tiltaler Christen Simonsen i Østerild, Mads Mikkelsen og Eske Christensen i Tøushede og irettelagde kontrakten

210

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

mellem ham og dem om Østerild kirketiende, sluttet efter landsdommer Jens Rodstens mellemkomst. Han påstår, at kontrakten ikke er opfyldt, at de skylder penge, og ikke mere må befatte sig med tienden.

Opsat 14 dage. (30/9).

23. september. Intet. Tinget holdt i Hillerslev.

30. september. Tinget holdt i Hillerslev formedelst regn.

Erik Nielsen i Skinnerup lader stævne Mads Andersen i Skinnerup til dom og Tomas Nielsen og Mikkil Nielsen ibd. til at vidne. De vidner, at de

har forligt Erik Nielsen og hans svoger Mads Andersen, således at Mads Andersen skulle give Erik Nielsen en kappe eller kvindekåbe og 3 rdl. De havde senere været hos Mads Andersen og spurgt, om han ville holde sit løfte. Han svarede, at hvis Erik Nielsen eller hans kæreste ikke ville nøjes med de klæder, de havde fået, skulle hun gøre gavn for hendes føde. Sådan havde han gjort, den tid han var ung. Tingsvidne. (21/10).

Peder Andersen på Bjerg i Thisted tiltaler Mikkell Jørgensen, i Vestergård i Østerild efter regnskabsbog 1666 for 15 skp. byg.

Dom: Han skal betale, om han ikke kan bevise, at de 15 skp. byg er betalt.

Weell Svendsen i Brund lader fordele Kåstrup sognemænd for 7 græslam a 2 mk., som de skulle have betalt til Ørum.

Niels Mortensen i Lille Hillerslev på Oluf Bådsgårds vegne og Christen Pedersen Riis hans vegne i Hansted tiltaler Jørgen Madsen i Nørby for 22 sletmark, lånt for 2 år siden.

Dom: Han skal betale.

(10/6). Borgmester Christian Mortensen irettelægger en dom af 10. juni, hvorefter Søren Christensen i Sennels skulle betale 14 sletmark, og en udlægsforretning i Søren Sortes bo, der viste, at der intet var at gøre udlæg i. Han begærer nu 3. ting over Søren Sort. (7/10).

(16/9). Peder Andersen på Bjerg i Thisted tiltaler efter opsættelse Christen Simonsen i Klastrup, Mads Mikkelsen og Eske Christensen i Tøushede, fordi de ikke har overholdt kontrakten om kirketienden.

Mads Mikkelsen og Eske Christensen irettelægger kvitteringer fra Peder Andersen.

Kendelse: Da sagen synes meget tvivlrådig, opsættes den 1 måned, og herforinden de tre mænd indstævnes med deres kvitteringer til sagens bedre oplysning. (27/11674).

7. oktober.

(30/9). Borgmester Christen Mortensen lader fordele Søren Christensen i Sennels.

211

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

14. oktober.

Peder Pedersen i Viborg tiltaler Peder Iversen i Hjørdemål efter obligation på 90 rdl., dat. 30. september 1665.

Dom: Han skal betale. 21. oktober.

Eske Christensen i Tousse på sin fader Christen Eskesens vegne tiltaler Jens Christensen i Vesterby i Østerild efter obligation for 7 sldl.

Dom: Han skal betale.

(30/9). Morten Andersen, rådmand i Thisted, på Erik Nielsens vegne i Skinnerup tiltaler Mads Andersen i Skinnerup for en kvindekåbe og 3 rdl., som han skal have lovet at give Erik Nielsen og hans kone.

Mads Andersen mødte og svarede, at Erik Nielsen og hans kone havde fået den medgift ud af boet, som han havde lovet dem, undtagen en kvindekåbe, som Erik Nielsens kone eller han selv bar hjem.

Sagen opsat 6 uger.

Unge Poul Enevoldsen i Aggerholm udsteder dette efter ordre og fordeler og kender deri.

Peder Pedersen, forvalter på Ørum har ladet stævne Mads Christensen Bådsgård og flere til vidne og dom og Jens Mattisen i Hansted med flere til at vidne.

Efter sagens vidtfløftighed er sagen videre herefter udskrevet.

(22/7). Bertel Pedersen Lerche irettelægger en befaling om, at Jacob Ulf, som har forset sig mod loven og ikke har rensat sig efter så lang tid, ikke bør betjene retten, før han lovligt har purgeret sig, som det sig bør. I stedet befales det Christen Høj i Nors at han indtil videre betjener retten. Befalingen udstedt af amtmanden. (19/5 1674).

Mads Andersen i Skinnerup og hans svoger Erik Nielsen er blevet forligt, således at Mads Andersen betaler Erik Nielsen 4 rdl.

28. oktober.

Christen Høj udsteder dette såvel som efterfølgende efter lensherrens anordning.

Niels Pedersen, foged på Nørtorp, på Nicolaj Ægidii vegne i Randers tiltaler Christen Simonsen i Østerild, før i Klastrup, og da Nicolaj Ægidii tjener, for resterende landgilde.

Opsat 6 uger. (8/12).

(26/11 1672). Niels Poulsen i Skinnerup på sin moders, Maren Eriksdatters, vegne får afkald og kvittering fra hendes søn Erik Nielsen for arv efter hans fader Niels Sørensen, som boede og døde i Skinnerup.

212

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

Amtmanden har ladet syne brøstfældighed på veje og broer i herredet. Det er stadig galt med veje og broer ved Kløvs hule og Bromølle.

Amtmanden lader læse forordning om kornskat til militsen og om flæskeskat. Peder Pedersen, forvalter på Ørum, har villet gøre udlæg hos Mads Christensen Bådsgård i Hansted, men der var intet at vurdere, da han var flyttet bort med kone og børn og alt bohave. De ville gåre udlæg i nogle øghøveder, der stod i stalden, men da kom Laurits Pedersen og Laurits Lauritsen Svenske og sagde, hvad de havde der at bestille, hvortil herredsfogeden svarede, at de ville gøre udlæg hos Mads Bådsgård for restancer til Peder Pedersen på Ørum, og at de ville tage hestene. Laurits Pedersen sagde, at de skulle lade hestene stå og tog grimen til en plag af Rasmus Hansens hænder og stødte ham og herredsfogeden til side og sagde, at hvis de tog noget fra gården, skulle de gøre det med svedne fingre. Han og Laurits Svenske sagde, at hvis de ikke var stærke nok til at forhindre det, ville de snart få flere til dem til at gøre det.

Andre vidner bekræfter, at Mads Christensen Bådsgård er flyttet forleden år med sit gods, kvæg og andet fra den gård, som han havde fæstet på Ørum stavn til en gård på Vestervig stavn i Hansted. (18/11).

4. november.

Bertel Pedersen Lerche har igen været ude at snuse efter Klittag og har fundet det flere steder hos bønder. Han fører vidner.

Anne Arenfeld lader fordele Tomas Nielsen i Skinnerup for en gås og et lam, han skyldte hende i afgift.

11. november.

Jacob Christensen Kjelstrup i Thisted tiltaler Christen Gregersen i Øster Vandet, Christen Christensen den unge i Nors og Christen Arberg i Skinnerup for gæld til ham ifølge skifte efter hans forældre 29/8 1672.

Dom: De skal betale.

Inspektør Christian Henrik Peters tiltaler Christen Tøgensen i Kjelstrup og Anders Eriksen ibid. efter en obligation. Noget er betalt. Anders Eriksen møder og erklærer, at han har gjort rejser med egne heste og vogn for inspektøren. Dom: De skal betale, hvad der ikke er betalt med penge eller på andre måder. Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, på Niels Langes vegne tiltaler nogle af Kølbygårds tjenere for restancer.

Dom: De skal betale. 18. november.

(14/1 1672). Anders Sørensen ved Østerild kirke på sin sogneherre, hr. Christen Pedersen Øland, hans vegne forbyder Tomas Christensen Westergård i Nors sogn at svare afgifter til andre end hr. Christen.

213

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

Unge Christen Christensen i Nors på sin husbands tjener Anders Kjeldsens vegne, tilholdende i Sennels i Gadegård, tiltaler Christen Jensen i Østerby i Tveds sogn for 1 sldl., han skal skylde ham.

Christen Jensen befindes at skulle være så svag, at han ikke kan møde til tinget, hvorfor sagen opsættes 6 uger.

(28/10). Unge Poul Enevoldsen udsteder denne dom:

Weel Svendsen, delefoged til Ørum, har ladet stævne Laurits Pedersen i Hansted og unge Laurits Svenske ibd. til vidner, klage og andet lovmål, og lader ransnævningerne stævne til ransopkrævelse, og tiltaler Laurits Pedersen for vold og trusler og for at have taget en hest fra den, der ville gøre udlæg.

På Laurits Pedersens vegne mødte Tomas Sørensen i Nørhå, delefoged til Vestervig, da Laurits Pedersen var udenlands for at bjerge penge til kgl. Majestæts skatter. Han irettelægger et fæstebrev, hvori fogeden på Vestervig, Jens Nielsen, fæster til Laurits Pedersen den gård, som Mads Christensen Bådsgård oplod til ham med kvæg og alt, hvorfor han mener, at Laurits Pedersen ikke kan overgå klage, (da har han vedkendt sig godset), så længe fæstebrevet står ved magt.

Dommen følger hans påstand. (2/12). 25. november.

(29/7). Christen Andersen, foged på Ullerupgård, på Anne Arenfelds vegne, har ladet stævne inspektør Christian Henrik Peters (nu på Todbøl) og fremkalder vidner, der fortæller om Ullerupgårds hovdige, hvordan der blev gravet jord af diget og ført ud på marken, efter inspektørens befaling. (Sagen fortsætter).

Christen Andersen, foged på Ullerupgård, på Anne Arenfelds vegne, fører vidner på, at da inspektøren kom til Ullerupgård, var der store møddinger, og fru Anne Arenfeld havde ladet udføre gødning til 20 td. gødningsbyg, som inspektøren modtog. Der var da 30 læs mæg, som inspektøren siden lod udføre. Andre vidner beretter, at da inspektøren forlod Ullerupgård, var der ikke gødning i og omkring gården undtagen til knap to td. bygsæd.

Jacob Christensen Kjelstrup af Thisted tiltaler Knud Jensen i Fårtoft, Jep ved kirken i Sennels, Christen i Nørgård ibd., Søren Sort, Christen Nielsen i Kjelstrup, Jens Balsen i Skovsted, Anders Pedersen, Peder Andersen og Søren Poulsen ibd. for skyld efter skiftebrev efter hans forældre 29/8 1672. Ligeledes tiltales Weel Svendsen i Brund, Jens Nielsen i Kløv og Jens Jensen i Brund for skyld efter samme skifte.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, begærer, at Jacob Kjelstrup vil bevise Jens Nielsen i Kløv hans gæld.

Dom: De skal betale, men Jacob Kjelstrup bør bevise nøjagtigt, at Jens Nielsen er ham de 12 daler skyldig.

Peder Pedersen i Søhus fører vidner på, at han har leveret Anders Christensen Juell i Rær en degen, og Anders Juell lovede at betale den inden treugersdagen eller levere Peder Pedersen den degen tilbage inden tre dage.

Morten Tomsen, rådmænd af Thisted, på amtskriverens vegne, fører synsmænd frem, der har synet den gård i Malle, Peder Christensen iboede. Gården var øde for folk, og der var hverken korn, kvæg eller andet, uden nogle gamle øde huse, nemlig et gammelt ralingshus, der ved enden havde to bindinger til lade, og et gammelt fæhus af jord.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, på Niels Langes vegne, lader fordele folk på Hanstholm, Østholm og i Tveds sogn for skyldig brokorn til Kølbygård. 2. december. (Stadig Christen Høy i Nors i herredsfogedens sted).

Unge Christen Christensen i Nors får afkald fra sine stedbørn, nemlig Jens Christensen i Nors, Christen Christensen i Tveds sogn, Anders Christensen i Nors på egne og sin søster Margrete Christensdatters vegne, anden Jens Christensen i Nors og Christen Christensen i Nors for arv efter deres sal. moder, unge Christen Christensens hustru, Mette Christensdatter, som boede og døde i Nors. (Sagen fortsætter).

Søren Christensen i Vorringgård lader fordele folk i Nors sogn for skyldige afgifter og tiende.

Søren Christensen i Nors lover Jens Christensen at give hans søster Margrete Christensdatter som arv efter hendes moder, sal. Mette Christensdatter fire sldl., som står hos hendes broder Anders, og 3 sldl. i rede penge. Desuden skal hun have sin moders kiste og igangsklæder. Anders Christensen lovede at give hende de fire sldl., som hun arvede efter sin fader Christen Jensen, tillige med førnævnte fire og tre sldl. Pengene skal stå hos ham, til hun bliver 18 år. Hun skal også have lidt kornsæd, og brødrene skal påse, at hendes får kommer hende til gode. Anders Christensen, der efter sine søskendes vilje har annammet faderens bo, lovede at give sin broder, Christen Christensen i Nors 4 sldl. som arv efter hans fader, Christen Jensen.

9. december.

Ting holdt i Hillerslev for tåge og kulde.

(28/10). Niels Pedersen, foged på Nørtorp, efter opsættelse af 28/10 tiltaler på Nicolaj Ægidii vegne Christen Simonsen, nu boende i Østerild, men før i Klastrup og var da Nicolaj Ægidii tjener, for restance efter akkord om hans landgilde, ægt og arbejde.

Dom: Han, der nu bor i Mikkel Tanderups gård i Østerild, skal betale restancen til Nicolaj Ægidius af Randers.

(18/11). Rasmus Hansen Rafn på Gabriel Berns til Ørum hans vegne har ladet stævne Mads Christensen Bådsgård, hans hustru Kirsten Pedersdatter Norrekov(?) og hans døtre Margrete og Maren Madsdatter til at vidne om en hestplag, som var udlagt for restancer i hans gård, og om Laurits Pedersen da havde nogen husholdning for sig selv i gården, og om han havde haft sin underholdning og i andre måder hos Mads Bådsgård og dem, og om han havde gjort hans arbejde for kost og løn som andre tjenestekarle.

De indstævnedede ikke mødt. Tingsvidne.

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

Unge Poul Enevoldsen i Aggerholm udsteder forskrevne vidne. Jacob Christensen Kjelstsrup i Thisted på egne og svoger Hans Hermansens vegne har ladet stævne Niels Bårdsen i Kåstrup og Peder Christensen og Laust Hollænder i Tøfting samt Erik Nielsen i Skinnerup for skyld. Peder Christensen i Tøfting irettelægger en kontrakt, hvorefter hans svoger Laust Hollænder forpligter sig til at betale Peder Christensens gæld til Christen Kjelstrup.

Dom: Niels Bårdsen, Laust Hollænder og Erik Nielsen skal betale. Unge Christen Christensen i Nors udsteder denne dom.

Laust Andersen af Skovsted på Karen Dyres vegne tiltaler nogle folk i Sennels, som resterer med kongekorntiende, deriblandt Anne Falquorsdatter i Kloster. Dom: De skal betale.

Weel Svendsen i brund, delefoged til Ørum har ladet stævne folk i Sennels sogn til at vidne, og Anne Arenfeld til vidnespåhør. De vidner, at de de tre foregående år har ydet deres kongetiende på Ullerupgårds og Momtofts lofter til Laurits Andersen i Skovsted.

Christen Abildsen i Nors på Anne Arenfelds vegne protesterer. Han afæsker Well Svendsen hans fuldmagt til at føre denne sag og mener, at der ikke bør udstedes vidne, før Laust Andersen i Skovsted bliver stævnet.

Kendelse: Der kan ikke udstedes vidne, før han er stævnet.

16. december (stadig Christen Høy efter befaling i herredsfogedens sted). Intet. 23. december.

(9/12). Weel Svendsen af Brund har ladet stævne menige sognemænd og enker i Sennels sogn til at vidne, og Anne Arenfeld og Laust Andersen i Skovsted til vidnespåhør. Mændene vidner en for en, at de har ydet deres anpart af kongetienden på Momtoft eller Ullerupgård og hvem de har leveret kornet til. Christen Christensen den unge af Nors begærer på Anne Arenfelds vegne, at mændene skal møde med kvitteringer. De siger, at de har ikke andre, end at den, der modtog kornet, lovede, at de ikke skulle blive krævet igen. Tingsvidne, begæres af Christen Christensen og Bertel Pedersen Lerche.

Peder Bendixen af Vester Vandet hans fuldmægtig Tomas Pedersen ibm. fremlægger et fæstebrev fra Mathias Kolding, forvalter over det Dueholmske og Skarpenbergske gods, på sin principals, sal. Leonhardt Marselis arvinger til Dueholm Kloster, deres vegne til Peder Bendixen på den gård i Vester Vandet, som sal. Poul Salmandsen iboede og fradøde. Dateret 8/4 1673.

(9/12). Bertel Pedersen Lerche og Christen Christensen den unge i Nors afæsker på Anne Arenfelds vegne Weel Svendsen i Brund hans fuldmagt til at gå i rette i den sag om Sennels sogns kongekorntiende.

Weel Svendsen fremlægger derpå fuldmagten, der lyder på, at Peder Madsen, ridefoged til Ørum, på sin principal, Gabriel Berns til Ørum, hans vegne i hans fraværelse, fuldmægtiger Vill Svendsen i Brund til at være delefoged i

216

Hillerslev Herreds Tingbog -1673

Hundborg og Hillerslev herreder for Ørum slots tjenere, ved lovlig dom at forsvare, hvorfor bønderne skal være ham hørig og lydige i, hvad han på husbondens vegne befaler dem, og skaffe ham vogn og heste, så han uden ophold kan komme af sted, så husbondens forretninger ikke bliver forsømt. Dateret Thisted 18/12 1666. På fuldmagten havde Gabriel Berns selv skrevet 28/5 1670, at denne fuldmagt er samtykket og konfirmeret af ham.

Her er endt dette års 1673 for retten passerede sager testerer. Christen Madsen Schåning.

217

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

Fol. 1. Autorisation ved amtmand Jørgen Friis, dateret Søgård 11/1 1674. Ingen sandemænd eller ransnævninger indskrevet på fol. 1 b. Snapstirsdag, 13. januar.

Herredsfoged Jacob Ulf, i hans sted forordnet Christen Høy. Skriver Christen Madsen Skåning.

Mads Pedersen i Nors og Peder Frandsen i Hinding får afkald fra Niels Nielsen, født i Nors, nu boende i Hinding, på arv efter sin fader, sal. Niels Frandsen, som boede og døde i Nors, hvilken arv Mads Pedersen i Nors havde haft i værgemål. Desuden giver han afkald for arv efter sin oldefader (farfar) Frands Nielsen, som boede og døde i Hinding.

20. januar. Intet.

27. januar.

Weel Svendsen, delefoged til Ørum, har ladet syne en gård i (Hjardemål) Klit, som Christen Pedersen ibor. Brøstfældighed kan ikke afhjælpes for mindre end 20 rdl.

Laurits Pedersen Morsing af Thisted har ladet stævne Jens Mattisen, som da boede i Hansted, og fremlægger en obligation 24/5 1654 på 18 sldl. til hans svoger Peder Lauritsen Morsing. Endvidere fremlægger han sin regnskabsbog, hvorefter Jens Mattisen skylder ham for 1/2 pund anis og 1/4 pund ingefær.

Dom: Han skal betale osv.

Otte Ottesen af Kærup generalmajor Rüses vegne til Rilsensten, tiltaler Anders Eriksen i Kjelstrup, Mikkell Madsen i Klastrup og Peder Hårboe i

Hillerslev samt grev Friis's tjenere, sal. Hans Christensens enke i Hjardemål, Else Jensdatter, Christen Pedersens enke Anne Jensdatter og Christen Borups enke Karen Tuesdatter for restance.

Dom: De skal betale osv.

(30/9 1673). Peder Andersen på Bjerg i Thisted tiltaler Eske Christensen af Touthede, som han mener han skylder ham ifølge kontrakt om kirketienden. Eske Christensen begærer opsættelse, da han agter at bevise, at pengene er betalt.

Opsast 4 uger. (10/3).

Amtmanden fuldmægtig, Peder Marcussen, fremlægger en ordre og missive, hvorefter han skal forhverve dom over de gårde, som ingen proprietærer vedkender sig. Kronen tildømmes en øde gård i Nors sogn, som Jens Sørensen sidst påboede, forhen tilhørende kaptajn Villum Villumsen, skyld 4 td., og Kjærgård i Tveds sogn, som sal. Peder Madsen har haft i forvaltning, hvoraf den halve del giver skat. Den anden halvdel er fordærvet, og der er intet bekommet af den.

218

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

Christen Christensen i Hunstrup på Karen Kjeldsdatter, sal. Peder Febbersteds enke, hendes vegne i Nørby får tilsagn fra Peder Sørensen i Nørby om, at han vil give hende 2 sldl. årlig, så længe hun lever i stedet for græsning til en ko, og give hende 5 læs skortørv og fem læs fladtørv, som skal leveres et sted i Tveds sogn, hvor hun ønsker, og siden skal hun selv sørge for sit ophold og husværelse.

3. februar.

Ting holdt i Hillerslev på grund af sne. Unge Christen Christensen i Nors i herredsfogedens sted.

Anders Andersen på Gad i Nors og Poul Nielsen ibd. på sal. Anders Andersen og sal. Boel Pedersdatter, som begge boede og døde i Nors, deres børns, Maren Andersdatter og anden Maren Andersdatter deres vegne fremkalder vurderingsmænd, der har vurderet boet. Poul Nielsen i Nors agter at ægte den ældste datter Maren, og Anders Andersen møder på den yngste datters vegne. Den sal. mands broder Christen Christensen har været i boet sammen med børnene siden de salig folk døde. Mandens søstre er Jahan Christensdatter og Maren Christensdatter, gift med Christen Madsen i Nors. Broderen Christen får for sin umage med opsyn med gården en plag eller 6 daler. Boets formue er over gælden 75 daler 1 mk. 14 sk. Den yngste datters arv skal stå i boet, til hun bliver 20 år.

10. februar.

Jacob Ulf i Kløv, herredsfoged.

Jørgen Nielsen i Djernæs tiltaler Poul Nielsen i Nors på Hans Zoegas vegne for gammel lejermålsbøde 12 rdl. og hans moder Karen Poulsdatter for restancer. Hvis de ikke betaler, kræver han indvisning i deres løsøre

og formue, og hvis det ikke strækker til, da ved gode mænd efter landsdommerne tilfindelse i deres frelse jordegods.

Irette lagt skrivelse fra Johan Adolph zoëga om, at Jørgen Nielsen må indkræve skyldige penge, da han har udlagt penge på hans salig faders tjeneres vegne.

På Poul Nielsens vegne mødte Christen Høy og begærede opsættelse, da Poul Nielsen ville fremlægge kvitteringer.

Opsat 14 dage. (17/2).

Hr. Hans Nielsen, sognepræst i Rær, tiltaler Poul Smed i Døvhal for restance. Dom: Han skal betale.

Weel Svendsen i Brund på Christen Pedersens vegne i Sønderklit irettelægger registrering og vurdering i boet efter hans sal. hustru Maren Lauritsdatter. En del af hendes arvinger er repræsenteret.

Søren Pedersen i Mejlklit i Hjardemål mødte på sine børns Else og Maren Sørensdøtre, den sal. kones søsterdøtre, deres vegne, og Niels Nielsen af Nibe på sin hustru, Anne Isachsdatters vegne. Gælden oversteg formuen, men enkemanden gav de tilstedeværende på arvingernes vegne den sal. kvindes klæder til amindelse efter hende. (Sagen fortsætter).

219

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

Christen Pedersen i Sønderklit i Hjardemål sogn fremviser registreringen efter hans kone. Den viser, at der ikke bliver noget til arvingerne, men at han har givet dem sin kones klæder. Arvingernes repræsentanter takker ham.

Niels Bertelsen i Hillerslev på hr. Niels Olufsen til Hillerslev hans vegne tiltaler folk i Hillerslev sogn for resterende kirke- og præstetiende.

Dom: De skal betale. 17. februar.

Ting holdt i Hillerslev for vinters hårdhed.

Jørgen Lykke til Søgård (?) tiltaler nogle for resterende afgifter.

Dom: De skal betale osv. Niels Nielsen Smed i Hinding dømmes til at have sit fæste forbrudt.

Weel Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, fremkalder mænd, der vidner, at Christen Andersen Stentoft og Tomas Pedersen i Vester Vandet var til stede, da Jens Christensen Skyum udskibede det gods, han havde i sin skude til Norge. De begærede da af ham, at han ville levere lige så mange sække, som Ørum tjenerne havde leveret gods i. Jens Skyum svarede, at han ikke ville gøre dem nogen levering eller tal på samme sække.

(10/2). Poul Nielsen i Nors fremkalder Christen Christensen Høy i Nors, som tog Poul Nielsen i hånd og lovede ham at holde ham kvit og fri for de krævede lejermålsbøder. Christen Høy kendte sig at have modtaget de 12 rdl., som han havde betalt videre til Hans zoëga.

(10/2). Jørgen Nielsen i Djernæs, tiltaler Karen Poulsdatter i Nors for resterende afgifter.

Dom: Hun skal betale, hvad hun ikke kan fremvise kvitteringer for.

Otte Ottesen af Kærup på friherre af Rüsenstein hans vegne fremkalder synsmænd, som skulle syne Hesseldals bygfold. Synsmændene svarer, at så snart det blev tøvejr (tørvejr?), ville de aflægge deres syn, da laden nu var fuld af korn.

(15/10 1673). Peder Lauritsen i Langgård udsteder denne dom efter begæring. Jacob Ulf tiltaler folk for skyld, deriblandt Jens Christensen i Vesterby i Østerild, som også tiltales for de penge, Jacob Ulf kautionerede for til Peder Andersen på Bjerg i Thisted.

Dom. De skal betale osv.

Otte Ottesen i Kærup på sin principals vegne på den ene side, og sal. Niels Lauritsen i Hesseldal hans børns formyndere på den anden side mødes, og Otte Ottesen fremlægger registrering og vurdering i sal. Niels Lauritsens bo af 17/12 sidst og af 10. januar. Enken er Maren Christensdatter. Børnene (af 1. ægteskab) Niels Nielsen, Laurits Nielsen, Maren og Karen Nielsdøtre. Deres

220

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

formyndere er mandens brødre, Peder Lauritsen i Langgård, Mourits Lauritsen i Tveds sogn, (Christen Lauritsen i Febbersted og Jens Lauritsen i Hindig).

I boet findes bl.a. i herbergshuset »og andetsteds« 2 sække bygmel. 1 stor tønne med 2 td. rugmel. 2 halvtønder tjære, 16 td. kul, 2 td. aske. På loftet 17 egebord, 7 egetræer og mere tømmer (Norgeshandel). Boets formue 338 daler 3 mk. 6 sk. (3/3).

Laurits Pedersen Morsing af Thisted på sin myndling Oluf Pedersen, sal. borgmester Peder Justesens søn af Thisted, hans vegne, tiltaler Maren Christensdatter, sal. Niels Lauritsens enke i Hesseldal, for en arvelod efter hans moder, nemlig herligheden til Hesseldal.

Dom: Hun skal betale. 3. marts.

(17/2). Otte Ottesen i Kjarup har ladet stævne Peder Lauritsen i Langgård og hans brødre, formyndere for Niels Lauritsen i Hesseldal hans børn til vidnespårhør og fremlægger et skriftligt vidne fra Anders Eriksen i Kjelstrup om, at han var nærværende i boet den 9. januar, og da hørte han, at Otte Ottesen og børnenes formyndere blev enige om, at børnene skulle have deres mødrene arv ud af boet, nemlig 240 sletdaler og derforuden den sal. mands igangsklæder. Han hørte også, at Christen Høy

(fungerende herredsfoged) begærede, at de heste, som måtte tilfalde arvingerne, måtte blive i boet til st. Peders dag, da - formynderne skulle lade dem afhente.

Jens Christensen i Vigsø og Maren Christensdatter vidnede, at samme nat, 10/1, så de, at børnenes lodsedler blev skrevet, og hver af forn. fik sin, som de leverede til skriveren, at han kunne læse det for dem, hvad også skete. Dermed var de tilfreds og begærede genpart af registreringen, og nogle af formynderne klippede deres mærke på de kreaturer, som deres myndlinge skulle have. De vidner også, at Skriveren, Christen Madsen, begærede det tin, som var vurderet til 101/2 mark og andet, ialt vurderet til 3 rdl., og den 28/12 havde han fået 1 rdl., som han sagde han skulle have for at skrive registeret færdigt. Maren Christensdatter vidner, at Peder Lauritsen i Langgård begærede af hende, at hun ville give de to piger to sølvskeer, som han vidste, hans broder havde givet hende i fæstengave, hvad hun også efterkom. Maren Christensdatter vidner, at de 17 læs vinterrug, som Niels Nielsen havde fået udlagt, havde han omgåedes med efter hans egen vilje. Nogle gange havde Maren Christensdatter begæret noget deraf til husbehov, men han svarede nej. Hun vidnede også, at der var to duge i boet, en drejlsdug og en lærredsdug og et håndklæde, men det havde de to piger delt mellem sig. (Sagen fortsætter).

Otte Ottesen i Kærup tilbyder sal. Niels Hesseldals børns formyndere, Peder Lauritsen i Langgård, Mourits Lauritsen i Tveds sogn, Christen Søborg i Febbersted og Jens Søe i Hinding de arvelodder, som er tilfaldet deres myndlinge, at de vil skaffe enken af med det. Peder Lauritsen svarer, at de andre ikke er til stede, men på torsdag ville han og herredsfogeden møde på Hesseldal og gøre børnene udlæg.

221

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

Otte Ottesen svarede, at der allerede var sket skifte og deling, og at der ikke skulle gøres mere. Herredsfogeden Jacob Ulf spurgte Otte Ottesen, om han ville være god for de umyndige børns gods, at det ikke imidlertid skulle blive dem frakommet, og begærede svar. (14/4).

Poul Jensen i Nørhalne på Tyge Andersen, forvalter på Hestrupgård, hans vegne, tiltaler Peder Sørensen i Hjardemål for restancer.

Dom: Han skal betale.

Jesper Nielsen i Østerild på egne og medbroder Peder Jensens vegne tiltaler en del mænd i Østerild sogn for resterende kirketiende og tiende af det øde gods. Søren Ramussen, foged på Kølbygård, spørger hvor meget de har oppebåret af det øde gods. De svarer, at de intet har fået. Han spørger, hvorfor han da er stævnet. De svarer, at det er for kirketiende af Mads Tomsens gård.

Sagen opsat 3 uger. (31/3). 10. marts.

(27/1). Peder Andersen på Bjerg i Thisted tiltaler Eske Christensen i Tovse for penge, han mener at have til gode på en kontrakt om Østerild kirketiende. (Efter opsættelse).

Eske Christensen irettelagde et tingsvidne af Hanherreds ting 21/2 sidst, lydende på, at Christen Simonsen i Østerild og Mads Mikkelsen i Tovsse vidner, at de var i Peder Andersens hus i Thisted 25/1, og da betalte de deres afgift, den sidste rest, og da var Eske Christensen med dem og betalte hans sidste rest på afgiften, men Peder Andersen ville ikke give Eske Christensen kvittering.

Dom: Eske Christensen frifindes for Peder Andersens tiltale. 17. marts.

Store Poul Enevoldsen i Agerholm, den dag forordnet i herredsfogedens sted. Svenning Christensen i Skovsted fremlægger vurdering af indbo, besætning og bygninger i den gård i Skovsted, som hans, svoger Christen Christensen har opladt til ham.

24. marts. Intet.

Store Poul Enevoldsen i Agerholm i herredsfogedens sted. 31. marts.

Jacob Ulf, herredsfoged.

Rytter Jens Gregersen på kvartermester Berent Sylvester under Jørgen Lykkes kompagni hans vegne irettelagde en skriftlig kundskab, lydende på, at den 3. januar var Christen Christensen Abel i Nors, Christen Eriksen i Kåstrup, Niels Christensen og Jens Christensen Vandet i Kåstrup efter løjtnant Silvesters ordre med Christen Christensen Høy, herredsfoged i Hillerslev herred, i Kåstrup for at syne den gård, som enken Karen Christensdatter påbor og nu ikke kune eller ville længere besidde, hvorfor hun mange gange havde

222

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

opsagt gården til kvartermesteren. Kvartermesteren tilbød hende, at hvis hun ville blive ved gården, ville han forstrække hende med sæderug og desforuden af sin egen gage efterlade hente 4 rdl. årlig. Vi (synsmændene) lovede, at vi ville hjælpe hende med vores plov og heste at pløje jorden, og kvartermesteren lovede at ville hjælpe hende med sine egne heste, hvilket altsammen dog intet formåede, men hun sagde, at hun ikke for nogen del ville have mere med gården at bestille.

Derefter blev der foretaget syn over gårdens brøstfældighed, dens besætning og udsæd, og over bohavet. Hun var enke efter Jens Christensen af Kåstrup. (7/4). Tomas Nielsen i Skinnerup fremlægger vurdering og registrering i boet efter hans salig hustru Anne Christensdatter. Børnene er Niels Tomsen, Mikkel Tomsen og Maren Tomasdatter. På deres vegne er deres morbroder Christen Jensen af Skinnerup til stede som formynder. Til børnene bliver der 18 daler. Børnene går med formynderens vilje lige i arv, så datteren så vel som sønnerne får 6 daler hver. Deres fader skal beholde dem i boet, til de bliver atten år og holde dem til skole osv.

(3/3). Jesper Nielsen og Peder Jensen (kirkeværgen) på Østerild kirkes vegne tiltaler folk i Østerild sogn for resterende tiende, og for de øde gårde efter opsættelse, først tre uger og så otte dage.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, mødte og irettelagde et tingsvidne af 4/3 1673 om, at nogle mænd havde været hos Mads Tomsen i Østerild og tilsagt ham, at han skulle blive ved sin gård, til den var lovligt opsagt. De traf ham liggende på sin seng, og han sagde, at han var en fattig, arm, blind mand, og at han ikke længere kunne bruge eller bjerge til gården for sin alderdoms og blindheds skyld, og han tilbød dem de fattige midler, han havde i gården og udenfor til husbonden.

Han irettelægger et tingsvidne af 10/6 forskrevne år, hvorefter Mads Tomsens bo og ejendele er vurderet. Han mente sig da fri for kirkeværgernes tiltale. Dom: De skyldige skal betale. Hvad Søren Rasmussen angår, så er det ikke for mig bevist, at der er avlet korn til Mads Tomsens gård, men (i tingsvidnet) omtales kun løvsøre, som fandtes i gården. Da, når sligt bevises, bør derved omgås, som lovligt kan eragtes. (12/5).

Erik Nielsen i Skinnerup' lader stævne Peder Tomsen, Christen Henriksen og menige Skinnerup mænd til at vidne, og samme tid stævnedes han hr. Anders Nielsen (kapellanen) i Thisted til vidnespåhør. Hr. Anders Nielsen møder og siger, at den ene, der stævnedes, har han endnu ikke haft til sakramentet og mener derfor, at samme dreng ikke kan aflægge ed som stævningmænd.

Kendelse: Erik Nielsen må lade stævne på ny. (19/5). 7. april.

Ting holdt i Hillerslev formedelst regn og Guds vejrlig.

Peder Marcussen på amtmandens vegne fremstiller to mænd, som vidner, at de 23/3 var på Søgård og der hørte lensmandens spørgsmål til Jon Pedersen af Grimstad i Norge, der sagde, at han i fjor kom fra Norge med sin broder Niels

223

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

Pedersens skude ind for Agger Strand med en tømmerlast, som han solgte til almuen, hvem der havde behov, men så kom han i handel med Poul Larsen på Toft og solgte ham halvparten af skuden og så sejlede med ham, som da skulle være skipper, for bådsmænd til Hamborg, men da han på hjemrejsen fra Hamborg kom ind for Toft land og fornam, at det ikke var rigtigt med denne Poul Larsen, der ikke, som han troede, var borger i Thisted, og at det heller ikke stod vel til mellem konen og ham, vekslede de deres købebreve med hinanden og sejlede da med skuden til Norge, og den 23. marts, da lensmanden ville holde ham i arrest på Søgård, indtil han fik bedre oplysning, bad han, at han måtte gå hjem. Han ville komme igen, hvilken dog lensmanden ville lægge ham for, eftersom han berettede, at hans folk var ved skuden og hverken havde at æde eller drikke. Lensmanden forelagde ham da at møde næste torsdag, hvad han også lovede, men det skete ikke.

Et vidne fortæller, at Jon Pedersen fulgtes med ham til Nors, men så gik han fra ham og gik til Thisted. Et andet vidne havde hørt, at Jon Pedersen havde sagt, at han ejede den halvpart af skuden, som han solgte til Poul Larsen.

Til denne tingdag er Jon Pedersen stævnet ved hans skude i Hansted.

(31/3). Jens Gregersen, rytter, på kvartermester Sylvesters vegne irettelægger en skriftlig kundskab fra tre mænd i Kåstrup, der sammen med herredsfogeden, Christen Christensen Høy i Nors havde synet Karen Christensdatter i Kåstrup den 10/12. De så blå slag på hendes arm og på venstre side. Hun skyldte Hans Hansen Viborg for slagen og ingen anden. Om hendes sideben som angivet var skluret (skyvret (revnet) eller halvt brækket) har vi ikke synet, heller ikke, hvad der er ført af gården. Hun havde ingen klage mod kvartermesteren eller hans kæreste. De beder regimentsskriveren om sammen med Christen Høy at medunderskrive. (Underskrift: Christen Christensen og Tomas Barfod. (Sagen fortsætter).

Jens Gregersen, rytter, fremstiller to mænd fra Kåstrup, som har været hos Karen Christensdatter i Kåstrup og tilsagt hende, at hun ikke efter denne dag skulle befatte sig med gården, men gøre den ryddelig.

Jacob Ulf, herredsfoged, fremkalder mænd, som vidner, at der ikke var sået til Jens Sørensens øde bol i Nors, som skulle skatte af 4 td., og som ingen proprietær vedkender sig.

14. april.

Simon Pedersen i Nors på egne og Nors kirkes vegne lader fordele folk i Nors sogn, bl.a. Anne Nielsdatter i Ørgård for resterende tiende, bede og hestehavre. (3/3). Otte Ottesen af Kærup på generalmajor Ruses vegne fremstiller mænd, som har synet Hesseldals brøstfældighed (ikke specificeret), som skønnes at være 42 sldl. (23/6).

Kjeld Nielsen, født i Groffgaard i Tveds sogn fremtiller synsmænd, der har synet den gård på Kjær i Tveds sogn, som Jens Andersen sidst havde i fæste. På

224

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

ralingshuset var der ikke tag. Tømmeret var kun 1 sldl. værd. Laden manglede 3 læs tag. Tørveskær fandtes ikke undtagen nogle mellemgrøfter, som ikke kunne være til synderlig brugelighed. Oberst Mogens Kruse var tilfreds med, at der blev synet.

28. april.

Peder Christensen Borup i Kåse, kirkeværgen i Hjardemål sogn, fremstiller synsmænd, der har synet Hjardemål kirke. Blyplader var opblæst, på våbenhuset mangler tagsten, på kirkehimlen så de, at kirken var brøstfældig på bly. Muren på østsiden ved glamhullet på tårnet var brøstfældig.

Weell Svendsen i Brund på sin principals vegne tiltaler efter tredje ting Anders Christensen Degn i Lille Hillerslev og Laurits Christensen i Kanstrup for 1 daler, de har modtaget i skat af Peder Henriksen i Bromølle, som han ikke skulle have udgivet, men var fri for samme skat af den gård i Kortegård, han påbor eller har i fæste.

Laurits Christensen i Kanstrup mødte og begærede opsættelse i otte dage, og hvis han ikke inden den tid havde betalt til forvalter Peder Pedersen eller Wil Svendsen, ville han lide dom.

Opsast 8 dage.

Weell Svendsen har ladet stævne Anders Sørensens datter Maren i Hoxer, Maren, og Anders Jensens søn i Østerild, Christen Andersen, og irettelagde en seddel fra præsten om, at Niels Smeds? datters barnefader var Anders Jensens søn, Christen Andersen, og Anders Sørensens datters barnefader var Anders Christensen i Hoxer.

Dom: De tiltalte skal betale deres lejermålsbøder. 5. maj.

Christen Ibsen i Kløvs Mølle på sin moder Anne Sørensdatter, sine søskende Mette, Maren og Else Ibsdøtre deres vegne og på egne vegne får afkald fra sin broder ældste Christen Ibsen født i Kløv Mølle, nu i Thisted, på arv efter hans fader Ib Andersen i Kløv Mølle, og Anders Ibsen, tilholdende i Kløvs Mølle giver afkald til Christen Ibsen for arv efter hans forældre, Ib Andersen og Mette Christensdatter, som boede og døde i Kløvs Mølle, og arv efter hans mormor sal. Karen Tomasdatter, som boede og døde i Kløv by. (Sagen fortsætter).

Christen Ibsen i Kløv Mølle på sin moders og sine søskendes og egne vegne lover ældste Christen Ibsen i Thisted og Anders Ibsen, begge født i Kløv Mølle, at betale al bortskyldig gæld og restance.

12. maj.

Otte Ottesen af Kærup på generalløjtnant Rytzes (Ruse) til Rusenstein hans vegne tiltaler Mikkell Madsen i Klastreupgård for restancer.

Dom: Han skal betale, hvad han ikke kan bevise med kvitteringer eller på anden måde er betalt.

225

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

(31/5). Christen Mortensen i Østerild på egne og Anders Jensen i Hoxør hans vegne, kirkeværgen, tiltaler Jesper Nielsen og Peder Jensen, begge af Østerild, forrige års kirkeværgen, for skyld efter kirkens regnskabsbog.

Dom: De skal betale. 19. maj.

Christen Høy i herredsfogedens sted.

(31/3). Bertel Pedersen Lerche på hr. Anders Nielsens vegne spørger, om nogen har sager mod ham at føre. Erik Nielsen af Skinnerup siger, at han vil føre vidner, hvortil hr. Anders Nielsen svarer, at der ikke bør føres vidner, før der er lovligt stævnet.

Kendelse: Der kan ikke føres vidner før lovlig stævning er foretaget. (30/6). (21/10 1673). Bertel Pedersen Lerche på lensmandens vegne spørger 24 mænd, om de har hørt, at der blev solgt senetøj her til fra andre steder, og om der kan bruges agersener til senetøj. De 24 mænd svarer, at det har de ikke hørt. Jacob Ulf er indstævnet til dette vidne.

Knud Laursen i Hinding på bispinde Margrete Pedersdatters vegne har ladet syne Hindinggårds brøstfældighed. Nævnt laden vester i gården, og den store lade, stalden, et hus øster i gården, vognhuset og ralingshuset.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, tiltaler Niels Andersen på Ballerum og Jens Pedersen i Gasbjerggård for skyld. Niels Andersen møder med en kvittering og siger, at Jens Pedersen også har en. Kvitteringen er udstedt af Laurits Lunov 15/4 1674 og lyder på, at Niels Andersen har betalt ham munderingspenge og månedspenge, som kan afkortes i landgilden. Jens Pedersens kvittering lyder på det samme.

Dom: De tiltalte har udstedt en forskrivning til husbonden på deres restancer, men møder med en kvittering fra rostjenesten. De bør betale til deres husbond, hvad de ikke med kvitteringer kan vise, er betalt.

Jep Christensen i Store Hillerslev på Maren Andersdatter, sal. Niels Simonsens enke i Kåstrup fremlægger registrering og vurdering i boet efter hendes mand. Gælden overstiger formuen med 2 sldl. 2 sk.

Indstævnet Anders Jacobsen i Thisted og hans børn med deres formyndere. 26. maj.

(15/4 1673). Lensherrens fuldmægtig Peder Marcussen fremlægger en seddel, hvori lensmanden befaler Christen Christensen Høy eller gamle Poul Enevoldsen i Aggerholm, hvem af dem, der er til stede, at kende og dømme i den sag, inspektør Christian Henrik Peters har anlagt mod ham, idet Jacob Ulf, der som enhver ved, er i proces, må formodes at være partisk. (Sagen fortsætter).

226

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

Inspektør Christian Henrik Peters, sitshafter på Todbøl, tiltaler amtmanden efter efter obligation på 250 rdl. og irettelægger et forpagtningsbrev på Søgård, lydende på, at amtmanden forpagter Søgård af Christian Henrik Peters, som har forpagtet gården af jomfru Karen Lykke. Amtmanden skal give i forpagtning den sum, som Karen Lykke skulle have efter hendes kontrakt med Peters.

Amtmanden har overdraget en fordring, han havde på Jochum Bech i Skåne på 4 tusinde og nogle hundrede rigsdaler til Christian Henrik Peters for 1100 rdl. på følgende måde: Peters overdrager til amtmanden sal. fru Anne Friis's obligation på 500 sldl. og amtmandens egen på 250 rdl. samt kvittering for et års afgift af Søgårds forpagtning 150 rdl. En dom af Hundborg herredsting 18/5 1674 pålægger inspektøren at betale og frakender inspektøren de to fordringer, han har på amtmanden, da det er aftalt, at de indgår i betalingen.

Dom: Jeg kan ikke kende i denne sag, men den bør på sine tilbørlige steder indstævnes.

Borgmester Morten Tomsen i Thisted irettelægger en seddel fra amtskriver Jens Hansen, hvori han forunder Morten Tomsen græsningen til 2 øde gårde i Kjelstrup, som Mads Andersen og Christen Nielsen sidst påboede. Borgmesteren har nu ladet græsningen syne. Den blev vurderet til 1 rdl.

Emmike Eriksen, borger i Thisted, fører vidner på, at da han fik Brogård i Kjelstrup, var den øde. Der var intet ladehus, men kun et forfaldent ralingshus. Størsteparten af jorden var udslæbt og ikke tjenlig til at så i. Resten af jorden har Emmike Eriksen ladet tilså. (2/6).

Søren Jacobsen, borger og fornem handelsmand i Thisted tiltaler en del folk for skyld efter regnskabsbog, bl.a. Niels Andersen, før boende i Kortegård, nu i Hov.

Dom: De skal betale. 2. juni.

Jacob Ulf, herredsfoged.

Jacob Ulf begærer, at Peder Marcussen på amtmandens vegne vil beskikke en mand, som kan udstede hans skudsmål, hvorledes han har forholdt sig, da han nu på otte år har siddet retten. Peder Marcussen beskikker Peder Sørensen i Rær. (Sagen fortsætter).

Peder Sørensen i Rær udsteder dette.

Jacob Ulf begærer skudsmål af 24 mænd. Bertel Lerche mener, at han skal have skudsmål af 48 mænd, samt at de vidner, der har vidnet i sagen mod Jacob Ulf, skulle være stævnet, og det kan af de faldne domme ses, hvilke gerninger der er begået, hvorfor han mener, at der i dag intet bør udstedes. Jacob Ulf spørger, om Bertel Lerche eller andre har noget at beskyldte ham for i henseende til hans gode navn og rygte, at de da vil fremkomme. Bertel Lerche svarer, at sagen nu er indanket til Højesteret.

Sættefogeden svarede, at da sagen var ham ubekendt, vidste han ikke i dag noget vidne at udstede.

227

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

(26/5). Christen Abildsen i Nors på hr. Niels Olufsens vegne i Hillerslev fører vidner på, at Emmikke Eriksen i Thisted lod pløje, så og høste den jord til Brogård i Kjelstrup, der var tjenlig dertil, og lod kornet føre bort.

Inspektør Peters lader fremkalde synsmænd, der har synet bygfald på den gård ved Toushede, som Svend Pedersen og Christen Nielsen ibor. Raling og lade var brøstfældige. Der var et fårehus med jordvægge, og et hus var rent øde og nedfaldet. Det syntes at have været et fæhus. Hvad bygninger, der ellers havde været ved gården, lå ganske øde og lå i grøn jord. To mænd tilsagde de to bønder, at de ikke skulle befatte sig med gården længere end til fardag. (16/6).

16. juni.

Christen Høj i Nors i herredsfogedens sted.

Peder Bendixen i Veter Vandet lader tilbyde frøkorn til ældste Poul Enevoldsen i Agerholm eller den, som har sået ulovlig sæd i hans jord, eller i anden jord, som Peder Bendixen efter lovlige adkomstbreve ejede, og forbød at føre sæd af denne jord til andre steder end der, hvor jorden hører hen.

Hr. Hans Nielsen i Rær lader fremkalde synsmænd, der har synet Rær sogns fælles kær, som kaldes Øster Krogsted, og der så de indenfor den høffd (høfde), der var gjort sidste sommer, var gravet fladtørv, og de bedste holme på samme pladser var opgravet med vedtørv, hugtørv, digetørv og andre hulgrøfter til sandbunden med grebe og spader, så kæret der ikke mere kunne være til nogen nytte, undtagen det blev opfyldt igen.

(2/6). Inspektør Peters har ladet stævne Svend Pedersen og Christen Nielsen i Touthede og kræver dem for restance og for bygfald. Han forelagde dem at skaffe to kautionister, for at de kunne blive ved deres gård. De svarer, at de ikke vil bringe nogen i vanlykke ved en kaution.

Dom: De skal betale. (18/8).

Weel Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, lader fremkalde synsmænd, der har synet Anders Christensen Blæsborg. Der var et stort sår i hans hoved og hans hals og klæder var blodige, og der var et blåt slag på venstre arm. Han sigtede Anders Christensen Gad i Nors for skader. (Sagen fortsætter).

Weel Svendsen i Brund fører vidner, som har set, at Anders Gad slog Anders Blæsborg med en tøjrekølle. Et vidne havde set, at en ko, der tilhørte Anders Gad, stod tøjret på Anders Blæsborgs jord. Flere havde hørt, at de skændtes. 23. juni.

Christen Høj forordnet i herredsfogedens sted.

Christen Bertelsen i Skovsted, delefoged til Vestervig, tiltaler nogle af Vestervigs tjenere i herredet for restance (specificeret).

Dom: De skal betale.

228

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

Anders Andersen Frøst, borger i Thisted, på mester Anders Nielsen (Heeboe) hans kæreste Anne Hansdatter hendes vegne opsiger Sennels kirketående. Indstævnet er provstiskriveren, Morten Tomsen på Boddum Bisgård.

Erik Christensen i Skinnerup får afkald på arv fra hans brødre Niels Christensen i Øster Vandet, Tomas Christensen Stentoft i Vester Vandet, og Christen Christensen i Skårup i Sjørring sogn - efter deres sal. fader

Christen Eriksen, som boede og døde i Skinnerup, og deres moder, Else Nielsdatter, som endnu lever.

(14/4). Otte Ottesen af Kærup på sin principals vegne tiltaler Maren Christensdatter i Hesseldal for restance for flere år.

Dom: Hun skal betale. (Sagen fortsætter).

Otte Ottesen af Kærup kræver, at sal. Niels Hesseldals børns formyndere skal give afkald på deres vegne.

Opsat en måned. (Sagen fortsætter).

Peder Lauritsen i Langgård på sine egne og sine brødres vegne har ved Søren Pedersen og Oluf Pedersen, begge i Langgård, ladet stævne Maren Christensdatter, sal. Niels Lauritsens enke i Hesseldal og fremlægger et tingsvidne af 7/6 1664 her af tinge, hvori Niels Lauritsen lover at give sine to døtre bryllupskost til 12 par herskab. De forlanger nu, at Maren Christensdatter skal betale, hvad sådan bryllupskost vil beløbe sig til efter dannemænds udsagn.

Otte Ottesen af Kærup svarer hertil, at herredsfogeden havde gjort Niels Hesseldals børn fyldest for deres mødrene arv ved registreringen, så de ikke kunne kræve mere.

Sagen opsat 1 måned.

Niels Christensen i Bjerre får afkald fra Peder Christensen i Bjerre på egne vegne og fra Christen Jensen ibd. på sin søsterdatter Maren Christensdatters vegne på arv efter deres sal. fader, Christen Pedersen, som boede og døde i Bjerre. Deres stedfader er Niels Christensen.

Weell Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, fremlægger skiftebrev (delingsplan) på Store og Lille Hillerslev Kær. Bymændene er blevet enige om at foretage en deling, så hver gård får sin lod (specificeret) efter som hver gård skylder til, to skifter til hver gård, to små skifter til hvert af de to bol, til fire husmænd, som skylder 1 td. byg hver, får også to små skifter. (30/6).

30. juni.

Christen Abelsen i Nors på Ejler Jacobsens vegne har ladet syne brøstfældighed på Spanggård i Østerild, som Christen Sørensen bebor. (14/7).

(19/5). Erik Nielsen i Skinnerup har ladet stævne hr. Anders Nielsen Lyngby i Thisted og Skinnerup sognemænd med en landstingsstævning, hvori Skinnerup

229

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

mænd befales at vidne om et optrin i Skinnerup kirke, hvor hr. Anders under prædikenen havde talt om kirketyve nede ved døren (hvor Erik

Nielsens stol var), og om de ikke har hørt, at hr. Anders befalede kirkeværgerne at bringe messeklæderne og nøglen til Erik? Nielsen, fordi han boede nærmest ved kirken, og om hr. Anders ikke havde skældt på Erik Nielsen fra prædikestolen og bedt Gud straffe slige ugudelige kroppe og sagt: Erik, det er dig, jeg mener! Og om Erik Nielsen havde gjort præsten kirkefred m.m., og om Erik Nielsen ikke havde haft to mænd hos hr. Anders og bedt ham lade sagen falde, da han nødigt ville trættes med sin sjælesørger.

Hr. Anders Lyngby begærer at han må føre vidner, og de bliver fremkaldt. Nogle siger, at de allerede har vidnet til Hundborg herredsting og intet har at tilføje, en havde hørt, at hr. Anders regnede op med kirketyve, men ikke videre, en var tunghør og hørte intet. En hørte, at præsten \lastede Erik Nielsens latter og grinen under prædikenen og sagde. Det er dig, Erik, jeg mener, hvortil Erik Nielsen svarede: Lad være igen og bliv ved Eders tekst. Hr. Anders svarede: I Jesu navn, så vil jeg også. Nogle havde på Erik Nielsens vegne været hos hr. Anders og bedt om han ville forliges med Erik Nielsen, men præsten ville ikke, før han havde gjort afbedelse i kirken. (7/7).

Weell Svendsen i Brund på Lille Hillerslev bymænds vegne forbyder alle i Store Hillerslev at have brugelighed i Nørkjær, liggende fra Hillerslev 'kilde og nordpå omtrent 30 drav (favn).

7. juli.

Ting holdt i Hillerslev p.gr. af regn. Christen Høy i herredsfogedens sted. Christen Bertelsen i Skovsted på Mads Bådsgårds vegne i Hansted, Anders og Mogens Christenssønner i Bundgård i Sennels på deres egne vegne og Anders Nielsen i Malle på egne vegne opsiger deres fæstemål, Mads Bådsgård på en gård i Hansted under Ørum. Anders og Mogens Christenssønner på et øde kirkebol til Sennels kirke og Anders Nielsen et bol til Sennels kirke. (21/7). Peder Iversen i Hjardemål på sal. hr . Christen Nielsen, forstum sognepræst til Hjardemål sogn, hans hustru Magdalene Edwardsdatter, hendes vegne opsiger den bolig, som hendes sal. mand havde fæstet dels af Gregers Høg til Vang en anpart og dels af Laurits Brorsen, forvalter på Dybvad, hans anpart.

Weell Svendsen, delfoged til Ørum, forbyder Sennels sognemænd at føre deres korn af agrene, før de har tiendet deres kongetiende.

Niels Gertsen på hr. Peder Nielsen, sognepræst til Hjardemål, hans vegne har ladet syne den bolig til Hjardemål præstegård, som Dorte Olufsdatter før iboede og fradøde. Ejendommen anses for øde, så ingen kunne bo derpå eller bruge den p.gr. af sandflugt.

Heinrich Peters har ladet syne isæden til den gård i Hillerslev, Christen Sørensen og Mette Jensdatter sidst i fæste havde og fradøde, og isæden til en øde gård i Kjelstrup.

230

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

(30/6). Erik Nielsen af Skinnerup fremkalder vidner, der vidner om hr. Anders Nielsens ord til ham i Skinnerup kirke. De vidner ligesom sidst. Tomas Nielsen vidner, at han hørte, at hr. Anders sagde: Hvad er det, du griner ad? Nu ved jeg din tanke. Nu ved jeg, hvad du hviskede til din nabo. Nu Gud i Himlen se hertil og straf sådanne bandskroppe, Erik, det er dig, jeg mener. Hvor Vor Herre har hans kirke, der har Fanden hans Cappel (kapel).

Nu blev Tomas Nielsen og andre tilspurgt, om de havde noget at klage over med hensyn til præsten. Tomas Nielsen svarede, at han havde intet at klage præsten for sin prædiken. Mikkel Nielsen vidnede, at han allerede en gang havde vidnet alt det, han vidste i denne sag. (14/7).

14. juli.

(26/6). Laurits Nielsen Gris af Thisted giver til kende, at han og Anders Andersen Frøst af Thisted nu i tre tingdage på mag. Anders Nielsen Heeboes hustru Anne Hansdatters vegne har opsagt kirketien den i Sennels sogn.

Laurits Nielsen Gris i Thisted på mester Anders Nielsens hustru, Anne Hansdatters vegne fremlægger et opsigelsesvidne af 23/6 1674 angående kirketien den af Sennels sogn, og nu i retten til fjerde ting opsiger samme tiende. Indstævnet er Morten Tomsen i Boddum Bisgård, provstiskriver, stævnet i Sjørring præstegård.

(7/7). Erik Nielsen af Skinnerup fører vidner på, at han og hans kone ville gå til skrifte i Skinnerup kirke, men her Anders Nielsen ville ikke tage ham til skrifte for den doms skyld. Erik Nielsen og hans kone gik ned igen, men lidt efter gik Erik Nielsen op til præsten og begærede, at præsten ville vise ham dommen, men præsten sagde, at han ikke havde den hos sig. (Sagen fortsætter).

Erik Christensen i Skinnerup vidner, at han var i Nors kirke, da sagen mellem hr. Anders Nielsen og Erik Nielsen blev ageret, og da spurgte provsten hr. Niels Olufsens Erik Nielsen, om han havde noget at svare i denne sag, hvortil Erik Nielsen svarede nej, men derefter begærede han, at sagen måtte opsættes, indtil han kunne få sine vidner. Mikkel Nielsen af Skinnerup vidnede det samme.

Weell Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, tiltaler nogle af Ørum tjenerne i herredet for restance efter liste (ikke afskrevet i tingbogen).

Dom: De skal betale.

Otte Ottesen i Kærup på Otto og Henrik Rantzaus vegne har ladet stævne Christen Madsen i Klastrup for flere års restance.

Opsat en måned. (H/9).

Christen Abildsen i Nors på egne og Niels Andersen ibd. hans vegne og på kirkeværgen Simon Pedersens vegne forbyder folk at indføre deres korn, før der er tiendet, da de to førstnævnte mænd har fæstet kirketien den af Nors sogn.

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

(30/6). Christen Abelsen i Nors på Ejler Jacobsens vegne tiltaler Christen Sørensen i Spanggård i Østerild for restance m.m.

Dom: Han skal betale inden 15 dage osv.

Anders Christensen i Hunstrup opsiger til 3. ting, den gård han ibor, samt den part af Christen Skyttes gård, han har i brug. (21/7).

21. juli.

Peder Bendixen i Vester Vandet har ladet stævne Maren Andersdatter i Skårupgård (talte med hendes søn Jacob) og irettelægger et skadesløshedsbrev fra Jørgen Lykke til Poul Salmandsen i Vester Vandet, læst på landsting, med pant i Skårupgård, som Søren Andersen ibor, samt en seddel, hvori Jørgen Lykke befaler Maren Andersdatter, sal. Søren Andersens hustru, herefter at svare til Peder Bendixen i Vester Vandet, da gælden ikke i rette tid er blevet betalt, udstedt af Jørgen Lykke 13/6 1673. På seddelen har Maren Andersdatter og hendes svoger Jens Jepsen i Tandrup (svigersøn) skrevet, at indholdet er forkyndt Maren Andersdatter.

Hertil at svare mødte Anders Sørensen af Skårupgård på sin moders vegne og lovede at svare gårdens afgifter til Peder Bendixen, indtil den bliver lovligt indløst.

(14/7). Anders Christensen i Hunstrup opsiger igen sin iboede gård og en gårdpart, han har i brug. Indstævnet er Niels Lange til Kølbygård.

Peder Sørensen i Vorring på egne og broder Christen Sørensens vegne opsiger den gård i Vorring, de har i fæste af Karen Høg til Hæstrupgård. Tøger og Morten Sørensen har været på Hæstrupgård og har stævnet der.

Laust Andersen i Skovsted opsiger i dag som de foregående tre tingdage den gård, han påbor, til Anne Arenfeld på Ullerupgård.

Laurits Andersen i Skovsted opsiger på Karen Dyres vegne til Knivholt Sennels sogns andel kongetiende, nemlig halvdelen.

(7/7). Anders Christensen i Bundgård i Sennels på sin søn Christen Andersens vegne, Mogens Christensen ibd. og Anders Nielsen i Malle på egne vegne opsiger de bol i Sennels sogn, som giver bygskyld til Sennels kirke.

28. juli.

Registrering og vurdering i sal. Niels Pedersen Rostrups bo i Tveds sogn. Enken er Anne Christensdatter. Hendes stedsøn er Peder Nielsen, . Rær, den sal. mands datter Maren Nielsdatter er gift med Tomas Andersen.

Boet insolvent.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, har ladet syne Hommelholm i Korskær næst op til Vestergårds ejendom i Østerild, og der blev fundet en lang skortørvegrøft, som Christen Sørensen vedgik at have gravet og ladet grave, 6 kvarter bred, 5 kvarter dyb og 28 drav lang.

232

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

4. august.

Bertel Pedersen Lerche på lensmandens vegne fører vidner, der har været på Slet (Slette, Hanherred), hvor de tilbød Palle Griis foderpenge for en hoppe, som skulle findes der. Palle Griis svarede, at den hoppe, der var kommet dertil, ikke var sådan en hoppe, som lensmanden kendtes ved, men en houff-hoppe. Så begærede et vidne, at han måtte se hoppen, om det var lensmandens eller ikke, så han kunne sige lensmanden besked, men han fik den ikke at se og døren blev lukket for den. To vidner havde siden været på Slette og begæret at få hoppen at se, men Palle Griis sagde, at de fik den ikke at se. Den var ikke kommet til. Slette på den måde, de sagde. Senere havde to mænd sammen med Bertel Lerche været på Slette. Da sagde Palle Griis, at de var ikke gode for at tage hoppen fra ham. Til sidst blev døren til stalden lukket op. og Bertel Lerche vedkendte sig på amtmandens vegne hoppen både med farve og brændemærke. Så fremkom for retten Anders Jacobsen på Palle Griis hans vegne og oplyste (fremlyste) sådan en hoppe som den, der er vidnet om, både med farve og brænde(mærke).

Eske Christensen i Tøshede får afkald fra Peder Nielsen af Tømmerby på Hannæs på hans hustrus, Bente Christensdatters vegne for arv efter hedes sal. forældre, Christen Eskesen og Else Sørensdatter, som boede og døde i Tøshede.

Niels Christensen Tang på Ballerup og Christen Pedersen i Gasbjerg Mølle har sluttet forlig om, hvad der har været dem imellem, eftersom Christen Pedersen har overfaldet Niels Tangs folk og børn og derover gjort uførm.

Mathias Kolding, forvalter på Dueholm, tiltaler Store Poul Enevoldsen i Aggerholm (Hans kone er Anne Tomasdatter) for 3 års restancer og kræver, at han dømmes til at have sit fæste forbrudt.

Dom: Han skal betale osv. og have sit fæste forbrudt. (Men han sad i gården til sin død if. skattemandt, matrikler o.a.).'

Christen Andersen Kolsgård på Hannæs på Dorte Då hendes vegne til Torstedlund tiltaler nogle af hendes tjenere i herredet for restancer (specificeret).

Dom: De skal betale osv.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, på Christen Christensens vegne i Hunstrup, bød sig i rette, om nogen havde noget at tiltale ham for, da ville han svare.

Ingen mødt. Mente, der bør stævnes på ny.

Bertel Lerche på lensmandens vegne lyste efter en hoppe, som var blevet borte for ham forleden vårdag. Palle Gris's tjener Anders Jacobsen af Slette i Hanherred fremkom og svarede så vel som fremlyste samme hoppe, som nu er efterlyst.

233

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

11. august.

Jacob Sparre til Råstrup har ladet stævne Enevold Kås til Lyngholm og amtmanden, til at møde ved Anders Hundborgs øde gård i Nors, for at gårdens jorder og bygninger kan blive skiftet mellem de to ejere.

Christen Bertelsen i Skovsted udsteder dette forbud og dom: Hr. Anders Kjeldsen i Nors lader forbyde Tomas Andersen i Vorring at føre sit korn hjem, før der er tiendet til kongen, kirken og præsten. (Sagen fortsætter).

Hr. Anders Kjeldsen lader tiltale Tomas Andersen for resterende tiende. Dom: Han skal betale.

Otte Ottesen i Kærup på generalløjtnant Henrik Ruses vegne fremkalder vidner. Mikkell Madsen i Klastrup vidner, at han aldrig har fået penge eller penges værd af Erik Qvitzow eller skylder ham andet og mere end hans restancer. Anders Eriksen af Kåstrup vidner, at han var til stede i Christen Mouritsens hus i Viborg, da Mikkell Madsen og Erik Qvitzow blev forligt. Da var han Erik Qvitzows fuldmægtig. Han så, at Mikkell Madsen gav Erik Qvitzow en obligation på, hvad han skyldte. Mads, Søren og Lucas Mikkelsen vidnede, at de aldrig havde hørt, at deres fader var Erik Qvitzow mere skyldig end resterende landgilde.

Indstævnet er Erik Qvitzow, amtmand over Lundenæs og Bøvling amter og Rasmus Andersen, amtskriver over samme amter.

Christen Bertelsen i Skovsted, delefoged til Vestervig har ladet stævne Mette Skytte i Rær, og Jens Mattisen ved hans bolig i Hansted, som Christen Brixen sidst fradøde, hvor stævningmændene talte med Gertruds søn Jens, som nu sidder i huset. De har ikke betalt huspenge.

Dom: De skal betale og have deres fæste forbrudt som krævet. 18. august.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, har ladet foretage et syn, men synsmændene er ikke mødt på tinget for at afhjemle synet, hvorfor fogeden lader dem fordele for faldsmål.

Peder Marcussen, lensherrens sekretær, tiltaler Jens Mikkelsen i Hillerslev for 1/2 rdl. han skylder og har lovet at betale.

Dom: Han skal betale.

(23/6). Otte Ottesen af Kærup på sal. Niels Hesseldals enke Maren Christensdatter hendes vegne begærer, at Niels Lauritsen Hesseldals børns formyndere vil give hende kvittering for deres arv.

Hertil svarer Peder Lauritsen i Langgård på deres vegne, at de tilbyder at give kvittering undtagen for de to pigers bryllupskost, hvorfor de ikke har fået udlæg.

Dom: De skal give kvittering til enken for alt, hvad de har fået.

234

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

(16/6). Peder Christensen Skøtt på inspektørens vegne har ladet stævne Svend Pedersen i Toussie og Christen Nielsen ibd. og fremlægger tingsvidne og syn af 2/6. To mænd har på husbondens vegne tilsagt dem, at de ikke skulle befatte dem med gården, de ibor, længere end til fardag, og til den tid skulle de gøre gården ryddelig.

Dom: De skal deres fæste forbrudt.

(23/6). Peder Lauritsen i Langgård på egne og brødres vegne irettelægger en opsættelse af 23/6 og har ladet stævne Maren Christensdatter i Hesseldal, Niels Hesseldals hustru, og kræver efter skiftebrevet 7/6 1664, at hun skal give Niels Hesseldals to døtre bryllupskost. Otte Ottesen af Kærup svarer, at børnene har fået udlæg for deres mødrene arv ved herredsfogeden, og kræver nu igen, at formynderne kvitterer.

Dom: Maren Christensdatter frifindes. (1/9).

Jørgen palleesen spørger Niels Henriksen i Hansted Mølle, om han kender noget til et par kværnsten, som var udlagt til en enke efter sal. Erik Juel og skulle være i Hansted Mølle beliggende. Niels Henriksen svarede nej.

Jørgen Jensen, inspektørens fuldmægtig på Todbøl har ladet stævne Jens Pedersen Haarboe i Hillerslev til tinget til forbud samt et par folk til at vidne. Hertil svarede Peder Haarboe på sin søns vegne, at han er svag og ligger i sengen og fremlagde hans hjemmelsbrev på Mettes jord og ejendom i Hillerslev, lydende på, at Anne Arenfeld på sin moders vegne har lejet til Jens Pedersen Harboe i Hillerslev det hols jord, som Mette Jensdatter sidst iboede, og som han og hans arvinger skal beholde i de næste fire år fra Philippi Jacobi 1672 til samme dag 1676, og den afgrøde, der vokser derpå, må han føre bort. Dateret Momtoft 12/2 1672, underskrevet Anne, sal. Claus Porses.

Herimod fremlagde Jørgen Jensen et skøde fra Karen Dyre til Knivholt til inspektør Peters på en gård i Hillerslev, som Mette Jensdatter ibor, skylder årlig 4 td. byg, dateret 25/5 1674, hvorfor han mente, at hans forbud bør udstedes.

Dom: Sagen henvist til Landstinget. 25. august.

Weell Svendsen i Brund, delefoged til Ørum, har ladet foretage syn over Oluf Christensen Bådsgårds jord i Hansted. Der var omtrent 12 td. bygsæd, hvoraf halvdelen syntes så ødelagt af sandflugt, at der ikke kunne gro korn eller græs på det.

1. september.

Borgmester Morten Tomsen af Thisted på Maren Nielsdatters vegne i Randers tiltaler folk for restancer, bl.a. Christen Mikkelsen på Tousberig, Niels Mikkelsen i Brunberg, Laurits Bødker i Wodtborg, Peder Pedersen i Troldborig, Jens Christensen på Skielsberig.

Dom: De skal betale osv.

235

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

Christen Schonning i Hillerslev på hr. Anders pallesens vegne i Sennels tiltaler Anders Christensen i Bundgård i Sennels for resterende tiende.

Anders Christensen svarede, at han havde betalt med arbejde, men ville gøre regnskab med præsten, og hvad han blev skyldig, ville han betale.

Opsat 14 dage.

(18/8). Otte Ottesen af Kærup på Maren Christensdatter, sal. Niels Lauritsens i Hesseldal, hendes vegne lover at give hendes steddøtre, Karen og Maren eller deres formyndere seks rigsdaler, hvorefter formynderne giver afkald til Maren Christensdatter for stedbørnenes mødrene arv.

8. september.

Morten Andersen, rådmænd på Andreas Rhode i København og hans medarvingers vegne lader syne brøstfældigheden på Christen Gregersens gård i Øster Vandet, takseret for på tømmer og arbejde 10 rdl. og på tag 10 læs å 21/2 mk. (6/10).

15. september.

Korporal Hans Nielsen på sin svoger, kvartermester Sylvesters vegne har ladet stævne Tomas Sørensen i Kåstrup og fremlægger syn over hans gårds brøstfældighed og over hans korn, besætning og redskaber. Tomas Sørensen blev spurgt, om han ville stille kaution for, hvad han kom til at skyldes, men han sagde, at han ingen forlovere kunne skaffe.

Dom: Han skal betale landgilde, forstrakt korn, rejsepenge, kvartalspenge, m.m., og have sit fæste forbrudt.

Laurits Jensen, forrige byfoged i Thisted, på Niels Boysens vegne i Thisted har ladet foretage syn over et hoved eller kvie på Tang mark på Ballerum. Kvien lå død, og Niels Boysen vedkendte sig den. Den syntes ikke at være død af at have ædt ondt græs eller af fæsyge, men det så ud, som den havde været haffbunden (hildet) på højre ben bag på hasen oventil på låret, så håret var slidt af, hvorefter den har haft stor tvang. På sammen ben og lår sås det, at den før havde været havbundet, så hud og hår havde været slidt af. Kvien havde Christen Tang haft i græsning. Han er stævnet.

Hans Christensen af Fuglsang i Tømmerby på Hannæs på Niels Ibsen, foged på Ågård hans vegne, irettelægger en opsættelse her af tinget af 14/7, da Christen Madsen i Klastrup blev tiltalt af Otto og Henrik Rantzou for resterende landgilde, idet de havde fået hans gård i arv ved skifte efter fru Kirsten Rantzou.

Herimod at svare fremkom Ubbe Christensen af Koldvad på Melchior Juel til Hindsels hans vegne og krævede, at der blev fremlagt lodseddel på arven.

Dom: Da den fremlagte kopi af lodseddelen ikke nævner dag eller datum, hvorefter Niels Ibsen kunne søge Christen Madsen, kan jeg ikke tildømme Christen Madsen at betale, før anderledes for mig bevises. (6/10).

236

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

22. september.

Christen Høy, forordnet i herredsfogedens sted.

Tomas Sørensen i Nørhå, delefoged til Vestervig, har ladet stævne Niels Christensen Wisbye på Søgårds mark og tiltaler ham for bygfald af den gård i Heltborg, som han påboede efter en dom af Refs herreds ting 16. maj sidst. Der har været forsøgt udlæg, men da var der ikke noget i eller ved gården, som tilhørte ham.

Hertil svarede Peder Marcussen på lensherrens vegne og fremlagde et tingsvidne af Refs herreds ting af 30/5 sidst, hvori meldes, at Niels Christensen Visby i Heltborg tilbød Laurits Pedersen rede penge for, hvad der kunne fejle på bygfald på hans gård, og en kontrakt mellem dem om, at Niels Christensen Visby afstår og oplader sin gård til Laurits Pedersen. Niels Wisby lover at færdiggøre nogle bygninger, og derimod lover Laurits Pedersen at holde Niels Visby kvit og fri for bygfald, mens Niels Christensen lover at betale gårdens udgift, ægt og arbejde til Valborg dag. Dateret 14/7 1673.

Dommeren henviser sagen til landstinget. Onsdag 30. september.

Christen Høy i herredsfogedens sted.

Mads Jensen på Bak i Hjardemål har ladet syne hans gårds grund og tilliggende. Sandflugt havde ødelagt hans agre, eng og ildingsbjergning og trængte ham på alle sider.

Synsmændene var også i Hunstrup ved Mikkell Sørensens gård. Efter deres forstand kunne han ikke blive ved gården formedelst ejendommens ringhed.

6. oktober.

815/9). Knud Lang, rådmand i Lemvig på Erik Quitzous vegne tiltaler Mikkell Madsen i Klastrupgård efter en obligation, udstedt til Erik Quitzou af Mikkell Madsen 26/1 1666 i Viborg på 90 daler for skyldig landgilde og afgifter. 26 rdl. efterladt, skylder altså 64 rdl.

Dom: Han skal betale.

Knud Lang har ladet syne det hus i Tveds sogn, Niels Jensen Hald havde i fæste, for brøstfældighed. (Sagen fortsætter).

Knud Lang på Dorte Då hendes vegne tiltaler Jep Nielsen i Sønderby i Tveds sogn og Christen Nielsen ibd. for den bygfald, der var på hans hus og irettelagde en kontrakt, hvori Jep Nielsen og Christen Nielsen forpligter sig til at betale bygfaldet, fordi Niels Jensen Hald er blevet forbudt at bruge gården og jorden, før han har betalt bygfald og skatter.

Dom: De skal betale de 10 rdl. bygfald. (22/12).

Peder Lauritsen i Trustrup i Kettrup sogn i Hanherred på sine søsterbørns vegne, nemlig Laust Pedersen, Mogens Pedersen og Margrete Pedersdatter og irettelægger en forligelsesmålsseddel, hvori Peder Jensen af Østerild erklærer,

237

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

at han vil give sin sal. hustrus, Anne Laursdatters og hans børn i arv 12 sletdaler hver, ialt 36 sletdaler (altså får datteren lige så meget som sønnerne). Desuden skal Margrete have 1 rdl. årlig, så længe hun tjener hos andre. Børnenes formynder er Peder Lauritsen i Trustrup. Når pengene er betalt, vil han give Peder Jensen afkald på børnenes vegne.

(8/9). Anders Andersen i Vestergård i Østervandet sogn på egne og medarvingers vegne irettelægger en kontrakt mellem hans stedfader Christen Gregersen på den ene side og Anders Andersen og hans medarvinger på den anden side, nemlig Christen Jensen i Øster Vandet, Christen Jensen i Torsted, Anders Jensen i Vestergård, Maren Jensdatter, gift med Niels Tomsen i Vandet, Anne Jensdatter, gift med Jens Christensen Vandet i Kåstrup og Maren Christensdatter i Ladegård (Sjørring sogn). De er kommet til en venlig forening med deres stedfader og egen fader, Christen Gregersen i Øster Vandet om arv efter deres sal. moder. Hver af de tre stedsønner får 3 sldl., hver af steddøtrene 1 rdl., hans egen datter 1 rdl. Desuden skal de have deres moders igangsklæder og kiste. Christen Gregersen skal betale boets gæld. Arvingerne giver afkald. Dateret Øster Vandet 19/9 1674.

(Altså er Anders Andersen = Anders Jensen). (Sagen fortsætter).

Mikkel Langballe, forvalter på Nebel har ladet syne den skade, som Guds vejrlig har gjort på ladehuset på Nebel, som var 8 gulv langt og blev nedeblæst af en hvirvelvind 27/6 sidst. Tømmeret og lægterne var nederslaget og nederqvared, så det ikke kunne tjene til nogen bygning uden til fodstykker til 5 gulv og til udskud til 3 gulv af det gamle. Af gamle stolper var kun 4 i behold, og af bjælker, som kunne bruges igen 6, store løsholter mellem stolperne 6, store spændtræer 6 par, udskudsspærene kunne næsten alle bruges igen.

Christen Gregersen af Øster Vandet får afkald fra arvingerne efter hans hustru Ingeborg Nielsdatter, som boede og døde i Øster Vandet (nemlig derovenfor nævnte stedbørn og hans datter i Ladegård). (27/10).

13. oktober.

Hr. Christen Pedersen Øland i Hunstrup tiltaler efter synsvidne Anders Smed i Hunstrup for bygfald på hans hus, 10 rdl., samt for huspenge i 10 år å 2 sldl., ialt 35 sldl.

Dom: Han skal betale.

(6/12 1670). Anders Smed i Hunstrup tiltaler Laust Nielsen Smed i Østerild og fremlagde tingsvidne her af tinget 2/11 1670, da Laust Nielsen Smed lovede at give Anders Smed til afståelse på den fjerdepart, de havde i fæste med hinanden 4 rdl., herpå betalt 1 1/2 rdl., så Laust Nielsen skylder 4 1/2 rdl. (! De to sidste beløb må vel være sletdaler).

Dom: Han skal betale.

Niels Staphensen i Hedegård (Rær) på sin husbonds Sivert Brockenhus's vegne har ladet syne den avl, som Niels Staphensen i Hedegård, Thue Jensens enke

238

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

Maren Sørensdatter, Christen Nielsen og Jacob Jensen ibm. og Mikkel Pedersen i Febbersted har avlet til deres gårde.

Synsmændene syntes, at deres avl af rug og havre ikke var over deres sædkorn, og at de ikke kunne tærse en skæppe byg af deres ringe bygavl, som kunne være forsvarlig at yde, så at de næppe kunne blive ved deres gårde og svare kongens skatter, og at der intet kunne blive til deres husbond. Sivert Brockenhus indstævnet.

Anders Nielsen i Kærup på Hannæs på egne og søskende, Christen Nielsen og Dorte Nielsdatter deres vegne får afståelsesbrev fra deres fader Niels Lauritsen og hans hustru Kirsten Madsdatter på den gård i Kærup, han ibor, og som de skal nyde, bruge og beholde efter hans død.

Niels Lauritsen fremlagde et forleningsbrev fra Palle Griis til Slette på den gård, han ibor, og som skylder 6 td. byg, 1 skosvin, 1 gås, 2 høns og 6 td. havre gæsteri, til ham, hans børn og arvinger i deres livstid en efter anden i 3-4-5 slægtled, upåtalte og uigenkaldte.

20. oktober.

Jacob Ulf, herredsfoged.

Peder Marcussen på lensherrens vegne kræver, at Jacob Ulf skal fremlægge den højesteretsdom, før han burde betros retten til Hillerslev herredsting. Jacob Ulf svarede, at eftersom han var indstævnet for Højesteret af amtmanden, Jørgen Friis, og sagen allernådigst er ordelt (afgjort), forhåber han, at dersom noget der imod ham er passeret, bør

amtmanden eller Christen Høy fremlægge det, eller også vil han besidde sit sæde indtil videre.

Morten Tomsen, borgmester i Thisted, på kgl. Majestæts og inspektør Peters vegne, begærer af herredsfogeden, at hans vidner må føres angående det skib, som indstrandede ved Vigsø imellem den 25. og 26. september sidst, og har ladet stævne Hans Bobessen (?), skipper af Lybech, logerende til Mikkel Erlandsens i Thisted, og hans skibsfolk.

Hertil at svare mødte på lensherrens vegne Peder Marcussen, og beråbte sig på, at den sag skal være kgl. regalier og højhed angående, hvorfor han mente, at der burde være stævnet, før der blev ført vidner, eftersom amtmanden er betroet at have indseende med kgl. regalier og højhed. Tilmed vides det ikke, om de interesserede, såsom skipperen, er indstævnet med 14 dages kald og varsel, da de er uden herredet.

Morten Tomsen henviser til, at inspektør Peters har forpagtet de kgl. regalier angående stranden ved bestalling af 21/7 1670 og 15. og 17/8 1671. Herredsfogeden bestemmer, at vidner må føres. (Sagen fortsætter). Borgmester Morten Tomsen fremlægger en skriftlig kundskab fra folk på Holmen om strandingen, der skete i et meget hårdt uvejr. De forklarer, at skipperen og hans folk kom i land på en skøjte, og skipperen forlangte en vogn, der kunne køre ham til byen, hvad han også fik. Den dag blev intet bjerget undtagen den store mast. Borgmester Morten Tomsen kom ind til Rold Knudsens, hvor skipperen var, og spurgte ham, om han ville sælge skibet eller

239

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

selv bjerge. Hvis han ville sælge, kunne de slutte køb, og ellers ville borgmesteren love ham assistance og akkordere med ham på bedste måde på kgl. Majestæts og inspektørens vegne. Skipperen sagde, at han ville eller kunne intet lade bjerge og bad, at borgmesteren ville gøre hans bedste, så ville han siden slutte køb med ham, hvad der også skete om aftenen. Om søndagen blev intet bjerget før prædiken var ude, og da blev havet så stort, at fem karle af os var af båden i havet og nær var omkommet, og havde vinden været i vester, var vraget straks gået i stykker, og intet af jernet kunne være bjerget. Det jern, vi skulle have af skibet, måtte vi fiske op en tre alen under vandet, som stod i skibet, med bådshager og instrumenter, som blev gjort dertil i smedjen. Om torsdagen fik vi en ganske ringe del af skibet. Fredagen blev der stille, og der blev søgt videre i vraget efter jern. De fik kun en halv snes stænger, men en stor mængde brændeved, som vi hele dagen til aften førte i land på to både, så vi tykte, skibet var fuld af brændeved. Inspektørens har betalt os bjerigelønnen. Dateret 3/10 1674 underskrevet af vidnerne.

Morten Tomsen spurgte dem, om de havde hørt, at skipperen havde klaget over Morten Tomsen eller inspektøren, hvortil de svarede nej. Desuden spurgte han dem, om det ikke var dem vitterligt, at der står et indstrandet skib vesten for dette, og at der er jern i det, hvortil de svarede, at de ikke mindes, det er indstrandet, men det har altid været sagt, at der var jern i skibet.

Indstævnet er skipperen på det skib, der strandede ved Vigsø bov, Hans Bobesen og hans folk. (Sagen fortsætter).

Borgmester Morten Tomsen fremkalder vidner, der har set, at Morten Tomsen og Jørgen Jensen, foged på Todbøl, kom til stranden ved Vigsø, hvor et skib var strandet, og de så, at Jørgen Jensen tog en hob penge op af sit skrin i sin hat og talte dem op til skipperen, som tog dem begge i hånden og takkede dem for god betaling.

Indstævnet er skipperen Johan Bobesen.

Jacob Ulf, herredsfoged, advarer folk om, at de skal tiltænke at møde på tinget hver tingdag herefter ved det pas klokken ti eller halv elleve.

27. oktober.

Jacob Ulf. (Og ligeså i det følgende).

(6/10). Christen Gregersen i Øster Vandet har sluttet kontrakt med Peder Christensen, født i bemeldte Vandet, om at Christen Gregersen på grund af alderdom og skrøbelighed oplader sin gård til Peder Christensen (ungkarl). Han skal have kreaturer og bohøve og skal skaffe Christen Gregersen føde og klæder sin livstid og give ham en hæderlig jordefærd. Desuden skal han give Christen Gregersens datter, Maren Christensdatter i Ladegård i Sjørring sogn 24 sletdaler og betale Christen Gregersens gæld og restancer og føde en sorthjelmet stud inde om vinteren og på græs om sommeren, indtil Christen Gregersen vil sælge den.

Søren Poulsen i Skovsted på Anne Arenfelds vegne aflyser ringede og uringede svin, at de ikke må komme på hendes grund, og forbød al kørsel over Skovsted enge.

240

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

Hvortil Christen Bertelsen i Skovsted svarede, at han havde sin eng såvel som fruens hendes, og mente derfor, at han ikke burde forbydes hans kørsel over forskreven eng i Skovsted. (3/11).

3. november.

Anders Nielsen i Malle fremlægger på sin moder, Kirsten Sørensdatters vegne registrering og vurdering i boet efter hendes mand Søren Svendsen i Store Hillerslev. Gælden overstiger formuen, Anders Nielsen i Malle og hans broder Søren Nielsen æsker arv.

Den sl. mands arvinger er Inge Svendsdatter i Thisted, Peder Svendsen, Helle Svendsdatter, zidsel og Kirsten Svendsdøtre i Hillerslev, Laust Andersen Bech i Hov og Søren Jensen i Oddershede.

(27/10). Søren Poulsen i Skovsted på Anne Arenfelds vegne forbyder igen at lade svin komme på hendes grund og forbyder kørsel over hendes engskifter i Skovsted.

10. november.

Søren Biering, borgmester i Hjørring, tiltaler Christen Nielsen i Sønderby i Tveds sogn for restancer og for en rejse, han skulle have gjort til Hjørring og fremlægger et skøde til borgmesteren fra Laurits Pedersen, Barbara Krabbe og Albert Bilde på sammes ejendom af marts 1674. Christen Nielsen tog borgmesteren i hånd og kendte ham for sin rette husbond.

Dom: Han skal betale.

Christen Bertelsen i Skovsted begærer tredje ting til dele over Mikkel Madsen i Skiverklit og Jacob Jensen i Hedegård, fordi de ikke ville give kvittering for arvelod efter Christen Christensens hustru Maren Christensdatter, som boede og døde i Hjertbjerg. (17/11).

Jens Jensen Hestkier i Vigsø tiltaler Laust Nielsen i Kårsse i Hjørdemål sogn (også stavet Kosse), Oluf Pedersen ibd. og Jens Bonch i Tveds sogn for skyld. De to første efter skadesløshedsbreve.

Dom: De skal betale. 17. november.

Christen Høy i Nors fremlægger på lensherrens vegne kgl. befaling til, at rostjenesten straks skal opbryde. Proprietærer, forvaltere og fuldmægtige over gods i Ty og på Mors skal skaffe dygtige karle, som ikke skal afvises ved mønstringen i Ålborg, mundering, heste og våben, og underholde deres ryttere, så længe de står under deres standartet.

Herredsfogeden Jacob Ulf giver til kende, at stenbroen mellem St. og L. træbro er brøstfældig, ligesom fra Store Træbro til Kløv Bjerg og fra Lille Træbro til Skovsted Bakke. Der er store huller, så ingen kan færdes sikkert ved vintertide. Han beder lensherren befale, at stenbroen skal forfærdiges. (8/12).

241

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

Læst lensherrens befaling, at Christen Høy i Nors, Christen Abildsen, Simon Pedersen og Poul Fisker ibd. skal have indseende med kgl. Maj.s klitter. (1/12). Weell Svendsen i Brund har ladet stævne Anne Andersdatter til at aflægge beskyldningsvidne. Hun skylder Jens Knudsen, der tjente hos Jens Kåstrup i Brund, for hendes barnefader, og sagde, at barnet blev tillagt i Christen Ibsens lade i Store Hillerslev 14 dage før voldborgdag sidst. Der blev ikke videre skrevet i den sag og intet tingsvidne udstedt.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård tiltaler nogle af Kølbygårds tjenere for restancer.

Dom: De skal betale.

(10/11). Christen Christensen eller Boesen på Hiartberg får afkald fra Jacob Jensen i Hedegård, i Rær sogn på egne og moder Ellen Jørgensdatters vegne ibm., Mikkel Madsen i Klit i Hjørdemål sogn på sin hustrus Inge Christensdatters vegne og på hendes søsters Else Christensdatters vegne

for arv efter Christen Boesens hustru Maren Christensdatter, som boede og døde på Hiartberg.

24. november.

Søren Poulsen i Skovsted på Anne Arenfelds vegne har ladet stævne Christen Pedersen og Niels Sørensen til klagevidne, da de er rømt af deres tjeneste på Ullerupgård.

Laurits Christensen i Kanstrup lader stævne Anders Jensen, Jens Kløvs søn i Thisted, og fremstiller vidner, der beretter, at Anders Jensen rømte af sin tjeneste på Kanstrup St. Bartholomæidag sidste høst.

Laurits Christensen i Kanstrup tiltaler Laust Andersen i Skovsted, Jens Laustsen Monch i Brund, Jacob Madsen ibd. og Christen Knudsen i Hillerslev for skyld.

Laust Andersen mente, at Laurits Christensen burde bevise, at han skyldte noget.

Dom: Laurits Christensen bør bevise Laust Andersens skyld. De andre skal betale. (8/12).

1. december.

Ting holdt i Hillerslev for frost og Guds vejrlig. Laust Jørgensen i Brund udsteder dette vidne. (17/11). Peder Marcussen på lensherrens vegne spørger Jacob Ulf, om han havde nogen særlig befaling uden lensmandens begæring eller vilje til at sætte nogen til at tage vare på klitten, i særdeleshed de fire mænd, som forleden blev indført i tingbogen, eftersom de boede i et sogn og ikke altid kunne være ved alle klitterne. Jacob Ulf undskylder sig, og Peder Marcussen fremlægger derpå lensmandens befaling til en mand i hver af klitsognene og i Østerild sogn om at tage vare på klitten og påse, at der intet bliver oprykket og bortført af klittag, hvide ris, grå ris og sener eller andet, som recessen forbyder.

242

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

Morten Andersen, rådmænd i Thisted, på Mette Eriksdatter, sal. Mikkell Sørensen, forrige borgmester i Thisted, hans enke hendes vegne, spørger hendes brodersønner: Tomas Christensen i Stentoft i Vester Vandet, Niels Christensen i Øster Vandet, Erik Christensen i Skinnerup og Christen Christensen i Skårup i Hundborg herred, om de ville tage deres farsøster Mette Eriksdatter til dem. Hun bor endnu i Thisted og er gammel og affalden. Hvis de ikke ville gøre det ville hendes søster Maren Eriksdatter i Skinnerup tage hende til sig.

Brodersønnerne svarede, at dersom Maren Eriksdatter ville tage hende til sig og skaffe hende ophold hendes livstid og gøre hende en hæderlig begravelse, ville de dermed være tilfreds. Maren Eriksdatter skulle så have, hvad middel, søsteren havde i behold og til gengæld holde brodersønnerne fri for hendes gæld. Svenning Christensen i Skovsted har ladet stævne Tomas Pedersen i Oddershede (søn: Peder) og tiltaler han for 10 sldl. 2 mk., som hans hustru Anne Christensdatter havde arvet efter

sin forældre, og som Tomas Pedersen havde i værgemål. Tomas Pedersen ønskede skiftebrevet som bevis.

Sagen opsat 14 dage.

Anders Olufsen i Vigsø tiltaler nogle mænd for skyldige penge og korn.
Dom: De skal betale.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård fremstiller kaldsmænd, Anthoni på Kølbygård og Poul Jensen af Kløv, som har stævnet folk, der resterer med brokorn til Kølbygård.

Dom: De skal betale.

(19/7 1670). Anders Christensen i Nørgård i Skinnerup har ladet stævne Jens Bach, Anders Ibsen og Erik Christensen til at vidne og Jens Christensen Huas til vidnespår. (Sagen fortsætter).

Anders Christensen i Nørgård begærer genpart af et ældre tingsvidne af 19/7 1670, hvori bevidnes, at nogle mænd har været i Nørgård i Skinnerup og forligt Anders Christensen og Jens Christensen om deling af gårdens bygninger. (8/12).

Hr. Niels Olufsen i Hillerslev tiltaler dem, der resterer med kirke- og præstetiende i sognet.

Dom: De skal betale. 8. december.

Peder Smed i Overgård i Vigsø og Oluf Christensen Krogh i Vigsø på den ene side (og Christen Lauritsen Møller i Hjardemål på den anden side) fremlægger skøde fra Christen Lauritsen Møller til Peder Christensen i Overgård i Vigsø og Oluf Christensen i Vigsø på den vejrmølle, som står ved Hjardemål på Kølbygårds grund.

243

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

(17/11). Amtmandens fuldmægtig, Peder Marcussen har ladet syne alfarveje og stenbroer i herredet. Synsmændene har synet stenbroerne mellem Kløv Bjerg og Skovsted bakke. I alfarvejen var der 33 store huller, som skulle fyldes. Mellem træbroerne er både dæmning og veje sådan, at ingen uden livsfare kan komme derover. Træbroerne er vel ved magt og holdes vedlige af Kølbygård for leveret brokorn. Kåstrup bro stod ganske under vand og var så fordærvet, at næppe kan nogen ride eller køre over den uden livsfare.

De tre sogne på Østholm og en del af Sennels sogn holder stenbroen vedlige, men det vides ikke, hvem de mænd er, som har skifter. I Kåstrup bro har Hillerslev og Kåstrup mænd og en del af Ballerum deres skifter. Fra Kåstrup Mølle og til Kåstrup by var vejen ganske ond, så ingen kunne køre over med læs. Det stykke skal Kåstrup mænd holde vedlige.

(24/11). Laurits Christensen i Kanstrup fører sin kone og tjenestepige som vidner på, at Laust Andersen i Skovsted på tredje år siden lånte en tønne sædebyg og 1 sldl. af ham.

Mikkel Nielsen i Skinnerup har ladet stævne Jørgen Nielsen i Djernæs og Christen Høy i Nors. Peder Andersen på Bjerg i Thisted mødte på Jørgen Nielsens vegne og mente, at Jørgen Nielsen burde være stævnet med 14 dages varsel, da han var uden herredet.

Kendelse: Der kan ikke udstedes noget vidne, før der er lovlig stævnet.

(1/12). Anders Christensen i Nørgård i Skinnerup fører vidner på, at Jens Christensen Huas kom til Anders Christensens og sagde, at Anders Christensen og hans kone havde sagt nogle ukvemsord om hans kone og spurgte, om Anders Nørgård ville være de ord gestendig, hvortil han og hans kone svarede nej. Sådan havde de ikke sagt. Så kom de op at slås på gulvet. Et vidne fortæller, at Jens Huas slog efter Anders Christensen med en slagel, men om han ramte, ved han ikke. Et andet vidne så, at Jens Huas havde en stor kokkekniv og truede med den. De var med hinanden til vedermålsting, og da lovede de, at de ville forpligte sig til ikke at gøre hinanden nogen skade. Nu har Jens Huas også skældt Anders Christensen for en tyv, en tyvs unge og en skælm. (22/12).

Søren Poulsen i Skovsted på Anne Arenfelds vegne har ladet vurdere boet efter sal. Peder Andersen, som boede og døde i Skovsted.

Hr. Anders pallesen i Sendels lader tiltale Knud Laursen i Malle, Mikkel Vilsen og Christen Jellesen i Seels for skyldige penge og korn og Knud Laursen for en sølvske han havde lånt ham.

Opsat 14 dage.

15. december. Intet.

244

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

22. december.

Jacob Christensen Kjelstrup, borger i Thisted, på egne og søster, Maren Jacobsdatter, sal. Hans Hermansens, hendes vegne tiltaler Poul Jensen i Brund, Jens Balsen i Skovsted og Anders Christensen Degn i Lille Hillerslev for skyldige penge og korn.

Dom: De skal betale.

Christen Pedersen på Tang tiltaler Maren Pedersdatter i Vandtrang for 10 sletmark, som hun resterer med for en plag, hun købte af ham.

Dom: Hun skal betale.

Peder Sørensen i Vorring på sin broder Niels Sørensens vegne har ved Tøger og Morten Sørensen ladet stævne Niels Jensen i Store Kjeldtoft,

Jens Pedersen i Lille Kjeldtoft og Iver Jensen, alle i Hillerslev for skyldige penge og korn. Iver Jensen mødte og tilbød at betale, hvorfor han mente, at han burde forskånes for dom.

Dom: Kun Iver Jensen er mødt. Han tilbyder at betale, men ingen penge er fremvist for retten. Han og de andre skal betale osv.

(6/10). Jep Nielsen i Sønderby i Tveds sogn fremstiller vidner, nemlig Jens Pedersen Bonch og Christen Christensen Blesborg, begge af Sønderby, som vidnede, at allehelgensdag sidst forleden så de, at Niels Pedersen Verdt, Jens Mikkelsen, unge Christen Ibsen og Vogn Bertelsen, alle i Store Hillerslev, førte seks læs rug og byg fra Niels Jensen Halds gård i Sønderby i Tveds sogn. Indstævnet er fru Dorete Då til Torstedlund hendes, delefoged, Christen Andersen Odgård.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, tiltaler nogle folk for resterende brokorn. De skal betale.

Samme mand tiltaler folk for restancer efter fortegnelse fra Gregers Høg, der har afstået restancerne til sin fætter Niels Lange til Kølbygård. Desuden tiltaler han, Søren Rasmussen Bering, Jens Christensen i Østerild for skyldig tiende.

Dom: De skal betale.

Mads Pedersen i Sand på hæderlige og vellærde mand Niels Skyttes vegne har 9. september 1674 ladet vurdere og udlægge til Christen Nielsen Skytte af Vestervig nogle ejendele på Nebel tilhørende sal. Søren Bendixsen for 16 sldl., som Christen Skytte havde anvendt til Søren Bendixsens begravelse. Bl.a. blev udlagt en gammel jernkakkellovn med fod, og nogle kobber-, messing- og tinsager, og nogle små latinske og danske bøger.

Peder Bendixen i Vester Vandet tiltaler folk, der har lånt penge af Poul Salmandsen, (Peder Bendixens hustrus første mand) ifølge gamle forskrivninger (fx. fra 1653, 1656, 1660 osv.).

Dom: De skal betale.

245

Hillerslev Herreds Tingbog -1674

(8/12). Anders Christensen i Nørgård i Skinnerup har ladet stævne Jens Christensen Huas af Skinnerup, hans gårdmand, og fremlægger tingsvidne af 8. oktober sidst om de trusler, Jens Huas var kommet med. Anders Christensen tilbyder borgen for sig, og Tomas Nielsen og Erik Christensen af Skinnerup vil sætte borgen for ham. Anders Christensen mener, at Jens Christensen Huas også skal stille borgen for, at han ikke vil skade Anders Christensen.

Dom: Jens Christensen Huas er pligtig at stille fornøjelig kaution eller borgen, så længe Anders Christensens tingsvidne er usvækket. (Sagen fortsætter). Anders Christensen (i Nørgård) har ladet stævne Jens Christensen Huas og fremlægger tingsvidne af 8/12 sidst, hvorefter Jens

Huas har kaldt ham en tyv, en tyvs unge og en skælm. Han forlanger, at Jens Huas skal bevise sine ord, eller også blive det samme, som han havde skældt ham for.

Dom: Da sådant skal falde Jens Huas noget for nær, henviser jeg sagen til landsdommerne.

Her endes det års 1674 for retten passerede sager.

246

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

Herredsfoged: Jacob Ulf i Kløv.

Skriver: Christen Madsen Schåning i Hillerslev. Fol. 1 a. Autorisation ved amtmand Jørgen Friis. Fol. 1 b.

(Sandemænd 1675)

xxx xxx (bladet makuleret) ... Christensen i Kjelstrup Anders Nielsen i Hjardemål Jens Baun i Søborg

Christen Christensen i Rær Christen Kløv i Vorring

Unge Peder Andersen i Skinnerup Christen (An)dersen ved kirke i Sennels Ransnævninger:

Niels Madsen i Rær

Laust Christensen i Kanstrup Laust Christensen i Tved Søren Møller på Ballerum Peder Christensen i Skinnerup Jens Laustsen i Sårup

Jens Poulsen i Aggerholm Knud Jensen i Fårtoft 12. januar.

Christen Høj i Nors på hr. Anders Kjeldsens vegne tiltaler folk i Nors og Tveds sogne for resterende præste- og kirketiende.

De skal betale.

Dorte Då's fuldmægtig, Knud Lang, fører vidne af 24 mænd på, at den gård i Sønderby i Tveds sogn, som tilhører Dorte Då, og som hun har skattet af for 6 td. hartkorn, ikke alene er aldeles øde på bygning, så der ingen huse er, men jorden er overløbet med sand, så den kun kan skylde to tønder.

Amtmanden beskikker nogle mænd i klitsognene til at have opsyn med klitterne, at ingen bjerger klittag, hvide og grå ris, sener eller andet forbudt. 19. januar.

Jens Svendsen i Thisted tiltaler Peder Sørensens enke i Hjardemål for skyld efter obligation, udstedt af hendes mand 6/6 1674, og Tomas Pedersen i Oddershede for skyld efter regnskabsbog.

Dom: De skal betale osv.

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

Niels Christensen,
sal. hr . Christen Nielsen, forrige sognepræst i Hjørdemål hans søn, på sin moders, Magdalene Edwardsdatters vegne har ladet stævne Rasmus Sørensen i Oddersbøl og Christen Christensen i Kårsse, som efter lensherrens befaling var anbefalet at overtage værgemålet for afgangne hr. Christen Nielsen, forrige sognepræst i Hjørdemål, hans datterbarn Anne Sørensdatter, født i Oddersbøl, efter skifte i Hjørdemål præstegård 3/11 1673. Rasmus Sørensen i Oddersbøl svarede, at der både på fædrene og mødrene side var vederhæftige, som burde antage værgemålet, da han selv havde en stor arvelod under hænde og havde dermed nok at bestille. Christen Christensens broder svarede, at hans broder var en svag og skrøbelig mand.

Sagen opsat 14 dage. (3/2).

Søren Poulsen i Skovsted på Anne Arenfelds vegne lod fordele Søren Sorts søn Christen Sørensen i Sennels, fordi han er rømt af sin tjeneste hos hende uden hendes minde, uden pas eller forlov.

Jørgen Nielsen i Tingstrup på sine myndlinges vegne overværer, at Niels Nielsen i Brund i hans stedsøn Peder Jensen, født i Brund, hans nærværelse lægger fra sig 7 sletdaler, som hans steddøtre Kirsten Pedersdatter og Helvig Jensdatter har arvet efter deres fader, og som Jørgen Nielsen modtog og igen leverede til pigerne, da de havde behov for pengene. De var født i Brund. (Sagen fortsætter).

Niels Nielsen Monch i Brund får afkald fra hans stedsøn Peder Jensen, født i Brund, og fra Jørgen Nielsen i Tingstrup på hans myndlinges, Kirsten Pedersdatters og Helvig Jensdatters vegne for arv efter deres fader Jens Christensen, som boede og døde i Brund.

(Anders Nielsen i Hinding) har sluttet kontrakt med hans og hans sal. hustrus børn deres formyndere og værger, Niels Jensen Østergård i Vorring og Niels Nielsen i Hov, om at han vil give hver af sine børn, Niels Andersen, Maren Andersdatter, Else og Bodil Andersdøtre 15 sletdaler (altså døtre lige med sønnen) og give Niels Andersen et føl og hver af pigerne 4 sletdaler som hjælp til en seng og deres moders livklæder. Han skal give dem ophold, øl og mad, sko og klæder, skolegang og anden gudelig øvelse, til de bliver 16 år.

Købebrev fra Hans Jacobsen, nu residerende på Randrup, til hr. Niels Olufsen i Hillerslev på en bols jord i Store Hillerslev mark, som skylder 2 td.d byg årligt, og som er udlagt af Mariager Klosters gods og skødet til ham af kgl. Majestæt. Dateret Ålborg 14/10 1662, underskrevet af Hans Jacobsen. Fuldmagt fra Hans Jacobsen til Peder Jørgensen i Brund til at udstede skøde, hvad han nu gør.

26. januar.

Ting holdt i Hillerslev formedelst regn og Guds vejrlig.

Hr. Niels Olufsen i Hillerslev, provst, tilsiger Christen Nielsen i Jensby og Anders Christensen Skinnerup i Lille Hillerslev at være kirkeværger i Hillerslev sogn, og Mikkel Nielsen i Neergård og Jens (Jensen) Sårup i Kåstrup at være kirkeværger for Kåstrup sogn.

248

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

Lensherren, Jørgen Friis, hans fuldmægtig Peder Marcussen, har ladet syne Søgårds lade og andre huse på gården for den skade, som uvejrs og storm havde gjort den 14. december om eftermiddagen og natten. Dele af laden er blæst ned, andet skadet (specificeret). Nævnt plankeværk mellem gården og haven, vestre fæ- og staldhus, østre stald og fæhus, borgegården, det øde hus norden og østen laden m.m. Inspektøren (Christian Henrik Peters) indstævnet til synet. (Sagen fortsætter).

Peder Marcussen på lensmandens vegne fører vidner på, at lensmandens karle under stormen den 14. december lå på taget af Søgårds lade og reddede taget med lægter og reb, som de bandt til med, men altsammen forgæves.

Nogle håndværkere vidner, at de var på Søgård efter stormen, hvor de reparerede husene (specificeret) og fik deres arbejde betalt. (Udgiften specificeret). Inspektøren indstævnet.

Peder Iversen i Hjardemål på Karen Høg til Hæstrupgård hendes vegne tiltaler nogle af hendes bønder for restancer.

Dom: De skal betale.

Christen Skriver i Hillerslev tiltaler Niels Pedersen Rostrups enke, Anne Christensdatter i Østerby i Tveds sogn for skriverpenge for at skrive registreringsvidne. Efter tingsvidne 28/7 sidst var der udlagt får og lam til foged og skriver. Nu kræver skriveren 10 sletmark for sin part.

Dom: Hun skal betale eller udlevere de udlagte fårskæpper.

Christen Møller på Gad i Kåstrup og Christen Jensen ibd. tiltaler folk for resterende kirketienende på Kåstrup kirkes vegne.

Dom: De skal betale.

Onsdag 3. februar, næste søgnedag efter Kyndelmissedag. Ting holdt i Hillerslev formedelst sne og knogh.

Peder Sørensen i Rær på hr. Hans Nielsens vegne tiltaler folk for resterende tiende og dagsgerningspenge.

Dom: De skal betale skyldig tiende og sædvanlig brugelige dagegerningspenge. Peder Sørensen i Rær tiltaler Christen Pedersen i Bjerre og hans søn Clemed for korn, de skylder til Rær kirke.

Dom: De skal betale.

(19/1). Niels Christensen i Kaarsse på sin moders Magdalene Edvartsdatters vegne begærer, at der må gå dom i den sag, han fører på hendes vegne. Herredsfogeden svarede, at han ville fremlægge skriftlig opsættelse i hans sag, og da han ikke havde udtaget den, og ingen af hans modparter var til stede, blev sagen opsat fire uger. (2/3).

249

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

9. februar.

Christen Nielsen, født i Groffgaard i Nørby i Tveds sogn beklagede sig over Christen Jensen, der nu bor i Grobgård og hans kone Maren Nielsdatter sidste søndag aften har overfaldet ham, stødt og slået ham i bemeldte hans svogers hus, hvorfor Jens Pedersen Bonche begærede første ting beskrevet.

Lensherrens fuldmægtig Peder Marcussen har ladet syne et dødt menneske i Vesterklit vesten ud fra Sårup enge, nemlig Peder Vestergård af Nors, som lå i en hule, overdækket med sand undtagen hans fødder, så sandet måtte kastes af ham med en skovl. Da de havde fået ham op af hulen, kunne de ikke skønne anden årsag til hans død, end at sandet var faldet ned over ham, så han blev kvalt. På kroppen kunne de ingen skade se.

Syn over Rær kirke. 300 tagsten er blæst af og slået i stykker. 6 gang blytavler på øster side af korskirken var skredet af deres rette sted og nedad. Spændtræerne på søndre korshus var forrådnede. Klædningen på klokkehuset var råddent og dur ikke. Stetten og kirkeporten var også forrådnede.

Mikkel Nergaard og Jens Sårup i Kåstrup, kirkeværgere, har ladet syne Kåstrup kirke. 500 tagsten er blæst af og slået i stykker, og kirkegårdsdiget er brøstfældigt.

Svenning Christensen i Skovsted får afkald på arv efter hans hustru Anne Christensdatter, som boede og døde i Skovsted, fra Laurits Christensen i Kanstrup på egne og søsters Boel Christensdatters vegne, Niels Andersen, tilforn boende i Kortegård, nu i Spanggård i Østerild, på sin kones Karen Christensdatters vegne, Christen Pedersen i Skovsted på sin kones Else Christensdatters vegne og Jens Mikkelsen på sin steddatters Maren Christensdatters vegne. Laurits Christensen i Kanstrup giver desuden afkald på sin sal. broders Christen Christensens vegne i Skovsted efter fuldmagt.

16. februar.

Peder Marcussen af Søgård, lensherrens fuldmægtig, tilbyder igen, at hvis nogen vil antage de øde gårde, som ingen proprietærer vedkender sig, for skatterne, skal de få fæstebreve, da gårdene skal forundes dem alene for skatterne. (9/3).

Claus Bendixen, foged på Nørtorp, på sin principals vegne, fremkalder vidner, som siger, at Søren Jensen i Rær i tre år har haft noget eng

sønden ud med og ved Nørtorp sø, men hvad lov eller rettighed han havde dertil, vidste de ikke. Han har også bjerget høet deraf og ført det hjem.

Desuden vidnede de, at Søren Jensen havde huset og hælet Niels Pedersen, forrige foged på Nørtorp, hvad han også vedkendte sig.

(3/2). Peder Christensen Borup i Kåse på Christen Christensens vegne ibd. fremkalder folk, der vidner, at de har kendt Christen Christensen i Kåse i 3 eller

250

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

4 års tid, og da har han været en skrøbelig og vanfør inand, som ikke kunne gå til kirken uden at han støttede sig til en kæp, ikke heller er hans midler sådan, at han kan være værge eller formynder for nogen arvelod.

Herforuden fremstod Rasmus Sørensen i Oddersbøl undskyldte sig også for værgemål og irettelagde et skifte her af tingen 14/12 1669, hvori meldtes, at Rasmus Sørensen havde en stor del værgemål under hænder, så han ikke kunne forestå videre værgemål. Tilmed var han en svag og skrøbelig mand. Vidnerne siger også, at hverken Rasmus Sørensen eller Christen Christensen er beslægtet med sal. Søren Nielsen, som boede og døde i Oddersbøl, hverken på fædrene eller mødrene side, men der er vel andre her i herredet og udenfor, som er beslægtet med hans barn, Anne Sørensdatter, født i Oddersbøl, og som er vederhæftige nok til at være formyndere. (2/3).

Claus Bendixen, foged på Nørtorp, tiltaler Niels Christensen i Tousgård, for korn, han skulle have fået af Peder Madsen på Torp efter Niels Ægidesens seddel.

Dom: Han skal betale.

Peder Laursen i Langgård og Moritz Laursen i Tveds sogn tiltaler folk, hvis gæld til sal. Niels Hesseldal er udlagt til hans børn.

Dom: De skal betale.

Niels Andersen på Ballerum tiltaler Jens Bonch i Sønderby og Christen Christensen ibd., kirkeværger; som efter Tveds kirkes bog skylder ham penge. Kirkens bog fremlagt.

Dom: De skal betale.

Jesper Christensen i Hinding får afkald fra Peder Christensen i Hillerslev på hans hustrus Mette Pedersdatter og hendes broder Jens Ibsen, født i Lille Hillerslev, deres vegne for arv efter hans forældre, som begge boede der.

23. februar.

Laust Andersen i Marspill i Hjardemål sogn tiltaler Peder Christensen i Kåse for lånte penge.

Hertil at svare mødte Niels Sørensen i Borup på Peder Christensen i Kåse, hans morbroders vegne og begærede sagen udsat.

Opsat 1 måned.

Jep Laustsen i Knudgård i Sennels sogn på egne og medbroders, kirkeværgers, vegne har indstævnet vidner og desuden Anne Arenfeld og bispinde Margrete Pedersdatter, sal. dr. Maurits Kønings til vidnespåhør. Kirkeværgen blev spurgt, om han havde kirkens bog med sig. Han svarede, at han ville skaffe den til i dag 8 dage.

Sagen opsat 8 dage. (2/3).

Simon Pedersen i Nors, kirkevæрге, tiltaler en del af sognemændene for resterende skyld og tiende til Nors kirke.

Dom: De skal betale.

251

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

Simon Mikkelsen i Kløv tiltaler Christen Madsen i Klastrup og Jens Vendelbo i Østerild, for skyld, den første efter obligatione, den sidste for lån af korn. Ubbe Christensen af Koldvad mødte på Christen Madsens vegne og begærede opsættelse.

Dom: De skal begge betale.

Unge Christen Ibsen i Store Hillerslev tilbyder Laust Jensen, Vogn Bertelsen, Niels Bertelsen og Niels Jensen, alle i Hillerslev, 26 sldl. 15 sk., som Anne Jensdatter, født i Hillerslev, have arvet efter sine sal. forældre, Jens Christensen og Maren Pedersdatter, som boede og døde i Hillerslev, og som sal. Anders Bertelsen i Hillerslev havde haft under hånd. Christen Ibsen tilbyder nu hendes frænder disse penge, da hun er skrøbelig og ikke kan fortjene sit brød, imod at de kvitterer for arven. Frænderne begærer af Niels Bertelsen, at han modtager arven. (Sagen fortsætter).

Unge Christen Ibsen i Hillerslev får kvittering og afkald fra Niels Bertelsen på Anne Jensdatters vegne for ovennævnte arv.

2. marts.

Christen Andersen, foged på Ullerupgård, på Hans Axel Porses vegne irettelægger et indlæg, lydende på, at da han er stævnet til Hassing herreds ting, Hillerslev herreds ting og Thisted Byting af fru Else Vind og hendes fuldmægtig til vidne og klage, svarer han, at han står under militien og standarten ved oberst Mogens Kruses livkompagni af rostjenesten i Worig? stift, indskyder han sig under krigsretten.

Niels Sørensen i Vorring tiltaler Simon Pedersen i Nors for skyldig bygmel og penge.

Dom: Han skal betale.

Christen Jensen af Skyum, på Peder Pedersen, forvalter på Ørum, hans vegne tiltaler Jens Sørensen, forrige foged på Øland efter obligation for 20 rdl. med pant i en gård i Øster Vandet på Holm, som Tomas Iversen påbor, skyld 4 td. byg, 4 td. havre, gæsteri og 1 skovsvin, som Jens Sørensen har fået udlagt fra Laurits Seefeld. Peder Pedersen lader nu Christen Jensen begære, at Tomas Iversen skal levere næstafvigte års landgilde til Peder Pedersen.

Kendelse: Da Peder Pedersen ikke forlanger gården til brugelighed, men kun landgilden, og da Jens Sørensen ikke er indstævnet, kan jeg kun kende, at Jens Sørensen bør indstævnes. (31/9).

(23/2). Jep Laursen i Knudgård i Sennels tiltaler folk i Sennels sogn og Anne Arenfeld til Ullerupgård og Margrete Pedersdatter på Momtoft, sal. dr. Mourits Kønings for skyldig tiende på egne og medbroder kirkeværges vegne. Anne Arenfeld lader irettelægge to kundskaber, et fra tidligere amtmand oberst Mogens Kruse, udstedt på Nystrup 24/2 1674, om at da han var amtmand, blev der skattet af Momtoft som af andre adelsmænd af deres hovedgårde, og et fra amtskriver Jens Hansen, der attesterer, at der ikke er svaret kontributioner af Momtoft.

252

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

Dom: De tiltalte skal betale, undtagen Anne Arenfeld (og Margrete Pedersdatter), da det bevises med to kundskaber, at der ikke skal betales af Momtoft, der er en hovedgård.

(Anm. Momtoft var egentlig en bondegård, men som det ses af tingbøgerne, flyttede Anne Arenfeld i nogle få år dertil og bortforpagtede Ullerupgård. Da hun havde holdt hus der, kunne den efter forordningerne regnes for en skattefri sædegård !!! Men denne rettighed ophørte snart (matr. 1688).

(16/2). Niels Christensen, sal. hr. Christen, forrige sognepræst i Hjardemål hans søn, på sin moders Magdalene Edwardsdatter i Kårsse hendes vegne og begærede nu på seksugersdagen endelig dom på Christen Christensen i Kårsse og Rasmus Sørensen i Oddersbøl angående værgemålet, som de efter amtmandens anordning skulle påtage sig. Herimod at svare mødte Peder Christensen Borup i Kårsse på sin svoger Christen Christensens og på Rasmus Sørensens vegne og irettelagde et tingsvidne af 16/2 sidst her af tinget (gentaget her).

Dom: Da der ved tingsvidne føres bevis for, at Christen Christensen er svag og skrøbelig og ikke har sådanne midler, at han kan forestå et værgemål, og da Rasmus Sørensen beviser, at han har så meget børnegods at svare til, at han ikke kan svare til mere, og tilmed er svag og skrøbelig, kan jeg ikke tilkende dem noget formynderskab. (Sagen fortsætter).

Lensherrens fuldmægtig, Peder Marcussen, har stævnet Mads Mikkelsen i Østerild og Søren Mikkelsen i Klastrupgård og fremlægger lensherrens ordre til dem om at være værger for Anne Sørensdatter,

sal. hr . Christen Nielsen i Hjarde måls datterbarn, født i Oddersbøl, da de i byrd og blod er nærmere beslægtet med hende end nogen anden i herredet. (27/4).

Søren Poulsen i Skovsted på Anne Arenfelds vegne irettelægger en kontrakt mellem hende og inspektør Christian Henrik Peters af 15/12 1673, hvori inspektøren lover at eftergive Anne Arenfeld 100 rdl. på en obligation, mod at hun lader de sager falde om hovdiget og andet, som hun har imod ham. Siden har Anne Arenfeld to gange sendt folk til inspektøren på Todbøl og anmodet ham om, at de hundrede rigsdaler blev afskrevet på gælds brevet, men han svarede, at når hun ville komme til ham og gøre rigtigt regnskab for deres mellemværende, ville han afskrive.

9. marts.

Mikkel Nielsen af Skinnerup fremkalder Erik Nielsen, Tomas Nielsen og Jens Pedersen af Skinnerup, som vidner, at herredsfogeden kom til Mikkel Niensens og æskede udlæg efter landsdommernes dom, men der var intet at gøre udlæg i. De hørte, at herredsfogeden Jacob Ulf spurgte Mikkel Nielsen, om han da ikke ville give Jørgen Nielsen i Djernæs noget. Mikkel Nielsen lovede at give ham 2 1/2 td. 7 skp. rug, og de hørte ikke, at Jørgen Nielsen æskede enten lov eller udlæg efter dommen i nogen måde.

253

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

Søren Poulsen i Skovsted på hr. Anders pallesens vegne i Sennels har ladet forbyde Christen Jensen ved kirken i Sennels at føre sit korn hjem, før der er tiendet.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, tiltaler Jacob Tomsen i Lynderup efter obligation for 11/2 td. byg.

Dom: Han skal betale.

(16/2). Laurits Andersen i Skovsted på kgl. Maj.s og amtskriverens vegne opbyder nogle øde gårde, som ingen proprietærer vil vedkende sig, (specificeret), at hvem der vil antage sig dem for skatterne, skal de få fæstebreve. (Sagen fortsætter).

Samme på sammes vegne fører vidner på, at nogle gårde (specificeret) har været ubrugt forgangen år.

Hr. Christen Pedersen Øland i Hunstrup får håndslag af Henrik Jespersen (Josepsen?), borgmester i Hjørring på dennes kæreste, Maren Melchiorsdatters vegne og får af ham afkald på hendes arv efter hendes sal. forældre hr. Melchior Edwardsen og Kirsten Tomasdatter, som begge boede og døde i Vrensted præstegård, som hans formand, sal. hr . Oluf Jacobsen havde under hænde.

Søren Poulsen i Skovsted på Anne Arenfelds vegne fremkalder vidner på, at Laurits Kleuff, som bor i den halve møllergård i Østerild, har været

en meget fattig mand, siden han kom til at bo der, og den anden halve gård, som Christen Skrædder før boede i, har været øde, både før og siden han boede der, ingen af dem mindes hvor længe. Abilhave har været øde i 26 år. (Der nævnes flere øde gårde i Østerild) og andre steder.

Indstævnet begge fruens sønner, Claus Herluf og Hans Axel Pors, jomfru Anne Cathrine og jomfru Birgitte Pors. (Sagen fortsætter).

Nogle af Ullerupgårds tjenere gør rede for, hvad de har ydet de foregående år til Anne Arenfeld. Nogle opgiver som grund til, at de ikke har ydet alt, hvad de skulle., at skatterne er så høje, eller at avlen har været ringe, eller at de er i armod.

Indstævnet er Anne Arenfelds børn (som ovenfor). (22/6).

Jacob Jacobsen af Thisted på hr. Anders Nielsen (Lyngby) hans vegne tiltaler Erik Nielsen i Skinnerup for skyldig tiende af to boliger. Erik Nielsen tilbyder at betale tiende af den ene, men siger, at den anden bolig, han har fæstet, ligger i Hundborg herred, og da han undertiden holder hus der både med kvæg og korn, indskyder han sig under sit værneting.

Dom: Han skal betale.

254

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

16. marts.

Peder Borup i Kaarsse, kirkeværgen i Hjardemål sogn, tiltaler nogle for resterende kirketiende og landgilde.

Dom: De skal betale.

Peter Christensen Skøtt i Vesløs på sin husbond Hans Friis til Clausholm hans vegne tiltaler Svend Pedersen og Christen Nielsen i Touthede for restancer. Dom: De skal betale. (Sagen fortsætter).

Peder Christensen Skøtt fremkalder kundskab fra vidner, der har hørt, at da de kom med Peder Skøtt i Svend Pedersens gård, sagde Svend Pedersen og Christen Nielsen og deres kvinder til Peder Skøtt, at han havde gjort mod dem som en skælm og ønskede, at han skulle få en ulykke. (Sagen fortsætter).

Unge Christen Christensen i Nors på oberst Hans Friis hans vegne har ladet syne nogle gårde og boliger. De fleste er øde. Gårdene ligger i Hillerslev og Østerild sogne, mellem dem er ovennævnte gård i Touthede (her Toussie), som er ganske forfalden, og fæsterne forarmede.

Indstævnet er inspektør Christian Henrik Peters på Todbøl. 23. marts.

Mads Jensen Møller af Thisted er stævnet af hæderlige og vellærde Frands Clausen Bodum til at vidne for Thisted byting, men da han netop skal

rejse til Norge med et Vust-skiberum, kan han ikke oppebie tingdagen og irettelægger derfor her et skriftligt kundskab angående det røveri, som (han sagde) blev begået mod Frands Clausen natten mellem den 18. og 19. februar, ved enden af Laurits Olufsens gyde udenfor Else Busk's hus af Ib Jacobsen og hans medfølgere.

(Se Thisted tingbog 1675).

Peder Christensen af Tømmerby på Otte Ottesens vegne i Kærup tiltaler på generalløjtnant Henrik Rüses vegne hæderlige og vellærde Hans Nielsen i Hesseldal, Mikkil Madsen i Klastrup og Anders Eriksen i Kåstrup for restancer.

Hans Nielsen i Hesseldal svarer, at han vil betale noget, men restancen er ellers fremkommet før hans tid, og det vil han ikke betale. Anders Eriksen undskylder sig med de høje skatter.

Dom: De skal betale.

Anders Nielsen i Hedegård tiltaler Christen Christensen i Hunstrup efter skadesløshedsbrev for 2 sldl.

Dom: Han skal betale.

255

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

30. marts.

Ting holdt i Hillerslev formedelst regn.

Niels Sørensen i Borup på sin morbroder Peder Christensen i Kåse hans vegne får afkald fra Christen Pedersen, Peder Christensens søn, forarv efter hans moder Karen Andersdatter, som boede og døde i Kåse.

Laust Mikkelsen i Hunstrup, kirkeværge, tiltaler nogle for resterende skyld og tiende til Hunstrup kirke.

Dom: De skal betale. 13. april.

Christen Pedersen Tang på Ballerum opbyder og tilbyder på Anders Nielsens vegne i Hjardemål en grå klædes kappe, som Søren Andersen, der før tjente Jørgen Lykke på Søgård, havde sat i pant 1673 for 8 rdl., men som han ikke havde indløst, til Søren Andersen eller nogen på hans vegne. Ingen svarede.

Laurits Olufsen i Thisted på sin broder Peder Olufsen i Thisted hans vegne har ladet syne sal. Christen Arbierigs gård i Skinnerup for brøstfældighed. Hans døtre er Maren og Anne Christensdøtre.

Søren Poulsen i Skovsted på Anne Arenfelds vegne tiltaler Erik Nielsen i Skinnerup og Søren Møller på Ballerum for skyld.

Laurits Jensen, forrige byfoged i Thisted på Niels Boysen i Thisted hans vegne tiltaler Jens Andersen ved Led i Hjardemål, som havde solgt Niels Boysen en hest, som han lovede var uden vansk eller lyde, og hvis det viste sig, at hesten havde lyde, lovede Jens Andersen ham pengene tilbage og svare til den skade, han havde lidt ved købet.

Andendagen efter købet beså Oluf Jensen Fårtoft hesten og fandt, at den var hialt på begge bagben, og at den var 8 år og ikke 6, som Jens Andersen havde sagt. Niels Boysen lod da hesten skikke hjem igen til Jens Andersen, og der var vidner på at Jens Andersen havde bekendt at han havde fået hesten igen. Niels Boysen forlanger nu sine udlægte penge igen.

Dom: Niels Boysen skal have sine penge igen. (Se iøvrigt Thisted tingbog).

Laust Olufsen i Thisted på sin broder Peder Olufsen i Thisted hans vegne har ladet optegne og vurdere løsøre i sal. Christen Andersens (Arbjerg) bo i Skinnerup. Midlerne udlagt til Peder Olufsen for skyld og bygfald. Bertel Nielsen, som har fæstet gården og vil ægte den ene datter Maren Christensdatter, skal have hendes søster Anne hos dem, da hun ikke endnu kan tjene føden.

20. april. Intet.

256

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

27. april.

Hæderlige og vellærde Jens Jørgensen, ritmester Jørgen Lykkes fuldmægtig, har ladet stævne 24 mænd (nævnt) for at vidne, og inspektør Christian Henrik Peters på Todbøl og amtmand Jørgen Friis på Søgård. De 24 mænd skulle syne Søgård, men da de kom der, kom lensmandens tjener Jens Jacobsen ud til dem og sagde, at de ikke måtte gå ind i gården, at syne noget, hvor lensmandens gods var inde, men udenfor måtte de syne. Han vidste hans fardag. (Sagen fortsætter).

Lensmandens fuldmægtig, Peder Marcussen, svarede - dog ikke for at hindre vidnerne - at hans husbond ikke havde været anmodet om noget syn på Søgård af jomfru Karen Lykke eller hendes lavværge Jørgen Lykke, langt mindre var han stævnet til syn. Tilmed vidste han ikke, at noget syn skulle gå så lang tid før fardag. Havde han vidst det, ville han ikke have nægtet det.

Jens Pedersen Bonch i Tveds sogn, kirkeværge, har ladet syne Tveds kirkes brøstfældighed. Blytavler var opblæst, og muren nogle steder brøstfældig på kalk og sten.

Peder Marcussen på kgl. Maj.s. og amtmandens vegne har ladet syne Ørgårds mark i Nors. Størstedelen af marken var øde af sand, og det øvrige ligger for en åben sandflugt. Det der endnu var i behold, kunne ikke tåle videre end til græsning 4 rdl. og en lille eng, Does eng, for 3 mk. Der var ingen huse eller bygning på samme gårds sted i nogen måde.

(2/3). Hæderlige og vellærde mand hr. Christen Øeland i Hunstrup på Magdalene, sal. hr. Christens, forrige sognepræst i Hjardemål, hans efterladte enkes vegne, får afkald fra Niels Christensen, født i Hjardemål præstegård, på arv efter hans fader og efter hans broder hr. Edvard Christensen, iligemåde forrige sognepræst i Hjardemål.

Magdalene Edwardsdatter er hans moder. (12/10).

Peder Marcussen på lensmandens vegne har ladet stævne inspektør Christian Henrik Peters på Todbøl til synsoverværelse på Søgård, og 24 mænd til at syne gården. Der nævnes fruerstuen, kælderens (låse og nøgler til 3 døre), sengekammeret, spisekammeret, køkkenet, saltkammeret, mælkestuen, bryggerset, to gæstekamre, udskud og kvist? foruden udhuse. (Specificeret). (Sagen fortsætter).

Hertil at svare fremkom hæderlige og vellærde Jens Jørgensen, Jørgen Lykkes fuldmægtig, og mente, at da inspektøren havde forpagtet Søgård af Karen Lykke og nu til Philippi Jacobi dette år havde at aflevere gården ved syn, og hverken Karen Lykke eller Jørgen Lykke var indstævnet til dette syn, bør der ikke udstedes noget synsvidne.

Hertil svarede Peder Marcussen, at lensmanden havde forpagtet Søgård af inspektøren efter forpagtningsbrevs indhold, og derfor mente han ikke, at synsvidnet kunne nægtes udstedt.

257

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

Kendelse: Da lensmanden ikke søger andet med dette syn, end at han vil bevise, hvorledes Søgårds tilstand er, kan jeg ikke nægte at udstede synsvidnet. (4/5). 4. maj.

Jens Poulsen i Obesø (ved Vinderup) har på Jørgen Lykkes vegne ladet syne Søgårds brøstfældighed samt ager og eng. (Alt specificeret). Indstævnet er lensmanden og Peder Marcussen, samt inspektøren. Resultatet af synet anderledes end ved ovennævnte syn. (Sagen fortsætter). (11/5).

Bertel Christensen og Christen Tomsen vidner, at de har pløjet Søgårds jord med Karen Lykkes hopper og sået både efterår og forår, og havde måtte købe foder til deres høveder, de pløjede med, og intet bekom på Søgård deraf. De har ikke fået mere af inspektøren til avlingens fortsættelse end 3 læs og 18 knipper halm og et læs hø, og da de ikke havde fået foder til hestene, og det ikke kunne fås for penge, havde de måttet lade ploven ligge, så sæden ikke i rette tid kom i jorden. I havrelandet er der ikke sået videre end 7 1/2 td. havre, som inspektøren skulle have ladet pløje. Karen Lykke havde selv måttet klarere tienden af Nors sogn til Peder Pedersen.

Christen Christensen i Hunstrup på Karen Kjeldsdatter, sal. Peder Febbersteds enke, hendes vegne tiltaler Peder Sørensen i Nørby i Tveds sogn for korn, som han efter hans udgiver forpligt skulle levere hende.

Dom: Han skal betale. (Sagen fortsætter).

Peder Sørensen i Nørby i Tveds sogn har ladet syne nogle agre til hans gård. Det meste var øde, så der intet voksede. En eng, Haar eng, var overløbet med sand, somme steder en alen og somme steder 1/2 alen dybt.

11. maj.

Niels Mortensen i Lille Hillerslev på Gabriel Berends vegne har ladet syne brøstfældighed på den gård i Hansted, Mads Bådsgård iboede.

(4/5). Jens Poulsen i Obedsø på Karen Lykkes vegne har ladet syne Søgård og Søgårds mark. (Synet specificeret). Synsmændene takserer manglerne.

18. maj.

Peder Iversen i Hjardemål på Christen Jensen ibm. hans vegne fremlægger et fæstebrev til Christen Jensen, født på Ballerum på et gadehus i Hjardemål by på Peder Iversens gårds grund, dateret Hæstrupgård 3/8 1668. Han har ladet huset syne, som Christen Jensen Hiartberg bor i. Det er 21/2 drau (= skaft = favn) i længden. Kålgården er 7 drag lang, 21/2 drag bred. Så blev spurgt, om nogen ville vedkende sig samme hus. Jens Andersen ved Led i Hjardemål vedkendte sig ejendommen, således som hans formand havde det.

258

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

Hr. Hans Nielsen i Rær har ladet stævne Claus Bendixen for Torp port til vidnepåhør og begærer af Claus Bendixen, at han vil fremvise befaling fra sin husbond om at forhindre præsten i at have sin sædvanlige fåredrift. Claus Bendixen svarer, at før han fremlægger en sådan skrivelse, bør hr. Hans bevise, hvad rettighed han havde til at lade fårene græsse på Torp mark, og mente, at ingen vidner må føres, før hans husbond er lovligt stævnet. Husbonden er krigskommissær Peter Lassen. (Gården kaldes i sagen stadig blot Torp).

Kendelse: Eftersom intet nøjagtigt fremlægges af kommissæren eller hans fuldmægtig til at forhindre hr. Hans i at føre sine vidner, vil jeg til sagens oplysning udstede vidne. (Sagen fortsætter).

Anders Juell og Søren Jensen af Rær vidner, at de har været på Torp og begæret præstens får, som Claus Bendixen har ladet tage i hus. Han svarede, at de skulle løses med penge. Fårene var ikke taget i ager og eng, men i fædrift.

Morten Tomsen, borgmester i Thisted, fremlægger en hjemmelsseddel, udstedt af amtskriver Jens Hansen, lydende på, at Morten Tomsen bevilges græsningen til Mads Andersens Kjærs øde gård og Christen Nielsens halve gård i Kjelstrup dette år. Ingen svarer til disse gårde eller har ladet skatterne klarere. Uvildige mænd har takseret græsningens værdi, som borgmesteren skal give.

1. juni.

Christian Abildsen på Ejler Jacobsens og medinteresseredes vegne har ladet syne forskrevne (! ! !) boligs (vist i Tveds sogn) ager og eng i

Nørby mark. Der kunne ikke gro græs til at slå eller tøjre. Græsningen kunne ikke tåle at vurderes højere end 1 rdl.

8. juni. Intet. 15. juni.

Mikkel Nielsen i Neergård på egne og Kåstrups sognemænds vegne stævner nogle mænd i Kåstrup til forbud og irettelægger et fæstebrev til Anders Pedersen i Neergård, Jacob Christensen og Jens Christensen på Kåstrup sognemænds vegne på kirketienden af Kåstrup sogn, som Gunde Lange før havde i fæste, dat. 31/1 1647 i Viborg, og fremlagde også en seddel om, at da Kåstrup sognemænd beklager sig over, at de ikke kan få tiende af ryttergårde og officersgårde, og jeg (amtmanden) ikke har set nogen forordning, hvorefter de gårde skulle være fri for at yde tiende, så skal de hver yde deres del.

Dateret Søgård 22/1 1675.

Mikkel Nielsen forbyder derfor mændene på disse gårde at føre deres korn hjem, før de har tiendet.

Christen Abildsen i Nors på Karen Lykkes vegne fører vidner på, at Niels Jensen Skrædder i Hinding og Jens Nielsen i Hyldgård i Nors var ved dammene vesten Søgård for at fiske, og da de to mænd så vidnerne, der tjente på Søgård, løb de fra deres fiskerbåd og ålgier og andet.

259

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

Niels Mortensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum har ladet syne den gård i Fårtoft, som Tomas Jensen sidst havde i fæste. 7 døre var borte, loftet over den store stue var borte, en bjælke afsavet og borte, to vindueskarme var borte, østerenden af buret var nede osv.

Niels Mortensen, delefoged til Ørum, tilbyder frøgæld til hvem, der har sået ulovligt i Ørum tjeneres jord, og forbyder dem, der har gjort det, at føre noget bort fra de agre.

Laust Christensen i Nørby på egne og sognemænds vegne opsiger deres love (løfter) angående Tveds sogns konge- og kirketiende. (22/6).

Mads Mikkelsen i Østerild opsiger sin iboende gård, og en tjener til Brusgård, som ejes af Elsebe Juell.

Peder Christensen i Østerild har ladet syne den gård, som Christen Møller sidst i fæste havde, og Laust Hansen sidst iboede.

22. juni.

(15/6). Laust Christensen i Nørby i Tveds sogn opsiger anden gang på egne og medbrødre forlovningsmænds vegne deres love angående kongetiende, og tilbyder præsten i Nors at tiende på kærven. (29/6).

Anne Arenfeld lader tilbyde frøgæld til alle, som ulovligt har sået i Ullerupgårds tjeneres jord og forbyder dem at føre avling af den jord.

(9/3). Anne Arenfeld lader føre vidner på, at 1667 lod hun mange fald korn plukke op og en del korn slå, men der var stor misvækst, og da det blev tærsket, var kernerne små og ringe, og det gav kun lidt i skæppen. En del kunne slet ikke tærskes. Indstævnet er hendes børn.

Søren Poulsen i Skovsted klager over folk, som har løse hunde. (Sagen fortsætter).

Samme klager på egne og Skovsted mænds vegne over Laurits Christensen i Kanstrup, som har løse hunde, der river får og andet ihjel.

Mads Mikkelsen i Østerild opsiger igen sin gård.

Christen Mortensen i Østerild tilbyder frøgæld til alle, der har sået ulovligt i hans husbonds tjeneres jord, og forbyder dem at føre avl derfra.

Jens Christensen i Bjerre, kirkeværgen ved Vigsø kirke, på egne og medbroders vegne forbyder alle, som avler i Vigsø sogn, at hjemføre deres korn, før der er tiendet. (Sagen fortsætter). (29/6).

Kirkeværgerne i Rær sogn forbyder folk i Rær at hjemføre deres korn, før der er tiendet. (29/6).

260

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

29. juni.

(22/6). Anders Christensen i Krog i Vigsø forbyder til 3. ting Mads Poulsen i Bjerre, Jens Baun i Søborg, Bertel i Rosholm og Niels Christensen i Kregpøtt, Peder Jensen i Wodtborg og Laust Christensen i Bjerre at indføre eller lade nogen slags korn afføre deres agre, før der er tiendet til Vigsø kirke. (Sagen fortsætter).

Peder Sørensen i Rær, kirkeværgen forbyder nogle folk i Rær sogn det samme for Rær kirkes vedkommende (Sagen fortsætter).

Niels Mortensen i Lille Hillerslev tilbyder frøkorn til alle, der ulovligt har sået i Jørgen Hansen af Horsens hans tjeneres jord, og forbyder dem at bortføre avlen.

Niels Gertsen i Hjardemål på amtskriver Jens Hansen, Magdalene Edwardsdatter,

sal. hr . Christens i Kårsse og Gregers Høg til Vang deres vegne har ladet syne en bolig, som

sal. hr . Christen Nielsen havde i brug, og som har ligget ubesået. Græsningen vurderet til 31/2 sldl.

Mads Mikkelsen i Østerild opsiger 3. gang sin gård.

Predbjørn Pedersen, Niels Langes fuldmægtig, har ladet syne Krog, en gård i Hjardemål, som Peder Christensen ibor. Ralingen var 7 bindinger. Væggene var oplagt af digetørv.

(22/6). Peder Lauritsen i Langgård, Gregers Sørensen i Kjærgård, Niels Andersen i Nørby og Laust Christensen ibd. opsiger deres love angående Tveds sogns kongetiende til Jørgen Lykke. De har også ladet stævne sal. hr . Anders Kjeldsen i Nors, som da lovede at møde ved tinget, og sagt, at de ikke mere ville yde tiende i skæppen, men at den herefter måtte tages i kærven.

Christen Bertelsen i Skovsted, delefoged til Vestervig, tiltaler nogle af Vestervigs tjenere, som refter med afgifter.

Dom: De skal betale. 6. juli.

Niels Mortensen i Lille Hillerslev fremæsker synsmænd, der har synet Kåstrup bros brøstfældighed, nemlig Christen Høj i Nors og hans medfølgere. (Ikke mere!) (13/7).

13. juli.

Niels Mortensen i Lille Hillerslev begærede 3. ting til dele over Christen ... i Østerild, som har fået en seddel fra Niels Mortensen og ikke har villet levere den tilbage.

Søren Rasmussen, foged på Kølbygård, lader fremlyse en flok gæs, omtrent 40, som er optaget på Ullerupgårds mark.

261

Hillerslev Herreds Tingbog - 1675

Laust Jørgensen i Brund på egne og medbrødrers vegne forbyder borgmester Morten Tomsen og Anders Pedersen af Thisted at bortføre korn af de marker i Kjelstrup, de har i brug, før de har tiendet.

Peder Tomsen i Skorup på Hannæs på Margrete Skeel, sal. Henrik Rommels til Bækkeskov, hendes vegne tiltaler Niels Mikkelsen i Sønderklit og hans gårdmand for restance.

Dom: De skal betale.

Niels Mortensen i Lille Hillerslev fremkalder synsmænd, der har synet Kåstrup Bros brøstfældighed. Der er foretaget syn over skifter af broen. Hver gård eller bestemte gårde synes at have haft et skifte (vel til at vedligeholde). Der nævnes gårde i Hillerslev, Kjelstrup, gården Jensby, og på Ballerum, og i Kanstrup og Kåstrup. Nogle skifter er kun på 2 og 4 skaft (favne), de fleste på 6 skaft, nogle på 8 skaft, en enkelt på 10 skaft og en på 16 skaft (Kanstrup), åbenbart efter kornafgiftens størrelse. Der synes at være mindst 173 favne foruden Kåstrup bys skifter, (og der er da formentlig tale om en brolagt eller stenbelagt vej, ikke om en bro over et vandløb). Der nævnes Kåstrup Bro norden for Nedergårds mølledam og skifterne sønden mølledammen. (7/9).

Laust Jørgensen i Brund, kirkeværgen i Hillerslev, tiltaler folk i Hillerslev sogn for skyldig kirketiende.

Dom: De skal betale.

Søren Rasmussen begærer første ting til dem (den?) han har givet lovligt kald og varsel.

20. juli.

Christen Abildsen i Nors på Ejler Jacobsens på Nordentoft hans vegne fremkalder som vidner nogle af bønderne på hans gods. De vidner, at mange af gårdene er så ringe på avl og græsning imod den høje skyld, de er ansat til, at de pågående skatter har forårsaget sådan en armod hos fæsterne, at de måtte kvittere deres gårde, som flere videre må gøre, uanset at Ejler Jacobsen ikke har fordret den tilbørlige skyld og afgift, hverken af de bønder, der har forladt gårdene, eller af dem, der endnu sidder i dem. I så fald ville gårdene langt tilforn have været øde. Men han har nu som før hjulpet dem, så de må takke ham.

Indstævnet er amtskriveren og amtmanden. (Sagen fortsætter).

Christen Abildsen på Ejler Jacobsens og medarvingers vegne tilspørger deres tjenere her i herredet, om de ikke har haft godt forsvar af Ejler Jacobsen, om han ikke har forbudt dem at bortleje ager og eng og at lade det opgrave til upligt, og om han havde forlangt usædvanligt arbejde af dem. De svarer, at de har haft godt forsvar, at det tit var forbudt dem at bortleje noget og at grave til upligt, og at han aldrig havde forlangt usædvanligt arbejde.

Derefter advarer Christen Abildsen dem, at de, der vil opsiges deres gårde, skal stævne rette arvinger, da Ejler Jacobsen har op sagt godset, som er uskiftet. (7/12).

262

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

Niels Mortensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum har ladet syne Niels Poulsens gård i Vester Vandet for brøstfældighed, som takseredes til 12 læs tag å 3 mk. og 20 læs ler å 2 sk. både at slå og at ælte.

Niels Mortensen (Lille Hillerslev) på Poul V. Klingenbergers vegne tiltaler Ørum tjenere for restancer. Ingen er mødt af dem uden skriveren, Christen Madsen. Dom: De skal alle undtagen Christen Madsen betale inden 15 dage.

Christen Mortensen i Østerild udsteder dette vidne.

Jacob Ulf i Kløv fremlægger en til ham stilet skrivelse fra amtmanden, som har hørt berette, at Peder Laursen i Kåstrup, hvis gårds afgift er assigneret til kvartermester Sylvester, skal have i sinde enten selv eller ved andre at bortføre dette års avl. Derfor skal herredsfogeden straks ved to mænd forbyde Peder Laursen at bortføre af avlen eller lade

en fremmed gøre det, og tilholde ham at betale, hvad han skylder, til kvartermesterens kone i hans fraværelse.

Peder Christensen Borup i Kårsse fremstiller vurderingsmænd, som har vurderet boet efter hans hustru Kirsten Christensdatter på rette 30. dag efter hendes død. Den sal. kvindes arvinger og søskende er Anders Christensen i Hunstrup, Christen Christensen i Kårsse, Johanne Christensdatter, gift med Anders Nielsen i Hjardemål, Maren Christensdatter, hvis søn Laust Nielsen i Kårsse er mødt på hendes vegne, Christen Madsen af Tingstrup og Niels Poulsen i Skinnerup, som mødte på deres egne vegne. Gælden overstiger formuen.

27. juli.

Amtmandens fuldmægtig, Peder Marcussen befaler, at ingen må befatte sig med klitten i nogen måde.

Jørgen Hansen af Horsens tiltaler nogle af hans tjenere her i herredet for restancer.

Dom: De skal betale. (30/8). 3. august.

Søren Rasmussen, forrige foged på Kølbygård, på Elsebe Juels vegne til Brusgård tiltaler Peder Madsen, tilholdende i Lille Balle i Østerild (hans moder er Karen Pedersdatter) efter skadesløshedsbrev 27/1 1670 på, hvad han refter af hans faders gård i Østerild.

Dom: Han skal betale.

Anders Moensen i Nørby, kirkeværgen i Tveds sogn, tiltaler Jens Pedersen Bonch og Christen Klou, begge af Sønderby i Tveds sogn, forleden års kirkeværgen, for hvad de refter med efter kirkens bog pag. 77.

Dom: De skal betale.

263

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

(27/7). Jørgen Hansen af Horsens forkynder, at Christen Andersen, som boede på Lille Tange, er borttrømt, og forbyder, at nogle af hans tjenere må flytte eller bortføre noget fra deres gårde uden hans minde.

Desuden lyser han Store Tanges mark i hegne.

Predbjørn Pedersen på Niels Langes vegne lyser Kløv Kær i hegne for al uddrift.

Søren Rasmussen, forrige foged på Kølbygård, får godt skudsmål af bønder på Kølbygårds gods for de otte år, han har været foged på gården, først for sal. Lucas Lange, siden for Niels Lange, som er indstævnet til dette vidne. (Sagen fortsætter).

Predbjørn Pedersen, foged på Kølbygård, irettelægger et indlæg på Niels Langes vegne. Det lyder på, at Søren Rasmussen ikke har tjent bønderne

for kost og løn, og vidnerne kan ikke vide, hvordan hans forhold til hans husbond har været. Når han gør rigtigt regnskab med sin husbond, tvivles ikke på, at han som andre ærlige tjenere vil få sin ærlige afsked og sit pasbord, hvorfor en sådan søgning (som den foran anførte indstævning) må eragtes unødigt og fordægtig, og derfor ikke bør udstedes.

10. august.

Jørgen Hansen af Horsens fremlagde en dom, hvorefter han begærer udlæg i overmorgen torsdag. Jens Svendsen og Søren Jacobsen, begge af Thisted, som har lånt Christen Tang noget til hans avls fortsættelse, forbyder herredsfogeden at gøre udlæg til andre, før han har udlagt dem for deres krav, efter forordningen.

Herredsfogeden bestemmer, at han og seks navngivne mænd skal møde førstkommande torsdag kl. 6 på Store Tang og gøre vedkommende efter dommene fornøjelse for deres krav så vidt muligt. (17/8).

Søren Poulsen i Skovsted på Anne Arenfelds vegne forbyder nogen at afføre nogen slags korn fra Jens Balsens gårds ejendom i denne høst.

Christen Abildsen i Nors på Ejler Jacobsen på Nordentoft hans vegne fører vidner på, at de sidst i februar var lejet med Ejler Jacobsen på hans rejse til København at køre med tre vogne, og så kom de til Løgstør og skulle derover med færgen. Da førte de først den vogn over, som husbonden selv agede på, og så den anden, som også var husbondens vogn. Den tredje vogn, som Christen Eriksen i Villerslev kørte, blev stående på isen, og hestene sled tømme sønder og gik i vandet bagefter færgen i fjorden ad Løgstør til. Da de kom ud på dybet med samme vogn, væltede den, og husbondens skrin med hans breve og dokumenter var i det og en kuffert, og skrinet sank til bunds, men kufferten flød til land. De lå der nogle dage og søgte efter skrinet, så husbonden blev forsinket på sin rejse og kunne ikke komme frem, som han havde agtet.

264

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

Niels Mortensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, tiltaler Niels Christensen, tjenende på Kanstrup, for lejermålsbøder.

Dom: Han skal betale.

Christen Høj i Nors på Salomon Gerbers vegne forbyder nogen at føre korn eller andet fra Peder Nielsens gård i Hjardemål, enten nu eller senere.

Johan Adolf de Clerque har ladet syne brøstfældighed på Karen Poulsdatters gård i Nors. (Sagen fortsætter).

Christen Abildsen i Nors vidner, at imellem st. Peders dag og Vor Frue dag sidst, da kom unge zoëga og Christen Høj i Nors til ham og havde Jens Christensen i Nors med sig og bad ham følge med til Karen Poulsdatters gård i Nors, eftersom husbonden havde en stor restance i boet for 1672 og 1673, den tid, han var godset mægtig. Da så de, at der var 3 øghøveder, 4 fæhøveder og 12 eller 13 fårehøveder og både byg, rug og havre i gården.

Et vidne siger, at han ved, at Karen Poulsdatter brugte avl sidste år til den gård, hun boede i.

Christen Høj vidnede, at Poul Nielsen østen kirken solgte ham en gammel brun hest, der stod i Karen Poulsdatters gård og tilhørte hende. Andre vidnede, at de så, at Poul Andersen Skrædder i Kåstrup holdt i Karen Poulsdatters gård og fik en bagplov, en harve og andet redskab i sin vogn og kørte med det. Indstævnet er bl.a. Jens Nielsen, Poul Nielsen og Mads Nielsen i Øster Vandet. (24/8).

17. august.

(10/8). Jørgen Hansen af Horsens har efter en dom af 27/7 sidst æsket herredsfogeden Jacob Ulf til med nogle mænd at gøre udlæg, og herredsfogeden bestemte, at han med 6 udnævnte mænd skulle mødes med Jørgen Hansen i Store Tang næste torsdag morgen kl. 6 for at gøre kreditorerne udlæg, så vidt der fandtes midler. Skønt Jørgen Hansen havde herredsfogedens egen dom, ville han imidlertid ikke gøre ham udlæg, men søger udflugter til stor fortræd og ophold for ham på hans rejse. Han forbød herredsfogeden at gøre udlæg til andre førend til ham, og krævede, at herredsfogeden nu straks efter tinget skulle følge med sine mænd og ham til Store og Lille Tang og gøre ham udlæg. Herredsfogeden svarede, at Jørgen Hansen og dem fra Thisted skulle mødes med ham og mændene på mandag førstkommende på Store Tang, da ville han gøre dem udlæg. De to mænd fra Thisted havde erhvervet domme af Thisted byting, læst og forkyndt, og forbød, at herredsfogeden gjorde andre udlæg før dem, da de havde ydet forstærkning til Jørgen Hansens tjenere. Herredsfogeden erklærede derfor, at da parterne ikke var forligt, skulle de møde på mandag, som han havde bestemt. Jørgen Hansen svarede, at han ikke kunne vente så længe, men mente, at herredsfogeden skulle have gjort ham udlæg, sidst han var på Store Tang. (Sagen fortsætter).

Mikkel Hjulmand i Lille Hillerslev og hans medbroder Christen Torstensen har ladet syne et skifte i Nørkjær, som berettes at høre til Jespers gård, men som forskrevne to mænd har i brug. Skiftet var opslaget fra østre ende vestpå så snær som et skår, og noget var borte. (Sagen fortsætter).

265

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

Jørgen Hansen af Horsens fremkalder 24 synsmænd, som havde været på Anders Nielsen gårds ejendom i Nørby og flere steder for at vurdere, hvor meget disse gårde kunne svare efter deres mening efter at ejendommene var skadet af sandflugt.

Anders Frost i Thisted på sin husbond sal. Iver Jacobsen Brun hans vegne, har ladet stævne Margrete, sal. hr. Peder Jacobsens enke i Snedsted, og hendes datter, Else Pedersdatter, begge i Vestergård i Østerild, og irettelægger en forbudsseddel, at da Margrete (Pedersdatter) og hendes datter Else Pedersdatter har haft en gård, som kaldes Koerhuolle i Snedsted, i brug i nogen tid, og nu skal være flyttet til et andet herred og bosat der, forbyder han dem på husbondens enkes vegne at flytte noget korn og græs

fra gården, men de skal lade det indføre i gården og lade det tærskede der, fodre det op og lade gødningen deraf udføre på marken, og de skal svare alle kgl. skatter, til hun (enken) lovlig fraskikker sig gården.

Jacob Christensen af Thisted mødte på de to kvinders vegne og fremlagde et fæstebrev til Margrete Pedersdatter fra Ejler Jacobsen på sin broders behag på Korhoels i Snedsted sogn. Ifølge fæstebrevet fik hun lov til at bortføre korn og afgrøde til andre steder, hvor hun ville.

Dom: Hun og hendes datter må føre avling bort fra gården, som fæstebrevet lyder på.

Erik Nielsen af Skinnerup har ladet sig syne. Der var en lille blå plet, noget resen, under hans venstre øje og to liden små sårmaal bagpå hans højre hånd. Han skyldte sin broder Tomas Nielsen for denne skade. (Sagen fortsætter).

De samme stævningmænd har stævnet folk i Skinnerup til at vidne, bl.a. Erik Nielsens egen kone Maren Madsdatter. Jens Bach vidner, at efter Erik Nielsens begæring havde været hos Erik Christensen og havde tilbudt, at Erik Christensen kunne tage mænd, som kunne syne kornskade på Erik Christensens jord, som Erik Nielsens ko skulle have gjort. Erik Christensen svarede, at han ikke ønskede penge for kornskaden, men Erik Nielsen kunne komme til ham og gøre regnskab for, hvad han skyldte ham, så skulle han nok få sin ko igen. To mænd vidner, at de var hos Erik Christensen med et skriftligt/regnskab og 12 sk. i penge.

Da sagde Erik Christensen, at han havde fået sin fornøjelse for kirkens tiende. To mænd har stævnet Erik Christensen til vidnespåhør og tilbød ham på Erik Nielsens vegne, at han kunne beholde koen, da Erik Nielsen ingen nytte havde af den, siden Erik Christensen havde den i hus. (24/8).

24. august.

(10/8). Karen Poulsdatter i Nors har ladet stævne Johan Adolf Klerqe (de Clerque) til vidnespåhør, og ligeledes Christen Høj i Nors, Jens Christensen, Moust Nielsen og Mads Pedersen vesten præstegården ibd. til vidnespåhør. Desuden er stævnet unge Christen Christensen i nors, Else Nielsdatter i Kåstrup og Anne Poulsdatter i Lille Hillerslev til at vidne. Unge Christen Christensen vidnede, at han nogle dage efter St. Peders dag sidst, da unge

266

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

zoëga, Christen Høj, og Jens Christensen havde været hos Karen Poulsdatter sammen med ham for at overse hendes havende formue, da sagde zoëga til hende, at han enten ville skifte det, hun havde, eller også skulle hun sælge det og betale ham for to års restance 1672 og 1673. Det samme vidnede de to kvinder. (Sagen fortsætter).

Karen Poulsdatter i Nors lover at være Poul Andersen Skrædder i Kåstrup hans hjemmel til den plov og det plovredskab, som der før er vidnet om.

Han havde betalt hende med rede penge, som hun havde måttet give sin
husbond for restancer 1672 og 1673.

Indstævnet er Johan Adolf de Clerque. (23/11).

(17/8). Erik Nielsen af Skinnerup fremlægger en befaling fra amtmanden
til nogle folk i Skinnerup om at vidne til tinge om, hvad der var
vederfaret Erik Nielsen i hans gård af Tomas Nielsen og hans hustru Anne
Poulsdatter, hvis de ikke ville lide tiltale og
straffes. De. er stævnet til i dag, og Søren Poulsen ønskede, om nogle af
dem var mødt for at vidne efter befaling. At så for os ----(ikke mere).

31. august.

Hæderlige og vellærde mand, Christen Mortensen Høst, tilbyder at betale,
hvad hans tjener i Sønderby, Christen Christensen, er blevet skyldig på
kirkens regnskab efter dom, og at betale brevpenge for ham, for at han
ikke skal nødes til at forlade gården.

Ældste Christen Ibsen i Hillerslev på Peder Christensen Fårtoft i
Løgstør hans vegne tiltaler Poul Eriksen på Ballerum for resterende
afgifter.

Dom: Han skal betale. 7. september.

(13/7). Christen Abildsen i Nors på amtmandens vegne har ladet syne
alvejen østen Store Træbro, hvor der var 40 drag (favne), der skulle
fyldes med ør og sten, og mellem træbroerne, hvor 28 drag skulle fyldes.
Fra Store Træbro til Bromølle var der 28 pudser og huller, og i Kåstrup
Bro var der 16 huller, som der ikke kunne kommes over uden stor fare. Fra
Neergårds Mølle til kirkegården var broen så slem, at den ikke kunne
befærdes mellem Kløv Huel og Mølbak.

14. september.

Christen Andersen Kolsgård på fru Dorte Dås vegne tiltaler nogle af
hendes tjenere for restancer.

Dom: De skal betale.

267

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

21. september.

Søren Poulsen af Skovsted på Anne Arenfelds vegne forbyder alle at lade
svin, ringede og uringede, komme på Ullerupgårds jord og på jorden til de
øde gårde, der hører under Ullerupgård.

Hr. Anders Nielsen (Lyngby), sognepræst til Nors har ladet syne den gård
i Hinding, som

sal. hr . Anders Kjeldsen havde i brug og dens brøstfældighed, samt Nors
præstegård. Der nævnes Raling, lade, vesterhus og østerhus.

(2/3). Christen Jensen i Skyum på forvalter Peder Pedersens vegne på Ørum, har ladet stævne Jens Sørensen, forrige foged på Øland og Tomas Iversen i Øster Vandet og tiltaler Jens Sørensen efter en obligation, hvorefter Jens Sørensen pantsætter en gård i Øster Vandet, som Tomas Iversen påbor, og som var udlagt til Jens Sørensen fra Laurits Seefeld til Øland. Jens Sørensen er fordelt for gæld og renter. Nu kræver Peder Pedersen, at landgilden af denne gård skal betales til ham som vederlag for renter og omkostninger.

Dommen følger kravet.

Frands Andersen på Todbøl på inspektør Christian Henrik Peterss vegne fremlægger kvitteringer for betaling af forpagtningsafgiften af Søgård, underskrevet dels af Karen Lykke, dels af Henrik Jørgensen i Viborg, dels af Henrik Jørgensens hustru i hans fravær. Henrik Jørgensen har fået Søgård som brugeligt pant.

Der irettelægges en skrivelse fra Jørgen Lykke, hvori han giver anvisning på, hvorledes penge for en obligation, han har udstedt til Peder Madsen, ridefoged, på 700

rdl. af 2/2 1655 skal kunne tilvejebringes af biskop Mourits Kønning, gift med Peder Madsens enke. Hvis disse penge ikke kan fås, skal processen stå åben. Kvitteringerne skal bevise, at inspektørens har betalt forpagtningsafgift for fire år, skønt han kun har haft forpagtningen i tre år, hvorfor han forlanger, at Karen Lykke skal godtgøre ham det ene års afgift.

Sagen opsat 4 uger, da dommeren ikke i en hast kan overskue den og slutte den. (2/11).

28. september.

Peder Andersen på Bjerg i Thisted fremstiller Laurits Christensen i Kanstrup, som vidner, at Christoffer Nielsen (Peder Andersens stedsøn) af Thisted kom den 9. april sidst og spurgte, om Peder Andersen havde nogle hopper i Kanstrup. Laurits Christensen svarede, at der stod tre af Peder Andersens hopper i stalden. Christoffer sagde, at det var hans, og hentede dem ud af stalden og red bort med dem.

Niels Pedersen og Anders Pedersen af Thisted (Peder Andersens sønner, Anders født 1663, Niels tidligst 1661-62, altså ikke myndige) havde stævnet Christoffer Nielsen. (Se Thisted Tingbog).

Hr. Niels Olufsen, sognepræst til Hillerslev, begærede tingsvidne af kirkeværgerne for Hillerslev sogn og af andre, om de ikke nogle gange i kirken

268

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

er gået for hr. Niels til Maren Christensdatter, Laurits Christensens hustru i Kanstrup, der havde sat sig i karlestolene, og havde bedt hende om at følge skik og brug og sætte sig i kvindestolene, men det ville hun

ikke bekvemme sig til. Efter prædiken havde hr. Niels bedt hende gå i kvindestolene til den stol, som af arrilds tid havde hørt til Kanstrup eller også til Kortegårds stol, og hr. Niels lukkede selv døren (til stolen) op for hende, men hun ville ikke, og tilføjede utilbørlige ord, som vidnet ikke ville nævne. (Sagen fortsætter).

Hr. Niels Olufsen fremkalder mænd, som har været på Kanstrup for at syne den skade, som Laurits Christensen skulle have. De så hans højre arm, hvor han sagde, at han var blevet slået, men kunne ikke se noget ophovnet eller blåt. (5/10).

Jens Madsen på Bro tiltaler Jep Laursen i Hoxør efter obligation. Dom: Han skal betale osv.

5. oktober.

(28/9). Peder Pedersen, forvalter på Ørum fremkalder Laust Christensen i Kanstrup og spørger ham, om han har noget at klage over angående hans kvindes stolestade eller hans eget stolestade, og om han mente sig forurettet. Laust Christensen svarede, at så længe han og hans kone var i deres gård, nøjedes de med, hvad stolestade hr. Niels ville unde dem i Hillerslev kirke, eftersom hun ikke kan nyde det stolestade, som den forrige kvinde i gården havde nydt, nemlig den øverste stol i kirken, som han mente, var hans kones rette stolestade.

Peder Pedersen spurgte ham, om han ville bekoste sagen, men han svarede, at husbonden skulle bekoste sagen. Selv ville han ikke gøre det. (Se nedenfor). Niels Christensen i Øster Vandet på sin moders vegne irettelægger en kontakt, hvori Erik Christensen i Skinnerup erklærer, at eftersom hans moder har afstået den gård til ham, hun og hans sal. fader iboede, forpligter han sig til at give hende et ærligt ophold hendes livstid, så længe han levede, og skulle det ske, at han døde før hende, skal hans arvinger give hende fir husværelse med nødtørftig ilding, enten i stuen eller i en anden lille stue, om hun begærer, og da lover han hende en ko i foder og græs såvel som mine egne og 2 td. rug og 2 rd. byg og 1 td. bygmalt og 4 får i foder og græs, og når hun dør, skal alt, hvad der tilhører hende, følge ham og hans arvinger, undtagen hendes kiste og livklæder, som skal skiftes mellem hendes arvinger. Overværende hans brødre, Niels Christensen i Øster Vandet, Thomas Christensen i Stentoft i Vester Vandet og Christen Christensen i Skårup. Dat. 22/6 1674.

Hæderlige og vellærde Jørgen palleen tiltaler Jens Balsen (senere: Bertelsen) og Anders Pedersen, begge af Skovsted for, hvad han har forstrakt dem med til deres avls fortsættelse.

Dom: De skal betale.

269

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

Anders Poulsen i Roelsgård på Hannæs, som lavværge for sal. Peder Sørensen, som boede i Hjørdemål, hans søn Søren Pedersen og på hans

vegne, får løfte af Laurits Pedersen, født i Langgård, som har fæstet den sal. mands gård, at han vil give sin stedsøn, Søren Pedersen 40 sldl. som arv efter hans fader, sørge for ham til han bliver 18 år, og give ham føde, klæder, sko, skolegang og anden gudelig optugtelse, som om det var hans eget barn.

Niels Nielsen, født i Hesseldal, og Christen Pedersen i Langgård havde stævnet Laust Pedersen i Hjardemål til i dag at konfirmere foranstående.

(28/5 og 5/11). Hr. Niels Olufsen i Hillerslev har indkaldt vidner angående stolestader i Hillerslev kirke. Jesper Sørensen i Hillerslev vidnede, at da Hillerslev kirke var brøstfældig, gik Maren Nielsdatter i Kanstrup i stol med Niels Eriksens kone i Kjelstrup m.fl. Maren Terkildsdatter i Skovsted mindedes, at sal. Maren Nielsdatter gik i den stol i mange år, men hvor mange, vidste hun ikke. Torsten Terkildsen i Skovsted gav skriftlig kundskab, da han var svag og skrøbelig.

Han vidner, at sal. Maren Nielsdatter i Kanstrup havde haft sin stol nedenfor Lille Hillerslev kvinders stolestader, før kirken blev brøstfældig, men da den blev det, fik hun en stol oppe i kirken som andre dannekvinder i sognet. Underskrevet Torsten Terkildsen, egen hånd. (Sagen fortsætter).

Peder Pedersen, forvalter på Ørum, på sin principals Gabriels Berents vegne spørger Poul Jensen i Brund og hans medfølgere.

1. Om den øverste stol på kvindesiden, så længe de kan mindes, har været søgt af de mænds kvinder, der boede i Kanstrup som deres stolestade.

2. Om de mindes, at der har stået 3 stole foran nævnte stol, og den øverste af disse stole har ligget til præstegården.

3. Om de kan mindes, om de 3 stole blev nedtaget, og den ene til præstegården sat ned for den nordre kirkedør, hvor præstegårdens folk endnu søger samme stol.

4. Om de mindes, at de mænd, som har boet i Kanstrup, har haft den øverste stol på karlesiden, indtil for kort tid siden, da Laust Christensen blev den forment.

Poul Jensen vidnede,

1. at han ikke kan mindes, at den stol som er øverst i kirken, har ligget til Kanstrup, men Karen Johansdatter søgte den undertiden, og undertiden gik hun ned i kirken.

2. at der var vel nogle stole ovenfor denne stol, men hvor mange, vidste han ikke. Siden hr. Oluf døde, søgte hans kone ikke op i kirken, men før gik hun op i den øverste stol, der var.

3. at den stol, som er en af de 3 øverste, der stod oppe i kirken, og som nu står for nordre kirkedør, går præstegårdens folk undertiden i.

4. at i 40 år mindes han, at de mænd af Kanstrup og Bromølle har gået i den øverste stol på karlesiden.

Jens Laustsen vidnede det samme.

Jens Jensen ibd. vidnede, at han mindes 24 år, og at Karen Johansdatter i Kanstrup undertiden gik op i kirken med præstekonen, og somme tider gik hun

270

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

ned i kirken. Laust Jørgensen ibd., som mindes 23 år, vidnede det samme. Indstævnet hr. Niels Olufsen.

Peder Lauritsen i Langgård får skøde fra (sin broder) Christen Laustsen Søeborre i Febbersted på det gamle møllested, som stod ved Søborg, og hvad der var i behold, være sig stub, steenbielch (sternebjælke?), jern, sten og andet hvad nævnes kan.

12. oktober.

(27/4). Niels Mortensen i Lille Hillerslev udsteder dette vidne:

Jacob Ulf i Kløv, herredsfoged, på amtskriver Jens Hansens, flere interesseredes og proprietærens vegne har været ved den bolig, som sal. hr. Christen Nielsen i Hjørdemål sidst havde i fæste, og som skyldte 4 td. byg, og skiftede dens ager og eng. (Marknavne nævnt). Ejerne får hver sin part efter rebning, nemlig Dorte Då og sal. Regitse Då's arvinger, Gregers Høg til Vang og hr. Christens enke, Magdalene. Af gårdsrummene har Magdalene afstået sin part, da hun ikke vil have noget med bygfaldet at gøre.

19. oktober. Intet. 26. oktober.

Søren Jørgensen på amtskriverens vegne tiltaler en del beboere i Rær, Hansted og Vigsø sogne for resterende konge-korntiende for 1673 og 1674.

Dom: De skal betale.

Hæderlige og vellærde Hans Nielsen i Hesseldal har ladet stævne Laust Nielsen i Kårse og Anders Christensen i Bjerre til dom og dele og begærede første ting. Niels Mortensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, har ved synsmænd (den ene er Niels Tomsen i Tøfting) ladet syne den gård i Vester Vandet, som Niels Poulsen sidst i fæste havde. Bygningerne er så brøstfældige og forfaldne, at de ikke kan stå vinteren over. Af væggene var de fleste nedfaldet og sat op med digetørv.

Synsmænd har været ved den øde gård i Fårtoft, som ... Jensen før havde i fæste for at syne, hvad korn der var høstet på marken. De så tre rugagre, som var omkuldkastet, så der var skade for 3 td. rug. Tre bygagre var slidt og ilde medfaren, og 3 store havreagre var mestendel slidt. Skaden var 2 td. byg og 1 td. havre.

Søren Jensen i Kåstrup på enge og Anders Christensen, Kåstrup, borger i Thisted, hans vegne tiltaler nogle folk for, hvad de har forstrakt dem med til deres avls fortsættelse.

Dom: De skal betale.

271

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

Niels Nielsen Monch i Brund på sin sal. søsters børn, nemlig Laust, Niels og Christen Christenssønner deres vegne, hvis forældre, Christen Nielsen og Maren Nielsdatter, begge boede og døde i Brund, fremkalder vurderingsmænd, som rette 30. dag vurderede det fattige og ringe bo. Der fandtes 3 får, 6 gæs, en sæk, en gammel hovedpude, et vår og den sal. kones igangsklæder, alt tilsammen vurderet for 15 mark.

Børnenes morbror, Peder Nielsen, nu boende i Kjelstrup, har taget det ene barn, Niels, til sig med hans arvelod, 5 mk., Niels Nielsen i Brund har taget de andre to til sig med deres arv, og begge lovede at handle med de fader- og moderløse børn, som de for Gud ville ansvare og være bekendt.

2. november.

Otte Ottesen af Kærup på generalmajor Ruses vegne tiltaler Hans Nielsen i Hesseldal for restance med landgilde for 1674 og 1675.

Dom: Han skal betale.

Nogle mænd har været i Kåstrup i Peder Laursens og Christen Eriksens gård og har forliget dem og deres hustruer, nemlig Maren Mikkelsdatter og Anne Nielsdatter, med hinanden. (Sagen fortsætter).

(21/9). Frands Andersen af Todbøl på Christian Henrik Peterss vegne tiltaler jomfru Karen Lykke efter opsættelse 21/9 for et års forpagtningsafgift af Søgård, som han mener at have betalt for meget. Der irettelægges igen kvitteringer.

Dom: Da det efter kvitteringernes underskrift ses, at Karen Lykke ikke har modtaget de udgivne penge, men at andre har fået dem, frikendes hun. Inspektøren henvises til at søge det udgivne på sine tilbørlige steder.

Peder Laursen af Kåstrup tilbyder første gang på sin og sin hustrus vegne Christen Eriksen at give ham fornøjelig vilde (formodentlig borgen, »kaution« el.l.) for, at han og hans hustru ikke ville strides.

9. november.

Søren Poulsen i Skovsted på Anne Arenfelds vegne fremkalder folk, der vidner, at den gård i Østerild, som Christen Jensen Møller iboede, var øde, da sal. Claus Pors døde, ligesom Jesper Nielsens gård i Østerild.

Indstævnet er hendes børn, Claus Herluf, Hans Axel, Anne Catrine og Birgitte Catrine Pors.

Christen Haarboe (senere Christen Ibsen) i Hillerslev på Peder Fårtoft i Løgstør hans vegne tiltaler en del skyldnere efter regnskabsbog.

Peder Jørgensen i Hundal var mødt og nægtede ved ed at skyldte noget.
Dom. De andre skal betale.

16. november. Intet.

272

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

23. november.

Jacob Iversen i Kåstrup irettelægger et forligelsesbrev (1656) mellem ham og Niels Christensen Vandet, hvis konefader er Jacob Iversen, sal. Maren Poulsdatters efterleverske (! ! !). Jacob Iversen (+1680, 78 år) skal have 3 (2?) agre af gårdens mark at bruge. Niels Vandet skal lade dem pløje, harve og beså og høste, når han begærer det. Han skal have et kammer for sig selv og have deri, hvad han synes, og have ret til at bruge kedler og kar og andet i huset, som han har behov for sin livstid, have en seng, en ko på græs og i foder og får, som han lyster, og han skal have ild og varme, så meget han har fornøden sin livstid. Niels Christensen Vandet har bedt sin fader, Christen Jensen i Vandet, Jens Poulsen i Kåstrup, hans broder Jens Christensen og Niels Borsøn ibd. at underskrive.

Dateret 11/3 1656.

Otte Ottesen i Kærup på Christopher Lindenou til Frisenholt hans vegne tiltaler hans tjenere for restancer, efter liste. Bønderne bor i Hjardemål. Der nævnes domme over dem.

Dom: De skal betale.

Mikkel Nielsen i Skinnerup har ladet syne og vurdere den gårdpart i Skinnerup, som Kirsten Nielsdatter sidst iboede. I huset fandtes kun meget lidt indbo. Ladehuset, 2 gulve, var forfalden og skal hjælpes med nyt tømmer, hvis det skal stå vinteren over. Ralingshuset behøver tømmer for 1 rdl. og 5 læs tag.

Niels Nielsen i Hov i Sennels sogn og Christen Tøgersen i Kjelstrup får afkald af Niels Pedersen i Fjerritslev i Kollerup sogn for arv, som hans hustrus søster, Kirsten Laursdatter, født i Hov, nu tilholdende i Klim, kunne tilkomme efter hendes sal. fader, Laurits Nielsen efter skiftebrev af Hannæs ting 16/1 1669.

(24/8). Niels Jørgensen i Djernæs på sin husbond Johan Adolf de Clerqve hans vegne har ladet stævne Karen Poulsdatter i Nors, sal. Niels Jensens. Stævningmændene talte med Mourits i Nors, som sagde, at han ikke vidste noget deraf at sige. Af den årsag er ikke videre foretaget i den sag, da der ikke er lovlig stævnet.

Prebjørn Pedersen på Niels Langes vegne til Kølbygård tiltaler nogle af hans tjenere for resterende afgifter. (Landgilde m.m.).

Opsat 8 dage, da der findes urigtighed i restancen.

Herredsmænd og bavnemestre advares om, at bavnerne snarest skal forfærdiges med hus og gærde efter kongens befaling, så lensherren ikke skal have noget at anke.

Prebjørn Pedersen på Niels Langes vegne tiltaler folk for afgifter af Tagmark og Kok eng, deraf af Kok eng 101/2 td. 10 skp. havre, (specificeret for hver mand), og for restance med skyld og landgilde.

Dom: De skal betale, hvad de ikke med kvitteringer kan vise er betalt.

273

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

30. november. Intet. 7. december.

Prebjørn Pedersen på Niels Langes vegne, (bl.a. med Antoni Didriksen, tjenende på Kølbygård) har ladet stævne folk på Hanstholmen og Ballerum for skyldig brokorn til Kølbygård.

Dom: De skal betale.

(20/7). Unge Christen Christensen i Nors på Ejler Jacobsen på Nordentoft hans vegne irettelægger et skriftligt kundskab på hans, hans søskendes og medarvingers vegne fra deres tjenere i herredet om, hvad de har betalt af afgifter. Desuden spurgte han dem, om han havde pålagt dem særlige afgifter eller presset dem til pløjning, rejser og andet. De svarede, at det havde han ikke, men de havde fået god forsvar af ham for retten. Hvis de er kommet i armod, skyldes det de store skatter.

14. december.

Ting holdt i Hillerslev formedelst sne og knog.

Peder Sørensen i Vorring begærer udlæg efter doms indhold. Efter godtfolks venlige forhandling er sagen afgjort således, at Jens Pedersen i Kjeldtoft (Kjeldofft) skal give Peder Sørensen 7 sletmark til kyndelmisse, og hvis det ikke sker, skal dommen stå ved magt. (Sagen fortsætter).

Mellem Peder Sørensen i Vorring og Iver Jensen i Hillerslev er afhandlet således, at Iver Jensen skal betale Peder Sørensen 3 rdl. til kyndelmisse, og hvis det ikke sker, skal dommen stå ved magt. (Sagen fortsætter).

Peder Sørensen i Vorring tiltaler Peder Laursen i Kåstrup for betaling for 8 td. byg, han har købt af Peder Sørensen.

Dom: Han skal betale, så vidt den kongelige forordning om ryttergodset ikke forbyder det.

Peder Laursen i Langgård på sine egne og broder Mourits Laursen i Tved sogn hans vegne og Anders Olufsen i Vigsø på egne vegne tilbyder Christen

Pedersen i Bjerre hans søn Clemed Christensen en ko og en kviekalv, som er tilvurderet dem, om han vil indløse dem.

Laust Christensen i Kanstrup tiltaler Laust Andersen i Skovsted, Jens Nielsen ibd. og Anders Momtoft i Kjelstrup og flere for betaling for sædekorn. Christen Møller i Kåstrup nægter at skyldte noget. Han har betalt, hvad han har fået. Dom: De skal alle, undtagen Christen Møller, betale.

Christen Høy i Nors på egne og sine redmends vegne tiltaler Peder Nielsen i Hinding og Niels Christensen ibd. for skyldig rest af kongens tiende for den bolig, de har i færde.

Hertil at svare mødte Peder Nielsen på egne og medbroders vegne og irettelagde en ekstrakt af Frederik d. 3.s forordning af 1669 om øde gårde, hvori

274

Hillerslev Herreds Tingbog -1675

der står, at hvis nogen vil fæste de øde gårde, skal de nyde dem fri for tiende og soldaterhold, til de kan blive besat, og et fæstebrev af 18/12 1674 til de to mænd på et øde boelssted, som skylder landgilden til Thisted skole. Underskrevet af Oluf Jensen Juell (rektor).

Dom: Da det ikke bevises, at de indstævnedede har brugt nogen fuld avl, og gården ikke er besat, kan jeg ikke dømme dem til at yde tiende for dette år, før videre rigtighed bliver fremvist.

21. december.

Anders Nielsen i Hjørdemål tiltaler Iver Jensen i Hillerslev efter en obligation på 10 rdl., udstedt 1659 af Iver Jensen i Sønderby i Tveds sogn.

Dom: Han skal betale.

Samme tiltaler Christen Jensen i Kåstrup efter et gældsbrev på 4 rdl., udstedt 15/11 1660 af Jens Poulsen i Kåstrup til Anders Nielsen i Hjørdemål, som 'nu forlanger, at Christen Jensen skal betale, da hans fader Jens Poulsen skal være død.

Opsat 6 uger, da Christen Jensen ikke er mødt.

275

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

Fol. 1 a. Autorisation ved amtmand Jørgen Friis, dat. 3. januar 1677 på Bisgård. Herredsfoged: Jacob Ulf i Kløv.

Skriver: Christen Madsen Skonning i Hillerslev. Fol 1 b.

Sandemænd 1677:

Tord Nielsen i Kløv Anders Jensen i Hoxør Niels Jensen i Sennels Erik Nielsen i Skinnerup Tomas Pedersen i Vester Vandet Poul Nielsen i Nors

Christian Sørensen i Skovsted Christen Madsen på Hede i Hansted
Ransnævninger 1677:

Christen Eriksen i Hillerslev Jens Tomsen i Sennels Søren Jespersen i Tved sogn Christian Nielsen i Hundahl Mads Mikkelsen i Toussie Christen Smed i Aggerholm Mads Jensen i Hjardemål Laust Staphensen på Hiartberg

Snapstirsdag 9. januar.

Niels Mortensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum fremlægger tingsvidne af 28/11 sidst, der lyder på, at da Niels Christensen i Lille Hillerslev ville ro ud i sin eng efter rør at tække med, kom Tomas Mikkelsen og begærede, at han ville tage sin bøsse med sig og søge nogle tamme.ænder op, og da han blev ænderne var, tren han af båden og gik hen i engen for at skyde dem.

Da kom Claus Herluf Pors til Ullerupgård gående i samme eng til ham og tog bøssen fra ham og gik bort med den, og vidnerne så ikke, at Niels Christensen skød hverken tamt eller vildt med bøssen.

Desuden fremlagde Niels Mortensen et klagevidne her af tinget af 19. december, hvori Niels Christensen begærede 3. ting til Claus Herluf Pors Hvide og gav last og klage, fordi han havde taget bøssen fra ham. (16/1).

Karen Kjeldsdatter tiltaler Peder Sørensen i Nørby (i Tveds sogn) for 3 td. rug og 3 td. byg, han skylder hende efter kontrakt. Peder Sørensen fremlægger en seddel fra amtskriver Jens Hansen, hvori denne meddeler, at da ejendommen skal være skadet af sandflugt, kan Peder Sørensen ikke udrede sine fulde afgifter og skatter, uden at han må gå fra gården. Han mener, at Karen Kjeldsdatter må nøjes med 11/2 td. rug og 11/2 td. byg, og det tilbyder Peder Sørensen at betale.

Sagen udsat 6 uger, da der ikke er lovlig stævnet. (20/2).

276

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

16. januar.

(9/1). Niels Mortensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, fremlægger tingsvidne af 9/1 og begærer nu fjerde ting til Claus Herluf Pors for den bøsse, han tog fra Niels Christensen.

Claus Herluf Pors ikke mødt.

Niels Mortensen fik fjerde ting til Claus Herluf Pors. (23/1). 23. januar.

Bård Nielsen i Kåstrup tiltaler Søren Poulsen. og Svenning Christensen i Skovsted, Christen Hårboe i Hillerslev, Peder Jensen, Peder Christensen

og Jens Mikkelsen i Hillerslev og Niels Nørgård i Lille Hillerslev, hver for 1 td. hestehavre, som de skyldte hans fader Niels Bårdsen.

Dom: De skal betale til Niels Bårdsens hustru og arvinger. 30. januar.

Ting holdt i Hillerslev for frost og vinters hårdhed.

(16/1). Niels Mortensen, delefoged til Ørum, begærer 3. ting til last og klage til dele over Claus Herluf Pors for bøssen, han tog.

Claus Herluf Pors mente, at der ikke bør udstedes tredje ting, da han vil føre vidner. Tredje ting ikke udstedt. (6/2).

Claus Herluf Pors Hvide gav last .og klage over Christen Tomsen og Staphen Christensen, som uden minde og vilje har forladt deres tjeneste hos ham. (6/2). 6. februar.

Ting holdt i Hillerslev for sne og knog. ,

Peter Sørensen af Randers på Nicolaj Ægidii og matrone Maria Worms ibd. deres vegne irettelagde en vurdering og registrering 3/2 1677, gjort på Nørtorp. Vurderingsmændene har været på sal. Thomas Pauffuelsens gård Nørtorp på Hanstedholm efter anmodning fra Nicolaus Ægidenss og Maria Worms, sal. Peter Lassons efterleverske, hvis mand havde været værge for de umyndige børn, Georg Matthias og Hans August Poulssønner og der registreret kvæg og løsøre (kvæget vurderet og heste og får, men løsøre er ikke nævnt i vurderingen). Kvæg og fæmon vurderet til 370 sldl. 1 mk. 4 sk. (Sagen fortsætter).

Samme irettelagde en fortegnelse over restancer for Torps tjenerer, fordelt mellem Hans August Poulsen og Georg Mathias.

(30/1). Claus Herluf Pors fik andet ting til dem, han havde givet last og klage over. (27/2).

Christen Tang fik 3. ting til dele over Anders Smed i Hunstrup for, hvad han efter dom er skyldig, eftersom Anders Smed er søgt og ingen udlæg efter dommens påskrift.

277

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

(30/1). Niels Mortensen, delefoged til Ørum, har ladet stævne Claus Herluf Pors og irettelagde et klagevidne angående en bøsse, han tog fra Niels Christensen i Lille Hillerslev. Han kræver, at Niels Christensen skal have sin bøsse igen eller betaling. Desuden fremlagde han en tilladelse fra amtmanden til Niels Christensen til, at han må have en bøsse i stedet for en musket, fordi der mangler bøsser på mønsterpladsen («mønstring» for soldater foregik på en mønsterplads. En sådan findes endnu ved Hillerslev kirke).

Hertil svarede Claus Herluf Pors, idet han fremviste en bøsse og spurgte, om Niels Christensen ville vedkende sig den. Niels Christensen sagde, at det var den bøsse, han gik til mønstring med, og som han havde

lånt af Oluf Bådsgård. Jens Smed i Østerild vedkendte sig også bøssen. Den var hans, og han havde lånt Oluf Bådsgård den.

13. februar.

Ting holdt i Hillerslev for meddelst vinters hårdhed.

Peder Bendixen i Vester Vandet irettelægger en kontrakt mellem ham på den ene side og sal. Poul Salmandsen, som boede og døde i Vester Vandet, hans arvinger på den anden side, nemlig unge Poul Enevoldsen i Aggerholm, Christen Enevoldsen i Torsted, Jens Salmandsen i Torsted på sin hustru Maren Enevoldsdatters vegne, og Christen Moensen ibd. på sin hustru Karen Enevoldsdatters vegne på den anden side, hvori arvingerne erklærer, at de har fået hvad de kan tilkomme efter deres kære morbror Poul Salmandsen, undtagen følgende jordegods: En gård i Vester Vandet, kaldes Fuglsang, som Jens Andersen ibor, og en gård i Tveds sogns sogn og by, som Bertel Andersen ibor, hvilke gårde er skødet af Jørgen Lykke til Poul Salmandsen 4/5 1667, således, at de gårde skal følge ham og hans hustru Maren Terkildsdatter deres livstid og derefter tilhøre deres arvinger. De gårde vil arvingerne have sig forbeholden til lige skifte og deling.

Karen Poulsdatter i Nors tillige med hendes søn Poul Nielsen bekender derefter, at hun har fået sin arvepart efter sin kære broder Poul Salmandsen i fornævnte jordegods og giver afkald. Hun beder sin kære søn Poul Enevoldsen i Aggerholm at underskrive med hende.

Fremlagt bliver også et tingsvidne af 2. august 1672, (ikke Hillerslev Tingbog 1672), hvori Poul Salmandsens enke, Maren Terkildsdatter får afkald fra hans arvinger på al arv efter ham undtagen det fornævnte jordegods, som først skulle tilhøre dem efter Maren Terkildsdatters død.

Arvingerne giver igen afkald og kvittering.

Laust Jørgensen i Brund på sine medbrødres kirkeværgers og på hr. Niels Olufsen i Hillerslev item på kongens, kirkens og præstens vegne tiltaler folk for restance med konge-, kirke- og præstetiende.

Dom: De skal betale. 20. februar.

Ting holdt i Hillerslev for vinters hårdhed.

Niels Mortensen, delefoged til Ørum, irettelægger et skriftligt kundskab fra 4 mænd, som vidner, at Mikkil Jacobsen, Jacob Madsens søn i Brund har været

278

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

hjemme hos sin fader fra Mikkelsdag til Helmis (Alle Helgens dag), og da også arbejdet noget for Laust Jørgensen.

Efter den tid har vi ikke set ham hjemme, før den pengeskat til soldater blev påbudt. Da var han hjemme, indtil der gik rygter om en ny soldaterudskrivning. Jacob Madsen var til stede, da soldater skulle udskrives og ville fri hans søn for udskrivningen ved at sige, at han

endnu ikke havde været til alters, skønt vidnerne mener, at han var 22 år gammel, den tid der skulle en soldat i lægdet. Da mødte Jacob Madsen for sin søn og bekræftede, at han havde været nogen tid hjemme. Da var Jacob Madsen den første, der tog terningerne i hånd og kastede for sin søn. (Sagen fortsætter).

Samme fremstillede for retten 4 mænd fra Rær, som vidner, at Peder Smed i Overgård (i Vigsø) havde en tjenestekarl ved navn Niels Christensen siden mikkelsdag indtil denne udskrivning. Nogle vidner, at de har set karlen køre til Thisted for Peder Smed siden taksigelsens dag. Peder Christensen Smed i Overgård siger, at karlen ikke har arbejdet for ham siden en måned efter mikkelsdag. (Sagen fortsætter).

Samme lyser efter Peder Smeds karl, at han skal møde ved Hillerslev kirke og marchere til Ålborg førstkommande mandag, eftersom han er udskrevet til soldat. (Sagen fortsætter).

Samme lyser efter en tjenestekarl, født i Hedegård, ved navn Niels Christensen, som har været hjemme hos hans forældre, mens de levede og siden hos hans stedmoder, Gertrud Sørensdatte, og som nu siges at være borttrømt. Han er udskrevet til soldat. (20/3).

Christen Pedersen Tang i Kåstrup irettelægger en dom her af tinget 2/6 sidst, som melder, at Anders Smed i Hunstrup er tildømt at betale Christen Tang for adskilligt, som er nævnt i dommen. Nogle mænd var 22/12 på det byggested, som det berettes, at Anders Smed før har beboet, men som han nægter at have fæstet. Døren til huset var lukket, så de kunne ikke komme ind og efterse noget eller vurdere noget. Derfor lader han nu Anders Smed fordele. (3/4).

(9/1). Christen Christensen i Hunstrup på Karen (Kjeldsdatter) Febbersteds vegne i Lille Døvhul irettelægger en opsættelse af 9/1, hvis indhold ses der (!). Kendelse: Eftersom amtskriveren på kgl. Maj.s vegne mener, at Peder Sørensen kun kan yde hende 11/2 td. rug og 11/2 td. byg årlig, fordi gårdens jord er meget fordærvet af sandflugt, synes det billigt, efter forhandling mellem dem at forblive ved det, i medens disse store udgifter og besværligheder står på.

27. februar.

Ting holdt i Hillerslev formedelst regn og andet vejrlig.

Christen Henriksen i Skinnerup får afkald fra Jens Christensen Bach ibd. på sin hustru Anne Sørensdatte's vegne for arv efter Christen Henriksens sal. hustru Anne Pedersdatte, som boede og døde i Skinnerup.

279

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

Amtsskriver Jens Hansen har stævnet vidner. Han spørger dem, om de ved, at nogle mænd i Hillerslev sogn har de tjenestefolk, som han fremlægger liste over (specificeret). De svarer, at nogle af disse folk (specificeret) er enten gamle, skrøbelige, skurvede eller vanvittige

stakler, at nogle af folkene kun arbejder lejlighedsvis, og at nogle af bønderne ikke har folk som angivet. (20/3).

Gunde Jacobsen af Søgård på Jørgen Lykke til Søgård hans vegne har ladet stævne nogle mænd i Skinnerup på Skinnerup sognemænds vegne og irettelagde en kontrakt om kongekorntienden af sognet, dateret 8/8 1663, hvorefter Skinnerup sognemænd forpagter korntienden mod at yde Jørgen Lykke visse afgifter.

Dom: De skal holde deres kontrakt.

(6/2). Claus Herluf Pors fik 3. ting til dele over hans bortrømte tjener. (6/3). 6. marts.

Ting holdt i Hillerslev formedelst frost og vintervejrr.

Simon Mikkelsen i kløv tiltaler Christen Madsens enke, Johanne Pedersdatter i Klastrup og hans arvinger efter en obligation på 7 sldl., og Peder Jørgensen i Hundal for lånte penge og korn.

Dom: De skal betale.

Christen Eriksen i Kåstrup på sin svogere Mikkell Nielsens vegne i Neergård lyser efter en dreng Peder Christensen, født ved Thisted, som siden udskrivningen påkom, rømte af Mikkell Nielsens gård.

(6/2). Claus Herluf Pors lader fordele Christen Tomsen, der rømte af hans tjeneste uden forlov og afsked.

13. marts.

Ubbe Christensen i Koldkud på Karen Lykkes vegne fremlægger en skriftlig kundskab fra to mænd, der var udsendt af Karen Lykke for at opsøge en karl Mads Poulsen, Poul Andersens søn i Hillerslev, som er i deres (Søgårds gods's) lægd, og skal være soldat, fordi der ingen karle er i lægdet uden Mads Poulsen, undtagen dem, som i langsommelig tid har skattet af deres gårde. Da de kom til Hillerslev, kom Poul Andersen bærende med en sæk korn, men da han blev dem var, satte han sækken fra sig og løb ind i hans hus. Straks efter kom Mads Poulsen ud af huset med en bøsse i hånden. De turde ikke tage ham, men de så, at han gik ind i præstegården. Straks efter kom flere folk til fra Søgårds gods. De gik ind i præstegården, hvor de traf hr. Niels Olufsen. De begærede, at de måtte få karlen, men hr. Niels sagde nej. Han havde friet ham for en udskrivning og ville også fri ham for denne og måske for en til. (20/3).

280

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

20. marts.

(13/3). Borgmester Christian Mortensen af Thisted på hr. Niels Olufsens vegne har ladet stævne jomfru Karen Lykke og de folk, der 2/3 var i Hillerslev præstegård for at hente Mads Poulsen til soldat. Han fremkalder vidner om, hvad der var blevet sagt. De vidner, at hr. Niels sagde, at han havde fået ordre til at skaffe en dragon eller penge, og da

han ikke vidste, om kongen ville have folk eller penge, havde han bestilt Mads Poulsen til kgl. Maj.s tjeneste, hvis der blev forlangt en mand. De havde ikke hørt, at han havde sagt, at han ville holde Mads Poulsen fri for udskrivning, heller ikke havde de hørt noget om, at Mads Poulsen skulle være rømt eller have forstukket sig under en udskrivning, som Søgårds folk havde sagt.

Præsten havde sagt, at dersom han ikke skulle skaffe enten en rytter eller en dragon, og de godtfolk kunne have billig føje til at tage ham af hans tjeneste, så skulle Gud forbyde, at han ville sætte sig derimod. (Sagen fortsætter).

Mads Poulsen, Poul Andersens søn i Hillerslev, bekræftede, at alt var gået til, som de forannævnte vidner havde sagt, og tog hr. Niels i hånden og lovede, at hvis Gud ville give ham liv og sundhed, ville han tjene hr. Niels i kongens tjeneste som rytter eller dragon, således som de lang tid før havde akkorderet om. (Sagen fortsætter).

Vidner fra Hillerslev bekræfter, at Mads Poulsen har tjent hr. Niels siden først i høst sidste år for kost og løn, og ikke har været i andres tjeneste. Heller ikke ved de noget om, at han skulle være rømmet eller undvejet. (Sagen fortsætter). Peder Sørensen i Rær på Maren Sørensdatte, sal. hr. Hans Nielsens enke i Rær, hendes vegne fremstiller folk, der vidner, at Oluf Christensen i Bådsgård i nogle år har haft Hansted annekspræstegård i brug og ladet pløje, så og bjerger til den. Han havde også sået vinterrug den tid hr. Hans Nielsen døde. (Sagen fortsætter).

Niels Sørensen i Borup, Enevold Sørensen i xxxxxx, Laurits Jørgensen i Sårup og Anders Nielsen i Hedegård, som var vurderingsmænd ved skiftet efter hr. Hans Nielsen, vidner, at hverken Oluf Bådsgård eller nogen på hans vegne meldte ved skiftet, at han ville være af med anneksgården, heller ikke frasagde han sig den. (Sagen fortsætter).

Poul Tomsen, der bor på Hansted anneksgårds grund, vidner skriftligt, at han bor i et hus, som Oluf Bådsgård har ladet bygge 1670, og han har ikke svaret til nogen anden husbond. (3/4).

Laust Pedersen i Hjardemål på Karen Høg til Hestrupgård hendes vegne tiltaler hendes bønder i herredet for restance.

Dom: De skal betale.

(20/2). Niels Mortensen, delefoged til Ørum, lyser efter nogle personer, nemlig Søren Sørensen, en husmand af Sennels, Niels Christensen i Hedegård og Peder Smeds dreng i Vigsø, Niels Christensen; som er rømt af Hans. Maj.s tjeneste. (27/3).

281

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

(27/2). Søren Jørgensen på amtskriver Jens Hansens vegne irettelægger en opsættelse af 27. februar angående folkehold, (som gentages).

Han spurgte, om de nævnte folk var angivet for præsten.

Niels Mortensen i Lille Hillerslev svarede, at han ikke på den tid (da folkeskatten blev udskrevet) havde nogen at angive. De andre svarede ligeså. Han satte i rette, at de indstævnte efter kongens forordning. Peder Henriksen i Bromølle fremlagde attest fra præsten om, at 3/4 1662 var Karen Christensdatter, Christen Pedersens datter i Store Hillerslev hendes barn døbt Anne. Barnefader var Anders Pedersen i Kielsgård. (8/5).

Bertel Christensen af Søgård på Karen Lykkes vegne stod med et indlæg, da hr. Niels førte sine vidner, stod med det i lang tid og på det sidste leverede sættefogeden det. Det lød på, at eftersom hr. Niels Olufsen, provst i Hillerslev herred, forleden tirsdag har ladet stævne mig, Karen Lykke til Vejerslevgård på Søgård, min fuldmægtig, Ubbe Christensen, som samme dag førte vidner, Gunde Jacobsen, Jep Jensen og Christen Pedersen, så formoder jeg, at Ubbe Christensen, som bor i Koldvad i Hassing herred, Gunde Jacobsen og Jep Jensen, som tjener på Gudumkloster i Harsyssel, bør have 14 dages varsel, eftersom de bor uden herredet. Underskrevet af Karen Lykke.

Samme indlæg blev ikke leveret til skriveren, før hr. Niels's sag, som borgmesteren tog beskrevet, var til ende. (Sagen fortsætter).

27. marts.

Borgmester Christian Mortensen af Thisted på hr. Niels Olufsens vegne har ladet stævne Karen Lykke til vidnespåhør, og tingmændene fra den 13. marts til at vidne om, hvilke ord, der faldt mellem Karen Lykke(s folk) og hr. Niels den dag.

Ubbe Christensen i Koldkud formenter, at ingen vidner bør udstedes i dag, før Karen Lykkes vidner er navngivet eller lovligt stævnet. Borgmesteren nævnte da hendes mænds navne, og beviste, at han havde ladet dem lovligt stævne. Hans egne vidner beretter, at da hendes vidner var ført, rejste hr. Niels sig op og sagde: »Agter I jeres sjæl ikke mere, end at I vil sværge på sådan dont, som er åbenbarlig løgn og usandfærdigt og vidne mig således fra liv, ære og velfærd. Vil Gud i Himmelen spare mig livet, skal jeg anderledes bevise det, at sandhed dog skal blive åbenbaret«. Intet videre var dem i denne sag bevidst. (Sagen fortsætter).

Ubbe Christensen i Koldkud på Karen Lykkes vegne har ladet de samme tinghørere stævne til at vidne, og hr. Niels Olufsen til vidnespåhør. De vidner ligeså, at da de folk af Nors sogn ville sværge, på deres vidnesbyrd den 13. marts, rejste hr. Niels sig og sagde (ligesom i ovenstående vidne). (10/4).

Laust Nielsen i Kaarsse får afkald fra Christen Nielsen, Mads Nielsen, anden Christen Nielsen og Oluf Nielsen i Kaarsse på egne vegne og Mads Pedersen ibd. på sin hustru Ingeborg Nielsdatters vegne for arv efter deres forældre Niels Christensen og Ingeborg Nielsdatter, som begge boede og døde i Kaarsse.

(20/3). Niels Mortensen lyser anden gang efter de borttrømte personer. (10/4).

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

3. april.

Ubbe Christensen i Koldvad på sin husbonds Melchior Juels vegne til Hindsels irettelægger en kontrakt mellem Peder Christensen Skøtt, født i Klastrup, nu tjenende amtmanden, på den ene side, og Mikkell Andersen, født på Bak i Hiardemål på den anden side, og begærede, at kontrakten måtte konfirmeres ved tingsvidne. Den lyder på, at Mikkell Andersen, som ønskede Peder Skøts søster Kirsten Christensdatter til ægte, har stedt og fæstet den gårdpart, som Peder Skøt har haft i fæste, med hans vilje og tilladelse. Mikkell Andersen har lovet at forsørge Peder Skøts moder, Johanne Pedersdatter, hendes livstid, men vil ikke have med den ubetalte gæld, som hans sal. fader havde, at gøre, hvorfor Peder Skøtt sælger ham nogle husdyr og noget boskab (specificeret). Når Peder Skøts moder dør, skal han eller hans søskende ikke begære nogen arv i hendes ringe bo. (Sagen fortsætter).

Peder Christensen Skøt, født i Klastrup, på sine medarvingers vegne irettelægger registrering og vurdering i boet efter deres fader, Christian Madsen, som boede og døde i Klastrup, gjort 30. dag efter hans død, 20. september sidst. Børnene Jens Christensen, Peder Christensen Skøtt, Christen Christensen og Maren, Margrete og Kirsten Christensdøtre frasagde sig arv og gæld. Irettelagt er også et fæstebrev fra Melchior Juel 1674 og en deling af husene mellem Christen Madsen og hans sønner Jens og (Peder).

Der var intet at udlægge. (1/5).

Niels Christensen i Lille Hillerslev irettelægger en kontrakt mellem ham og unge Christen Christensen i Nors, som erklærer, at eftersom Søren Christensen har fæstet den gård i Store Hillerslev, som Karen Nielsdatter før påboede, og som Christen Christensen er fuldmægtig for, men nu er udskrevet til soldat, har han givet sin broder Niels Christensen i Lille Hillerslev tilladelse til, at han må antage sig gods og formue, dog at han skal svare skatterne. Christen Christensen har så på sin husbond Ejler Jacobsens og medarvingers vegne gjort den aftale med Niels Christensen, at han skal lade pløje og så og gøre med jorden, som han bedst ved og kan og derimod svare skatterne fra nu af til 1. maj 1678. Da skal han være fri for gården og skatterne og andre udgifter, og han kan da forlade gården uden opsigelse, og da må han flytte sit gods og gode, hvorhen ham lyster, dog foderet på stedet at udøde. Han skal også være fri for bygfald, kun holde det hus og stald ved lige, som hans broder har opført. Han og hans folk skal også være fri for soldaterudskrivning. (21/8).

(20/2). Anders Smed i Hunstrup og Christen-Tang i Kåstrup er blevet forligt efter vidtløftige breves forhvervelse, både ved herredsting og landsting således, at Anders Smed skal give Christen Pedersen Tang 8 sldl. for omkostninger og møje i samme sag. Pengene blev betalt på tinget til Christen Tang, og så er alle Christen Tangs breve kasseret, og han leverede dem til Anders Smed.

Niels Mortensen i Lille Hillerslev udsteder dette vidne.

Jacob Ulf i Kløv på kongens og amtskriverens vegne fremfører vidner om øde

283

Hillerslev Herreds Tingbog - 1677

gårde i Hillerslev herred (specificeret). Det drejer sig om gårde, som før har tilhørt forskellige godsejere. (Sagen fortsætter).

Jacob Ulf opbyder disse øde gårde, undtagen to, til hvem der vil annamme dem. (20/3). Peder Sørensen i Rær på Maren Sørensdatter, sal. hr. Hans Nielsen i Rær hans enkes vegne tiltaler Oluf Christensen Bådsgård, der i nogle år har haft anneksgården i Hansted i brug og ikke har opsat den ved skiftet efter hendes mand, og mener, at han skal svare skatter af den, til han lovligt opsiger den. Hun vil forbeholde sig at påtale ham angående det hus, han har ladet bygge, og som han har fået afgiften af.

Dom: Han skal svare skatterne, til gården er lovligt opsagt. 10. april.

Claus Herluf Pors Hvide til Ullerupgård har ladet stævne Moritz Lauritsen i Tved sogn og irettelægger et følgebrev, hvori Claus Linderoth på Kongensgård befaler Moritz Lauritsen herefter at betale sine afgifter til hans svoger, Claus Herluf Pors Hvide, således som han før har betalt dem til ham selv og hans sal. forældre. Desuden skal han betale, hvad han resterer, så vidt han ikke med kvitteringer kan bevise, at de er betalt. De skulle ved faderens død udgøre 141 rdl. 4 mk. 8 sk. Claus Pors begærer, at der må udnævnes mænd, som kan vurdere Moritz Lauritsens bo og midler. Der udnævnes fire mænd. (24/4).

(27/3). Hr. Niels Olufsen i Hillerslev har stævnet Karen Lykke og hendes folk samt tingmændene fra 13. marts, og han fremlægger de tingsvidner, der er taget i sagen (alle gentaget) og kræver dom.

Dom: Da vidnerne strider mod hinanden, henfindes sagen til landsdommernes kendelse.

(27/3). Niels Mortensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, lyser 3. gang efter to drenge, en af Overgård i Vigsø og en af Hedegård i Rær, som begge hedder Niels Christensen, samt husmand Søren Sørensen af Sennels. De er rømmet af kongens tjeneste. (1/5).

Peder Borup i Kåse, kirkeværge for Hjardemål sogn, tiltaler folk i sognet for skyldig rest af kirketieneste.

Dom: De skal betale.

Samme tiltaler Just i Lille Oddersbøl og Christen Nielsen i Dal for 400 mursten, der kostede 10 sldl., og som 1664, da de var kirkeværger, blev udlånt. Han mener, at de skal betale og søge regres andre steder.

Sagen opsat en måned, og da skal kirkebogen forevises.

Jens Møller i Vigsø og Peder Jensen i Vodtborig, kirkeværger tiltaler Anders Christensen i Bjerre for resterende kirketiende og for, hvad han blev kirken skyldig, da han var kirkevæрге.

Dom: Han skal betale.

284

Hillerslev Herreds Tingbog-1677

24. april.

Anders Pedersen i Nørby i Tved sogn fremkalder 24 synsmænd, der vidner, at gården er så fordærvet af sandflugt, at den i disse besværlige tider ikke kan svare mere end 1/2 td. korn.

Indstævnet er amtmanden og amtskriveren.

(10/4). Søren Poulsen i Skovsted på Claus Herluf Pors Hvides vegne fremkalder folk der har synet Moritz Lauritsens gårds grund i Sønderby. De så, at jorden var fordærvet af sand, så husene ikke for vand og sand kunne stå. Gården kan ikke skatte af mere end 2 tdt. i denne besværlige tid. Indstævnet amtmand og amtskriver.

Anders Christensen i Hargård i Vorring på egne og Søren Smeds vegne fremstiller mænd, som har synet Oluf Klovs øde gård i Vorring.

Græsningen kan ikke tåle højere på penge end 11 sletmk.

Anders Sørensen Gade i Tved sogn har ladet syne en øde ejendom, Brunsshø Østen Tveds kær. Græsningen kan ikke tåle højere på penge end 24 sk.

Christen Høj i Nors udsteder dette efterfølgende vidne:

Jacob Ulf i Kløv har sendt to mænd til Tord Nielsen i Kløv for at spørge hans tjenestepige Anne, hvorfor hun ikke har indstillet sig i sin tjeneste hos ham, da hun dog har fået penge på hånden af hans kone Anne Jespersdatter. Hun svarede, at årsagen var, at hun ikke måtte komme fra Tord Nielsen.

1. maj.

(10/4). Niels Mortensen fik 3. ting til dele over de tre, som er rømmet af kongens tjeneste. (8/5).

Ubbe Christensen i Koldvad på sin husbond, Melchior Juels vegne, irettelægger en kontrakt mellem Peder Christensen Skøtt, født i Klastrup og Tomas Jacobsen, født i Lønnerup, hvorefter han med Peder Skøtts tilladelse - plura videtur indefra pag. 17 (se fol. 17 b, 3. april) - dog at der i stedet for Mikkil Andersen skal stå Tomas Jacobsen - og Peder Skøtt lover at efterkomme samme kontrakt.

8. maj.

(1/5). Niels Mortensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, lader fordele de tre, som er rømmet fra kongens tjeneste.

Christen Abildsen i Nors har ladet syne Huegedals bolig i Sennels på Ejler Jacobsens vegne. Jorden var forleden år pløjet og sået og kornet bortført. Der var et lidet stykke jordhytte, som ikke var dygtig til andet end til fæhus. Der var ikke gødning ved huset af sidste års afgrøde. Indstævnet er (Maren) Pedersdatter i Vandtrang og hendes søn Peder Andersen.

285

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

(20/3). Christen Skriver i Hillerslev på amtskriverens vegne efter opsættelse 20/3 tiltaler folk, fordi de ikke har angivet deres folkehold for præsten. De har tidligere ført vidner om deres folkehold (eller forandringer) for præsten, bør de stå til rette efter forordningen om folkeskatten.

15. maj.

Christen Pedersen i Skjelsgård har ladet taksere græsningen til den øde gård Skjelsbjerg. Den kan ikke tåle mere end 10 sletmk. på penge. (26/6).

Tomas Jensen i Kjelstrup har ladet syne græsningen til Anders Nielsens øde gård i Kjelstrup og Brogård øde gård ibm. Brogårds eng var skammelig opgravet.

22. maj. Intet. 29. maj.

Søren Poulsen i Skovsted på Anne Arenfelds vegne til Ullerupgård har ladet syne (ved 24 mænd) Abildhave i Østerild. Hvor nogle agre før havde været, groede hvideris, klittagba ... og klittag. Noget har været øde i 17 år, og der har været sandflugt. Hvis nogen herefter skulle bo derpå, kunne ejendommen ikke skatte af mere end 4 td. Før har den skattet af 12 td.

Niels Mortensen, delefoged til Ørum har stævnet Niels Brun i Hoxør og hans kone Ingeborg Sørens datter til synsvidne og har ladet syne en dreng Peder Nielsen, Niels Nielsen Strands søn i Hoxør. I hans hoved sås der 4 sårmaal, som var blodige. Niels Mortensen sigtede Niels Bruuns kone for at have voldt, skaden. (17/7).

12. juni.

Rasmus Hansen Raffn på Gabriel Berends til Ørum hans vegne og på Peder Pedersen, forvalter på Ørum, hans vegne fremstiller folk, nemlig Jens Andersen i Hoxør og Niels Jensen i Skiverklit, som vidner, at de den 13. marts var udsendt til Ålborg med en soldat ved navn Christen Torstensen, som tjente Laurits Ibsens hustru i Hoxør på Ørum stavn og var udskrevet i det lægd, hvor han tjente, for at lade ham indrullere. Da de kom imellem Torslev og Brovst på kæret, kom Morten Jensen ved broen i Torslev, Peder Jensen, Anders Jespersen, Mathis Jensen og Sune Torstensen ibd. og red forved dem i Meldvejen (mellemevejen) med forke og kårder, og hindrede dem

på deres vej, så de måtte holde, og så tog folkene soldaten fra dem med vold, skønt han sagde, at han ville gå for dem i kongens tjeneste. Han sagde, at han havde 4 rdl. på sig fra hans lægd, og begærede, at de mænd ville lade ham blive ved sit lægd. Mændene svarede, at han skulle følge dem, om også Djævelen skulle føre ham af vognen, og så tog de ham og drog bort med ham. Indstævnet er nu disse mænd.

286

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

Niels Mortensen, delefoged til Ørum, fremstiller Christen Ibsen Hårboe i Hillerslev, Iver Jensen og Laurits Jensen ibd., så og Jens Mikkelsen i Skovsted og gav last og klage på en plag, Jens Mikkelsen i Store Hillerslev endnu lader gå på deres og hvermands korn og opæder, nedlægger og fordærver det, og som han ikke vil hægte. (19/6).

Jens Jensen i Brund og Niels Munk ibd. gav last og klage over mænd fra fremmede sogne, som er indfaldet i deres sognefælled med tørvegravning og har bortført det.

Niels Andersen på Ballerum fik tredje ting til Laust Nielsen Vester for 1 td. hestehavre og østre Laust Nielsen i Kårsse for 1 td.

Kirkeværgerne i Kåstrup, Niels Vandet og Erik Christensen ved kirke tiltaler folk i Kåstrup for restancer (af tiende) af det øde gods.

Dom: De skal betale. 19. juni.

(12/6). Niels Mortensen i Lille Hillerslev på sin husbonds tjeneres vegne gav anden gang last og klage over Jens Mikkelsen for en plag, som han lader gå løs i deres korn.

Søren Rasmussen (foged på Kølbygård) har ladet syne Vestergård i Østerild. Der nævnes ralingshus, lade, østre stald og vestre fæhus samt et jordhus til vestre ende af laden.

Niels Mortensen, delefoged til Ørum, irettelægger registrering og vurdering efter Niels Jensen ved Bløde i Skiverklit hans salig hustru Maren Christensdatter. Arvingerne er Niels Gravesen i Thisted og søskende, Tomas Skrædder i Thisted, Christen Laustsen og afdøde broder Christen Laustsen, som boede ved Langhov, hans børn Laust, Morten, Anne og Kirsten, Jacob Jensen i Brøndum hans hustru Margrete Pedersdatter, Gregers Pedersens hustru Maren Pedersdatter på Hiortsholm, Laust Tomsen i Klim hans hustru Karen Pedersdatter, Jens Jensen i Kortegård hans moder Else Pedersdatter og Peder Laustsen i Vestermølle i Gøttrup hans moder Maren Pedersdatter.

Boet insolvent.

Niels Mortensen, delefoged til Ørum, har ladet stævne Marcus Pedersen i Klit, Ingvor Mikkelsen og Niels Christensen i Langhov og forbyder dem at have nogen drift på Christen Pedersen i Klit hans gårds grund og ejendom.

Søren Poulsen i Skovsted mødte herimod og mente, at ingen klage eller forbud bør udstedes, før det bevises, hvor nogen upligt kan være gjort.

26. juni.

Christen Abildsen i Nors på hr. Niels Olufsens vegne i Hillerslev opsiger fæstet af en gård Hov, han har i brug i Store Hillerslev, som han har fæstet af sal. fru Dorte Då. (10/7).

287

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

Hr. Anders Nielsen i Nors lader syne hans annekspæstegård i Tved sogn, som Laust Midt-i-by sidst påboede. Husene er nedtynget af sand, så man kan gå over dem på sand, undtagen 2 bindinger af en stald.

Tømmeret, som kan bjerges, er kun brugeligt til brande.

Christen Abildsen i Nors fik 3. ting til Nors sognemænd, som rester med kirkens tiende.

(15/5). Christen Pedersen i Skjelsgård lod læse et synsvidne om græsningen til den øde gård i Skjelsbjerg, og udbød græsningen til hvem, der vil betale vurderingssummen. (17/7).

Christen Sørensen i Klstrup irettelægger registrering og vurdering i boet efter sal. Maren Nielsdatter, som boede og døde der. Overværende Jep Lauritsen i Knudgård på sin hustru Margrete Jensdatters vegne. Boet insolvent.

Christen Skriver fik 2. ting til Mikkel Flyff. 3. juli.

Søren Poulsen i Skovsted på Anne Arenfelds vegne fremkalder vidner, som 1662 16/4 var på Sø på Mors og talte med Peder Henriksen Mylting og tilbød ham, hvad der resterede på det brev, sal. Claus Pors havde udgivet til jomfru Agnete Kås. Han sagde, at de ingen afregning kunne gøre, men enten hans foged eller hans frue skulle med det første komme til Ullerupgård og tale med Anne Arenfeld om det. De ville skrive fru til. 14/10 1668 var de igen på Sø og talte med fru Agnete Kås og tilbød hende penge for det resterende på sal. Claus Pors's brev, men hun svarede, at hun med første ville komme til Ullerupgård, hvorom hun også skrev Anne Arenfeld til. Søren Poulsen fremlagde skrivelsen. To mænd vidner, at de har været på Fegggård på Feggeklit og har stævnet fru Agnete Kås. (Sagen fortsætter).

(Samme) fremstillede folk, der vidner, at da sal. Claus Pors kom hjem til Ullerupgård fra Læsø efter den korte fred, som var sluttet, kom svenskens folk straks ind igen, og 3 svenske kom ind i hans stue med fru Anne Arenfelds morgengavebrev, skrevet på pergament med hængende segl i lange bånd, som de sagde, de havde fået i et skrin til Ingeborg Søes i Thisted, og Christen Høj i Nors, som da tjente Claus Pors som delefoged, og Anne Sørensdatter i Vorring hørte, at de svenske begærede penge for brevet. Der blev akkorderet, og Claus Pors gav dem nogle penge, og han fik brevet, men da var det både skiddent og krøglet (krøllet) og det ene hængende segl borte. (Sagen fortsætter).

Samme irettelægger en skriftlig kundskab fra folk, der tjener Anne Arenfeld på Ullerupgård. De vidner, at to af Enevold Kås's tjenere (bønder) kom til Ullerupgård og læste en kopi af den kommissionsforretning, der var gået mellem Anne Arenfeld og hendes børn. De kom på Claus Herluf Pors's vegne, og da de havde læst den, forbød de Anne Arenfeld at befatte sig med ager og eng til Ullerupgård, før sagen var til ende. Næste dag skulle de have været ude at slå

288

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

hø, og siden turde fruene i lang tid ikke lade folkene begynde. De spurgte hende nogle gange, om ikke de skulle begynde at slå hø, men hun svarede med grædende tårer, at hun ikke vidste, hvad hun turde gøre. Så gik de for dette forbuds skyld til den 8/7 (sidste år), til fruene på det sidste bad dem i Guds navn begynde at slå. Derfor står nu en hob af engen uslået for dette forbuds skyld, der var til stor skade for fruene, både for hø og kornavling. Denne sommer lod Claus Herluf slå det bedste af engen og førte høet til Ullerupgård som foder til hans kvæg. Desuden bemægtigede han sig alle de værelser (rum) i gården, som han ville, både i borggården og i ladegården. (Sagen fortsætter).

Samme irettelægger en skriftlig kundskab fra Peder Andersen på Ullerupgård. Han havde været i Thisted i fruens ærinde som soldater, og da han stod hos hende og sagde hende beskeden, kom Claus Herluf Pors, der var kommet hjem fra Lyngholm, drog sin kårde og slog Peder Andersen, der tog fat i hans gode moders arm for at få hende til at gå ud, men han blev ved at slå, og Peder Andersen løb med hans gode moder rundt om på gulvet. Da han havde slået Peder, så længe han ville, klagede denne sig og spurgte, hvorfor han blev slået, da han aldrig havde gjort ham imod. Claus Herluf Pors svarede, at det var for den vogn, hans jomfru og hendes søster agede på fra Sennels kirke til Thisted, som var en vogn som de tog fra Anne Arenfelds piger ved kirken, som hun havde lånt pigerne til kirken, og ingen kendte til, at de tog den. Tilmed agede de med deres moder, fru Helvig Rodsteen til kirken i hendes lukkede vogn med 4 heste for, så ingen vidste, at de behøvede en vogn. Da Anne Arenfeld så, at de ville sætte sig i pigernes vogn, løb hun straks til dem og spurgte, om de ikke skulle age med deres moder, men de svarede nej. Så bad hun dem bide, til hun kunne låne præstens vogn til dem, for hun ville ikke, de skulle age på den vogn, men de svarede nej og bad Peder Andersen køre straks.

Da Claus Herluf Pors nu havde slået Peder Andersen, kom Enevold Kås's dreng ind i stuen med søndret krus på en tallerken. Det tog Claus Herluf Pors og gik til hans gode moder, Anne Arenfeld, med det og satte det ned på brystet af hende og sagde: »Hvorfor sendte I min gode moder (= Svigermoder) Helvig et bråddent krus?«. Anne Arenfeld svarede: »Da jeg sendte hende det, skadede det intet«. Hans sagde: »Det er løgn, hvorfor gjorde I det? Gjorde I det min gode moder eller nogen af hende til spot eller despekt?«. Hvortil Anne Arenfeld svarede: »Hvad spot skulle nogen have af, at jeg sendte hende et krus efter hendes egen vilje, som jeg havde givet hende?«. Hans svarede: »Det er ikke nok. Sværg straks derpå!« - Hun svarede: »Nej så Gud og min sjæl gjorde jeg ikke, for det skadede intet, da det blev leveret til hendes dreng«. - Så tog han kruset af tallerkenen og slog den ned for hans moder, Anne Arenfelds fod, så det smeldrede i små stykker.

Christen Andersen, foged på Ullerupgård, vidner, at de Claus Herluf Pors havde slået Peder Andersen, kaldte han fogeden ind i stuen og slog ham med en kæp og sagde: »Det skal du have for den vogn, min jomfru og hendes søster agede på til Thisted. Nu er det bestilt, som jeg havde lovet og svoret på«. En pige på Ullerupgård vidner det samme.

Indstævnet er Claus Herluf Pors Hvide og Enevold Kås til Lyngholm og hans dreng.

289

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

Christen Abildsen i Nors på Nors kirkes vegne tiltaler dem, der resterer med kirkens tiende. (Sagen fortsætter).

Samme forbyder folk i Nors sogn at indføre deres korn, før de har tiendet.

Niels Mortensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, har ladet syne græsningen til Jørgen Jensens gård i Østerild.

Samme har ladet syne brøstfældighed på den gård i Rær, som Peder Krogh sidst iboede.

10. juli.

Ting holdt i Hillerslev formedelst regn og sto(rm).

Søren Poulsen i Skovsted på Anne Arenfeld til Ullerupgård hendes vegne fremkalder vidner, som har tjent hende siden mikkelsdag, og vidner, der har tjent Claus Herluf Pors siden mikkelsdag. De vidner, at de aldrig har hørt eller set, at hun til nogen tid er blevet stævnet for en borgerlig ret.

Ubbe Christensen i Koldvad på hr. Christen Høsts vegne har ladet syne hr. Christen Høsts ejendom, som Christen Klou og Christen Kiar i Tvedsogn sidst påboede og frarømt. Raling og lade var nedbrudt. (7/8).

Peder Sørensen i Rær opsiger 3. gang den gård, som Mikkil Jørgensen sidst påboede, og som han nu har haft i brug. (17/7).

Christen Abildsen i Nors på hr. Niels Olufsens vegne - - - (ikke mere).

Peder Sørensen i Skårupgård tiltaler Peder Laustsen i Kåstrup, som har skyldt Peder Sørensens broder sal. Niels Sørensen 8 td. byg, og siden blev forligt med Peder Sørensen om, at han skulle betale Peder Sørensen 8 sldl., men som ikke har betalt, hvorfor Peder Sørensen forlanger, at Peder Laustsen skal betale 8 td. byg, da forliget er bortfaldet.

Dom: Han skal betale.

(26/6). Christen Abildsen i Nors på hr. Niels Olufsens vegne i Hillerslev opsiger 3. gang den gård Hov i Hillerslev, han har haft i brug, og har stævnet Niels Lange til Kølbygård til opsigelsesvidne.

Christen Andersen, delefoged for godset, indvender, at der ingen opsigelse bør gå beskrevet, før Holger Trolle bliver stævnet på sin hovedgård Rygård på Sjælland. Christen Abelsen mener, at eftersom Holger Trolle er udenlands, og der er stævnet på gården, som Hov er tjener til, nemlig Ullerupgård, hvor de har ydet deres skyld og landgilde, bør vidnet udstedes.

Kendelse: Da Holger Trolle ikke er navngivet i stævningen, kan opsigelse ikke udstedes, før der er lovligt stævnet.

290

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

17. juli.

Christen Abildsen i Nors på Ejler Jacobsens vegne har ladet syne den part af Christen Jensens gård, som Anders Christensen i Hoxør har opsagt. De så et ladehus, som ikke fattedes noget i nogen måde. På stalden manglede en stenbjælke. (Sagen fortsætter).

Anders Christensen i Hoxør er stævnet til dette vidne foran.

Christen Abildsen i Nors på hr. Hans Poulsen i obye (Åby) og medinteresseredes vegne har ladet 24 mænd syne den øde ejendom, som kaldes Wullom, som Peder Jensen har påboet. Agerjorden var øde af sand. På engen kunne der ikke blive et skår i nogle år for sand. På stedet, hvor husene skulle stå, sås ikke andet end et jord-væggested. Det andet var i store sandbunker.

Amtmand og amtskriver indstævnet.

Mogens Nielsen, borger og rådmand i Thisted, har ladet syne en øde gård i Kjelstrup, som Christen Pedersen sidst påboede, den græsning. Den kan ikke tåle højere i år på penge end 3 rdl.

(26/6). Borgmester Christian Mortensen af Thisted på sin svoger, borgmester Christian Spormands vegne begærer, at herredsfogeden vil udnævne 4, 8 eller 12 mænd til at skifte og dele Skjelsbjergs avl, eng og græsning, eftersom der menes, at der er participanter i gården tillige med ham, så han ikke skal betale mere, end for hans egen part, og han kunne vide, hvad der var hans. Jacob Ulf svarede, at han ville meddele og give, så vidt Retten kunne meddele ham. (9/10).

(29/5). Niels Mortensen, delefoged til Ørum, har ladet syne Niels Nielsen Strands søn Peder i Hoxør. Han havde 4 blodige sår i hovedet. Han sigtede Niels Bruns kvinde, Ingeborg, i Hoxør for skaden.

(10/7). Peder Sørensen i Rær opsiger 4. gang den gård i Rær, som Mikkel Jørgensen påboede og drog fra for armod, og som Peder Sørensen siden har haft i brug, fordi han har udlagt over sin anpart til soldaterhold af det øde gods i Hansted under Vestervig.

24. juli. Intet. 31. juli. Christen Andersen Kolsgård på sin husbond, Holger Trolle til Rygård, har ladet stævne Christen Madsen Skriver i Hillerslev til vidnespåhør og synsafsigelse. Hans hustru er zidsel Henriksdatter. Et vidne beretter, at han i den femte uge i bygsæd så han Christen Madsen, der gik sønden ud af Hillerslev by med en bøsse i sin hånd, og i det samme så han sønderad og så, at der gik en plag på C.M.s korn. Christen Madsen gik vester til plagen og skød øster ad, og røgen drev til plagen, som singlede (segnede) og faldt. Et andet vidne vidnede det samme. (Sagen fortsætter).

291

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

Samme har ladet syne plagen. Der var huller på dens hals og på højre side af boven, og plagen var blodig. (Sagen fortsætter).

Samme tilbyder sammen med to andre mænd Christen Skriver den sårede brune plag, som blev skudt.

((14/8). Niels Nielsen af Vestervig på Cornelia Becus (!!), sal. Jochum Irgens til Vestervigs, hendes vegne har ladet stævne Vestervigs tjener i herredet til dom.

Hertil at svare mødte Peder Sørensen i Rær. Hans sag blev opsat 1 måned, og da at bevise, om han har noget at fremlægge til befrielse for restance.

7. august.

(Otte mænd nævnt. Derefter står der, at disse mænd er synsmænd, hvorefter der nævnes otte andre mænd).

(10/7). Christen Abildsen i Nors på hr. Christen Høst, sognepræst i Nissum, hans vegne har ladet syne hans øde gård i Tved sogn dens ager og eng. Niels Knudsen og nu senest Christen Jensen og Christen Christensen Blæsborg i fæste havde. Agrene var meget fordærvet af sandflugt. På egnen er intet slået i 3 år. Gården skattede før af 13 td., men kan nu ikke tåle at svare af mere end 5 td.

Christen Abildsen i Nors på Poul Nielsens og Jens Nielsens vegne i Nors har ladet syne den øde gårds ager og eng i Sønderby i Tved sogn, som Laust Nielsen sidst i fæste havde. Den kan ikke tåle at skatte af mere end 1 td. imod før af 4 td. (Derfor står også Poul og Jens Nielssønner, så de er vel brødre).

Christen Abildsen på Jens Bonches vegne i Tved sogn har ladet syne den gårds ager og eng, som Jens Bonch nu ibor og Niels Jensen sidst i gæste havde. Den har før skattet af 31/2 td., men kan nu ilde tåle at skatte af mere end 1 td. på grund af sandflugt.

Anders Mogensen i Nørby i Tvedsohn har ladet syne den gårds ejendom han påbor, og som Søren Kjeldsen før havde i fæste. Den har før skattet af 3 td., men kan nu. højst skatte af 1 td. på grund af sandflugt.

14. august.

Erik Nielsen i Skinnerup har ladet stævne Peder Mikkelsen i Nedergårds mølle og har ladet syne det hus i Skinnerup, som Peder Mikkelsen iboede, og dets ager og eng, og vurdere avlen. Huset var ikke tjenlig til at lægge korn i, men de så Peder Mikkelsens kone og 2 børn og ild og arnested i huset. Erik Nielsen fremlægger fæstebrev til Erik Nielsen på huset, som Peder Mikkelsen rømmede fra, fra Mogens Rosenkrantz til Glimminge og Langting, dat. 1677, 3/8.

Herimod fremlagde Peder Mikkelsen et fæstebrev på livstid på samme hus fra Mogens Rosenkrantz, dateret 5/5 1667.

Dom: Da Erik Nielsens fæstebrev kan være erhvervet ved vrang beretning, må Peder Mikkelsen indføre sit korn og svare skatter og landgilde, indtil Mogens Rosenkrantz's fæstebrev til ham bliver forbrudt.

292

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

(31/7). Christen Madsen Skriver fører vidner på, at han har ladet advare folk mod at lade deres kvæg og heste gå i hans korn. Det var sket i kirken, og at en dreng havde advaret Jens Mikkelsens pige, da hun gik bag ploven, og sagt at hun skulle tage Jens Mikkelsens plag af Christen Madsens korn. Andre vidner, at Christen Madsen havde bud ved Jens Mikkelsen, om han ville udnævne 2 mænd til at vurdere den skadede plag, så ville han selv udnævne 2 mænd, Jens Mikkelsen sagde, at Christen Madsen ikke havde noget at gøre med vurdering af hans plag. Christen Madsen havde budt Jens Mikkelsen forlig og en hel tønne øl. Jens Mikkelsen svarede, at han ville have 2 rdl., hvis sagen skulle forliges. Han havde også sagt til Christen Madsen: »Du er en skælm og gør som skælm«. Nogle har set, at plagen i tørvebjergningstid løb efter Jens Mikkelsens vogn. Andre havde set, at den stod i hælde. (1/8).

Christen Bertelsen l Skovsted, delefoged til Vestervig, tiltaler bønder på Vestervigs gods i herredet for restancer (specificeret, 10 sider).

Dom: De skal betale. 21. august.

Søren Christensen i Sennels på hr. Anders pallesens vegne fører vidner på, at Christen Nielsen i Hundahl har ladet tøjre 2 øg, 1 ko og i kvie på den del af Hundal, som hr. Anders havde købt og var hans bedste indmark. Hr. Anders's folk tog dem i hus, hvor de blev hentet af Christen Nielsens datter, men siden har hans kvæg også stået tyret på hr. Anders's jord.

(3/4). Ungen Christen Christensen i Nors på Ejler Jacobsens vegne på den ene side og Niels Christensen på sine egne og hans broder Søren Christensens vegne og Peder Christensen i Store Hillerslev på egne vegne på den anden side, på deres vegne. Niels Christensen begærer af Christen Christensen i Nors lov til at flytte korn og afgrøde fra hans broders gård, eftersom han blev taget til soldat. Christen Christensen lover, at

hvis Niels Christensen skaffer en karl til gården, som vil indføre korn og avling der og opfordre det der, så må Niels Christensen bortføre dette års afgrøde hvorhen han lyster. Niels Christensen oplader derefter gården til sin broder Peder Christensen.

(14/8). Christen Madsen Skriver har ladet stævne Jens Mikkelsen og fører vidner, som siger, at den omtvistede plag legede og sprang i kornet, og de syntes ikke, den fejlede noget. Desuden vidner de det samme, som blev vidnet 14/8: (13/11).

28. august.

Christen Høj i Nors på Peder Bendixens vegne har ladet syne ved 24 mænd nogle af hans ejendomme, nemlig Vilsbøl i Vester Vandet sogn, som Anders Christensen sidst påboede og fradøde, Jesper Christensens gård i Agerholm og Bertel Christensens gård i Tved sogn. De kan ikke skatte af så meget som før.

Gregers Sørensen l Kjærgård i Tvedsogn fører 24 vidner, som har synet Kjærgård. Den kan kun skatte af 4 td. mod før 61/2 td. 1 åboskp. (25/9).

293

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

4. september.

Hr. Peder Nielsen, sognepræst i Hjardemål har ladet stævne Henning Hansen under bjerget og hans stedsøn Peder Jensen til vidnespåhør og lovmål og amtskriver Jens Hansen til vidnespåhør. Christen Høj i Nors irettelægger en skrivelse fra amtskriveren, hvori han giver Christen Høj fuldmagt til at føre denne sag, der angår nogle rør, som Henning Hansen skal have slået ved Vullum, en sag uden importance, som han ikke synes, præsten kan være bekendt at føre mod en fattig mand, hvorfor han mener, at der ikke bør føres vidner mod den fattige mand. Dommeren bestemmer, at der kan føres vidner til sagens oplysning. (Sagen fortsætter).

Hr. Peder Nielsen har ladet syne sin eng ved østerenden af Vullum Sø, hvor Henning under bjerget og hans stedsøn har slået rør, ravl og græs. Det har været oplagt 4 steder og er bortført. (Sagen fortsætter).

Samme føre vidner på, at Henning Hansen har slået rør, ravl og græs ved Vullum Sø sammen med sin stedsøn Peder Jensen. (Sagen fortsætter).

Samme fremstiller Jens Christensen i Tved (Hjardemål sogn), der vidner, at i 5 præsters tid har præster i Hjardemål slået og afført rør m.m. ulast og ukæret. Andre vidner, at ingen har slået rør m.m. på nævnte ejendom i 13 år eller at ingen har gjort det uden præstens minde.

11. september.

Søren Jørgensen på amtskriver Jens Hansens vegne tiltaler folk i Rær, Hansted og Vigsø sogne for resterende konge-korntiende for 1676.

Dom: De skal betale.

Niels Mortensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, lader syne et ralingshus i Kortegård. Peder Henriksen i Bromølle har ladet det oprejse, men af samme oprejste hus mangler 18 lægter og 12 stolper til væggene.

Christen Bertelsen i Skovsted, har ladet stævne Brix Jensen i Hansted og irettelægger en kontrakt, hvorefter Brix Jensen med god vilje og venskab har ladet sig leje til soldat for Christen Bertelsens lægd i Skovsted under Vestervig gods, hvorfor han skal have 30 rdl. i løn for 1 år. Han kvitterer for 10 rdl. i penge for klæder og for 20 rdl., hvorefter han har 10 rdl. til gode i løn.

Christen Bertelsen sætter i rette, at Brix Jensen skal holde kontrakten. Dom: Det skal han.

18. september. Intet. 25. september.

(28/8). Gregers Sørensen i Kjærgård i Tveds sogn har ladet syne Kjærgårds ager og eng. Synsmændene fandt, at ejendommen var sådan overløbet med sand, at de syntes, den herefter kun kunne svare af 11/2 td. hartkorn mod før af 6 1/2 td.

294

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

Samme synsmænd har synet Bonch i Tvedsogn, som på 3. år ligger ubrugt, svarede før af 41/2 td., kan kun tåle at svare 1 td. hartkorn.

Og en gård i Nørby i samme sogn, som Anders Nielsen før iboede, men har ligget øde i 6 år, skattede før af 3 td. 2 skp., kan kun tåle at svare 6 skp. hartkorn. Hans Laustsen i Hjardemål har ladet syne den gård i Hjardemål, som Peder Nielsen og derefter hans hustru før boede i, men som en tid lang har ligget øde, og er meget fordærvet af sandflugt. Den har før skattet af 71/2 td. hartkorn, men kan nu kun tåle at svare af 3 td.

2. oktober.

Ting holdt i Hillerslev formedelst regn. Intet. 9. oktober.

Niels Mortensen, delefoged til Ørum tiltaler nogle af Ørum og Poul von Klingenberges tjenere i herredet for restancer.

Dom: De skal betale.

Peder Sørensen i Rær på hr. Laurits Kochs vegne har ladet syne Hansted annexpræstegårds jorder. Synsmændene mente, at de 2 parter var øde af sand. Den 3. part ligger for en åben sandflugt. Den har før svaret af 10 td. hartkorn, men de synes, at den nu kun kan tåle at svare af 3 td.

Anders Christensen Overgård i Vigsø irettelægger en kontrakt mellem ham og Christen Laustsen på Hjertbjerg om, at Anders Overgård oplader til Christen Laustsen det hus i Rær på Vestervig stavns, som Peder Baun sidst iboede. Anders Overgård skal beholde rugsæden, som er sået dette år og den ager, som ligger næst op til rugsæden og alt løst tømmer.

Herfor skal Christen Laustsen betale opladelsespenge 8 rdl. Der refterer endnu 3 sldl. 1 mk., som kræves betalt.

Dom: Han skal betale.

(17/7). Borgmester Christian Mortensen på sin svoger borgmester Spormands vegne har ladet stævne Maren Nielsdatter af Randers, som ejer 1/3 af Skjelsbjerg, mens Spormand ejer 2/3 og tilbyder at købe hendes part af gården eller at sælge sin egen part. Hvis de ikke kan blive enige begærer han gårdens jord delt. De kan ikke blive enige.

Dom: Gården skal deles ved dannemænd, og hver betale sin part af skatter. 16. oktober.

Søren Christensen i Vorringgård, Peder Sørensen i Nørby, Kjeld Nielsen i Groffgaard og Christen Pedersen i Gasbjerg Mølle har ladet deres ejendomme syne. Synsmændene synes, at gårdene ikke kan svare så meget som før (specificeret), Gasbjerg Mølle heller ikke, da to vildkilder vest for møllen er tilstoppet af sand, så de ikke giver vand mere.

295

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

Christen Madsen i Hillerslev på sin søn Peder Christensens vegne irettelagde en fuldmagt fra sønnen til at modtage resten af den løn, han har til gode af sin soldaterløn. Han står ved oberstløjtnant Fuchs kompagni. Faderen kræver nu hans løn af lægdsbrødrene og irettelægger en kontrakt mellem sønnen og dem af 2/10 1676 om, at han skal tjene dem som soldat i et år fra mikkelsdag 1676.

Dom: De nævnte lægds mænd og deres medbrødre skal betale.

Anders Nielsen i Hinding får afkald fra hans stedsøn Laust Christensen, født i Hinding, på arv efter hans moder Maren Laustdatter, som døde i Hinding. Niels Jensen i Sand i Skiverklit, Mads Andersen i Mejlklit i Hjørdemål sogn, og på Magdalene Edvartsdatter, sal. hr. Christen Nielsens enke, nu boende i Kårse, hendes vegne Søren Laustsen i Bloksgård har ladet syne deres gårde. Synsmændene mener, at de ikke kan svare af så meget hartkorn som før (specificeret).

30. oktober.

Christen Nielsen i Jensby har ladet syne nogle agre på Kortegårds mark, som Christen Nielsen har i fæste. Der var gjort skade for 1/2 td. rug et sted og for 4 skp. rug et andet sted, mest af svin og høns.

Indstævnet er Jens Jensen i Kortegård og Anders Eriksen ibd. 6. november. Intet.

13. november.

Ting holdt i Hillerslev for medelst regn.

Claus Herluf Pors Hvide har ladet stævne folk i Klit, Mejlklit, Skadhavn, Marspil m.m., fordi de har bortført hø af hans eng. En af dem irettelægger en hjemmelsseddel, hvor Birgitte Catrine Pors erklærer, at hun har solgt disse mænd høt for 10 sldl.

Samme har ladet stævne flere mænd, men kun to, Erik Nielsen i Skinnerup og Søren Ibsen ibd. tiltales. Erik Nielsen for 4 sldl. for en øde gård han har haft i brug, og Søren Ibsen for 4 mk.

Dom: De skal betale.

Borgmester Christian Mortensen i Thisted fremkalder synsmænd, der har synet en gård i Aggerholm, som Christen Smed påbor, skadet af sand, har skattet af 4 td. hartkorn, kan kun tåle at skatte af 1 td. 3 skp. - og to gårde i Nors, den ene har været øde, men borgmesteren har opbygget den og fæstet den til Simon Pedersen. Den har skattet af 12 td. 4 skp., kan kun tåle at skatte af 5 td. Den anden er fæstet til Anders Andersen og har svaret af 9 td., men kan kun tåle at skatte af 4 td. 4 skp.

De to gårde har før tilhørt Christen Skeel, men alle tre tilhører nu borgmesteren.

296

Hillerslev Herreds Tingbog -1677

(28/8). Christen Andersen Kolsgård på Hannæs, delefoged til Kølbygård, fremstiller Christen Madsen, skriver, og Jens Mikkelsen i Østerild, som slutter forlig om den skadede plag. Christen Madsen skal have plagen, og han skal betale Jens Mikkelsen 3 sldl. straks og 3 sldl. 3. juledag.

20. november.

Niels Mortensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, har ladet syne en del af Ørum tjeneres jord, der er skadet af sand. Synsmændene mener, at gårdene derfor ikke kan skatte af så meget hartkorn som før (specificeret) (også gårde i Øster Vandet (!), nemlig Peder Olufsens (Knakkegård), som har skattet af 6 td., kan nu kun tåle af 3 td., Niels Tomsens gård har skattet af 2 td., kan kun tåle af 1 td., Niels Tomsen har også skattet af et bol 21/2 td. kirkens skyld, kan kun tåle af 1 td., Christen Jensen har skattet af 6 td., iberegnet 51/2 td. til kirken, kan kun tåle at skatte af 21/2 td. hartkorn, Christen Iversen på Holm, før af 21/2 td., deraf 2 td. til kirken, kan kun tåle af 1 td., Mads Mouritsen svarede af et bol 1 td. htk., kan kun tåle af 4 skp.).

Niels Mortensen, delefoged til Ørum, har på Poul v. Klingenberg's vegne ladet syne nogle af dennes gårde, især i Rær sogn, som ikke kan tåle at skatte af så meget som før på grund af sandflugt.

Christen Høj i Nors på Mads Pedersen på Holm i Øster Vandet, sal. Christen Pedersens enke i Øster Vandet, Jens Andersen i Store Holder og Enevold Poulsen i Lille Holder (i Vester Vandet sogn) deres vegne har ladet syne deres gårdes jord, som har tilhørt Jørgen Lykke undtagen Lille Holder, der har tilhørt Laurits Lunov. Store Holder har før været beboet af Christen Andersen. Gårdene kan ikke tåle at svare af så meget hartkorn som før (osv. som før).

27. november.

Claus Herluf Pors Hvide til Ullerupgård irettelægger registrering 26/11 1677 af sal. Laust Andersens efterladte bo i Skovsted (ugift). Boet insolvent.

Claus Herluf Pors tiltaler Søren Jensen, foged på Momtoft for lejermålsbøder. Sagen opsat 14 dage.

Samme har ladet stævne Søren Poulsen i Skovsted og har ladet syne en karl, Niels Smed, på Ullerupgård. Han havde et hug eller skår i venstre hånd englangs hans tommelfingerled og han skyldte Søren Poulsen i Skovsted for, at han havde gjort skaden, da han Niels Smed søgte efter en soldat i Søren Poulsens stue.

Niels Mortensen, delefoged til Ørum, på Gabriel Berends vegne tiltaler en del folk i Skinnerup for resterende hedeleje.

Dom: De skal betale.

Hr. Niels Olufsen i Hillerslev tiltaler nogle mænd i Hillerslev sogn for resterende åbodskorn og tiende.

Dom: De skal betale.

297

Hillerslev Herreds Tingbog - 1677

4. december.

Ting holdt i Hillerslev formedelst regn.

Registrering og vurdering 30/11 i Tomas Pedersens bo i Vester Vandet efter hans hustru Maren Ovesdatters død. Boets formue overstiger gælden med 25 sldl. 8 sk. Børnene Maren Tomasdatter, Else Tomasdatter, Laurits Tomsen, Niels Tomsen, Christen Tomsen, Peder Tomsen og Ove Tomsen får til deling 121/2 sldl. 4 sk. De 7 børn er alle umyndige, hvorfor de skal blive i boet hos deres fader og stedmoder Else Christensdatter, til de bliver 18 år.

11. december.

Peder Christensen af Tømmerby på Hannæs på generalløjtnant Rifises vegne fremlægger Tingsvidne af Vester Hanherreds ting 24/3, hvorefter Margrete Christensdatter af Tømmerby skylder Niels Madsen i Mejlklit for barnefader til det foster, hun går med.

Christen Abildsen i Nors på Ove Juel og på Karen Lykke til Søgård deres vegne fremkalder synsmænd, der har synet nogle af deres ejendomme, bl.a. Karen Lykkes gårde: Jens Andersen i Øster Vandet, som har skattet af 5 td. htk., kan kun tåle at skatte af 2 td., Peder Sørensen i Skorupgaard i Vester Vandet sogn, har skyldt af 5 td. 6 skp. htk., kan kun tåle 2 td. htk., at skatte af, (osv.) på grund af sandflugt,

Knud? Pedersen, foged på Nørtorp, på sin husbonds hr. Niels Egidisøns vegne fører vidner på, at Christen Andersen i Bjerre i Vigsø sogn rømte 14 dage før mikkelsdag fra hans gård om natten efter at have solgt korn, heste og vogn, så husbonden har måttet betale nogle måneders skatter og er blevet eksekveret.

Christen Høj i Nors på sin husbonds vegne har ladet syne det øde værsted i Skinnerup, som Jens Bach sidst havde i fæste. Der stod nogle øde huse, som ikke kunne være mere værd end 9 sletmark.

Antho Dirichsen, foged på Kølbygård, på Niels Langes vegne tiltaler nogle af Kølbygårds tjenerne for restancer.

Dom: De skal betale.

Sandemændene og ransnævninger advares andre i deres sted at navngive. (Ikke mere i denne tingbog).

(Tingbog 1678 findes ikke).

298

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

Fol. 1 a Autorisation, dat. Bisgård 4. januar 1679 ved amtmandens fuldmægtig (Peder Marcussen?) i amtmandens fravær.

Herredsfoged: Jacob Ulf i Kløv.

Skriver: Christen Madsen Schonning i Hillerslev. Fol. 1 b.

Sandemænd:

..... Hillerslev Mikkelsen i (Hov?) Møller i Kåstrup Christen Christensen i Febbersted Bach i Hinding Peder Sørensen i Vilspill ss Koch i Skinderup Mads Mikkelsen i Toussøee Ransnævninger:

(Christen) Abild i Nors Anders Sørensen i Tvedsogn Tomas Nielsen i Skinderup Anders Christensen i Nørgård i Seels Christen Sørensen i Skovsted Anders Eriksen i Kortegård

Anders Sørensen i Østerild Scharis Jensen i Hjardemål . (Snapstirsdag, 7. januar).

Poul Andersen af Søgård i Nors på Niels Andersen Hyldgårds vegne har ladet syne Niels Hyldgårds søn, Christen Nielsen, som var druknet i Nors Sø i december 1678.

Borgmester Christian Mortensen, Thisted, lod læse konsumtionsforordningen. Claus Herluf Pors Hvide og Hans Axel Pors til Ullerupgård på egne og medarvingers vegne forbyder folk at bruge ulovlige veje og kørsel over Ullerupgårds mark samt at overstige hovdiget.

Peder Jørgensen i Hundal tiltaler Svend Vilsen i Sennels for 1 td. hestehavre til 31/2 mk., samt hans part af en rejse til Viborg med vidnesfolk imod Erik Nielsen i Skinnerup sidst forleden vårdag, da Peder Jørgensen kørte med sin vogn og sine heste, samt for Peder Jørgensens part i en soldaterkjole, som Svend Vilsen tog til sig i forvaring 1 sldl. 4 sk.

Dom: Han skal betale.

Claus Herluf Pors Hvide har ladet stævne Hans Axel Pors og sine søstre og irettelægger en obligation, udstedt af hans moder, Anne Arenfeld, til Laurits Jensen i Thisted 1678, 13/9, på 26 sldl., som Claus Herluf Pors havde indfriet,

299

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

samt en fortegnelse over, hvad han havde udgivet siden hans moder blev syg i København og døde. Han blev kaldt over til hende 1677, 23/6. Hendes lig blev ført hjem, og da var der ikke noget på gården til lys og til føde. Da var hans mormoder og søstre der. Der måtte købes madvarer til dem og folkene, og kornet stod uhøstet og ubjerget. Han måtte betale alt og sin moders begravelse m.m., ialt 560 rdl. 3 mk. 5 sk.

Dom: Claus Herluf Pors bør ved gode mænd gøres fornøjelse for hans udlæg og fordring i Ullerupgård og dens løsøre og jordegods.

Claus Herluf Pors Hvide på egne, sin broders, Hans Axel Pors's og sine søskendes vegne har ladet stævne Hans Axel Pors og hans søstre (! ! !) og irettelægger en kommissionsdom, udstedt af Tage Høg og Palle Dyre 10/12 1675, mellem Anne Arenfeld på den ene side og hendes børn på den anden, om at de skal have indvisning i Ullerupgård med gods for deres arvelodder.

Dom: Børnene skal ved gode mænd gøres fornøjelse for deres arv i Ullerupgård og godset.

14. januar.

Christen Høj i Nors på hr. Anders Nielsens vegne i Nors tiltaler Vill Christensen i Skårup, Anders Christensen og Niels Andersen Pind i Nors for skyldig korn. Dom: De skal betale.

Christen Abildsen i Nors på Ejler Jacobsens vegne tiltaler sal. Svenning Jensens enke i Østerild for restance.

Dom: Hun skal betale.

Hæderlige og vellærde mand Jørgen pallesen, forvalter på Råstrup, på Hans Axel Pors, sine egne, hr. Poul Jensen i Sjørring, sal. Mogens Viladsens arvinger, Peder Smed i Overgård i Vigsø, Karen Tomasdatter Galskytt i Kærup, Otte Ottesen i Kærup og Peder Henriksen i Bromølle deres vegne irettelægger en række obligationer og gældsbreve, udstedt af

Anne Arenfeld, ialt 9, deriblandt en til Hans Axel Pors på 600 rdl. med pant i Ullerupgård.

Dom: Kreditorerne skal ved gode mænd gøres fornøjelse ved indførsel i Ullerupgård, dens løsøre og jordegods.

21. januar.

Grandebrev for Kåstrup by.

Niels Langes foged på Kølbygård, Anthon Dirichsen, tiltaler nogle af Kølbygårds tjenerne for restancer.

Dom: De skal betale.

Anders Christensen Kåstrup i Thisted tiltaler nogle folk i Hillerslev for skyldige penge og korn.

Dom: De skal betale.

300

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

Søren Rasmussen af Vestergård i Østerild på sin principals vegne tiltaler Niels Andersen på Ballerum og Jens Pedersen i Gasbjerggård for restancer. Niels Andersen svarer, at han har betalt rostjeneste og andet.

Dom: De skal betale, hvad de ikke med kvitteringer kan bevise er betalt.
28. januar.

Otte Ottesen i Kærup på Gregers Poulsen, født på Hannæs, nu tjenende i Hillerslev præstegård, hans vegne har stævnet Christen Madsen, hans hustru Anne Christensdatter og søn Jens Christensen til syn, sigtelse, vidner og anden lovmål angående den uforskammede gerning, de har gjort, og fremkalder mænd, der har synet Gregers Poulsen og fandt tre sår, to på hans hænder bagpå, som så ud, som de var skåret med en kniv, og et i hans hoved, som også syntes at være skåret med kniv. Vidnerne fortæller, at de var i Christen Madsens stue i skolehuset, og da skændtes Christen Madsen med sin kone, Anne Christensdatter, og sønnen Jens Christensen sprang til og spurgte sin fader, om han ville slå hans moder, og så greb han sin fader i håret. Gregers Poulsen lagde sig imellem, men kom op at slås med konen og sønnen, og da fik han den skade. (4/2).

Peder Lauritsen i Langgård tiltaler Anne Jensdatter, sal. Christen Pedersens enke i Hjardemål for 5 sldl., som han udlagde for hende til soldaterløn.

Dom: Hun skal betale. 4. februar.

Christen Mortensen i Østerild får afkald fra Bertel Christensen i Østerild på hans hustru, Maren Christensdatter, Christen Mortensens steddatter, hendes vegne på arv efter hendes sal. fader, Christen Jensen, som boede og døde i KI ... på Hannæs, og efter hendes faster Mette Jensdatter, som boede og døde i Tou ... i Østerild sogn.

(28/1). Gregers Poulsen, tjenende i Hillerslev præstegård, på den ene side og Christen Madsens hustru og søn Jens Christensen af Hillerslev på den anden side, som begærede, at Gregers Poulsen ville tilgive dem deres uforskammede begæring, som de begik, da de med kniv skar ham til skamme. Gregers Poulsen sagde, at han ville gerne tilgive dem og hæve sagen.

Erik Nielsen i Skinnerup på sine husbonders Mogens Rosenkrantz og Alexander Grubbes vegne syne nogle gårdes og boligens jord, deriblandt Erik Nielsens. Synsmændene synes ikke, de kan skatte af så meget hartkorn, som de er ansat til osv.

12. februar.

Onsdag, næste dag efter Taksigelsens fest.

Jens Christensen i Kløv på Jens Sørensen i Neesgård hans vegne tiltaler Niels Bårdens enke Kirsten Christensdatter i Kåstrup og hendes søn Bård Nielsen for fem års skyld.

Dom: De skal betale.

301

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

Niels Mortensen i Lille Hillerslev tiltaler Christen Møller i Kåstrup og Anders Pedersen i Skovsted for lånt korn.

Dom: De skal betale. 18. februar.

Christen Christensen i Hunstrup på egne og medbrødrers og Hunstrup kirkeværgers vegne tiltaler folk i sognet for skyld og tiende til kirken.

Dom: De skal betale.

Christen Høj i Nors udsteder dette.

Jacob Ulf i Kløv på Jens Mogensen i Kongens Lyngby på Sjælland hans vegne har ladet stævne Christen Jensen Abildhave i Lønderup og forlanger, at han skal fremvise rigtigt skiftebrev for den arv, han under hånd og værgemål på gl. Christen Terkildsens og hustrus vegne, og at han skal gøre rigtighed for, hvad han har udlagt i kobberskat og andet på sin husbonds vegne. Christen Abildhaves søn Peder Christensen var mødt, og Jacob Ulf spurgte ham, om han eller hans fader ville fremdeles blive ved gl. Christen Terkildsens gård, hvortil han svarede, at det ville de ikke. Dertil blev han bedt om at lægge fra sig en stedsmålsseddel på samme gård, som de havde fået af Peder Tomsen i København på herredsfoged Jens Mogensens vegne. Han svarede, at han ikke var stævnet til at skaffe nogen seddel.

Sagen opsat 8 dage. 25. februar. Borgmester Christian Mortensen af Thisted fremstiller vidner på, at fire td. landgilde i Nors, som Peder Madsen Vestergård sidst påboede, og Christen Lauritsen tilforn havde påboet, har hr. Mikkelt i Tæbring og hans arvinger taget til brug og lejet det ud tid efter anden. Husene er til dels nedbrudt og ført bort. To mænd

vidner, at de har lejet jorden af hr. Mikkell og brugt den, og Jørgen Lykke har ikke anket noget derpå, eller nogen af hans.

Indstævnet er Jørgen Lykke, stævningsmændene talte med hans kusk Jeppe Jensen på Søgård. (20/5).

Christen Bertelsen i Skovsted på sin husbonds tjener Christen Abildhaves vegne i Lønderup irettelagde en kontrakt, som melder, at Laurits Nielsen i Vesløs på Slet på sin hustru, Maren Lauritsdatter den yngre, hendes vegne, Christen Terkildsen på sin hustru, Maren Lauritsdatter den ældre, hendes vegne og Peder Christensen Bojer i Tømmerby på sin hustru, Karen Lauritsdatter, hendes vegne giver Christen Jensen i Lønderup afkald og kvittering for deres fædrene og mødrene arv, som han havde under hænde. (Sagen fortsætter).

Peder Christensen Bojer i Tømmerby og Laurits Nielsen på Slet i Vesløs erklærer, at de var til stede, da ovennævnte kontrakt blev skrevet, og da takkede Christen Jensen Abildhave godt for hans hustrus arvelodder og kendte sig i alle måder at være fornøjet.

Indstævnet er Christen Terkildsen

302

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

Niels Mortensen udsteder denne dom:

Christen Høj i Nors tiltaler folk i Nors sogn, som resterer med kongens tiende og åbodskorn.

Dom: De skal betale. 4. marts.

Christen Andersen i Vesløs Odgård på sin principals tjener Anders Christensens vegne i Hunstrup tiltaler folk for skyldige penge, bl.a. for en bøsselås og en høle. Dom: De skal betale.

Christen Andersen i Vesløs Odgård på Holger Trolle til Rygård hans vegne har ladet syne to øde gårde, som tilhører Holger Trolle, nemlig Ballegård i Østerild, som skattede af 13 td. 6 skp., men kan ikke agtes for mere end 5 td. formedelst sandflugt, samt en øde gård i Sennels, som Dorte Torsdatter sidst påboede, som skattede af 13 td., men ikke kan agtes mere end 6 td., da den i lang tid har ligget øde, og ejendommen dertil er meget ringe.

Desuden var de på Christen Hansens bolig i Østerild, som har skattet af 1 td. men kun kan tåle at skatte af 1/2 td.

Christen Høj udsteder:

Jacob Ulf i Kløv på kongens og amtskiverens vegne fremkalder vidner om øde gårde i Hillerslev herred. De har før tilhørt forskellige godsejere.

Christen Høj i Nors på Claus Herluf Pors Hvides vegne tiltaler Jens Fogeds enke i Hov? for skyldig skat og landgilde.

Dom: Hun skal betale. 11. marts.

Niels Tang på Ballerum på Tveds kirkes vegne tiltaler folk for skyld til kirken. Dom: De skal betale.

Niels Mortensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum har ladet stævne Erik Nielsen i Skinnerup og hans medinteresserede i anledning af en sag om en karl, Christen Mikkelsen, Maren Hansdatters søn i Nors, som var flygtet til Harsyssel, da det blev bekendt, at der skulle foretages udskrivning af soldater. Noget efter vendte han tilbage, men da han ikke var mødt for at kaste lod om, hvem der skulle være soldat for et Ørum-lægd, blev han udskrevet, og lægds mændene fra dette lægd i Skjoldborg og Torsted, søgte så efter ham. Han var imidlertid nået til Skinnerup, hvor han havde tjent hos Maren Eriksdatter en kort tid, og søgte ind i hendes gård for at blive der om natten. Maren Eriksdatters søn Erik Nielsen, der boede i en anden gård, skulle sammen med sine lægds mænd også skaffe en soldat, og de tog Christen Mikkelsen og spærrede ham inde, til de fik skaffet mundering. Derefter førte de ham på en vogn ad Ålborg til, men ved Bromølle blev de standset af en flok ryttere, der drog deres kårder. Det var lægds mændene fra Skjoldborg og Torsted, der nu forlangte at få soldaten udleveret. Det kom til kamp, og imens kom Christen

303

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

Mikkelsen fri og løb over eller gennem åen til Ørumfolkene, der red bort med ham. Der blev siden ført sager ved Hundborg og Hillerslev herredsting, først anlagt af Erik Nielsen, der forlangte erstatning for sår, skade og udgifter.

(Et sammendrag af den vidtløftige sag er givet i Historisk årbog for Thisted amt 1938 under titlen »Et Slag ved Bromølle«, hvortil der henvises).

Her er sagen opsat 1 måned. (29/4).

Niels Jensen Østergård i Vorring på Karen Høg til Hestrupgård hendes vegne tiltaler hendes tjenere i herredet for restancer.

Dom: De skal betale. Onsdag, 26. marts. Dagen efter Mariæ Bebudelsesdag. Intet at bestille. Ikke heller kunne fås otte mand.

1. april.

Peder Borup i Tved på Hjardemål kirkes vegne tiltaler folk for rest til kirken. Dom: De skal betale.

Claus Herluf Pors Hvide til Ullerupgård har ladet syne Ullerupgård. Alle husene nævnt. Manglerne specificeret.

Samme har ladet foretage registrering og vurdering i den gård i Hov, som Jens Pedersen iboede og fradøde, fordi Claus Pors har udlagt en stor sum penge til skatter. Kun kvæget, heste og korn vurderet.

Claus Pors ville lade det blive i boet. Han spurgte enken, Anne Tomasdatter, om hvor en ko, der havde været i boet længe efter hendes mands død, var blevet af. Hun svarede, at hun havde solgt den til Anne Sørensdatter på Hoxørod, og den blev ført hjem til Odde. Hun blev spurgt, om hun kunne eller ville blive ved boet. Hun svarede nej.

8. april. Intet. 15. april. Intet. 29. april.

Søren Jørgensen på amtskriver Jens Hansens vegne fremlægger en landstingsstævning mod alle, der mener at eje noget af det øde gods i herredet, som ingen husbond har svaret skatter af, men som har tilhørt forskellige nævnte godsejere. Ingen af de tidligere ejere er mødt. (Alle gårde og tidligere ejere nævnt).

Dom: De øde gårde skal tilhøre kronen.

Dr. Laurits Foss's fuldmægtig, rådstueskriver Jens Lauritsen i Thisted fremlagde en skriftlig stævning fra herredsfogeden til Anne Arenfelds arvinger

304

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

til Ullerupgård angående en obligation, udstedt af hende 1671 28/1 til Margrete, sal, dr. Mourits Kønings på 472 rdl., som ikke efter opsigelse er indfriet, hvorfor Laurits Foss begærer indførsel ved gode mænd i pantet. Derfor indstævnes Claus Herluf Pors.

Obligationen indført. Der er pant i Momtoft, og to bolssteder. Brusgård og Hald. Claus Herluf Pors protesterer og mener, at hans moder ikke havde ret til at råde over gård og gods, før det var skiftet efter hendes mand, og kommissærernes dom angående børnenes fædrene arv faldt først fire år, efter at obligationen var udstedt. Desuden var hun som enke ikke myndig til at udstede noget sådant dokument!! (Obligationen var medunderskrevet af hendes broder, Otto Arenfeld til Knivholt).

Dom: Dr. Laurits Foss bør efter sin fordring have indvisning i det pantsatte. Simon Pedersen i Nors på hr. Anders Nielsens vegne i Nors har ladet syne græsningen til den øde gård, som Anders Christensen og Jep Nielsen sidst påboede.

(11/3). Niels Mortensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, har ladet stævne Erik Nielsen i Skinnerup og fremlægger dokumenter angående karlen Christen Mikkelsen, der var udskrevet til soldat og om »slaget ved Bromølle« (se tidligere). Sagen havde været for landstinget (fol. 25 b). Sagen opsat 6 uger.

6. maj.

Amtskriver Jens Hansens fuldmægtig har ladet syne græsningen til nogle øde gårde i Kjelstrup.

Søren Jensen Cappel i Rær på egne og Mette Skyttes vegne har ladet syne en øde gård i Rær, som Christen Christensen iboede. Dens græsning kunne ikke i år tåle højere end 5 sletrak. (at svare af).

13. maj.

Oluf Bådsgård i Hansted har ladet syne Mads Bådsgårds øde gård, som ligger til Ørum. Det meste af tømmeret i laden var stjålet og resten råddent og fordærvet.

Tomas Nielsen i Skinnerup på Skinnerup kirkes vegne tiltaler folk for resterende tiende til kirken.

Dom: De skal betale.

Samme har ladet stævne Mikkell Nielsen i Skinnerup og tiltaler ham efter en obligation, hvorefter han skylder Maren Nielsdatter i Skinnerup 4 sldl., som han havde lånt af hendes sal. mand. Dateret 9/5 1665. Læst i sal. Jens Pedersens bo 1666.

Dom: Han skal betale.

305

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

Mads Mikkelsen og Eske Christensen i Toussø på Østerild kirkes vegne tiltaler folk for tiende og anden skyld til kirken. Kontrakten mellem dem og Peder Andersen om Østerild kirketiende og de andre sagen vedrørende dokumenter gentaget.

Dom: De skyldige skal betale. (27/5). 20. maj.

(25/2). Niels Mortensen i Lille Hillerslev i dag i herredsfogedens sted.

Christen Christensen Abild på hr. Mikkels arvinger i Tæbring deres vegne har ladet syne Øster Vestergård (i Nors), som Christen (=Peder?) Madsen påboede, og en gård som ibm. Christen Laustsen påboede Peder Madsens ejendom har før skattet af 121/2 td., kan ikke tåle højere, om nogen vil den antage, end 6 td. Christen Laustsens ejendom har skattet af 4 td., kan ikke tåle højere end 1 1/2 td.

27. maj.

Bertel Christensen i Sønderby i Tved sogn har ladet syne et gammelt stykke råddent og på fald stående ladehus, hvis ejendom nu er øde, og som Poul Pedersen sidst i fæste havde. Tømmeret kunne kun vurderes til 2 sletdaler. Mikkell Nielsen i Neergaard har nu i tre tingdage ladet lyse efter Maren Jensdatter, Øsløs, som rømte fra sin tjeneste hos ham, og forbyder enhver at huse eller hæle hende.

Niels Mortensen, delefoged til Ørum, har på Fårtoft mænds vegne ladet syne græsningen til den halve øde gård i Malle, som Søren Madsen før påboede. (Sagen fortsætter).

Peder Andersen i Vandtrang har ladet syne Sta . . . Madsens øde halvegårds græsning i Malle.

Anders Nielsen i Malle på egne og medbrødres vegne har ladet syne græsningen til Niels Pedersens øde gård i Malle.

Christen Ibsen Hårboe i Hillerslev har ladet syne græsningen til Peder Pedersen ved Led hans øde gård og på Kirsten Christensdatters øde gård.

Jens Christensen i Kløv på Jens Sørensen på Neesgård hans vegne har ladet syne Niels Bårdsens øde gård i Kåstrup og dens brøstfældighed. Der nævnes ralingshus, et ladehus sønden i gården, en stald ved østenden af samme lade, et ladehus vesten i gården, som er fæstet i den søndre lade, og et hus østen i gården. Noget indbo også takseret.

306

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

3. juni.

Ting holdt i Hillerslev formedelst storm.

Niels Mortensen, delefoged til Ørum, har ladet taksere græsningen til Christen Pedersen øde gård i Hillerslev.

(13/5) Mads Mikkelsen og Eske Christensen i Touse i Østerild sogn fremlægger på kirkens vegne en dom af 13. maj sidst. mellem dem og Anders Christensen i Hoxør. De havde da fremlagt deres kontrakt med Peder Andersen om Østerild kirketiende, hvilken kontrakt melder, at Peder Andersen havde overlevet kgl. Maj.s konfirmation og landsdommernes dom. De lyste da efter disse dokumenter, at den som havde dem, ville give det til kende. Anders Christensen svarede da, at han ville fremkomme med dokumenterne. Tredje ting blev udstedt over Anders Christensen, fordi han ikke var kommet med dokumenterne efter sit løfte. Han blev i dag påråbt, men er ikke mødt til genmæle. (17/6).

Niels Laustsen i Vesløs, skriver til Vester Hanherreds ting på Laust Christensen Hoxørs vegne i Arup har ladet stævne Enevold Sørensen i Rærgård, Laust Jørgensen i Brund, Peder Jørgensen i Hundal, Jens Jørgensen i Lønderup og Anne Jørgensdatter i Hoxør angående Johanne Laursdatter, som før boede i Vestergård i Østerild, men som nu for hendes store alderdoms og svagheds skyld har haft ophold hos Laust Christensen Hoxør i Arup. Han mener, at fornævnte hendes børn og svoger bør erstatte ham hans udgifter og derefter tage hende til sig hendes livstid. Jens Jørgensen i Brund svarede, at han gerne ville betale sin del, Peder Jørgensen i Hundal svarede, at han gerne ville tage sin moder til sig, Laust Laustsen i Hoxør svarede på sin moders, Anne Jørgensdatters vegne, at hans mormoder havde været hos hans moder i 21/2 år og fik sit ophold. Han blev spurgt, om han kunne nægte, at Laust Hoxør havde skaffet noget til hans mormoders ophold, hvortil han svarede på sin moders vegne, at han ville betale Laust Hoxør i Arup for så meget, han havde forstrakt hendes mormoder med, mens hun var ved hans moder. Han havde nu fæstet sin moders gård og mente så, han burde være fri for videre tiltale.

Sagen opsat 4 uger, og imidlertid skal 4 uvildige dannemænd sige, hvad enhver pro quota skal betale.

17. juni.

Henrik Jørgensen, rådmand af Viborg, har ladet stævne sognemændene i Hjardemål, Tveds, Nors og Skinnerup sogne og fremlægger Jørgen Lykkes brev om, at Henrik Jørgensen må have Søgård til brugelighed efter pantebrevets lydelse, nemlig hovedgård, gods og fire sognes kongekorntiender. Henrik Jørgensen, der stadig har boet i Viborg, havde derefter forpagtet Søgård og de fire tiender til Karen Lykke til Vejerslevgård, men hun beretter nu, at hun ikke kan bekomme tienderne i rette tid, hvorfor det nu forbydes sognemændene at indføre deres korn, før der er tiendet, og forbyder dem at yde tiende eller skyld til andre end Karen Lykke. (Sagen fortsætter).

307

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

Christen Mortensen, borgmester i Thisted, har ladet stævne Karen Lykke eller hvem Søgård tilhører, og sognemændene i de ovennævnte fire sogne til forbud. Han lod læse et forbud mod, at de leverede tiende og afgifter, (dog undtagen skatterne, som skulle leveres på Ørum) til andre end ham, indtil højesteretsdommen var faldet. (8/7).

Niels Visiterer af Thisted på kgl. Maj.s og egne vegne fører vidner på, at Oluf Bådsgård i Hansted havde givet ham en ørefigen i Christen Jensen Fiskers stue ibd.

Niels Mortensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, tilbyder frøgæld til folk, der har sået i Ørum tjeneres jord og forbyder dem at føre afgrøden bort.

(27/5). Mads Mikkelsen og Eske Christensen i Toussøe har ladet stævne Jens Nielsen Smed i Søndergård og Anders Christensen i Hoxør i Østerild sogn og æskede de dokumenter angående Østerild kirketiende. Anders Christensen og Jens Nielsen mødte og deponerede dokumenterne i retten, hvor de skal forblive til i dag 4 uger, til hvilken tid sagen er opsat. (22/7).

Claus Herluf Pors har ladet syne græsningen til nogle øde gårde.

Rolff Knudsen i Vigsø på Sivert Brockenhuus's vegne har ladet stævne den gode mands myndlinges tjenerer til at vidne. De vidner, at de ikke har kunnet betale skyld eller rettighed 1677, 78 eller 79. (22/7).

Onsdag, 25. juni.

Dagen efter Stephanss Baptistædag.

Søren Jensen af Kølbygård forbyder anden gang alle og enhver at have nogen brugelighed på Kølbygårds tilliggende ejendom.

Christen Høj i Nors har ladet stævne Niels Terkelsen i Vorring og spørger vidner, om de ikke hørte på Nors kirkegård anden pinsedag, at (der blev spurgt) om de ville betale den dom angående det øde, og at Niels Terkelsen da sagde, at han ikke var til stede, da dommen gik beskrevet. Hvortil blev svaret, at det skulle han bevise.

Unge Christen Christensen i Nors forbyder Nors sognemænd at indføre deres korn, før der er tiendet.

Jens Christensen i Søborg, tjener til Torp, Christen Tøgersen i Kjelstrup og Poul Christensen ibd. opsiger deres gårde.

Peder Sørensen i Rær på hr. Laurits Kochs vegne ibd. har ladet stævne grå Anders Jensen i Sønderklit. Anders Jensen har fæstet Vldom (Vullum) i Hjardemål sogn af

sal. hr. Hans Tancke i Åby, men har siden opladet fæstet til hr. Laurits Koch i Rær på betingelse af husbondens godkendelse. Hr. Laurits har ikke for »sine årsagers skyld« kunnet få fæstebrev fra husbonden, og han

308

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

kræver nu, at Anders Jensen skal betale de 12 sldl. tilbage, som hr. Laurits Koch gav ham i opladelsespenge. Opsat 8 dage.

Jørgen Mortensen i Vesterfalde begærede efterskrevne kommission(sforretning). Claus Herluf Pors begærede, at han måtte få tingsvidne derpå. Kommissionen, Jens Pedersen Munk til Hunstrup og Claus Harbo til Frebjerg (= Fredbjerggård, Farsø sogn, Ålborg amt) gør vitterligt, at dem er tilhændekommet en dom, afsagt af landsdommerne Jens Rodsteen til Lengsholm og Villem Lange til Asmild Kloster, assessor i Højesteret, sammen med Mourits Bruns, landstingshører og borgmestrene i Viborg, angående to obligationer, udstedt af sal. Anne Arenfeld til Ullerupgård. De tilhører nu sal. Hans Rasmussens arvinger i Ålborg, som søger Claus Herluf Pors for betalingen og ønsker udlæg for ialt 403 sldl. i hans gods og løsøre.

Claus Herluf Pors erklærer, at Tage Lassen og Jens Hansen (amtskriver) har gjort arrest i alt, hvad der findes på gården, for resterende eksekutionspenge, og at resten af godset er pantsat undtagen et par gårde, som han tilbyder. Tilbudet afslås, da disse gårde er øde.' De mænd, der skulle gøre udlæg, kunne ikke anwise noget upantsat eller uforhæftet gods, og Ullerupgård tilhører ikke alene Claus Herluf Pors, som er sagsøgt, men også hans medarvinger. De har da gjort udlæg i al Claus Herluf Pors's middel og formue, så vidt han enten ved køb, arv, gave, pant eller indførsel er berettiget samt i hans del af Ullerupgårds takst, bygning, sæd og afgrøde og gods på Peder Hofmans stedbørns (Hans Rasmussens børns) vegne, indtil pengene bliver betalt. (Sagen fortsætter).

1. juli.

Christen Bertelsen udsteder dette:

Jacob Ulf tilbyder den kommission(sforretning), som Claus Herluf Pors lod arrestere og begærede tingsvidne om, til Jørgen Mortensen på Hans Rasmussen(s børns) vegne.

Claus Herluf Pors protesterede og krævede, at kommissionen skulle blive i retten, da han mente sig at ville få konfiskeret, og forbød at udlevere den. (8/7). Jacob Ulf i Kløv på Søren Jensen til Kølbygård hans vegne lader igen forbyde nogen at have brugelighed i Kølbygårds endels mark, eng, kær eller hede, tørvegrøft, lyngslet, fiskeri m.m.

Salmand Andersen i Bjerregård i Vester Vandet på egne, hr. Christen Pedersen i Agerholm og Mikkel Langballe på Nebel deres vegne har ladet syne Bjerregårds mark, på Arbjerg et værsted, kaldet Arbjerg dets mark, og Strubbersig Mark. De kan ikke svare af så meget som før, angivelig på grund af sandflugt.

8. juli.

(17/6). Borgmester Christen Mortensen af Thisted har ladet stævne, hvem Søgård ejer, for Søgårds port og Skinnerup, Nors, Tved og Hjardemål sognemænd. Sognemændene vidner, at de ikke har hørt om eller kendte til, at

309

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

nogen har fået indførsel i åbodskorn eller tiender, før Jørgen Kås til Faddersbøl og Vil Orning til Eget gjorde borgmesteren indførsel deri, og de ved aldeles intet af Henrik Jørgensen i Viborg at sige. Borgmesteren har derefter givet dem lov til at føre deres korn ind, blot de betaler skatterne på Ørum, indtil Højesteret underkender hans indførsel.

Borgmesteren lover at holde sognemændene skadesløse.

Peder Sørensen i Rær på egne og Oluf Bådsgårds vegne har ladet stævne Jørgen Lykke eller hvem Søgård ejer, og fremlægger et skriftligt vidne fra Poul Nielsen i Lille Døvhul om at han aldrig har taget husbondhold hos nogen, siden han kom fra Søgård, end hos hr. Hans Nielsen i Rær, som fik Lille Døvhul som brugeligt pant, og derefter har han kun svaret til Oluf Bådsgård, som fik stedet udlagt i sin gælds betaling. Jomfru Karen Lykke har nogle gange bedt ham, at dersom Oluf Bådsgård ville give hende og hendes broder nogle flere penge, skulle han få nyt pantebrev på Døvhul. Poul Nielsen er til stede i retten og erklærer, at ingen har gjort indførsel på Døvhul ved ridemænd i nogen måde.

Anders Christensen i Hunstrup, Jens Christensen i Søborg og Christen Tøgersen i Kjelstrup opsiger 3. gang deres gårde. (29/7).

Niels Mortensen, delefoged til Ørum tilbyder frøgæld til alle, der har sået i Ørum tjeneres jord, og forbyder dem at føre noget bort derfra.

Christen Eriksen i Hillerslev på kongens, kirkens og præstens vegne tiltaler nogle af Hillerslev sognemænd, der resterer med tiende.

Dom: De skal betale. (Sagen fortsætter).

Christen Eriksen af Hillerslev forbyder folk at føre deres korn af agrene, før der er tiendet.

(1/7). Jacob Ulf tilbyder den kommission, Peder Hofmans fuldmægtig har ladet forkynde. Han tog den til sig og vil holde skriveren uden skade. (22/7).

15. juli.

Christen Skriver på amtsskriverens vegne tiltaler Anders Christensen i Krog i Vigsø for restance til hans husbond Jens Hansen, amtskriver.

Dom: Han skal betale.

Christen Tøgersen og Poul Christensen, begge i Thisted, opsiger en gård i Kjelstrup, som Anne . . datter sidst påboede, og som de har fæstet af Mogens Kruse, forrige amtmand.

Jens Christensen i Søborg i Vigsø sogn, tjener til Nørtoorp, opsiger 4. gang sin gård. Indstævnet er Niels Ægidiisen og hvem der ejer Nørtoorp.

310

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

Anders Christensen i Østerild på Østerild kirkes vegne tiltaler Laust Smed i Østerild, Jens Christensen i Vesterby og Mads Andersen på havre for restance til kirken.

Dom: Deskal betale.

Mikkel Mikkelsen Langballe, sitshafvig på Nebel, forbyder alle at komme på Nebel mark med at gøre nye veje eller at have nogen brugelighed med drift eller grøft på Nebels endels grund, og at fiske i søen, så vidt Nebel grund strækker sig, at slå klittag på Nebel mark, Vester Vandet og Agerholm mark, og at komme i Vester Vandet mark med grøft og brug, uden hvem der har det i minde. Han gav last og klage på dem, som har slået klittag i Nebel og Vester Vandet klit, Nebel og andre ejendomme til stor skade og begærer, at herredsfogeden vil tage nogle mænd med sig for at syne klitten.

Christen Bertelsen i Skovsted, delefoged til Vestervig har ladet syne nogle gårde og boliger i Hansted, Ræhr, Nors, Tveds og Hillerslev sogne, som er meget forskyldt og ikke synes at kunne skatte af så meget, som de er ansat til. (Specificeret). (Sagen fortsætter).

Samme synsmænd har synet ejendommen i Skinnerup med samme resultat. (Sagen fortsætter).

Samme synsmænd har synet ejendomme i Hillerslev sogn, som er meget ringe og forskyldt osv. (Sagen fortsætter).

Samme synsmænd har været på to ejendomme i Hansted osv. 22. juli.

(8/7). Jep Christensen Reff, dr. Laurits Foss's tjener irettelægger en skriftlig begæring fra Jørgen Mortensen, tingskriver, på Peder Hofmans vegne om, at Jep Reff måtte bekomme den indførsel i Claus Herluf Pors's

gods og ejendom, som Jacob Ulf havde modtaget af Jørgen Mortensen. Den blev leveret ham.

Jacob Ulf forbød 2. gang hugning af klittag og anden brugelighed i klitten. (17/6). Sivert Brockenhuus's myndlinges tjenere bekender, at de ikke har kunnet betale afgifter 1677 og 1678, og at Sivert Brockenhuus har betalt skatter, også af en gård i Hedegård, som Tue Jensen fradøde, og som Peder Jensen Baun siden en kort tid beboede og rømte fra.

Søren Christensen i Sennels på hr. Anders pallesens vegne har ladet syne 2 små agre, nemlig en lille ager i Hov og 1/2 ager i Malle, syntes at være tilsammen 8 travet rug.

(17/6). Jens Nielsen Smed i Østerild på egne og Anders Christensens vegne i Hovsør fremkalder vidner om, at de for fem uger siden var til Niels Bertelsens i Store Hillerslev. Da kom og var Eske Christensen i Toussø og Mads Mikkelsen

311

Hillerslev Herreds Tingbog - 1679

ibd. derinde og ikke en men flere gange begærede af dem, at de ville være med at forlige dem med Jens Nielsen og Anders Christensen, eftersom der var nogen tvistighed mellem dem om Østerild kirketiende. De blev da forligt, sådan at de skulle alle være lige gode om tienden, og den tredjepart rest, som Jens Smed og Anders Christensen var i forfølgning for af Eske Christensen og Mads Mikkelsen, betalte de med rede penge, hvorefter alt, hvad der før er gået i sagen, er kasseret.

29. juli.

Karen Lykke til Vejerslevgår er blevet stævnet på Søgård af Peder Pedersen, (forvalter over Ørum) for resterende tiendeafgifter, men sognemændene i Skinnerup, Nors, Tveds og Hjardemål sogne har ikke betalt til hende, hvorfor hun mener, at de bør erstatte hende al skade, der kan følge af deres nachlässighed.

Desuden forbyder hun dem at føre korn af deres agre, før der er tiendet. (5/8). Efter lensherrens skriftlige befaling udsteder unge Christen Abildsen dette dokument.

(8/7). Store Poul Enevoldsen i Aggerholm på Anders Christensens vegne i Hunstrup har ladet stævne Søren Jensen til Kølbygård til vidnespår.

Søren Jensen mødte og mente, at ingen kald eller varsel bør udstede, før Jacob Ulf, som sagen også angår, er stævnet, og at ingen vidner må føres, nu som før, før skriftlig stævning er fremlagt.

Christen Christensen Abild fremlagde forordningen, hvorefter enhver kunne opsiges sin gård uden modsigelse tre tingdage efter St. Hansdag, og sagde, at det aldrig havde været brugeligt her til tinge at give skriftlig stævning til gårdens opsigelse, og Søren Jensen havde ikke fremlagt nogen ny forordning, hvorefter denne regel var afskaffet.

Dom: Anders Christensen kan føre sine vidner. (Sagen fortsætter).

Store Poul Enevoldsen i Aggerholm på Anders Christensens vegne i Hunstrup fremlægger et indlæg fra Anders Christensen til opsigelse, som lyder på, at han nu til tre ting har opsagt sin gård og nu opsiger den til 4. ting, eftersom han er en fattig, skrøbelig og aldrende mand og må gøre det af nødvendighed.

Så fremlagde han en tilståelse fra de otte tinghørere den 15. juli, hvori de vidner, at Anders Christensen opsagde sin gård. Da var Søren Jensen til stede til vedermålsting og nægtede Anders Christensen at få hans opsigelse beskrevet.

Unge Christen Christensen udsteder denne dom:

Jacob Ulf i Kløv på sin principals vegne tiltaler nogle folk i Lønderup for restancer.

Dom: De skal betale.

312

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

5. august.

Peder Pedersen, forvalter på Ørum, tiltaler nogle af Ørum bønder i Hillerslev herred for restancer efter en opskrift, som for vidtløftighed ikke kunne indføres i tingsvidnet. Tingsvidne. (Sagen fortsætter).

Peder Pedersen begærer dom. efter den gennemdragne og forseglede liste.
Dom: De skal betale.

Christen Andersen i Vesløs Odgård på Anders Nielsens vegne i Hjardemål har ladet stævne Christen Andersen under Bach i Hjardemål med sin hustru Dorte Andersdatter og irettelægger et gælds brev fra sal. Christoffer Andersen, som boede i Spanggård, og er Christen Andersens hustrus broder, dateret 29/1 1666. Dom: Christen Andersen skal betale til Anders Nielsen de skyldige 18 sldl. (29/7). Striden mellem Karen Lykke og borgmester Christian Mortensen af Thisted om tienden i 4 sogne fortsætter.

Dom: Forlovningsmænd skal betale til Karen Lykke og søge resten hos de skyldige.

Jens Kåstrup i Brund, Niels Bertelsen i Lille Hillerslev, Laust Jørgensen i Brund og Torsten Terkelsens søn Søren Torstensen på hans vegne, forlovningsmænd for kongetienden i Hillerslev, som tiltaler Kjelstrup Rodes mænd og mænd af Skovsted rode for restancer.

De skal betale. 12. august.

Peder Marcussen på kongens og amtmandens vegne fører vidner mod folk, der har slået klittag eller har klittag i eller på husene, bl.a. i Nors sogn.

Laust Jørgensen i Brund fører vidner på, at han har betalt til Rasmus Rafn på Sennels kirkes part af hjælp til Skovsted rode for 4 td. korn. Anparten udgør 22 sk. for 3 skp. byg.

Claus Herluf Pors irettelægger en skriftlig vurderingsforretning over Ullerupgårds brøstfældighed, løsøre og avl, som er vurderet til 275 sldl. 2 mk. 12 sk.

19. august. Intet. 26. august. Christen Skriver har ladet syne noget korn på en gård i Rær, som er øde, og som Christen Christensen før boede på. Noget rug er skoldet af solen. Noget er slidt af sand, og noget opædt af fæmon.

Christen Bertelsen i Skovsted, delefoged til Vestervig, tiltaler nogle af godsets bønder for restancer efter udførlig specifikation.

313

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

Peder Sørensen i Rær påberåber sig sit fæstebrev på Mikkel Jørgensens gård, som ham er forundt for skatterne.

Opsat 14 dage. 2. september. Peder Torsen i Sønder Knudgård på sin søster Anne Andersdatter sal. Christen Andersens enke, som boede i den bolig vester Sennels med sin søster, Maren Christensdatter og Moust Pedersens hustru Maren Christensdatter på arv efter deres forældre Christen Andersen og Else Olufsdatter, som begge boede og døde i den bolig ved Sennels kirke.

Karen Lykke og Henrik Jørgensen af Viborg tiltaler folk, som uden deres tilladelse har høstet og ført deres korn hjem og fører vidner. (Sagen fortsætter). Samme sag Karen Lykke har tilbudt nogle af bønderne, at de kunne få deres korn talt, mens de kørte det hjem, men bønderne sagde nej, de ville ikke have kornet talt. (23/9).

Peder Marcussen på amtmandens vegne fremkalder folk fra Klitmøller, som lover, at de ikke mere vil slå klittag.

Christen Bertelsen i Skovsted, delefoged til Vestervig, tiltaler bønder for restancer.

Dom: De skal betale. Peder Sørensen i Rær, som beråber sig på, at der aldrig er betalt arbejdspenge, skriverskæppe eller spindepenge af hans gård, henvises til at forhandle med sin husbond derom.

Peder Marcussen får 3. ting til Nors sognemænd for klittag. 16. september.

Søren Jørgensen på amtskriver Jens Hansens vegne tiltaler folk i Rær, Hansted og Vigsø for resterende kongetiende.

Dom: De skal betale.

Christen Christensen den unge i Nors på Hr. Niels Olufsens og Christian Skyttes vegne (præst og degn i Hillerslev) tiltaler Anders Sørensen, forpagter på Søgård, for kopulationspenge 4 rdl. og Niels Bårdsens enke Kirsten Christensdatter for skyldig tiende.

Dom: De skal betale.

Jens Lauritsen, byskriver i Thisted på Dr. Laurits Fos's vegne fremlægger kommissionsforretning angående Momtoft, hvorefter dr. Laurits Foss får indførsel over Jens Smed på Hald og Christian Podemester på Brusgård. De over, at de fremtidig vil svare dr. Laurits Foss.

Claus Herluf Pors tiltaler bønder, bl.a. Jens Smed på Hald for restancer for

314

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

flere år. Hertil at svare mødte dr. Laurits Foss's fuldmægtig og formente, at en bonde burde søges årlig for restancer.

Dom: De skal betale, hvad de ikke kan bevise er betalt. Dersom den huskvinde, den gode mand tiltaler; kan søges med rette, bør hun også betale.

23. september.

Christen Abildsen i Nors har ladet stævne Peder Nielsen Dige i Hinding og Niels Christensen ibd. Han æsker deres hjemmelsbrev på den bolig i Nors, som Ejler Jacobsen har herligheden af, men Thisted skole har bygskylden.

Peder Nielsen Dige svarede, at de havde forpagtet boligen af sal. hr . Oluf i Thisted. Christen Abildsen æskede forpagtningsbrev. De svarede, at de ikke havde den med sig i dag.

(2/9). Striden mellem Karen Lykke og Henrik Jørgensen på den ene side og borgmester Christian Mortensen af Thisted på den anden, fortsætter, om tienden af 4 sogne.

Begge parter har fået indførsel i tienderne og fremlægger en mængde dokumenter. Sagen fylder 22 sider, men ender med, at sagen henvises til landsdommerne.

7. oktober.

Claus Herluf Pors lader fordele Mikkell Christensen Kniff, som er borttrømt fra Ullerupgård. Han er født i Sennels.

Søren Olufsen, født i Tved i Hjørdemål sogn får afkald fra Poul Olufsen, hans broder på egne og søstres Anne og Else Olufsdatters vegne for arv efter deres forældre Oluf Sørensen og Maren Mikkelsdatter, som boede og døde i Tved.

Hr. Christen Pedersen i Aggerholm på Peder Christensens Tøftings vegne fører vidner på, at så længe, de kan mindes, har de, der har boet i Øster Tøfting, mand og kvinde, haft øverste stolestæder i Øster Vandet kirke. Vidnerne syntes, at samme stol kunne tage 7 store, føre kvindfolk. Laurits Hollænder i Tøfting har vist Peder Christensens kone ud af stolen og sagt, at der var ikke plads. Det havde han gjort flere gange, også da hr. Christen bad ham om at give plads til Peder Christensens kone. Laust Hollænder tilbød nu Peder Christensen, at han kunne overtage den part af gården, som han efter kontrakt havde opladt til Laurits Hollænder mod at betale tilbage, hvad der var ydet ham og almindelig afståelsessum. Peder Tøfting svarede, at husbonden rådede for, hvem han ville unde den.

Peder Andersen Bagge ved Klitmøller fremlægger nogle obligationer, udstedt af 1) Niels Andersen Hylgård i Nors 1660, 2) unge Christen Christensen i Nors 1665, 3) Christen Lauritsen i Ørgård 1668, 4) Jens Nielsen i Nors 1669. Desuden kræver han andre for skyldige penge.

Dom: De skal betale.

315

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

Poul Olufsen (Dragsbæk), Peder Andersen Bagge og Anders Frost ved Klitmøller og Søren Jensen ved Kåstrup kirke på egne og Jesper Christensens vegne har ladet stævne Christen Knudsen i Vorringgård og hans kone Dorte Nielsdatter forgæld, som Søren Christensen i Vorringgård var dem skyldig. Christen Knudsen lader læse et indlæg fra borgmester Morten Tomsen i Thisted, som hævder, at i sal. Søren Christensens bo blev der ikke midler til at udlægge til andre kreditorer end husbonden. Christen Knudsen begærede opsættelse og ville så fremvise skiftebrevet.

Opsat 14 dage. (21/10). (Sagen fortsætter). 14. oktober. Intet.

21. oktober.

Borgmester Morten Tomsen tiltaler Christen Knudsen i Vorringgård for skyldig landgilde og stedsmål til Rasmus Andersen på Vindinggård samt for forstrakt korn, og amtskriver Jens Hansen tiltaler ham for skatter. Intet må udlægges til kreditorer, før disse krav er tilfredsstillet.

Dom: Han skal betale.

Borgmester Christian Mortensen Lelius på Peder Andersen Bagges vegne har ladet stævne Christen Mikkelsens Christen i Nedre Hinding og fremlægger et skøde fra Jørgen Lykke til Søgård til Peder Andersen Bagge på Christen Mikkelsens Christens gård i Hinding, dat. Søgård 16/12 1671, og fremlægger kvitteringer for kobberskat, rostjenestepenge m.m.

Christen Christensen (= Christen Mikkelsens Christen) lover, at han herefter vil svare til Peder Andersen Bagge.

Søren Christensen i Sennels på hr. Anders pallesens vegne tiltaler folk i Sennels sogn for skyldig tiende.

Dom: De skal betale.

Borgmester Morten Tomsen af Thisted på Rasm . . . (ikke mere).

Søren Jensen ved Kåstrup kirke på egne og Peder Bagges og Poul Olufsens ved Klitmøller og Jesper Christensens i Hindings vegne med en opsættelse af 7/10 tiltaler Christen Knudsen i Vorringgård for hans formands, Søren Christensens gæld.

Borgmester Morten Tomsen irettelægger skiftebrevet efter sal. Søren Christensen 1678, 24/9, rette 30. dag (afskrevet). Der blev ikke noget til overs, hverken til arvingerne eller andre kreditorer end husbonden og myndighederne. Arvingerne var Jens Bonch i Tveds sogn og Jens Nielsen i Lille Døfhall og Boell Christensdatter ibd. Gården har Rasmus Andersen stedt og fæstet til Christen Knudsen, født i Fårtoft. Søren Christensens hustru er Dorte Nielsdatter.

Dom: Kreditorerne må søge betaling hos arvingerne, da arv og gæld ikke er lovlig vedersagt.

316

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

28. oktober.

Hans Olufsen på toldereren Peder Marcussens vegne fremstillede vurderingsmænd, nemlig Rasmus Sørensen i Oddersbøl og Søren Laustsen i Bloksgård på amtmandens vegne og Søren Poulsen i Roer og Niels Christensen i Tued på tolderens vegne, som d. 25. og 26. april var ved Mejlklit strand, hvor der blev forevist dem nogle varer og noget redskab fra en Husomer? bojert, som var strandet mellem den 23. og 24. april. De så nogle tønder våde skruefisk, en del fisk, våd og fordærvet. 2 td. saltede laks, som der var kommet vand til, nogle tønder nødder fordærvet af havvand, og sejl og redskab, hvoraf en del var sønderslidt. (Alt vurderet særskilt).

4. november.

Jacob Ulf tiltaler folk i Brund og Hillerslev for skyldige fogedlam. (11/11). (Sagen fortsætter).

11. november.

Jacob Ulf fik 3. ting til folk i Brund og Hillerslev for skyldige fogedlam. 18. november.

Jacob Sørensen af Kjallerup tiltaler Anders Christensen Hare i Vorring for korn, han har lånt ham til at så.

Unge Christen Christensen i Nors og Niels Andersen Hyldgård ibd. tiltaler Nors sognemænd, fordi de ikke skal have ydet dem den fulde kirketiende, og fremlægger et fæstebrev, udstedt på Tanderup 1661, 18/6 til Laurits Christensen i Vorring og Christen Christensen sønder i Nors på Nors kirkes korntiende, og et fæstebrev, udstedt 1673 29/6 på

halvparten af Nors kirketienende til Niels Andersen i Nors i Hyldgård. Desuden fremlagde de et forbudsvidne af 25/6 sidst, der forbød Nors sognemænd at indføre deres korn, før der var tiendet. Christen Christensen blev spurgt om, hvad han beskylder hver for. Han svarede i sit indlæg, at der ikke var ydet så meget, som de måtte betale til kirkeværgerne, og han mente, at sognemændene skal betale hver sin part af resten.

Dom: Da der ikke fremlægges nogen beskyldning mod hver enkelt skyldig, frikendes Nors sognemænd for tiltale.

(Christen Christensen kaldes her Christen Christensen Abild). 25. november. Intet.

2. december.

Jens Svendsen af Thisted på amtmandens vegne har ladet syne noget gammelt udslidt sejl og redskab, anker og tov, som var bjerget af havet og var af et

317

Hillerslev Herreds Tingbog -1679

gammelt stykke skibsvrag, som var indstrandet ved havsiden for Hanstholm. Det hele blev vurderet til 70 sldl.

Søren Jensen til Kølbygård tiltaler bønder for restancer. Dom: De skal betale.

9. december.

Hans Axel Pors's tjener får udleveret en obligation på 600 rdl. af skriveren og lover, at holde skriveren fri for skade.

16. december. Intet. 23. december. Intet.

318

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

Herredsfoged Jacob Ulff i Vestergård, Østerild. Skriver: Christen Madsen Schaaning i Bjerre. fol. 1 a autorisation, dateret i Bisgård xxxxxxxxx fol. 1 b

Sandemænd (se også 2. november, fol. 55 a) Ældste Poul Enevoldsen i Aggerholm Clemed Jørgensen i Rær

Christen Pedersen i Sønderklit

Peder Olufsen i Knakkegård i Øster Vandet Poul Andersen i Nors

Mads Mikkelsen i Tousse

Peder Christensen i Lønderup på sin faders vegne Christen Christensen i Skovsted

Ingen ransnævninger

nævnt. 11. januar. Snapstirsdag. Amtsskriverens fuldmægtig Christen Poulsen forbyder, at nogen gør udlæg hos kgl. Maj.s tjenere i herredet, før kongen har fået sin rettighed af boet.

Christen Poulsen på amtskriverens vegne har ladet syne vraggoods, som er indstrandet ved Bådsgårds strand og ved Skiveklit strand i februar og marts sidste år.

Jørgen Sørensen på sin faders, Søren Jensens (til Kølbygård) vegne tiltaler nogle af Kølbygårds tjenere for restancer.

Dom: De skal betale. 18. januar.

Emmike Eriksen, byfoged i Thisted, irettelægger et indlæg og tilbud fra borgmestre og råd i Thisted, som gør vitterligt, at rygtet går, at folk fra Klitmøller og andre steder har i sinde at forhverve tingsvidne om den af dem brugte ulovlige handel, og derfor formener de, at der ikke bør føres tingsvidne, før borgmestre og råd er givet lovligt kald og varsel. De tilbyder alle, som har korn og andre varer at sælge, at afkøbe dem varerne til landkøb med rede penge. (25/1).

Peder Mikkelsen i Nedergårds mølle i Kåstrup har ladet syne dæmningen vesten og sønden møllen. Den var slet øde, og før den bliver gjort færdig, kan der ikke udredes skat eller skyld af samme mølle. (1/3).

Christen Christensen Høj i Nors, kgl. delefoged i herredet har ladet syne den gård i Hov, som Søren Sørensen nu har i fæste. De så to små huse, der ikke kan regnes for nogen bygning. Hvis der skal bygges forsvarligt, kan det ikke gøres for ringere end 45 sldl.

319

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

25. januar.

(18/1). Peder Sørensen i Rær på egne og menige sejlingsmænds vegne på Hanstholm har ladet stævne amtmanden, Jørgen Scheel Due til vidnespårhør, og mange mænd fra Hanstholm, Tveds, Nors, Hjørdemål, Østerild og Hunstrup sogne til at vidne. De vidner, at så længe de kan mindes og af arilds tid har der været sejlads på Hanstholm med skuder, både med fiskeri og til Norge, og hvis denne sejlads ikke havde været, så kunne den gemene mand aldrig kunnet udrede skatterne i denne besværlige tid, og skal samme sejlads afskaffes, både med norsk tømmer og andet til deres gårdes fornødenhed, da ville den gemene mand blive ganske øde. Andre vidner, at de har altid haft fragtmænd af Thisted med dem, og de har ført deres gods til stranden og været med at skibe dem af stranden og dermed tjent penge til deres skatters udgift. De har også ført både et og andet til Thisted, når skuderne kom hjem fra Norge og dermed tjent penge, ellers kunne de aldrig svare skatterne.

Enevold Nielsen, rådmand af Thisted, var mødt til vedermålsting, skønt der ikke var givet lovlig kald og varsel til borgmestre og råd. Han mener, at disse dannemænd bedst forstår deres plov og agerdyrkning og ikke handel og negotion, og at de ingen nytte har af det ringe købmandskab, men har gjort landet ledigt for folk, idet bønderdrengene drager bort. Strandmændene skal aldrig bevise, at de har hjulpet Thisted by, og de fleste af strandmændene bor i nogle hytter i sandbakkerne, så de ikke har skattet med bonden. Borgmestre og råd forbeholder sig regres for byens ødelæggelse. Strandmændene har misbrugt det privilegium, de har fået, idet de kun er bevilget at sejle med deres fiskeri og ikke med korn og andre købmandsvarer. Det skal gøres bevisligt, at landet aldrig har lidt nød og mangel, før de optog denne handel, men mere siden. Borgmestre og råd tilbyder igen at købe deres korn, der avler, til kapitels landkøb i Thisted. Strandmændene må nok beholde deres handel, men kun hvis de vil flytte til Thisted og tage borgerskab og skatte med andre borgere. Ellers må de opgive deres handel og leve af fiskeri.

Anders Sørensen Gade i Tvedsogn har ladet syne en øde bolig østen Tveds kirke, som kaldes Brunshov. Græsningen kunne ikke være mere værd end 1 sletmark. Amtsskriverens fuldmægtig fremkalder vurderingsmænd, som 8/12 havde været på havstranden udenfor Sønder Mejlklit og vurderede noget tømmer og noget vrage, der var kommet med et forladt og i søen aftaklet skib den 3/12 på yderste revle, hvor det var slået i stykker. Noget tømmer og vrage var bjerget på Isbrøden og på stranden, mens et stykke vrage af samme skib stod i havet. Det ville være meget besværligt at bjerge og bortføre det fra dette sted for Guds vejrlig og havet, og det kunne ikke anses at være mere værd end 120 rdl., hvis det ellers kan bjergeres. (Sagen fortsætter).

Christen Poulsen, amtskriverens fuldmægtig fører 24 vidner om strandingen den 3/12. De så et skib på den yderste revle ved Meilklit strand. Stormasten var i stykker, og skibet helt udtaklet og uden ror. På grund af storm og uvejrlig var det umuligt at bjerge det, og det blev stående i haffbrødet til 5/12 om aftenen, da det blev slået i stykker af stormen.

320

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

1. februar.

Ting holdt i Hillerslev i Vinters hårdhed. 8. februar.

Holdt i Hillerslev i vinter og sne.

Jørgen Sørensen, Søren Jensens søn i Kølbygård tiltaler folk, som refter med brokorn for to år til Kølbygård.

Dom: De skal betale.

Niels Lange til Bisgård (i Øsløs) hans fuldmægtig tiltaler folk for resterende afgifter. Fuldmægtigen er Anthon Dirichsen.

Dom: De skal betale. 15. februar.

Prebiørn Pedersen af Østerild tiltaler Anders Christensen i Hunstrup for en fjerding saltede laks, som Christen Christensen, sal. Christen Tomsens søn i Hunstrup på Prebjørn Pedersens vegne i året 1677 skal have sat i forvaring, og han nu hverken sine laks eller sine penge 21/2 rdl. må bekomme, hvorfor han mener, at Anders Christensen skal give ham laksene.

Anders Christensen svarer, at hr. Christen i Hunstrup lod sin dreng affordre ham laksene, som han havde købt af Knud Lang. Hvad de kostede skulle han betale Knud Lang.

Dom: Da Anders Christensen ikke fragår, at laksene var indsat i hans hus, bør han betale.

22. februar.

Christen Andersen i Vesløs Odgård på Knud Langs tjener Christen Pedersen i Sennels i Kirkegård har ladet stævne med en skriftlig stævning, men da stævningmændene nægter at have stævnet hovedmanden Anders Knudsen, er der ikke gået noget beskrevet i denne sag. (1/3).

Jep Mikkelsen på Bak i Hjardemål på sin husbond, Jørgen Hansen af Horsens, hans vegne har ladet syne Anders Nielsens gård i Nørby. Der var en gammel Raling, som står på fald, og som intet menneske kan være i uden livsfare. Uden om ralingen er fyldt med sand til taget og indeni omtrent et kvarter sand på jorden, et gammelt tørvehus var nedkrystet af sand. Laden var faldet ned, og på stedet lå en hob tømmer og tag i sand og vand. I stalden er 5 par spænder på fald. Udenom er der sand til taget og vand til en mands knæben. I gården findes en del gammelt og nyt tømmer, som tømmermændene er begyndt at hugge på. Det skulle være til en lade, der skulle bygges nu i forår. Han blev spurgt, hvor hans kvæg og fæmon var. I ralingen var der 10 får og 2 lam. Det andet kvæg, der ikke kunne være i gården, var ført til Skjelsbjerg, nemlig fire øghøveder, 3 køer og 3 ungnød. Man spurgte ham, om han havde ført gødning eller huse til Skjelsbjerg, men det nægtede han. Han havde ikke kunnet nær sig på denne gård, derfor havde han forpagtet Skjelsbjerg i tre år, men han havde aldrig haft de tanker, at han ville flytte til Skjelsbjerg.

321

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

1. marts.

(22/2). Christen Andersen i Vesløs Odgård på Knud Langs vegne har ladet stævne en person, Anders Knudsen, som skal have gjort en mand af Kirkegård i Sennels sår og skade, og synsmænd, der har synet Christen Pedersen i Kirkegård, og vidner, deriblandt Christen Torstensen af Hillerslev. Hos Christen Torstensen er stævnet Anders Knudsens søster Maren Knudsdatter. Desuden er stævnet Kirsten Poulsdatter, som er gift med Christen Knudsen, og Jens Knudsen i Store Hillerslev. Hertil svarede Christen Knudsen, at ingen vidner eller syn bør føres, før Anders Knudsen er lovlig stævnet. Christen Andersen svarer, at frænderne skal bevise, hvor han har bolig. Christen Knudsen mener, at Christen Andersen bør bevise, at Anders Knudsen har haft ophold hos ham eller hans søskende.

Christen Andersen mener, at da denne sag er en domssag, og det ikke vides, om Christen Pedersen vil leve eller dø, bør vidnerne høres, hvis ikke Anders Knudsens frænder vil stille kaution for, at han ikke undviger.

Kendelse: Der bør ikke føres vidner, før Anders Knudsen er lovlig stævnet. (17/5).

Christen Christensen i Hunstrup på sin husbond, Jens Sørensen i Vust hans vegne tiltaler Anders Sørensen, forpagter på Søgård, som arving efter Niels Bårdsen, som boede og døde i Kåstrup, for 321/2 rdl., som Niels Bårdsen resterede med. Desuden stævnet Svend Vilsen i Sennels og hustru som arvinger. Stævningmænd havde også været i Kåstrup for at stævne Niels Bårdsens enke og søn Bård Nielsen, men de kunne ikke opspørge dem. Og nu fremlagdes en obligation af 1658 fra Niels Bårdsen til Jens Sørensen i Neesgård på 40 rdl., hvoraf noget var betalt. Christen Høj mødte på Anders Sørensens vegne og svarede, at Niels Bårdsens enke og søn var nærmere til at betale, så Anders Sørensen bør være fri.

Kendelse: Sagen er opsat 4 uger. (10/5).

(18/1). Poul Andersen Skrædder i Kåstrup har ladet syne dæmningen ved Nedergårds Mølle. Synsmændene så hans skifte af dæmningen. De syntes, at vandet ikke var gået derover i år, og det kunne heller ikke gå over, uden at vandet blev stærkere end hidindtil. På nordsiden så de også dæmningen. 18 drag (favn) syntes ikke at fejle noget, som kunne være møllen eller mølleren til skade.

Christen Høj i Nors, delefoged i herredet, på amtskriver Jens Hansens vegne fører vidner om det øde gods i herredet, som har tilhørt forskellige godsejere (og som der ikke er betalt skatter af i længere tid).

8. marts.

Mads Pedersen Bagge ved Klitmøller tilbyder 20 rdl., som hans fader Peder Andersen Bagge efter Højesterets kendelse skal betale til kost og tæring, om nogen vil modtage dem. (15/3).

322

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

Peder Sørensen i Rær tilbyder ligeledes hans anpart af kost og tæring efter Højesterets kendelse efter skiftebrev efter hr. Hans Nielsen i Rær, så vidt ham i Døvhal er udlagt, om nogen de penge vil modtage. (15/3).

15. marts.

(8/3). Mads Pedersen af Klitmøller tilbyder tredje gang 20 rdl., som han efter Højesterets kendelse skulle betale Henrik Jørgensen i Viborg for kost og tæring. (8/3). Peder Sørensen af Rær tilbyder ligeledes sin anpart anden gang til Henrik Jørgensen i Viborg. (22/3).

Bertel Pedersen af Ullerupgård på Claus Herluf Pors Hvides vegne fremtiller Maren Andersdatter af Østerild, som skyldte Christen Laustsen Vendelbo for at være fader til det barn, hun bar på armen.

Søren Jørgensen på amtskriver Jens Hansens vegne lyste for lovmål, husfred og gårdfred, som Tomas Pedersen og hans medfølgere har brudt mod Jens Frost i Tingstrup.

22. marts.

Holdt i Hillerslev for vinters vejrr.

(15/3). Peder Sørensen i Rær tilbyder tredje gang sin anpart af kost og tæring til Henrik Jørgensen af Viborg.

29. marts. Intet. 12. april.

Oluf Christensen Bådsgård i Hansted får afkald på arv efter hans hustru, Anne Christensdatter, som boede og døde i Bådsgård, fra Christen Døvhal i Febbersted på sin hustru, Mette Christensdatter, den sal. kones søster, hendes vegne og fra Christen Mortensen i Riis i Hansted på hans egne og hans søskendes vegne.

Peder Sørensen i Rær på sin principals vegne til Vestervig har ladet syne det ralingshus, der står på halve Hargård i Vorring. Synsmændene så indhugget i ralingen, nemlig stolper, bjælker og spænder ... over stuen var der loft, over buret var der ikke, og de syntes heller ikke, der kunne være loft.

Hr. Anders pallesen i Sennels har ladet stævne Claus Herluf Pors til Ullerupgård til vidnespårhør og nogle vidner, som skal vidne om det rette tilliggende til den gård, som hr. Anders Pallesen har købt af fru Anne Arenfeld. Først fremlægges Anne Arenfelds jordebog, hvori der blandt andet anføres en bolig i Vandtrang, som Niels Mikkelsen sidst iboede og nu ligger øde, skyldte 2 td., som er forundt Anders Bundgårds i Sennels for 11/2 td. byg. I margenen var tilføjjet: med Anne Arenfelds egen håndskrift: »Dette har aldrig været i

323

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

matrikel, for det jord, der ligger til, er taget fra Hunddals gård i gamle tider«. Derefter fremstod vidner. zidsel Pedersdatter i Vandtrang vidnede, at den jord som Niels Mikkelsen boede på, før har hørt til Hundalsgård. Jep Mortensen ibd. vidnede, at ... er født på den ejendom, Niels Mikkelsen boede i, og det er forskreven hans hustru vitterligt, at den foromvundne jord lå og har ligget til Hundalsgård. Alle vidnede, at jorden har hørt til Hundalsgård.

19. april.

Christen Høj i Nors, delefoged i Hillerslev herred, på amtskriverens vegne har ladet stævne hr. Christen Pedersen i Aggerholm præstegård til vidnespårhør. Hos Jahan Frostes i Vester Vandet har han ladet stævne tre

piger. Desuden er stævnet Peder Sørensens søn Søren. Der vidnes om, hvorvidt de var hjemme før eller efter nytårsdag (vel af hensyn til folkeskatten). (26/4).

Enevold Nielsen af Thisted på Ejler Jacobsens vegne har ladet stævne Jep Andersen i Hundal og flere og spørger dem, om Ejler Jacobsen ikke har taget dem i forsvar, da han var her i landet, om skatterne ikke blev betalt, da han var her, om han har forlangt noget af dem til deres trængsel osv., og om de har betalt landgilde, siden han rejste. De svarer ja til de to første spørgsmål, nej til de andre.

Hans Clausen af Gytrup på sin husbonds Karen, sal. Jacob Madsens af København har ladet stævne hendes tjenerer for restancer. Restancelisten underskrevet af Birgitte Ejler Jacobsens.

26. april.

(19/4). Christen Høj i Nors på amtskriverens vegne har ladet stævne hr. Christen Pedersen i Aggerholm til dom, samt de tre piger og Søren Pedersen Vilsbøl. Han påstår, at præsten fejlagtigt ikke har angivet dem på mandtalslisten til folkeskat. På hr. Christen Pedersens vegne fremstod ældste Poul Enevoldsen i Aggerholm og irettelagde nogle dokumenter og erklæringer, som skulle vise, at de nævnte personer ikke hører til dem, der skal angives til folkeskat.

Sagen opsat 3 uger.

Christen Andersen i Vesløs Odgård på Ingeborg Krabbes, sal. oberst Holger Trolles, hendes vegne har ladet syne Store Hov i Hillerslev. (9/5 82).

Rolff Knudsen i Vigsø har ladet syne Tue Jensens øde gård i Hedegård. 3. maj.

Niels Christensen i Lille Hillerslev, defoged til Ørum, har ladet syne en øde gård i Sennels, som Søren Sørensen sidst i fæste havde.

324

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

111. maj.

(1/3). Christen Christensen i Hunstrup på Jens Sørensen i Vust hans vegne har ladet stævne Anders Sørensen, forpagter på Søgård, Svend Vilsen i Sennels og Niels Bårdsens enke og søn Bård Nielsen efter opsættelse 11/3 som arvinger efter sal. Niels Bårdsen for en obligation, dat. Næsgård 13/2 1653. Svend Vilsen mener, at da hans hustru ikke arvede noget efter sin fader, skal han heller ikke betale. Anders Sørensen mener, at Svend Vilsen skal betale lige så vel som han. Dom: Da Anders Sørensen og Svend Vilsen har haft deres giftermål af Niels Bårdsens bo, og arv og gæld ikke er fragået, skal de betale.

Søren Jørgensen, på amtskriverens vegne har ladet vurdere græsningen til nogle øde gårde i Kjelstrup, nemlig Brogård, Mads Kjærs gård, Christen Pedersens gård, Anne Mortensdatters gård og Overgård.

17. maj.

Claus Herluf Pors Hvide til Ullerupgård har ladet syne græsningen til nogle øde gårde af Ullerupgårds gods.

(1/3). Christen Andersen af Vesløs Odgård på sin husbond Knud Langs tjener Christen Pedersen i Kirkegård i Sennels hans vegne fremlægger en landstingsstævning mod Anders Knudsen, som tjente i Hillerslev præstegård, enten han findes indenlands eller udenlands, for den skade, han har gjort Christen Pedersen at møde på Hillerslev herredsting med 6, 7, 8 eller 9 ugers varsel. Stævningen læst i Christen Eriksens hus i Hillerslev og læst på herredstinget 29. marts, 12/4, 19/4, 26/4, 3/5 og 10/5.

Desuden er stævnet vidner. Christen Eriksens hustru Else Mortensdatter vidner, at nogle dage før Kyndelmissegodt, nemlig en søndag om aftenen, da Christen Pedersen var på hans hest og ville ride hjemad, kom Anders Knudsen ud fra Peder Bundes hus og hujede. Da sagde Christen Pedersen: »Hujer du ad mig, da skal Djævelen tage dig«. Anders Knudsen svarede: »Jeg hujer ingen på«. Christen Pedersen sagde: »Hvem øst du?« Da (gik) Anders Knudsen i vejen til ham, og Christen Pedersen sagde: »Est du ikke højere karl, end du har tjent præsten?« Så slog Christen Pedersen til Anders Knudsen med sin kæp, så han svinglede til side. Anders Knudsen sagde: »Det skal Djævelen besætte dig for«, og tog i tømme med højre hånd og slog til Christen Pedersen med sin venstre hånd med en kniv i hans bryst og gjorde Christen Pedersen den skade. (Sagen fortsætter).

Samme mand fremstillede synsmænd, der havde synet Christen Pedersen af Sennels Kirkegård, og da så de et hul i hans højre bryst, og da lå Christen Pedersen på en seng i Christen Eriksens stue i Hillerslev og klagede over, at Anders Knudsen havde gjort ham den skade med en kniv. (Sagen fortsætter).

Christen Andersen lyste i dag for lovmål og gav last og klage for, hvad lovmål herpå kan følge, begærede og opkrævede derhos sandemænd at få deres navne. (27/9).

325

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

31. maj.

Niels Jensen i Østergård i Vorring på Karen Høg til Hestrupgård hendes vegne og på hæderlige og vellærde unge mand Jens Nielsen Trøyes vegne tiltaler nogle af deres tjenere for restancer.

Dom: De skal betale, dog skal det godtgøres dem hvad de på husbondens vegne kan have betalt.

7. juni.

Mons. Broch på amtmandens vegne har ladet stævne en fremmed kvinde, som havde haft tilhold hos Peder Skyttes i Tousse og der har født et barn,

som blev døbt Anne Marie. Samme kvinde lod sig først kalde Anne Sophie og siden Bente Hansdatter. Til barnefader udlagde hun Claus Herluf Pors på Ullerupgård. Desuden er indstævnet vidner, og Claus Herluf Pors er stævnet til vidnespåhør. Der fremlægges en dåbsattest fra hr. Christen Øland Pedersen i Hunstrup om, at barnet er døbt 9. maj. Vidner beretter, at Claus Herluf kom og hentede kvinden på sin egen vogn og førte hende bort, hvorhen ved de ikke. Andre vidner, at de har været i Anders Pedersens hus i Hov, og der fandt et levende pigebarn, som kvinden Anne Tomasdatter berettede var overladt hende til opfostring af Claus Herluf Pors, som lovede at betale hende. (13/12).

Hans Axel Pors til Momtoft fremstiller Maren Graversdatter, født i Sinderup i Ydby sogn, som udlagde Christen Lauritsen, født i Gram sogn til barnefader til det barn, hun nu går med.

Christen Henriksen i Skinnerup fremstiller Vestre Laust Nielsen i Kårsse, som lod læse en fuldmagt til ham fra Anders Nielsen i Hjardemål til ham, hvori han bemyndiges til at skøde den gård i Skinnerup, som Christen Henriksen bor på, og som han har fået udlagt til sin gælds betaling fra Niels Kjeldsen, før residerende på Vesløsgård, til Christen Henriksen. Derefter skøder Laust Nielsen på Anders Nielsens vegne gården til Christen Henriksen.

Jørgen Lykke til Søgård tiltaler sognemænd i Nors og Hjardemål sogne for skyldig korntiende, og fordi de har ført deres korn af agrene, eftersom Jørgen Lykke nu søges i sin mening, tienden skal være forbrudt.

Dom: De skal betale det resterende. (21/6). 14. juni.

Christen Høj, forordnet delefoged her i herredet, har ladet syne adelveje i herredet, stenbroen fra Kløvs bjerg til Store Træbro, og mellem træbroerne og fra Lille Træbro til Bromølle og fra Bromølle til Skovsted bakke. Desuden er synet Kåstrup bro, som har mange dybe pusser og huller, 30 drag (favn) i længden. De skal fyldes med ør og sten. Osv. (»Broen« er altså en vej (brolagt). Christen Høj i Nors på Jens Christensen, født ved Sø på Ballerum, hans vegne, har ladet stævne Tomas Christensen ved Kåstrup kirke og irettelægger en

326

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

kontrakt mellem Peder Mikkelsen i Sundbygård på Mors, Tomas Christensen i Kåstrup og Anders Christensen i Balle i Heltborg på den ene side, og Anders Christensen, født i Tveds sogn i Ballerum på den anden side, hvorefter Anders Christensen skal være soldat for de førnævnte lægdsmand fra mikkelsdag 1675 til årsdagen 1676 for 24 rdl., rejsepenge og en god gul klædning eller penge derfor. Anders Christensen giver fuldmagt til sin fader Christen Andersen Søe, som boede på Ballerum, til at hæve pengene hos Tomas Christensen ved Kåstrup kirke, der er forlover for pengene. Fuldmagten dateret 20/10 1675 i Københavns kastel. På Tomas Christensens vegne mødte Søren Jensen? og svarede, at Tomas Christensen ligger under badskærs hånd i Ålborg og derfor ikke kan møde til tinget.

Opsat 14 dage. (28/6).

Samme stævningmænd (på Jens Christensens vegne) tiltaler Tomas Pedersen i Kilsgård for resterende løn 3 sldl. og lånte penge 1 sldl.

Dom: Han skal betale. 21. juni.

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, tilbyder frøgæld til alle, der har sået i Ørum tjeneres jord.

Samme begærer 1. ting til en dreng, Jens Christensen, født på Ballerum, som for nogen tid siden er rømt fra Ørum stavn.

(7/6). Christen Høj i Nors på Jørgen Lykkes vegne til Søgård tiltaler Skinnerup sognemænd for rest af kongekorntiende, som har har i fæste, idet hans fæstemål påstås at være forbrudt.

Dom: De skal betale.

Peder Tomsen på Ørum på Poul V. Klingenberges vegne har ladet stævne Jørgen Lykke til Søgård til dom og Christen Mortensen i Østerild og Anders Christensen i Hovsør iligemåde til dom og kræver, at da de ikke har betalt hele afgiften af de tiender, de har i fæste, skal de have deres fæste forbrudt.

Hertil at svare mødte Anders Christensen i Hovsør og begærede opsættelse og beråbte sig på, at ville bevise at have tilbudt deres anpart af tienden i rette tid og ellers tilbød penge derfor efter landkøb eller tiendekornet ind natura.

Denne sag mod fornævnte sognemænd er opsat 14 dage.

Den sag mod Jørgen Lykke er ligeledes opsat 14 dage. (28/6). 28. juni.

Christen Pedersen i Gasberg mølle opsiges 1. gang møllen, som er tjener til Ejler Jacobsen og de medinteresserede, da møllens maling er så ringe, at der ikke kan udredes skatter eller andet deraf. Stævningmændene har stævnet på Nordentoft og talte med en karl, der kaldte sig Peder Tomsen. (12/7).

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, gav last og klage til nogle, der har slået hans husbonds tjeneres eng op i Store Hillerslev eng, kaldet ('urtekrog, og begærede 4 synsmænd.

327

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

(21/6). Anders Christensen i Hovsør og Christen Mortensen i Østerild tilbød penge for den rest, afgift af kongetienden, som de søges for, og derhos sagde, at hvo som ikke har klareret deres andel inden i dag 8 dage, da den at lide efter recessen, eller hvo, som er modvillig at tiende efter denne dag på kærve og neg.

Jens Christensen Kåstrup i Brund på hr. Oluf Nielsens vegne i Hillerslev irettelægger et købebrev fra Jørgen Reincke Henriksen i Nykøbing, som med sin kære hustrus vilje og samtykke sælger til hr. Oluf Nielsen et halvt

bol i Store Hillerslev, som Christen Jepsen nu påbor og skylder årlig 1 td. byg. Ejendommen er tilfaldet ham efter hans svigerfader, major Bartolomæus Ritter.

(14/6). Jens Christensen, født på Ballerum irettelægger en opsættelse af 14/6, da han havde tiltalt Tomas Christensen ved Kåstrup kirke for penge, han var Jens Christensens broder, Anders Christensen skyldig for hans soldatertjeneste.

Dom: Han skal betale sin andel. 5. juli.

Claus Herluf Pors Hvide lyser efter to piger, den ene Maren Nielsdatter, den anden Else Nielsdatter, hvis forældre før boede i Nordentoft Mølle, men nu bor i Nørhå, og desuden lyste han efter nogle sengeklæder, lagener og duge og et halvt dusin fade og tallerkener, som Maren Nielsdatter havde i regnskab. Han lyste også efter nøglen til hans kornloft og nøglen til fruens kiste til hendes helligdagsklæder og efter et silkeklæde af fruens og 2 nye skjorter og to nye halvskjorter? som Else Nielsdatter havde i forvaring.

Poul Nielsen i Nors fremstillede fire vurderingsmænd, som havde været i sal. Karen Poulsdatters hus i Nors og vurderet hendes efterladte bo (en ko og sengetøj og igangsklæder). Barbara Enevoldsdatter æskede på sin broders vegne 1 sletmark. Der blev fremvist et købebrev på et hus i Nors på Trå af 1/2 td. landgilde og et på en bolig i Tvedsogn af 1 td. landgilde, kaldes Balle, hvilke boliger hun havde afhændet til sin søn Poul Nielsen.

12. juli.

Claus Herluf Pors Hvide til Ullerupgård har ladet syne Ullerupgårds hegnings-borer, som fandtes medtaget af solens hede og brynde, så græsset er forsat, og lod læse et forbud fra hans broder Hans Axel Pors til Momtoft til ham mod at lade slå noget på de nævnte hegningsborer eller på engen, før kommissærerne havde bragt deres forretning til ende. Indstævnet er Hans Axel Pors, Claus Unger til Sø, borgmester Christian Mortensen Lelius af Thisted og flere.

Borgmester Jørgen Hansen af Horsens på sin tjener Anders Nielsens vegne i Hjørdemål har ladet stævne Christen Pedersen Munkholm, søn af Peder Christensen Munkholm i Munkholm i Resen sogn i Harsyssel, samt folk, der

328

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

skulle vidne. Johanne Christensdatter, Anders Nielsens hustru, vidner, at Christen Pedersen Munkholm kom i hendes hus og havde en rytter med sig. Han ville købe 2 grå hestplage, men hendes mand lå i sengen, af langvarig svaghed ganske udmattet, og han sagde, at han kunne ikke sælge dem før dagen efter, da han kunne kalde en af naboerne, som kunne modtage pengene. Hans kone, Johanne Christensdatter kunne ikke på grund af alderdom og den mørke nat skønne og kende på pengene. Christen Pedersen svarede, at han ville ikke gå ud af huset, før han havde købt plagene og bød ham 36 sldl. for dem. Hun måtte give dem brændevin og øl og havre til hestene. Så sendte de bud til en nabo, Just Hansen, som boede tæt derved,

og bad ham om at komme og se på pengene, men han svarede, at det var nat, og han var færdig til at gå i seng. Så gik Christen Pedersen Munkholm og rytteren selv om til Just Hansen og bad ham følge med, hvor sent det end var, og da lyset blev tændt, talte Christen Pedersen 36 sldl. op på bordet, de 32 sldl. i grov mønt, stykket til 1 sldl. Selv om lyset var tændt, kunne Just Hansen ikke ret skønne på samme penge, men bar nogen tvivl om dem, hvorfor han bar dem til Anders Nielsen i sengen og spurgte, om pengene var onde eller der ikke var en ond mønt imellem. Så bar han dem til bordet igen og spurgte Christen Munkholm, om pengene ikke var opsmurt?, men Han svor, at de var gode nok. Anders Nielsen tog dem da til sig og gemte dem, men da de nogle dage senere ville give dem ud, måtte de tage dem tilbage som falsk mønt. Pengene blev fremvist for retten, og vidnerne svor, at de 32 sldl. var de samme, som Christen Munkholm gav Anders Nielsen.

Dernæst blev i retten indlagt en seddel fra hr. Peder Nielsen i Hjardemål præstegård om, at Christen Munkholm var kommet til ham og ville købe heste og stude, men da han ingen havde at sælge, red han og rytteren til Anders Nielsens. Da præsten nogle dage efter besøgte den syge Anders Nielsen, viste hans kone ham de penge, de havde fået, men da var der 32 sldl. falsk mønt.

Niels Christensen i Arup fremviste nu for retten en del penge, som Christen Munkholm havde givet ham for nogle høveder, men som viste sig at være falske. Parterne begærede, at retten ville tage de falske penge under forsegling, hvilket også skete.

Oluf Lauritsen i Harringgård, delefoged til Irup, på husbondens vegne har ladet stævne Laust Laustsen i Lund og hans moder Karen xxxxxxxxx og folk, der skulle vidne. Niels Nielsen i Tømmerby og Karen Jesdatter i Lund vidner, at i februar var de inde hos Christen Pedersens i Lund, og da kom Christen Christensen derind og var meget svag, og da spurgte de ham, hvad penge og gods han havde i behold, så hans arvinger kunne få ret efter hans død, og da sagde Christen Christensen, at han havde i rede penge 268 rdl. og 2 sølvskeer, som stod til Laust Laustsens i Lund, hvor han havde sit værelse og tilhold, i forvaring. Pengene skulle hans arvinger have, når hans jordefærd var trukket fra, til skifte, og for alle ting skulle de ikke i ringeste måde forurette hans brodersøn, Jens Pedersen, som var røvet af fjenden til søs, at han endelig måtte få sin retlighed.

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, påsin husbonds tjener, Jens Andersen, boende i Horsens, (!) (vist skrivefejl, måske for Hoxøer. (ja, se 19/7, fol. 35 b.)) hans vegne, fører vidner på, at Jens Andersen er blevet forligt

329

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

med sine halvsøskende, Jens Mikkelsen i Løgstør, Anders Mikkelsen på Gøttrup Hede og Karen Mikkelsdatter i Sønder Arup. Jens Andersen skal give dem tilsammen den bedste ko af fem i hans gård. (19/7).

Henrik Jørgensen, rådmænd i Viborg, tiltaler Karen Lykke til Vejerslevgård, fordi hun ikke har overholdt sin forpagtningskontrakt på Søgård, eller sin forskrivning på Vejerslevgård og Vejerslev Mølle.

Dom: Han skal overholde kontrakt og forskrivning eller lide indvisning i sit bedste bo og gods. (Sagen fortsætter).

Henrik Jørgensen tiltaler Jørgen Lykke til Søgård og Karen Lykke til Vejerslevgård for 2000 rdl., som de med panteforskrivning har lånt af ham, og givet pant i Søgård med noget gods og i Vejerslevgård, som Christen Pedersen Frost bebor og har forpagtet, og i Nørre Mølle, som ligger til gården.

Dom: Henrik Jørgensen bør ved gode mænd have indvisning og udlæg i det pantsatte gods, indtil gælden med renter og omkostninger er betalt. (Sagen fortsætter).

Henrik Jørgensen forbyder forpagterne af Søgård og Vejerslevgård og bønderne i det til ham udlagte gods at svare til andre end til ham. (Sagen fortsætter).

Peder Bendixen i Vester Vandet spørger Henrik Jørgensen, om dette forbud også gælder Skårupgård, som Søren Andersen ibor. Henrik Jørgensen svarede, at han ikke begærede eller vidste sig nogen rettighed at have i forskrevne gård. (25/6). Christen Høj i Nors på Peder Bendixens vegne og på Christen Pedersens vegne i Gasberg Mølle opsiger i dag tredje gang Ørum gods i Vester Vandet og Gasberg Mølle. (19/7).

19. juli.

Claus Herluf Pors har ladet stævne Hans Axel Pors og borgmester Christian Mortensen til vidnespårhør og hans egen tjener (håndskriver) Hans Jensen, Mogens Christensen og Anders Kjeldsen af Sennels, som vidner, at de har været på Momtoft med en beskikkelse fra Claus Herluf Pors, og da Hans Jensen tilbød Claus Unger og Christian Mortensen Lelius en vidimeret kopi af samme beskikkelse, begærede de at se originalen, som Hans Jensen leverede dem, men da han begærede at få originalen igen, sagde de, at han kunne få den, når de havde indført den i deres forretninger, og da Hans Jensen begærede svar, sagde borgmesteren: Din hundsfot, hører du ikke, hvad vi siger! Mogens Christensen havde hørt, hvad borgmesteren sagde, men vidste ikke, om det var ham, han talte til.

Claus Herluf Pors æskede, at han måtte få sin kommission.

(12/7). Christen Høj i Nors på Peder Bendixens vegne i Vester Vandet opsiger, som han har gjort tre tingdage efter hinanden, en øde gård i Vester Vandet, af Ørum gods, som Niels Poulsen sidst påboede, og som Peder Bendixen har haft i leje.

330

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

(12/7). Jens Andersen i Hoxør får afkald fra Jens Mikkelsen i Løgstør på sine søskendes vegne for arv efter deres sal. moder, Anne Terkildsdatter, som boede og døde i Hovsør.

(12/7). Christen Pedersen i Gasberg Mølle opsiger 4. gang Gasberg Mølle, fordi den er så ringe, at skatterne ikke kan svares deraf, og tilmed er der ingen avling til møllen.

Indstævnet er Poul von Klingenberg og Ejler Jacobsen og hans moder, der er stævnet på Nordentoft.

Jørgen Hansen af Horsens tiltaler Christen Tang efter tingsvidne og dom, fordi han var rømmet fra sin gård Tange og havde taget alt kvæg, korn og hø, og for brøstfældighed på gården og andet, hvorfor han skylder til husbonden 100 rdl., hvorfor han nu kræves dømt til at gå i kongens jern på Bremerholm.

Dom: Da dommen ikke er fremlagt, kendes Christen Tang for husbondens tiltale fri at være.

Peder Tomsen af Ørum på Poul von Klingebergs vegne tiltaler Christen Mortensen i Østerild og Anders Christensen i Hovsør for skyldig rest af forleden års forfaldne tiende. Han kræver resten betalt og mener, at deres fæstemål af tienden skal være forbrudt.

Dom: Eftersom de to mænd har tilbudt at bevise, at de har leveret deres korn i rette tid, og det dog ikke er sket, og ingen rigtighed er forevist, da bør de betale inden 15 dage, og for deres udeblivende med tienden bør de have deres fæste forbrudt.

26. juli.

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, gav første gang last og klage over Jens Mikkelsen i Hillerslev, som skal have overfaldet en af Ørum tjenere, Thor Tomsen i Hillerslev, i hans egen Kålgård og givet ham hug og slag.

Bendet Jensdatter i Aggerholm får afkald fra Anders Christensen i Skinnerup på sin hustrus vegne, Jens Knudsen i Hillerslev på sin hustrus vegne og Jens Christensen Huas i Skinnerup på egne og to søskendes vegne, som er sønderude, nemlig Peder Huas og Anne Christensdatter, for arv efter Bendet Jensdatters mand Niels Christensen Huas, som boede og døde i Aggerholm.

Oluf Christensen Krog i Vigsø tiltaler Søren Olufsen i Tved i Hjardemål for lånte penge og Vestre Laust Nielsen i Kårse efter en obligation.

Dom: De skal betale. (26/9 1682). 2. august.

Christen Mortensen i Østerild begærer tredje ting til dele over Østerild sogns forlovsmænd til ham og hans medbroder for deres part af kongetienden. Hvortil Christen Høj svarede og spurgte, om Christen Mortensen havde noget at tiltale

331

Opher Jensen i Østerild eller Mikkell Jensen ibd. for Christen Mortensen svarede, at han havde intet at tiltale de to mænd for, hvorefter de to mænd tilbød, at de næste høst ville have tiendet på kærven. (9/8). (Sagen fortsætter). 9. august.

Opher Jensen og Mikkell Jensen af Østerild tilbyder deres part af kongetienden i denne høst på kærven og neg.

Claus Herluf Pors fremstiller Else Christensdatter, født i Nors sogn, som forleden sommer tjente på Ullerupgård. Hun udlagde som barnefader til hendes dreng Bertel Soldat. Barnet var dødfødt.

Christen Høj i Nors på Christen Mortensens vegne i Østerild tiltaler Jens Andersen i Østerild, fordi han endnu ikke har opsat det omtvistede dige efter dom, hvorfor Christen Høj begærer tredje ting til Jens Andersen, som han også fik.

Christen Høj på hr. Christen Ølands vegne i Hunstrup har ladet syne og vurdere Niels Gravesen Tømmermands efterladenskaber. Han døde i Hunstrup præstegård. Hr. Christen Øland tog indtil videre effekterne i forvaring. Christian Andersen i Vesløs Odgård på fru Ingeborg, enke efter Holger Trolle til Rygård hendes vegne tiltaler hr. Oluf Nielsen i Hillerslev for restancer, hans salig moder Birgitte Pedersdatter var skyldig af den gård Store Hov i Hillerslev, som hun har haft i fæste, og som han nu som eneste arving kræves for.

Opsat en måned. (20/9).

Simon Pedersen i Nors, Anders Christensen og Tøger Sørensen i Nors sogn har ladet stævne Nors sogns kirkeværgere til tilbud og vidnespår, og tilbød på egne og Nors sognemænds vegne at give kirkeværgerne tienden i skæppen eller i kærven. Hertil at svare på menige sognemænds vegne hr. Anders i Nors og fremviste kirkens bog, som på pagina 38 melder, at der føres til indtægt af kirkens halve tiende, som Simon Pedersen sønden søn på sognemændenes vegne har i fæste, hvoraf efter tilladelse fra kirkens forsvar skal svares 18 sldl. Hr. Anders formente derhos, at Simon Pedersen er pligtig til at svare Nors kirke efter fæstebrevets indhold.

Herredsfogeden spurgte folk fra Nors sogn, som var til stede på Nors sognemænds vegne, om de ville holde Simon Pedersen fri for skade i den måde, fæstebrevet pålyder, hvortil de svarede, at det ville de, og de ville også holde forlovningsmændene uden skade.

Kendelse: Simon Pedersen bør have indseende med, at kirken får sin rettighed i alle måder uden skade. (Sagen fortsætter).

Simon Pedersen i Nors irettelagde et skriftligt tilbud, hvori han tilbyder kirkeværgerne (som nævnes) den halve kirketien i kærven, hvis de ikke kan akkordere med Simon Pedersen, Anders Christensen og Tøger Sørensen om at

tiende på skæppen. Folk fra Nors sogn (på sognemændenes vegne) blev tilspurgt, om de ville holde Simon Pedersen uden skade, hvad de lovede. Fæstebrevet blev fremvist af hr. Anders Nielsen i Nors. Simon Pedersen og andre begærede det udleveret. Hr. Anders svarede, at når han fik sin udlagte bekostning på fæstebrevet tilbage, skulle Simon Pedersen og de dannemænd i sognet gerne få det.

16. august.

Som for høstens tid ikke otte mænd kunne bekommes, er ikke noget i så måder i dag bestilt, ikke heller mødt nogen uden Christen Høj på Christen Mortensens vegne i Østerild, som begærede 4. ting, eftersom 3. ting blev udstedt i dag for otte dage siden, men som ikke er otte mænd, ej heller seks lavhøringer, da er endnu Christen Mortensens 3. ting i dag tilladt.

23. august.

Kun fire mænd mødt. Intet foretaget. 30. august.

Herredsfogeden advarer om, at stenbroen mellem Kløvs bjerg og Skovsted bakke straks skal gøres færdig, og om nogen brøst findes i dag 5 (8?) dage, da at lide og straffes. Det samme forstås om Kåstrup Bro, hvortil Hillerslev mænd svarede, at det ikke tilkom dem at vedligeholde mere end deres skifter.

6. september.

Morten Andersen, rådmænd, på Mikkell Nielsens vegne i Skinnerup fremviste et fæstebrev af 14/8 1676 fra Peder Tomsen, der på Københavns hospitals vegne fæster til Niels Mikkelsen den halve øde gård i Skinnerup, som Margrete Sørensdatter fradøde.

Christen Høj i Nors, delefoged i Hillerslev herred, svarede, at dette fæstebrev burde være skrevet på stemplet papir nr. 10, 12 sk., hvorfor det ikke burde læses og påskrives i dag.

Da er således afsagt, at fæstebrevet bør forvares i tingbogen, indtil det rette papir kan fås og fremvises af parterne.

Forskreven Morten Andersen fremstillede to stævningmænd - - intet videre i den sag skrevet, formedelst ingen skriftlig stævning er fremlagt.

Peder Tomsen, Poul von Klingenberg's tjener, har ladet stævne alle Ørum tjenere i herredet og den gode mands forrige tjenere i Rær sogn for resterende afgifter.

Dom: De skal betale.

Søren Jørgensen på amtskriver Jens Hansens vegne tiltaler folk på Hanstholm for resterende anpart af kongekorntiende.

Dom: De skal betale.

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

13. september.

Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet stævne tre mænd fra Hillerslev til synspåhør og fremstiller synsmænd, der vidner, at de har været på Anders Degns gårds jord, kaldes »på Hov« i Lille Hillerslev, og da så de på de samme agre, som var sået med rug og byg, og mente, at der var gjort skade for 8 skp. rug og 12 skp. byg.

Peder Tomsen af Ørum på Poul v. Klingenberges vegne fremlægger en skriftlig stævning fra Peder Pedersen Brønsdorff på Klingenberges vegne til Jørgen Lykke til Søgård angående kongekorntienden af Nors, Tved, Skinnerup og Hjardemål sogne, hvoraf Jørgen Lykke ikke har betalt afgiften i rette tid. Det kræves, at han dømmes til at have sit fæste forbrudt.

Hertil at svare mødte Mikkell Langballe af Nebel og formente, at der ikke bør føres vidner, før Jørgen Lykke er stævnet på sin rette bopæl. (Han er stævnet på Søgård -»for Søgårds port«).

Kendelse: Vidnet bør udstedes. (Sagen fortsætter).

For retten fremkom mænd, der vidner, at de har stævnet Jørgen Lykke for Søgårds port og advaret ham, at han den 23. august skulle have betalt sin restance på de fire sognes konge-korntiende (Nors, Tveds, Skinnerup og Hjardemål). De talte med forpagteren Anders Sørensen og med Eggert Abildgård, som lovede, at de skulle lade den gode mand det vide.

Christen Jensen i Øster Vandet får afkald fra sin søn Jens Christensen i Store Tøfting på arv efter hans moder Karen Terkildsdatter, som boede og døde i Øster Vandet.

20. september.

Niels Christensen i Vester Torup på Dorte Terkildsdatter, sal. Christen Madsens enke, hendes vegne fremkalder vidner, Christen Eriksen i Hillerslev og Peder Nielsen i Tømmerby, som vidner, at Christen Madsen Attrup var født i Attrup og siden kom til Vester Torup og blev gift, og så gav sig kongens tjeneste som soldat under kaptajn Barnekows kompagni og tjente der i halvtredje år, indtil han kom ud for Wismar, hvor han blev død, og de to vidner var med til at bære ham til hans lejersted.

(9/8). Christen Andersen i Vesløs Odgård på fru Ingeborg Krabbe, sal. oberst Holger Trolles enke, hendes vegne tiltaler efter opsættelse af 9/8 hr. Oluf Nielsen i Hillerslev for hans moders restance af gården Hov i Hillerslev by fra hun fik fæstebrevet og til nu, samt for bygfældighed på gården. Gården Store Hov er blevet synet for brøstfældighed. Der var ikke loft over den store stue.

Hertil at svare mødte Niels Christensen i Hillerslev og Christen Høj i Nors på hr. Oluf Nielsens vegne og spurgte, om der ikke var betalt noget, hvad der var. Desuden fremlagde de et syn over gården Hov af juni 1673. Niels Pedersen Værdt havde sidst haft gården i fæste. Da var gårdens bygninger mere brøstfældige. På hele gården var der ikke tag, der kunne holde vand ude, uden

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

så meget som 2 eller 2 1/2 læs. Derefter irettelagde de et skriftligt indlæg fra hr. Oluf Nielsen, hvori han siger, at hans moder ikke var blevet krævet for afgifter, fra den tid, hun fæstede gården og indtil hun døde, men hun akkorderede med forvalteren i disse besværlige tider. Muligvis har forvalterens fuldmægtig modtaget noget af restancen, eftersom restancerne var hr. Oluf ubevidst. Har der refteret noget, burde det have været søgt. Bygningerne er nu meget bedre, end da hun overtog dem.

Dom: Da der ikke fremlægges kontrakter, og forvalteren Knud Lang hans fuldmægtig vedgår at have modtaget noget af restancerne, bør den, der dengang var forvalter, gøre regnskab med Birgitte Pedersdatters arvinger. Hvad bygfeldet angår, da som gården er bedre ved magt, kan der ikke tilkomme arvingerne at betale noget.

27. september.

Peder Pedersen Brønsdorff, forvalter på Ørum, på Poul v. Klingenberges vegne har ladet stævne Jørgen Lykke til Søgård på Vingegård, hvor han residerer, og tiltaler ham fordi han ikke har betalt afgift rettidigt af de fire sognes konge-korntiende, han har fæstet, og kræver hans fæste forbrudt.

Mikkel Langballe mødt på rådmand Henrik Jørgensens vegne af Viborg, som har ophævet kontrakten mellem ham og Jørgen Lykke om forpagtningen af Søgård og de fire tiender, hvorfor han tilbyder selv at betale restancen.

Opsat en måned. (11/10).

Igen i dag blev der advaret, at de der ikke har færdiggjort deres skifter i stenbroer og alfarveje inden 8 dage, vil blive straffet.

(17/5). Søren Pedersen i Malle på sin broders arvingers vegne begærer navne på sandemændene, fordi hans broder Christen Pedersen nu er død af den skade, Anders Knudsen gav ham. Navnene blev afleveret, og stævningmænd vidner, at de har indstævnet sandemændene til at møde til tinget til opkrævelse. (4/10). Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, tiltaler en del af Ørum tjenere, som refterer med smørskyld.

Dom: De skal betale.

Peder Lauritsen i Langgård har ved Christen Pedersen i Langgård og Anders Nielsen i Worms hule stævnet folk, der efter dom 16/2 1675 skyldte ham penge. Dom: De skal betale til ham eller hans søn.

Hans Axel Pors til Momtoft har ladet syne Brusgård, som ligger til Momtoft, og som Christian Podemester ibor. Der var bl.a. en god grydekakkelov. I haven var der 7 små æbletræer, 1 lidet blommetræ, 2 annistræer, 2 rækker stikkelsbærtræer, 1 hvidt rosentræ og 1 hylde-træ.

Claus Herluf Pors Hvide tiltaler Hans Axel Pors, fordi han har taget en skriftlig stævning fra hans stævningmænd, skønt de havde præsenteret en vidimeret kopi af den. Claus Herluf Pors sendte da to mænd til Hans Axel Pors for at forlange stævningen udleveret, men Hans Axel Pors ville ikke.

335

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

Claus Herluf Pors Hvide tiltaler Hans Axel Pors for gældsfordring både efter en obligation på 138 rdl. 2 mk. 3 sk. med pant i 10 td. hartkorn i Ullerupgård og i andre måder. Hans Axel Pors mener, at den skyldige sum bør dekorteres i, hvad han mener at have til gode, og begærer afregning.

Dom: Claus Herluf Pors bør ved gode mænd have indvisning i pantet.

Claus Herluf Pors irettelægger kommissærernes forretning af 4/2 1680, hvori der meldes, at Hans Axel Pors bør betale sin del af de på kommissionen anvendte penge 31 rdl. 2 mk. 2 sk., som Claus Herluf Pors har udlagt på egne og søskendes vegne. Desuden kræver Claus Herluf Pors betaling, fordi Hans Axel Pors siden hans moders begravelse blev på Ullerupgård med folk og 5 heste indtil 13/5 1678, og da brugte han af gårdens korn og fodring, så der ikke var korn tilbage på lofterne eller nogen proviant i huset. Desuden har Claus Herluf Pors forstrakt ham med rede penge, tobak, piber og brændevin.

Hans Axel Pors mener, at det ikke er herredsfogedens sag at dømme mellem ham og hans broder.

Dom: Hans Axel Pors skal betale de 31 rdl. 2 mk. 1.sk., som kommissionen melder om, eller lider indvisning ved gode mænd.

Hvad det andet angår, som Claus Herluf Pors kræver, da som Hans Axel Pors mener, at dette ikke er herredsfogedens dom, henvises sagen til landsdommerne.

4. oktober.

(27/9). Søren Pedersen i Malle som eftermålsmand og Christen Høj i Nors, begge på den afdøde Christen Pedersens arvingers vegne har ladet stævne sandemændene (se s. 1 her) til at gøre deres ed på Bisgård for amtmanden inden i dag 8 dage, og de begærede i dag første opkrævelse. De har ladet stævne Anders Knudsen for hr. Oluf Nielsens port i Hillerslev og fremviste syn og vidner om sår og skade, som blev Christen Pedersens bane. (Sagen fortsætter). Store Poul Enevoldsen i Aggerholm på egne og andre sandemænds vegne begærer tingsvidne efter befaling til Christen Høj i Nors, forordnet delefoged i Hillerslev herred om sammen med eftermålsmanden Søren Pedersen i Malle at forfølge den sag om et drab, som skal være sket på Christen Pedersen i Sennels og påtale den ved hjemtinget, underskrevet N. Broch. PS dog alting at ske på eftermålsmandens bekostning. (18/10).

Anders Christensen i Hunstrup får afkald fra Jens Christensen Huas i Skinnerup på sin kones Anne Poulsdatters vegne, og fra Søren Mikkelsen i Tingstrup på sin hustrus zidsele Poulsdatters vegne for arv efter deres

farbroder, Anders Christensens sal. broder Peder Christensen, som boede og døde i Kårse.

11. oktober.

(4/10). Christen Høj i Nors fremviste en attest fra hr. Christen Pedersen Øland i Hunstrup på, at Christen Jensen Abildhave for sin svagheds og sin høje alders skyld ikke kan komme til kirken. På attesten stod skrevet, at herredsfogeden

336

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

skal udnævne en anden til at være sandemand i hans sted og gøre sin ed. Underskrevet N. Broch.

(27/9). Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, forbyder alle i Skinnerup, Hjardemål, Nors og Tveds sogne at yde nogen afgift af kongetienden før sagens uddrag. (8/11).

Samme Niels Christensen har ladet stævne Niels Mortensen i Lille Hillerslev til vidnespårhør og folk, der vidner, at forleden vinter, da Ørum tjenerne i Hillerslev sogn ydede deres kongetiende i Thisted og sammen målte samme tiende til Anne Næstrups, var der tre, som målte sammen. Da målte de hver 6 skp. byg på hver part til det øde. Så tog de sold og skæppe med dem og gik ned til stranden, og da målte Niels Mortensen i Lille Hillerslev også 6 skp. til deres til det øde og betalte dem med 1 td. byg, og der blev 11/2 skp. byg til overs, og denne td. byg til det øde ydet på den store bod ved borgmester Christians.

Christen Nielsen i Nørgård i Sennels får afkald fra Peder Andersen Vandtrang i Sennels på sine egne, sin moders og sine søskendes vegne for arv efter Christen Nielsens hustru, Johanne Andersdatter, som boede og døde i Nørgård.

18. oktober.

Laust Jørgensen i Brund fremkalder Anders Christensen i Nørgård i Skinnerup på sin kones Anne Christensdatters vegne, Jens Christensen ibd. på egne og broder Peder Christensens vegne, som er i kongens tjeneste, Niels Simonsen i Øsløs på sin kone, Inge Poulsdatters vegne, Jens Jensen i Brund på sal. Jens Nielsens efterladte børns vegne i Kløv, nemlig Else, Karen, Anne, Margrete og Maren Jensdøtres vegne, Mikkel Vilsen i Sennels på sin kones, Ing Jensdatters vegne, Anders Christensen i Nørgård i Skinnerup på Niels Simonsens kone Maren Christensdatter i Kløv hendes vegne, Jens Knudsen i Hillerslev på sin kones, ... Christensdatters vegne og hendes søsters Anne Christensdatters vegne. Jens Jensen i Brund tilbyder at give afkald for et af Jens Nielsens børn i Kløv, som er på fremmede steder. Niels Simonsen i Øsløs begærer hans hustrus anpart af indlagte penge, 60 sldl. eftersom hun er eneste arving efter hendes fader en broderlod, hvorimod Niels Simonsen tilbyder at give afkald.

Kendelse: Eftersom der findes at være udarvinger, som ikke er indkaldet, og der heller ikke er fremvist nogen registrering, kan der

ikke udstedes noget afkald, før der er lovligt indstævnet. (Sagen fortsætter).

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, på Poul v. Klingenberges tjeneres vegne i Brund har ladet syne et stykke eng, der kaldes Brunds eng, liggende østen Brund by, og som Brund bymænd har skattet 1 td. smør. Det skønnes, at der ikke kan svares mere end 1/2 td. smør, fordi isen om vinteren afskærer grønsværen derpå, så der fast ingen græs kan gro.

Ovennævnte arvinger giver Jens Jensen i Brund fuldmagt til at modtage arven efter deres sal, fester Voldborg Nielsdatter, som boede og døde i Brund tillige med deres søster (Helvig) se 2/11 ... Jensdatter, som er i fremmede lande,

337

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

nemlig 60 sldl., som Laust Jørgensen har deponeret i retten. Laust Jørgensen fremlagde en registrering af boet, som viste en formue på 120 sldl. Når Laust Jørgensen begærer det, skal han få afkald. (2/11).

(4/10). Christen Høj i Nors, delefoged i herredet og Søren Pedersen i Malle, eftermålsmand efter Christen Pedersen, som boede i Kirkegård i Sennels på hans efterladte hustrus, slægts og arvingers vegne beviser, at de i dag 14 dage stævnedes sandemændene og stævnedes dem hid i dag til anden opkrævelse og advarede dem, at de skal møde på Bisgård og aflægge deres ed. De stævnedes også Anders Knudsen, som havde givet Christen Pedersen sår og skade og irettelagde en lysningsseddel af Viborg Landsting, hvori Christen Pedersens hustru og arvinger deres fuldmægtig lyser Anders Knudsen, født i Hillerslev manddød til, og sandemændene befales at tove.

Ældste Poul Enevoldsen i Aggerholm tilbød på sandemændenes vegne, at de vil gøre deres ed og tov på Viborg Landsting, når de dertil bliver lovligt stævnet og opkrævet. Derefter fremlægges synsvidnerne og et opkrævelsesvidne. (2/11). Borgmester Christian Mortensen Lelius tiltaler Oluf Christensen i Bådsgård for omkostninger, han har haft i den sag mellem Oluf Bådsgård og Jørgen Lykke, ialt 60 rdl. Sagen angår den gård, der blev udlagt på skiftet efter hr. Hans i Rær. Dom: Han skal betale.

25. oktober.

Jørgen Jensen, sal. Jens Christensens søn i Kåstrup, får afkald fra Christen Jensen, født i Kåstrup, Anders Jensen, født i Kåstrup, nu boende i Jernit (Jerne) i Gørding herred ved Ribe, og Villum Christensen i Kåstrup på sin hustru, Anne Christensdatter (Jensdatter), hendes vegne for arv efter deres fader Jens Christensen og moder Margrete Laursdatter, som begge boede og døde i Kåstrup. (6/12).

Christen Eriksen, kirkeværge i Hillerslev sogn, tiltaler folk, der resterer med kirketiende.

Dom: De skal betale. Onsdag, 2. november. (18/10). Den forordnede delefoged, Christen Høj i Nors, og Søren Pedersen i Malle, eftermålsmand efter sal. Christen Pedersen, som boede ved Sennels kirke har ladet stævne sandemændene til tredje opkrævelse og Anders Knudsen, som tjente i Hillerslev præstegård, til vidner og dom og anden lovmål. Og nu opkrævede de sandemænd tredje gang til at møde i dag 8 dage, 9. november, på Viborg Landsting og gøre deres ed og tov anlangende syn, vidners og andre dokumenters formelding.

Kendelse: Sandemændene skal efter disse lovlige opkrævelser gøre deres tov på Landstinget. (Sagen fortsætter).

338

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

Samme forelagde og advarede sandemændene, som alle er her til stede og har hørt synsvidne og første og anden opkrævelse og andre dokumenter oplæse, og havde derpå intet at påanke, og nu opkrævede dem tredje gang, at møde på Landstinget i Viborg den 9. november og gøre deres ed. (6/12).

(18/10). Jens Jensen i Brund får fuldmagt fra sal. Jens Nielsens børn i Kløv til at modtage deres arv efter Laust Jørgensens hustru i Brund, Voldborg Nielsdatter, eftersom de har den nødvendig til klæder og andet, mod nøjagtig kvittering. De begærede også, at Jens Jensen ville hjælpe deres søster Helvig Jensdatter, som er i fremmede land, til sin part af penge og klæder. (Sagen fortsætter).

Laust Jørgensen i Brund har ladet stævne til tilbud arvingerne efter hans hustru, Voldborg Nielsdatter og til at give afkald til ham for arven. Jens Huas i Skinnerup og Anders Christensen er ikke mødt, hvorfor han fik første ting til dem. (Sagen fortsætter).

Arvingerne efter Voldborg Nielsdatter med undtagelse af Jens Christensen Huas i Skinnerup og Anders Christensen ibd. giver Laust Jørgensen afkald. Det oplyses, at Helvig Jensdatter er i København. (8/11).

8. november.

Christen Jensen i Kåstrup på sin brodersøns Peder Iversens vegne har ladet syne de huse, som Christen Tang bor i i Kåstrup. Husenes brøstfældighed blev vurderet. Der var lade og stald. Intet stuehus nævnt.

Amtskriver Jens Hansens . fuldmægtig, Christen Poulsen fremviste en landstingsdom af november 1674 udstedt, hvorpå stod påskrevet, at vurderingsmænd havde været til Mikkell Nielsens i Skinnerup for at gøre udlæg efter en dom, som Jørgen Nielsen i Diernæs har fået på ham for en gæld, som Jørgen Nielsen siden havde afstået til amtskriver Jens Hansen. De gør udlæg i korn 22/9 1681. Det står i stakke og stod til forløsning i 4 dage. 1/10 1681 blev kornet talt op til amtskriveren, på hvis vegne Søren Jørgensen annammede kornet, og dermed har Mikkell Nielsen klareret sin gæld. (Sagen fortsætter).

Mikkell Nielsen mødt og mente, at ingen vidner måtte udstedes i den sag, før der stævnes med skriftlig stævning og hans husbond bliver lovlig stævnet.

(2/11). Laust Jørgensen i Brund får afkald fra Niels Simonsen i Kløv på sin hustrus Maren Christensdatters vegne, Anders Christensen i Nørgård i Skinnerup på sin hustrus Anne Christensdatters vegne og Jens Christensen Nuas på egne og broder Peder Christensen Huas hans vegne for arv efter Laust Jørgensen sal. hustru, Voldborg Nielsdatter.

(11/10). Peder Tomsen fremlægger en opsættelse af 27/9, hvorefter en sag mod Jørgen Lykke til Søgård angående fire sognes kongetiende er opsat. Jørgen Lykke var stævnet for Søgårds port, og også på Vingegård, hvor han residerede,

339

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

efter anmodning fra Peder Pedersen Brønsdorff på Poul v. Klingenberges vegne. Sagen refereret udførligt.

Kendelse: Sagen henvises til Landstinget. 15. november.

Christen Høj i Nors på Jens Sehesteds vegne tiltaler Jens Christensen i Klastrup og Tomas Jacobsen ibd. for restancer efter sal. Melchior Juels jordebog og fremviste en dom her af tinget 3. september 1678, hvorefter de to mænd var dømt til at betale restancer.

Dom: De skal betale. 22. november.

Søren Poulsen i Rær gav til kende, at han var indstævnet til tinget af Jacob i Hedegård på Hanstholm og har måttet møde seks tingdage, uden at nogen sag blev rejst, og han heller ikke vidste, at han skyldte Jacob Hedegård noget, hvorfor han mente, at Jacob Hedegård på ny bør lade ham indkalde og give ham sag.

29. november.

Amtmanden advarer herredsmændene, at de efter rentekammerets ordre årlig skal indføre til Bisgård, eller hvor amtmanden residerer, den ildebrand og det hø, som de ... nemlig kgl. Maj.s tjenere i herredet.

Claus Herluf Pors Hvide til Ullerupgård lader læse en skriftlig oplysnings og kaldsseddel angående nogle hopper og heste, som har gjort fortræd i hans have, og som han derefter har taget ind, om nogen vil vedkende sig dem. Han har ladet syne haven. Der var ikke et kálblad på roden. Hesten var næsten intet værd.

Christen Høj i Nors på sin husbond Johan Adolph de Clerques vegne tiltaler nogle af hans tjenere for restancer.

Dom: De skal betale.

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum fører vidner på, at han har ladet lyse fra prædikestolen efter det som er stjålet af sal. Morten Christensens hus i Hillerslev, nemlig vinduer, døre, skillevægge i huset, seng og sengeklæder og en fåresti vesten huset.

Samme Niels Christensen på sin tjenestedreng Mads Poulsen, født i Rær, hans vegne tiltaler Niels Christensen Grud i Sennels for penge, han har lånt af Mads Poulsen.

Dom: Han skal betale.

340

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

6. december.

(25/10). Peder Jensen i Kåstrup og Jørgen Jensen ibd., formyndere for sal. Jens Sarups efterladte børn og på deres vegne fremstiller to mænd, der vidner, at de 14/3 var over en kontrakt mellem Villum Christensen af Kjelstrup og sal. Jens Jensens enke Anne Jensdatter, som Villum Christensen i fremtiden vil ægte, overværende forskrevne Peder Jensen på den sal. mands barn Jens Jensens vegne og Jørgen Jensen på den sal. mands andet barn Anne Madsdatters vegne. Efter overslag er formuen 160 sldl., og de er da blevet således forligt, at Villum Christensen skal tage boets midler til sig, og derimod give de fornævnte børn 80 sldl., i hvilke 80 sldl. begge børn skal være lige gode, nemlig pigen Anne Madsdatter det halve, 40 sldl., og drengen 40 sldl. efter den sal. mands i levende live befaling til hans kone Anne Jensdatter, deres moder, at hun efter hans død skulle gøre børnene lige gode i, hvad han efterlader sig, så ingen af dem derudi gøres nogen uret. Villum Christensen lover at holde drengen i skole, til han lærer at læse og skrive. Han skal beholde børnene hos sig, til de bliver 18 år, og derefter skal han give dem eller deres formyndere arven i rede penge.

13. december.

Amtmanden og amtskriveren har ladet stævne folk som vidner angående den døde hollandske skipper de Fries, som Laust Christensen og Christen Christensen af Pugdal ved midnatstide opbjergede af havet med deres hjælp. De vidner, at hans lommer var vendt og hans fikker opknappet. Andre vidner havde været nede ved havet for at se til deres skuder i den store storm. Laust Christensen og Christen Christensen, Christen Pedersen sønner i Pugdal, var til stede og bekræfter vidneudsagnene. Den døde skipper lå og flød i havstokken, og Laust Christensen ville trække ham på land, men kunne ikke alene, hvorfor han bad de andre hjælpe. Han nægtede ikke, at han jo følte i hans lommer, men da var de omvendt, men når de drukner, da hænder det, at de vender benene i vejret og står på deres hoveder, da kunne hans lommer vel vende sig. De vidste ikke, at der havde været folk ved samme lig, før de kom. Peder Laursen i langgård og drengenes fader, Christen Pedersen i Pugdal, forpligtede sig til at svare til alle prætentioner, og kaverede for, at drengene skulle blive til stede til sagens uddrag. (10/1 1682).

Christen Skriver på hr. Laurits Kocks vegne i Rær har ladet stævne unge Christen Løbber i Hansted for 2 sldl., som han skylder præsten som rest af betalingen for 1 td. smør, som han har solgt i Norge forlang tid siden.

Dom: Han skal betale.

(2/11). Christen Høj på eftermålsmanden efter Christen Pedersen, som boede i Sennels kirkegård og på hans hustrus og børns vegne har med en skriftlig stævning stævnet Anders Knudsen, som tjente i Hillerslev præstegård hans frænder og slægt i Hillerslev by, Christen Knudsen og Anders Knudsen (sic!) (skal vist være Jens Knudsen) for lovsbod for manddrab på Christen Pedersen. Forskrevne Jens Knudsen fremstod og begærede opsættelse, at frænderne med ham kunne sammenlægge hver sin andel.

Opsat 1 måned. (24/1 1682).

341

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

(7/6). Amtskriverens fuldmægtig Christen Poulsen har efter befaling fra amtmanden ladet stævne Claus Herluf Pors Hvide til Ullerupgård og Bendte Hansdatter til dom for lejermål, som de begge har bekendt. Forrige tingsvidner gentaget.

Vidner beretter, at de har været på Ullerupgård for at opsøge Bente Hansdatter, som har avlet et barn i hor med Claus Herluf Pors i hans ægteskab. De fandt hende i fruens sengekammer, hvor hun lå i barselseng og befalede, at hun skulle følge med til Thisted. Hun svarede, at hun godt ville følge med, men hun begærede tid til at tage tøj på. Der blev sendt bud efter en vogn, men i det samme kom Claus Herluf Pors hjem, vred og med mange truselsord sagde han, at vidnerne skulle lade Bente Hansdatter blive på gården, og sagde ydermere, at fordi han ingen ægte børn kunne avle, og han nu skulle forfølges med proces, så ville han, så længe han havde styrke, gøre så mange horeunger, som han flest kunne, på de smukkeste piger, han kunne overkomme. Han gav mange ubeskedne ord til amtmandens fuldmægtig, amtskriverens fuldmægtig, ja til amtmanden selv, som han ikke forskånede for sådanne ord, som her forbigås for høfligheds skyld at nævne, men som vidnerne vil være gestændig, når det begæres. Claus Herluf Pors gav en seddel fra sig på stemplet papir, som han selv havde skrevet og underskrevet, at han var rette barnefader til Bente Hansdatters pigebarn, og at de havde forligt dem med Gud (var blevet absolveret), (hvorpå præstens attest vedlægges). Endelig fremlagdes et missive fra Claus Herluf Pors til amtmanden, hvori han erklærer, at han gerne vil betale så meget, som man vil ansætte ham til efter hans fattigdom, men han skylder firedobbelt så meget, som hans hele bo og midler er værd.

Christen Poulsen sætter i rette, at Claus Herluf Pors bør at miste sin boslod, eller hvis ingen boslod kan fås, bør lide efter recessen. Bente Hansdatter bør betale faldsmålsbøder og straffes, fordi hun efter barnefødselen og det offentlige skriftemål stadig opholdt sig på Ullerupgård.

På Claus Herluf Pors's vegne mødte to mænd med et skriftligt svar, hvori Claus Herluf Pors begærede opsættelse, fordi han højnødvendig måtte rejse. Derefter gør de to mænd skudsmål, at Claus Herluf Pors var på nødvendig rejse og ikke kunne møde, Christen Poulsen mente, at da hans

tilståelse foreligger, og der er ført tingsvidner, bør sagen ikke opsættes.

Dom: Claus Herluf Pors bør betale for sin forseelse efter recessen og kgl. forordninger.

20. december.

Sandemænd og ransnævninger advares om, at de til snapstirsdag skal være tiltænkt at møde på tinget for at navngive, hvem der skal indskrives i deres sted.

Simon Mikkelsen, birkeskriver til Vestervig ting, på Cornelia Bichers von Vestervig hendes vegne tiltaler de af Vestervigs tjenere i herredet, som reterer med afgifter.

Hertil svarede Peder Sørensen i Rær, at hverken hans fader eller han i deres tid har betalt arbejdspenge, og han fremlagde et fæstebrev på Mikkjel Jørgensens gård, som han har i brug, men som før var øde. Han har tidligere haft gården i

342

Hillerslev Herreds Tingbog -1681

fæste, men har opsagt den, da det er en meget besværlig gård, hvorfor Cornelia Bickers nu har akkorderet med ham, så han kun skal svare og skatte af 8 td. 7 skp. hartkorn og være fri for arbejde og hoveri, mens disse besværlige tider påstår, og de gamle restancer er efterladt. Dateret 2/4 1678, underskrevet af Peter Bodersen. Peder Sørensen mente derfor, at han måtte frikendes for den krævede restance, untagen for nogle småskatter i den besværlige krigstid.

Stephen Christensen i Skovsted på egne og sin moders vegne og fremviste en lægdsseddel, som melder iblandt andet, at Christen Bertelsens enke i Skovsted og Steffen Christensen 6 rdl., hvilke penge I straks kan lade Eder kvittere for her nedepå og straks levere, hvorimod jeg enhver denne pålæg skal godtgøre i sin restance. Morten Christensen egen hånd. Desuden fremviste Steffen Christensen to kvitteringer fra Morten Christensen. Pengene skulle godtgøres i hans landgilde, hvorefter han begærede, at ham og andre hans medtjenere måtte godtgøres, hvad de tid efter anden havde ydet og ingen kvitteringer fået derfor. Han beråbte sig også på flere kvitteringer.

At dette forskrevne dette år på forskrevne ting er passeret, og intet videre, testerer Christen Skoning.

343

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

Fol. 1 a. Autorisation ved amtmandens fuldmægtig N. Brock. (makuleret).

Herredsfoged: Jacob Ulf i Vestergård, Østerild. Skriver: Christen Madsen Skåning (i Bjerre). Fol. 1 b. (makuleret)

Sandemænd:

..... sen i .,ess sen i Hiarmaall
Jensen i Hoxøer Christen Sørensen i Clastrup Christen Eriksen i Stor
Hillersleff Thomas Nielsen i Schinderup Ransnævninger:

Niels Madsen i Brund

Svend Vilsen i
Sendels. gl . Christen Jensen i Østerild Peder Jensen i Vuldom

Jep Jacobsen i Lønderup

Niels Christensen Krog i Kaastrup (tilf.) Ørgaard i Nors ild
Nielsen i Groffgaard i Tuedsogn

(tilf.) Peder Christensen i Øster Vandet

Niels Christensen Ørgård i Nors Anders Christensen i Schinderup (tilf.)
Anders Persen i Nørbye i Tueds sogn

Salmand Andersen i Bierregaard Snapstirsdag, 10. januar.

Sandemænd og ransnævninger skal opnævnes og gøre deres ed førstkommande
tirsdag.

Der skal udnævnes synsmænd til at syne broer og stenvaser her i herredet
for brøstfældighed.

Amtskriverens befaling om at okse- og hesteskat straks skal ydes, læst.
Amtskriverens fuldmægtig Christen Poulsen ... landkommisærernes tilbud
angående auktion ...

... Poul Chr ... kgl. Maj.s allernådigste ... brev af dato 1 ... 80.

Læst en kopi af Skattekammerets ordre til hr. kommissær Wisberg ... han
inspektion om strandvrag og andet.

344

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

Læst en kopi af Rentekammerets ordre 5/11 81 om mønts? indførsel og
udførsel og om hestes og hoppers ... udførsel.

(13/12 1681). Amtmandens fuldmægtig fremviste købebrev mellem amtmanden
og det strandede hollandske skibs folk om det skib, der 2/12 sidst er
strandet ved Hansted, af dato 3/12, og fremstillede vurderingsmænd, som
vurderede det indstrandede gods til 80 rdl.

Amtskriverens fuldmægtig, Christen Poulsen, begærer, at herredsfogeden
vil udnævne folk til at gøre udlæg i Ullerupgård for store resterende
kgl. skatter. Han svarer, at før han taler med disse folk, som skal gøre

udlæg, bør der meddeles Claus Herluf Pors en skriftlig restanceliste. Christen Poulsen svarer, at sligt skal ske.

Amtskriverens fuldmægtig fremkalder strandfogderne, der har vurderet, hvad der er indkommet af vraggoods fra nytårsdag 1681 til årsdagen. Foruden dette løse vraggoods var kun indkommet det skib, som strandede i Hansted strand, og som amtmanden købte og lod sine egne folk bjerge.

Søren Jensen tjener på Kølbygård, Christen Poulsen, tiltaler nogle af hans tjenere for restancer.

Dom: De skal betale. 17. januar.

Christen Høj i Nors på amtmandens vegne har ladet stævne Anders Olufsen i? Vigsø? og synsmænd, som har synet Mette Roed i Vigsø St. Stefansdag, men som ikke fandt sår og skade på hende dengang. Hendes broder, Søren Roed var til vederståelse med Christen Høj.

1 dag blev udnævnet mænd, der skal syne broer og vaser. De skal møde i morgen ved solens opgang.

24. januar.

Niels Christensen i Lille Hillerslev på Viborg skoles vegne har ladet stævne to mænd i Kjelstrup for restancer. De erklærer, at de ikke har kunnet yde mere af deres gårde end skatterne, om de også gerne havde villet.

(13/12 1681). Søren Pedersen i Malle som eftermålsmand efter sin broder Christen Pedersen ved Sennels kirke påråbte de skyldige, at de kunne komme frem med deres lovsbod. Så fremkom Jens Knudsen i Hillerslev og Christen Knudsen ibd., og Søren Pedersen fik af dem lovsbod, nemlig 13 1/2 sldl., hvorfor han kvitterede og lovede at holde dem skadesløs.

(13/12 1681). Sagen mod Pugdals drenge fremdeles opsat 14 dage. (7/2).

345

Hillerslev Herreds Tingbog - 1682

31. januar.

Blev læst en restance på rostjenesten i herredet. Pengene skal leveres på amtsstuen i dag 8 dage.

Store Poul Enevoldsen i Aggerholm på Anders Broes og Mikkell Blachs vegne i Klitmøller tiltaler Anders Sørensen, forpagter på Søgård, for penge, han har lånt til sin avls fortsættelse.

Dom: Han skal betale.

Gregers Sørensen i Kjærgård på Anne Christensdatter, sal. Tomas Jensen, som boede og døde i Østerby i Tvedsogn, hendes vegne, har ladet foretage registrering og vurdering i boet. Gælden oversteg formuen.

Laust Sørensen i Tved sogn og Anders Christensen Blæsborg, som var beslægtede med Tomas Jensen, frasagde sig på arvingernes vegne arv og gæld. 7. februar.

Læst nogle kgl. forordninger »med flere dokumenter«.

Poul Olufsen Dragsbæk ved Klitmøller tiltaler Scharis Jensen i Hjørdemål for 5 sldl., lånt til hans avls fortsættelse.

Dom: Han skal betale.

Christen Riis i Hansted tiltaler Anders Giøttrup i Hjørdemål for 1 rdl. 4 sk. Anders Gøttrup havde sendt ham et stykke ?lærred?, og hvis det ikke slog til, ville han betale.

Opsat 6 uger.

Borgmester Christian Mortensen har ladet syne Veell Christensens gård i Skårup (Nors sogn) for brøstfældighed. Bl.a. fattes 50 stochlau med ler, hvortil behøves 100 læs ler. To huse var jordhuse og ingen stochlau deri. (14/2).

(17/1). Den sag mod Pugdal drenge, hvorpå dokumenter er fremvist, som Ubbe Christensen i Koldvad tog til sig, er fremdeles opsat 14 dage med parternes bevilling. (21/2).

14. februar.

Unge Christen Løbber i Hansted får afkald fra Peder Mikkelsen i Hansted på hans hustru Kirsten Christensdatters vegne og på sine egne (Christen Løbbers) og moder Bendet Henriksdatters vegne for arv efter hendes. sal. fader, gl. Christen Christensen Løbber, som boede og døde i Hansted. (Sagen fortsætter). (7/2). Borgmester Christian Mortensen (Lelius) tiltaler Vil Christensen i Skårup (Nors sogn) for resterende afgifter og for bygfald.

Dom: Han skal betale inden 15 dage, og hvis det ikke sker, have sit fæste forbrudt.

346

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

Peder Christensen i Lønderup på sin husbond Johan Adolph de Clerques vegne har ladet stævne Jørgen Nielsen i Djernæs og fører vidner på, at Anders Andersen i Skårup (Nors sogn) har betalt afgifter til Jørgen Nielsen, før hans nuværende husbond fik gården ved indførsel, og på, at Johan Adolph de Clerque har skånet Jørgen Nielsen, der har haft store trætter med sin husbond mag. Hans Zoëga til hjemting og Landsting og derfor er kommet meget tilbage på sine midler, og at de Clerque har haft mange farlige rejser herop i disse besværlige krigstider, men har forskånet Jørgen Nielsen for gæsteri. Djernæs var før Kronens gæstegård under Ørum, hvor forrige ?lensmænd? på Ørum deres folk havde deres tilhold med heste og hunde. Det bevidnes, at nogle har ført havre til Djernæs til de Clerques heste, og at han, da han var enlig, stundom ingen hunde havde og stundom to eller tre hunde. Jørgen Nielsen er også blevet

skånet for udskrivning af hans hus og børn, for at han kunne blive ved magt og ved sin gård.

Unge Christen Løbber i Hansted på sin moders og egne vegne har ladet vurdere gl. Christen Løbbers bo i Hansted. Ind- og udbo vurderes til 125 sldl., desuden har han til gode hos nogle skyldnere 107 daler 14 sk., ialt er boets formue 232 daler 14 sk. Unge Christen Løbber bliver enig med Peder Mikkelsen på dennes kones vegne om fordelingen af arven.

21. februar.

Christen Høj i Nors fremviste amtmandens befaling til herredsfogeden om at lade reparere vaser og stenbroer og spørger, hvorfor herredsfogeden ikke har efterkommet befalingen. Jacob Ulf svarer, at han har ladet befalingen oplæse i kirkerne, hvad der kan bevises ved præsternes attest, men vedkommende har ikke pareret ordre, og der er ikke stævningmænd at få til at indcitere dem, skønt han tit havde begæret det. Han mener, at dermed er hans tjeneste fyldstgjort, og at delefogeden (Christen Høj) skal sørge for stævningmænd mod dem, der endnu ikke har gjort deres skifter færdige.

Christen Høj fremviser befaling og forbud om oksestalding og om jagt, som ingen må bruge uden at have 100 td. hartkorn samlet gods. De der har det, må fremvise deres jagtskilt på Bisgård inden 11/3. Dette tillige med forskellige dokumenter, som blev læst og påskrevet, tog Christen Høj til sig.

(7/2). Christen Høj i Nors, forordnet delefoged her i herredet, på kgl. Maj.s og amtmandens vegne tiltaler Christen Pedersens sønner i Pugdal, Laust og Christen, efter opsættelse af 13/12, fordi de har trukket en død skipper i land. Da andre kom til, var hans lommer og fikker vendt og åbnet.

Skibsfolkene på det forliste skib vidner, at da skibet forliste, tog skipperen, Henrik Gertsen de Friks, nogle penge, 600 daler, i sine lommer sammen med sine breve og et ravhalsbånd, og det fulgte ham af skibet og i havet, da de måtte forlade skibet. Skibet var fra Holland.

Det kræves, at drengene skal skaffe pengene til stede inden 14 dage eller lovværge sig ved kønsed efter loven for Wal-Rauff li 63 (1663), kap. 24, søretten. Dom: De tiltalte, som har ladet sig finde på kgl. Maj.s strand om natten imod

347

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

forbud, og der fundet og opdraget den døde skipper, og der ikke forelægges noget, som kan befri dem for forbuden nattegang, skal de skaffe de omvidnede penge til stede inden 14 dage eller lovværge dem med kønsnævn efter loven, mens vidnerne står ved magt. (25/4).

28. februar.

Læst forordning om dem, som med moratorium vil befri sig for at betale deres kreditorer, og forordning om jordegods.

Forkyndt rentemesterens missive og landkommissærernes påskrift om, at de som har smør, kød flæsk eller andet, som til provianthuset kan købes, at de skal tilkendegive deres pris.

7. marts.

Læst kgl. forordninger. 14. marts.

Christen Høj, delefoged, anden gang tilbød, at hvem der ville fæste de øde gårde i herredet, kan fæste dem af amtmanden.

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum har ladet stævne vidner. Christen Christensen i Hunstrup mødte på Jens Sørensen, sitshafvig i Vust, hans vegne, og mente, at der ikke bør vidnes, før der bliver stævnet forsvarligt. Niels Christensen fremaskede Christen Christensens skudsmål fra husbonden om at gå i rette.

Kendelse: Da Jens Sørensen, som sagen angår, ikke er stævnet, kan der ikke føres vidner. (Sagen fortsætter).

Christen Christensen i Hunstrup på Jens Sørensen i Vust hans vegne, har ladet stævne Christen Christensen Schøtt, nu boende i Christen Skrivers hus i Hillerslev. Christen Skøtt vidnede, at det hus, han opsatte i Vust og nogen tid boede i, opsatte han med Jørgen Christensen, forrige herredsfoged i Vester Hanherred, hans forlov, og så længe han beboede det hus, svarede han ikke til andre end sal. Jørgen Christensen, så længe han levede. (2/5).

Niels Christensen i Lille Hillerslev på hr. Olufs vegne tiltaler folk for skyldig påsketiende.

Dom: De skal betale.

Christen Høj i Nors, delefoged, fører vidner om det øde gods, som opbydes til fæste. Nogle er for nylig fæstet bort, men jorden har indtil da ligget øde og ubrugt.

348

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

21. marts.

Christen Christensen i Hunstrup på sin husbond, Jens Sørensen i Vust, hans vegne har ladet stævne Anders Sørensen, forpagter på Søgård, til dele og tredje ting og Svend Vilsen i Sennels også til tredje ting.

På de indstævnedes vegne mødt Ubbe Christensen og Niels Christensen, delefoged til Ørum, og formente, at der ikke bør udstedes tredje ting, da det ikke er bevist, at der er udstedt første og andet ting og ikke er stævnet skriftligt. Kendelse: Der kan ikke udstedes tredje ting. (2/5).

På amtskriverens vegne mødte Niels Nielsen Hostrup og lod læse en jordebog, underskrevet af amtmanden og borgmester Christian Mortensen, over gods, som er udlagt kgl. Maj. fra Vestervig Kloster, og som nu skal svare under amtstuen. (16/5).

Mogens Christensen Bundgård i Sennels har ladet syne den øde gård i Sennels, som Jens Tomsen sidst havde i fæste og fradøde. Laden var 3 bindinger og otte par spænder, Ralingen var 4 bindinger og 12 par spænder.

Peder Christensen i Hillerslev på sin søster Maren Christensdatter, sal. Jens Mikkelsens enke i Hillerslev, hendes vegne har ladet vurdere boet efter Jens Mikkelsen, som boede og døde i Store Hillerslev. Overværende: enken og hendes børn og stedbørn og deres værger og formyndere.

Christen Torsted af Thisted æskede efter skiftebrev både efter Tomas Jespersen og sal. Maren Jacobsdatter 1 daler 7 sk. Skiftebrevet af dato 9/9 1678. Laurits Jensen og Niels Jensen æskede på deres sal. søsters børn, som den sal. mand først havde til ægte, deres mødrene arv, og æskede på den sl. mands søn Jens Jensens vegne en plag 10 sldl. Christen Høj mente, at der ikke bør udstedes vidne, før den sal. mands søn, Jens Jensen, som nu er i kongens tjeneste, bliver indstævnet. Peder Christensen lovede at hjælpe sin søster med at få sæden i jorden og med at tilfredsstille kongen og husbonden indtil videre. Den første kones børn er Jens Jensen, Mikkel Jensen og Karen Jensdatter.

28. marts.

Niels Christensen, delefoged til Ørum, har på sal. Simon Pedersens enke i Brund hendes vegne ladet vurdere boet efter sal. Simon Pedersen rette 30. dag, den 23. marts. Enken er Maren Jensdatter. Boet insolvent. (28/8).

4. april. Intet. i 1. april.

Niels Christensen, delefoged til Ørum, på Mads Jespersens vegne i Hansted har ladet stævne Poul Tomsen i Hansted til vidnespår, og har ladet syne Mads Jespersen, som lå på hans seng og var blå slagen og resen (ophovnet) i hoved og skuldre og havde et sårmaal på sin næse. (Sagen fortsætter).

349

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

(Niels Christensen) fremstillede vidner, som beretter, at da Brix Jensen og Kjeld Christensen og andre af deres selskab kom i land med deres båd, kom Mads Jespersen til dem og spurgte, om de havde noget redskab af hans med dem i land, hvortil de svarede nej. Da kom Poul Tomsen, som også havde noget redskab med dem, og sagde til Mads Jespersen: »Du byden skælm!« og tog en vol, som også kaldes en rorpind og slog Mads Jespersen i hans hoved, så han faldt om på jorden. Så tog Poul Tomsen voilen og lagde den på sin nakke og løb sin vej. Blodet løb både af Mads Jespersens næse og af hans mund. (16/5).

Læst kgl. forordninger, om tre bodsdage, om amtmandens forpagtning af strandvrag i Ørum og Vestervig amter.

Der blev advaret om, at stenbroer og alfarveje i herredet skal repareres.

Peder Pedersen Hårboe i Store Hillerslev oplader til Peder Mortensen, født i Store Hillerslev, de to parter af sin påboende gård.

25. april.

På amtmandens vegne begærer Niels Brock, at der udnævnes mænd til at bese klitterne her i herredet. De udnævnes.

(Niels Brock) begærer også, at der udnævnes fire mænd, der sammen med delefogeden vil rejse til Klitmøller, Hansted og Vigsø for at få at vide, hvor mange skuder der dette år er sejlet bort, og hvor mange der endnu agter at sejle. (16/5).

Niels Brock på amtmandens vegne har ladet stævne med skriftlig stævning Christen Poulsen, amtskriverens fuldmægtig med 6 ugers varsel til vidnespår og forkyndt den for Søren Jensen på Kølbygård. Han fremlagde derefter en skriftlig kundskab. Christen Poulsen beskyldes for at have ladet øksne opstalde hos Søren Jensen, som imod forbud og arrest har tilladt at føre øksnene bort. På Christen Poulsens vegne fremkom hans medtjener Søren Jørgensen og irettelagde en skriftlig tilståelse, hvorefter Las Nielsen Tegelman, borger og handelsmand i Ribe har overdraget Christen Poulsen Koustrup at købe øksne for ham og levere dem på tilbørlige steder, hvor de kan opstaldes og fodres. Han vil lade øksnene hente selv eller ved »vores bys folk«. Christen Poulsen siger i et indlæg, at han ikke har været bekendt med noget forbud eller arrest, og at han ikke mener, der bør føres vidner, før hovedmanden Las Nielsen Tegelman, er stævnet.

Kendelse: Amtmandens vidne kan udstedes.

Laurits Andersen i Kolsgård på Hannæs på Helle Urnes vegne til Estvadgård tiltaler Laust Christensen i Tved i Hjardemål for restancer.

Dom: Han skal betale.

Christen Høj, delefoged, på hæderlige Hans Nielsens vegne i Hesseldal irettelagde et skriftligt forbud på baron Christian Juel til Ryssensten hans vegne mod, at nogen tilholder sig fædrift omkring Eskes eng ...

350

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

Christen Høj på Christen Madsen Skriver i Bjerre hans vegne forbyder Vigsø sognemænd at have brugelighed og kørsel over hans ringe engskifter og at lade kvæg og heste komme på hans eng.

(21/2). Amtmanden tiltaler Christen Pedersens sønner i Pugdal, Christen Pedersen og Peder Laursen i Langgård, fordi de ikke har efterkommet dommen.

Han får første ting til dem. (2/5). 2. maj.

(25/4). Christen Høj i Nors, kgl. delefoged, begærer andet ting til Christen Pedersens to sønner i Pugdal, til faderen og til Peder Lauritsen i Langgård efter dom. Herredsfogeden svarede, at uden så er, at landstingsstævningen hindrer det, skal andet ting udstedes. (9/5).

(21/3). Jens Sørensen i Vust tiltaler ved fuldmægtig Anders Sørensen, forpagter på Søgård, og Svend Vilsen i Sennels, som arvinger efter sal. Niels Bårdsen, som boede og døde i Kåstrup, og beskyldte dem efter en dom af 10/5 1681 for at være pligtig til at betale efter en obligation udstedt af Niels Bårdsen til Jens Sørensen på Næsgård 12/2 1653. Der har været forsøgt udlæg hos Svend Vilsen, men forgæves. Derfor lader Jens Sørensen de to skyldnere fordele.

Peder Mortensen i Hillerslev får på ældste Peder Hårboes vegne ibd. afkald fra unge Peder Hårboe i Nors på egne vegne, Christen Pedersen på Slot i Sennels sogn på egne vegne, Jep Nielsen i Hinding på sin hustrus Helle Pedersdatters vegne, Laust Jensen i Hillerslev på sin hustrus Maren Pedersdatters vegne, Poul Pedersen i Skinnerup på sin moders Inger Pedersdatters, sal. Peder Tomsens, som boede og døde i Skinnerup hendes vegne og Laust Christensen ibd. på sin hustrus Anne Pedersdatters vegne for arv efter deres fader Peder Pedersen Hårboe, deres fader og morfader og efter deres moder, hustruers moder og modermoder, Birgitte Jensdatter, som begge bor i Store Hillerslev, som kunne tilfalde dem efter ægteparrets død.

(14/3). Christen Christensen Skøtt i Hillerslev får af Christen Skåning, skriver til Hillerslev herreds ting, opladt det hus, som Christen Skriver før boede i i Hillerslev. Christen Skøtt skal give Christen Skriver 31/2 sldl. i opladelsespenge. Der blev advaret om ulvejagt på torsdag og fredag. (14/5).

9. maj.

(2/5). Christen Høj i Nors på kgl. Maj.s og amtmandens vegne begærer tredje ting til Christen Pedersens to sønner i Pugdal og de medinteresserede. Herredsfogeden vil ikke udstede tredje ting, da sagen er indanket for landsdommerne. (16/5).

351

Hillerslev Herreds Tingbog - 1682

Claus Herluf Pors Hvide til Ullerupgård lader lyse i hegne den part, han selv har i Ullerupgård, og hvad han har at forvalte eller har forpagtet.

Han lyser efter Svend ... ersen, der er rømmet fra fæet på marken, hvor han var hyrde, på grund af trusler fra Claus Herlufs broder, og efter nogle og tyve stykker nød, som siden hyrdens rømning er blevet borte. (16/5).

(26/4 1681). Christen Andersen Koldsgård på Hannæs på Ingeborg Krabbes, sal. Holger Trolles, vegne har ladet stævne Peder Jensen, Jens Vandets

søn i Kåstrup til vidnespårhør. Han tjener i Bromølle. Der fremstilles vidner på, al Peder Jensen har fæstet gården Store Hov i Hillerslev af Christen Andersen på husbondens vegne 21/3 1682.

Jep Andersen i Hundal i Seels sogn på sin søster Else Andersdatter, sal. Peder Torsens, som boede og døde i Knudgård, hans enke hendes vegne får afkald fra Jacob Pedersen ved Kirke i Sendels, på sin hustru Anne Andersdatters vegne for arv efter hendes broder Peder Torsen.

16. maj.

(9/5). Hans Axel Pors fremlyser noget kvæg, som han har taget i hus, og som gik i hans vinterrug. Kvæget beskrives. Herimod fremlægger Claus Herluf Pors's tjener Søren Jensen en liste over kvæg, som er blevet borte for ham og tilbyder at den skade, de kan have forvoldt, vil blive erstattet efter lovligt syr og vurdering. (Sagen fortsætter).

Hans Axel Pors fremviste en synsseddel på mænd, hvad den gode mand lod dem forevise, og et forbud at holde fæmon og kreaturer af Hans Axels mark.

(Hans Axel Pors) lod ydermere aflyse den vej, som går forbi Ullerupgård, al ingen kører den vej, da det ikke er en alfar vej. (23/5).

(21/3). Christen Poulsen på amtskriver Jens Hansens vegne har ladet syne del gods, som er udlagt til kronen fra Vestervig Kloster her i herredet.

(11/4). Samme har ladet syne andet jordegods i herredet, som også er udlagt til Kronen og har tilhørt forskellige ejere. (Specificeret). Bl.a. et boel i Bjerre som Christen Madsen, herredsskriver nu bebor, og som før hørte til Holmegård: gods, og en gård i Hinding, som Christen Lauritsen påboede, og som før var al Niels Parsbergs gods, samt en anpart af Kjærgård i Tved, som Gregers Sørensen påbor. Han har også et bol, som også er skadet af sandflugt.

Nogle af fæsterne angav som grund til deres gårdes brøstfældighed, at der skyldtes den ringe tilførsel af tømmer fra Klitmøller og fartens afskaffelse for Hanstholm, hvor de norske og andre før bragte deres bygningstømmer, og skulle det ske at en norsk skude forliste, kunne de ikke købe lasten uden at giVE dobbelt penge derfor, og de kunne ikke få tømmer andre steder fra. (30/1 1683). Christen Poulsen tiltaler kronens bønder i herredet for skyldige arbejdspenge. Dom: De skal betale, med mindre kongen nådigst vil forskåne dem.

352

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

(2/5). Almuen begærede, at når de har fået deres korn i jorden, de da kunne få hjælp til ulvejagt, at de for sligt i fremtiden kunne befries.

(9/5). Christen Høj i Nors på kongens og amtmandens vegne har ladet stævne strandfogderne på Hanstholm og Christen Pedersens sønner i Pugdal. Niels Brock spurgte strandfogederne, om det ikke altid havde været forbudt at færdes på stranden om natten, når skibe var strandet. De svarede, at ingen kgl. Maj.s brev er kommet xxxxxxxxx har ladet bebude,

at ingen må færdes om natten på stranden, når et skib eller andet er indstrandet, uden for at tilse deres egne skiberum. (20/6).

Christen Høj begærede, at de dertil udnævnte mænd vil syne klitterne på onsdag, og at stenbroer og adelveje og andre veje bliver synet.

(11/4). Christen Høj på kongens og amtmandens vegne har ladet stævne Poul Tomsen, som boede i Hansted, for hans uhørlig gerning mod Mads Jespersen. (23/5).

Niels Christensen i Lille Hillerslev lader lyse i hegne ejendom af Ørum gods i Malle, mark til Vil Svendsens gård i Brund m.m.

23. maj.

Christen Høj i Nors på Hans Axel Pors til Momtoft hans vegne har ladet stævne Claus Herluf Pors Hvide (på Ullerupgård) til synsvidne, hvori nogle mænd, (der ikke ses at være udnævnte af retten) havde været på et fald vinterrug mellem Momtoft og Ullerupgård, og de fandt, at heste og fæ havde nedtrådt og opædt korn, og der fandtes noget af det, som heste og føl gør på samme vinterrug. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors Hvide (til Ullerupgård) spurgte, om der var nogen sigtelse på nogen for det fæ, der skulle have gjort samme skade, eller nogle vidner på, hvis fæ, der kunne have gjort denne skade eller vurdering på skaden. Han blev i dag otte dage stævnet af sin broder, og så lod hans broder straks fire mænd syne vinterrugen, men han kunne ikke vide, om sagen angik ham eller andre, hvorfor han straks lod hente otte mænd for at syne samme ejendom, som nu afhjemlede deres syn, at de i hans nærværelse omgik et stykke vinterrug, liggende næst østen Ullerupgård. Der så de nogle pletter, som ... bidt ... af lam, og de så fætrær og hestetrær (tråd, spor), men kunne ikke se, om det var gjort om mikkelsmesse eller i vårdage. Vestre siden af samme rug så de var ligedan, og de kunne ikke sige, om det var vildt eller tamt, der havde ædt samme korn. Claus Herluf spurgte synsmændene, om de ikke så, at hans hunde bed af samme korn. Det havde de. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors lyser tredje gang efter det fæ, som hans tjener før havde efterlyst og havde tilbudt at erstatte den skade, de har forvoldt efter lovligt syn og vurdering. (Sagen fortsætter).

353

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

Samme har ladet stævne Hans Axel Pors til tinget og til Hundborg herredsting for, hvad han har at tiltale ham for. (Sagen fortsætter).

Samme har ladet stævne folk, der tjente på Ullerupgård, til at vidne. De vidner, at 1677 tjente de Anne Arenfeld på den tid, da hun døde i København. Hendes lig blev 25/9 hensat i Sennels kirke, og Hans Axel Pors, som da var i kongens tjeneste, kom samme aften, som den sal. frue blev begravet, til Ullerupgård selvtredje med fem heste, og han blev der

vinteren over og brugte af korn og fodring, så Claus Herluf Pors måtte købe korn til livets ophold.

(16/5). Samme fremkalder vidner om, at den vej, som går fra Ullerupgård til Thisted har ingen tid været forment Ullerupgårds herskab eller hvem der på deres vegne kunne have noget at forrette. Han spørger dem, om der er nogen anden vej mellem Ullerupgård og Thisted end den, som løber fra Ullerupgård og op over Højer? Bjerg, hvortil de svarede, at det er dem efter alder og minde vitterligt, at samme vej har været en fri kørevej fra Ullerup gård og til Thisted og omvendt. (Sagen fortsætter). (4/7).

Hans Axel Pors oplyste anden gang det indtagne fæ og aflyste forskrevne vej. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors fremlægger en skrivelse, dat. Faddersbøl, hvori bekendtgøres kongens befaling til Jørgen Kås og Vil Orning om som kommissærer at holde skifte efter Anne Arenfeld og indkalde arvinger og kreditorer. (Sagen fortsætter).

Samme irettelægger en højesteretsdom, hvorefter alle arvinger efter Anne Arenfeld skal betale Claus Herluf Pors deres part af den gæld efter Anne Arenfeld, som han har betalt. Han spørger Hans Axel Pors, om han godvillig vil betale. Denne svarer, at han har svaret og hans svar er indført i tingbogen.

Tomas Nielsen i Skinnerup på egne og sin brodersøn, som er fraværende, navnlig Søren Sørensen, hans vegne på den ene side og Erik Nielsen på egne vegne får vidnesbyrd af Mikkil Nielsen og Erik Christensen i Skinnerup om, at de var overværende, da Niels Poulsen i Skinnerup, Tomas Nielsen og Erik Nielsen blev forenet om, hvad de efter deres moder, Maren Eriksdatter kunne tilkomme efter hendes død. Hver broderlod er 10 sldl., nemlig til Tomas Nielsen, Erik Nielsen og deres brodersøn Søren Sørensen, hver 10 sldl., og Søren Sørensens arvepart skal blive stående i boet indtil videre. Niels Poulsen lover at forsørge sin moder og give hende en hæderlig begravelse. Derefter giver Niels Poulsens brødre ham afkald.

(16/5). Christen Høj fik andet ting over Poul Tomsen for vold og slagsmål. (30/5).

354

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

30. maj.

(23/5). Claus Herluf Pors Hvide til Ullerupgård fører vidner på, at hans Axel Pors indtog sin broders kvæg og til ottende dags dagen blev taget syn over et fald vinterrug, og det er dem vitterligt, at Hans Axel Pors's heste og plage, hr. Anders palleisen i Sennels hans tre heste og fire plage af hr. Olufs i Hillerslev gik løse både på ager og enggræs og kom (korn?), hvor de ville. (Sagen fortsætter).

Christen Høj på Hans Axel Pors hans vegne fremstiller folk, der har indtaget noget kvæg på Momtoft. De vidner, at de tog fæet på et fald vinterrug østen Ullerupgård. (Sagen fortsætter).

De samme vidner, at de har tilbudt Claus Herluf Pors det indtagne kvæg. (13/6). (23/5). Der blev udstedt tredje ting over Poul Tomsen i Hansted. (13/6).

Jacob Ulf oplyser nogle gæs, som har gået nogle uger i hans korn og eng og gjort stor skade, om nogen vil afhente dem og betale skaden.

Niels Christensen i Lille Hillerslev lyser anden gang efter sin tjenestedreng, født i Rær, som er rømmet.

Søren Jensen i Sennels fremviste amtskriverens tilladelse på græsningen i otte år til Christen Jensens øde gård i Sennels og har ladet vurdere græsningen. Anders Nielsen i Malle på Malle bymænds vegne fremviser amtskriverens tilståelse på græsningen i dette år til Søren Madsens og Steffen Madsens øde gård i Malle, og har ladet græsningen vurdere.

Christen Tomsen i Vester Vandet har ladet syne den gård i Vester Vandet, som Niels Poulsen før havde i fæste, og som Peder Bendixen siden har brugt.

Peder Bendixens tjener, Søren Andersen, spørger, om Christen Tomsen har noget at fordre af hans husbond, men det har han ikke.

(23/5). Hans Axel Pors oplyste tredje gang det indtagne fæ og aflyser vejen fra Ullerupgård til Thisted. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors Hvide irettelagde et tingsvidne af 23. maj angående vejen fra Ullerupgård til Thisted (gentaget) (her står Høver Bjerg) og sætter i rette, at vejen er en fri vej for Ullerupgårds herskab og deres folk.

Opsat en måned. (Sagen fortsætter).

Samme har ladet stævne folk fra Thisted, som vidner, at de har pløjet på Ullerupgårds mark med Niels Torsteds plov, og de kørte derud uden påtale, men da de om aftenen ville køre hjem, kom Hans Axel Pors's folk og tog tømmerne fra dem. En af plovmandene red til Momtoft for at få tømmerne igen. Da blev det sagt ham, at hvis de ville komme i morgen og pløje for Hans Axel Pors, skulle de få tømmerne igen. (Sagen fortsætter).

355

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

Samme fremæskede dom angående gældssag og fremlagde højesterets dom 6/9 1680, hvor hans medarvinger efter Anne Arenfeld kendes pligtige til at betale deres part af, hvad Claus Herluf Pors har betalt af moderens gæld og af omkostninger. Alt specificeres.

Dom: Hans Axel Pors skal betale sin part eller lide indvisning ved gode mænd i sit bedste bo og gods.

13. juni.

(30/5). Claus Herluf Pors Hvide fremlægger igen synsvidne, han har taget om et fald vinterrug. Synsmændene så nogle fårepletter i begge ender, men kornet var ikke nedtrådt eller afædt over det hele. De så også spor efter heste og fæ, men hvornår sporene var sat, kunne de ikke se. (Sagen fortsætter).

Niels Christensen i Lille Hillerslev udsteder efter anordning: Christen Høj på Hans Axel Pors's vegne efter befaling har ladet stævne Jacob Ulf med flere til at vidne. De vidner, at de hørte, at Hans Axel Pors befalede sine tjenere at indtage det fæ, som gik på hans vinterrug. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors fremkalder vidner, som havde været med ham ude for at lede efter hans bortkomne fæ, som var frataget ham. Da de kom til Hans Axel Pors fæhyrde, der drev og vogtede oven for Guldager på heden, bekendte han, at han havde tolv nød hos sig, som hans husbond havde befalet ham at drive med sit andet. fæ. Claus Herluf Pors vedkendte sig fæet på åstedet. (Sagen fortsætter).

Samme tilbyder sin broder at betale, hvad skade hans fæ kan have gjort efter lovligt syn og vurdering. Han kan ikke anerkende Hans Axel Pors's tjeneres syn, men tilbyder tre tønder rug, for hver tønde sået rug, der har taget skade. (27/6).

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, og Christen Høj tilbyder frøgæld til dem, der har sået i deres husbonds tjeneres jord.

Christen Høj på amtskriverens vegne har ladet syne græsningen til Laust Nielsens øde gård i Skinnerup. Claus Herluf Pors mødte og vedkendte sig samme gård og den græsning, eftersom han nylig er eksekveret for dens restance. Han mener derfor, at der ikke bør udstedes synsvidne, da han selv vil betale skatterne. Han fremaskede derefter amtskriverens tilladelse til samme græsning, og den blev fremlagt af Erik Nielsen på Skinnerup bymænds vegne. I den tilbydes det, at betalingen skal blive godtgjort i de resterende skatter, hvis nogen vil antage sig den øde gård, hvorimod bymændene uhindret må bruge græsningen.

Jesper Christensen i Lille Tøfting får afkald fra Poul Mouritsen i Midiholm på egne og Peder Pedersen i Hundborg hans vegne på sin hustrus vegne, Christen Mouritsen ibd. på egne vegne og på Peder Nielsens og hans hustrus, Birgitte Mouritsdatters, vegne og Jep Andersen i Tanderup i V. Vandet sogn på sin

356

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

hustru, Maren Mouritsdatter og hendes moder Maren Madsdatter, som er hos ham, deres vegne for arv efter søster og datter Ingeborg Mouritsdatter, død i L. Tøfting.

(30/5). Christen Høj i Nors og Niels Christensen i Lille Hillerslev på Mads Jespersens vegne i Hansted tiltaler Poul Tomsen i Hansted efter tingsvidne 11/4, fordi han har overfaldet Mads Jespersen og slået ham

ned, og fordi han har kaldt ham en skælm. (Tingsvidnerne afskrevet). Det kræves, at han selv skal være den samme mand (en skælm).

Dom: Da sagen angår ære, navn og rygte, henvises den, så vidt den angår dette, til landstinget. For sår, skade og slagsmål skal Poul Tomsen bøde efter loven eller lide dele og andet lovmål. (18/7).

20. juni.

(13/6). Christen Høj på Hans Axel Pors's vegne fremlægger et skriftligt indlæg om, at da hans broder Claus Herluf Pors Hvide har tilbudt at betale, hvad skade hans fæ kunne have gjort og sagens bekostning, så tilbyder han at være følgagtig til syn, når det begæres. Christen Høj begærede tingsvidne.

Jacob Ulf svarede, at da ingen stævning på nogen person er fremlagt, vidste han ikke derover at kunne udstede tingsvidne. (Sagen fortsætter).

Hans Axel Pors svarede, at han havde stævnet sin broder med seksugers kald og varsel, som ikke endnu var forbi, hvorfor han forment, at hans vidne ikke skulle nægtes, men udstedes. (27/6).

Christen Høj i Nors på kgl. Maj.s og amtmandens vegne har ladet stævne Christen Andersen Havre i Østerild til klagevidne, fordi Hans Henningsen i Hjørdemål har beklaget sig over, at Christen Havre Fisker i Østerild har overfaldet ham ved fjorden og truet ham med en kniv og stukket efter ham, så der blev skåret huller i hans sorte vadmelskjortel. Vidner beretter, at de så, at Christen Havre løb efter Hans Henningsen i fjorden og jog ham ud i fjorden med en kniv og slog til ham med kniven. (27/8).

Mikkel Andersen i Dal i Hjørdemål på sin husbonds, Jens Nielsen Trøyes vegne tiltaler hans bønder i Hjørdemål, Vorring og Nors for restancer.

Dom: De skal betale.

Hr. Oluf Nielsen i Hillerslev, Jens Jensen i Brund og medinteresserede forbød sognefolkene at indføre deres korn før der er tiendet.

Søren Laustsen i Bloksgård på egne og menige Hjørdemål sognemænds vegne forbyder nogle folk i Hjørdemål sogn at indføre deres korn, før der er tiendet på kær og neg.

Jens Jensen i Brund og Jens Kåstrup ibd., så vel som Niels Bertelsen i Hillerslev på egne og medinteresseredes vegne tiltaler folk, der resterer med konge- og kirketiende.

Dom: De skal betale.

357

Hillerslev Herreds Tingbog - 1682

Christen Høj på amtmandens vegne påråbte, om nogen havde amtmanden eller hans fuldmægtig noget at tiltale, da at fremkomme.

(9/5). Læst anden gang dommen på Pugdal drenge og lyste efter skibsfolkenes attest. (27/6).

Andet forbud fra hr. Oluf og Niels Christensen tilbød anden gang frøgæld. Forskrevne Jens Jensen (i Brund), Jens Kåstrup og Niels Bertelsen tiltaler folk for resterende kongetiende.

Dom: De skal betale. 27. juni.

(20/6). Hans Axel Pors hans fuldmægtig Christen Høj har ladet stævne Claus Herluf Pors til synsvidne og har ladet folk, udnævnt af tinget, syne et fald vinterrug østen Ullerupgård. De kunne ikke kende, at kornet havde taget nogen skade, siden det havde skudt, men ved sønderste og vesterste nogle små steder syntes de, var gammel gjort skade, som dog nu stod med sine vipper, og fandtes der på samme rug noget heste gør og fårfø gør, dog mest heste gør, og ikke de kunne taksere samme skade højere end 14 små skæpper rug. (Sagen fortsætter).

Hans Axel Pors begærede dom på det indlæg i dag otte dage i tingbogen er indført, hvorimod Claus Pors protesterer og formener, ej nogen dom i dag at ske, før dokumenterne bliver fremlagt. Jacob (sic!) sluttede, at han ikke vidste at kende i nogen sag, før forseglede dokumenter for ham bliver fremvist. (4/7). (20/6). Claus Herluf Pors til Ullerupgård har, fordi det berettes, at der har været slagsmål mellem hans tjener Christen Andersen Fisker og Hans Henningsen af Hjardemål, og at Hans Henningsen skulle have fået knivslag af Christen Fisker, og at der er taget tingsvidne om sagen, ladet stævne de to personer, der har vidnet om samme selvgjorte skade på hans kjortel. Desuden stævnes et par andre vidner, samt synsmændene og Niels Broch i Bisgård. De sidste vidner beretter, at de har spurgt Hans Henningsen, om han havde skade på kød eller ben, hvortil han svarede, at det havde han ikke. Han stod nu frem for retten og bekendte, at han hverken fik blå eller blodige slag af Christen Andersen, og ikke heller de sloges, men Christen Havre skulle have løbet efter ham med en kniv. Claus Herluf Pors spurgte, om han havde ladet sig syne, hvortil han svarede, at han intet skadede hverken på kød eller ben, og derfor ikke havde behov at lade sig syne. (Sagen fortsætter).

Samme stævningmænd fremkalder vidner om, at Christen Andersen Havre af Østerild aldrig har overfaldet nogen enten med kniv eller i andre måder, så længe han har boet hos dem (i Østerild), og at de ved, at så vidt Christen Andersens dige når og ned til fjorden, har de ingen lod, del eller fællig videre end hans huses ejermand, borgmester Jørgen Hansen af Horsens. (26/9).

358

Hillerslev Herreds Tingbog - 1682

Samme stævningmænd har stævnet folk, som vidner, at tømmeret af laden til den gård, som Jesper Nielsen sidst iboede, blev lagt ind i ralingen til samme gård og døren til rummet, hvor det lå, blev tilspigret og gav det i Niels Andersen Spanggård, som da boede i samme raling, det i forvaring.

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, fremkalder mænd, der har synet Lille Hillerslev eng og så., at vandet stod over

samme eng til midt på deres ben, som der var ringest, og de syntes ikke, der kunne blive nogen høbjergning i dette år.

Mikkel Nielsen i Neergård har ladet stævne Niels Christensen i Neergårds mølle og har ladet syne Nedergårds eng. Der stod vand på samme eng over deres knæ, midt på deres ben og somme steder mere, så Mikkel Nielsen ikke kunne få noget hø i land, uden der brugtes anden middel dertil. (Sagen fortsætter).

Niels Christensen i Nedergårds mølle har ladet stævne Mikkel Nielsen i Neergård til vidnespåhør, og folk, som vidner, at det bjerg, som ligger sønden og vesten til Nedergårds mølle, kaldet Nedergårds Møllebjerg, har ligget til Nedergårds mølle upåanket, og mølleren har altid brugt bjerget upåtalet. De kan ikke mindes, at stigborde til møllen har nogen tid været påklaget at skulle opdrages. Desuden vidnede de, at sal. Anders Pedersen, som før boede i Nedergård og var fuldmægtig og forsvar både for møllen og husbondens gods, altid kørte østen og norden med hans hø og skortørff, og ikke han kørte nogen tid igennem møllergården eller over broen, ikke heller har der været nogen alfarvej igennem møllegården og vesten dæmningen, før Mikkel Nielsen for kort tid siden har kørt derigennem og på dæmningen.

20/6). Christen Høj på kongens og amtmandens vegne har ladet stævne Christen Pedersen i Pugdal og hans sønner og Peder Laursen i Langgård og fremkalder folk, der vidner, at det er dem vitterligt, at det hvert år har været aflyst, at nogen ved nattetid måtte findes på stranden, når et skib var strandet, uden de folk, som skulle se til deres skuder, strandfogderne og de, som har inspektion over stranden. (24/10).

E nevold Sørensen i Rærgård oplyser to ungnød, indtaget i hans korn.

Hans Axel Pors lod forkynde Højesterets stævning på hans broder, Claus Herluf Pors af 9/12 1681.

Item Erik Nielsen af Skinnerup lod forkynde Højesterets stævning på dem, som ham til hans stymperdom har beskadiget. (Hundborg og Hillerslev Herreders Tingbog 1679, Hist. årbog, Thisted amt 1938, s. 49).

Otte Ottesen søn af Kærup på baron Juels til Ryssensten hans vegne opbød en gård i Kjelstrup, Anders Eriksen sidst havde i fæste, at om nogen vil fæste den, kan de mod tilbørlig frihed hos hans fader Otte Ottesen bekomme fæste.

Hr. Oluf i Hillerslev lod tredje gang - som og på kongens og kirkens vegne - forbyde sognefolk at indføre korn, før der er tiendet.

359

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

Niels Christensen tilbød igen frøgæld til dem, der har sået i hans husbonds tjeneres jord, og forbød at afføre noget.

Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet syne sal. Anders Sørensens gård i Hovsør. Brøstfældigheden specificeret. Indstævnet er Jens Andersen i Hovsør til vidnespår.

Niels Christensen i Lille Hillerslev tiltaler Ørum tjenerer her i herredet for restancer. (Specificeret).

Dom: De skal betale. 4. juli.

(27/6). Claus Herluf Pors Hvide til Ullerupgård fremlægger i sin broder Hans Axel Pors hans nærværelse en lysningsseddel, der lyder på, at han længe af broderlig kærlighed har undladt at gøre noget ved deres mellemværende, men da broderen søger alle de veje, som muligt være kan, ham til ruin og skade, nødes han nu til med retten ved loven at forfølge sin sag. Trods han har tilbudt sin broder fuld erstatning for den skade, som et lovligt syn kunne tilskrive hans fæ, forholder broder ham endnu hans fæ. Denne skrivelse er læst for retten for otte dage siden, og da begærede Claus Herluf Pors første ting til sin broder, og nu i dag begærede han andet ting.

Christen Høj i Nors på Peder Bendixens vegne tilbyder Niels Tomsen i Tøfting det korn, som avles på den del af hans jord, hvori Peder Bendixen med Niels Tomsens minde har ladet så, imod at Niels Tomsen betaler ham frøgæld. Da tilbudet blev givet Niels Tomsen, svarede han, at det ville han ikke gøre noget ved, før han havde talt med husbonden. Derefter fremlagdes en obligation fra Niels Tomsen til Peder Bendixen på 15 rdl. 18 sk.

Dom: Han skal betale obligationens pålydende med omkostninger.

Christen Høj i Nors, delefoged til Hillerslev herred fører vidner om det øde gods i herredet, som ingen proprietærer svarer af.

Christen Høj på hr. Olufs vegne i Hillerslev har ladet taksere græsningen til den øde gård i Kjelstrup, som Christen Pedersen iboede.

Claus Herluf Pors Hvide har ladet stævne sin broder Hans Axel Pors og irettelægger en opsættelse af 30/5 og et tingsvidne af 23/5 angående den vej fra Ullerupgård til Thisted, som Hans Axel Pors ville forbyde nogen at køre på. Nu forlanger han dom.

Dom: Omvundne vej bør at blive den rette vej mellem Thisted og Ullerupgård for dem, som bor på Ullerupgård og for dens ejere, så længe de aflagte vidnesbyrd står ved magt. (9/1 1683).

(27/5). Hans Axel Pors irettelagde sit tingsvidne af 23/5 (som gentages), hvorefter han har ladet et fald vinterrug syne (af folk, der ikke er udnævnt af retten). Han kræver erstatning for skaden og penge for græsleje (for broderens

360

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

kvæg, som han har indtaget), og fremlægger til sidst det officielle syn af 20. juni, tinglæst 27. juni. Claus Herluf Pors Hvide irettelagde sin

lysning efter fæ, som var blevet borte for ham, tingsvidne om heste og får 30/5 m.m. Han mener, at det ikke er bevist, at hans kvæg har gjort nogen skade.

Kendelse: Da de fremlagte dokumenter er mig endnu fundamentalt ubevist, hvorpå jeg nogen endeligt kunne slutte nogen dom, og fordi jeg selv er et vidne i samme sag, forhåber jeg derfor at være forskånet. Sagen opsat endnu 8 dage. (7/11).

Hans Tomsen, skriver til Hundborg herredsting, på Jesper Nielsen, kgl. kommissær og borg(mester?) i Århus hans vegne tiltaler Claus Herluf Pors Hvide for 50 rdl., som han efter pantebrev er skyldig, og irettelægger et skøde fra Claus Linderoth til Kongensgård til Claus Herluf Pors på en gård i Tvedsogn, Mourits Lauritsen påbor, og et pantebrev fra Claus Herluf Pors til Jesper Nielsen Hutfeld, på 50 rdl. af 18/8 1677, hvori det ovennævnte skøde lægges som underpant.

Dom: Han skal betale, eller også ved gode mænd lide indførsel i pantet. (8/8). Niels Christensen, delefoged til Ørum, har ladet syne kornskade på Will Svendsens øde gård i Brund og skade på engen, hvoraf meget var opædt og optøjret. Både ager og eng var lig så godt opdiget som andre deres. (18/7).

18. juli.

Christen Poulsen på amtskriver Jens Hansens vegne forkyndte og lod læse en landstingsstævning på det øde gods i herredet. Claus Herluf Pors mener, at der er udgået en højesteretsstævning om samme gods, og indtil Højesteret har kendt, bør der ikke udstedes dom ved hjemtinget. Christen Poulsen mener, at intet bør udstedes til forhindring af de kgl. skatters inddrivelse.

Kendelse: Der bør ikke udstedes noget, før amtmand og amtskriveren er lovligt stævnet. (1/8).

Christen Høj i Nors på Niels Mortensen, forpagter på Søgård, hans vegne irettelægger et synsvidne, hvorefter nogle mænd har delt bygningerne på Søgård mellem Niels Mortensen og den anden forpagter, Anders Sørensen. (4/7). Niels Christensen, delefoged til Ørum, har ladet stævne alle mænd i Brund og har ladet syne kornskaden på Will Svendsens øde gårds mark i Brund, som syntes gjort af svin og grise. (24/10).

(4/7). Hans Axel Porses fuldmægtig Christen Høj irettelægger et synsvidne, (synsmændene ikke udmeldt af retten) om skade på et fald byg ved Thisted vej. De syntes, der var gjort skade for 2 td. byg. (Sagen fortsætter).

Vidner fremkaldes, som har set at og hørt at en flok fæ kom løbende ind i kornet på forskrevne mark, og hyrde skreg: O, Gud bedre mig! og råbte om hjælp. Et vidne hjalp hyrden med at genne fæet af kornet. Claus Herluf Porses tjener kom og rendende for at hjælpe. (25/7).

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

(13/6). Christen Høj, kongens delefoged, på kongens og hr. Laurits Coc i Rær hans vegne og Niels Christensen i Lille Hillerslev på sin principals tjener Mads Jespersens vegne fremlægger tingsvidne om Poul Tomsens overfald på Mads Jespersen og dommen over ham.

Der er nu læst både 1., 2. og 3. ting over Poul Tomsen, hvorfor Christen Høj og Niels Christensen lader Poul Tomsen fordele.

Oluf Bådsgård i Hansted lader forbyde Hansted sognemænd at indføre deres korn, før de har tiendet.

25. juli.

Ubbe Christensen i Koldvåd på rådmand Henrik Jørgensens vegne i Viborg har ladet stævne Jørgen Lykke for Søgårds port og de to forpagtere og har ladet syne Søgårds bygningers brøstfældighed.

Husene specificeret.

(4/7). Claus Herluf Pors Hvide gjorde personlig for retten sit skudsmål, at han var indciteret til første almindelige herredag at comparere personlig, hvorfor han ikke kan møde til tinget her, men har lovligt forfald, så ingen sager kan føres mod ham enten ved dom, vidner eller noget syn, før han kommer hjem. (7/11).

Oluf Bådsgård forbød 2. gang Hansted sognemænd at indføre deres korn, før de har tiendet.

(18/7). Claus Herluf Pors tilspørger Christen Høj på Hans Axel Porses vegne, om ikke den sidste sag om skade skyldtes våde. Hvortil Christen Høj svarede, at sagen var forliget, og han ville ladet det sidste syn fare.

Læst kgl. befaling om vejenes beskaffenhed.

Claus Herluf Pors fører vidner på, at mens han var i Viborg, blev der målt 12 td. ærter op fra Ullerupgårds loft, og det kom i sække og blev båret til Momtoft på loftet.

Samme udbyder græsningen til den øde gård i Skinnerup af Ullerupgårds gods, for 8 sldl. og ellers lyser ejendommen og græsningen i hegne, og om ingen vil det leje, vil han selv bjerge græsset.

Anders Christensen, født i Vorring, som vil ægte sal. Christen Madsens enke i Skinnerup, har sluttet kontrakt med børnenes formyndere om, at sønnerne Mads og Christen skal have 12 sldl. og datteren Maren 6 sldl. og hendes bryllupskost til 10 par herskab og en forsvarlig seng. Formynderne er Mikkel Jepsen og Erik Christensen.

(5/6). Ubbe Christensen (på Henrik Jørgensens vegne) fremlægger Anders Sørensens forpagtningsbrev på Søgård og tiltaler ham for resterende afgift. Dom: Han skal betale. (17/10).

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

1. august.

Niels Broch på kongens og amtmandens vegne er udnævnt nogle mænd til at syne broer og alfare veje i herredet. De skal i morgen tidlig møde ved Skovsted. (25/7). Christen Høj på Oluf Bådsgårds vegne i Hansted forbyder 3. gang folk i Hansted at indføre deres korn, før der er tiendet.

Claus Herluf Pors fremstiller synsmænd, der har synet Ullerupgårds øde gårde i Skovsted for at vurdere, hvor meget de kan tåle at give i skat.

Christen Poulsen svarede på kongens og amtskriverens vegne, at der ikke bør udstedes noget syn i henseende til skatternes forringelse. Synsmændene svarede, at de ikke ville eller turde gøre nogen afsigt om samme øde gods for Christen Poulsens irettesættelses skyld.

Samme fremstiller folk, der vidner, at da Hans Axel Pors, som da var i kongens tjeneste, efter hans moders Anne Arenfelds død marcherede bort, tog han en sort tredje-års hest med sig, som var sal. fruens og var registreret i boet efter hende, og på den tid var der ikke mere nogen heste af fruens, der var dygtige til at bære en karl, fordi de var døde af skab. Den hest, Hans Axel Pors borttog, havde også haft skab, men Claus Herluf Pors havde ladet den kurere. Herredsfogeden spurgte, om Hans Axel Pors var stævnet, men Claus Herluf Pors svarede, at kun amtmanden var stævnet, hvorfor dette vidne ikke bliver udstedt.

(18/7). Amtskriverens fuldmægtig Christen Poulsen fremlagde en lysningsseddel, udstedt af Landstinget, som melder, at proprietærerne til det øde gods i herredet indstævnes til dom for resterende skatter, som amtskriveren efter Rentekammerets ordre agter at forhverve, nemlig (herefter følger en række) ejendomme, som kræves tildømt kronen, dog således, at de inden år og dag kan indløses, hvis der stilles kaution.

Claus Herluf Pors indvender, at han ikke er stævnet til at møde med kvitteringer, at han skal rejse til København, da han er indkaldt for Højesteret angående det øde gods's afbetaling, at gårdene, der er øde, ikke kan separeres fra godset, som han har antaget, da han har gjort bekostning på de øde gårdes bygning, eftersom der før ingen bygninger var, at han har ladet de øde gårdes jord beså, og derfor mener, at sagen bør opsættes, til Højesteret har dømt. Christen Poulsen irettelægger flere dokumenter, hvorefter Claus Herluf Pors har solgt kvæg til Jens Hansen, amtskriver, fordi det ikke var ham muligt at betale, og tilbyder at levere 50 td. korn. Han skulle have betalt 12 rdl. i penge, men har kun kunnet tilvejebringe 4 rdl. Hvis resten ikke er betalt inden 8 dage, forpligter han sig til gøre amtskriveren fornøjelse med fæhøveder.

Han skal betale bøder til kongen, men hans gæld er fire gange så stor, som hans gods og midler er værd. Han vil gerne give så meget, som det er ham muligt i sin fattigdom.

I Christen Poulsen fremlægger restanceopgørelse for kontributioner for Ullerupgård. De udgør over 400 rdl. Hvad Claus Herluf Porses bekostning på

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

bygninger til de øde gårde m.m. angår, da må arvingerne handle med hinanden. Dom: Han skal betale, eller også er det nævnte øde gods hjemfalden til Kronen, dog at det kan indløses mod kaution. (29/8).

8. august.

(4/7). På Jesper Nielsen (Hutfeld), kommissær i Århus, hans vegne har Hans Tomsen, skriver til Hundborg herredsting, ladet stævne Claus Herluf Pors og Mourits Lauritsen i Tvedsogn, hvis gård er pantsat til Jesper Hutfeld, og som nu lover at svare landgilde og andet af sin gård til Jesper Hutfeld, indtil gården igen bliver indløst af Claus Herluf Pors. (Sagen fortsætter).

Christen Høj i Nors på Kongens og amtmandens vegne fremkalder synsmænd, der har synet broer og alfarveje. Der nævnes: Landevejene fra Thisted gennem herredet til Ålborg, Aggersund og Viborg, begge træbroer, stenvasen fra Bromølle til Kløv Bjerg, vasen fra Bromølle op ad bjerget til Skovsted, Skovsted Vad, hvorigennem alvejen går, og som endelig bør med grund opfyldes for dets store besværlighed. Det nævnes, at Thisted bys borgeres fart med store læs ildebrændsel og andet gør de to broer stor skade, hvorfor de bidrager til broernes vedligeholdelse. Synet er også underskrevet af Claus Herluf og Hans Axel Pors, samt af Niels Broch.

Christen Høj lyser for lovmål på dem, som han har med på tinget at bestille og Niels Christensen i Lille Hillerslev lyser efter en tjenestepige, Maren Christensdatter, født i Torsted, som er rømmet fra Poul Jensen i Brund og med sig tog noget, som ikke tilkom hende.

Hans Tomsen (på Jesper Hutfelds vegne) har ladet stævne Claus Herluf Pors Hvide, som på stævningen skrev, at han var indkaldet for Højesteret og derfor mente, at sagen burde opsættes. Christen Høj irettelagde et skøde fra Claus Linderot til Kongensgård til Claus Herluf Pors på Mourits Lauritsens gård og en obligation fra Claus Herluf Pors til Jesper Hutfeld, samt en opsigelse af lånet, forkyndt for fru Dorte Kås på Ullerupgård, og kræver, at den pantsatte gård (Mourits Lauritsens i Tved) skal tilhøre Jesper Hutfeld, hvis ikke gælden straks bliver betalt.

Dom: Da gælden ikke er betalt, bør Jesper Hutfeld have den pantsatte gård til brugelighed, indtil gælden bliver betalt.

15. august.

Christen Høj på hr. Anders Nielsens vegne i Nors forbyder Anders Nielsen, som nu bor på Skjelsbjerg, at flytte korn, hø eller ildebrændsel fra den gård, han har i fæste af Jørgen Hansen i Horsens. Anders Nielsen gik på engen til denne gård og slog hø, da forbudet blev forkyndt ham.

22. august.

Blev læst et forbud anlangende Lerup marked, at det ikke skal holdes før Vor Frue aften den 8. september.

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

(18/3). Jep Christensen i Brund får fra Peder Jensen i Brund erklæring om, at hvis han i hastighed har talt noget på sal. Simon Pedersen, som boede og døde i Brund, hans ærlige navn og rygte, har han gjort det ubetænkt. Han ved ikke andet om den sal. mande, end hvad godt og ærligt er.

29. august.

(1/8). Christen Poulsen på amtskriverens vegne forbyder alle at afføre skaftekorn, hø eller foder fra øde gårde i Skovsted, Skinnerup og i Østerild sogn af kgl. Maj., af Ullerupgårds gods er tildømt for resterende afgifter, for at gødningen til jorden kan sankes og derpå udføres. Han forbyder også, at nogen bruger de øde gårdes jord uden hjemmel fra amtmanden eller amtskriveren.

5. september. Intet. 12. september. Christen Høj på hr. Laurits Cocces vegne i Rær har ladet vurdere efterladenskaber efter en sal. karl, Christen Pedersen Bie, som kom fra Norge. Der er ingen penge, kun klæder, to bøger, nemlig en om solformørkelse fra 1654 og en vandrebog, en liden bomme med lås og en lille rund æske med synåle og tråd, samt et par knive med lidt sølv på.

Anders Christensen Blæsborg i Nors får afkald fra ældste Jens Christensen Blæsborg på egne og to brødre, Christen Christensen og anden Jens Christensen, alle i Hindinggård, samt på søsteren, Margrethe Christensdatter, født i Nors, hendes vegne, for arv efter deres forældre, Christen Jensen og Mette Christensdatter, som begge boede og døde i Nors.

Ubbe Christensen i Koldvad på sin principals vegne har ladet stævne Bertel Christensen, ladefoged på Søgård, Niels Mortensen, forpagter på Søgård, Jens Christensen ved Lerhøj og Vill Christensen, som før boede i Skorup (Nors sogn) til at vidne, og Peder Nielsen Dige i Skorup til vidnespår. Vidnerne har været på et stykke ejendom liggende sønder fra Søgård og vestenfor Søgårds agers ender, og der så de, at der var gravet grøfter, som de syntes, kunne være møntørv eller (li?) ungtørve-grøfter, men de kunne ikke tælle samme grøfter, fordi der var ført møddingmøg på dem. (Sagen fortsætter).

Nu fremstod for retten Bertel Christensen på Søgård og vidnede, at i 25 år har han tjent som ladefoged på Søgård, og imens har ingen gravet på det omstridte stykke ejendom, uden hvem der havde det i minde af Søgårds herskab, før

eder Nielsen nu har ladet grave. Jens Christensen Bech ved Lerhøj vidnede, at eder Nielsen var med ham, da han gravede der og viste ham, hvor han skulle grave. Peder Nielsen nægtede det heller ikke. To mænd fra Klitmøller, som havde været på Søgård for at høste, havde set, at Peder Nielsens tjenestedreng førte de gravede tørv bort. Bertel Christensen havde 12/8 forbudt Jens Christensen at grave.

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

Christen Christensen Tang, født på Store Tang på Ballerum i Tvedsogn, begærer skudsmål om hans livs forhold. 16 mænd fremstod nu og vidnede, at Christen Christensen Tang var født her i herredet af ærlige og ægte forældre og videre om hans livs forhold vidste de ikke at vidne, men han selv, hvor han sig videre har opholdt at søge bevisligt.

Christen Skriver aflyser sit signet, som nu i disse dage er kommet fra ham og blevet borte, at være fra dato ugyldigt.

19. september. Intet. Kun fire mænd mødt. 26. september.

Christen Skriver i dag for 3. gang gjorde sit signet ugyldigt. Læst forbud mod jagt af 19/2 1681.

Christen Høj fik 1. ting til dele over dem, der ikke har forfærdiget kgl. Maj.s veje.

Claus Herluf Porses tjener gjorde forbud, at ingen uden hans husbonds forlov måtte køre over Ullerupgårds mark.

Amtskriverens fuldmægtig Christen Poulsen fremviste en landstingslysning angående det gods i herredet, som skal være uden husbond, om nogen vil vedkende sig det.

Christen Høj fik første ting til dem, som ikke har villet reparere adelvejene. (26/7 1681). Oluf Christensen Krog i Vigsø tiltaler Søren Olufsen i Tved i Hjørdemål for 11 sldl. efter en dom af 26/7 1681.

Dom: Han skal betale.

(27/6). Christen Høj på amtmandens vegne har ladet stævne Christen Andersen Havre. i Østerild til dom og irettelagde et tingsvidne af 20/6 (som gentages). Opsat 14 dage. (17/10).

Christen Christensen i Kløv på egne og sognemænds vegne har ladet indkalde Marcus Andersen i Lønderup angående det fæstebrev, sognemændene har fået på kongetienden af Hunstrup sogn. De har betroet fæstebrevet til Marcus Andersen i forvaring, men nu vil han ikke levere det fra sig. De agter at føre vidner. Amtmandens fuldmægtig har på indkaldelsen skrevet, at Christen Høj, delefoged, skulle observere, hvad der skete på tinget og tage genpart, og påse, at ingen partiske vidner vidner i deres egen sag. Sognemændene kræver, at han skal møde med fæstebrevet og levere det.

Dom: Han skal levere det eller erklære sig, hvor det er blevet af. (3/10).

3. oktober.

Christen Høj fik andet ting til dem, som ikke har repareret deres part i stenbroer og adelveje.

Blev i dag forkyndt almuen, at de skal møde i dag otte dage i Østerild til ulvejagt, hvorpå var lagt 3 mark på dem, som er forsømmelige og ikke møder. Christen Christensen i Kløv på menige Hunstrup sognemænds vegne har ladet stævne Marcus Andersen i Lønderup og irettelægger en dom af 26/9 og begærer første ting over ham, fordi han ikke har leveret fæstebrevet.

Hertil at svare mødte Marcus Andersen og fremviste et brev fra amtmanden, hvori han skriver, at det fæstebrev, som Jacob Hører har udstedt på Hunstrup tiende 1680, har Marcus Andersen leveret på Bisgård 2/10 1682, hvorfor Marcus Andersen forment, at ingen dele blev udstedt.

Kendelse: Jeg ved ikke at udstede nogen dele. (Sagen fortsætter).

Forskrevne Christen Christensen begærede genpart af amtmandens tilståelse og af kendelsen.

10. oktober. Intet. Kun to mænd mødt. 17. oktober.

Forkyndt forordning om korn- og proviantskat. »Claus Herluf Pors lod læse adskillige dokumenter«. Læst forbud mod, at nogen rytter må være over en nat ude af sit kvarter, og om sligt sker, skal bonden tilkendegive det.

Christen Høj i Nors på kongens og amtskriverens vegne har ladet syne den part af Ørgård i Nors, som Jens Jepsen sidst havde i fæste. Der var et hus på 5 par spænder. Det var på tømmer, ler og tag vel ved magt og fejlede intet uden, som de kunne synes, 1/2 læs tag.

(25/7). Ubbe Christensen i Kolvad på Henrik Jørgensens vegne har akkorderet med Anders Sørensen, som har i nogen tid haft halve Søgård i forpagtning, er kommet til at skylde 112 rdl., og har forsømt arbejdet med mæg, mægblending, pløjning og andet, og er skyldig for brøstfældighed, således at Anders Sørensen afstår, hvad han dette år har avlet af korn og foder, og nogle kreaturer, hvorimod Henrik Jørgensen betaler skatterne og nogle penge, som Anders Sørensen skylder Karen Lykke. Dermed er de kvit, og Anders Sørensen kan med hustru og børn begive sig, hvorhen han lyster.

(26/9). Christen Høj i Nors på kongens og amtmandens vegne irettelagde en opsættelse af 26/9 angående Hans Henningsens klage over Christen Andersen Havre i Østerild. Sagen var da opsat 14 dage og skulle have været ført i dag for

367

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

otte dage siden, men som der da ikke var mødt otte mænd, blev sagen med parternes bevilling ageret i dag. Christen Høj irettelagde tingsvidne af

20/6 (gentaget) og tingsvidne af 27/6 (gentaget). Claus Herluf Pors forlanger Hans Henningsen straffet for hans ugrundede og ubeviste klage.

Dom: Da det ikke med tingsvidne bevises, at der har været slagsmål, og Hans Henningsen selv har kasseret sin klage, kan jeg ikke tilkende nogen at lide for helligdagsbrøde (det var sket natten mellem skærtorsdag og langfredag), før mere oplysning bliver bevist, og Hans Henningsen, om påtales, videre sin klage at bevise.

24. oktober.

(27/6). Læst skriftligt forbud, at ingen efter gammel sædvane og gjorde forbud, mand eller kvinde, må samles på stranden, når et skib strander i kongens forstrande, uden strandfogderne alene.

Item om kgl.Maj.s veje til i dag otte dage at reparere.

Hans Augusti tjener på Torp lod læse en dom her af tinget 15914/5 om, at Bjerre Sø hører Torp til, et forbud om brug af Bjerre Sø 1627 9/1, da Søren Christensen på Bjerre på Erik Juels og Karen Gyldenstjernes vegne forbød fiskeri i deres endels søer, Bjerre Sø, Skjelsgård sø, Rær sø, Meld sø, Torpe sø og andre fiskevande. Så og forbød nogen at bruge klittag, hviderissener, slij eller de torn, som gror på strandbakkerne ved Vesterhav, og forbød nogen at bruge lyngslet eller tørvegrøft på Savbjerg uden deres minde. Videre forbød han fiskeri i den å, der løber fra Kåse Mølle, uden de kan holde dem det lovlig til, og forbød at skyde vildt og at køre på Torpes marker, og at bruge eller bruge lade Krenge og Eisdal i Hjarde mål sogn på de åsteder, som kongens dom melder om.

(18/7). Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet syne kornskade ved Will Svendsens gård. Det skønnedes, at skaden var gjort af gæs og svin. (30/1 1683). 31. oktober.

Christen Høj efter mons. Brochs befaling udsteder:

Jacob Ulf har ladet stævne alle Hillerslev bymænd angående Jacob Ulfs fogedkorn og begærer dom over dem, som ikke i mange år har ydet ham fogedkorn. Hans formand Søren Jensen havde foruden sin fri gård også fogedkorn.

Hertil svarede Niels Christensen af Lille Hillerslev og spurgte, om Jacob Ulf ikke havde fået, hvad han kunne tilkomme af Ørum bønder, og mener ikke desmindre, at Jacob Ulf bør fremvise kongens tilladelse til at affordre fogedkorn. Hvis ikke, formente han, at der ikke skulle udstedes nogen dom.

Opsat i 14 dage. (Måske overstreget).

(9/5). Anno 1682 den 31. oktober efter befaling leveret denne tingbog i Bisgård til amtmandens fuldmægtig, da han beretter, at han skal bruge den til oplysning i en sag til Landstinget. Christen Skåning.

368

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

7. november.

Gunde Jacobsen Ulf i sin faders sted.

Hæderlige og vellærde unge Jens Olufsen af Sennels præstegård beviste, at han havde sendt nogle Und til Ullerupgård for at fordre udleveret noget af hans kvæg, som Claus Herluf Pors havde i græsning og foder, ligesom han har haft noget af hr. Olufs i Hillerslev, da der nu var købmænd til kvæget.

Claus Herluf Pors erkendte, at han havde fået kvæget i hånd og hævd, men det var frataget ham vanhjemmeligt, og han ville gerne betale, og hvis de ikke ville tage imod det, vil han ikke gøre modsigelse mod lovlig procedure.

(4/7). Claus Herluf Pors har ladet stævne Hans Axel Pors og fremviste Højesterets dom af 7. september sidst (med flere tingsvidner angående det kvæg, som Hans Axel Pors havde indtaget, og kornskaden).

Dom: Hans Axel Pors bør levere det omvundne fæ til sin broder, Claus Herluf Pors inden 15 dage. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors begærede og fik 1. ting til sin broder, Hans Axel Pors for ubrugelig og usædvanlig gevalt imod retten.

Tog også 1. lysning over nogle mænd i Østerild, hvis fæ har gjort ham stor skade i hans korn til den øde gård sammesteds og fik synsmænd denne skade at syne og afhjemle.

Hr. Anders Nielsen Lyngby, provst i herredet og sognepræst til Nors, og Tveds sogne tiltaler Anders Hundborg og hans datter Else Andersdatter, som begge bor i Sønderby i Tveds sogn, for dagsgerningspenge. Anders Hundborg irettelægger sit fæstebrev på 1/4 af Balle, udstedt af Poul Nielsen i Nors 17/9 1680.

Sagen opsat 14 dage. (21/11).

Ubbe Christensen i Koldvad aflyser sit signet, som er borte for ham.

Hr. Anders pallesen i Sennels tiltaler folk i Sennels sogn for skyldige smårenter (ost, æg og kage) (bl.a. Niels Christensen Grud), og for resterende tiende. Dom: De skal betale.

Jens Christensen Hvas af Skinnerup på egne og medarvingers vegne efter Anders Nielsens sal. hustru i Hjardemål på den ene side og Søren Laustsen i Bloksgård på Anders Nielsens vegne i Hjardemål begærer tingsvidne angående en kontrakt mellem dem 1682 18/10, rette 30. dag efter dødsfaldet. De er blevet enige om, at Anders Nielsen skal betale arvingerne 200 rdl. og give dem hendes igangsklæder. Til forsikring pantsætter han den halve gård på Ballerum, som Niels Tang påbor, vurderet til 100 rdl., og den jord, han ejer på Thisted mark, nemlig 5 td. havresæd og 11/2 td. bygsæd. Til vitterlighed underskriver Anders Christensen (i Hunstrup), Christen Christensen, Mads Nielsen Tinstrup, Jens Andersen ICSH (Jens Christensen Hvas) LNS (Laust Nielsen i Kåse), SMS, CMS og Jacob Ulf. (4/9 1683).

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

14. november.

Gunde Jacobsen i sin faders sted. Læst kgl. instruks til amtmanden. Læst kgl. forbud om jagten.

(7/11). Hans Axel Pors til Momtoft har ladet stævne Claus Herluf Pors og lader fremlægge dokumenter, nemlig de gamle tingsvidner om et fald vinterrug, som han har forhvervet.

Sagen opsat 3 uger. (5/12). 21. november.

Christen Høj i Nors har ladet syne korn på den part gård af Ørgård, som Jens Jepsen nu har fæstet. Der var omtrent 3 læs rug, sat for 2 td. 4 skp., og bygkærv, som der kunne være 5 skp. byg i, og intet videre.

(7/11). Hr. Anders Nielsen i Nors irettelægger en opsættelse af 7/11 angående huspenge, som han mener, at Anders Hundborg og hans datter skylder ham. Anders Hundborg har fremlagt sit fæstebrev fra Poul Nielsen i Nors.

Dom: Da Anders Hundborg ikke har betalt kgl. skatter eller andre udgifter, bør han som en husmand svare sin sognepræst, indtil anderledes for mig bevises. (27/6). Blev i dag forkyndt en opsættelse af Landstinget angående den sag mod Pugdal drenge, opsat til den 6/12. (For Landstinget?).

28. november. Jacob Ulf.

Læst kgl. forbud mod, at bønderkarle og andre gemene af almuen må rejse ud af rigerne eller bortføres til vands.

5. december.

Gunde Jacobsen i sin fader, Jacob Ulfs sted.

(14/11). Hans Axel Pors fremlægger igen sine tingsvidner i sagen om et fald vinterrug, og Claus Herluf Pors fremlægger herimod sine tingsvidner.

Dom: Claus Herluf Pors bør erstatte den skade, hans kvæg kan have gjort og betale græsleje og foderpenge, men da det ikke er specificeret, hvor meget, det drejer sig om, kan jeg ikke kende i denne sag, men de gode mænd bør tage, hvem de behager, til at kende derpå. (Sagen fortsætter).

Denne ledige plads er afsat til ovenskreven doms slutning, indtil den kan bekommes af herredsfogeden.

Claus Herluf Pors tilbyder sin broder Hans Axel Pors de dokumenter, som var indlagt i Højesteret, om han vil betale for dem. (De er specificeret). Hans Axel Pors svarede, at han ville betale, når han kunne få at vide, hvad de havde

Hillerslev Herreds Tingbog -1682

kostet, og når borgmester Christian Mortensen kommer hjem, og han af ham kan erfare, hvor dokumenterne er blevet af. Claus Herluf Pors svarede, at de havde kostet ham 5 rdl., og at han intet havde med Christian Mortensen at bestille. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors begærer 1. ting over sin broder efter den dom, der blev udstedt 7. november angående det fæ, som Hans Axel Pors har i hænde, og som han har overhørt. (12/12).

12. december.

Forkyndt forordning om kop- og kvægskat.

Læst kommissær Wisborgs erindring om fedevarer.

(5/12). Claus Herluf Pors begærede i dag 1. ting ved magt i den dele, som blev begyndt i dag 8 dage angående doms overhørelse mod sin kære broder, Hans Axel Pors.

(5/12). Hans Axel Pors gjorde skudsmål, at han i nogen tid er bortrejst, og hvis noget på tinget bliver urgeret, beder han, at det må opsættes til hans hjemkomst. Claus Herluf Pors svarede, at da det ikke bevises, at enten kgl. Maj.s affærer eller andet nødvendigt skulle forhindre, mener han, at skudsålet ikke er gyldigt.

Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet stævne Christen Christensen i Skovsted og Christen Jeppesen Hårboe i Hillerslev til at fremlægge deres fæstebrev på Hillerslev kirketiende.

De fremlægger fæstebrevet, dateret Ålborg 16/1 1666.

Anders Christensen i Hovsør har ladet stævne Hovsør bymænd og har ladet syne skade på hans kornagre.

19. december 1682. Jacob Ulf.

Læst forordning om begravelser.

Claus Herluf Pors begærer 2. ting til dele over Hans Axel Pors. (9/1 1683). Mikkil Nielsen i Skinnerup på Anders Christensens vegne i Krog i Vigsø har ladet stævne Peder Olufsen i Vigsø og to vidner, som beretter, at Peder Olufsen truede Anders Krog med en kniv, da han stod ved havet og færdede sit vod. Senere slog Peder Olufsen ham med en tøffel og da den fløj bort, kastede han en sten efter ham og ramte hans ene arm. Anders Krog søgte tilflugt hos Mads Rosholm, men Peder Olufsen tog sin kniv i munden og truede med en stor, hvid sten og sagde, at hvis de ikke havde været to, skulle Anders Krog ikke have gået

fra stranden. Anders Krog havde ikke givet anledning til overfaldet, så vidt de havde set.

Anders Krog klagede sig for retten over overfaldet og over, at han var undsagt og søgt på hans liv. (16/1 1683)..

Christen Madsen i Bedsted, herredsfoged i Hassing herred, på Jacob Sparres vegne til Råstrup lader fremlægge slutningen af en landemodedom 12. oktober 1681, hvorefter hr. Holger Sørensen, sognepræst til Snedsted skal gøre Jacob Sparre offentlig afbigt for de injurier, han har brugt mod ham, og erklære, at han ikke har noget imod hans ærlige navn og rygte, enten i hans krigsoperationer eller anden omgængelse at sige. Og som Jacob Sparre har afstået sin præntion, han kunne have på kost og tæring, skal hr. Holger Sørensen betale 6 rdl. til Kallerup kirkes højnødvendige reparation, og det pålægges hr. Holger at entholde sig aldeles fra de personlige tingsteder, som han vidt over landet er udråbt for, såfremt han ikke vil have sit kald forbrudt. Underskrevet af Sten Bondorph. Læst på Nørhå ting, Hundborg ting og Thisted byting.

Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet stævne Jens Skyum i Thisted og flere, blandt dem Anders Tilsted i Thisted til vidnespåhør og to vidner Erik Laustsen i Brund og hans broder Christen Laustsen, som vidner, at de nævnte personer har ladet så korn i Erik Laustsens jord.

(Ende på året 1682).

372

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

Ekstrakt af tingbog 1682-83 fra fol. 86 b til 194 a, og af tingbog 1683-1685 fra fol. 1 til fol. 15.

Autorisation 1683, 9. januar ved amtmandens fuldmægtig Niels Brock. Herredsfoged: Jacob Ulf i Vestergård i Østerild.

Skriver: Christen Madsen Skåning i Bjerre. 9. januar.

(19/12 1682). Claus Herluf Pors kræver, at hans broder Hans Axel Pors udleverer det kvæg, som han har taget i hus, og fremlægger en dom desangående, hvorefter han begærer tredje ting til sin broder til dele. Herredsfogeden svarer, at da han har vidnet i denne sag, kan han ikke i dag udstede dom eller tredje ting, men andet ting skal blive ved magt.

(4/7 1682). Claus Herluf Pors aflyser den vej, som går fra Ullerupgård og ad Seitinglee (det, der nu kaldes Sætrikled?) til, og forbyder kørsel over ager og eng ad veje, der ikke har ligget fra arilds tid, forbyder hulkørsel, volddrift og svinevråd og overstigelse af gården eller haven på ulovlige steder og lyser Skovsted sø, som er en endels sø, i hegne.

16. januar.

(19/12 1682). Erik Nielsen i Skinnerup på amtskriver Jens Hansens tjener Anders Christensen i Krog hans vegne på den ene side og Peder Olufsen i Vigsø på den anden side irettelægger en kontrakt, hvori Peder Olufsen

erklærer, at han af ubesindighed har overfaldet Anders Christensen Krog på stranden med hug og slag og trusler. Han beder, at sagen må blive bilagt og forpligter sig til ikke at gøre Anders Krog nogen skade, til at betale sagens omkostninger og til at betale 4 rdl. til Vigsø kirke.

Niels Christensen i Lille Hillerslev på Søren Jensens vegne til Kølbygård tiltaler nogle af dennes tjenere for restancer.

Dom: De skal betale.

Forkyndt forordning om skatter på jordegods, om sædegårde og om kopskat., og en stævning om øksnestalding.

23. januar.

Christen Høj på kgl. Maj.s vegne har ladet syne korn i Ørgårds lade (i Nors sogn). Laust Enevoldsen i Ørgård indstævnet til påhør.

Søren Jensen i Sennels har ladet syne Christen Ibsens øde gård ved kær i Sennels. Der var et gammelt ladehus, hvoraf halvdelen var faldet ned og borte, resten var rådden.

373

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

30. januar.

(11/4, 16/5 1682). Læst kgl. forbud mod sandskuder og købmandshandel på landet, dateret 4/9 og 9/11 1680.

Erik Nielsen i Skinnerup på kongens og amtmandens vegne har ladet stævne forskellige skudeskipper på Hanstholm. (19/2).

Claus Herluf Pors har ladet stævne Hans Axel Pors og fremkalder vidne på, at svinene fra Momtoft blev gennet af en havreager som flere gange før, før Claus Herluf Porses karl tog dem i hus.

De har gjort skade. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors har ladet syne den skade, Hans Axel Porses svin har gjort på hans korn. Synsmændene så, at Claus Herluf Pors lukkede 7 svin ud af et vognhus, og de søgte straks til hans korn, men da de blev jaget væk, løb de til Momtoft. (13/2).

Claus Herluf Pors begærer genpart af en missive fra amtmandens fuldmægtig, Niels Brock, hvorefter Hans Axel Pors ikke er hjemme og ikke har udnævnt nogen fuldmægtig til at svare for sig, hvorfor der ikke må udstedes noget imod ham, før han kommer hjem.

(17/10 1682). Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, har ladet stævne samtlige Brund mænd og spurgte dem, om de vidste, hvem der havde gjort skade på korn og adet til Will Svendsens øde gård i Brund. De svarede, at Eriks kreaturer havde været tøjret på engen. Peder Jensen svarede, at han havde indtaget Jens Knudsens gris, Eriks gæs, Jep

Christensens gæs, Poul Jensen og Apelones? gæs og svin og Eriks øg af kornet til gården.

(Niels Christensen i Lille Hillerslev) tiltaler Peder Pedersen i Hinding for 2 lånte sletmark.

Dom: Han skal betale. 6. februar.

Tomas Nielsen i Skinnerup på sin husbonds vegne stævner alle Vestervigs tjenere i herredet til restancers og derefter udstedt tingsvidnes påhør. Restancerne specificeret.

Unge Christen Løbber i Hansted tiltaler efter tingsvidne 14/2 1682 nogle skyldnere

Dom: De skal betale til Christen Løbber på hans egne og hans moders vegne. Laust Christensen i Kanstrup, Jens Jensen i Brund og Niels Jensen i Hillerslev, kirkeværger tiltaler folk, som resterer med kirketiende.

Dom: De skal betale, med mindre de kan fremvise kgl. benådning til at være fri.

374

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

13. februar.

Hr. Peder Nielsen i Hjardemål har ladet stævne Christen Simonsen i Hansted til vidnes påhør og folk, der vidner, at hr. Peder 3. søndag efter Helligtrekonger lyste tredie gang for Søren Olufsen i Tved og Mette Nielsdatter. Da stod Christen Simonsen i Hansted i stolen hos Oluf Pedersen og spurgte ham, om han skulle svare nu, da han havde noget dertil at svare. Oluf Pedersen svarede, at nu var det ikke tiden dertil. Efter tjenesten gik Christen Simonsen op i altergulvet (koret) og spurgte, hvor hr. Peder blev af. I det samme kom hr. Peder ud af sakristiet og spurgte, hvad Christen Simonsen ville. han svarede: Hvor kommer I til at lyse for disse folk? Hr. Peder svarede, at han nu havde lyst tre gange, og det skulle han nok selv svare til. Hvortil Christen Simonsen sagde, at det skulle han vise ham. Hr. Peder begærede, at måtte have rolighed til at gå ud af sin kirke, hvortil Christen Simonsen sagde, at det var ikke hr. Peders kirke. Derpå gik han ud af kirken med brumlen og knurren?, og vidnerne hørte ikke, hvad ord han sagde.

Samme (hr. Peder) har ladet syne den øde bolig i Tved, som Jens Borup sidst iboede. Der var raling og lade, men det var ikke mere værd en 4 sldl.

(30/1). Claus Herluf Pors lader fremlægge tingsvidne af 30/1 angående hans broders svin, og synsvidne om den skade, de har gjort på hans korn. Han kræver sin broder for erstatning. Hans Plovmand mødte på Hans Axel Porses vegne og begærede udsættelse, men havde ingen fuldmagt.

Kendelse: Da Hans Axel Pors ikke skal være hjemme, opsættes sagen en måned. (27/3).

Niels Christensen, delefoged til Ørum, fremstillede Jens Mikkelsens datter, Karen Jensdatter af Hillerslev, som udlagde til barnefader til det barn, hun havde med sig Jens Jensens søn, unge Jens Jensen i Brund.

Erik Nielsen af Skinnerup på kgl. Maj.s vegne har ladet stævne Søren Jepsen i Skinnerup til vidnesbyrd og mange af Skinnerup sognemænd til at vidne. De vidner, at Søren Jepsen ikke var i kirke 2. og 3. juledag. Han var af byen med nogle folk fra Thisted. En havde hørt ham sige om aftenen 3. juledag, efter at der var tændt lys, at han var kørt fra Skinnerup tidlig om morgenen 2. juledag, så han kunne være i Sønderhå før aften. Der drak han brændevin om natten og kom så tidligt hjem næste dag, at han kom til legestue om aftenen, og han fik 28 skilling for sin umage. (20/2).

Erik Nielsen har ladet stævne Tomas Nielsen og Tomas Christensen af Skinnerup og irettelagde en kontrakt, hvori Jens Christensen er blevet enig med sin morbroder Christen Jensen om vilkårene for hans overtagelse af gården. Han skal bl.a. yde penge og sørge for Christen Jensens og hans hustrus jordefærd.

Erik Nielsen af Skinnerup fremlægger et tingsvidne af 19/6 1649, hvori nogle Skinnerupmænd vidner, at noget jord på Skinnerup mark havde været fædrift

375

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

for bymændene, når det lå ud (i græs). Herimod mødte Mikkell Pedersen og sagde, at vidnerne havde vidnet usandt (hvad han sagde, at han ville bevise) og havde vidnet i deres egen sag, fordi de ville have hans gårds jord til deres fårehjord.

Erik Nielsen har ladet stævne folk i Skinnerup, som vidner om, hvor meget hver gård i Skinnerup sogn har tiendet før i tiden (specificeret).

Peder Laustsen i Kåstrup irettelægger en registrering af boet efter sal. Christen Mikkelsen i Malle i Sennels sogn på regimentskriverens vegne. Enken hedder Anne Christensdatter. Mikkell Ibsen, som havde haft gården med hende, blev spurgt, om han ville antage sig det efterladte og bruge gården, hvortil han svarede nej. Derefter blev Jørgen Jensen i Kåstrup spurgt, om han eller andre ville antage sig godset og den part gård, da han står for rytterlægdet. Han svarede, at han ville antage godset til skatternes betaling, men gården kunne han ikke antage.

20. februar.

Mikkell Christensen, foged på Nøetorp, tiltaler folk på Hanstholm for restancer. Dom: De skal betale.

(13/2). Erik Nelsen af Skinnerup på kgl. Maj.s vegne tiltaler Søren Jepsen i Skinnerup efter tingsvidne og begærer, at han vil gøre fyldest på tilbørlige steder for sin forseelse. Søren Jepsen begærer Opsættelse.

Opsat 14 dage. (27/2). 27. februar.

(20/2). Efter herredsfogedens befaling og dette efter mons. Brochs begæring er sagen mellem Søren Jepsen i Skinnerup og kontraparten opsat i 14 dage. (Ikke mere).

Jens Madsen i Skinnerup på sin moders, sine to søstres og egne vegne på den ene side og Erik Nielsen på sin hustrus broders vegne, som er i kongens tjeneste på den anden side fremstiller vurderingsmænd, som har vurderet boet efter sal. Mads Andersen i Skinnerup 22/2. Enken er Mette Bertelsdatter. Hendes døtre er Boell og Margrete Madsdatter. Enevold Nielsen af Thisted var til stede på husbondens vegne. Jens Madsen æskede penge, som han havde udlagt for sin fader. Erik Nielsen svarede, at han skulle bevise det. Den seddel, der var fremvist, var på løst papir og ikke underskrevet. Den lød på 52 dlr. Jens Madsen begærer også, at de penge, han har udgivet i boet siden hans faders død, måtte godtgøres. I registreringen er også medtaget ting, som Jens Madsen erklærede for at være hans, men som Erik Nielsen forlangte vurderet. Jens Madsen begærer, at disse ting efter hans moders og søskendes samtykke skal følge ham. (23/10).

376

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

6. marts.

Erik Nielsen i Skinnerup på Melkior Juels arvinger til Hindsels deres vegne tiltaler Jens Christensen i Klastrup og Tomas Jacobsen ibd. for restancer. Dom: De skal betale.

Niels Christensen i Lille Hillerslev fik første ting til de indstævnedes (ikke mere).

Erik Nielsen i Skinnerup på kgl. Maj.s amtskrivers vegne fremkalder vidner på, at visse øde gårde er udbudt, om nogen vil antage dem for at svare skatterne (specificeret).

Jørgen Mortesen af Vesterfald på dyderige møs, Maren Nielsdatter af Randers, hendes vegne tiltaler folk i Brunbjerg, Wodtborg, Tousgård og flere for restancer.

Dom: De skal betale. 13. marts.

Læst forordning om toldkonfiskationens forpagtning.

(30/1). Christoffer Sørensen, amtmandens tjener, fremviste en skriftlig stævning på skipperne ved Klitmøller og Hanstholm.

Opsat 14 dage. (27/3).

Amtmanden lader forbyde, at der udstedes vidner i dag eller andre tingdage, som Christen Poulsen, amtskriverens fuldmægtig, agter at føre, før der er stævnet for Bisgårds port.

Amtskriverens tjener, Søren Jørgensen, har ladet stævne Claus Herluf Pors Hvide til Ullerupgård til vurderings og vidnes påhør. Vidner

beretter, at de har været på Ullerupgård for at æske restancer på skatterne. Claus Herluf Pors var ikke hjemme, men fruene lod svare, at hun ikke ville befatte sig med skatterne. Det blev da tilbudt fruene, at det korn der var i laden, kunne beholdes mod pengenes betaling, men hun svarede, at hun befattede sig ikke med det.

Derefter blev korn i laden udlagt for skatterne og desuden kreaturer. (27/3). 20. marts.

Hr. Anders pallesen i Sennels har ladet stævne Jacob Pedersen i Sennels angående den bolig ved Sennels kirke, som hr. Anders pallesen har stedt og fæstet af Peder Pedersen, forvalter på Ørum, og som han har opladt til Jacob Pedersen på den betingelse, at han skal svare deraf efter recessen og holde Thisted skole angerløs, og ringe fredsklokken aften og morgen for betaling og ellers tage vare på med syngen og andet, når degnene ikke møder.

Hr. Anders fremfører vidner på, at Jacob Pedersen ikke har villet ringe i kirken nogen onsdag eller søndag, men andre har måttet ringe. To mænd har været hos

377

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

Jacob Pedersen på præstens vegne og tilsagt ham, at han skulle gå op i kirken og ringe, men han ville ikke. Han gik nok i kirke, men ringede ikke, så en anden måtte ringe. Derefter befalede præsten ham, at han skulle gå op i kirken og synge, men han svarede, at han ikke kunne synge. (27/11).

27. marts.

Laust Christensen i Kanstrup og Niels Jensen i Hillerslev har ladet stævne Jens Jensen i Brund og tiltaler ham for 23 td. byg, som han har optaget af det øde gods og af Kjelstrup og Brund roder, hver tønne sat til 5 sletmark. Det skyldige er tiende til kirken.

Dom: Han skal betale.

Læst forordning om Højesterets holdelse. Forkyndt forordning om politi.

Tor Pedersen i Hillerslev har sluttet kontrakt med sin søn Tøger Torsen og hans hustru Else Laustdatter, således at han overlader dem fæstet, som han på grund af alderdom og skrøbelighed ikke længere kan besidde mod aftægt til ham og en kristelig jordefærd.

(13/2). Claus Herluf Pors har ladet stævne Hans Axel Pors og irettelægger et tingsvidne af 30/1 angående skade på to havrestakke, forårsaget af Hans Axel Porses svin, og endnu et tingsvidne om, at svinene blev indtaget. Nogle vidner, at Hans Axels svin har gået løse på mark og i korn, siden han kom til Momtoft, uden hyrde, og at de har gået op til Ullerupgård og lagt deres grise, og Momtoft folk har hentet både svin og grise uden modsigelse. Hertil svarede Hans Axel Pors og spurgte, hvad mærke de svin havde og begærede opsættelse. Opsat 14 dage.

(13/3). Erik Nielsen efter amtmandens anordning udsteder følgende:

Claus Herluf Pors har ladet stævne Jacob Ulf og amtskriver Jens Hansen og begærer, at Jacob Ulf vil udlevere dom og dokumenter, hvorefter der er gjort udlæg i hans bo under hans fraværelse, da slige dokumenter bør leveres i det bo, hvori der bliver taget nam. Jacob Ulf svarede, at den vurdering, han og vurderingsmændene gjorde, har de gjort efter amtskriverens befaling. Claus Herluf Pors spurgte herredsfogeden, hvordan han havde brudt ladedørene på Ullerupgård op. Jacob Ulf svarede, at når hans vurderingsmænd blev indkaldt, skulle han bevise, hvordan han var kommet ind i laden. Claus Herluf Pors har ladet stævne vurderings- og synsmændene, men de er ikke mødt. (Sagen fortsætter).

Efter forskrevne afhjælpelse på Jacob Ulf, amtskriveren og forskrevne synsmænd fremstillede Claus Herluf vurderingsmænd af sættefogeden Erik Nielsen udstedt. Vurderingsmændene har været i Ullerupgårds lade og overværet tærskning af 1/2 læs hammel? (himmel?) korn, som de selv talte til tærskeren. Deraf blev 6/10 skæppe og 1/2 læs halm. De vurderede ikke kornet, da de ikke havde haft samme slags korn, der heller ikke var gangbart her i landet (hvede??). De talte også 1/2 læs byg op til tærskeren, og deraf blev der 7/10 og en

378

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

kvart skæppe, og 1/2 læs byg, deri 41/2 tiendedel skæppe, 1/2 læs hvid broget havre, deri 1 tønne, for tøndens 31/2 mk., xxxxx havre 1/2 læs, deri 1 td. 1 tiendedel skæppe. Af hver del blev 1/2 læs halm å 20 sk.

Ydermere har han ladet stævne Mikkil Mikkelsen Langballe på Nebel og Jacob Ulf og hans søn Gunde Jacobsen. Claus Herluf spurgte Jacob Ulf, om han ikke hørte, at Claus Herluf tilbød Mikkil Langballe penge, den dag han lod føre korn fra Jesper Nielsens gård i Østerild til Vestergård, og om han ikke tog sin pung og lagde den på bordet. Jacob Ulf svarede, at det var ham vitterligt, men Mikkil Langballe begærede, at han måtte have det korn i ro, som han havde købt af Jens Hansen.

Jacob Ulf udsteder: C:H: (sådan skrives ofte for Claus Herluf Pors!) har ladet stævne borgmester Christian Mortensen i Thisted og irettelægger et dokument, som borgmesteren har givet Claus Herluf, efter at han har gjort udlæg ved indførsel i 23 td. 6 skp. hartkorn i Ullerupgårds mark og i gårdens bygninger den 27. juni 1681 for en kapital på 683 rdl. 4 mk. 15 sk. Borgmesteren har akkorderet med C:H: om, at C:H: skal nyde forskrevne 23 td. 6 skp. og bygningerne til brugelighed til mikkelsdag 1682, hvorfor han har betalt borgmesteren, men han skal betale skatterne, og dersom han holder gården vedlige, skal han før nogen anden nyde den enten ved køb eller forpagtning, hvis han vil give lige så meget derfor som en anden. Dateret Thisted 1/10 1681. Efter dette forpagtningsbrev mener Claus Herluf, at borgmesteren selv skal betale alle kontributioner af gården siden mikkelsdag sidste år og erstatte alle de skader, der er tilføjlet Claus Herluf på grund af restancer:

Kendelse: Da dette ting ikke synes at være borgmesterens værneting, opsættes sagen 3 uger.

(13/3). Erik Nielsen på kongens og amtmandens vegne har ladet stævne nogle skudeskipperere på Hanstholm og tiltaler dem og skudeskipperere ved Klitmøller, fordi de ikke efter forordning af 9/10 1680 er ophørt at handle, og fordi de ikke har villet flytte til Thisted og tage borgerskab der. Han fremlagde derefter en specifikation fra toldereren Peder Marcussen på, hvem der havde sejlet og hvor mange gange. Erik Nielsen fremaskede navne på dem, som havde fragtet skuderne. Hertil at svare mødte Enevold Nielsen hans fuldmægtig Anders Knudsen og irettelagde et indlæg, hvori Enevold Nielsen skriver, at skipperne har sejlet for Thisted købmænd, og de, der har sejlet med gods for dem og ikke selv har drevet købmandskab, kan ikke komme ind under amtmandens hårde irettesættelse, og deres sejlads har været borgerskabet til hjælp og ikke til skade eller svækkelse.

Mange af de indstævnede skipperere møder og gør regnskab for, hvem de har sejlet for. Endvidere fremlægges kgl. forordning af 24/9 1666 om skudedarernes ret til at sejle på Norge med kgl. konfirmation 4/10 1670. Der fremlægges også erklæringer fra købmænd i Thisted om, hvis skuder de har fragtet. Desuden købebreve, hvorefter borgere i Thisted har købt part i skuder.

Sagen opsat i 3 uger, og da skal Thistedes borgere fremvise deres privilegier. (24/4).

379

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

3. april.

Christen Christensen i Sønder Knudgård i Sennels sogn har ladet stævne Tomas Jacobsen i Klastrup og Mads Christensen i Kløv og irettelagde en kontrakt og obligation på 100 rdl., hvori Mads Christensen og Christen Christensen, født i Kløv, brødre, gør vitterligt, at Mads Christensen skal betale 100 rdl. til Christen Christensen som arv efter hans forældre sal. Christen Jensen og hans moder, når hun dør. Christen Christensen kræver nu sin broder for, hvad der resterer af de 100 rdl., og Tomas Jacobsen for 2 sldl. som han har lånt.

17. april.

Hans Axel Pors lod oplyse 3 kalve, som hans folk har taget i hus på hans vinterrug.

Peder Tomsen på Ørum fremviste en skriftlig forpligt fra Svend Vilsen i Sennels, hvori denne lover at blive ved sin gård, som han ville rømme fra, hvorfor den blev øde. Hvis han rømmer fra gården, skal husbonden have lov til at pågribe ham og sende ham i bolt og jern til Bremerholm.

(3/4). Christen Skrifer i Bjerre har ladet stævne folk i Vigsø, Bjerre og Rær og tiltaler dem for skyldig afgift til degnen (= Christen Skrifer). Peder Smed kræver, at degnen skal bevise, at der nogen sinde er gået degnekorn af hans gård. Christen Skrifer mener, at Peder Smed skal bevise, at gården er fri for at svare.

Sagen opsat 4? uger.

Erik Nielsen på amtskriverens vegne har ladet stævne kongens hjemfaldne bønder til synsvidne.

Opsat 4? uger. 24. april.

Læst kgl. forordning om rebning over Danmark, og om skat til rebningsmændene. Desuden om klædedragt, brylluper og barselstuer.

Steffen Christensen i Skovsted på egne og naboers vegne har ladet vurdere græsningen til nogle øde gårde.

Niels Madsen Skomager, boende ved Klitmøller, får afkald fra Erik Nielsen som fuldmægtig for Mikkel Christensen Black og Jens Christensen, begge ibd. deres vegne for arv efter Niels Skomagers hustru Boell Christensdatter, og på Mikkel Blacks stedbroder, sal. Christen Christensens børns vegne og hans søster Maren Christensdatters vegne ligeledes afkald.

Peder Laursen i Kåstrup tiltaler kirkeværgerne til Hillerslev kirke, fordi de ikke har betalt hr. Oluf Nielsen, hvad han har givet ud til håndværksfolkene, de reparerede Hillerslev kirke, nemlig 165 sldl. Han søger Laust Christensen i

380

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

Kanstrup for pengene, og mener, at han så kan søge sine medbrødre. Laust Christensen tilbyder at betale sin anpart straks.

Dom: Hver af kirkeværgerne skal betale sin anpart.

(27/3). Amtmandens fuldmægtig Niels Broch tiltaler efter opsættelse 27/3 skudeskipperne ved havsiden, fordi de ikke har taget borgerskab i Thisted eller flyttet dertil efter forordning af ... /10 1680. Han irettelægger to forbud, det første mod al handel fra kysten, det andet undtager bl.a. handel med bygningstømmer ved Klitmøller, Blokhus og Tornby strand.

Kendelse: Da sejlingsmændene ved Klitmøller og Hanstholm irettelægger deres kgl. benådning på deres sejlads til Norge, og Thisted borgere fremlægger deres privilegier og forbud mod samme sejlads, da ved jeg mig ikke at være dommer i den sag, men dersom nogen kan overbevise om at have handlet imod det seneste forbud, bør han derfor stande til rette.

1. maj.

Erik Nielsen på amtskriverens vegne fører vidner på, at en gård i Kjelstrup af Frederik v. Arenstorffs gods, som Poul Pedersen iboede, er øde, og jorden ubrugt. Den ene stævningsmand er syg, og der kan ikke udstedes noget, før han er tilpas.

Sagen mellem Christen Skriver og mænd på Hanstholm fremdeles opsat 14 dage. (15/5).

8. maj.

Niels Andersen på Ballerum fremlægger vurdering og registrering i boet efter Laust Christensen Kræmmer på Ballerum, hvis enke er Ell Christensdatter. Hendes søstersøn er Christen Madsen, som tjener i Sårup. Ingen arvinger nævnt.

Jacob Ulf fik første ting til Peder Nielsen Bisgård i Kåstrup og Peder Andersens enke i Lille Hillerslev, fordi de ikke fremviser rigtighed efter deres afdøde venner.

Christen Poulsen på kongens og amtskriverens vegne har ladet stævne de bønder, hvis gårde er hjemfaldet til kronen efter opsættelse af 17/4. Han tiltaler dem for restancer.

Dom: De skal betale.

Christen Poulsen på amtskriver Jens Hansens vegne irettelægger en landstings-lysningsseddel over en del af det omtvistede husbondløse gods, (som specificeres). Ingen adkomster er forevist.

Dom: Bemeldte gods bør til kongen være hjemfalden, dog Frands Pedersen i Gårddal sin husbond at forklare, højagtbare hr. amtsskriver, hvad restance og ulempe der kan findes på samme bolig.

381

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

15. maj.

Christen Andersen Kolsgård i Øsløs på Ingeborg Krabbe, sal. Holger Trolles, hendes vegne tiltaler Søren Jensen til Kølbygård, tidligere forpagter på Bratskov, efter obligation af 18/3 1679 på 2750 rdl. med pant i Kølbygård og gods. Der er kun betalt 500 rdl. med renter. Søren Jensen har købt gård og gods af Holger Trolle. Han har også pantsat gård og gods til Otto Scheel til Birkelse og dermed handlet utilbørligt.

Dom: Søren Jensen skal betale efter obligationen med renter og rentes rente. Og som Søren Jensen har pantsat gården og godset til en anden, skal han indfri dennes obligation.

Erik Nielsen har ladet syne græsningen til en øde gård i Kjelstrup, som Poul Pedersen sidst påboede, og en ager norden Skinnerup kirke, som Laust Nielsen før har haft i brug, og som nu er hjemfaldet til kongen. Samme vej var hulkørt fra den ene ende til den anden. (Sagen fortsætter).

(Erik Nielsen) fremfører vidner, der siger, at de har haft deres møgvogn-vej over samme ager i flere år, og de har set mange andre køre derover. Poul Pedersens ager ligger der næst op til.

(17/4). Christen Skriver i Bjerre tiltaler efter opsættelse 17/4 folk på Hanstholm for skyldig degnerente, nemlig degnekorn, ost, æg og kage.

Dom: Ingen er mødt med noget, som kan befri dem. De skal betale. 22. maj.

Hans Axel Pors har ladet syne hans moders kiste i Sennels kirke. Det var en fyrrekiste overtrukket med sort bay, og der var intet beslag på den, heller ikke syntes der at have været beslag.

Laust Christensen i Kanstrup og Niels Jensen i Hillerslev, kirkeværger, tilbyder sal. Jens Jensens sønner i Brund, Peder Jensen og Jens Jensen 3 høveder, der var udlagt for kirketiende i deres faders bo, nemlig et hors, en plag og en ko. Peder Skøtt i Toussø på egne og Mads Mikkelsens vegne har ladet fremføre synsmænd og har stævnet Eske Christensen i Tousse.

Eske Christensen mente, at der ikke burde udstedes syn, uden at han var skriftlig stævnet. Peder Skøtt svarer og mener, der kan udstedes vidne, da Eske Christensen selv er til stede for retten.

Synsmændene vidner, at de østen for Eske Christensens bolig så en fædrift og en kørevej fra Mads Mikkelsens bolig og Peder Christensens bolig. Vejen var diget tvært over for begge ender, og de syntes, at det var til skade for Peder Skøtt og Mads Mikkelsen. (5/6).

Christen Nielsen i Nørgård i Sennels får afkald fra Jesper Christensen i Sennels for arv, som Christen Nielsens stedatter, Karen Sørensdatter, er tilfaldet efter hende sal. moder Maren Christensdatter, Christen Nielsens forrige hustru.

382

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

5. juni.

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, har ladet stævne samtlige Sårup mænd i Rær sogn angående dige om deres mark, som ikke efter recessen var opdiget, Vester Rær mænd til forhindring i deres fælled.

Der fremlægges syn. Synsmændene så en gammel Rundell dige, somme steder var Graab (grøft) kendt og somme steder ikke. Der føres vidner på, at Sårup folk har diget om Kiarstoft, når der var sået, men i de år, der ikke har været sået, har toften ligget til drift og kørsel ulast og ukæret. Der nævnes stednavne Hundal, Jeriksbjerg, Korsbjerg. Peder Sørensens broder Enevold Sørensen mindes 60 år ligesom Christen Christensen Boesen og Anders Sørensen i Pugdal, der gik og vogtede hans faders får. Da gennede han neden om Kiarsdige og vesterad med fårene. Da boede Christen Mikkelsen i Sårup, og han lod dige så forsvarligt, at får kunne ikke springe derover. Flere vidner lignende. Christen Døvhul i Febbersted mindedes 24 år. Da var forskrevne ejendom diget sådan, at øg kunne gå i hilde på nytårstid. Diget blev brugt til møgblanding. (12/6).

(22/5). Erik Nielsen på Mads Mikkelsens og Peder Skøttes vegne i Tousse har ladet stævne Eske Christensen ibd. og fremlagde synsvidne af 22/5, og de forlanger, at han skal fjerne de diger, han har opsat. Han beråbte sig på at ville føre syn og vidner, hvorfor sagen er opsat 3 uger.

Erik Nielsen af Skinnerup tiltaler Mikkil Nielsen for 1 rdl. 4 sk., som han har lånt til hans avls fortsættelse.

Dom: Han skal betale.

Niels Christensen i Lille Hillerslev tilbød frøgæld. 12. juni.

Anders Nielsen i Malle på egne og Malle bymænds vegne fremviste tilståelse fra amtskriver Jens Hansen på græsningen til Steffen Madsens og Søren Madsens øde gård i Malle og synsvidne, der takserede græsningen til 4 1/2 slsl. Niels Christensen i Lille Hillerslev tilbød 2. gang frøgæld.

(5/6). Eske Christensen i Tousse har stævnet Mads Mikkelsen, Christen Poulsen og Peder Christensen ibd. til syn, besigtelse og dets påhør, og har stævnet modpartens synsmænd, og sine egne synsmænd til at vidne. De er udnævnt af herredsfogeden. De så, at forskrevne gamle fædrift og vognvej var henløben af vand med huller og pøle og bløde af dynd 3 1/2 kvarter dyb. Der var et dige på hver side, og der var intet at holde digerne ved lige med. Der kunne kun med stort besvær drives kvæg på driften, og Eske Christensen kunne ikke have sit korn i fred, når kreaturerne blev drevet frem og tilbage, da vejen var trang og snæver. I begge ender var der to skår at drive igennem og ingen lukke uden to fjæl i søndre ende. Eske Christensen viste dem en ny fædrift, som han sagde var over hans egen eng. Han havde udlagt den til fædrift i stedet for den gamle, og han ville godvilligt tillægge sine naboer den til fælles drift, til drift og til kørsel,

383

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

og synsmændene syntes, at den var langt bedre end den gamle. (Sagen fortsætter).

Samme synsmænd så østen for Tousse sø nogle agre, som der var kørt vognslag over. Der var også vognslag vesten og sønden søen, både over Eske Christensens agre og eng.

(5/6). Niels Christensen i Lille Hillerslev har på Vester Rær folks vegne stævnet Sårup mand angående Kærtøft dige og kræver, at de skal opdige der omvundne dige.

Opsat 3 uger. (19/6). 19. juni.

(12/6). Erik Nielsen i Skinnerup, kgl. Maj.s delefoged, har ladet stævne folk fra Rær, som har vidnet i sagen mod Sårup mænd.

Der er ikke lovligt stævnet. (26/6).

Hans Axel Pors bekendtgør på grund af, at Claus Herluf Pors har ført sager imod ham ved Hillerslev herreds ting, at han ikke længere bor på Momtoft eller i Thy. Han har forpagtet Momtoft bort til Christian Henrik

Petersen og er selv ved armeen, hvor han skal søges, om nogen vil sagsøge ham. Der vil han svare. (11/9).

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, tilbyder 3. gangs frøgæld til dem, der har sået i hans husbonds tjeneres jord, og forbyder dem at afføre det.

Erik Nielsen i Skinnerup på kgl. Maj.s tjeneres vegne har ladet stævne samtlige Brund mænd til vidne og anden lovmål, og Kjelstrup mænd til at vidne, samt synsmænd.

Jacob Ulf spurgte, hvad denne sag er angående. Erik Nielsen svarede, at det ved sagens udgang skulle vise sig, at den angik kongens intrader. Jacob Ulf svarede, at som Erik Nielsen ikke nu angiver ved skriftlig stævning, hvorfor sagen formenes at angå kongens interesser, kunne han ikke udstede noget i den sag. (26/6).

Peder Tomsen på Ørum tiltaler nogle af Ørum tjenere her i herredet for restancer efter specificeret liste.

Dom: De skal betale. (Sagen fortsætter).

Peder Tomsen på Ørum advarede om, at hvis tienderne ikke blev betalt på Ørum inden st. Hansdag, skulle der betales 8 sk. mere for tønden.

Forbud i Nors sogn ingen at indføre korn imod lovlig medfart.

384

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

26. juni.

Erik Nielsen irettelægger en befaling, hvori amtmanden anordner Christen Christensen i Skovsted til at være sættemænd i en sag om adskillige mænd i Rær, da Jacob Ulf skal være interesseret i sagen.

Jacob Ulf svarer, at han vil vige sit sæde, hvis Erik Nielsen beviser, at han er interesseret, men ellers vil han efter kongens bevilling og brev sidde i sit sæde. Erik Nielsen svarede, at han ventede ved tingsvidne at bevise det.

Amtmanden gør vitterligt, at da skarpretteren mester Jens i Fuhr? formedelst alderdom og skrøbelighed har begæret at blive entlediget fra sin tjeneste, så har han antaget Jacob Nieman til at være skarpretter i Thy og Mors, hvorfor han skal have 4 sk. årlig af hver gårdmand, af 1/2-gårds mand 2 sk. og af en boelsmand 1 sk., hvilke penge han selv skal lade kræve, hvorimod Jacob Niemand skal være pligtig til at udføre sin gerning uden videre betaling uden alene den kande vin eller 1 rdl. derfor. Hver som behøver hans tjeneste, skal hente ham med hest og vogn og føre ham fri tilbage i hans hus, og han skal være forpligtet til at bo i Thisted. Dateret 2/6 1688.

Anders Christensen i Kjelstrup irettelægger efter sin husbonds, Sivert Brockenhuuses befaling en missive om, at Anders Mikkelsen i Kjelstrup har bortlejet største delen af sin gårds kornsæd, og at gården derefter anses

for øde, så skatterne ikke kan udredes. Det forbydes alle at høste nogen sæd, men de kan få deres frøkorn igen. Anders Mikkelsen skal selv hjemføre kornet til sin gård og udtære det der.

(19/6). Erik Nielsen fremæskede den kontrakt, som i dag 8 dage blev gjort mellem Sårup og Rær mænd. Niels Christensen svarede, at i dag 8 dage skulle samme kontrakt møde.

Christen Christensen i Skovsted udsteder dette og efterfølgende. (3/7).

(19/6). Erik Nielsen æskede den mundtlige forening ved tingsvidne i dag her at tilstå mellem Kjelstrup og Brund mænd,, hvis ikke, forligelsesmålet da at være ophævet.

Niels Andersen Hyldgård i Nors på egne og Niels Jensens vegne og medinteresserede forbyder folk i Nors sogn at indføre korn, før de har tiendet til kirken.

Claus Herluf Pors spurgte, om nogen på hans søskendes vegne vil have noget at bestille med høbjergningen til Ullerupgård. I så fald skal de få det for det samme, som det er vurderet til, eftersom amtskriveren har skrevet til ham om at betale skatterne og have regres til de vedkommende. (3/7).

Claus Herluf Pors Hvide har ladet stævne hr. Anders palleesen i Sennels til vidner og anden lovmål, og Vil Orning til Nystrup og Jørgen Kås til Faddersbøl til at vidne. Jørgen Kås og Vil Orning svarer, at de hverken vil eller kan vidne, men sender deres skriftlige kundskab. Hr. Anders påstår, at noget jord i heden

385

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

er fældet til Sennels, og han har ladet slå lyng der. Claus Herluf Pors mener, at den hede tilhører Ullerupgård, og han vil tiltale her. Anders for ran.

Jørgen Kås og Vil Orning attesterer, at de har været på Ullerupgård i anledning af rebnings-kommissionens forretning. Da var Claus Herluf Pors sengeliggende, fordi han var faldet af hesten og var blevet slæbt i stighbøjlen. Han har begæret, at de to adelsmænd, som var til stede, vil vidne om, hvad der passerede. De vidner, at hr. Anders kom til dem uden præstelig habit og vedkendte sig denne hede som Sennels fældet og sagde, at han havde slået lyng der og hjemført det. Da sendte de bud til Claus Herluf Pors, som bedst kendte marken, og han kom på en vogn og blev kørt derud.

3. juli.

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, har ladet stævne alle lodsejere til Øster Vandet (som er nævnt), amtskriver Jens Hansen og Øster Vandet sognemænd; Niels Norntofft, Jens Christensen Tøfting (med flere, deriblandt en anden Niels Tomsen). Han fremkalder derefter vidner fra Torsted, deriblandt to Niels Tomsener, fra Vang,

Tvorup og Nors sogne og også nogle fra Øster Vandet, særlig fra den del, der hører under Hundborg herred, fx. Mads Pedersen i Sand, Anders Jensen i Vestergård. De mindes op til 50 år, og da har Vester Vandet mænd haft deres fri brug og fælded til ildingsbrand og fædrift ulast og ukært i heden, som løber vester fra Hjardal, sønden om Vig og Vester Vandet sognemark, som kaldes Lushede. Erik Nielsen i Skinnerup svarede hertil og fremlagde en fuldmagt til at udføre en sag om deres indstenede hede, underskrevet af nogle af Øster Vandet sognemænd. Christen Jørgensen erklærer dog, at hvis han har skrevet under, har han gjort det ubesindigt, og at han ikke vidste deraf at sige.

Niels Christensen svarede og mente, at Erik Nielsen ikke havde noget at procedere i den sag i dag, før lensherrens og proprietærernes fuldmagt var fremvist.

Niels Christensen spørger, om nogle af Vester eller Øster Vandet sognemænd vil enten samtykke eller modsige den erindring, som Peder Pedersen (Brønsdorff) på patronens vegne har ladet fremlægge.

Peder Pedersen skriver, at Øster Vandet sognemænd har klaget sig over, at de ikke har penge eller andet til at svare landgilde eller skatter med, men de synes at have penge til proces, hvorfor han mener, at de bør betale restancerne. (28/8). Han befaler delefogeden at føre vidner mod dem, der ikke vil være ved rolighed og uden retten til husbondens hjemkomst. (Husbonden = Poul v. Klingenberg). Til dette svarede Vester Vandet mænd (nævnt), at de er tilfreds og begærer, at sagen må bero, til deres husbonders hjemkomst. Det samme siger fra Øster Vandet Anders (Jensen) Vestergård, Christen Olufsen i Vig, Tor Madsen på Holm, Mads Pedersen ibd. og Mads Pedersen i Sand og Clemed Christensen i Øster Vandet. (10/7).

(26/6). Erik Nielsen på Sårup mænds vegne og Niels Christensen i Lille Hillerslev på Vester Rær mænds vegne irettelægger en skriftlig kontrakt om, at Sårup mænd skal opdige deres mark fra Jeriksberg norden om Kiartofft og østen om Hyldal til Korsberg. Vester Rær mænd skal hjælpe dem at dige i 2 dage.

386

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

Erik Nielsen på hr. Oluf Nielsens vegne i Hillerslev fører vidner om Kanstrup koners stolesteder i Hillerslev kirke. Indstævnet er Laust Christensen i Kanstrup og hans kvinde. Vidnerne siger, at Maren Nielsdatter, som boede i Kanstrup, først var gift med Laust Ibsen og derefter med Søren Jensen. Hun søgte altid den stol nedenfor Lille Hillerslevs kvinders stole, som er de 8 øverste, og hun sad der med de andre kvinder, som stolen tilhører, sin livstid. Siden da Søren Jensen gift igen, og hans hustru søgte samme stol, til kirken blev så brøstfældig midtpå, at hun ikke kunne sidde der, og hun blev da bevilget at sidde i Præstegårdens stol. Siden blev Søren Jensens hustru Karen Johansdatter med præstens tilladelse siddende i samme stol hos præstegårdens folk, men hendes tjenestefolk søgte altid den nedrige stol. Kanstrup stolestade er altså den 8de fra oven.

(26/6). Claus Herluf Pors har ladet stævne Hans Axel Pors og fremkalder synsmænd, der har synet græsningen til Ullerupgård, som kunne være tjenlig til at slå, og som ikke var udlagt af kommisærerne. På noget af engen voksede små rør og stærgæs, andet var fuld af små tuer og sten, så det ikke kunne slås forsvarligt. Markjorden og borerne var til dels udlagt til kreditorerne og har aldrig været hegnet til høborer. Noget jord bærer kun græs i pletter. Dette års slågræs vurderer synsmændene til 28 sldl. Græsning til bortlejelse til fæ kunne de ikke vurdere til noget, da det er sent på året, og hver mand har selv græsning nok. Der var ellers græsning til fæ, men ikke til at slå.

Niels Christensen, forrige møller i Neergårds mølle fører vidner på, at møllen med alle hans midler og formue er afbrændt ved nattetid, så han, hans hustru og børn kun med nød og næppe undkom og kom ganske nøgne derfra, så de ikke havde noget at skjule deres legeme med, før naboer tilkastede dem gamle klædningsstykker. De vidner også, at han har forholdt sig troligen og vel, og de har ikke hørt nogen klage over ham i nogen måde.

(26/6). Claus Herluf fik 2. ting til hr. Anders i Sennels og udnævnedes Sennels mænd. (10/7).

10. juli.

(3/7). Amtmanden befaler, at da Erik Nielsen ikke har måttet føre sine vidner angående striden mellem Øster og Vester Vandet sognemænd for Jacob Ulf, og intet måtte indføres i tingbogen, og han holder ting i våbenhuset og på andre steder imod recessen og ubesindig har underkendt kgl. Maj.s delefoged, som amtskriveren i amtmandens fraværelse befalede at forsvare Øster Vandet mænd, som ingen forsvar eller husbond havde (!), hvorfor Jacob Ulf synes partisk, suspenderes hermed Jacob Ulf, til han har skaffet kongens oprejsning, helst fordi han ikke har fremvist kongens bestalling og sammes konfirmation (!!!), hvorfor Christen Eriksen i Hillerslev anordnes som sættemand til at betjene denne og andre sager.

Hertil svarede Jacob Ulf, at han respekterer amtmandens skrivelse, men efter Øster Vandet sognemænds klage og vrang beretning, håber han, at den gunstige herre ikke kasserer ham fra hans edsvorne sæde, før han for sin

387

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

ulempe bliver stævnet for sine overdommere og sagen der påkendt, eftersom han af kongen til bestillingen er indsat ved kongebrev såvel som konfirmats, som amtmanden selv har haft i hænde, agter han ikke at aftræde sin bestilling, før anderledes med processen bliver udført, helst efterdi det er en sag, hvori han ikke beskyldes. (Sagen fortsætter).

Er anbefalet af amtmanden Christen Eriksen i Store Hillerslev her over indført retten herefter at betjene og hvad passerer udstede. (17/7).

Borgmester Christian Mortensen på inspektør Christian Henrik (Peter)sens vegne har ladet syne Momtoft bygningers tilstand, og tælle besætningen.

(3/7). Claus Herluf Pors Hvide (CHP) har ladet stævne hr. Anders palleesen i Sennels og vidner. Der fremlægges tingsvidne af 26/6, hvori er anført en missive fra hr. Anders til Claus H. Pors om, at han fra prædikestolen har oplæst en missive fra landmålingskommisærerne angående præsternes pligt til at optegne alle jorder i sognet, hvorfor hr. Anders forventede C.H.P.s information om »vores fællede«, som han tilegner sig. Når han spørger, hvorfor hr. Anders ikke kunne gøre prædiken for ham, har hr. Anders sagt det til en af hans damseller, at han har en offentlig hore i sit hus, hvor mange lønlige, vidste han ikke, men han ved, at der er et par, hvis ros ikke er smuk, og årsagen til at han sagde det, var at han ville beskæmme den hore, som ikke bluedes ved at bære et ægte barn til Herrens alter. Ellers begærer hr. Anders, at CHP vil afskedige denne sin omtalte konkubine.

Claus Herluf Pors satte derefter i rette, at hr. Anders i dag (bør lide) 3. ting til dom for ransdele for lyngs afførsel af Ullerupgårds endels hede at være ran under loven, eller lovligt med sandemænds tov lovlig lavhævd eller 12 mænds' ed befri sig. Hr. Anders æskede CHPs adkomst og foreviste et tingsvidne af 13/8 1614? om, at nogle folk i Sennels har slået lyng i en bestemt hede. Hans Dyre til Ullerupgård var til vedermålsting.

CHP kalder dette tingsvidne et bevilget tingsvidne om en hede, hvis navn ikke nævnes, og forlanger igen lovlige dokumenter og adkomstbreve, skøder, sandemænds tov eller andet, som han for sig og sine medarvinger vedkender sig samme hede efter kommissariernes attest.

Præsten fører vidner om, at CHP og hans karle under gudstjenesten gik op i koret med et af hans salig børns lig, og at CHP sagde, at præsten på prædikestolen sagde, at hans kone gik i kirken som en skøge. CHP har skrevet en missive til biskoppen og klaget over, hvad præsten havde sagt om hans kone, og over at han havde lovet at påføre CHP og hans kone skam og vanære, hvorfor han mener, at hr. Anders bør være mindre mand.

Hr. Anders beskylder CHP for at have inficeret med franzoser, og for, at han foruden Bente Hansdatter havde et par horer på Ullerupgård. Claus Herluf Pors kalder hr. Anders en skælm, en løgner, en falsk angiver og en Guds ords ubesindige tjener, og siger, at det er løgn, når hr. Anders siger, at han kom til CHP og kommissærerne for at få information om heden. Han talte ikke et ord til kommissærerne uden hvad deres, Jørgen Kås og Vill Orning's attest viser. Osv., osv.

Sagen opsat 6 uger, da kommissærernes attest og hr. Anderses vidner ikke

388

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

stemmer overens, og da skal der gives forklaring på, om to i sagen nævnte høje ligger på Ullerupgårds endel eller på Sennels fællede. Hvad angår de gode mænds, Claus Herluf Pors og hr. Anders, deres hårde skældsord og tale, da som sagen angår ære og lempe, henvises den til Landstinget. (17/7).

(10/7). Niels Christensen i Lille Hillerslev begærede, at et tingsvidne af ... (3/7) sidst angående Lushede i Øster Vandet måtte læses. Sættefogeden Christen Eriksen svarede, at så længe det forbud på Hundborg herreds ting står ukasseret, kan han ikke påskrive det. (17/7). (Sagen fortsætter).

Erik Nielsen ønskede tingsvidne efter det skudsmål, ældste Poul Enevoldsen i dag 14 dage fremviste. Skriveren sagde, at skudsålet ikke var indleveret til ham, så han kunne ikke forfatte det i Tingsvidne.

17. juli.

Claus Herluf Pors ønskede de dokumenter angående hans sag mod hr. Anders under forsegling, da han skal møde for Højesteret. (31/7).

(10/7). Erik Nielsen fremviste amtmandens befaling om, at Christen Eriksen skulle være sættestemmer, hvorefter han begærede, at sættefogeden og skriveren ville respektere befalingen og ikke tillade Jacob Ulf at lade noget indføre i tingbogen, eller forsegle noget.

Jacob Ulf bød sig i rette og ville svare imod Erik Nielsens tiltale. (Sagen fortsætter).

Forkyndt forordning om klædedragt og en om den nye lovbog og en om jernmanufaktur.

(10/7). Jacob Ulf fremviste kgl. Maj.s konfirmation på hans herredsfogderi af 5/10 1670. Christen Eriksen udsteder dette og efterskrevne. (24/7).

(10/7). Erik Nielsen lod læse et tingsvidne angående nogle mænd i Vester Vandet, som har afført lyng fra Øster Vandet hede, og fik 1. ting til ransdele over Brund mænd. (Sagen fortsætter).

Erik Nielsen lod læse et forbud og sandemænds tov af Hundborg herreds ting, og Niels Christensen i Lille Hillerslev begærede et sit tingsvidne på Vester Vandet mænds vegne læst og påskrevet, hvortil sættefogeden svarede, at da tingsvidnet stred imod det fremlagte forbud, kunne han ikke tilstede Niels Christensen at få sit vidne læst.

Niels Christensen, delefoged til Ørum, har ladet syne det hus i Hinding, som Peder Pedersen påboede. Indstævnet er Peder Nielsen Husmand i Hinding og Johan Jensdatter, sal. Christen Mikkelsens i Hillerslev. En seng var brudt ned og borte, bord og bænke var borte, 5 stoklav var nede, 4 vindskeder borte, vinduerne brækket.

Christen Mikkelsens enkes hus i Hillerslev manglede 3 fag, som var faldet ned og borte både i længden og bredden.

389

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

24. juli.

Otte mænd vidner med herredsfogeden Jacob Ulf i Østerild.

Hæderlige og vellærde Jens Nielsen Trøye lader tiltale sin tjener i herredet for restancer. (Sagen fortsætter).

Jens Nielsen Trøje fremviste et skøde på ovennævnte bønder og tjener, dateret Hæstrupgård ... 23/6 1682, undertegnet af Karen Høg.

(17/7). Jacob Ulf fremviste kongens konfirmation på hans herredsfogedbestilling, som lyder iblandt andet: »... forbyder vi alle og enhver, efter som forskrevet står, at hindre eller i nogen måde forfang at gøre«. Derefter erklærer han, at da den sag mellem Brund mænd og Kjelstrup mænd ikke vedrører sagen om Øster Vandet hede, vil han ikke vige sit sæde i denne sag. (Sagen fortsætter).

Hertil begærede Erik Nielsen, at amtmandens befaling, at Christen Eriksen skal udstede, hvad der passerer, helst fordi Jacob Ulf er stævnet til genmæle mod nogle vidner mellem kongens tjener i Kjelstrup og Poul v. Klingenberges tjener i Brund, hvad hen vil bevise.

(31/7). Han forelagde derefter for sættefogeden en tiltale mod Brund mænd for ulovlig brug af jord, tilhørende Kjelstrup mænd og har ladet stævne Kjelstrup mænd til at vidne og Brund mænd. Desuden er stævnet ransnævninger over Brund mænd samt over tre mænd fra Vester Vandet inden 6 ugers udgang og forinden at aflægge ed for amtmanden.

Jacob Ulf svarer, at han vil dømmе i alle sager undtagen den, der vedrører Øster Vandet hede. Christen Eriksen, sættefoged, svarer, at han efter amtmandens ordre vil lade Erik Nielsen føre sine vidner, da Jacob Ulf er lovligt stævnet i sagen. (Sagen fortsætter).

Erik Nielsen fører vidner på, (synsmænd) at Brogårds eng i Kjelstrup var overgødet med fåre- og fæmøg og i Brogårds dal syntes der at være avlet 3 læs lyng (!). (Sagen fortsætter).

Erik Nielsen fremfører vidner på, at der var drevet får i Brogårdsdal, og hyrderne sagde, at det var Brund mænds får. (31/7).

(17/7). Erik Nielsen har ladet stævne de tre V. Vandet mænd til ransdele, som har slået lyng i Lushede, og ældste Poul Enevoldsen i Agerholm og Peder Sørensen for et skudsmål, de har gjort, og herredsfogeden Jacob Ulf, Christen Skåning skriver og Niels Christensen i Lille Hillerslev og hans sammensankede vidner, og de Ø. Vandet mænd, som har vidnet, at V. Vandet mænd altid havde brugt Lushede (mellem Ø. Vandet mænd nævnes Christoffer Sørensen ved Søen). Desuden en tinghører, som hørte Poul Enevoldsens skudsmål, der ikke blev indført. Erik Nielsen klager over, at amtsforvalterens »befaling« til ham om at forsvare Ø. Vandet mænd ikke måtte læses og påskrives. (Sagen fortsætter).

390

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

Erik Nielsen fik 2. ting til ransdele over de tre V. Vandet mænd og Brund mænd. (Sagen fortsætter).

(En side mangler måske) ...

Erik Nielsen formener, at sættefogeden ikke bør udstede noget, som strider mod en dom angående sandemænds tov. Niels Christensen i Lille Hillerslev begærede at måtte føre sine vidner. Det nægtes af sættefogeden.

31. juli.

Herredsfogeden Jacob Ulf og sættefogeden Christen Eriksen.

(17/7). Jacob Ulf lod læse kongens konfirmation på hans bestilling. Claus Herluf Pors har ladet stævne hr, Anders Pallesen til vidnespåhør og Karen Andersdatter Almoder? til at vidne. Hun svarer skriftligt, at hun af CHP blev kaldet til Ullerupgård og hentet, for at hun skulle syne hans folk, da han havde mistanke om, at nogle var smittet af franzoser (kønssygdom). Hun fandt, at hans ladekar, Laurits Jensen, som i nogle år havde været rytter i Skåne, var smittet, og han klagede sig over, at han var blevet smittet der. En pige, Kirsten Nielsdatter, var også smittet, og ladefogeden havde smittet hende. Hun blev straks sat i gårdens fængsel til straf, og karlen blev straks forvist fra gården. Pigen havde tjent hos Karen Andersdatter og var i sin tjeneste en hedning, da hun ikke vidste af Gud eller hans ord at sige. Da Karen Andersdatter er svag, møder hendes søn Jens Knudsen i Brund for hende. (7/8).

(24/7). Erik Nielsen har ladet stævne Brund og Kjelstrup mænd og ransnævningerne, for at de kan gøre deres tov og forinden aflægge deres ed for amtmanden, og stævnedes Jacob Ulf. 2) Han irettelagde et tingsvidne af Hundborg herreds ting 25/9 1682, da Erik Nielsen fremlagde en dom af Hundborg herreds ting 1613 6/12, som siger, at Tomas Nielsen i Tøfting begærer en endelig dom, efter at han har erhvervet to uendelige domme 1613 4/10 og 15/11, hvori nævnes tingsvidne af 1613 27/9 med et synsvidne, over nogle kast (gravede huller el. grøfter) og nogle køcher med 3 digetørv på hvert led fra en sten i rindediget nordøst til Vandet sø ved samme rindedige og siden fra søen og østerad sønden om Tanderup, sydøst til den vej, som løber fra Vester Vandet til Skårup osv. Vester Vandet sognefolk ville ikke vedkende sig disse kast og køkker. Tomas Nielsen irettelagde et sandemænds ed af 1536, mandag efter Allehelgensdag, hvori Knud Bonde, herredsfoged, og Mogens Dabierre, præst til Sjørring kirke m.fl. gør vitterligt, at sandemændene har gjort skel mellem Vig hede og Øster Vandet hede. Vigs hede kaldes også kongens endels hede og ligger vest for Rindediget og Øster Vandet hede. De satte en sten norden i Rindediget og fra den sten til rette markskel sønderpå til den sten, de satte ved Skinnerup vej og erklærede det for rette markskel undtagen de stug og særkøb, og hvad der burde undtages efter tingsvidne. Et andet sandemænds tov af samme ting 1572 sætter skel mellem Torsted hede, Skårup hede og Øster Vandet hede. Der var grøfter og køkker, som Vester Vandet mænd ikke ville vedkende sig. Endvidere fremlægges tingsvidne om de tre mænd, der slog lyng i Lushede, tingsvidner om ransnævningers udmeldelse 1. og 2. ting, og om det skudsmål, som Poul Enevoldsen i Agerholm og Peder Sørensen i Skårupgård gjorde for de

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

tre mænd fra V. Vandet, at de var i kongens ærinde i Thisted med skatter og derfor ikke kunne møde til det ting, de var stævnet til.

Erik Nielsen kræver, at ransnævningerne skal gøre deres ed og afsige kendelse. De svarer, at når de får dokumenterne fra begge sider at se, vil de afsige deres kendelse.

Kendelse: Skudsmålet skal fremlægges. Ransnævningerne, som ikke nu ville dømmes, skal betale hver 3 mark til Erik Nielsen. (7/8).

(17/7). Claus Herluf Pors har ladet syne skellet mellem Ullerupgårds endels hede og Sennels, Brunds og Kjelstrup fælled efter herredsfogedens befaling. De beskriver skellet og siger, at på Ullerupgårds hede ligger der ingen høj, der kaldes Stagshøj, men Guldager høj ligger på gårdens endels hede. Skellet er let at se, da Ullerupgårds hede ikke er således overgravet eller forfuldt (forfulgt?) med lyngleer som byernes fælled, der er ganske overgravet og opslået. Det kunne ikke kendes, at der var gravet møntørve på heden.

(31/7). Erik Nielsen på kongens tjenere i Kjelstrups vegne på den side og på Brund mænds vegne på den anden side fremstiller Brund mænd, som forpligter sig til at hegne Brogårds dal som andet hegnet eng og til ikke at komme på Kjelstrup hede, som ellers kaldes Hejerberg, med nogen brugelighed, uden det sker med Kjelstrup mænds minde, og til at betale sagens omkostninger.

7. august.

Læst forordning om vægt og mål, om jagt, og om kvæsthuse og hospitaler. (31/7). Claus Herluf Pors Hvide har ladet stævne hr. Anders palleen til vidnespår og 45 mænd til at give ham skudsmål. De vidner, at han både i sine unge år, som ung karl og siden som gift mand, boende i herredet, har forholdt sig, som en særlig og velbyrdig adelsmand anstår. Han har ikke overvoldet eller forurettet noget menneske eller begået nogen falskhed, men i alt, hvad der har været muligt, hjulpet enhver fattig og betrængt til rette og skel i alle måder. Han har forholdt sig mandig, ærlig og skikkelig i rettergang og lovens medfart, besindig, beskeden og retfærdig mod os og alle sine herredsmænd osv.

In summa så kan aldrig skrives eller udsiges så ærlig og berømmelig et vidne eller stokkenævne, at vi alle, om det bedre end dette kunne føres i pennen, jo vil være hans Velbyrdighed gestendig og meddele ham. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors har ladet stævne Sennels sognemænd. De vil efter alder og minde ikke vedkende sig nogen del i Ullerupgårds endels hede eller nogen brugelighed deri.

(Claus Herluf Pors) har ladet stævne Maren Eriksdatter i Kjelstrup og Mikkel Nielsen i Skinnerup til vidnespår, samt nogle vidner. Denne sag er formedelst herredsmændenes forbøn afsonet og derfor ikke videre derudi skrevet.

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

(31/7). Christen Eriksen udsteder:

Erik Nielsen fremlægger igen tingsvidner i sagen om Lushede. Sættefogeden Christen Eriksen æskede, at Vester Vandet mænd i dag skulle fremlægge, hvad de har at svare imod lovens fyldestgørelse af ransnævninger angående »Øster Vandet hede«.

Jens Knudsen af Brund mødte at svare på Ørum delefoged, Niels Christensen i Lille Hillerslev hans vegne og fremlagde et indlæg fra Niels Christensen, hvori han siger, at han nogle gange var blevet afvist med sine dokumenter og breve og var blevet forment af sættefogeden at få dem læst og påskrevet, og da Erik Nielsen ville lade ransnævninger oversvære Vester Vandet mænd for ransdele, begærede Niels Christensen fire gange lov og lyd og fremlagde på husbondens vegne dokumenter, men 4 gange blev han imod lov og ret nægtet lov og lyd, hvorfor han så sig nødsaget til at kræve sig rettesløs og kaste sine 3 mk. efter loven for dommeren

Sættedommeren begærer igen, at V. Vandet mænd vil fremlægge noget til deres befrielse. Erik Nielsen kræver igen, at ransnævningerne skal betale ham 3 mark hver, hvilket sættedommeren dømmer. (14/8).

(31/7). (Erik Nielsen) har ladet stævne Jacob Ulf angående det omtvistede skudsmål, som Jacob Ulf skulle have taget til sig. Jacob Ulf svarede, at da de to mænd, der udstedte skudsmålet, ikke var til stede, kunne han ikke udstede noget den gang. Erik Nielsen fremlægger igen tingsvidner, sandemænds tov m.m. og påstår, at heden hører til Øster Vandet.

Sættefogeden dømmer, at heden skal tilhøre Øster Vandet mænd, så længe de nævnte tingsvidner og domme står ved magt, og at de tre V. Vandet mænd skal lide som for vitterligt tyveri og ran.

Claus Herluf Pors fik 1. ting til nogle Sennels mænd, som ikke er mødt for at tilstå.

14. august.

(7/8). Erik Nielsen kræver igen, at ransnævningerne skal afsige kendelse. De svarer igen, at når de får dokumenterne på begge sider at se, vil de kende i sagen. Erik Nielsen mener, at salmand Andersen ikke bør vidne i sin egen sag, og kræver igen tre mark af hver ransnævning.

Sættedommerne dømmer, at han tilsteder ham dem. (Sagen fortsætter).

Jacob Ulf fremviste igen kgl. konfirmation på hans betilling og vil lade Peder Pedersen (Brøndsdorff) af Ørum fremføre sine vidner. Han begærer af Erik Nielsen, at han skal fremlægge kgl. tilbagekaldelse af hans bestalling, ellers vil han lade Niels Christensen, delefoged til Ørum føre vidner på Peder Pedersens vegne om, hvad der passerede på tinget i dag for 14 dage siden. Erik Nielsen begærer, at sættefogeden vil efterleve amtmandens befaling. (Sagen fortsætter).

Niels Christensen i Lille Hillerslev fremkalder vidner og ransnævninger. En af dem siger, at han ikke husker, om det var før eller efter at Niels Christensen

393

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

havde kastet sine 3 mark, at sættefogeden råbte, om nogen havde noget gyldigt at fremføre. De andre vidner, at Erik Nielsen lod dokumenter angående Øster Vandet hede oplæse, og til 3. ting i ransnævningernes overværelse begærede dom til ransdele. Da kom Niels Christensen med sin husbonds fuldmagt på Vester Vandet mænds vegne og bød sig til genmæle og i rette og fremlagde dokumenter i denne vidtløftige sag, men han måtte for sættefogeden og Erik Nielsen ikke få et ord læst af hans dokumenter, og ikke heller måtte han få sin mundtlige irettesættelse indført. Niels Christensen bød sig anden og tredje og fjerde gang i rette med sine dokumenter, og begærede, at de dog måtte oplæses for ransnævningerne til oplysning, men det blev ham forment af sættefogeden og Erik Nielsen, og det blev forbudt skriveren at læse og påskrive. Niels Christensen erklærede sig da retsløs, kastede sine 3 mark for dommeren og gik med solen baglæns over tingstokkene af tinget.

Dernæst førte Erik Nielsen for siddende ret spottelig og skammelig tiltalte til hr. Klingenberg's fuldmægtig og delefoged Niels Christensen. Blandt andre ukvemsord sagde han, da Niels Christensen begærede lov og lyd: »Nu skal du fylde din hals med skidt« og mere, som ikke for retten bør nævnes, og ikke alt er muligt at huske, men hans tale var undertiden slem. Erik Nielsen sagde også til herredsfogeden Jacob Ulf, da han imod så ubillig rettens medfart rejste sig og ville gå til side og sagde: »Dette er ikke ret«, da sagde Erik Nielsen til Jacob Ulf: »I skal holde Eders mund, til min røv går!«

Da sagde Erik Nielsen selv ransnævningerne eden for og tog selv eden af dem, hvilken ed han med sine oprakte fingre uden nogen bog selv foresagde, og de måtte sige den efter ham. Han forelæste derefter af 23. kapitel i Anden jyske Lovbog, og ransnævningerne med oprakte fingre måtte eftersværge den, indtil de kom til de 3 mark bod i samme kapitel, og det før nogle breve eller dokumenter blev enten læst eller forevist. vidnerne var mødt og tilstod deres vidne i alle ord og punkter. (Sagen fortsætter).

(7/8). Claus Herluf Pors fik 1. ting til dele over nogle Sennels mænd, som ikke har villet aflægge deres vidne om Ullerupgårds hede, og lod oplæse breve og dokumenter angående denne hede for ransnævningerne. (21/8).

Peder Pedersen, forvalter på Ørum, fremviste et vidnesbyrds vidne angående Lushede eller Vandet hede af 3/7 og begærede at få det læst og påskrevet, hvorefter ransnævningerne frembød sig at gøre deres tov. Skriveren forespurgte sættefogeden Christen Eriksen, om han ville tilstede ham at læse og påskrive dette vidne, hvortil sættefogeden svarede, at da vidnet stred imod sandemænds tove, vidste han ikke at tillade skriveren at læse eller påskrive vidnet. (Sagen fortsætter).

Erik Nielsen har ladet stævne ældst Poul Enevoldsen i Agerholm og Peder Sørensen i Skårupgård og desuden Jacob Ulf, herredsfoged, angående det skudsmål, de gjorde for tre mænd fra V. Vandet.

Jacob Ulf formener at være fri for andet ting.

Dom: Poul Enevoldsen og Peder Sørensen bør lide andet ting, og Jacob Ulf være fri for 2. ting.

394

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

21. august.

(14/8). Hr. Klingenberg's tjener og fuldmægtig, Peder Tomsen af Ørum, begærer at få tingsvidnet fra i dag otte dage om rettens medfart den 31. juli læst og påskrevet, hvortil sættefogeden sagde, at da han nu fornemmer, at samme vidne er ham imod, ved han ikke ham at denne gang at få vidnet forsegleet. (28/8, 2/10).

(14/8). Claus Herluf Pors tiltaler hr. Anders Pallesen i Sennels efter opsættelse af 10/7, fordi han påstår, at Ullerupgårds endels hede er fælles hede for Sennels, og fordi han har slået lyng der og hjemført det. Tidligere tingsvidner fremlægges.

Hr. Anders fremlægger et gammelt tingsvidne af 13/8 1616, hvori en del Sennels mænd vidnede, at de ulast og ukært har brugt en hede, som dog ikke nævnes ved navn eller specificeres, og Hans Dyre (til Ullerupgård) var til vedermålsting.

C. H. Pors fremlægger et missive fra Hr. Anders til ham, hvori han skriver, at C. H. Pors degenerer fra sine forfædres dyd og fromhed. Han begærer ransdele over hr. Anders for den lyng, han lod slå, og fremlægger tingsvidne, hvori Sennels mænd fralægger sig al brug i Ullerupgårds endels hede, og tingsvidne, der bestemmer denne hedes beliggenhed.

Dom: Hr. Anders bør lide for vanhjemmels brug efter loven og ransnævningers sigelse. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors begærer 3. ting over nogle Sennels folk, som ikke har villet møde for at aflægge deres vidne.

Han får 3. ting. (28/8).

(14/8). Erik Nielsen i Skinnerup begærer 3. ting over to mænd fra V. Vandet sogn, ældste Poul Enevoldsen i Agerholm og Peder Sørensen i Skårupgård, fordi de ikke har fremlagt det skudsmål, de gav for tre mænd fra V. Vandet. De mener, at der ikke bør udstedes 3. ting, før 1. og 2. ting er forsegleet.

Kendelse: Der udstedes 3. ting over dem. (28/8). 28. august.

Hans Axel Pors bød sig til genmæle mod Claus Herluf Pors angående vintersæden og høbjergningen til Ullerupgård. Han mener, at hvis arven var blevet delt, så han fik sin del af jorden, skulle han nok have

bjerget avlen, men det var ham forbudt til sagens uddrag at befatte sig med jorden.

(14/8). Claus Herluf Pors irettelægger et vidnesbyrd fra nogle Sennelsmænd, der erkender, at de ingen brugelighed havde haft i Ullerupgårds hede, dog vidner en af dem, at hans fader havde brugelighed deri.

(21/8). Erik Nielsen lader fordele ældste Poul Enevoldsen i Agerholm og Peder Sørensen i Skårupgård efter at han har fået 3. ting til dem.

Læst befaling til amtmand og amtskriver om jordebøger på det til kongen hjemfaldne gods.

395

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

(3/7). Niels Christensen, delefoged til Ørum, tiltaler nogle mænd i Øster Vandet for restancer til Ørum.

Erik Nielsen svarede, at hvad han havde at svare, skulle forfattes i tingsvidne. Dom: De skal betale, eller have deres fæste forbrudt. (Sagen fortsætter).

Erik Nielsen mødte og svarede, at restancer efter forordningen skal søges hvert år.

Claus Herluf Pors fik 1. og 2. ting til ransdele over hr. Anders pallesen. (Sagen fortsætter).

4. september.

Herredsfogeden Jacob Ulf og sættefogeden Christen Eriksen.

Claus Herluf Pors Hvide har ladet stævne hr. Anders pallesen og ransnævningerne. Hr. Anders pallesen ikke mødt. Ransnævningerne erklærer, at de er indstævnet med Landstingsstævning, kan de ikke gøre deres ed, før landsdommerne har kendt i sagen. (2/10). (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors gav til kende, at da han gik fra sin hest til tinget i dag, kom der to personer og ville stævne ham som en fledføring eller en som ikke bor i herredet eller landet, hvorfor han nu giver til kende, at han bor og residerer på Ullerupgård, og at han ikke ville parere en sådan ugyldig stævning. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors giver til kende, at intet i denne sag angående ran må udstedes, før landsdommernes stævninger lovlig forkyndt.

(7/11 1682). Jep Mikkelsen på Bak i Hjardemål på Anders Nielsens vegne i Hjardemål skøder til hans hustrus arvinger Niels Tangs gård på Ballerum, vurderet til 100 rdl. og noget jord på Thisted mark. Arvingerne er Anders Christensen i Hunstrup på egne og broder Christen Christensens vegne i Kårse, Erik Nielsen i Skinnerup på sin broder Niels Poulsens vegne, Jens Christensen Huas i Skinnerup på sin hustru Anne Poulsdatters vegne og på

Mads Madsen i Sinderup og Christen Madsen i Tingstrup deres vegne, Søren Mikkelsen i Tingstrup på sin hustru zidsel Poulsdatter og Laust Nielsen i Kårse på sin moder Maren Christensdatters vegne. De fleste giver afkald.

Afkald fra de øvrige arvinger til Jep Mikkelsen.

Mikkel Langballe stævner med to mænd fra Bleggehoell Anders Olufsen ved Klitmøller for restance.

Dom: Han skal betale. 11. september.

(19/6). Hans Axel Pors til Momtoft har ladet stævne inspektøren for Momtoft port og fremlægger syn over, hvor meget korn, strå og foder der var på Momtoft, og på marken. Meget var nedtrådt og fordærvet. (18/9, 2/4 1684).

396

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

Hans Axel Pors fremkalder nogle af sine folk, som vidner, at de har drevet med Momtoft fæhjord på Momtoft mark og Sennels fællede og fæet har ikke været på Ullerupgårds mark, undtagen hvis nogen kunne have bisset.

Erik Nielsen, forordnet delefoged, har ladet stævne Christen Christensen i Skovsted på sin moder, Maren Stephendatter, sal. Christen Bertelsens i Skovsted, hendes vegne, Peder Christensen i Kjelstrup, Anne Christensdatter i Nørgård i Sennels, Maren Christensdatter og Else Christensdatter i Skovsted hos Stephen Christensen, de umyndige med deres lavværge. Han fremfører vidner på, at de 20/6 1680 var i sal. Christen Bertelsens bo i Skovsted og registrerede boet, og at boets formue ikke kunne strække til gælden nærmere end 90 sldl.

Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet syne skade på hans korn.

Jep Christensen i Brund har ladet syne en lille dreng, der tjente Jens Knudsens ibd. Han var blå og blodstemt slået engelang på hans venstre side, aksel, skulder og ned på hans lår og ben, og hans højre hånd og side engelang på hans ben og lår, og han sagde, at Erik Laustsen i Brund havde slået ham. Jep Christensen gav last og klage over Erik Laustsen. (Sagen fortsætter).

Hr. Anders pallesen i Sennels irettelægger en obligation på 50 rdl. 5 mk. udstedt til ham af Anne Arenfeld 20/4 1677 med pant i en bolig i Hov i Sennels sogn, som Mette Sørensdatter ibor.

Han satte derfor i rette, at Claus Herluf Pors, som har skaltet og valt med denne ejendom og bortført afgrøden i dette år, skal erstatte ham skaden, samt at han bliver sat i besiddelse af det pantsatte.

Dom: Hr. Anders bør ved gode. mænd tiltræde sit pant, og de hindrende? skal erstatte ham, hvad skade og interesse der bevisligt er tilføjet ham.

Jep Christensen fik 2. klage over Erik Laustsen i Brund for slag og skade.

Hans Aksel Pors har ladet stævne Claus Herluf Pors og irettelægger en obligation til ham, udstedt af Anne Arenfeld 20/3 1677 på 600 rdl. med pant i 36 td. hartkorn i Ullerupgård.

Dom: Hans Axel Pors bør ved gode mænd have indvisning i pantet. 18. september.

(11/9). Hans Axel Pors har ladet stævne inspektøren Petersen for Momtofts port. (Ikke mere). (Sagen fortsætter).

(21/8). Hr. Anders pallesen har ladet stævne Claus Herluf Pors og nogle vidner. Claus Herluf Pors formente, at intet burde udstedes, før landsdommerne havde dømt, og at rebningsmændene også burde være stævnet.

Kendelse: Jeg ved ikke herpå at kende andet end at de velædle kommissærer jo bør stævnes til sligt.

397

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

Claus Herluf Pors lyste Ullerupgårds mark i hegne så vidt, som ham tilhører efter syn på høbjergning.

Amtmanden befaler, at Christen Andersen i Jensby skal indføre, hvad der passerer, da skriveren, Christen Madsen Schonning, nu er forhindret ved landmålingen og desuden er stævnet som vidne.

(Se ovenfor). Hans Axel Pors lader lyse efter nøglen til hans rustkammer og fremlægger forpagtningsbrev mellem ham og inspektør Petersen, som skulle gælde 3 år til 1686. Dernæst fremlægger han syn over kornet, som var affaldet og gået i jorden og ikke kunne høstes, eller nedtrådt og rådden, hvorefter han mener, at inspektøren har forbrudt sin forpagtning. Desuden bør Petersen erstatte ham den skade, som synet melder om, og den skade, husholdningen har lidt, ved at der ikke er forråd på gården, når han nu i en ubelejlig tid må tiltræde gården, så der må indkøbes fisk, slagtefår og andet, og tørv til husholdningen i vinter nu, efter at alle tørv er bortkøbt, hvad enhver ved. Gødningen er ikke udført, og der er ikke gjort anstalt til at så vintersæden.

Kendelse: Petersen er ikke mødt. Sagen opsat 1 måned. 25. september.

Søren Jørgensen på Søren Sørensens vegne i Hov lyser efter en brunstjernet hestplag, som blev frataget ham, da han havde slået den løs til vand. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors oplyser en brunstjernet hestplag, som er uskåret, som han lod tage i hus ved sine tjenere, da den gik løs og ledig uden tøjr, fjeder eller hilde på marken, hvor den selv ville. Det skete, for at den ikke skulle gøre skade på fattige folks bæster. (2/10).

Claus Herluf Pors fremstillede en kvinde, Agnete Mathisdatter, som erklærede, at Jens Andersen var fader til det barn, hun nu går med, og som blev gjort på en Ålborgrejse, da hun pinsemarked rejste til Ålborg.

Hun bekendte, at hr. Anders pallesen i søndags holdt hende for, at hun skulle skylde Claus Herluf Pors, så skulle han give hende en god? skrifte og en skrifteseddel og fly hende ned til Ålborg.

(Claus Herluf Pors) oplyser 6 svin, som har gået i hans have og gjort stor skade. (9/10).

Niels Christensen i Lille Hillerslev leverer på Brund mænds vegne 2 rdl. 12 sk. til Erik Nielsen efter deres forpligt.

Erik Nielsen på Maren Eriksdatter i Kjelstrup hendes vegne kræver 81/2 rdl. af hendes søstersøn Erik Laustsen i Brund, som han efter forskrivning skylder hende.

Dom: Han skal betale.

398

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

(4/9). Borgmester Enevold Nielsen i Thisted får skøde fra arvingerne efter Anders Nielsens hustru i Hjardemål på den halve gård på Ballerum, som Niels Tang beboer, og noget jord på Thisted mark. Hvilket gods er dem tilskødet af Anders Nielsen.

2. oktober.

Læst forordning om korn- og proviantskatter.

På kongens vegne udnævnes efter den nye lov otte faste tinghørere, som herefter i år og dag kontinuerlig skal møde kl. 10 til tinget.

(18/9). Claus Herluf Pors oplyser 2. gang en brunstjernet hest. Søren Sørensen i Hov lover, at han efter denne dag ikke vil handle mod kongens forordning, og at han vil betale Claus Herluf Pors en tønne havre.

Med Claus Herluf Pors ... (kun en linje).

Erik Nielsen, kongens delefoged har ladet stævne Claus Herluf Pors og fremlægger attest om, at han har redet på jagt i juni måned på Sennels mark. De der har underskrevet, er ikke mødt. Et par vidner fortæller, at de har set Claus Herluf komme ridende med 4 hunde og havde en hare med sig. (23/10).

(Et blad mangler vist).

(14/8). (Det første af indførselen mangler, men angår, at Niels Christensen, delefoged til Ørum, på tinge klagede sig retsløs, kastede sine 3 mark for sættemmeren og gik af tinget) (Erik Nielsen)? fremstiller vidner og spørger dem, om sættefogeden ikke råbte til Niels Christensen og tilbød ham lov og lyd. De vidner, at sættefogeden råbte til Niels Christensen, efter at han havde kastet sine tre mark og var gået af tinget, at han skulle komme ind og tilbød ham lov og lyd.

(4/9). Hr. Anders pallesen har ladet stævne Claus Herluf Pors og nogle vidner. Hr. Anders spørger et vidne, om han ikke ved, at den omtvistede ejendom har været fældet i 70 år. Claus Herluf Pors svarede, at da dette vidne angik en ejendomstrætte, skulle alle proprietærer underrettes, før der sker noget.

Kendelse: Da der ikke er stævnet så lovligt, som det sig burde, skal der ikke udstedes noget før lovlig kald og varsel.

Claus Herluf Pors har ladet stævne folk i Sennels til at vidne, om de heste, som hans folk tog i hus på Ullerupgårds mark, var taget på nogle ulovlige steder eller på deres mark. De vidner, at de så ingen tage dem af deres mark og gav ingen penge deraf.

Hr. Anders pallesen har ladet stævne Claus Herluf Pors, og nogle folk til at vidne. (Ikke mere). .

399

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

9. oktober.

(25/9). Niels Christensen oplyser 2. gang på Claus Herluf Pors's vegne nogle svin.

Læst forordning om kop- og kvægskat. 16. oktober. Intet.

23. oktober.

(2/10). Erik Nielsen begærer 1. ting til dele over folk, som har udstedt en attest (om jagt), men ikke mødte for at tilstå attesten. En af dem svarer, at han var på Kåstrup mark at taksere. (Sagen fortsætter).

Erik Nielsen fører sagen om Claus Herluf Porses jagt frem igen. Claus Herluf Pors svarer, at amtmanden ikke har ført bevis for, at han har redet med harer, og at han mener at være privilegeret til jagt på hans egen endels grund.

Opsat 1 måned. (30/10).

Peder Tomsen af Ørum efterlyser Johanne Jensdatter, som er borttrømt fra sit påboende hus i Hillerslev. (23/10 sidste indførsel).

(27/2). Erik Nielsen i Skinnerup på Bertel Madsens vegne, som nu er soldat, har ladet stævne Jens Madsen i Skinnerup og hans moder Mette Bertelsdatter og hendes døtre Boell og Margrete Madsdøtre. Han spørger de to søstre, om ikke Jens Madsen har stået som husbond i boet for køb og salg, og om han ikke tog de to bedste stude og sagde, at de ikke skulle komme til skifte. Den ene søster svarede, at de var hjemme endnu med brændemærke på hornene, som de fik, da deres broder havde dem ude til foder. Den anden sagde, at brændemærket var kommet af dem, hvordan vidste hun ikke. Erik Nielsen spurgte, om deres broder ikke havde båret et skrin bort, som han havde sine penge i, og en ny sadel. De svarede, at han bar det til Johan Pedersdatter på Baun. Han spurgte, om der ikke havde været

avlet 19 læs rug, 39 læs byg, 34 læs havre 21/2 læs spansk havre og 5 1/2 læs blanding. Margrete sagde, at hun ikke vidste rettere, og at han har solgt to galtsvin siden registreringen.

Jens Madsen tilbød at gøre sine søskende lige og jævning, når retten finder det godt. (6/11).

Knud Jensen på forrige ridefoged til Vestervig, Morten Christensens vegne stævner nogle af Vestervigs tjenere for restance.

Herimod mødte Peder Sørensen af Rær og flere, der svarede, at deres husbond havde forbudt dem at udgive noget til Morten Christensen, og om han ville kræve noget, skulle de straks lade hendes søn på Vestervig det vide. Dommeren vidste derfor ikke at udstede nogen dom, men Knud Jensen begærede tingsvidne. (27/11).

400

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

Laust Andersen af Hannæs på Laurits Munk til Bregninggård hans vegne tiltaler Laurits Christensen i Tved i Hjardemål sogn for restance, nemlig 4 år å 2 rdl.

Dom: Han skal betale.

(25/9). Claus Herluf Pors har ladet stævne hr. Anders pallesen i Sennels og Jørgen Pallesen på Store Nandrup i Mors til vidnespåhør og de 8 tinghørere til at vidne. De vidner, at de den 25/9, da ting formedelst storm og regne blev holdt i Smedens stue i Hillerslev, hørte de, at Claus Herluf Pors førte sager for retten, og da fremkom hr. Anders og hans broder Jørgen pallesen og indviklede dem med bulder og forhindring, mens CHP lovligt og for siddende ret førte sine sager, skønt ingen af dem angik hr. Anders eller Jørgen Pallesen. Først lod han en af sine tjenere udlægge sin barnefader, hvorimod hr. Anders havde megen protestation mod samme kvinde og tog lovbogen ud, som han havde under sin præstekjole, og lod eden med dens vidløftige udtydning forelæse og gjorde hende megen forhindring i hendes sandheds bekendelse, som hendes vidne imod hr. Anders forklarer. Derefter lod han oplyse en uskåren hest, som imod loven var fundet løs i marken, og for det tredje oplyste han nogle svin, som hans broder vedkendte sig.

Da så vi, at Jørgen Pallesen rakte sit hoved ganske nær til CHP.s ansigt, og hørte Hans Velbyrdighed sagde lydelig: (makuleret, men her gentaget efter 30/10) 1 dannemænd, drages til minde, med hvor stor uskikkelighed Jørgen Pallesen fremkommer og despekterer kongens siddende ret og vrænger mund og skærer tænder imod mig,, ligesom han måtte være en fantast. Og Hans Velbyrdighed sagde sagtmodig): »Jørgen, hvorfor indvikler I jer i mine sager? Jeg befatter mig jo intet med jer eller jeres sager, og tilmed har I ikke hjemme i enten i vort herred eller vort land. Lad mig dog være i fred her på tinget«. Hvorpå Jørgen pallesen med stort bulder, larmen og råben sagde til Hans Velbyrdighed offentlig i retten: »Du lyver som en hundsfot! « Hans Velb. skiftede nogle gange farve i sit ansigt, besindede sig dog og talte ikke et vredeligt ord, men sagde: »Det er jo tingfreds brydelse!« og Jørgen pallesen blev jo mere ved med mange ukvemsord og bulder, hvorover dommeren to gange rejste sig

og sagde: »Jørgen, dersom I ikke vil holde tingfred og lade slig uskikkelig skælden, alarm og bulder være, så højnødes jeg til at lukke tingbogen og gå fra retten!« Hvorpå hr. Anders bad Jørgen: »Ti nu stille og gå bort!«. Og Jørgen gik straks ud.

Herredsfogeden testerer, og forskrevne mænd vidner, at være som forskrevet står passeret. (30/10).

(Claus Herluf Pors) har ladet stævne Niels Ibsen i Sennels til at fremvise sit fæstebrev. Niels Ibsen blev spurgt, hvilken adkomst han havde til at bruge den ejendom, han bor på, og som Niels Mikkelsen sidst påboede. Han svarede, at han havde stedet og fæstet den af præsten. Han ville møde i dag otte dage med sit fæstebrev.

Hertil svarede C.H. (Pors) og beviste, at samme ejendom ved ridemænd efter landsdommernes tilfindelse var udlagt for resterende skatters afbetaling ved en indførsel, dat. Kjælgård 26/8 1679, og beviste også, at hr. Anders palleen ingen adkomst eller rettighed har til samme udlagte ejendom, som han ville, at

401

Hillerslev Herreds Tingbog - 1683

vi samtlige søskende skulle tilskøde ham, men da min broder ikke ville underskrive skødet, tog vi vore hænders underskrifter ud igen. CHP formener derfor, at hr. Anders ingen ret eller del har i denne til mig udlagte ejendom, og at bonden, som har brugt gården, dømmes for vanhjemmel.

Sagen opsat 8 dage, og da skal bonden møde med sit fæstebrev. (30/10).

(Claus Herluf Pors) tiltaler hr. Anders palleen for nogle tønder havre, som rester af det korn, som CHP havde liggende på præstens loft 1681, hvad der bevises med hr. Anders's egen attest.

Dom:

(Et blad mangler).

(Claus Herluf Pors er tiltalt for gæld og skatterestancer). Han mener, at han som bedste broder i boet (efter hans moder) og værge for sine umyndige søstre, der er tildømt deres fædrene arv af kommissionen, bør have udleveret kommissionens kendelse, som broderen Hans Axel Pors har, eller også, at kommissionens kendelse bør udleveres til retten.

Dom: Hans Axel Pors, der vedgår at have kendelsen, bør lade den komme til tinge i dag 8 dage, så der kan tages genpart, om det begæres, og kendelsen skal siden blive i stervboet, samtlige arvinger til efterretning. (Sagen fortsætter). (Claus Herluf Pors) har ladet stævne Hans Axel Pors og irettelagde en obligation, udstedt af Anne Arenfeld til Laurits Andersen 1662 på 50 rdl., og en anden obligation til samme fra samme på 91 rdl., udstedt 1663. Obligationerne var transporteret til hr. Oluf Nielsen i Hillerslev, som har givet kvittering for, at Claus Herluf

Pors har betalt obligationerne. Claus Herluf Pors sætter i rette, at hans broder skal betale sin part af summen til ham.

Dom: Han skal betale.

Erik Nielsen tiltaler Niels Christensen i Lille Hillerslev for 5 sletrak. for et par hjul.

Dom: Han skal betale.

Peder Tomsen af Ørum på sin principals vegne beklager sig, at Christen Bødkers enke, Johanne Jensdatter i Store Hillerslev, er rømmet fra sin bolig uden husbondens vilje eller opsigelse, og advarer derfor enhver, hos hvem hun er flyttet ind, at tilkendegive det for ham. (30/10).

30. oktober.

(23/10). Erik Nielsen i Skinnerup på kongens og amtmandens vegne har stævnet nogle mænd, som har afgivet en attest om Claus Herluf Pors's jagt. De er ikke mødt for at bekræfte attesten. Der udstedes 2. ting over dem. (6/11).

Erik Nielsen på kongens og amtmandens vegne begærer, at nogle tinghørere, som ikke er mødt, dømmes for ulydighed.

Herredsfogeden svarer, at Erik Nielsen bør lade stævne med stævningmænd, både i denne sag og i sagen om reparation af vejene.

402

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

(23/10). Peder Tomsen af Ørum beklager sig 2. gang over, at Johanne Jensdatter rømmede fra sin bolig i Hillerslev. (6/11).

(23/10). C. H. Pors har ladet stævne Hans Axel Pors og irettelægger en kommission, dateret Frøslevgård 30/12 1675, hvilken Momtofts kommission, som bl.a. indeholder, at C. H. Pors fremviste en kommission forrettet af Tage Høg til Frøslevgård og Palle Dyre til Trinnerup af 30/12 1675, hvorpå ...

(Resten synes at mangle. Måske mangler igen et blad). (20/11).

(23/10). (Claus Herluf Pors) har ladet stævne Jørgen pallesen, residerende på Store Nandrup, og tiltaler ham for hans opførsel på tinget 25/9, da han fornærmede CHP efter tinghørernes vidnesbyrd (som igen gengives) og mener, at han for brud på tingfreden bør bøde sine 3 lod sølv samt betale CHP hans omkostninger ved denne irettesættelse med 2 rdl.

Sagen opsat 4 uger. (4/12).

(23/10). Niels Ibsen i Sennels fremlægger sit fæstebrev på den ejendom, han bor i, udstedt af Hr. Anders pallesen, som irettelægger et skøde udstedt af Anne Arenfeld og Claus Herluf Pors på en bolig i Sennels. Hr. Anders fremlægger Anne Arenfelds jordebog, som han har lånt, til

oplysning. Hun har i margen skrevet, at denne ejendom har ikke været i matriklen, da den er taget fra Hundalgårds ejendom, hvilket zidsel Pedersdatter i Vandtrang har bekræftet. Claus Herluf Pors svarer, at hr. Anders ikke har glemt sin gamle vane med usandfærdige beskyldninger, men siger, at CHP går imod hans egen underskrift, thi den jord og den mand, som sidst boede der, findes ikke i hans C.H.P.s moders skøde, som jeg har underskrevet, men det hus, som den indlagte opsættelse melder om, vedkender han sig, at hr. Anders Pallesen ikke har nogen lovlig adkomst, skøde, ridemænds tov eller andet på det hus, som Niels Mikkelsen beboede, hvad CHP har bevist med ridemænds tov at være udlagt til ham, som og med hr. Anders pallesens skøde, som han selv har skrevet, at han ikke har nogen lod eller del i dette hus. CHP sætter i rette, at så længe hans forseglede dokumenter ikke er underkendt af landsretten, skal ejendommen følge ham.

Opsat 4 uger. (11/12). (Sagen fortsætter).

(Claus Herluf Pors) kræver, at hr. Anders pallesen i Sennels skal aflevere hans moders, Anne Arenfelds jordebog, som han skal have lånt.

Opsat 1 måned. (4/12).

Peder Tomsen på Ørum tiltaler Tomas Nielsen og Mikkil Nielsen i Skinnerup for skyldig hedeleje.

Dom: De skal betale, og deres fæste har de forbrudt. 6. november.

(30/10). Niels Christensen i Lille Hillerslev på Claus Herluf Pors's vegne fik en dom angående Frøslevgårds kommission læst og påskrevet og kræver, at Hans Axel Pors skal fremlægge kommissionen i retten, så der kan have genpart. Hans Axel Pors svarer, at hvis nogen begærer kopi af kommissionen kan de få den.

403

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

På Claus Herlufs vegne fremkom Niels Christensen i Lille Hillerslev og gjorde et skudsmål for CHP, om at han var rejst til (Vi?)borg byting. Erik Nielsen mener ikke, at skudsmålet er gyldigt.

Da der ikke foreligger noget i dag, der angår den gode mand, er der ikke gået noget beskrevet i den sag.

Jens Christensen Huas i Skinnerup tiltaler Mikkil Nielsen ibd. efter en obligation, udstedt af Mikkil Nielsen til Maren Nielsdatter i Skinnerup 9/5 1665 på 4 sldl. Hun var enke efter Jens Pedersen. Mikkil Nielsen siger, at han har betalt.

Dom: Han skal betale, hvis han ikke kan bevise, at han har betalt. (11/12).

Niels Tomsen af Øster Vandet har ladet stævne Mads Pedersen i Sand og har ladet syne en ager, hvor vandet havde frit løb, fordi ageren var

hulkørt. Vidner beretter, at de har set Mads Pedersens søn kørte engalangs ad ageren flere gange.

(30/10). Peder Tomsen af Ørum begærer 3. ting til lysning efter en kvinde, som er rømmet fra sit hus. Erik Nielsen protesterede og forbød skriveren at meddele mere til tingbogen, før det blev taget under forsegling, hvorfor Peder Tomsen måtte nøjes med 2. lysning. (13/11).

(30/10). Erik Nielsen har ladet stævne Claus Herluf Pors, og kræver 3. ting over to, der har udstedt en attest, men ikke er mødt på tinge for at afhjemle den. (20/11).

(23/10). (Erik Nielsen) på kongens og Bertel Madsen, som er i kongens tjeneste, hans vegne har ladet stævne Jens Madsen i Skinnerup, hans moder Mette Bertelsdatter og søstre Boell og Margrete Madsdatter og irettelagde en registrering i sal. Mads Andersens bo i Skinnerup. Han mener, at nogen blev forfulgt. Han vil sætte enkens ophold til 20 rdl., og om nogen ikke var tilfreds dermed, tilbyder han at forsørge enken derfor. Han mener, at Jens Madsen, hans svoger, skal svare boet penge for det korn, han har flyttet bort, og mener i øvrigt, at Jens Madsen bør lide som en arvesviger.

Opsat 4 uger. (13/11). 13 november.

Erik Nielsen på kongens vegne lyser for lovmål 1. gang over dem, der ulovlig har bjerget lyng i klitterne og over folk fra Hillerslev og Sennels, der ikke har respekteret forordningen om vejes og broers reparation.

(6/11). Jens Madsen i Skinnerup begærer, at herredsfogeden vil sørge for, at der udnævnes lavværge for hans moder og søskende, så de kan rådføre sig med dem, da de er påført trætte og proces. Herredsfogeden lover at gøre det, når han får talt med amtmanden. (Sagen fortsætter).

404

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

(6/11). Erik Nielsen i Skinnerup på den ene side og Jens Madsen ibd. på den anden side har gjort kontrakt, og Jens Madsen leverede til Peder Laustsen 1 Sperring på hans myndling O? dersens vegne, som er født i Sperring og er Jens Madsens brodersøn, den arv, han kunne tilkomme efter sal. Mads Andersen og hans hustru.

Niels Christensen i Lille Hillerslev begærede 3. ting over Christen Bødkers enke, der rømmede fra sit hus i Hillerslev. Han fik den ikke beskreven, fordi formaliteterne ikke var overholdt. (11/12).

Søren Jensen i Kåstrup på hr. Oluf Nielsen i Hillerslev hans vegne tiltaler Jens Knudsen i Brund for resterende præstetiende for flere år.

Dom: Han skal betale. 20. november.

Jacob Ulf lader indføre, at Jens Jensen i ... har beklaget sig over at være sat til tinghører i indeværende år, da han endnu er en enlig karl og har antaget en øde gård, som han skal opbygge, hvad han nu var i færd

med, amtskriver Jens Hansen anmoder derfor om, at der må beskikkes en anden tinghører i hans sted. Erik Nielsen på amtmandens vegne befaler, at broer og køreveje skal repareres til i dag 8 dage.

(6/11). Erik Nielsen begærer, at herredsfogeden vil fremlægge den omtvistede attest (Claus Herluf Pors's jagt). Claus Herluf Pors begærer, at attesten attesteres, at den ikke skal forvendes eller forandres, og at han må skrive på den, så man kan være sikker på, at originalen kan forevises landsdommerne. (Sagen fortsætter).

Erik Nielsen lader fordele to mænd, der har skrevet ovennævnte attest, fordi de ikke er mødt til tinge for at bekræfte den. (7/11).

(Erik Nielsen) har ladet stævne Skinnerup mænd og særlig Erik Christensen, på grund af tvist om en ager, som af konduktørerne ved landmålingen var skrevet som Erik Nielsens, hvad de ikke senere ville rette.

(30/10). Claus Herluf Pors har ladet stævne Hans Axel Pors og kræver, at han skal betale sin del af omkostningerne ved den kommission, som er dateret på Faddersbøl 4/2 1680, nemlig for hans part 31 rdl.

Dom: Han skal betale. 27. november.

Erik Nielsen på amtmandens vegne fører vidner på, at Claus Herluf Pors skal have sagt, at han ville give Erik Nielsen hug. (Sagen fortsætter).

Erik Nielsen vil frasige sig sit forordnede fogderi, fordi han ikke kunne vide sig sikker for Claus Herlufs frygtende ord, før han lovlig sufficeret. (11/12).

405

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

(6/11). Erik Nielsen fremviste en opsættelse af 23/10 angående Claus Herlufs harejagt. Der blev svaret, at i dag for 8 dage siden var 6-ugersdagen, hvorfor der skal stævnes påny. (4/12).

Erik Nielsen fremlægger en fuldmagt til ham fra Hans Axel Pors til at optræde for ham i retten, fordi hans broder Claus Herluf fører så mange processer imod ham. Claus Herluf mener, at fuldmagten ikke er gyldig, da den er skrevet på slet papir.

Fuldmagten afvises.

(23/10). Knud Jensen på forrige forvalter på Vestervig Morten Christensens vegne irettelægger en restanceliste for, hvad Vestervigs tjenere i herredet skylder. På deres vegne mødte Peder Sørensen i Rær og fremlagde en skrivelse fra Henrik Irgens van Westervig til Morten Christensen (i kopi?), hvori han skriver, at bønderne, som det synes ikke uden årsag, har beklaget sig over, at de har måttet betale mere i ydelse, end de skulle efter matrikelen, idet de har måttet betale en del til Thisted amtstue, uden at det er blevet godtgjort dem i deres landgildeydelse. Han forlanger derfor, at Morten Christensen forfatter en

ekstrakt på godset over hver mands pålæg (vist i landmålingsskat) Eder til befrielse for klage og mistanke, så deraf kan fornemmes, at husbonden er sket ret og bonden ingen uret. Dateret Vestervig 8/11 1683.

Underskrevet Hend: Irgens van Westervig. Samme dag var to stævningmænd fra Hansted i Villerup sammen med Peder Sørensen i Rær for at gøre rigtighed med Morten Christensen, der havde sit tilhold der. Hans hustru berettede, at han ikke var hjemme, hvorfor de gav hende kopi af skrivelsen. (Sagen fortsætter).

Knud Jensen fremlægger restancelisten (specificeret), hvorefter f.eks. Tomas Nielsen i Skinnerup skulle betale 224 daler og en hel del korn.

(Tingbog 1682-83 slutter. Restancelisten fortsætter i tingbog 1683-85, hvori fol. 1 indeholder autorisation af 4. december 1683 ved amtmand Jørgen Skeel Due, dateret på Bisgård). Herredsfoged er stadig Jacob Ulf i Østerild og herredsskriver Christen Madsen Skåning).

Fol. 2. Restanceliste fortsat.

Peder Sørensen i Rær fremlægger igen Henrik Irgens skrivelse, og han fremlægger mangfoldige kvitteringer på bøndernes vegne.

Dom: Jeg kan ikke kende andet, end at alle bønderne må møde med deres kvitteringer på Vestervig og der gøre afregning. Hvad Peder Sørensen i Rær angår, da er han allerede frikendt ved dom for visse ydelser, så jeg kan ikke tildømme ham at betale noget.

4. december.

Hans Axel Pors har ladet syne korn i Ullerupgårds lade. Der var 3 fulde gulve foruden det korn, der lå ovenpå høet.

406

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

Hans Axel Pors fremviser en afståelse fra assessor Laurits Foss, hvorefter han mod betaling har afstået det resterende på et pantebrev 52 rdl. in specie, 1 mk. 1 sk. 8 22/25 d. til Hans Axel Pors, der nu kræver, at Claus Herluf Pors skal betale tredjedelen.

Dom: Han skal betale. (11/12).

(20/3). Hr. Anders pallesen i Sennels tiltaler Jacob Pedersen ved Sennels kirke, fordi han ikke har opfyldt sit fæstebrevs forpligtelser til at ringe i Sennels kirke efter tingsvidne af 20/3. Jacob Pedersen begærede opsættelse, men da det blev sagt til ham, at han skulle betale opsættelsen til skriveren til papir, ville han ikke.

Dom: Han har sit fæste på ovennævnte degnebolig forbrudt.

(6/11). Erik Nielsen i Skinnerup fremstillede vidner, som beretter, at Mikkel Nielsen i Skinnerup skyldte sal. Niels Huas i Agerholm 4 sldl., som han havde givet hans moder brev på, men de vidner også, at Mikkel Nielsen har betalt noget af gælden med byg, og at Jens Huas, som var

udtaget til lægdsmandsbestilling, da skattekorntet skulle leveres i Ålborg, fik Mikkel Nielsen til det og lovede at kvitte 3 mk. i hans gæld, og siden da Jens Huas havde slået Christen Henriksens dreng på Christen Henriksens egen eng, da han stod og gravede tørv, da drog Mikkel Nielsen til tinge for ham, hvorved han blev fri og kom ingen udgift i, hvorfor han

lovede. at kvitte Mikkel Nielsen 3 mark. (Sagen fortsætter).

Herimod mødte Jens Huas og fremviste en dom af 6/11 sidst, hvorefter Mikkel Nielsen var kendt pligtig til at betale de 4 sldl. Han mente ikke, at et sådant vildigt vidne bør udstedes imod dommen.

Dom: Mikkel Nielsen skal betale, hvad han ikke kan bevise at have betalt. (18/12).

Jens Madsen i Skinnerup gav til kende, at han af retten havde begæret, at der måtte ansættes formyndere og værge for hans moder og søstre. To mænd fra Skinnerup vidner, at de har været hos Mads Andersens enke i Skinnerup. Da begærede hun, at hendes søn Jens Madsen måtte være hende formynder. Hun begærede intet af boets midler uden et ærligt ophold og en sømmelig jordefærd. Jens Madsen lover nu at give hende begge dele. (Sagen fortsætter).

Jens Madsen i Skinnerup erklærer, at han nu her for retten vil betale sine søstre deres arveparter efter deres fader og moder og broder Bertel Madsen. Boel Madsdatter ønsker sin arv udbetalt til hende selv, da hun har brug for pengene. Han udbetaler hende 40 sldl., og hendes formynder Mads Jensen i Skinnerup giver afkald på hendes vegne. Erik Nielsen får udbetalt sin hustrus, Maren Madsdatters, arv og giver afkald.

(13/11). Niels Christensen, delefoged til Ørum, fik 2. ting over Christen Bødkers enke, Johan Jensdatter, der rømte fra sit hus i Hillerslev.

(20/11). Erik Nielsen i Skinnerup lader læse en attest om Claus Herluf Pors's harejagt og fremkalder vidnerne. De vidner, at de nok har set, at Claus Herluf

407

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

Pors er redet over marken med en hare, men om den var skudt på Ullerupgårds jord eller ikke, ved de ikke. En anden har set, at Claus Herluf red, men om det var på vejen, vidste han ikke, og han så hverken harer eller hunde. En anden siger, at han ved ikke af, at hundene har taget harer på marken. En anden, at han så Claus Herluf ride hjemad, men så hverken bøsse eller harer, ikke heller var hundene efter nogle harer, osv., osv.

Erik Nielsen fremlægger forordning om jagt med forbud mod at jage i visse måneder og at færdes med jagthunde og mynder, samt en skrivelse fra amtmanden angående forbudet.

Dom: Den gode mand bør bøde og stå til rette for at færdes med hest og hunde i de forbudne måneder.

11. december.

Erik Nielsen pårøbte den forordnede sættefoged Peder Laustsen i Langgård. På hans vegne mødte Oluf Pedersen i Langgård og gav til kende, at hans fader Peder Laustsen var så svag og skrøbelig, at han ikke kunne møde og heller ikke er af den forstand, at han kan betjene retten.

For retten fremkom birkeskriveren ved Nørhå ting, Laurits Jensen, og fremviste en befaling fra amtmanden om, at han skal skrive, hvad der passerer for retten i en sag mellem Claus Herluf Pors og den forordnede delefoged, da skriveren er indblandet i sagen.

Erik Nielsen har ladet stævne Claus Herluf Pors og som vidner Jens Knudsen og Erik Laustsen i Brund. Jacob Ulf svarer, at da der skal udnævnes en anden dommer, kan han ikke tillade, at der føres vidner. (18/12).

Erik Nielsen befaler i amtmandens fraværelse Oluf Pedersen Langgård at han skal være dommer, da han er kendt dygtig dertil. Oluf Pedersen svarer, at han ikke har stedt og fæstet og ikke har fast bopæl, og at han heller ikke kendte sig dygtig til at betjene retten.

Erik Nielsen fremviste et tingsvidne angående protestation mod Claus Herluf Pors og anden gang frasagde sig sit fogderi. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors har ladet stævne Erik Nielsen, og de forordnede tinghørere til at vidne om, hvad der var passeret mellem ham og Erik Nielsen, og han begærer, at herredsfogeden vil forordne andre tinghørere til dette vidne.

Jacob Ulf svarede, at han ikke turde fordriste sig til at indsætte andre tinghørere i retten, før amtmanden har befalet det.

Derefter fremstilledes (af Claus Herluf Pors?) indstævnedede mænd, som blev spurgt, om de så nogen befaling fra amtmanden eller nogen særlig kgl. forordning om, at de skulle sætte sig på tingstokkene den 27/11 i de forordnede tinghøreres sted. De svarede nej. De blev også spurgt, hvem der lod dem indskrive. Eller hvem der befalede dem at sidde. Hvortil de svarede, at Erik Nielsen stod og råbte dem op, at de skulle gå ind og sidde og blev indskrevet. Endvidere blev de spurgt, om Erik Nielsen ikke forbød skriveren at skrive, hvad forskrevne tinghørere vidnede, videre, end han ville have, hvortil de

408

Hillerslev Herreds Tingbog -1683

svarede, at Niels Christensen spurgte vidnerne om nogle ord, men Erik Nielsen forbød skriveren at indføre deres vidne, før Hans Velbårenhed stævnedede dem. De blev også spurgt, om Erik Nielsen da ikke fremstillede Erik Laustsen og spurgte ham om, hvad der var passeret i smedens hus 20/111 Hillerslev, og Erik Laustsen i Brund kom ind og sagde, at han

intet vidste i den sag og ikke var stævnet. Det samme vidner et andet vidne. (18/12).

(27/11). Claus Herluf Pors beklager sig over, at hans broder Hans Axel Pors har forhvervet en hurtig dom i hans fraværelse for en del af moderens gæld, omtrent 17 rdl. Dette strider mod Højesteretsdommen 1682 72/9, som tilholder kommissærerne at gøre redelig likvidation, hvor meget vi samtlige arvinger kan tilkomme at betale af vor moders gæld, hvilken likvidation jeg ikke formoder at være fremvist på tinget. CHP tilbyder straks at betale sin part. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors fremæsker kommissionsdommen af Frøslevgård 30/12 1675, og formoder, at hans broder vil efterkomme hjemtingsdommen derom.

(4/12). Niels Christensen i Lille Hillerslev fik 2. ting til dele over Johanne Jensdatter, sal. Christen Bødgers, som rømmede. (18/12).

(Samme) har ladet stævne to mænd i Hillerslev og har ladet syne, hvad skade der er gjort på hans høstede korn.

Dom: De to mænd er ikke mødt og skal betale skaden.

(30/10). Claus Herluf Pors har ladet stævne Jørgen pallesen og irettelægger opsættelse af 30/10 angående Jørgen pallesens fornærmelige opførsel mod CHP. (Gentaget).

Dom: Jørgen pallesen bør for sin forseelse (brud på tingfred) betale en bøde på 131/2 rdl. og til CHP 4 rdl. i omkostninger.

(30/10). (Samme) fremlægger en opsættelse af 30/10 angående, at Claus Herluf Pors kræver sin moders jordebog udleveret af hr. Anders pallesen i Sennels, som denne skal have lånt. Hr. Anders siger, at han har leveret den tilbage, og at han kun har i sit hus, hvad Birgitte Catrine Pors lod indsætte i præstegården i hans fraværelse af hendes sal. moders efterladte midler. Jordebogen leverede Claus Herluf selv i præstegården og han fik den tilbage samme år en søndag efter prædiken i præstegården. Dette attesteres af Maren Jensdatter og Johanne Christensdatter, og af Jens Olufsen Sennels (søn af forrige præst).

Dom: Da hr. Anders ved sin hustrus og andres kundskaber beviser, at Claus Herluf har fået jordebogen igen, frikendes hr. Anders.

(30/10). Claus Herluf Pors irettelagde en opsættelse af 30/11 angående det hus i Hundal eller Vandtrang, der omdeles. Niels Ibsen fremlægger sit fæstebrev fra hr. Anders pallesen på den øde ejendom, der hørte til Hundalgård. Hr. Anders pallesen fremlagde et skøde, dateret Momtoft 4/5 1677, forseget og underskrevet af Anne Arenfeld, C. H. Pors og Hans Axel Pors, på Hundalsgård med al sin tillæg, og et tingsvidne, hvorefter det hus, Niels Mikkelsen boede i,

efter Anne Arenfelds bemærkning i sin jordebog, ikke stod i matrikelen, fordi det i gammel tid var taget fra Hundalgård. (Tingsvidne af 12/4 1681).

Claus Herluf Pors beviser, at huset ved Ridemænds tov er tilkendt ham, og det hus hans moder skødede til hr. Anders var et andet, og han kræver lovlig adkomst af hr. Anders, da landsdommerne har tilfundet ham ejendommen efter ridemændenes tov.

Dom: Da huset ikke er indført eller navngivet i hr. Anders Pallesens skøde, skal huset følge Anne Arenfelds arvinger.

18. december.

Foruden de forordnede tingmænd er andre 8 mænd i dag sat til at være tinghørere i nogle sager.

Læst forordning om hestemarked i København og forordning om jordegodsskatter.

(11/12). Erik Nielsen har ladet stævne Claus Herluf Pors og vidner, hvoraf nogle hører til de forordnede tinghørere, samt Jacob Ulf og skriveren. Vidnerne siger, at Jacob Ulf nægtede Erik Nielsen at få ført nogle vidner, fordi han selv var med i sagen.

(11/12). (Erik Nielsen) fremkalder vidner om, hvad der skete i smedens hus i Hillerslev 20/11, (da tinget blev holdt der). En af dem vidner, at da Erik Nielsen begærede, at herredsfogeden ville gøre ham en dom fyldest, spurgte han herredsfogeden, hvornår det kunne ske. Herredsfogeden svarede, at han ikke kunne sige noget bestemt tid, men på lørdag skulle han til Thisted. Da hørte vidnet, at Claus Herluf Pors sagde: »Dersom jeg gav dig nu en livfuld hug, da var det ikke på din tingvej!« Erik Nielsen svarede, at han gjorde ikke andet, end hvad der var befalet ham af amtmanden. Claus Herluf sagde: »Du skal få det alligevel!« Andre vidner noget forskelligt. En siger, at Claus Herluf sagde, at Erik Nielsen skulle have nogle hug, og de, der havde udsendt ham, skulle have hug. Smeden og hans kone har intet hørt.

Jacob Ulf, herredsfogeden, vidner, at han sagde til Erik Nielsen, at han ikke kunne gøre ham udlæg i morgen (onsdag) men på torsdag eller fredag. Han vidnede desuden: At Erik Nielsen kunne vel have fortjent en livfuld hug, sagde Claus Pors til ham, men han hørte ikke, at Claus Herluf Pors, truede eller undsagde Erik Nielsen, videre end han talte med Erik Nielsen. Erik Nielsen spørger Claus Herluf, om han vil være de ord gestendig, og om, hvad han mente med de ord.

Claus Herluf Pors svarer, at det er ikke nyt, at Erik Nielsen understår sig i amtmandens fraværelse at frembringe noget sælsomt på Tinget, og at »han med sine spidsfindige spørgsmål vil drage ham fra mine vidner, som han agter at føre«. Tilmed er samme vidner ikke i så vigtig en sag så konfirmeret, at de skulle være ham præjudicerlig for trusel eller undsigelses ord«. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors har ladet stævne Erik Nielsen. Erik Nielsen mener, at den ene stævningsmand, Jacob Pedersen, ikke kan agtes for gyldig, da han er umyndig. Sættefogeden (Christen Sørensen? i Klastrup) mener også, at Jakob Pedersen er for lille, og at han bør bevise med skrifteseddel, at han har været til Herrens bord. Claus Herluf Pors indvender, at det aldrig har været brugeligt, at nogen skulle møde med skrifteseddel, men han skal vide at rette sig derefter, hvis det er efter kgl. statutter. Han begærer, at de indstævnedede må aflægge deres vidne, for at han ikke skal forårsages at besvære sig over rettens mistede hjælp.

Erik Nielsen fremlagde et tingsvidne af 27/11 og mente, at Claus Herluf Pors skulle fælde dette vidne, før der tilstås ham noget tingsvidne herimod. Claus Herluf Pors svarede, at Erik Nielsen ville bevise af loven, at der kun måtte føres vidner på en side, men han begærer nu igen, at hans vidner må føres. Sættefogeden vil ikke udstede noget vidne, så længe forskrevne tingsvidne står ved sin magt.

Christen Christensen i Nors har ladet stævne Anders Krog i Vigsø og Laust Smed i Bjerre til dom. (Ikke mere).

(11/12). Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet stævne Christen Bødkers enke, Johanne Jensdatter, fordi hun er rømmet fra sit hus og får 3. ting til dele over hende.

(4/12). Jens Christensen Huas i Skinnerup fremfører to vidner, som bekræfter, at Mikkell Nielsens gældsbevis til sal. Maren Nielsdatter var for retten ved skiftet efter hende og blev læst og påskrevet.

Ende på 1683.

411

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

(Af tingbog 1683-1685 fra fol. 15). Herredsfoged: Jacob Ulf.

Skriver: Christen Madsen Skåning. 8. januar. Snapstirsdag.

Erik Nielsen, kgl. delefoged (afsat af landsdommerne 23/1 1684, se s. 9 og s. 17) på amtmandens og kongens vegne har ladet syne klittag på og ved huse. (Forrige kgl. delefoged, Christen Høy i Nors, døde 1683, 85 år).

Erik Nielsen, kgl. delefoged, forbyder alle Kronens tjenere at bruge af fælled med avl, kørsel, fiskeri og mere, mere end hvad fælleden kan tåle.

Anders Fæddersen af Nibe, fru Ingeborg Krabbe, sal. Holger Trolles til Rygård, hendes fuldmægtig, har ladet stævne Søren Jensen på Kølbygård til syn over Kølbygård og dens underliggende bøndergårde.

Søren Jensen svarede, at Kølbygård var nu bedre bebygget, end da han overtog gården.

Bøndergodset synes. Der er ikke ret meget.

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, fik 3. ting ved magt til Christen Bødgers enke. Johanne Jensdatter, som rømte fra sit påboende hus i Hillerslev. , Christen Poulsen på amtskriverens vegne befaler Skovsted bymænd at have opsyn med det opbyggede hus på kgl. Maj.s ejendom.

Erik Nielsen pårøbte, om den forordnede sættefoged, Christen Sørensen i Klastrup, om han er til stede for at forrette, hvad der er ham befalet. Hvis ikke, fik han 1. ting til dele over ham.

15. januar.

Christen Sørensen i Klastrup, forordnet i herredsfogedens sted.

Knud Pedersen, amtmandens fuldmægtig fremviste kgl. befaling angående fasten og tilladelse til at opkræve landsdommer-penge, 4 sk. af hver helgård og 2 sk., af hver halvgård. Desuden Rentekammerets ordre til Peder Marcussen angående tolden.

Knud Pedersen, amtmandens fuldmægtig, har ladet stævne Christen Jensen i Abildhave med sin hustru og søn Peder Christensen til vidneførsel, og amtskriver Jens Hansen og hans fuldmægtig, om de vil have noget hertil at svare.

Amtskriverens fuldmægtig, Søren Jørgensen, mener, at den stævning, der er stævnet i jul, er ugyldig.

Knud Pedersen mener, at da der ikke kan finde rettergang sted i julen efter loven, må stævningen være gyldig.

Kendelse: Der er ikke stævnet lovligt, så der kan ikke føres vidner.

412

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Knud Pedersen på amtmandens vegne giver til kende, at alle unge karle skal møde på Bisgård to gange om året og fortælle, hos hvem de tjener eller er for at de ikke skal betragtes som løsgængere, og hvis nogen findes dygtige til at antage nogen af kgl. Maj.s ejendomme, at de da vil angive, hvilket sted, de begærer at bo. Da skal der straks meddeles dem fæstebrev. (22/1).

Knud Pedersen på kongens og amtmandens vegne rejser tiltale mod folk, hos hvem der er fundet klittag.

Opsat 1 måned.

Erik Nielsen på kgl. Maj.s vegne har ladet stævne Anders Mogensen i Tved sogn og Peder Sørensen ibd. til vidnespåhør, samt Niels Tomsen og Jens Christensen i Tøfting til at vidne. De vidnede, at de 4/1 var de med Erik Nielsen efter amtmandens befaling, som melder, at almuen skulle skaffe ham (Erik Nielsen) vogne i kgl. Maj.s forretning, da som de ikke den dag kunne afbestille, bøjede (budede) de Anders Mogensen og Peder Sørensen, at de om morgenen tidlig skulle møde ham i Skjelsgård og være med ham i

kgl. Maj.s forretning på Torp efter Erik Nielsens seddel. Erik Nielsen satte i rette, at de skulle straffes for ulydighed (de var vel ikke mødt), og derforuden have deres fæste forbrudt og betale processen.

Sagen opsat 1 måned.

Erik Nielsen, kgl. delefoged har ladet stævne Claus Herluf Pors til Ullerupgård for truselsord og kræver, at han skal stille kaution og desuden betale bøde. Claus Herluf Pors svarede, at han vel havde sagt, at Erik Nielsen havde fortjent hug, og at han også nok skulle få hug, men han havde aldrig sagt, at han selv ville gøre det eller få andre til det.

Sagen henvist til landsdommerne. 22. januar.

Niels Christensen i Lille Hillerslev fik 3. ting ved magt over Christian Bødgers enke, Johanne Jensdatter.

29. januar.

Falsted af Sønderhaae på Jens Reenberges vegne i Viborg har ladet stævne dennes myndlings tjener i herredet, Søren Sørensen i Østerild. Christen Hansen og Christen Jensen ibm., Christen Skytte i Hunstrup, Christen Ibsen i Kløv Mølle og Christen Pedersen ... i Hillerslev for restancer.

Dom: De skal betale. 5. februar.

Jørgen pallesen på sin broder hr. Anders pallesens vegne i Sennels lod læse og påskrive en kommissionsforretning forrettet af Sivert Brockenhuus til Ullerup 14/1 1684 angående indførsel i Ullerupgård 20/4 1677. (Sagen fortsætter).

413

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Christen Jensen i Kåstrup fik 1. ting til han havde givet varsel til dele.

Jørgen pallesen på hr. Anders pallesens vegne fører vidner på, at Claus Herluf Pors havde forhindret dem i at gøre udlæg i løsøre, idet han ikke foreviste dem noget, og der måtte ikke gøres udlæg i løsøre, før der var gjort skifte og deling mellem Claus Herluf Pors og hans søskende. De vidner, at Claus Herluf Pors stødte Sivert Brockenhuus for hans bryst og tog til sin degen, og at han råbte til en dreng, at han skulle hente en pistol. (Sagen fortsætter).

Jørgen pallesen giver til kende, at som Claus Herluf Pors har ham mistænkt for at have fået en tjener til at forlade ham, at samme tjener nu tjener Otto Jacob Schwerin, major, og nu tjener kongen. Det samme bekræfter majorens tjener Jens Jensen. (26/2).

(15/1). Knud Pedersen, amtmandens fuldmægtig, bekendtgør, at alle unge karle i herredet skal møde i Bisgård fredag og lørdag. Hvorom de tilforn er advaret.

Knud Pedersen iligemåde advarede bønderne, at de skal møde på Bisgård med deres kvitteringer og lægdssedler både for rytterpenge og andet, de har udgivet forleden år. (12/2).

(15/1). Han lyste desuden efter Christen Jensen i Abildhave, da han ikke har indstillet sig fra landstinget i sin arrest på Bisgård til sagens uddrag, og han tilbyder amtskriverne eller andre, som vil sige god for ham, at det tillades dem mod lovlige kausion.

Knud Pedersen tilspørger en del personer, hvad skade og skyld de kunne give Erik Nielsen i Skinnerup angående sager, som han havde haft under hænder, den tid han har været kgl. delefoged i herredet. De svarer, at han altid har søgt kgl. Maj.s gavn og deres bedste.

Erik Nielsen fremstillede Christen Madsen Skåning, skriver, og spørger ham, om han ikke kom til ham i hans hus og begærede, at han ville gøre ham den dom færdig, hvori Vester Vandet mænd blev dømt til noget, og om han ikke blev i hans hus, til sentensen var skrevet, og om dommen over ransnævningerne ikke skete af den opsættelse og blev af dommeren pådømt og oplæst.

Herredsfogeden sagde, at da sagen var indanket for landstinget, ville han ikke tillade, at der føres vidner, før landsdommerne har dømt. (12/2).

Søren Jensen på Kølbygård har ladet stævne Anders Feddersen i Nibe på hans principal Ingeborg Krabbe, Holger Trolles, hendes vegne og fører vidner på, hvad han har ladet istandsætte på Kølbygård. (Sagen fortsætter).

Samme tiltaler Kølbygårds tjenere (kun få) for restancer. Dom: De skal betale. (11/3).

12. februar.

Læst forordning om Højesterets holdelse dette år.

414

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Knud Pedersen, amtmandens fuldmægtig, fremviste tingsvidne 8/1 angående klittag.

Opsat endnu 14 dage, som er til seksugersdagen.

(5/2). Knud Pedersen advarer igen lægds mændene, at de kommer til amtmanden med deres lægdssedler og kvitteringer, såvel alle unge karle at indstille sig.

(5/2). Erik Nielsen har ladet stævne Poul v. Klingenberg's fuldmægtig Niels Christensen i Lille Hillerslev, såvel som forrige sættefoged, Christen Eriksen ibd. til vidnespøhør og fremstillede Christen Madsen Skriver, hvem han spurgte, om ikke sættefogeden selv lydelig afsagde de domme på ransnævningerne i den sag om Øster Vandet Hede, og om dommene ikke blev protokolleret i tingbogen, hvilket skriveren bekræftede.

Dernæst spurgte Erik Nielsen, om sættefogeden ikke selv sagde skriveren sentensen til den dom, hvori nogle Vester Vandet mænd var dømt til at lide for vitterlig tyveri og ransgerning, og det i skriverens eget hus, hvor han blev natten over, til dommen var færdig, og han selv havde forsegleet den, eftersom den med delefogeden endelig skulle til Hundborg ting om andendagen, hvilket skriveren bekræftede. Henrik Christensen af Bjerre bekræftede, at Christen Eriksen og Erik Nielsen var i skriverens hus om natten. (2/4).

Søren Jensen i Kåstrup tiltaler Peder Laustsen i Kåstrup og Jens Bunk i Tveds sogn for skyld for sædekorn.

Dom: De skal betale.

Laurits Jensen af Thisted på borgmester Christian Mortensens vegne har ladet stævne Claus Herluf Pors og tiltaler ham for en obligation på 50 sldl. udstedt til Mikkel Sørensen Lemvig, sognepræst til Gladsakse, dat. 1677 2/8 med tilføjelse af, at lånet var forøget med 50 sldl. 8/8 1677. panteret i Mourits Lauritsens gård i Tuedtznogn, som skylder 8 td. byg med videre.

Hr. Mikkel har givet borgmesteren fuldmagt til at søge dom. Kapitalen er opsagt, men ikke betalt. Desuden blev fremlagt et bevis på 10 rdl., som C-H-P. havde lånt af Tøger Lassen i Ålborg, som borgmesteren har indløst.

Dom: Han skal betale, eller gode mænd gøre indvisning i hans gods og løsøre, eftersom den pantsatte gård findes at være til andre pantsat.

Hans Axel Pors'es fuldmægtig Poul Jensen har ladet stævne Jep Nielsen, avlskarl hos inspektøren forleden sommer på Momtoft og fremlægger et synsvidne 11/9 sidst om Momtoft mark. Kornet var mange steder nedtrådt og ' opædt. Desuden blev fremlagt en specifikation på markredskaber, som inspektør Christian Henrik Peters havde leveret avlskarlen Jep Nielsen, plov, seletøj, harver, grebe, skovle, tørvespader, hjulbør, slibesten, harejern med hammer osv., og en erklæring fra inspektøren om, at Jep Nielsen var ansvarlig over for Hans Axel Pors. Derfor mener H.A.P., at Jep Nielsen skal aflevere dette eller svare til mulig skade.

Knud Pedersen, amtmandens fuldmægtig, svarer på Jep Nielsens vegne, at denne begærer opsættelse, så han kan erklære sig.

Opsat 1 måned. (2/4).

415

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Laurits Jensen (af Thisted) tiltaler bønder for resterende landgilde. Opsat 1 måned.

Samme tiltaler flere mænd for skyld. Nogle af dem betaler på tinget. De andre dømmes til at betale.

19. februar.

Tomas Mortensen i Thisted tiltaler nogle folk for skyld af penge og korn. De skal betale.

26. februar.

Forevist Rentekammerets ordre til rytterbønderne, at de skal fremvise deres kvitteringer for kop- og kvægskat og andre skatter, som de har betalt til regimentsskriveren i Bisgård.

Knud Pedersen på amtmandens vegne tiltaler folk, der efter tingsvidne 8/1 har haft klittag.

Dom: De skal lide efter loven, hvis ikke de af højøvrighed kan benådes. Her indført tingsvidnets indhold.

(5/2). Jørgen palleen på hr. Anders palleens vegne tiltaler Claus Herluf Pors for trusler og gevalt efter tingsvidne 5. februar, som citeres. Han kræver, at der skal betales 60 lod sølv.

Opsat 1 måned. (25/4).

Mads Bagge ved Klitmøller har ladet stævne Laust Axelsen i Nors og hans hustru Maren Pedersdatter, forrige Christen Abildsens, som boede i Nors, Niels Ørgård ibd. og store Poul Enevoldsen i Aggerholm til dom og skyldte forskrevne Christen Christensen (= Christen Abildsen) hans arvinger i Nors: Maren Pedersdatter, som Laurits Axelsen nu har ægtet efter dom 7/10 1679 efter obligation 6/1 1665 fra Christen Christensen til Peder Andersen Bagge.

Niels Ørgård tiltales efter gældsbrev 7/11 1668 fra Christen Laursen i Ørgård og Poul Enevoldsen for lånt rug.

Laurits Axelsen siger, at der er betalt mere af på gælden, end obligationernes påskrifter viser.

Dom: De skal betale, hvad de ikke bevislig har betalt på Peder Bagges breve. Jørgen Faldsted i Lille Gyruup (Sønderhå sogn) på sin principals vegne tiltaler Christen Eriksen i Hillerslev for restancer.

Dom: Han skal betale.

Jep Nielsen i Tuedsogn får afkald fra sine stedsønner Christen Pedersen og Kjeld Pedersen i Tueds sogn for arv efter deres moder Karen Andersdatter, som boede og døde i Sønderby i Tueds sogn. (Sagen fortsætter).

416

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Samme Jep Nielsen gav til kende, at hvor ringe hans midler er, så har han lovet at give sine børn, Karen Ibsdatter, Anne Ibsdatter, Anders Ibsen og Peder Ibsen og Margrete Ibsdatter hver 5 sldl. som arv efter hans forrige hustru, børnenes moder Karen Andersdatter, dog således, at arven skal stå i boet uforrentet, til børnene bliver 18 år, og imens skal han give dem føde og klæder og holde dem i skole og til gudsfrygt. Hvis

han eller deres stedmoder dør, før den yngste eller ældste bliver 18 år, skal der af boet forud udbetales 5 sldl. til hver.

Laurits Andersen i Koldsgård på Hannæs på den ene side og Søren Laustsen i Bloksgård på den anden side på husbondens og de medinteresseredes vegne irettelagde registrering og vurdering i boet efter sal. Laust Christensen i Tved i Hjardemål sogn. Enken er Maren Christensdatter. Der er 3 børn. Laust Christensen, den sal. mands halvbroder, æskede efter tingsvidne 18/1 1659, som lyder på, at Maren Laustdatter, sal. Christen Laustsens enke tog Laust Christensen i Tved i hånd på egne og broders vegne, som han var værge for, og forpligtede sig til at give hendes egen søn Laust Christensen som fædrearv 35 sldl., og samme penge skulle stå uforrentet i boet, til han blev 18 år. Boet insolvent. Man spurgte enken, om hun kunne skaffe kaution, så hun kunne blive ved gården. Hun svarede nej, men hun skulle stræbe med gården og så vidt muligt udrede skatterne.

4. marts.

Niels Christensen i Lille Hillerslev lyser efter Jens Knudsen i Brund, som er rømt fra sin gård, og efter den del kvæg og andet, som var udlagt til hans husbond. Det forbydes alle at huse eller hæle ham.

Rasmus Nielsen, foged på Nørtoorp, har stævnet Oluf Christensen i Bådsgård til vidnespårhør og vidner, som siger, at 16/2 leverede de til Oluf Bådsgård en rød, blisset hoppe, som da var uskad, men hoppen er ikke kommet til stede igen. Jesper Christensen i Hinding på den ene side og Christen Frandsen på Hjertbjerg i Rær sogn på sine stedbørns Jens pallese, Maren og Anne Palledsøtre deres vegne på den anden side og akkorderede om, hvad arv børnene skulle have efter deres sal. faster Anne Andersdatter, Jesper Christensens afdøde hustru. Han skulle give dem 11 sldl. og betalte dem for retten og fik afkald. (Sagen fortsætter).

Hertil (omstående) svarede Christen Poulsen, at den sjette del af denne arvelod var hjemfalden til kongen.

11. marts.

Læst forordninger om gammelt jern og om møller-lavs-artikler.

Christen Christensen i Hunstrup på Jens Sørensens vegne i Vust tiltaler Christen Skrædder i Klit for restance. (Senere: Skiverklit).

Dom: Han skal betale.

417

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Jens Pedersen i Gasbjerggård får afkald fra Christen Nielsen i Vorring på dennes hustru, Jens Pedersens steddatter, hendes vegne for arv efter hendes moder Anne Jensdatter, som endnu lever og bor på Gasbjerggård.

(4/3). Rasmus Nielsen, foged på Nørre Torp, fremlægger et indlæg, hvori Hans Augustus v. Paulsøn kræver, at Oluf Bådsgård skal levere den lånte hoppe tilbage eller betale den med 20 sldl.

Niels Christensen i Lille Hillerslev begærer på Oluf Bådsgårds vegne opsættelse for at der kan føres vidner.

Opsat 1 måned. (18/3).

Christen Poulsen, amtskriverens fuldmægtig, på kgl. Maj.s tjener Christen Pedersens vegne, som har fæstet Søren Jespersens gård i Tveds sogn fremstiller vidner, som bevidner, at de 14/2 var til sal. Søren Jespersens enkes i Sønderby i Tveds sogn og hørte, at Christen Pedersen, der nu har fæstet gården, blev forenet med sal. Søren Jespersens børn Christen Sørensen, Jens Sørensen, Hans Sørensen, Anders Sørensen og Dorte Sørensdatter deres morbror, Jens Andersen i Skårup (Nors sogn) på sin faders Anders Andersens vegne og deres faderbroder Bertel Christensen i Tveds sogn, om deres fædrearv efter sal. Søren Jespersen. De enedes om, at Christen Pedersen skulle give hver søn og datter 16 sldl., pigen foruden en opredt seng og bryllupskost til 10 par folk, og ellers skulle de være i boet til de blev 18 år og nyde kost, klæder, skolegang og lære efter deres vilkår og tilstand. Arven skal imidlertid stå uforrentet i boet, og deres stedfader lovede at have faderlig omsorg for børnene. Jens Andersen i Skårup blev efter egen begæring tilladt at værge for de to ældste drenge Christen og Jens.

(5/2). Ingeborg Krabbe, sal. Holger Trolles hendes fuldmægtig Anders Fæddersen af Nibe har ladet syne Kølbygårds hovedgård og gods og har ladet stævne de forrige synsmænd og Søren Jensen samt vidner, der før har vidnet, samt nogle af Kølbygårds tjenerne. (Sagen fortsætter).

Dette hører til næste synsvidne: Søndergodsets brøst. (Der synes at høre 11 ejendomme til godset foruden en plads, hvor der havde stået en gård, som Poul Jensen havde boet i). (Sagen fortsætter).

Anders Fæddersen fører vidner på, at Poul Jensen i Kløv var en arm, fattig mand, og husene, han boede i, var så vaage, at han ikke kunne holde sit korn tørt, og da han rømte fra gården, faldt husene ned. Det meste blev stjålet; resten lod Søren Jensen føre til Kølbygård, men det var kun tjenligt til brænde. Søren Jensen lod det første år avlen bjerger til skatternes betaling. De næste to år blev jorden brugt af to andre mænd, som førte afgrøden hjem til deres gårde. (Sagen fortsætter).

Samme har ladet stævne Søren Jensen og fremviste en kommission angående Kølbygård 26/1 sidst. Kommissionen bestod af Jacob Sparre og Hans Axel Pors, der har takseret Søren Jensens bekostning på gården til 56 rdl. 2 mk. og mener, at de 50 rdl. billig kan godtgøres. Søren Jensen begærer opsættelse.

Dom: Han skal betale.

418

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

18. marts.

(11/3). Gunde Ulf på sin fader, Jacob Ulf, hans vegne.

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, på sin principals tjeners, Oluf Christensens vegne i Bådsgård har ladet stævne Hans Augustus v. Paulsen på Torp og hans foged Mikkel Christensen og Laust Enevoldsen og vidner. Herimod mødte Rasmus Nielsen, foged på Torp protesterer og mener, der ikke bør føres vidner, før det bevises, hvem de er, og hvor de har hjemme. Niels Christensen svarer, at vidnerne er til stede og vil vidne, og loven siger, at når nogen godvillig vil vidne uden kald og varsel, står det sagsøgeren frit for at føre dem som vidner.

Kendelse: Vidnerne kan føres. (Sagen fortsætter).

Nemlig Bertel Munk på Worup øer i Hundborg sogn vidnede, at han kom til Oluf Bådsgård fra Hansted, som nu søndag sidst var måned (for en måned siden) mod aftenen i Solest laug kom kørende på Nørhå strand fra Agger med 1 1/2 td. saltede kuller og 1 fjerding saltede torsk, som han berettede at have hentet de fem fjerdinge af for Hans Augustus på Nørre Torp, og han fulgte med ham fra Nørhå strand og lidt hen i Jørgen Kås's strand; da gik der en rød blisset hoppe til hånden for vognen, og han sagde, det var Hans Augusti, og han klagede sig, at hoppen var syg, og at han havde taget begge sine øg, så kunne han have været hjemme om lørdagen. Så gik Bertel Munk hjem.

Christen Christensen på Worup øer vidnede, at Oluf Bådsgård kom til hans hus og bad ham gå med til stranden, da han var kommet i ulejlighed med en hoppe, som var rød-blisset og var blevet syg for ham i Jørgen Kås's strand, og sagde, at han kunne ingen steds komme med samme hoppe, den kunne intet drage. Så gik de til stranden og havde lidt hø med sig, som de lagde for hoppen. Den åd også lidt og lettede på sig, men kunne ikke rejse sig. Så gik de begge til Christen Bolesen, som hjalp dem, men de kunne ikke få hoppen på benene. Så kørte Oluf Bådsgård op til Christen Christensens med sit ene øg for vognen, og Christen Christensen tog øget og red til deres grander og hentede andre to mænd og tog en armfuld hø med og gav hoppen, og så løftede de alle fem på den, men kunne ikke få den til at stå. Så aftalte Oluf Bådsgård med to af mændene, at de skulle gå ned til hoppen om natten og røgte den, og selv trak han af sin engelst kjole og bredte over hoppen, at den ikke skulle fryse, og klagede sig igen over, at han ikke havde taget sine egne øg. Så han havde været slig fortræd forbi. Han ville ride til Bådsgård, før han sov, og skulle være tilbage om andendagen. Så røgtede de hoppen, men intet kunne hjælpe. Om andendagen kom en karl fra Torp med en anden karl ind til Christen Christensens og spurgte, om han ville følge med sønder på stranden til hoppen. Han svarede nej. Han kom fra den ret nu. Den hoppe var ikke værd at gå efter tiere. Så spændte de for vognen og kørte ned ad stranden og sagde, at de ville køre hjem. Så gik Christen Christensen ned til stranden, da det var aften og så da, at hoppen lå død på stranden. Christen Bolesen vidnede det samme.

Claus Herluf Pors Hvide tiltaler Jens Smed i Østerild i Søndergård for restance. Dom: Han skal betale.

Claus Herluf gav til kende, at han nu har sin værelse, våning, bopæl og tilhold i Langvad i Vester Hannæs herred og ikke mere holder dug og disk på Ullerupgård, men enhver, der vil indkalde ham til noget ting, på hans tilholdssted, skal give lovligt kald og varsel.

Hans Axel Pors til Momtoft fremkalder vidner. Sættefogeden Gunde Ulf vil ikke tillade det, da amtmandens fuldmægtig, Knud Pedersen, ikke var kaldet, og han formenes at være interesseret i samme sag.

Hr. Christen Christensen Friis, sognepræst til Boddum har givet Mikkel Langballe til Nebel fuldmagt til at skøde Øster Vestergård i Nors til sin svoger, hr. Anders Nielsen Lyngby, sognepræst til Nors, provst. Gården, som Peder Madsen sidst påboede, skyldte årlig 12 td. byg, men står nu efter kommissærernes forretning kun 6 td. 3 skp. Han udsteder skødet, der er dateret i Nors 11/3 1683.

Knud Pedersen Riber fik 1. ting over de udeblevne af opnævnte 8 mænd, fordi de ikke efter advarsel ville møde i dag.

Jacob Pedersen i Sennels har ladet syne et stk. gammelt hus, som stod på Laust Nestrups øde ejendom. Det blev vurderet til 5 sletmark.

Anders Nielsen, tjenende Niels Simonsen i Kløv, på egne og Maren Jensdatters vegne tiltaler Tomas Christensen i Kløv for skyldig løn til begge.

Dom: Han skal betale.

Søren Laustsen i Bloksgård på sin husbonds, Gregers Høgs, vegne tiltaler nogle af hans tjenere i Ty for restancer.

Dom: De skal betale.

Amtskriverens fuldmægtig, Søren Jørgensen, fremstiller vidner om øde gårde, de før tilhørte forskellige godsejere, og bekendtgør, at hvis nogen vil antage sig gårdene for skatterne, kan de melde sig, da ingen proprietærer vil svare til skatterne.

Samme tiltaler de af kgl. Maj.s tjenere, der resterer med afgifter. Dom: De skal betale.

Samme fremviste skatkammerordre til amtskriverne om forskellige uvisse indtægter til kongen, fx. angående vrage, hvis ejermand ikke inden år og dag melder sig, om vrage som findes i søen eller på havbunden, hvoraf finderens får en tredjedel, om vrage som findes i søen udenfor alle land, om arv, hvortil ingen ret arving melder sig inden 15 år, om arv, der føres af kongens grund eller af riget, osv.

Herredsfogederne skal være amtskriveren behjælpelig med sagerne.

Christen Nielsen i Vestergård i Fårtoft er blevet forenet med Falquor Christensen i Malle, som har ægtet hans broder, Jens Nielsen, hans enke, om at

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Falquor Christensen skal give sønnen Niels Jensen 10 sldl. og datteren zidsel Jensdatter 5 sldl.

25. marts.

Knud Pedersen advarer dem, der er forordnet som 8 mænd, at de skal møde ved tinget kl. 8, hvis de ikke vil tiltales for deres 3 mk.

(26/2). Christen Eriksen i Sennels på hr. Anders pallesens vegne har ladet stævne Claus Herluf Pors, som spørger, om Christen Eriksen har fuldmagt. Det har han ikke.

Der skal stævnes igen.

Hans Axel Pors til Momtoft lader stævne ... (ikke foretaget mere).

Steffen Christensen i Skovsted lyser efter den, der har kørt over hans jord, som han til 1. ting agter at bevise.

Forlovmændene for kongetienden i Hillerslev sogn, begærer 2. gang lovmænd, 2 i hver rode, eftersom de ikke længere kan holde sognemændene skadesløs. Hvis de ikke gør forskrevne lovmænd fyldest til første ting, da at navngive dem. (2/4).

Onsdag, 2. april.

(12/2). Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, fremviste landsdommernes dom af 23/1 angående delefogeden Erik Nielsen i Skinnerup, sættefogeden Christen Eriksen i Hillerslev og flere interesserede deres fald og andet. Han spurgte dem, som begge var til stede, og som sammen med de interesserede, som blev påråbt, er tilfundet omkostninger og andet at betale, om de vil levere ham samme penge, så vil han modtage dem. Hvis ikke, begærer han af herredsfogeden, at han vil følge ham i ugen inden søndag med dannemænd for at fyldestgøre dommen hos dem, den er pårørende.

Hertil svarede Erik Nielsen på egne og en del interesseredes vegne, at såvidt dommen formelder om til Poul v. Klingenberg fuldmægtig efter løs angivelse i den examen for de gode herrer (landsdommere), vidste han ikke, ovennævnte dom at efterleve, men agter at demonstrere for kongen, men dog vil han til forsikring for v. Klingenberg deponere 30 sldl. hos en vederhæftig mand til sagens uddrag. I det øvrige især at han imod forhåbning er så som gjort umyndig at svare for kgl. Maj.s tjenere efter sin ed og pligt, og de bøder til kvæsthuset, derudi agter han at finde en nådig konge.

Niels Christensen svarede, om det nogen steds i landsdommernes dom stod, at pengene kunne deponeres, så tilsteder han det, hvis ikke, mener han, at pengene skal nøjagtig erlægges, eller der skal gøres udlæg. (8/4). (Sagen fortsætter).

Hans Axel Pors har ladet stævne vidner og stævner også amtmandens fuldmægtig Knud Pedersen og herredsfogeden Jacob Ulf, som svarer, at da der

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

ikke er udnævnt en sættefoged, og han selv er stævnet, kan der ikke udstedes noget. Hans Axel Pors mener, at amtmandens fuldmægtig straks kan udnævne en sættefoged, men Knud Pedersen siger, at det kan ikke ske, før der er indsendt ansøgning.

(25/3). Jens Christensen Kåstrup i Brund på egne og Anders Nielsen i Kjelstrup og medinteresseredes har ladet stævne alle Hillerslev sognemænd, som avler, til tinget til forsikring for kgl. Maj.s tiende, som de har fæstet. Jens Kåstrup begærer, to mænd af hver rode i sognet.

(De nævnes). 8. april.

Niels Mortensen i Lille Hillerslev har ladet stævne alle Lille Hillerslev bymænd og kræver, at de skal betale kornskade efter dom af 11/12 sidst. Tomas Mikkelsen blev spurgt, om han kunne nægte, at hans høveder havde gjort skade. Han svarede, at han ikke havde set det. Kunne Niels Mortensen bevise noget, fik han at til (... se?).

Anders Skinnerup vidnede, at han forgangen høst så nogle af Tomas Mikkelsens høveder i det ommeldte korn.

Opsat 8 dage.

(2/4). Erik Nielsen i Skinnerup har stævnet Niels Christensen, delefoged til Ørum og Christen Eriksen i Hillerslev til vidnespåhør. Niels Tomsen og Peder Olufsen fremkom nu og vidnede, at de havde begæret af deres husbonds delefoged, Niels Christensen, at han ville svare for dem i den sag om deres hede, før Erik Nielsen blev berettiget eller beordret til at protestere i samme sag. Niels Christensen spurgte, om han nægtede dem samme sag, hvortil de svarede nej.

Niels Tomsen vidnede, at Christen Eriksen spurgte ham, om de ville holde ham fri, så ville han dømme dem Øster Vandet hede til.

(12/2). Hans Axel Pors til Momtoft har ladet stævne Jep avlskarl, som forleden sommer tjente på Momtoft hos inspektøren, og tiltaler ham for nogle redskaber, og for avl, som efter synsvidne 11/9 sidst skulle findes. På Jep Nielsens vegne svarer amtmandens fuldmægtig, Knud Pedersen, eftersom Jep Nielsen nu tjener amtmanden. Han mener, at Jep Nielsen kun har brugt, hvad der var nødvendigt til gården og til avlingens fortsættelse. Han har ikke ført noget med sig, da han på Hans Axel Porses egen vogn blev ført fra gården til Sennels, og hvis han skulle have begået nogen uregelmæssighed, havde Hans Axel Pors vel straks anlagt sag. Tværtimod har han givet Jep Nielsen pas og godt skudsmål 17/6 1683 (som fremlægges).

Dom: Da Hans Axel Pors ikke fremlægger bevis for, at Jep Nielsen har begået noget ulovligt, frikendes han. (10/6).

(2/4). Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, forlanger ligesom den 2/4, efter de højvise landsdommeres dom, at det som dommen om formelder, bør nøjagtig betales, hvis ikke, formener han, at der bør ske udlæg.

422

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

De interesserede ransnævninger tog ham her for retten i hånden og gav ham fuldmagt til at opbjerger, hvad dommen formelder om, eftersom en del af dem bor yderst i herredet og har haft stor tribulats forleden år, som det med tingsvidner er at bevise.

Jacob Ulf svarer, at han har registreret og vurderet, hvad Christen Eriksen (sættefogeden) foreviste ham i hans bo, og dersom Niels Christensen vil have udlæg efter landsdommernes dom, skal det ske på fredag førstkommende hos de skyldige. (29/4).

(18/3). Rasmus Nielsen af Nørre torp på Hans Augusti vegne tiltaler efter opsættelse 11/3 Oluf Bådsgård i Hansted for en rød, blisset hoppe, som han efter tingsvidne har lånt ham, men som ikke er leveret tilbage.

Niels Christensen, delefoged, fremlægger et tingsvidne af 18/3, hvori det bevidnes, at hoppen blev syg og døde.

Dom: Da det bevises, at Oluf Bådsgård ikke har været årsag til hoppens død, men at den er død af en ond sygdom, frikendes han.

Læst forordning om tre almindelige bededage, og en om tjenestefolk, der er rømt uden pas.

Christen Madsen i Bjerre på amtskriverens vegne fremfører vidner af Sennels sogn, som vidner den øde gård af Ejler Jacobsens gods, som Laurits Næstrup iboede, er øde og jorden ubrugt, hvorfor den udbydes til hvem, der vil fæste den. 15. april. Intet.

22. april.

Peder Marcussen, tolder i Thisted, tiltaler Detlef Borchers af København, logerende hos Laust Hollænder i Rær for skyld for leverede varer og penge. Dom: Han skal betale.

Laust Christensen i Kanstrup og Niels Kjeldtoft i Hillerslev tiltaler folk i sognet for resterende kirketiende. Nogle af kronens bønder svarer, at de har fæstet øde gårde og efter deres fæstebreve skulle de være fri for al tiende, landgilde og hoveri de tre første år, så de kunne opbygge gårdene.

Dom: De tiltalte, som resterer med tiende, skal betale. De af kongens tjenere, som med fæstebreve beviser, at de ikke skal betale, frifindes. Kirkeværgerne skal pålægge sognet det manglende, for at kirken kan være skadesløs. (3/6). Niels Monsen på sin principals vegne på Nors, Tveds og Hjørdemål sognemænds vegne og i en del deres nærværelse (deriblandt to fra Skinnerup) tilbyder at betale med penge, hvad rest der kan være på

kongetienden til Søgård, for at der ingen lovmål skal overgå hans principal eller sognemændene.

423

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

29. april.

Kun fem tinghørere mødt. Men da amtskriverens fuldmægtig Christen Poulsen begærede, at tinget igen måtte sættes og otte mænd udnævnes, da han har noget at bestille på kongens vegne, blev tinget igen sat, og tingbogen åbnet. Amtskriverens fuldmægtig, Christen Poulsen, på kongens og amtskriverens vegne fremlagde restanceliste på resterende kontributioner hos proprietærer og bønder. Først Claus Herluf Pors's restance af Ullerupgård, af hovedgårdstaksten 24 sldl. 31/2 mk., og af korn 57 sldl. 2 mk. 2 sk. Restancen er søgt inddrevet ved execution og siden ved fordoblet execution med 4 ryttere. Han sætter i rette, at Ullerupgårds hartkorn med gårdens bygning er hjemfalden til kronen.

Dom: Amtskriverne bør have og tiltræde så meget i Ullerupgårds mark og ejendom samt bygning, at skatter og påbud kan blive betalt, kongen uden skade. (17/6).

(8/4). Erik Nielsen har ladet stævne Peder Pedersen, forvalter på Ørum, hans fuldmægtig, Peder Tomsen, sættefogeden Gunde Jacobsen og Niels Christensen, delefoged. Jacob Ulf spurgte vurderingsmændene, om de ikke var hos Erik Nielsen på fredag sidst var 14 dage for med Gunde Jacobsen at gøre udlæg. De vidner, at de var der efter landsdommernes dom for at gøre udlæg i Erik Nielsens bo og gods. Han undskyldte sig, hvorefter de efter sættefogedens udvisning tilvurderede Peder Pedersen og delefoged 2 plovfærdige stude, 2 køer, vogn og andet mere, som på dommen blev påskrevet i boet. Peder Tomsen sagde, at han ved to mænd ville tilbyde Erik Nielsen det udlagte. Erik Nielsen spurgte, hvor de to mænd var. Peder Tomsen svarede, at han ville skaffe dem, men der kom ingen. Så lagde Erik Nielsen og hans broder Niels Poulsen 30 sldl. på bordet som betaling for samme kvæg og varer, men Peder Tomsen og Niels Christensen ville ikke tage imod dem, og pengene lå på bordet, mens sættefogeden skrev udlægget, og før vi med sættefogeden underskrev det. Vi gik sammen ud, og pengene blev liggende.

Jens Christensen Huas af Skinnerup vidnede, at han havde lånt Erik Nielsen 61/2 sldl. til at indløse kvæget med, og hans hustru hentede dem, mens fogeden og vurderingsmændene var i Erik Nielsens hus. (10/6).

Amtskskriverens tjener Christen Poulsen fører vidner på, at den øde gård i Sennels sogn, som før tilhørte Christian Jacobsen, og som Christen Pedersen påboede, skyld 6 td., og det øde bol i Nors sogn, som har tilhørt hr. Mikkelt i Tæbring, og som Christen Laursen iboede skyld 2 td., har været øde forleden år og ingen kontribution deraf betalt.

6. maj.

Peder Tomsen af Ørum på v. Klingenberg's vegne tiltaler folk i Hillerslev sogn (forlovsmænd) for skyldig rest af kongekorttiende.

Opsat 8 dage.

424

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Anders Christensen i Nørgård i Skinnerup på Peder Andersens enkes vegne ibd. har ladet stævne Anders Pedersen Kok ibd. til synsvidne. Vidner har synet Peder Andersens enke Birgitte Christensdatter og så på hendes højre axel var slået blodig og blåstemt, og huden var slået af. Hun skyldte Anders Pedersen Kok for skaden. De så også et svin, som var slået fordærvet og gik i lidt korn, men siden faldt det omkuld. To andre mænd vidner, at de forleden forår, var udmeldt af tinget for at sætte stabel og sten mellem Anders Koks og enkens jord.

Erik Nielsen lyser for lovmål for sin egen person for overfald, tingfred og anden skade, ham i dag 8 dage er vederfaret, hvad han til i dag 8 dage agter at bevise. (13/5).

Amtskriverens tjener Niels Nielsen forbød alle at have brugelighed i den anpart af Ullerupgård, som kongelig Majestæt har i Ullerupgårds ejendom eller huse. Peder Frantsen i Hinding har ladet vurdere den sal. karl Will Christensens efterladenskaber (kun lidt tøj). Han boede hos Peder Frantsen, som har bekostet hans ligfærd. (16/9).

Søren Jepsen i Skinnerup får afkald fra hans broder Christen Jepsen Smed ibd. på arv efter hans sal. fader Jep Mikkelsen og moder Anne Tomasdatter, som endnu lever. (Sagen fortsætter).

Søren Jepsen får afkald fra Christen Henriksen i Skinnerup på hans hustrus Maren Jepsdatters vegne. De er forenet således, at hendes moder Anne Tomasdatter skal have aftægt, og er hun ikke tilfreds med traktementet, skal han give hende korn, græsse 5 får og levere et årings svin.

Konens søster, Anne Jepsdatter, skal have 20 rdl., og hendes broder Mikkel Jepsen skal give Søren Jepsen afkald på hendes vegne.

13. maj.

Tomas Jensen i Kjelstrup på hr. Hans Jacobsens vegne i Thisted har ladet syne græsningen til Maren Andersdatters gårds eje (vist i Kjelstrup). Værdi ansat til 9 mk.

(6/5). Erik Nielsen i Skinnerup har ladet stævne Niels Christensen og Niels Tomsen i Øster Vandet til vidnespåhør og Jens Huas (hans svoger) og Niels Poulsen (hans broder) til at vidne. De vidner, at Niels Christensen og Niels Tomsen akkorderede med Erik Nielsen, 17. juni sidst, om, at han skulle rejse til Landstinget i den sag om deres omtvistede hede, og de skulle give ham 4 rdl. og betale brevpapir og brevpenge. (21/5).

Samme har ladet stævne sin broder Tomas Nielsen i Skinnerup til vidnespåhør, og Jens Huas og Niels Poulsen som vidner. De blev spurgt, at Erik Nielsen, da han gik på vejen mellem Hillerslev og Skinnerup for 14 dage siden, ikke blev overfaldet af Tomas Nielsen og slået til jorden.

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Jens Huas svarer, at han på den tid var drukken, så han ved ikke, hvoraf det klammeri kom mellem Erik Nielsen og hans broder. Niels Poulsen blev spurgt, om Tomas Nielsen ikke havde sagt til ham i hans hus, at han havde slået Erik Nielsen og taget hans kårde fra ham, og at Erik Nielsen lå mellem Hillerslev og Skinnerup, og om han ikke havde sendt sin karl ud med en vogn for at hente Erik Nielsen. Niels Poulsen svarede, at Tomas Nielsen kom ind i hans hus, og da var hans klæder beskidte, så det syntes, som om han havde været omkuld, og han havde en blottet kårde i sin hånd. Niels Poulsen spurgte ham, hvor han havde været, og han sagde, at han var kommet fra Hillerslev og var kommet i klammeri med Erik Nielsen.

Erik Nielsen spurgte Niels Poulsens karl Søren Tomsen, om han ikke fandt ham liggende ved vejen, og om han ikke klagede sig over, at han var ilde medhandlet, og at det han havde med sig, var røvet, nemlig en kårde, et par vanter og en lovebog, som han havde lånt. Karlen svarede, at Niels Poulsen bad ham gå til Erik Nielsens kone og sige, at Jens Huas havde sagt, at Erik Nielsen lå og sov i Hillerslev fællid, og så spændte han Erik Nielsens heste for Niels Poulsens vogn og kørte til Hillerslev fællid og fandt Erik Nielsen, som lå ved vejen og sov. Så fik de ham omsider på vognen og førte ham hjem. Erik Nielsen sigtede derefter sin broder Tomas Nielsen for, at han havde gjort ham ufred, da han drog hjem fra tinget, slået ham tre gange til jorden, trukket ham i håret to gange, gjorde ham et blodigt sår på højre hånd og røvede fra ham en kårde, et par vanter og en lovebog. (21/5).

Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet stævne Jens Andersen Balle i Sønderby i Østerild til syns påhør. Synsmændene vidner, at et dige nord for Christen Christensens raling var nedkastet og tolden mellem hans og Jens Andersens mark var nedpløjet så nær til 1 1/2 plovlangde, en anden told var også borte. (3/6).

Onsdag, 21. naj.

(13/5). Erik Nielsen i Skinnerup har ladet stævne Tomas Nielsen i Skinnerup. Han irettelagde tingsvidne af 13/5 og krævede, at Tomas Nielsen skulle betale 9 lod sølv sårbod, 9 1/2 lod sølv for hårgreb og jordskud, for det røvede gods i rdl. 1 mk. igæld, 2 rdl. 2 mk. tvegæld med processens bekostning, samt 3 mk. for ran. Tomas Nielsen begærede opsættelse for at føre vidner, at han ikke ved retten skulle overiles, da han vil føre vidner.

Jens Huas nægtede også, at han tog en lovebog fra Erik Nielsen. Opsat 1 måned. (Sagen fortsætter).

Tomas Nielsen har ladet stævne Erik Nielsen til vidnespårhør og Jens Huas og Søren Tomsen til at vidne. Desuden stævnet som vidner Niels Christensen i Lille Hillerslev, Christen Eriksen i Store Hillerslev, Peder Pedersen Borremand i Nors, Jens Laustsen og Christen Laustsen i Store Hillerslev.

Jens Huas vidner, at han tirsdag sidst 3 uger var i Erik Nielsens hus, og da så han den selvsamme lovebog, som Erik Nielsen har tiltalt Tomas Neislen for. Søren Tomsen vidnede det samme.

426

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Niels Christensen i Lille Hillerslev vidnede, at for tre uger siden, da ting var holdt, sad han sammen med Erik Nielsen, Tomas Nielsen, Jens Huas og flere godtfolk i Christen Smeds stue i Hillerslev og drak, til 2 stunder før solen gik ned. Da gik han ned til sin plov, som pløjede for Laust Christensen i Hillerslev, og som han da kom sønden byen, og Jens Huas fulgtes med ham noget af vejen ud ad Grytz ager dal, som ligger en stakket ager langt fra vester for Hillerslev ting, da kom Erik Nielsen og Tomas Nielsen gående efter dem, og han gik op på ageren til sin plov, og Jens Huas blev stående for at bie på Erik Nielsen og Tomas Nielsen. Straks de kom til Jens Huas, for de på hinanden og sloges alle tre og faldt alle til jorden, Jens Huas nederst, Erik Nielsen øverst og Tomas Nielsen imellem dem. Jens Huas krøb ud fra dem og gik nord ad Hillerslev til, og Erik blev liggende tvært over Tomas Nielsen nogen stund. Så sprang Erik Nielsen op og drog sin kårde og ville have hugget Tomas med den, men Tomas bødte for sit hoved med sin venstre hånd og i det samme med stor nød fik kården fra Erik og gik sønder ad Skinnerup med den.

Da Erik Nielsen havde mistet kården løb han på en agers ende og kastede sig, og en bog lå på vejen. Da han havde ligget lidt, rejste han sig, tog bogen op og gik ad Skinnerup til. Han råbte til Tomas Nielsen, men han var så langt borte, at vidnet ikke mente, at han kunne høre det. På vejen i fælledet lagde Erik sig. Christen Eriksen i Store Hillerslev vidnede, at Erik Nielsen og Tomas Nielsen kom gående og havde hinanden i armene, og de var begge to drukne. Så gik Jens Huas tilbage til brødrene, og de greb alle tre fat i hinanden og faldt omkuld, Jens Huas nederst og Erik øverst, men hvad de bestilte, ved han ikke. Erik Nielsen spurgte Christen Eriksen, om det var for alvor eller ikke, men Christen Eriksen svarede, at det vidste han ikke.

Peder Pedersen af Nors havde set, at Erik Nielsen gik med en bog under sin arm og hørte, at han råbte efter Tomas Nielsen, at han skulle bie. Erik Nielsen spurgte, om han så, at Erik Nielsen gav Tomas årsag til klammeri. Han svarede, at han så ingen slagsmål. (17/6).

(13/5). Erik Nielsen har ladet stævne Niels Christensen og Niels Tomsen i Øster Vandet og irettelagde et vidnesbyrds vidne 13/5 angående at disse Øster Vandet mænd skulle have lovet Erik Nielsen noget. Han mente derfor, at de burde betale ham rejsepenge 4 rdl., dompenge, papir, beskikkelse til landstinget m.m. Dom: De skal betale. (Sagen fortsætter).

Niels Christensen og Niels Tomsen kræver de mænd fra Øster Vandet, som har underskrevet fuldmagten for deres part af fornævnte penge. Jens Andersen Foged siger, at han ikke har lovet nogen penge bort og ikke har underskrevet fuldmagten. Erik Nielsen siger, at Jens Andersen Foged udlagde først pengene til processen.

Dom: De skal betale. (10/6). 27. maj.

Niels Christensen i Lille Hillerslev på hr. Anders Nielsen i Nors hans vegne har ladet syne græsningen til en halv gård i Nors, som Christen Andersen sidst påboede.

427

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

3. juni.

Peder Sørensen i Rær har ladet stævne Hans Aug, residerende på Torp til opsigelse på den part gård, Peder Sørensen påbor, og som Hans Augustus har købt, og angiver grunde.

Peder Marcussen, tolder i Thisted, stævner på Rasmus Sørensen, forvalter på Dronningborg og medinteresserede deres vegne Søren Christensen og Jens Sørensen i Krog i Meelklit m.fl. og tiltaler dem for restancer.

Dom: De skal betale.

(22/4). Laust Christensen i Kanstrup vil stævne nogen. Den ene stævningsmand havde ikke været til alters (var altså umyndig). Derfor blev der ikke foretaget videre i den sag i dag.

(13/5). Hans Augusts fuldmægtig Knud Pedersen på Torp har ladet stævne Christen Christensen i Østerild til synspåhør og fremfører mand, der har synet skel mellem Jens Andersens og Christen Christensens ejendomme. De så en told, som var fuldkommen i vestre ende, men blev smal ved (midten?), og derfra til østre ende var ingen ren eller told at finde. De så en kørevej over ageren og et dige tværs over, men hvor længe det havde stået, vidste de ikke. Ved ralingen så de et stykke dige, 3 fod lang, men om der havde været diget der, vidste de ikke. (8/7).

Læst forbud mod stodheste. 10. juni.

(8/4). Christen Christensen i Skovsted udsteder efter befaling.

Hans Axel Pors til Momtoft har ladet stævne herredsfogeden Jacob Ulf i Skovsted til vidnespåhør og mænd, der vidner, at da Hans Axel Pors 11/3 for siddende ret begærede dom over Jep Nielsen avlskarl på Momtoft, som tjente Christian Henrik Peters efter dokumenter og rigtige tingsvidner, opsatte herredsfogeden sagen endnu 14 dage. Hans Axel Pors protesterede og formente, at da sagen i forvejen var opsat 4 uger, kunne den ikke opsættes længere uden begge parters tilladelse. Modparten var ikke til stede og ingen på hans vegne. Hans Axel Pors's stævningsmænd stod for retten den dag, men blev ikke accepteret af herredsfogeden. Hans Axel Pors spurgte nu disse mænd om, efter hvis begæring sagen var opsat. De svarede, at det kunne tingbogen vise. (Sagen fortsætter).

Samme har stævnet Jep avlskarl i Thisted på bakken, hvor han skulle have sit tilhold. Stævningsmændene talte med hans fæstemøs søster. (23/6).

(29/4). Peder Tomsen på Ørum har ladet stævne Erik Nielsen og Niels Poulsen i Skinnerup til vidnespåhør og mænd til at vidne om, hvad der

skete i Erik Nielsens hus 11/4 1684, da Gunde Jacobsen Ulf på sin faders vegne sammen med andre skulle gøre udlæg i Erik Nielsens bo. De udlagde kvæg og boskab, efter at

428

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Gunde Jacobsen havde krævet, at Erik Nielsen skulle betale efter landstingsdommen, men Erik Nielsen havde svaret, at han ikke havde pengene. Efter udlægget blev det udlagte førtud af boet, men derefter tilbød Erik Nielsen og Niels Poulsen, at de ville betale og lagde en hob penge på bordet, hvor mange, vidste vidnerne ikke, da de ikke blev talt. Peder Tomsen nægtede på sin husbonds vegne at tage pengene, da det udlagte var ude af boet, for at det ikke skulle hedde sig, at han både havde fået udlæg og penge. Peder Tomsen tilbød igen Erik Nielsen den udlagte. Erik Nielsen svarede, at dersom det udlagte var til stede, ville han skaffe pengene ved andres hjælp, men rejse landet om og spørge, hvor det var blevet af, var ham umuligt. (8/7).

Peder Sørensen i Rær opsagde sin gård 2. gang.

Anders Kjeldsen i Sennels på hr. Anders pallesens vegne fremkalder mænd, som har synet Maren Pedersdatters øde ejendom i Sennels og vurderet græsningen.

Iligemåde synede de samme mænd græsningen til Steffen Madsens øde ejendom i Malle.

Svenning Christensen i Skovsted og Steffen Christensen ibd. har ladet syne græsningen til Peder Andersens øde gård i Skovsted.

Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet syne kongens adelvej fra Kløvs Hule til Skovsted Bakke og broerne.

(21/5). Peder Tomsen på v. Klingenbergers vegne tiltaler Christen Andersen Stentoft i Vester Vandet for penge, der er udlagt for ham i den sag om Øster Vandet hede imod Erik Nielsen.

Dom: Han skal betale. (8/7).

Samme stævner alle Ørum tjenere, som resterer med afgifter (specificeret). 17. juni.

(24/4). Borgmester Christian Mortensen af Thisted fremkalder folk, der 30/4 var sammen med ridemændene Hartvig Kås og Will Orning for at vurdere husene på Ullerupgård. De så, at to kørshuse var slet nedblæst og mursten borte. En part af ladehusene var af vejrliget meget forfalden, forbrækket og henblæst, så det syntes husene var 70 rdl. mindre værd end før. To mænd vidner, at husene ikke stod til at forfærdige, så dersom de skulle stå vinteren over, blev de ganske ruineret af Guds vejrlig og siden henstjålet, eftersom det ligger ved en befærdet vej. (8/7).

Søren Jensen på Kølbygård har stævnet Christen Kuskes tjenestedreng i Kløv Jens Christensen og Anne Nielsdatter, tilholdende hos sin broder i Østerild og tiltaler dem for lejermålsbøder.

Herimod svarede Christen Andersen Kolsgård på Ingeborg Krabbe til Rygård

429

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

hendes vegne, at Kølbygård med sit tilliggende 26/1 var tilkendt hende som brugeligt pant, hvorfor bøderne skal betales til hende.

Dom: Da lejermålet er begået, da Søren Jensen var gården mægtig, tilkommer bøderne ham.

Peder Sørensen i Rær 3. gang opsiger sin gård. Fogeden på Torp henviser til, at han efter begæring har udført arbejde for Torp.

Kendelse: Skønt han har udført arbejde, som han ellers besværer sig over ikke at være pligtig til, kan jeg ikke nægte ham 3. ting.

Bertel Jensen i Hillerslev har ladet syne brøstfældighed på den gård i Hillerslev, som Jens Mikkelsen sidst iboede.

Mogens Christensen i Sennels har ladet syne græsningen til Laust Næstrups øde gård i Sennels og vurderet den.

Læst forordning om færge ... imellem Korsør og om opgæld og rdl. samt til herredsfogeden om politi, hvorpå fulgte politimesterens missive om, at der nu skal bruges (de nye) vægt- og måleenheder, og at nye lodder og mål kan fås i København hos Rasmus Lerche i Læderstræde.

(21/5). Erik Nielsen i Skinnerup fremlægger tingsvidne 21. maj angående slagsmålet mellem ham og hans broder Tomas Nielsen (som gentages). Tomas Nielsen fremlagde et andet tingsvidne af samme dato, (som gentages).

Dom: Da Erik Nielsen ikke på fersk fod har bevist ved syn og vidner, at han har fået sår eller skade, men det af vidnerne erfares, at sådant i drukkenskab mellem to brødre er sket, ved jeg ikke at tilkende Tomas Nielsen at betale mulkt eller give forpligt.

25. juni.

Amtmandens fuldmægtig, Knud Pedersen, riar ladet syne en mand, som var druknet i Blix Sø. Det var Jens Christensen i Hindinggård i den dødes broder Anders Christensens nærværelse. Der var ingen sår på den dødes legeme. Det syntes, at han var kommet af hans båd og er omkommet af våde, og er blevet hængende i voddet. (Sagen fortsætter).

Samme fremstillede et vidne Niels Andersen ved Lerhøj, som blev spurgt, hvad han vidste om Jens Christensens død. Han svarede, at han den dag var en køn tag østen for søen og stod og gravede møntørv, og da han havde gravet tørvene, lagde han sig ved sin vogn for at sove og hvile lidt. Da hørte han, at Jens Christensens børn skreg og klagede sig, at deres fader var faldet af båden og var druknet, og kom gående øster til ham og sagde ham, hvad ulykke, der var sket, og det var omtrent en stunds tid, før solen gik ned, det skete. Det var ham vitterligt, at Jens Christensen var

syg af koldsyge og var ikke blevet frisk. Niels Andersen i Skårup vidnede det samme.

Den døde broder, Christen Christensen vidnede, at han havde meldt det passerede til husbondens foged. Han fortalte, at den dag, hans broder druknede,

430

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

trak de vod i søen efter fisk, og han og Niels Christensen i Meel Hinding (Mellem Hinding) stod på land og drog i rebene, og Jens Christensen var i båden og så til, at voddet ikke skulle stænges af grøde, og da han kom til hoven ved båden, råbte han: »Drag fast (hurtigt), jeg synker! « I det samme stod båden over ende med ham. Han fik fat i voddet og kom noget ad land til med det, men så gik begge teller (reb) i stykker på det på den arm, han var på, og båden var fuld af vand og drev i søen, og de kunne ikke redde hans sal. broder, fordi båden var fra dem. Det samme vidnede Niels Christensen.

Peder Sørensen af Rær begærer 4. ting til opsigelse af hans gård. Mikkell Christensen, foged på Torp fremækker af Peder Sørensen 1., 2. og 3. tings forsegling og formente derfor, at ingen 4. ting skulle udstedes. Peder Sørensen svarede, at efter lovens ord vidste han ikke at tage noget beskrevet før 4. ting.

Poul Lauritsen i Klastrup får afkald fra ... (Lars?) Christensen i Arup på Hannæs på sin hustrus, Anne Laursdatters vegne, og fra Jep Jacobsen i Lønnerup på sin hustrus Karen Lauritsdatters vegne for arv efter deres sal. fader Laurs Laursen og moder Anne Pedersdatter og efter Poul Lauritsens moder Maren Poulsdatter, når hun er død.

(10/6). Peder Sørensen udsteder:

Jacob Ulf har ladet stævne nogle mænd til at vidne om, hvad der passerede på Hillerslev herredsting, da ting holdtes. De svarede, at de havde vidnet en gang i denne sag og vidste ikke mere at vidne, som ingen opsættelse ... Hans Axel 11/3 sidst. Hans Axel Pors er stævnet til vidnespår.

1. juli. Intet. 8. juli.

(10/6). Erik Nielsen i Skinnerup foreviste en Højesterets-stævning på Øster Vandet mænds og egne vegne angående Øster Vandet hede og Vester Vandet mænd af dato 21/6 i sættefogedens Christen Eriksen i Hillerslev og delefoged Niels Christensen til Ørum deres nærværelse. (29/7).

Amtskriverens fuldmægtig Søren Jørgensen har indkaldt synsmænd. Synet følger indført senere. (Sagen fortsætter).

Christen Pedersen i Østerild efter anordning udsteder:

Søren Jørgensen, amtskriverens fuldmægtig, har ladet stævne Jacob Ulf, herredsfoged og hans søn Gunde Jacobsen i Østerild til vidnespår anlangende forbud hos Jens Smed i Østerild og vidner på, at de var i

herredsfogedens stue og i hans fraværelse læste et forbud mod, at der blev gjort udlæg hos Jens Smed, før hans restance til kongen var betalt, og hans bygfald. De tilbød Gunde Jacobsen forbudet, og han beholdt det i anledning af Claus Herlufs dom.

(3/6). Hans Augustus til Nørretorp hans foged Mikkell Christensen på hans tjeners Jens Andersen i Østerild hans vegne har ladet stævne Niels Christensen, delefoged til Ørum, og Christen Christensen i Østerild samt vidner, som beretter om de omstridte diger. (22/7).

431

Hillerslev Herreds Tingbog - 1684

Laurits Lauritsens Svenske tiltaler Christen Simonsen for gæld. Mikkell Christensen, foged på Torp, tilbyder at betale og betaler.

(17/6). Her følger Søren Jørgensens synsmænds syn.

De har 1/7 været ved den øde og forladte Ullerupgård. Ralingen, der er et korshus. Halvparten af gavlen i østre ende var udbrudt og slet borte. Største parten af væggene, der var dels af sten, dels af ler var nedfalden og borte. Taget af det endnu stående hus var næsten afblæst og borte. Fjælene, der havde ligget på fruerstuegulvet var slet afbrudt og borte. Bjælker var løse og halvraadne osv., osv. (7/10).

15. juli.

Knud Pedersen, amtmandens fuldmægtig, har ladet syne og vurdere en bojert uden sejl, takkel og tov, anker, båd og andet skibstilbehør, gaffel eller Råer, som var strandet under en storm i juni ved Klitmøller. Det var brækket i vandet og vurderedes med masten, mesanmasten, bovsprydet, vindspillet, sværdet og pumpen og roret til ... daler. (Tallet mangler, men der er afsat plads til det).

Hr. Jens Pedersen Poulstrup har ladet stævne Margrethe Schytte, sal. Laurits Cocces. Hun svarer skriftligt, at der har været afholdt lovligt syn over Rær præstegård af to herredspræster og to sognemænd, og min lavværge og mine børns formyndere var til stede. Hun og provsten, hr. Anders Nielsen Lyngby i Nors, mener, at der ikke kan udstedes synsvidne, før de alle er lovligt stævnet. Kendelse: Der kan ikke udstedes synsvidne nu.

Anders Olufsen i Thisted på Jens Sehesteds vegne tiltaler Tomas Jacobsen i Klastrup og Jens Christensens enke Maren Ibsdatter for restancer.

Dom: De skal betale. (Sagen fortsætter).

Jørgen Falsted i Sønderhoe stævner på mester Jens Reenbergs vegne vidner om, at Laurits Lauritsen Næstrups gård i Sennels har været øde i 13 år og jorden ubrugt. En fattig kvinde har boet i det ringe hus, som tilforn var vurderet til 1 sldl. Imidlertid har der ikke været anden bygning på den bolig.

Restanceliste på de indstævnedede fra Klastrup, som var tjenere til Melkior Juels arvinger. (Se ovenfor).

22. juli.

(3/6). Mikkil Christensen, foged på Torp, har ladet stævne Niels Christensen, delefoged til Ørum angående den vej mellem Christen Christensens og Jens Andersens gårde i Østerild.

Opsat 14 dage. (29/7).

Christen Andersen Odgård i Øsløs på Ingeborg Krabbes vegne har ladet stævne folk i Hunstrup og Kløv til vidnespår, nogle mænd til at vidne og synsmænd, der har synet Kølbygårds endele kær. Der var gravet brændtørv og vartørv. Vidner fortæller, hvem der har gravet.

432

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

29. juli.

Erik Nielsen begærer et tingsvidne af snapstirsdag angående klittag af skriveren. Herredsfogeden svarer, at Erik Nielsen ikke har udtaget dette vidne i rette tid, og da han er afsat som delefoged af landsdommerne, ved han ikke dette vidne at forsegle eller give beskrevet.

(8/7). Erik Nielsen fremviste Højesterets stævning til 4/8, om nogen har nogen sag imod ham at føre. (2/12).

(8/7). Niels Christensen af Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, begærer at få læst et syn over skel og tolde og vej ved Jens Andersens og Christen Christensens gårde i Østerild.

Mikkil Christensen, foged på Torp indvender, at et foregående syn ikke er udtaget af tingbogen til forsegling, hvorfor der ikke i dag udstedes noget syn. (22/4 1685). (Sagen fortsætter).

(23/6). Peder Sørensen af Rær har ladet stævne Hans August på Torp og fører vidner på, at der kom bud fra Torp, at han skulle møde med sin plov og pløje og gøre arbejde, men han svarede, at han ikke kunne komme med sin fulde plov til Torp, fordi husbonden ikke havde hele gården. Fogeden på Torp sagde da, at han skulle svare til avlingen på de skifter på Torpe mark, som blev forsømt, ved at kornet ikke kom i jorden til rette tid. (26/8).

Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet stævne Jens Andersen Balle i Østerild til syn og vidnespår sammen med andre folk fra Østerild til at vidne. Gamle folk mindes, at Jens Andersens ager aldrig har været pløjet så nær til Christen Christensens gård, men der stod skræpper og nælder. Christen Christensen har altid haft sin plov stående vest for gården og der lod de for og fra ploven (spændte for og fra). Der har altid stået et dige eller en tørvestak vesten for ralingen for at beskytte huset (mod blæst). Diget stod vest for Christen Christensens kålgårdsdige. Han har altid drevet sit kvæg vester ud af gården. (5/8).

Christen Madsen, degn til Rær, Hansted og Vigsø, tiltaler Oluf Christensen Bådsgård i Hansted for skyldige afgifter og for, at han havde fået et tiendelam i foder, men ikke ville levere det tilbage.

Dom: Han skal betale. 5. august.

Hans Augusti foged, Mikkel Christensen begærer dom i sagen om Christen Christensens kørevej og diget. Niels Christensen, delefoged begærer igen, at han må føre vidner. Jacob Ulf beder ham fremlægge sit tingsvidne af 29/7. Christen Christensen er ikke mødt for at vedkende sig den jord, hvorpå diget står.

Dom: Christen Christensen har flyttet diget ud på Jens Andersens grund, og han skal flytte det tilbage. Han skal have sin kørevej og drift med kvæg vesten om hans rålings ende, norden ralingen og til hans kålhave og sønder op ad Peder

433

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

... sens lade, så at Jens Andersens ager kan blive forskånet for køreveje og andet. (Sagen fortsætter).

Niels Christensen af Lille Hillerslev begærer efter dommen, at hans synsvidne af 13/5 måtte udstedes, som samme syn nærmere forklarer. Hertil svarede herredsfogeden, at når Niels Christensen udtager den nu afsagte dom under forsegling, kan han føre sit syn og sine vidner i den sag. (19/8).

Christen Poulsen på amtskriverens vegne har ladet syne brøstfældighed på Kielsingård (i Hillerslev). Gården kan ikke repareres for mindre end 90 rdl. Sal. Tomas Pedersen i Kielsingård hans arvinger er stævnet til synspåhør.

De efterskrevne dokumenter hører til den sag mellem Hans August og Ørum tjenerne i Østerild. (Tingsvidner).

12. august.

Peder Madsen i Store Hillerslev får afkald på arv efter hans sal. hustru Jahan Madsdatter fra hendes broder, Søren Madsen i Stagstrup og fra hendes søster Birgitte Madsdatters mand, Christen Ibsen på Gade i Store Hillerslev, da boets gæld oversteg midlerne.

19. august.

(5/8). Mikkel Christensen, foged på Torp, tiltaler Christen Christensen i Sønderby i Østerild for kost og tæring og omkostninger i sagen om hans dige. Dom: Han skal betale. (26/8).

Gunde Ulf på Henrik Jørgensens vegne af Viborg lyser efter en kvinde, Anne Laursdatter, som er rømt fra et hus i Hinding og forbyder alle at huse eller hæle hende. (19/8).

26. august.

Peder Andersen i Thisted på Birgitte Urnes vegne har ladet stævne nogle folk i Hansted. Dokumenterne i denne sag er stykvis indført nedenunder.

(29/7). Mikkell Christensen, foged på Torp, har ladet syne en del af Torp mark, hvor der skulle pløjes. Det angives, hvor meget Peder Sørensen skulle pløje, og hvor meget han har pløjet.

(1948). Samme har ladet syne et dige norden unge Christen Christensens i Sønderby i Østerild. Det er nylig flyttet. (2/9).

(19/8). Gunde Ulf på assessor Henrik Jørgensens vegne i Viborg har ladet stævne Anne Laursdatter, som er rømt fra et hus i Hinding. Hun er hos sin søn Christen Nielsen i Vorring. Synsmænd har synet hendes hus. De så en lang raling uden ejendom til. Der manglede 2 læs tag og 8 læs ær. Der var ingen folk i huset.

434

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Christen Laustsen i Kabbestoft er blevet enig med sin sal. hustrus broder Anders Jensen i Kløv om, at hendes sønnebarn, Anne Jensdatter, skal have 8 sldl. og hendes klæder. Anders Jensen modtog arven og gav på den lille piges vegne afkald. (Se nedenfor).

Her følger Peder Andersens dokumenter, irettelagt for Birgitte Urne, sal. Claus See(feld)s til Visborggård. Først fuldmagt fra hende til Peder Andersen Skerbeck, opholdende sig i Randers, til at føre hendes sager.

Nogle folk fra Hansted kræves for restancer. Mikkell Christensen, foged på Torp, begærede opsættelse, da han havde noget at svare dertil, og muligvis er samme gods ved indførsel taget fra den gode frue.

Opsat 14 dage. (9/9).

Oplyst 2 øghoveder, indtaget på Momtoft i deres korn.

(Se ovenfor). Christen Laustsen i Kabestoft og Anders Jensen i Kløv gav til kende, at de er blevet forligt om, at Christen Laustsen skal give sin hustrus sønne datter, Anne Jensdatter, som er hos sin moder Maren Madsdatter i Agerholm, 8 sldl., og hustruens, Anne Jensdatters, klæder. Anders Jensen modtog de 8 sldl. og klæderne, som han gav pigens moder Maren Madsdatter til hjælp til klæder og føde.

2. september.

Læst forordning om, at tovværk og andet ikke må købes udenlands, men kun her i riget.

Emmike Eriksen af Thisted på mester Anders hans vegne har ladet stævne sognemænd i Østerild og tiltaler dem på Mester Anders's Hustrus vegne, fordi de har indført deres korn uden at lade hende det vide. Hun har fæstet den halve kongetiende af amtskriver Jens Hansen. Hertil svarede Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum på Ørum tjeneres

vegne, at hr. Anders ikke havde ladet læse fæstebrevet i kirkerne eller for folks brofjæle eller havde forbudt dem at føre korn ind til tinge, så folk vidste ikke, hvem der havde tienden i fæste. Han begærer derfor, at de må leve i Rolighed og umolesteret af tiltalen, så vil de levere tienden til ham, når de er tilsagt. Østerild sognemænd var også mødt og tilbød at efterleve, hvad Niels Christensen havde lovet.

Dom: Da sognemændene ikke er advaret ved kirke eller stævne om at afsætte deres høst eller neg, og fæstebrevet kun er læst på tinge, må de tiende til Else Andersdatter på skæppen, og siden bør der omgås med tienden efter loven. (Sagen fortsætter).

(26/8). Mikkell Christensen, foged på Torp, tiltaler Christen Christensen i Østerild, fordi han ikke har indflyttet det omtvistede dige efter dommen.

Dom: Han skal bøde 3 mk. for diget, men da det ikke er bevist, at han har kørt over Jens Andersens ager, frifindes han for dette forhold. (Sagen fortsætter). Herefter følger Amtskriverens fæstebrev til Else Andersdatter, mag. Anders Nielsens hustru i Thisted på den halve kongekorntiende af Østerild sogn.

435

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Herefter følger slutningen af dommen over Christen Christensen i Østerild. (14/10).

Christen Jørgensen i Øster Vandet på hr. Christens vegne i Agerholm har ladet stævne Maren Madsdatter i Vester Vandet med hendes lavværge, Jens Ibsen Kabestoft, hans hustru med sin værge og broder Anders Madsen Ørnbjerg og Christen Smed med sin hustru Maren Nielsdatter til vidnespår og vidner, der har vidnet skriftligt, at hr. Christen havde indkaldt de ovennævnte sammen med sine medhjælpere og to mænd til præstegården, hvor de da havde forliget parterne således, at Christen Laustsen i Smeds gård i Aggerholm hans hustru Maren Nielsdatter tog Christen Laustsen og Maren Madsdatter i hånden til god forligelse og ikke skyldte dem andet end godt og blev så to rdl. straf pålagt til Vester Vandet kirke. (Sagen fortsætter).

Vidnerne blev tilspurgt af Christen Jørgensen, om de kunne beskyldte Maren Madsdatter for andet end godt. De vidste intet at beskyldte hende for uden hvad ærligt og godt er.

Christen Andersen Koldsgård i Øsløs på Ingeborg Krabbes, sal. oberst Holger Trolles vegne til Rygård har ladet stævne Tomas Christensen, som boede i Kløv og fører vidner på, at han rømmede fra sin fæstegård i april måned. (16/9). Samme har ladet stævne Kølbygårds tjener og tiltaler dem for restancer. Nogle af dem fremlægger kvitteringer bl.a. for skatter.

Dom: De skal betale, hvad de ikke med kvitteringer kan bevise er betalt. 9. september.

Læst en forordning.

(26/8). Peder Andersen af Thisted på Birgitte Urnes vegne irettelagde dokumenter angående indstævnedede personer i Rær og Hansted og begærede dom.

Hvorimod at svare på de indstævnedede vegne mødte Hans August tjener på sirr husbonds vegne og irettelagde et skøde på indstævnedede og begærede dom. Peder Andersen blev spurgt, om han havde nogen dom på de indstævnedede. Det havde han ikke.

Dom: Da som loven påbyder, at bonden en gang om året skal stævnes for sin restance, og det ikke er sket, frifinder jeg dem.

(Restancerne var gamle). (Sagen fortsætter).

Peder Andersens restancelister fremlagt, lyder sådan: ... (restancerne var gamle og stammer fra tiden, før gårdene blev solgt til Hans August Pagelsen, nemlig fra 1674-79).

Hans Augusti tjener Claus N. fremlagde skøde til sin husbond fra hr. Søren Sevel, sognepræst til Viborg domkirke 11/3 1684 på de nævnte bøndergårde. (Sagen fortsætter).

436

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

På amtmandens vegne begærede Knud Pedersen genpart af to skøder, nemlig Henrik Jørgensens og Hans August med interesserede.

16. september.

(2/9). Christen Andersen Odgård i Øsløs på Ingeborg Krabbes vegne har ladet stævne Stephen Christensen i Skovsted til vidnes- og synspåhør, og vidner, der har synet Tomas Christensen i Kløv hans dreng Christen Andersen. Han sad ved skiven (bordet) i Tomas Christensens stue, og der var slået et hul oven i hans hoved, og blodet løb ned over hans ansigt og under hans arme. Han havde lagt armene og hovedet på bordet. Så satte han sig på skammelen ved bordet og trak af sin skjorte, og da så mændene, at der på hans højre arm mellem akselen og albuen var slået en bule som et hønseæg, og på hans ryg neden til hans skulder var han slagen tværs over hans ryg, så det var resen (ophovnet), og på hans venstre hånd var han slået over tre fingre, som var resen, og den lille finger kunne han ikke røre. Han skyldte Stephen Christensen for samme sårsmål og skade. (Sagen fortsætter).

Samme har ladet stævne synsmænd fra Lønderup: Marcus Andersen, Niels Jensen og Christen Terkildsen og Peder Christensen. De har efter Christen Ibsens med fleres anmodning synet Kølbygårds enemærkes eng i Tagmark. I Christen Christensens og Christen Poulsens skifter var en del af græsset slået og hjemført. Stephen Christensen vedgik, at han ikke vidste skel. I andre skifter var også en del af græsset slået og bortført. (Sagen fortsætter).

Samme fremkalder vidner, der har set, at Stephen Christensen traf Tomas Christensen på Kølbygårds eng i Tagmark, da han holdt og læssede sin

vogn. Stephen Christensen bad Tomas vise ham, hvor han kunne slå hø, men han sagde, at han ikke havde tid, og så begærede Stephen, at Tomas Christensens dreng, Christen Andersen, måtte gå med og vise ham det. Imidlertid hørte Tomas, at Stephen spurgte drengen, om det var ham, der havde taget hans hø på lørdag eller var med til det. I det samme slog Stephen til drengen med en stage, så han skreg og råbte. Da drengen var slået til jorden første gang, rejste Stephen ham op og sagde: Gå fra mine fødder, din hundsfot. Så gik drengen slingrende til Tomases vogn, satte sig og gav sig og klagede sig, og Tomas var rød, at han ikke skulle få ham levende hjem. Stephen truede ham og sagde, at han skulle slå ham, så han ikke skulle komme levende hjem. Så tog Tomas sine heste fra vognen og tog Christen Andersen med sig på den ene hest hjem. (Sagen fortsætter).

Samme har ladet stævne Stephen Christensen til vidnespåhør og folk, der vidner, at de havde set to piger, Stephen Christensens og Svenning Christensens, gå og hverve hø på Christen Poulsens eng. Han viste dem bort, fordi han og flere frygtede, at Skovsted folk skulle tage høet fra dem. Stephen Christensen kom til med en jerntyv i hånden og forlangte at få halvdelen af høet for sit arbejde. Høet blev siden borte, og de ved ikke, hvem der tog det. (Sagen fortsætter).

437

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Christen Andersen på sin principals vegne begærer af Christen Poulsen, kongens ridefoged og amtskriverens ridefoged, eftersom Tomas Christensens dreng er blev ilde slagen, så man ikke ved, om han vil leve, at han vil forsikre Stephen Christensen, indtil det vides, om drengen lever eller ikke.

Christen Poulsen svarede, at han var ikke kongens ridefoged, og hvis nogen havde noget særdeles med Stephen Christensen at bestille, så de efter loven kunne hæfte ham, kunne de levere ham i Thisted i Bisgård til amtmanden, eller til amtskriveren, hvor de ville få videre svar. (Se nedenfor).

Ubbe Christensen i Koldvad på Henrik Jørgensens vegne i Viborg har ladet syne Søgård i Nors (husene specificeret). (Sagen fortsætter).

Mikkel Langballe har ladet stævne sr. Christen Olufsen på sin svogers Henrik Jørgensen af Viborg hans vegne, og har i hans overværelse ladet syne Søgård på tækningen (specificeret).

Stephen Christensen af Skovsted fremlægger en skriftlig kontrakt mellem ham og Christen Andersen, som tjener Tomas Christensen, hvori Christen Andersen gør vitterligt, at han har været i tvistighed med Stephen Christensens i Tagmark, og at han for nogle år siden af Gud blev pålagt en svaghed, som igen har angrebet ham, hvorfor han har forligt sig med Stephen Christensen, således at det ikke skal tilregnes Stephen Christensen, om Gud behager, at han skal afgå ved døden, og i hans frændes, Jens Hansen af Vigsø, hans nærværelse erklærer, at han ikke har noget på Stephen Christensen at klage eller beklage, ej heller skadet har på liv, lemmer eller noget, men holder Stephen Christensen fri, hvad enten han lever eller dør. Jens Hansen spurgte ham, om han vidste andre

af hans frænder, der kunne overvære forliget, men han sagde, at han havde haft bud hos hans andre frænder, men de var ikke kommet.

Underskrevet bl.a.: Christen Andersen, egen hånd. (23/9).

Christen Madsen i Bjerre irettelægger en kontrakt mellem Hans Axel Pors og Anders Jensen i Ålborg om, at Hans Axel Pors skal tage stude og plage i græs. Niels Jepsen i Nors får afkald fra Anders Pedersen i Tilsted på egne og søsters Karen Pedersdatters vegne, som er hos ham, fra Jens Pedersen, tjenende i Store Diernæs, Christen Tomsen i Vester Vandet på sin hustru Else Pedersdatters vegne og hendes søsters Maren Pedersdatters vegne, som er Peder Laustsen i Sperring hans hustru, og fra Jesper Christensen i Aggerholm på sin hustrus Anne Pedersdatters vegne for arv efter Niels Jepsens sal. hustru Boell Pedersdatter.

Jens Knudsen i Brund tiltaler Erik Laustsen i Brund for forskellige ting, han har lånt ham og ikke kunnet få igen. Erik Laustsen er til stede på tinget og vil ikke skaffe Jens Knudsen tingene uskadt tilbage.

Dom: Han skal betale værdien og omkostninger.

Jep Christensen i Brund har ladet syne et af hans skifter, som lå op mod Erik Laustsens. Korn og aks var afædt, og nu skyldte Jep Christensen Erik Laustsens kreaturer for samme skade.

438

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

23. september.

Læst forordning om kop- og kvægskat.

Niels Christensen i Lille Hillerslev på hr. Oluf Nielsens vegne har ladet syne græsningen til Anders Pedersens øde gård i Skovsted.

(6/5). Jens Andersen i Skorup (Nors sogn) har stævnet Peder Frantzen i Hinding til vurderings- og tilbudsviðnes påhør, vurderingsmændene Peder Sørensen i Skårupgård og Anders Gade i Nors tilbyder Peder Frantzen den sal. karl Vil Christensen, som før boede i Skorup, hans efterladenskaber mod at han betaler gælden, da Peder Frantzens hustru er den sal. karls søster. Peder Frantzen vil ikke have noget med boets midler eller gælden at gøre.

Peder Nielsen og Niels Krog i Kåstrup, kirkeværgen, tiltaler en del mænd i Kåstrup, som resterer med kirkens tiende og stedsmålet.

Dom: De skal betale.

(16/9). Christen Andersen Odgård, Birgitte Krabbes delefoged, har ladet stævne Stephen Christensen i Skovsted og fremlægger synsviðne her af tinget for 8 dage siden udstedt (tingsviðnet gentaget). Christen Poulsen, amtskriverens fuldmægtig, begærede opsættelse.

Opsat 8 dage. (Ikke mere). 30. september.

Laust Sørensen i Bloksgård får afkald fra Niels Christensen, sal. Christen Laustsens søn, fordum boende i Bloksgård, barnefødt ibd., for arv efter hans sal. fader Niels Christensen, som nu opholder sig hos sin morbroder Jens Christensen Skriver i Vust, lover at holde sin farbrodersøn Laust Sørensen skadesløs.

7. oktober.

Laurits Jensen i Thisted på kongens og amtskriverens vegne har ladet stævne Claus Herluf Pors i Langvad og borgmester Christian Mortensen i Thisted til vidnespåhør og mændene i Kjelstrup, Hov og Brund m.fl. til at vidne om den eksekution, som var over Claus Herluf Pors, mens han boede på Ullerupgård, og om den øde Ullerupgård, såvel som om den indførsel, Christian Mortensen på sin principals vegne ovenpå hjemtingsdommen, som Jens Hansen på kongens vegne har ladet forhverve for skatter. De vidner, at CHP mange gange var blevet eksekveret, og da altid havde hørt (ham) sige, at hvad amtskriveren skulle skaffe, skulle han tage ved rettens middel ved herredsfogeden, og han hverken kunne eller ville betale. Forleden sommer besad den gode mand Ullerupgård, dog uden sæd og avl, men høet og græsningen nød han, og samme år, da han stod under eksekution for skatter, forlod den gode mand gården og kvitterede den uden noget levende menneske eller kvæg, vinduer, loft eller døre, og jorden blev øde, hvori han dog intet skulle eje. Hvad dommen, som

439

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

amtskriveren skulle have forhvervet for resterende skatter, og udlægget, borgmester Christian Mortensen i gård og jord har gjort ved kommissærer angår, ved de ikke andet, end at det var sket. Tre mænd vidner, at borgmesteren gjorde udlæg i gården og i noget af den bedste markjord ved hovdiget. (18/11).

Christen Gregersen i Lild sogn på sin broders Christen Gregersens vegne, der nu bor i Store Oddersbøl, på den ene side, og Hans Christensen i Fuglsang på sal. Rasmus Sørensen i Oddersbøl hans efterladte umyndige børns vegne på den anden side, irettelægger vurdering i sal. Rasmus Sørensens bo (specificeret). Boets midler er vurderet til 315 sldl. 9 mk. Gælden er 54 sldl. 1 mk.

14. oktober.

Peder Andersen i Store Hillerslev har ladet stævne vidner og Anders Jensen, som nu bor i Christen Bødgers bolig og har den i fæste, til vidnespåhør. Han spørger vidnerne, om de ikke var i hans hus, da han sluttede akkord med Anders Jensen om 1/2 bols jord, som han havde i fæste i Store Hillerslev og afstod til Anders Jensen, som lovede at bygge og forbedre husene og holde Peder Andersen fri for skat efter nytår, og derforuden at give Peder Andersen 2 sldl. til opladelse.

Tord Persen i Store Hillerslev giver til kende, at han har tabt en pung med hans signet i og nu aflyser signetet.

Anne Iversdatter af Hansted har ladet stævne Niels Morsing, som holder til i Hansted Mølle og tiltaler ham for 1 rdl. for noget lærred. Niels Morsing vedkender sig gælden.

Dom: Han skal betale.

Læst Skatkammerherrernes missive om kød i stedet for kontributioners rest, (2/9). Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, har stævnet Hans August til syns påhør og Jens Andersen i Balle i Østerild og synsmænd også til syns påhør, samt synsmænd til at aflægge syn. Mikkel Christensen, foged på Torp fremviste herimod en dom af 2/9, hvorefter Christen Christensen blev idømt 3 mk., fordi han ikke have flyttet et dige. Niels Christensen siger, at han har synsvidner angående den unødige påførte trætte. Herredsfogeden spørger om synet angår det dige, der står på Jens Andersens ager. Niels Christensen svarer, at synet angår et stykke grønne, som skal være nedpløjet i Christen Christensens markvej og et lille dige, der stod til beskærmelse norden hans lade. Synsmændene vidner, at der var pløjet tre drau (favn) fra et stykke grønne vesten for Christen Christensens raling ende og løber noget længere ned end pløjningen ved ralingens ende.

Peder Andersen i Vandtrang får afkald fra Peder Christensen i Malle for hans hustru Karen Andersdatters arv efter hendes fader Anders Mikkelsen, som boede og døde i Vandtrang og efter hendes moder, ... Pedersdatter, som endnu lever i Vandtrang.

440

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Knud Pedersen, amtmandens fuldmægtig, fremfører synsmænd, der har synet adelvejen fra Kløvs Hule til Skovsted Bakke og træbroerne.

Synet specificeret.

Svend Monchestad af Norge havde med sig to af sine skibsfolk, liggende ved Vigsø Bou, og giver til kende, at en mand, der angav at være en enkes søn fra Hillerslev og at hedde Peder Jensen, kom til dem og bad dem låne ham 3 rdl., som han skulle bruge til at indløse en plag med hos Peder Smed i Overgård. Så ville han næste dag levere dem 3 td. byg og 1 td. rug, for byggen 7 sletmark og for rugen 10 mark, og sagde desuden, at den Onde skulle tage hjem, dersom han ikke betalte os uden skade. Så gik de to karle Gierulf Clemedsen og Anders Hovesen hen og forstrakte ham med de 3 rdl., hvorefter han for af. Derefter kom de til Vigsø, og bespurgte dem, at det en anden var, som så skammelig havde bedraget dem og givet sig et fremmed navn, nemlig Erik Laustsen i Brund, hvorefter Gierulf Clemedsen gik til Brund og tog to dannemænd med sig, og kom til Erik Laustsen og spurgte ham, om han efter løfte ville enten give ham 3 rdl. eller kornet, som han havde lovet, så ville jeg straks betale resten. Han svarede: »Ja du skal få betaling«, og gik så i hans lade og kom ud med en fork i hånden og gav sømanden så mange hug, som han kunne tåle, og stak og slog hans gode klædes klæder i små stykker, som fremvistes ved retten. Nu begærer de tre sømænd rettens hjælp. Eftersom de er fattige søfarende folk og ikke ved, når Gud giver vind, at de må fare herfra, giver de Christen Christensen Ladefoged i Kleff fuldmagt til at påtale sagen på deres vegne, som om de selv var til stede. De to mænd, der fulgte med

sømanden til Brund nægtede ikke, at jo sådan som forskrevet står med hug og slag af Erik Laustsen mod den fremmede karl begået. (21/10). 16. oktober.

Efter kongens befaling angående bondens angivelse af hans jorders og agerbrugs rette brug er 16/10 sagen begyndt i Hillerslev præstegård i nærværelse af amtskriveren Jens Hansen, landin(spek)teuren Augustinus Ebel, herredsfogeden, skriveren i herredet og otte mænd af forskrevne by (som nævnes). Alt skal være færdig fra dato til d. 18. på aftenen.

21. oktober.

Laurits Jensen i Thisted på Kirsten Pedersdatter, sal, hr. Oluf Juul, sognepræst til Skinnerup, hans hustrus vegne har ladet stævne Tomas Nielsen i Skinnerup, Mikkil Nielsen i Skinnerup, Anne Pedersdatter med hendes husbond og lavværgen og tiltaler dem for restancer m.m. Anne Pedersdatter for hendes moders, Kirsten Tomasdatters restance.

Dom: De skal betale.

(14/10). Christen Christensen Ladefoged i Kløv på Gierulf Clemedsens og de medinteresseredes vegne har stævnet Erik Laustsen i Brund til vidnespåhør og Jens Knudsen ibd. og Peder Jensen (de to, der fulgte med Gierulf Clemedsen) til at vidne. De vidner, som de gjorde for 8 dage siden.

Sagen opsat 14 dage, da Erik Laustsen ikke er mødt. (4/11).

441

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Mikkil Christensen, foged på Torp? har ladet stævne Christen Christensen, Gertrud Christensdatter i Østerild med lavværgen og Peder Jensens kone Ingjar Christensdatter med lavværgen til vidnespåhør og gl. Søren Sørensen og Laust Nielsen til at vidne.

Sagen opsat 8 dage, da Laust Nielsen ikke er mødt. (28/10).

Niels Christensen i Lille Hillerslev gav til kende, at han skal rejse til landstinget i 8 dage, og han begærer, at hvis nogen har ham eller hans husbond noget på at tale, de da vil lade sagen bero, til han kommer hjem.

28. oktober.

(21/10). Mikkil Christensen, foged på Torp, har ladet stævne Laust Nielsen i Vesterby og Søren Sørensen i Sønderby til at vidne, og Christen Christensen den gamles datter Giertrud Christensdatter med lavværgen og Peder Jensens hustru Ingjar Christensdatter til vidnespåhør. Vidnerne er anden gang påræbt at møde til dom og svare for sig. (4/11).

Niels Mortensen i Lille Hillerslev har ladet stævne Jens Knudsen i Store Hillerslev og Peder Christensen ved Kirke ibd. til vidnes- og synspåhør

(vist forkert, kun til at vidne) og andre til synspåhør. De vidner, at der var sket skade på Niels Mortensens korn.

4. november.

(25/10). Mikkell Christensen, foged på Torp, har ladet stævne Laust Nielsen og Søren Sørensen i Østerild til at vidne og mener, at de bør bøde 3 mark, fordi de ikke var mødt før. De er nu mødt, og Laust Nielsen og Søren Sørensen vidner, at han var med herredsfogeden og Mikkell Christensen at gøre udlæg hos Christen Christensen. De kunne intet finde at gøre udlæg i og spurgte den gamle Christen Christensen, som lå i sengen, om han ville vise dem noget. Han svarede, at han ikke var lovlig stævnet dertil. Så ville Jacob Ulf have talt mere med den gamle mand, men hans datter Giertrud sagde: »Lad den sølle gamle mand ligge i fred, han er nærmere død end levende«. Den gamle mand sagde: »Er det ret, så tag i Jesu navn! « Men de kunne ikke finde andet end en kedel i grue, som Mikkell Christensen begærede udlæg i. Gertrud sagde da, at den havde stået der i to fjendetider, og hun havde betalt den med rede penge. Så satte hun sig på kedelen og sagde, at de skulle få skam på deres fingre, hvis de tog hendes kedel. De kunne så ikke tage den, men fandt nogle får og lam i fårehuset og en tørvespade.

Niels Christensen begærede genpart.

Herredsfogeden spurgte, om nogen kunne gøre skudsmål for Søren Sørensen, men der fremkom ingen. Søren Sørensen idømmes derfor 3 mark i bøde.

(11/11). Anders Christensen i Hunstrup på Anders Nielsens vegne i Hjardemål tiltaler Christen Skovsted i Lønderup og Thor Nielsens enke i Kløv for skyld. Jep Torsen mødte på sin moders vegne og nægtede, at hun skyldte noget, men kunne enten

442

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Anders Christensen eller Anders Nielsen bevise noget, var det en sag. Christen Christensen i Kløv mødte på sin faders vegne og begærede opsættelse.

Opsat 8 dage.

Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet stævne Anne Simonsdatter, som blev besøvet til Christen Madsen i Rær, og Mads Jensens datter i Rær, Ingeborg Madsdatter, som tjente i Langgård, for at de kan udlægge deres barnefader. Oluf Bådsgårds tjenestedreng Iver Olufsen er stævnet til sigtelse. (11/11).

Christen Pedersen i Sønderby i Tveds sogn har stævnet Anders Sørensen i Vorring og tiltaler ham for skyld.

Dom: Han skal betale.

Anders Christensen Skinnerup i Lille Hillerslev har ladet stævne Anders Degn og Peder Gregersen til syns aflæggelse og Peder Jensen i Hov til syns påhør. Der var gjort skade på Anders Skinnerups korn.

(21/10). Christen Christensen i Kløv på de 3 fremmede mænd af Norge deres vegne har ladet stævne Erik Laustsen i Brund og irettelagde tingsvidne og opsættelse af 14. og 28. oktober, (som gentages), hvorefter han tiltaler ham for 3 rdl. og for uhørlig medfart.

Erik Laustsen mødte og sagde, at han ikke var andre steder den 5. oktober end hjemme og i kirken. Christen Christensen svarede, at han anderledes skulle og ville bevise.

Opsat 14 dage. (18/11).

Christen Mikkelsen i Hoxer får afkald fra Peder Andersen eller Bårdsen og Christen Olufsen, begge af Østerild, på egne og morsøstersøn Christen Christensen, som er udenlands, hvor vides ikke, hans vegne for arv efter deres moster Ellen Laustdatter, Christen Mikkelsens hustru.

11. november.

Læst forordning om portugisere af den hebraiske religion, at de her i riget må have deres fri handel.

Søren Jensen i Kåstrup tiltaler flere for skyld. En del af dem nægter ved ed at skylde noget.

Dom: De, der har nægtet, frifindes; de andre skal betale. (13/11685).

(4/11). Mikkell Christensen, foged på Torp, har ladet stævne Søren Sørensen i Østerild til at vidne, og Gertrud og Ingjar Christensdøtre til vidnespåhør. Han vidner, ligesom Laust Nielsen før har gjort.

(4/11). Niels Christensen fremstillede vidner, nemlig kirkeværgerne og andre, som vidner, at de var i Rær præstegård, da hr. Jens Pedersen spurgte Ingeborg Madsatter, hvem hendes barnefader var. Hun svarede Iver Olufsen i Bådsgård. Anne Simonsdatter skyldte Mads Frantzen i Gårdadal for sin barnefader.

443

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

18. november.

(7/10). Søren Jørgensen, amtskriverens fuldmægtig, oplyser to vogne med fire heste og hopper, som forleden nat er ertappet på Ullerupgård ved den øde bygning med tømmer på, om nogen vil vedkende sig dem. (25/11).

Laust Christensen Skyum på sin broder Jens Christensen Skyums vegne i Thisted tiltaler folk for skyld efter regnskabsbog.

Dom: De skal betale.

Mikkell Christensen, foged på Torp, på sin husbonds tjeners vegne tiltaler Christen Eriksen i Store Hillerslev for 2 sldl., som Christen Pedersen Riis i Hansted leverede ham i hans hus, og som Christen Eriksen modtog for korn og lagde pengene i sin pung.

Søren Sørensen i Østerild tiltales for 3 rdl., hvorpå er betalt 1 rdl.

Christen Eriksen nægter at skyldes noget. Det gjorde Søren Sørensen også.
Dom: De frifindes.

(4/11). Christen Christensen Foged i Kløv på tre norske søfolks vegne har stævnet Erik Laustsen i Brund til vidnespårør og vidner. Peder Jensen i Vutborg vidner, at den 5. oktober var Erik Laustsen i Vutborg i hans gård og fik ild at drikke en pipe tobak, og derefter fulgte Peder Jensen med Erik Laustsen til havet. Erik sagde, at han ville ned til stranden og sælge noget til nordbaggerne.

Maren Pedersdatter, Peder Jensens datter vidnede ligesom hendes fader.
(25/11).

Peder Jensen i Hov i Hillerslev fører vidner på, at Maren Poulsdatter og Ing Poulsdatter i Store Hillerslev skar og ilandbar 5 byrdner rør af de skifter i Nørkjær, som Peder Jensen i Hov og Peder Andersen tilhører.

Mads Pedersen i Kåse har ladet stævne Søren Olufsen i Tved (i Hjardemål sogn), Oluf Pedersen i Kåse og Laust Christensens enke i Tved for skyldig korn og penge.

Dom: Søren Olufsen og Oluf Pedersen skal betale. Enken ikke nævnt. Amtmandens fuldmægtig, Knud Pedersen, har 8/11 ladet syne en død mand ved Hauberg (Havbjerg?) i Vigsø. Det var Anders Andersen, som boede i Vigsø. Der fandtes ingen sår eller sårmaal på ham, og det skønnedes, at han var død af kulde og frost, da han næste dag før havde været med flere at skibe Jens Hansens skude af Vigsø og havde været våd. Årsagen kunne synsmændene se, at samme sal. menneske skal have krøbet på hænder og knæ højest op i bakken og var siden faldet tilbage en eller flere gange. De kunne se, at han ville have bjerget sig med hænderne, såsom hans vanter blev fundet (fandtest) på bakken et sted. Hans døde legeme et andet sted.

Vidner, skibningsmænd, beretter, at de 7/11 skibede Jens Hansens skude, som samme dag gik på rejsen til Norge, og da de havde afskibet, gik de sammen tillige med Anders Andersen til båden, som de skibede med, og tog den af havet

444

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

op til klitbakken og hvælvede den. Så gik hver til sit, og de hørte ikke, at Anders Andersen klagede sig, men han gjorde hans fulde arbejde samme dag. De var våde, frosne og skidne, da de gik hver til sit, og de vidste ikke, om Anders Andersen var før eller bag, og ingen af dem havde savnet nogen.

De vidnede, at sidste sommer havde han i lang tid lidt af koldsyge, som han dog derfor ikke ville give sig over, men med andre søge at fortjene til sig og sine fattige tre små moderløse børn.

25. november.

Søren Jensen i Kåstrup fører vidner på, at nogle, bl.a. Christen Jensen Kløv i Vorning, skyldte ham penge.

(18/1). Amtmandens fuldmægtig, Søren Jørgensen, har ladet syne Ullerupgårds nedfaldne lade, som meste parten var bortstjålet. Det nedfaldne, der var i behold var kun 6 sldl. værd. Andre har synet det rejste? hus af forrige Ullerupgårds, nu kongen tildømt. Den østre gavl og nogle spænder var nedblæst, og ingen udskod var at se, men var rent borte. Det, der var tilbage, var kun 5 1/2 sldl. værd. (Sagen fortsætter).

Niels Christensen i Lille Hillerslev har på amtskriverens vegne ladet stævne Anders Pedersen i Hov og Moust Pedersen ibd. til vidnespåhør. Og nu fremkom Søren Jørgensen og Søren Pedersen, amtskriverens tjenere, og vidnede, at om natten mellem torsdag og fredag otte dage, da laden var blæst ned på Ullerupgård, da omtrent ved midnatstide kom Anders Pedersen og Moust Pedersen med en vogn, som Anders Pedersen kørte, og Moust Pedersen var ridende. De holdt ved den nedfaldne lade, gik op i tømmeret og hug med økser, og drog og bar ned til deres vogn, og læssede den fuld af tømmer, og da kom vidnerne imod dem og spurgte, havd de bestilte der midt om natten. Da satte Mourits Pedersen sig på sin hest og undveg, og imidlertid, de red efter dem, spændte Anders Pedersen hestene fra vognen og red vesten om hovdiget, og vognen blev stående med læsset på. (16/12).

Mikkel Christensen, foged på Torp, på sin husbonds tjener Christen Riis hans vegne har ladet stævne Christen Eriksen og hans hustru Else Mortensdatter til at vidne, og Erik Laustsen i Brund til vidnepåhør. Christen Eriksen i Store Hillerslev vidnede, at Christen Riis i Hansted kom ind til hans hus. Siden kom Erik Laustsen også derind, og Christen Riis gav Erik Laustsen 2 sldl. for noget korn, men kornet var ikke blevet leveret.

Else Mortensdatter vidnede på samme måde.

Poul Nielsen af Brund lader registrere de fattige ejendele, som fandtes i efter sal. Niels Christensen, som havde sit tilhold hos ham, og gælden, (som overstiger formuen).

Christen Christensen i Kløv på borgmester Enevold Nielsens vegne har ladet syne Store og Lille træbro østen Bromølle, og deres brøstfældighed.

445

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Niels Christensen i Lille Hillerslev på Niels Mortensens vegne ibd. fører vidner på, at Niels Mortensen købte en ko af Peder Nielsen i Kjelstrup for 1 rdl., og Peder Nielsen skulle levere en god ko uden lyde. Senere førte to mænd en ko til Niels Mortensen og spurgte, om han ville have samme ko eller ikke. Niels Mortensen svarede, at han ikke ville have den, da den ikke var så god, som Peder Nielsen havde lovet.

(18/11). Christen Christensen Kudsk i Kløv på de 3 fremmede søfolks vegne har ladet stævne Erik Laustsen i Brund til dom og irettelagde et tingsvidne og opsættelse af 4. november sidst (gentaget).

Dom: Da Erik Laustsens benægtelse mod sigtelsen og vidnesbyrd ikke kan findes så sandfærdig, som det sig bør, skal han betale de norske mænd 3 rdl. med omkostning, og derforuden lide efter loven for sin benægtelse og stå til rette for videre prætentioner.

Søren Jensen i Kåstrup på hr. Oluf Nielsens vegne har ladet stævne folk i Brund til dom.

Opsat 14 dage. (9/12).

Forkyndt lov om vægt og mål, og om ikke andet end sjællandske alen og åboemål at bruge.

2. december.

Predbjørn Pedersen af Tved gav til kende, at han er blevet sådan forenet med Laust Christensens enke, Maren Christensdatter, såsom ingen svogerskab mellem dem kan indgås, og for at hun ikke skal have grund til klage, at han vil give hendes fattige børn 25 sldl., som hun kan opføde dem for. Desuden skal hun have kreaturer, som var udlagt til husbonden efter hendes sal. mands død og derforuden korn. Derimod skal hun straks forlade gården, men Predbjørn Pedersen skal føre tollæs (flyttegods?) til hende. (22/4 1685).

(29/7). Peder Tomsen på Ørum foreviste Højesteretsdom af 3. september og ønskede af Erik Nielsen, at han ville efterleve dommen.

Erik Nielsen tilbød at deponere i retten 30 rdl., som dommen melder om, mod at han fik dommen udleveret i original, og tilbød - så vidt muligt - at svare til, hvad andre efter dommen kunne have at fordre hos ham efter dommen.

Peder Tomsen svarede, at han tilbød, at pengene kunne afskrives på dommen, og Erik Nielsen derefter at tage tingsvidne. (16/12).

Læst forordning om brændeveds takst og længde og erindring, at proprietærene skulle være tiltænkt at indlevere specifikation om opstaldede øksne på deres eget foder.

Peder Christensen i Kjelstrup oplyste en brunstjerne hoppe, om nogen vil vedkende sig den.

446

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

Christen Skriver i Bjerre på Morten Klogs vegne tiltaler Søren Olufsen i Tved i Hjardemål sogn for restancer, og for Jens Smeds enke i Bjerre Christen Jensen i forskrevne Tved for penge, hendes sal. mand havde fortjent i smedeløn. Opsat 8 dage.

9. december.

Gunde Ulf på hr. Oluf Nielsens vegne i Hillerslev tiltaler folk for resterende tiende.

Dom: De skal betale. (Sagen fortsætter).

Hæderlige og vellærde mand Jens Nielsen Trøye, residerende i Hjørdemål har ladet stævne sine tjenere i herredet for restancer.

Følger herefter indført og den derpå fulgte slutning. (Sagen fortsætter). Peder Christensen i Kjelstrup oplyser i dag 2. gang en hoppe.

Amtmandens fuldmægtig, Knud Pedersen, har ladet stævne Oluf Bådsgård m.fl. i Hansted og Jacob Jensen i Hedegård til vidnespåhør og vidner, som beretter, at de 13/11 da det Klim skiberum var strandet vesten Hansted bjerg, så de de indstævnedede med kurve og andet, hvori der var kød, nede på stranden ned for Rosøre. Jacob Jensen i Hedegård sagde, at skibsfolkene havde givet ham det. Nogle havde også tøj, fx. lærred. (23/12).

Hører til hr. Olufs sag. (Se ovenfor). Dom: De skal betale.

Jens Nielsen Trøyes restanceliste indført.

Dom: De skal betale, og da de ikke har ydet landgilden i rette tid, er deres fæste forbrudt.

16. december.

(2/12). Peder Tomsen af Ørum fremviste igen Højesterets dom angående Erik Nielsen i Skinnerup og Vester Vandet sognemænd og Christen Eriksen i Store Hillerslev og begærede tingsvidne efter dommens sentens og slutning (som citeres), hvorefter Landsdommernes dom står ved magt, dog at sættefogeden Christen Eriksen forskånes for de bøder, han var tilfundet efter samme dom at betale, og Erik Nielsen, som har forført sættefogeden, at svare dertil, og derforuden erstatte modparten den på processen anvendte bekostning med 30 rdl., med videre, som samme dom udviser.

Erik Nielsen begærede genpart.

Peder Tomsen æskede igen af Erik Nielsen, at han nu straks ville fyldestgøre dommen med penge, eller herredsfogeden at følge med 2 mænd for at gøre udlæg for dommen samt for, hvad siden er bekostet.

Erik Nielsen tilbød at betale de 30 rdl. til Peder Pedersen og ellers at svare de andre interessenter hver sin part, så vidt muligt. Peder Tomsen svarede at da ransnævningerne, hvoraf en del var Ørum tjenere, ikke havde fået deres kost og

447

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

tæring efter landsdommernes dom, så bør Erik Nielsen ikke have den udleveret, før det er betalt. (20/1 1685).

Peder Tomsen af Ørum på sin principals vegne irettelægger registrering efter sal. Niels Sørensen i Hestkjær 25/1 1684 efter en registrering

24/12 1683. (Bl.a. findes 1/4 part i en båd, 1/4 part i et flyndervod). Der er ikke dækning for gælden, men de bevilges enken, at hun må beholde det, der er udlagt til husbonden til gårdens vedligeholdelse.

(10/6?). Peder Tomsen irettelagde en dom af 20/7 (?) angående restancer. Han har fremvist dommen i Jens Knudsens bo i Brund og æskede fuldt udlæg. Der foretages udlæg, men Peder Tomsen lader udlægget forblive i boet til skatter og gårdens vedligeholdelse.

Samme dom læst i Erik Lauritens bo i Brund, i Jep Christensens bo i Brund og i Poul Jensens bo ibd. Udlægget må forblive i boet.

Søren Jørgensen, amtskriverens fuldmægtig, begærede, at herredsmændene vil være tiltænkt ikke at lade skatterne indestå længere end forordningen melder, såfremt de vil undgå ulejlighed.

Laurits Jørgensen i Brund tiltaler flere for korn, han har lånt dem. Clemed Christensen aflægger ed på, at han intet skylder.

Dom: Clemed Christensen frifindes. Resten skal betale.

(25/11).... (Christen) Eriksen i Store Hillerslev på kongens og amt ... vegne tiltaler Anders Pedersen og Moust Pedersen i Hov, fordi de efter tingsvidne 25/11 huggede tømmer fra det øde Ullerupgård, da laden var blæst ned.

Opsat til snapsting, som er 14 dage.

Christen Skriver på sal. hr . Laurits Coccis, forrige præst i Rær, hans enkes vegne tiltaler folk i Hansted og Rær sogne for resterende tiende.

Dom: De skal betale. 23. december.

Hans Axel Pors til Momtoft tiltaler Søren Møllers enke på Ballerum for skyldig korn og penge.

Dom: De skal betale.

Jens Christensen Skyum af Thisted tiltaler folk for skyld efter regnskabsbog. Dom: De skal betale.

Tøger Sørensen i Vorring tiltaler Anders Sørensen i Vorring for skyldig korn, han har lånt ham til sæd 1683.

Dom: Han skal betale.

448

Hillerslev Herreds Tingbog -1684

(9/12). Amtmandens fuldmægtig, Knud Pedersen, tiltaler folk i Hansted efter vidnesbyrdsvidne 9/12, fordi de hentede kød og andet ved det forliste Klim skiberum, både fordi de har opholdt sig på stranden efter et forlis, og fordi de uden hjemmel har ført noget bort.

Opsat 1 måned. (Ikke mere om denne sag).

(Samme) fremstillede synsmænd, som 20/12 efter strandridderen, Laurits Hollænders anvisning var på stranden sønden Hansted Bjerg. Der så de et oksehoved (vinfad), som var ganske overgroet, med havmos og skaller på. Det indeholdt en slump brændevin, forplumpet med havvand. Der kunne være 1/2 td. tilsammen i den, og den kunne være 16 sldl. værd.

Skriveren anmoder om, at amtmanden vil tegne et ord i tingbogen om, at skriveren må bruge tingbogen at skrive i, så længe til alle bladene er skrevet ud.

10. januar 1685.

Amtmandens fuldmægtig, knud Pedersen Riber tillader i amtmandens fraværelse skriveren at benytte tingbogen.

Dateret

Tijsted Bisgaard vt supra (dvs. 12. januar). K. P. Riber.

449

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

(Af tingbog 1683-1685 fra fol. 138 til 261 (9. nov.». Herredsfoged: Jacob Ulff (+ 3/2 1685 (Jyske reg.». Skriver: Christen Madsen Skåning.

Ingen sandemænd eller ransnævninger anført. Snapstirsdag 13. januar.

Gunde Ulff i sin fader Jacob Ulffs sted.

Amtskriverens fuldmægtig, Christen Poulsen, forbyder nogen at have brugelighed i kgl. Maj.s tjeneres agre eller eng og at have nogen brugelighed i deres fællede mere end fælleden kan tåle.

Christen Poulsen på mester Anders Heeboes vegne i Thisted tiltaler Laurits Hollænder i Rær og Christen Løbber i Hansted for skyldig tiende og korn.

Dom: De skal betale.

Amtmandens uldmægtig, Knud Pedersen, fremstillede strandfogderne i Hillerslev herred (alle nævnt med angivelse af hvers stykke strand).

De vidnede om, hvad der var indstrandet i 1682, 1683 og 1684, og syns- og vurderingsmænd om det indstrandedes værdi. Der nævnes bl.a. i Skiverklit strand et stykke af et skiberum, i Meilklit strand en flage af et skib og en anden flage af et skib. Begge havde været længe i søen. I Bådsgård strand og Hansted strand indkom en lille skøjte og en lille norsk båd.

Borgmester Enevold Nielsen i Thisted tiltaler Søren Jensen, residerende på Vestergård i Østerild efter et gælds-brev, han har udstedt til sal.

Søren Jacobsens børn i Thisted på 400 sldl., som deres stiftfader, borgmester Enevold Nielsen har lånt ham, og som han har forpligtet sig til at betale med rede penge uden tilbydelse af jordegods eller varer. Han var da på Kølbygård. Han lover, at deres fordring går foran alt andet, foran kgl. autoritets bud eller befaling, foran forskrivelse, udflugter eller hvad, der af navn nævnes kan eller af menneskelig visdom kan optænkes.

Dateret Thisted st. Hans dag 1680. Stod underskrevet, rente 24 sldl. betalt st. Hans dag 1681. Renten 24 sldl. betalt til st. Hans dag 1682, Anne Søb, Enevold Nielsens. Renten 1683 betalt E. Nielsen. Derpå fremlagde Enevold Nielsen en opsigelse af lånet til 11/3 1684. Ingen mødt til gensvar.

Dom: Søren Jensen skal betale inden 15 dage.

Samme tiltaler Jens Knudsen i Brund for skyld efter regnskabsbog. Jens Knudsen har betalt som afdrag en ko, som han skulle beholde i foder og nyde mælken til mikkelsdag, men han har solgt koen.

Dom: Han skal betale.

(11/11 1684). Søren Jensen i Kåstrup tiltaler Jens Bunck i Tveds sogn efter domme af 12/2 sidst og af 11/11 sidst, Christen Jensen Kløv i Vorring og Laust

450

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Sørensen i Tveds sogn for skyldigt korn. De nægter alle skylden, men Søren Jensen fører vidner på, at de tidligere har erkendt den.

Opsat 1 måned. (10/2). 20. januar.

(16/12 1684). Peder Tomsen af Ørum på sin principals vegne har stævnet Erik Nielsen i Skinnerup og fremlagde højesteretsdommen, som lyder på, at landstingsdommen skal stå ved magt, dog at Erik Nielsen som har forført sættefogeden Christen Eriksen, skal betale de bøder, Christen Eriksen var idømt, og han skal betale sagens omkostninger. Han fremlægger en kundskab, hvorefter der har været forsøgt udlæg i Erik Nielsens bo 18/12, men forgæves. Derefter forlanger han, at Erik Nielsen straks skal betale eller sættes i fængsel, til pengene er betalt.

Erik Nielsen svarer, at han har tilbudt de 30 rdl. og tvivler nu på, at han er pligtig at betale, før han får at se fuldmagt, skriftlig og fuldkommen fra hver af Vester Vandet sognemænd og fuldmagt fra ransnævningerne. Hvad sættefogeden angår, da skal der uden tvivl være gjort udlæg, hvilket udlæg Erik Nielsen, så snart Gud og gode venner vil hjælpe, vil erstatte - så vidt muligt - og akkordere med ham. Desuden kræver han specificeret, hvor meget omkostningerne siden Højesteret beløber sig til og begærer sagen opsat 14 dage. Peder Tomsen formenter, at Erik Nielsen skulle levere de penge fra sig, som han stod med i hånden og ikke ville tælle.

Dom: Da Erik Nielsen ikke kommer med andet end udflugter, bør han pågribes af Peder Pedersen (Brønsdorff) og holdes i arrest, til han har betalt. (16/6). (Sagen fortsætter).

Samme tiltaler Tomas Nielsen i Skinnerup, unge Peder Andersen ibd. og Mikkel Nielsen ibd. for skyld.

Dom: De skal betale. (Sagen fortsætter).

Christen Jensen i Kåstrup irettelægger en skriftlig attest fra 17 mænd, de fleste i Kåstrup, om, at da Christen Jensen i Kåstrup, sal. Jens Poulsens søn

ibd. er blevet tiltalt af Anders Nielsen i Hjardemål efter et gældsbrev, som hans sal. fader skulle have givet Anders Nielsen og som skal være underskrevet »Jens Poulsen, egen hånd« vidner de, at sal. Jens Poulsen i Kåstrup aldrig kunne læse enten prent eller skrift, ej heller nogen tid skrev et skriftligt ord, enten hans hånd eller andet skriftligt, men når han skulle bekræfte noget, brugte han altid sit signet.

I den aktion mellem Poul v. Klingenberg og Erik Nielsen, som forskrevet står, fremkom Niels Poulsen i Skinnerup på Erik Nielsens søn Niels Eriksens vegne og irettelagde et indlæg, hvori Niels Eriksen siger, at han er stævnet til tinget af Peder Pedersen, men skylder ham ikke noget, og det blev ikke angivet, hvorfor han er stævnet. (16/6).

451

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

27. januar.

Gunde Ulf forordnet af amtmanden i sin faders sted.

Mikkel Langballe tiltaler Christen Jensen i Østerild for huspenge, som han resterer med. Huset er sammen med Spanggård i Østerild skødet til Mikkel Langballe 24/10 1683 af Birgitte Tomasdatter, Ejler Jacobsens enke.

Dom: Han skal betale. 3. februar.

Gunde Ulf l Herredsfogedens sted.

Amtskriverens tjener Niels Nielsen har ladet stævne alle kongens tjenere og bønder i herredet.

Amtmandens fuldmægtig Peder Tomsen irettelægger et skøde fra Mads Christensen Bådsgård i Hansted til Peder Christensen Løbber ibm. på den tredjepart, han ejer i en gammel skude, betalt med 10 enkende rdl. in specie. Dateret mikkelsdag 1665.

Derefter irettelægges en erklæring fra amtmanden om, at han har købt Peder Christensen Løbbers part 53 1/3 td. rum, i den skude, som Christen Løbber fører, idet Christen Løbber tiltaler sin farbror, Peder

Christensen Løbber for skyld, og det er muligt, at han vil gøre sig betaling på hans skudepart. Peder Christensen Løbbers skøde til amtmanden i hans part af den skude, som hans brodersøn Christen Christensen Løbber fører.

Niels Christensen i Lille Hillerslev på Claus Herluf Pors hans vegne tiltaler Mads Havre i Østerild, Margrete Madsdatter og Anne Andersdatter for en ko, som tilhørte fru Dorete Kås, men som hun havde lånt Mads Havre. En mand vidner, at koen stod i kohuset, og fruene ville have den ud, men Margrete Madsdatter nægtede hende det. Fruen gik op i båsen til koen og klippede sit mærke på venstre side på lårsiden, men kvindfolkene sagde, at før fruene skulle få koen, skulle de rykkes om den. To mænd fra Langvad vidner, at de 20/1 var i Østerild til Mads Havres og begærede koen, som junkeren og fruene havde lånt ham, men han svarede, at han havde solgt koen til en mand i Thisted. Derfor lyser Niels Christensen nu efter koen. (10/2).

Peder Søe ved Klitmøller tiltaler Tomas Nielsen i Skinnerup for skyld efter regnskabsbog. Hans søn er til stede og nægter ikke gælden, men begærer opsættelse.

Dom: Han skal betale.

Christen Tomsen Bundgård på Hannæs på baron Juel til Rysensteen hans vegne tiltaler nogle bønder for restance. Peder Mogensen af Hillerslev mødte med en del kvitteringer. Hans Nielsen i Hesseldal beråbte sig på, at han 1680 havde talt med baron Christian Juel og fremviste synsvidne på gården og havde da fået et løfte om, at han herefter ikke skulle skyldes af mere, end han skattede af.

Dom: De skal betale, hvad de ikke med kvitteringer kan bevise er betalt.

452

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Peder Christensen i Østerild på egne og medbroders vegne tiltaler folk i sognet for resterende kirketiende.

Dom: De skal betale.

Niels Mortensen i L. Hillerslev udsteder:

Gunde Ulff tiltaler folk på Hanstholm for resterende fogedkorn. Nogle af dem protesterer og hævder, at Gunde Ulf skal bevise, at der er gået fogedkorn af deres gårde. De har ikke betalt i deres tid.

Dom: De skal betale. Gunde Ulf udsteder:

Christen Skriver tiltaler folk i Østerild og Hunstsrup sogne, fordi de ikke har betalt skriverkorn.

Dom: De skal betale hver sin andel.

Christen Høj i Nors tiltaler Mads Jensen i Skinnerup og hans hustru Anne Pedersdatter for 21/2 sletmk., som hendes fader Peder Andersen havde lånt

af forskrevne Christen Christensen. Mads Jensen vil betale tiendedelen og mener, at hans hustrus medarvinger skal betale resten.

Dom: Han skal betale.

Peder Harboe i Nors har stævnet Poul Pedersen vesten kær i Skinnerup til vidnespår og Bertel Andersen og Anne Pedersdatter til at vidne. De vidner, at Poul Pedersen for 3 år siden tog dem i hånden og lovede at give Anne Pedersdatter i 3 år årlig 1/2 td. rug og 1/2 td. byg, så skulle hun ingen videre tiltale have til ham, fordi han havde besøvet hende.

Han har ikke villet betale efter mange begæringer.

Følger så restanceliste på kgl. Maj.s tjenere, som er udlagt fra Vestervig (specificeret).

Dom: De skal betale. 10. februar.

Gunde Ulf i herredsfogedens sted forordnet.

(13/1). Søren Jensen i Kåstrup fremviste en opsættelse angående skyld. Laust Sørensen i Tveds sogn har ved sin søn betalt 13 skp. rug.

Sagen opsat 14 dage.

Oluf Christensen Krog i Vigsø tiltaler Anders Christensen i Hargård i Vorring for skyldigt korn.

Dom: Han skal betale.

Anders Christensen Degn i Lille Hillerslev tiltaler Laurits Christensen i Kanstrup for 2 års degnekorn og for rest i 16 år, og irettelagde tingsvidne af 3/3 1668, hvori bl.a. står, at Kanstrup årlig skulle betale til degnekorn 3 store skp. byg.

453

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Laust Christensen i Kanstrup svarede, at så tit Anders Degn havde krævet, havde han også betalt.

Dom: Han skal betale.

Anders Jensen i Hoxøer på egne og en del Østerild mænds vegne tiltaler de Østerild sognemænd, som resterer med kirketienende.

Opsat 8 dage.

(3/2). Niels Christensen i Lille Hillerslev på Claus Herluf Pors hans vegne, tiltaler Mads Andersen Havre for en ko og kræver, at han skal levere den i Langvad i Claus Herlufs hånd.

Mads Havre siger, at Claus Herluf Pors har lovet ham penge og korn for at opfostre et barn, og flyede ham koen, som han kunne gøre sig så

nyttig, han ville. Niels Christensen siger, at Mads Andersen melder at have haft koen for Bentes barn og lovede at have samme barn, til det kunne gå og tale, men det efterlevede Mads og hans hustru ikke, og koen var aldrig i nogen akkord. De havde kun lånt den.

Opsat 1 måned, og da skal Mads Andersen forinden føre bevis. (10/3).

Samme på Hillerslev sognemænds vegne tiltaler folk i sognet for resterende kongekorntiende.

De skal betale.

Peder Tomsen af Ørum har ladet stævne Jens Simonsen i Skinnerup og Niels Simonsen i Kløv og fremlægger skifteregistrering efter sal. Gertrud Simonsdatter i Hedegård. De skal være værger for hendes søn Simon Christensen, som for næste år er udtagen til soldat. Hendes stiftsøn er Niels Christensen. Boet insolvent. Det udlagte bliver stående i gården og er bevilget Niels Christensen til gårdens vedligeholdelse.

Samme fremlægger registrering i boet efter sal. Knud Lauritsen i Malle. Enken er Anne Christensdatter. Hun og børnene lover, at de vil svare til gælden.

Sal. Morten Andersen, fordem rådmænd i Thisted, hans søn Christen Søe på sine egne, sin moders og medarvingers vegne på den ene side og Christen Høsts vegne på den anden side irettelagde to lodsedler angående den gård i Skinnerup, Bertel Nielsen ibor. Nogle mænd har været på gården og har delt husene og jorden i to dele. Marknavne nævnt.

Christen Skriver tiltaler folk i Hillerslev sogn for skyldig skriverkorn.

Opsat 8 dage, og da skal de tiltalte navngives, om de ikke forinden og i mindelighed har betalt. (17/2).

17. februar.

Gunde Ulf, forordnet herredsfoged.

Læst forordning om bismervægt og forordninger om Landstingsrideres og Landsdommernes penge.

454

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Borgmester Christian Mortensen fremlægger registrering i Anders Nielsens bo i Hjørdemål 4/12 1684 og kræver efter fuldmagt nogle for skyldig gæld til boet. Niels Christensen, Ørum delefoged, æsker beviser, skadesløshedsbreve og andet.

Borgmesteren svarer, at det er vitterligt, at Anders Nielsen lånte mange folk penge uden bevis. Tilmed var han en gammel mand, der hverken kunne læse eller skrive, og enhver kunne gøre med ham, som de ville. De fleste af hans skyldnere har godvillig betalt. Han mener, at de beskyldte mænd må møde for retten og ved ed vedgå eller fragå skylden.

Opsat 14 dage, og da skal de beskyldte møde. (Sagen fortsætter).

Samme tiltaler Tor Nielsens enke i Kløv for skyld til Anders Nielsen i Hjørdemål. For at man kan se, at gælden er rigtig, har Anders Nielsen søgt hende med flere, da han levede, og dom skulle være gået samme dag, som han døde. Hendes sønner Niels Torsen og Jep Torsen mødte og sagde, at deres moder lå på sin seng, men de ville sværge på, at hverken hun eller deres sal. fader skyldte Anders Nielsen en skilling.

Borgmesteren forlanger, at de skal bevise, hvad tid gælden er betalt, på hvilket sted og med hvilke varer.

Christen Odgård af Hannæs mødte på enkens vegne og tilbyder, at sønnerne vil aflægge ed.

Dom: Sagen opsættes 14 dage, og da skal enken og hendes sønner ved ed vedgå eller fragå gælden. (3/3).

Amtsskriverens fuldmægtig Christen Poulsen på nogle af kongens tjenere i Kjelstrup deres vegne æsker, om hr. Anders i Sennels, som har ladet dem stævne har noget at tiltale dem for. Ingen kom frem, Christen Poulsen mener, at kald og varsel ikke mere er gyldige.

Niels Krog i Kåstrup på kirkens vegne tiltaler nogle mænd for resterende afgifter.

Dom: De skal betale.

Peder Nielsen Kortegård i Hillerslev og Anders Eriksen i Kortegård, kirkevæger, tiltaler folk i Hillerslev sogn for resterende afgifter.

Dom: De skal betale.

(10/2). Sagen om herredsfogedens og skriverens korn mod de mænd i Hillerslev opsat endnu 8 dage. (24/2).

24. februar.

Gunde Ulf forordnet.

Simon Nielsen i Troldborg har fremstillet vurderingsmænd, som har været i Troldborg i husbondens fuldmægtigs overværelse. De hørte, at Simon Nielsen fæstede Troldborg, som Peder Pedersen sidst påboede og afdøde, på de vilkår, at han skal opbygge husene, svare 4 td. landgilde og svare skatter, og han skal have det bygfald, enken har afstået godvillig, som er 2 gl. hopper, en plag og mere kvæg.

455

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

(17/2). Christen Skriver tiltaler folk i Hillerslev for skriverkorn. Nogle møder og siger, at det har de aldrig betalt.

Dom: De skal betale.

(1684). Christen Skriver tiltaler Stephan Christensen i Skovsted og fremviste tingsvidne om det slagsmål mellem ham og Tomas Christensen i Kløv og hans tjenestedrengs skammelige medfart. Stephan Christensen har ikke indløst tingsvidnet, som har ligget uindløst fra 16/9 sidst.

Dom: Han skal indløse tingsvidnet. (15/9). 3. marts.

Gunde Ulf forordnet.

(17/2). 1 sagen mellem borgmester Christian Mortensen og Anders Nielsen i Hjørdemål hans skyldnere er dokumenter fremlagt. Den forordnede dommer har spurgt, at en anden er forordnet til dommer, og derfor er sagen opsat 14 dage. Niels Christensen erbød at svare, hvis nogen ville tiltale hans husbonds tjenere. (7/4).

Peder Nielsen i Skorup tiltaler to mænd i Nors for skyldigt korn. Dom: De skal betale.

Læst bestalling for Emmike Erichsen i Thisted som herredsfoged af 14. februar sidst.

10. marts.

Emmike Eriksen, herredsfoged.

Oluf Pedersen af Langgård tiltaler Laust Mogensen i Hjørdemål for 21/2 td. byg, som resterer på 10 sldl. Han har leveret 2 td., som er godtgjort ham på regnskabet.

Laust Mogensen siger, at han kunne have solgt de 2 td. for 6 sldl. Resten tilbyder han at betale. Han har ikke lovet et bestemt antal td. korn.

Kendelse: Sagen opsat 14 dage, og da skal Oluf Pedersen skaffe bevis.

Læst forordning om sogneryttere i Danmark, og flere forordninger, bl.a. om insolentiers afskaffelse ved landdrytteriet.

(10/2). Niels Christensen i Lille Hillerslev på Claus Herlufs vegne fremkalder Mads Andersen Havre i Østerild, som tog Niels Christensen i hånden og gjorde en offentlig afbedelse, fordi han havde forholdt Claus Herluf Pors hans ko, og bekender for retten, at han har leveret Claus Herluf koen.

Laust Nielsen Hesseldal, tjenende på Ballerum tiltaler sin formynder, Jens Laustsen Søe i Vester Hinding for resterende arv efter hans moder, Maren Nielsdatter, der døde i Hesseldal, 24 sldl., 1 mk. foruden for 1 sldl., Jens Søe har lånt af ham.

Dom: Han skal betale. (7/4).

456

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

17. marts.

Læst kgl. forbud mod spil og leg, i anledning af enkedronningens død. Amtmanden har på ny udnævnt otte tinghørere, der skal møde i dag 8 dage og være tinghørere året ud.

Isach Pedersen i Tilsted på sin husbonds vegne har ladet syne den bolig i Agerholm, som Niels Mortensen Qvej ... (Kvejborg?), før boede i. Han bor nu i Nørhå. Brøstfældigheden vurderet.

Amtskriveren lader udbyde nogle øde gårde, om nogen vil antage dem for skatterne (specificeret).

(2/12 1684). Christen Kolsgård på Hannæs på oberst Munchs vegne på Bregninggård tiltaler Prebjørn Pedersen, som en tid boede i en gård i Tved i Hjardemål sogn for restance.

På Prebjørn Pedersens vegne blev svaret, at han havde intet med gården at bestille, men havde opladt den til en anden, som igen havde opladt den. Amtskriverens fuldmægtig svarede, at gården var tildømt kongen som husbondløst gods undtagen den del, som tilhørte Gregers Høg til Vang.

Opsat 14 dage. (31/3).

Amtmandens fuldmægtig, Knud Pedersen, stævner folk, hos hvem der er fundet klittag. Hos Christen Christensen (Christen Mikkelsens Christen) fandt de lidt klittag på møddingen, men om det var blæst derhen eller ikke, kunne de ikke vide.

24. marts.

Laurits Jensen, forrige byfoged, i dag forordnet.

Borgmester Christian Mortensen stævner Niels Mullj, hans søn Jens Mullj og Jens Frost i Thisted, og fremfører vidner. Scharis Jensen i Kjeldstrup vidner, at han ikke i år har ført korn til Bromølle for Niels Mullj. Det samme vidner mølleren Peder Henriksens tjenestedreng, men han vidner, at Jens Mullj førte korn dertil og Jens Frost førte det derfra, som han også selv har meldt.

Peder Jensen i Votborg tiltaler Laust Smed i Bjerre og Christen Andersens hustru i Vigsø for skyld.

Dom: De skal betale.

Kjeld Nielsen i Grobgård (i Tveds sogn) på egne og medbrødres vegne begærer tingsvidne om, at de var tinghørere, hvad der også fremgår af tingbogen.

31. marts.

Christen Eriksen i Hillerslev på Ejler Jacobsens og medarvingers vegne har ladet syne Knud Tomsens gård i Hillerslev.

Hillerslev Herreds Tingbog - 1685

Tomas Mortensen i Thisted tiltaler Christen Juell i Bjerre og Anders Krog i Vigsø for skyld.

Opsat 14 dage.

(17/3). Laurits Andersen Kolsgård på Hannæs på oberst Laurits Munks vegne tiltaler Maren Christensdatter, sal. Laust Christensens enke i Tved (Hjardemål sogn), der en tid var hos sin moder Bendet Henriksdatter i Hansted for restancer, som var anmeldt i den sal. mands bo.

Dom: Hun skal betale. (22/4).

Samme tiltaler Peder Mortensen på Anders Jensens vegne for betaling en engelst kjol, penge og korn.

Peder Mortensen har påstået, at kjolen kun er pantsat og ikke solgt.
Dom: Peder Mortensen skal holde sit løfte og betale.

Christen Skriver på Jens Pedersens vegne i Rær har ladet stævne ved Jens Skolemester i Bjerre og Mads Pedersen i Sårup nogle folk for skyld.

Opsat 14 dage.

Knud Pedersen, amtmandens fuldmægtig, irettelagde tingsvidne, udstedt i dag 14 dage, om klittag. Ingen af de tiltalte er mødt.

Sagen opsat 1 måned. 7. april.

Laust Jensen, skriver til Nørhå ting i herredsfogedens sted.

(10/3). Laust Nielsen, født i Hesseldal, nu tjenende Niels Andersen på Ballerum har ladet stævne Christen Pedersen i Hinding og Christen Knudsen i Vorringgård, begge for at vedstå deres forretning i Jens Søes bo i Hinding. Desuden stævnet forskrevne Jens Laustsen (= Jens Søe) til vurderings påhør. Der var efter dom af 10/3 sidst foretaget udlæg hos Jens Lauritsen Søe i Vester Hinding. Han skyldte ikke skat, men havde været stævnet for restancer til husbonden, uden at der endnu var faldet dom. Der blev derefter gjort udlæg i kvæg og andet. (14/4).

(3/3). Mikkil Christensen, foged på Torp tiltaler nogle af sal. Anders Nielsen i Hjardemål hans arvinger, hvoraf tre i Hjardemål, for forlodspenge for den arv. De havde ført af husbondens bo, nemlig for hver person 2 lod sølv efter loven. Opsat 14 dage. (22/4).

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, på Bodil Nielsdatters vegne i Thisted tiltaler hendes broder Laust Nielsen i Nors for arv, tilfaldet hende efter hendes søster og for lånte penge.

Opsat 14 dage.

Christen Lauritsen i Vester Vandet på sin stiftatter Anne Jensdatters vegne, værende hos sin moder Maren Madsdatter, giver Anders Jensen i Kløv afkald for arv, som Anders Jensen har haft i værgemål.

458

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

14. april.

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged, har ladet stævne Niels Tomsen i Tøfting og hans hustru Kirsten (Tomas)datter til vidnespåhør og præstens medhjælper, Niels Tomsen i Øster Vandet, Mads Pedersen i Sand og Jens Salmandsen i Torsted til at vidne. De har været i Tøfting, og Jens Christensen i Tøfting hans Tjenestefolk har bekendt for dem, at de har taget noget af deres husbonds korn og givet Niels Norrentoft det, når Jens Christensen var borte. De var blevet forledt til det af Niels Norrentoft og hans kone, der sagde, at Jens Christensen havde korn nok. Han kunne ikke se, om der var noget borte.

Niels Norrentoft var til vedermålsting. (28/4).

(7/4). Laust Nielsen, født i Hesseldal, lader tilbyde Jens Laustsen Søe i Hinding det, der var udlagt fra ham. Peder Christensen af Vester Vandet spørges, om han har flyttet noget ind i Jens Søes gård, men han svarede nej, og han fremviste heller ikke noget fæstebrev.

Onsdag 22. april, næste søgnedag efter påske.

Gunde Ulf i Østerild har ladet syne græsningen til den gård i Kjelstrup, som Kirsten Eriksdatter sidst beboede, og som nu er øde. Synet foretaget på hr. Hans Jacobsens Spjelderup i Thisted hans vegne.

(7/4). Mikkell Christensen, foged på Torp, har ladet stævne af sal. Anders Nielsen i Hjardemål hans arvinger til vidnespåhør, og folk, der vidner, at der ikke var ført noget af hans gods fra hans gård, der er tjener til Torp, og som Søren Andersen nu ibor, inden hans dødsdag, og folk, der vidner, at de skyldte ham penge, hvorfor de har talt minde med hans arvinger. (10/6).

... stensen forbyder hans husbonds tjenere i herredet at leje eller låne jord bort, og forbyder alle at føre sæd af disse tjeneres ejendomme.

(29/7 1684). Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, har ladet stævne Hans August på Nørtorp med flere til vidnespåhør og folk fra Østerild til at vidne.

Gl. Christen Jensen i Østerild vidner, at han mindes 50 år, og da har der ikke været anden markvej fra Christen Christensens gård end den omtvistede vej vesten om hans raling og nord til Peder Jensens lade og vester op ad Christen Mikkelsen Damsgård og Opher Jensen vidnede, at de nylig var kommet til byen og vidste intet at vidne om denne vej, Ellen Poulsdatter, at hun havde tjent i Peder Jensens gård i 20 år og boet i Østerild i 36 år, og da har Christen Christensen ingen ... end den vej, Christen Jensen vidnede om. Mads Andersen, født i Østerild, vidnede, at

han mindes 30 år, og i den tid har Christen Christensen ikke haft anden vej til sin mark end den omtalte vej. (2/6).

Laust Mogensen i Hjørdemål fører vidner på, at han blev således forligt med Peder Andersen i Østerild, at Peder Andersen, der oplod en gård i Hjørdemål, han før boede på, til Laust Mikkelsen, skulle betale alle skatter til maj 1684. Forliget skete ved mikkelstider 1683.

459

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

(31/3). Laust Andersen Kolsgård på Laurits Munks vegne har ladet stævne Prebiørn Pedersen, som boede i Tved i Hjørdemål sogn og Maren Christensdatter, som før boede i gården. Hun var enke efter Laust Christensen. Prebiørn stævnes også til at fremvise sit fæstebrev. Der fremlægges et skriftligt indlæg, hvori Prebiørn Pedersen kræves for resterende landgilde og for uhjemlet brug af gården, og en dom af 23/10 1683, hvori Laust Christensen dømmes til at betale restancer. Dommen læst i Laust Christensens dødsbo. Herimod mødte Gunde Jacobsen Ulf på amtskriver Jens Hansens vegne og irettelagde et kopi-udtog af tingbogen 8/5 1683, da der blev læst en landstingslysningsseddel om omtvistet husbondløst gods, hvori også Laust Christensens gårdpart i Tved nævnes som værende af forrige Ågårds gods. Ejerne efterlyses, men forgæves. Derefter fremlagde han rentekammerets ordre til amtskriveren om, at det husbondløse gods var tildømt kongen.

Laust Andersen Kolsgård indvendte, at efter dommen af 23/10 1683 kan gårdparten ikke regnes for husbondløst gods, hvorfor Prebiørn Pedersen skal betale.

Prebiørn Pedersen formente, at Laurits Andersen burde bevise med sin principals underskrevne jordebog, at han havde stedt og fæstet nogen gård af ham. Hvad han havde brugt, var bevilget ham af amtskriveren i fæste, og han mente sig fri for tiltale, da han havde klareret til amtskriveren, ligesom Laust Christensens enke.

Kvitteringer fremlægges.

Dom: Prebiørn Pedersen frikendes for tiltalen og skal blive ved at være fri for at svare landgilde til andre end amtstuen, indtil gården bliver indløst. Maren Christensdatter skal efter dommen 1683 betale restancen, hvis det ikke strider mod den tid, da gården blev tilkendt kongen. (19/10 1686).

28. april.

Læst forordning om dem, som på grund af uomgængelige forretninger og bestillinger på deres ære forulemped, nemlig hestegildere, svinesnidere, skorstensfejere, natmænd og andre deslige, som ikke må bebrejdes deres gerninger under straf på deres ære eller til Bremerholm.

(14/4). Peder Tomsen af Ørum på sin principals vegne spørger Jens Christensen i Tøfting, om han har noget at beskylde Niels Tomsen ibd. for. Jens Christensen svarede, at han intet uærligt havde at beskylde ham

for, men det hans folk havde vidnet, var på deres egen person. Derefter tog Niels Tomsen Jens Christensen i hånden og lovede at være ham en tro nabo og ikke være ham til nogen fortræd. Det samme lovede Jens Christensen at holde for sin nabo, og hvem der forbryder sig imod dette, skal have sit fæste forbrudt og give til de fattige (. . .) rdl.

Jørgen Falsted på mag. Jens Reenbergs vegne i Viborg tiltaler nogle af hans tjenere for restancer (specificeret).

Dom: De skal betale.

460

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Christen Clemensen i Rær har ladet to mænd gøre overslag over boet efter hans sal. Anne Nielsdatter. Boet vurderet til 130 sldl., hvoraf Clemed Christensen vil give børnene det halve, nemlig sønnen 35 sldl. og datteren 30 sldl. foruden hendes moders gangklæder og en opredt seng. Han skal beholde dem i boet til de bliver 18 år, og bl.a. holde dem i skole, til drengen kan læse og skrive.

5. maj.

Rasmus Rasmussen af Hindsels(?) på sin husbond Christen Peterss. vegne, forrige inspektør over de jyske strande, tiltaler Hans Axel Pors til Momtoft for korn, som HAP skulle have lovet at betale til borgmester Enevold Nielsen, da han kasserede Christian Peterss. forpagtningsbrev på Momtoft, samt for svin, CP skulle betale mester Anders's hustru i Thisted og for en stud.

Hans Axel Pors mener, at CP skal føre beviser for skylden. For studen må han søge Claus Herluf Pors, som skød den.

Sagen opsat en måned.

Mikkel Christensen, foged på Torp, tiltaler folk på Hanstholm for skyld. Rolf Knudsen svarer, at husbondens folk havde lånt sække af ham til korn, der skulle til Norge, og han havde lånt Hans August en bøsse, der blev skudt i stykker på Torp, hvorfor han mente, at det skulle godtgøres ham i den tønde rug, han skyldte. Mikkel Christensen mente, at han skulle bevise, at sækkene var lånt. Dommeren spurgte Mikkel Christensen, om han ville aflægge ed på, at der ikke var lånt sække. Det ville han ikke, men Rolf Knudsen aflagde ed på sin forklaring.

Oluf Bådsgård spurgte Mikkel Christensen, om han havde noget skadesløshedsbrev på den påståede skyld.

Opsat 8 dage. (12/5).

Niels Christensen, delefoged til Ørum, har ladet stævne Anders (Nielsen) Gøtrup, nu værende hos Christen Sørensen på Ballerum, og fører vidner på, at han har været på Ørum og anmodede om at få fæstebrev på den bolig i Brund, som Jep Christensen før påboede. Det blev ham forundt således, at han skulle være fri for skat til mikkelsdag og fri for landgilde det

første år, hvormed Anders Nielsen var tilfreds. Han fik da fæstebrev, men på slet papir, da stemplet papir ikke var at få.

Niels Christensen tilbød nu for retten, at fæstebrevet skulle blive omskrevet på stemplet papir, når han ville have det. (2/6).

... I Skinnerup har ladet syne den gård, som Bertel Nielsen, nu boende i Kjelstrup, før iboede i Skinnerup.

Indstævnet til synspåhør er Christen Mortensen Høst og Morten Andersens enke i Thisted.

Rasmus Rasmussen på Niels Nielsen Visiterers vegne i Thisted tiltaler Johan Jepsdatter i Vandtrang i Sennels angående en paryk af værdi 31/2 rdl., hvorpå er betalt 1 sldl.

Opsat 14 dage.

461

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Peder Nielsen Kortegård af Hillerslev får afkald fra Mikkell Jakobsen i Brund på sin hustrus vegne (Maren Jensdatter)'for arv efter hendes forældre Jens Christensen og Maren Pedersdatter, som begge boede og døde i Hillerslev. Anders Christensen Blæsborg i Nors, og Christen Christensen Blæsborg i Hindinggård på deres sal. broder Jens Christensen, som boede i Hindinggård og af ulykke blev druknet i Blixse sø, hans tre efterladte børns, Christen Jensen, Peder Jensen og Maren Jensdatter, deres vegne på den ene side og deres stedfader Christen Pedersen, født i Hjørdemål, på den anden side er blevet forenet om, at han skal give børnene som arv efter deres fader 27 sldl., som de alle skal være lige gode om, til hver 9 sldl. De skal være hos deres stedfader og moder Helvig Christensdatter, til de bliver 18 år, lade dem oplære (bl.a.) i læsen og skriven osv.

12. maj.

(22/4). Mikkell Christensen, foged på Torp, fører vidner om den omtvistede vej, men flere vidner, at de ikke kender til denne vej, en vidner, at han har vidnet før i samme sag. Jens Mikkelsen vidnede, at han tjente et årstid om høst hos Jens Andersen Balle som lille dreng. Da rev han efter høle på den omstridte ager, men vidste ikke hvor langt samme ager-vej var. En mand, der havde pløjet for Jens Andersen, vidnede, at de kunne vende med 4 øg for ploven. Da var der ingen hjulplov kendt på forskrevne sted. (26/5).

(5/5). Mikkell Christensen, foged på Torp, tiltaler Rolf Knudsen og to andre på Hanstholm for skyld efter opsættelse.

Dom: Rolf Knudsens og Hans Augusts fordringer kan gå lige op, hvorimod de andre, som ikke er mødt, skal betale.

19. maj.

Forkyndt forordning om privilegier til de 'fremmede af den evangeliske og reformerte religion.

Anders Nielsen Mørch af Rær får vidnesbyrd om, at han, der nogle år har opholdt sig i Rær, har forholdt sig ærlig og vel, og om, at ikke en sorg, men flere er kommet til ham, idet han af ulykke er således beskadiget på højre arm og ben, at han ikke kan tjene føden til sine 4 små moderløse børn, men også ved sit kvægs ulykkelige henfald er gerådet i største armod.

26. maj.

Laurits Jensen af Thisted på mag. Anders Heeboes vegne har ladet stævne vidner og kirkeværgere i Rær til at vidne om Rær kirketienende og folk i Rær til Vidnespåhør. Vidnerne siger, at disse folk har ydet deres kirketienende. To mænd fra Thisted har været hos de samme og forbudt dem at føre korn ind, før der er ydet kongetienende til mag. Anders, og de kræves nu for åbod.

462

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Fuldmægtigen på Torp begærer opsættelse, da disse folks boliger på Hjertbjerg ligger under Torpes hovedgårds takst.

Opsat 14 dage. (Sagen fortsætter).

Samme har ladet stævne folk i Østerild, fordi de ikke har ydet åbod på deres kongetienende til mag. Anders Heeboe og kræver dom. Gunde Ulf, kgl. delefoged begærer opsættelse, da der før er faldet dom i sagen. Fuldmægtigen på Torp begærer det samme. På Ørum tjeneres vegne tilbød Peder Tomsen at betale, hvad Jørgen Jensen i Østerild måtte restere. De andre indstævnede begærede opsættelse.

Opsat 14 dage. (7/7).

(12/5). Fuldmægtigene af Ørum og Torp får udnævnt to mænd på hver side, nemlig Laust Sørensen og Gregers Sørensen i Tved sogn på Ørum part, og Mads Pedersen Langgård i Kåse og Laust Pedersen Langgård i Hjardemål på Torpes part. De skal på mandag kl. 8 møde til Christen Christensens i Østerild for at sætte sten og stabel mellem ham og Jens Andersen Balle, og de skal næste tingdag afhjemle deres forretning. (2/6).

Fuldmægtigen af Torp på Hans Augusti vegne har ladet stævne Laurits Nielsen, forpagter på Nørtorp, til synspåhør og mænd, som har synet Torp. (Specificeret). Der nævnes: Det nordre hus, laden, porthuset, Vester port, Vester hus, sønder hus, haven, borgegården, hvor der udenpå gården var 101 vinduer, 20 skodder for vinduerne, inden i gården 41 vinduer, store og små, vestre loft over borgestuen, et lidet kammer over borgestuen, øster kvist, vester kvist, fruerstuen, et kammer over gangen, overloftet, hvor der ikke var brøst, hverken på Skielling eller tegl, vesten trappen et gammelt loft med lapper, en gammel vindeltrappe, på loftet 11 trævinduer og 10 skodder for, bryggersloftet, loft over vinterstuen, hvor skielning og tegl var uden brøst, fadebur, vinterstue,

hvor ingen brøst fandtes på gulv, panelværk eller vægge, fruerstuen uden brøst. (I det hele taget var alt uden brøst).

Gunde Ulf på amtmandens vegne advarer om, at alle skifter eller skiftebreve, som er taget hidtil på kgl. Maj.s gods og på ufrit godsskel angives på Bisgård, så at de i en dertil ordineret skifteprotokol kan indføres, og om at alle sådanne skifter og registreringer, som bliver holdt på forskrevne gods, angives for amtmanden, så at der kan omgås dermed efter loven.

Samme på Søren Jensen i Vestergård hans vegne fik 1. ting over Dorte Pedersdatter Krog i Hjardemål, som er rømmet fra hans og hans hustrus tjeneste, eftersom hun har taget fæstepenge.

2. juni.

(26/5). For retten fremkom de 4 mænd, som har sat skel mellem Christen Christensen og Jens Andersen Balle i Østerild, mellem Jens Andersens ager og Christen Christensens markvej. . . . fra den mellemste skelsten til diget, som skal opsættes skal der være 15 1/2 små jyske alen. Jorden, som ligger mellem Jens Andersens ager og kålgården skal være til Jens Andersens plovs vending

463

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

og Christen Christensens kørevej og drift. Mikkell Christensen af Torp giver til Peder Tomsen, fuldmægtig på Ørum, 7 sldl. 3 slmk., som der blev gjort udlæg for hos Christen Christensen 17/9 1684 efter en dom af 19/8.

Niels Christensen i Lille Hillerslev på hr. Oluf Nielsens vegne har ladet stævne Stephen Christensen og hans broder Christen Christensen i Skovsted og fører vidner på, at de kom ind i præstens hus og sagde, at præstens folk havde tyvstjålet deres heste på en mark, og at de skulle føre dem tilbage, hvor de tog dem. Præsten tilbød dem deres heste, men de ville ikke tage imod dem. Præsten spurgte, om de havde bedre hjemmel på græsningen end han, og fremviste et hjemmelsbrev, udstedt af amtskriveren 11/4 1685 til hr. Oluf Nielsen på græsningen til Peder Andersens øde gård i Skovsted.

Niels Christensen gav derefter last og klage over Stephen og Christen Christensen for deres opførsel i præstegården. (10/6).

Claus Herluf Pors begærer, at der må udnævnes synsmænd til at syne Laurits Cocces engedel, som ligger her i herredet ved Tousse, om denne engedel er efter loven inddiget, indgærdet eller indhegnet.

Niels Christensen på sin principals tjeneres vegne og Christen Ibsen Horeboes vegne i Hillerslev har ladet stævne Kløvs bymænd til vidnespår. (Ikke mere). Anders Nielsen i Malle på egne og medbrødres vegne fremstiller 4 takseringsmænd, der har takseret græsningen til Stephen Madsens halve øde gård i Malle.

Mikkel Christensen af Torp på sin principals tjeneres, Bertel Andersens vegne i Østerild får afkald fra sine stedbørn, nemlig Christen Laustsen i Klastrup på Gertrud Nielsdatters og Inger Nielsdatter, som begge tjener på Hesseldal, og på hans søster sal. Maren Laustdatter, Bertel Andersens sal. hustru, som boede og døde i Østerild, hendes to efterladte børn deres vegne på den ene side og Mikkel Nielsen, den sal. kvindes søn, tjenende forskrevne Christen Laustsen i Klastrup på sine egne vegne på den anden side, for arv efter deres moder. (Senere kaldes Mikkel Nielsen Mikkel Christensen).

Gunde Ulf, delefoged, på kongens og amtmandens vegne tiltaler folk i Nors for klittag, som er fundet hos dem.

Opsat 14 dage.

Samme på amtmandens vegne påråbte strandfogederne i Hansted, for at give tilkende, hvad der er indstrandet på deres såvelsom også strandfogederne i Mejlklit og Skiverklit deres strande fra 1/1 til 9/5. Der var kun indkommet lidt. (5/5). Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, stævner efter tingsvidne 5/5 sidst kræver, at Anders Nielsen Gøttrup skal være forpligtet til at flytte ind i den gård. Jep Christensens bolig i Brund, som han har fæstet.

Dom: Det skal han. (14/7).

464

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Onsdag, 10. juni, næste søgnedag efter pinse.

(22/4). Borgmester Christian Mortensen tiltaler Tomas Pedersen i Oddershede efter en obligation, udstedt af ham til sal. Anders Nielsen i Hjardemål. Tomas Pedersens søn Peder Tomsen siger, at hans forældre har leveret gæs, får og andet, man har ikke beviser.

Dom: Han skal betale. (Sagen fortsætter).

Samme stævner Laurits Pedersen i Hjardemål og tiltaler ham efter en obligation fra Peder Iversen i Hjardemål til Anders Nielsen ibd. af 1672.

Dom: Peder Iversens arvinger eller deres arvinger - om nogen findes - skal betale. (Sagen fortsætter).

Samme tiltaler Tomas Jacobsen i Klastrup efter en obligation, udstedt af sal. Christen Madsen i Klastrup til sal. Anders Nielsen i Hjardemål 1664. Tomas Jacobsen irettelægger en kontraktvidne mellem ham og Christen Madsens søn, Peder Christensen Skiøt af 1/5 1677 hvorefter Tomas Jacobsen overtager fæstet af Christen Madsens gård, men Peder Skiøt sælger til ham alt, hvad der fandtes i Christen Madsens bo og lover at betale Christen Madsens gæld.

Dom: Christen Madsens arvinger, også Tomas Jacobsen på sin hustrus vegne, skal hver betale deres del af obligationsgælden. Tomas Jacobsen

kan søge regres hos den, som forpligtede sig til at betale gælden. (Sagen fortsætter). Samme tiltaler Christen Pedersen i Klit for skyld til sal. Anders Nielsen efter registreringen i boet. Niels Christensen i Lille Hillerslev på Christen Pedersens vegne kræver andet bevis end et bænkebrev i en bondes bo. Christen Pedersen aflægger ed på, at han ikke skyldte Anders Nielsen noget, og det gjorde hans formand heller ikke.

Tilmed er der aldrig blevet krævet noget.

Dom: Da Christen Pedersen nægter gælden ved ed og den påståede skyld er ikke krævet i 22 år, hvorfor han frifindes. (Sagen fortsætter).

Samme har ladet stævne Christen Sørensen i Klastrup for gæld til sal. Anders Nielsen. Christen Sørensen er ikke mødt.

Opsat 1 måned.

... Bestod de, at de (på borgmester Chr. Mortensens vegne, se nedenfor) stævnedes Mikkel Langballe på Nebel, til dom for konsumtion af hans næring og brug.

Opsat 1 måned. (Sagen fortsætter).

Samme dag stævnedes de (mange folk i Hansted, Rær, Vigsø, Langgård, Klit og Hjardemål) for skyldig konsumtion af deres næring og brug (altså skudehandelsmænd).

Mikkel Christensen, Hans Augusti, fuldmægtig, mødte og svarede på hans husbonds tjeneres vegne og på Peder Langgårds sønners vegne, at borgmesteren forlanger mere, end de nogensinde har givet i skudeskate, og der ikke i hans (CPL.s) forpagtningsbrev er meldt noget om Hanstholm, såsom

465

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

formenes, at de skal have kongens benådningsbrev og konfirmation på deres skuder at sejle med, og ikke skal eller kan bevises, at de bruger borgerlig næring, men de sidder for landgilde, og dagligt hoveri, og hvis de ikke må bruge skuderne som før, må de holde op at sejle, da de ikke kan fortjene en skilling med dem.

Dom: Da folkene ikke bruger borgerlig næring, men nærer sig af bondehandel og giver matrikelskat, skyld og landgilde, ved jeg ikke at tilkende dem at betale noget til borgmester Christian Mortensen, uden hvad de efter advenant kan tilkomme af deres skudeparter efter den akkord og anstalt, der tilforn er gjort af sal. amtmand Jørgen Friis, hvilket de skal betale.

Samme (borgmester Christian Mortensen) har ladet stævne en del bønder for restancer. Mikkel Christensen, foged på torp mener, at hans husbond har købt en del af dette gods af Henrik Holst.

Dom: Da Mikkel Christensen ikke beviser, at hans husbond har købt noget af godset, skal bønderne betale restancen.

(2/6). Niels Christensen i Lille Hillerslev på hr. Oluf Nielsens vegne tiltaler Stephen Christensen og Christen Christensen i Skovsted for skænderi, beskyldning for tyveri, volddrift, studeringens forhindring m.m. Gunde Ulf begærer opsættelse en måned for at føre vidner.

Opsat 1 måned. (Se nedenfor).

Gunde Ulf, delefoged, på Melchior Juels arvingers fuldmægtig Mads Jensen, foged på Hindsels, hans vegne tiltaler nogle af arvingernes bønder for restancer.

Dom: De skal betale.

Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet stævne folk i Kløv til vidnespåhør næste tirsdag. (16/6).

Anders Christensen i Hunstrup opsiger sin gård, som han på grund af alderdom, skrøbelighed og andre tilfælde ikke længere kan besidde, til fru Ingeborg Krabbe, sal. Holger Trolle. Han fører sine naboer som vidne om hans alderdom, skrøbelighed og uformuenhed.

(Se ovenfor). Gunde Ulf, kgl. delefoged, på kgl. Maj.s tjeneres, Christen Christensens og Stephen Christensens vegne i Skovsted har ladet stævne hr. Oluf Nielsen i Hillerslev og hans tjenestekarle til vidnespåhør og fører vidner. Niels Pedersen, tjenende Christen Christensen i Skovsted, vidner, at han 15/5 pløjede med sin husbond i Peder Andersens øde gårds jord, som Christen Christensen og Stephen Christensen har fæstet og stedt af amtmanden, og da de havde afpløjet, lod de fra ploven (spændte fra) og satte hestene på græs på samme gårds ejendom, og Stephen Christensen satte to heste et sted og fire heste et andet sted på samme gårds jord, og to stund siden det var mørkt, var han ude at flytte hestene. To stund før sol løb op igen, gik han ud igen for at flytte bæsterne, men da var de borte med tøjlr og alt. Flere af hestene var borte, to heste var tøjrene taget af og pælen rykket op om morgenen, da karlen kom i

466

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

marken. Han varede da sin husbond ad, at 5 af hans heste var borte, og 2 af Stephen Christensens og 2 gik løse i kornet. Flere vidner siger, at de så hestene. Karlen gik ud for at lede efter dem, gik til Ullerupgård og Momtoft, til Kølbygård og Kjelstrup, men kunne ikke finde dem. Men han traf hr. Olufs karl af Hillerslev og spurgte ham, om han ikke havde fornummet nogle fremmede øg. Han sagde, at han kendte 2 af Christen Christensens heste, som stod i hans husbonds gård.

Stephen Christensen og Christen Christensen og Gunde Ulf gav derefter last og klage over de personer, der havde taget hestene, som de skulle have brugt at pløje med om lørdagen, af deres fæstegårds jord om natten og taget tøjrene af nogle heste. De begærer klagevidne og fremlægger hjemmelsbrev og fæstebrev fra amtmanden Jørgen Skeel Due på kgl. Maj.s

vegne uden indfæstning til Stephen Christensen og Christensen på den gård i Skovsted, som i 12 år har været øde og ubrugt og udlagt fra Ullerupgård, og som Peder Andersen sidst iboede og fradøde, med 3 års frihed fra dato. De skal være forskånet for de halve skatter, indtil landmålingen bliver konfirmeret, og siden betale efter landmølingens skat. Dateret Bisgård, 13. maj 1685. (segl) JSDuez. (14/7).

16. juni.

Sagen om klittag igen opsat en måned.

Anders Jensen i Vester Thorup på kgl. Maj.s vegne har ladet stævne folk i Tousse til synspåhør og har ladet syne deres markklukkelser med diger eller gærder. Synsmændene vidner, at de har set nogle grønne røgler med hvideris og klittag på. Mange steder kunne de ikke se røgler for sandbakker. Det var umuligt at hegne med diger eller gærder på grund af sandflugt mange steder, og der var ikke vand eller å, som kunne hegne. (23/6).

Niels Christensen i Lille Hillerslev fremstillede vidner, som efter spørgsmål vidnede, at i dag måned ved midaftenstid kom nogle folk fra Kløv gennende med de Hillerslev øg, som gik på Kløvs kær, og trak øster med dem, og da var Christen Horeboes 4 hopper med i samme færd og hans sortbrune hoppe var også med og var i hælde. Han begærede, at hopperne måtte lades af hælde, hvortil de sagde nej, men han så ikke, at nogen slog forskrevne øg. Christen Andersen spurgte et vidne, om de mænd i Kløv tog øgene i forvaring. Han svarede, at han ikke vidste, hvor de blev af. Et vidne siger, at mændene slog øgene med spader. Da var det sortbrune øg med, og han ved ikke, hvor de skiltes fra det. En anden vidner, at Christen Horeboe var i Kløv for at spørge, om han kunne få sine øg. Der blev svaret ja, men han fik kun de to grå. Man sagde, at den sorte og den brune gik i kæret, da klokken var 9. (Sagen fortsætter).

Christen Andersen Kolsgård på sin husbonds tjeneres vegne fremfører vidner, der siger, at mænd fra Hillerslev kom til Kløv og ville have deres øg, men der blev svaret nej. Så tog nogle af dem nogle af øgene og rendte med dem, og nogle af øgene løb fra dem. (23/6).

467

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Peder Tomsen af Ørum forbød Hillerslev sognemænd at føre deres fjerdepart kongetiende ind, før de havde tiendet på kær og neg, eller før der var sluttet akkord.

Anders Christensen i Hunstrup opsiger anden gang sin gård.

(20/1). Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, har ladet stævne Erik Nielsen i Skinnerup og irettelagde en del dokumenter, nemlig landsdommernes dom 23/6 1684, som siger bl.a. at Erik Nielsen ikke har omgåedes sagen om Øster Vandet hede så lovligt, som det sømmer sig en ærlig prokurator og fuldmægtig, og sættefogeden endog beskyldte ham for at være årsag til hans forseelse, og at det af de 8 tinghøreres vidnesbyrd ses, at han har været årsag til rettens nægtelse, da bør Erik

Nielsen for sådan sin utilbørlig forhold i denne sag aldrig mere tillades som prokurator eller fuldmægtig at betjene eller lade sig bruge i nogen sag, og derforuden give til kgl. Maj.s kvæsthus 20 rdl. Desuden er fremlagt højesterets dom, hvorefter Landsdommernes dom skal stå ved magt, og tingsvidne om, at Erik Nielsen er krævet for bøderne, og erklæring om, at hvis han ikke betaler, skal han arresteres på Ørum slot. Det kræves også, at han skal miste sin ære, indtil alt er betalt.

Erik Nielsen svarer, at han har gjort akkord med Peder Pedersen Brønsdorff om betaling af bøder og omkostninger, men har ikke dokumenterne med, da han ikke vidste, at han var stævnet for denne sag (!). Han begærer derfor opsættelse.

Opsat 8 dage. (23/6).

Niels Christensen tilbyder frøgæld til dem, der har sået i Ørum tjeneres jord. 23. juni.

(16/6). Erik Nielsen af Skinnerup fremviser en missive på stemplet papir, undertegnet PCS og en anden missive, undertegnet NCSW. Peder Christensen af Øster Vandet nægtede ved ed at have skrevet de tre bogstaver PCS, og Niels Christensen af Øster Vandet nægtede ligeså at have skrevet NCSW. Han havde heller ikke givet Erik Nielsen fuldmagt. Erik Nielsen spurgte Peder Christensen, om han da ikke havde givet ham rejsepenge (til Højesteret). Peder Christensen svarede, at han nok havde givet Erik Nielsen penge, men ikke til nogen rejse. Han havde tit lånt Erik Nielsen penge. Erik Nielsen spurgte, om han ville have pengene igen, og når han ville have dem. Peder Christensen svarede, at han mente, Erik Nielsen skulle minde sig selv dertil. (Sagen fortsætter).

Erik Nielsen tilbyder folk i Øster Vandet de dokumenter, han' endnu har om sagen for herredsting, landsting og højesteret mod at de betaler hans (specificerede) regning på 119 sldl. 2 mk. 8 sk.

Herimod at svare mødte borgmester Christian Mortensen af Thisted og fremæskede først den fuldmagt, Erik Nielsen beråber sig på, og dernæst hjemtingsdommen, hvoraf kunne ses, hvad Øster og Vester Vandet folk har vidnet og talt, og dernæst fremæskede han landsdommernes dom og højesterets

468

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

dom, hvoraf kan ses, om det var den omtvistede hede eller Erik Nielsens umanerlige procedure, begge dbmmene lød på, da Øster Vandet mænd ved højeste ed har fragået at have givet Erik Nielsen fuldmagt til at føre sag ved Højesteret. Så skulle dog ikke findes, at der meldes et ord i dommene om den omtvistede hede. Derfor, så længe det ikke bevises ved de nævnte dokumenter, enten (heden) er dømt fra eller til, har Erik Nielsen ingen føje til at søge forskrevne mænd for omkostninger.

Niels Christensen i Lille Hillerslev svarede ligesom borgmester på sin husbonds tjeneres vegne. Jens Andersen i Øster Vandet svarede det samme, og Erik Nielsen ville ikke efter mange begæringer fremvise sine

dokumenter, men svarede, at når pengene i dag 8 dage blev fremvist, skulle dokumenterne blive overleveret dem.

Borgmesteren svarede, at der ikke kunne ydes penge, før Erik Nielsen blev dømt penge til, og når det sker, vil de betale. (30/6).

(16/6). Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, har ladet stævne mænd i Kløv og fører vidner om Christen Horboes (senere Christen Ibsen) øg, som blev indtaget. De vidner, at Christen Ibsen begærede sine heste, og at det blev sagt, at de var på Kløv kær. Han sagde da, at Kløv mænd måtte være tiltænkt at erstatte ham den skade, hans øg kunne have lidt. De fandt den sortbrune hoppe på kæret, men den ville ikke æde, og dagen efter stod den på samme sted. Da var det ikke siønt, at den kunne leve, og den døde samme nat. Christen Hoboes pige trak den hjem, men den døde.

Læst de to missiver, Erik Nielsen havde fremlagt.

(16/6). Jens Mikkelsen i Vesløs på Anders Jensens vegne i Vester Torup kræver, at Tousse mænd skal hegne deres jord med diger eller gærde, så kreaturer fra Vesløs kan holdes ude.

Borgmester Christian Lelius svarer, at Vesløs mænd selv må tage vare på deres fæ. De kan ikke forlange, at Tousse mænd skal gøre det, da det ikke bevises, at der nogensinde har været dige eller gærde, og da der er en stor vejle imellem dem, er Vesløs mænd nærmere til at passe på deres kvæg, især, da Vesløs mænd ikke beviser, at de har noget fællede, der støder imod Tousse fællede. Christen Andersen Kolsgård svarer det samme. Gunde Ulf svarer, at synet vidner om sandbakker, som er overgroet med klittag og hvideris på de steder, hvor Anders Jensen vil have sat diger. Da forbydes det på kgl. Maj.s vegne at kaste eller røre jorden i ringeste måder, for at der ikke skal opstå sandflugt.

Opsat 1 måned. (7/7).

Anders Christensen i Hunstrup opsigter tredje gang fæstet af hans gård. 30. juni.

Borgmester Christian Mortensen tiltaler nogle folk for restancer. Dom: De skal betale.

469

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

(23/6). Otte mænd er udnævnt til sammen med dommeren at dømme i en æressag, som Poul v. Klingenberg's delefoged har fremsat mod Erik Nielsen i Skinnerup. (Se nedenfor).

Christen Andersen Kolsgård på sin husbands vegne har ladet stævne Søren Jensen, residerende i Vestergård, og har ladet syne Kølbygård's brøstfældighed. Specificeret, men kun avlsbygningerne.

Niels Christensen, delefoged, har ladet syne Bjerre og Søborg eng og mark og Votborg eng og mark, om det var diget forsvarligt. Der var bl.a.

en liden Rundell dige ... en Runell dig ... en støch Runell, som ingen høffued kund hold ned ... en Runell dig ... med mange schaar på offuer alt ... 1 gl. grøn Runell dige med mange schaar paa ...

Niels Christensen, (delefoged), har ladet stævne Skinnerup sognemænd angående det indfald, de har gjort Hillerslev og Kåstrup mænd i deres fællede, og forbyder dem herefter at komme i Hillerslev og Kåstrup fællede, som er Ballerum, med nogen brugelighed. (7/7).

(Se ovenfor). Niels Christensen i Lille Hillerslev på sin husbonds vegne tiltaler efter opsættelse 16/6 Erik Nielsen og irettelægger Højesterets dom med forlangende om, at Erik Nielsen skal betale, hvad han er idømt, og flere dokumenter, som angår stadige krav og æskninger mod ham, bl.a. om, at han skal stille kaution for, at bøderne bliver betalt inden en vis tid, og hvis han ikke kan eller vil skaffe sig kaution, da han er rejst til København for at søge Hans Maj.s nåde, skal han indstille sig til betaling inden 6 uger. Og en dom 20/6, hvorved han dømmes til jern og fængsel, til han har efterkommet Højesterets dom. Derefter et indlæg fra delefogeden, hvori han kræver, at da Erik Nielsen ikke efter tredje landstingslysning har indstillet sig, skal han, hvis han ikke stiller kaution her for retten, bør lide på sin ære, indtil han retter for sig.

Erik Nielsen underlod sig at svare, at forvalteren, Peder Pedersen (Brønsdorff), først skulle skaffe sig fuldmagt fra samtlige Vester Vandet sognemænd til at oppebære kost og tæring, (og andre udflugter!). Han fører vidner, der skal sandsynliggøre, at han har været i København, da det er påstået, at han var rømmet eller havde undstukket sig. Derefter fremviste han en supplicatz til kongen, hvori han påstår, at Peder Pedersen søger hans ruin af had og misgunst, uden at agte, at han før er overfaldet på farende vej af hans folk, stympet og lemlæstet, mens han var i kgl. Maj.s forretning (! ! ! ! !). Han beder om nogle års frihed for at efterkomme Højesteretsdommen.

Dom: Da Erik Nielsen beviser, at han har været i lovligt forfald, idet han har været i København for at søge kongens nåde, ses ikke, at han bør lide på sin ære. Hvad de omkostninger, der er løbet på hans sag siden højesteretsdommen angår, bør de søges ved retten, da ingen dom eller kendelse er faldet derom. (Sagen fortsætter).

Erik Nielsen i Skinnerup tiltaler Øster Vandet sognemænd for udgifter, han har haft under sine sager for Højesteret, Landsret og hjemting. (Specificeret). Niels Christensen (delefoged) indvendte, at Erik Nielsen ikke har haft nogen

470

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

fuldmagt fra hans husbond i anledning af den trætte om ejendom, som ikke er bøndernes, men husbonden. Og da Erik Nielsen er dømt for umanerlig proces, og alt, hvad han har forhvervet i denne sag, er underkendt, bør han levere tilbage, hvad han har oppebåret. Hans opskrift er ganske ubillig.

Dom: Da sagen har været for landstinget og alene på processens måde er påkendt, og Erik Nielsen dømt til mulkt og alle hans dokumenter dømt

magtesløse, og Højesteret har konfirmeret Landsrettens dom, og Øster Vandet mænd nægter at have givet Erik Nielsen fuldmagt til at føre sagen for Højesteret, frikendes de for hans krav. (Sagen fortsætter).

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, begærede tingsvidne efter Erik Nielsens irettelagte supplication i alle sine ord. (14/7).

(Samme) gav til-kende, at han tilbyder frøgæld til dem, der har sået i hans husbonds tjeneres jord.

Anders Christensen i Hunstrup begærer 4. ting til opsigelse af hans gård. 7. juli.

(23/6). Peder Christensen Skiøtt af Tousse på egne og bymænds vegne forbyder Vesløs sognemænd at komme i Tousse bys dels fællede og mark med nogen brugelighed.

(30/6). Niels Christensen i Lille Hillerslev forbyder Skinnerup mænd at komme i Hillerslev og Kåstrup fællede Ballerum med lyngslet, tørvegrøft eller anden brugelighed.

(26/5). Laurits Jensen i Thisted på mag. Anders Heeboes vegne tiltaler Østerild sognemænd for resterende kongetiende.

Gunde Ulf, (kgl. delefoged), fuldmægtigen af Torp og Peder Tomsen af Ørum begærede opsættelse den 26. maj. Sagen blev da opsat til 10/6, da Laurits Jensen begærede dom, men Gunde Ulf begærede, at kontrakten om åbodskorn blev fremlagt, så det kunne ses, hvor meget hver skulle betale.

Dom: De skal betale den sædvanlige åbod.

Niels Christensen i Lille Hillerslev tiltaler sin husbonds tjener for restancer (specificeret).

Dom: De skal betale. 14. juli.

(10/6). Niels Christensen i Lille Hillerslev på hr. Oluf Nielsens vegne i Hillerslev har ladet stævne Stephan Christensen og Christen Christensen i Skovsted til vidnespørgsmål og mænd fra Skovsted til at vidne. Efter spørgsmål, svarede de, at hr. Oluf havde lejet Peder Andersens gårds ejendom af amtskriver Jens Hansen, og at Peder Eriksen Vinter på kvartermesterens, sine egne og hr. Olufs vegne havde indseende med græsningen til gården, siden hr. Oluf fik

471

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

græsningen. De vidste ikke, at Stephan Christensen og Christen Christensen havde fæstet gården, før 15. maj, da de begyndte at pløje og så i gårdens mark, som da alle i byen såede deres sidste sæd. De vidste ikke, om de to brødre ville så mere end i de to små agre., de pløjede. De vidnede, at brødrene havde deres heste (som hr. Oluf havde taget i hus) i deres egne gård den 16. maj, før det var fuld middag, og at de vidste, at

hr. Oluf havde flyttet sine heste bort fra gårdens jord, efter at brødrene havde meldt præsten, at de havde fæstet gården. (15/9).

(30/6). Niels Christensen har ladet stævne Erik Nielsen i Skinnerup angående den bekostning, Poul von Klingenberg havde, før han kunne få de penge, han var tildømt efter landsretsdom og Højesteretsdom.

Erik Nielsen svarede, at den opskrift skal være indstævnet af rettens middel til påkendelse, hvorfor han mener, at fordringen er bekostet unødvendig og desuden efter hans ringe tykke ubilligt opskrevet.

Opsat 14 dage. (28/7).

Samme Niels Christensen forbød til 3. ting Skinnerup bymænd at komme med nogen brugelighed i Hillerslev og Kåstrup bymænds fællede Ballerum.

(7/7). Peder Christensen Schøtt i Tousse forbød 2. gang Vesløs sognemænd, så mange, som havde øg eller hjord, at komme på Tousse fællede eller ejendom med nogen brugelighed. (21/7).

Mikkel Christensen, foged over Torpes tilliggende bønder og gods, har ladet stævne Christen Knudsen i Vorringgård og hans hustru Dorete N. ibd., som var sal. Søren Christensen i Vorringgård hans enke angående en obligation på 5 1/2 sldl., som den sal. mand var Dr. Christen Schönning på Torp skyldig.

Christen Knudsen beråbte sig på, at han ville møde med skifteforretningen efter hans sal. formand i dag 8 dage.

Opsat 8 dage. (21/7).

Samme tiltaler på Peder Olufsens vegne Christen Løbbers enke Bendet Henriksdatter i Hansted for skyldig arbejds løn for en måned, da han arbejdede på hendes skude, og på Laurits Svenskes vegne tiltaler han unge Christen Løbber for betaling for leverede genstande.

Dom: De skal betale.

Borgmester Enevold Nielsen fremlægger kgl. konfirmation angående Thisted kirketiende, som Enevold Nielsen og hans hustru Anne Søb skal nyde deres livstid. Derefter forbyder han Fårtoft mænd at indføre deres korn, før de er betalt tiende af det.

(2/6). Peder Tomsen af Ørum ønskede Anders Gøttrup til den bolig i Brund, han efter tingsvidne har stedt og fæstet.

Anders Gøttrup svarer, at han vel havde fået det fæstebrev, men da havde han endnu noget lidt, som han kunne tage samme bolig med, men da han kom hjem, havde hans husbond, Jens Nielsen Trøye, taget fra ham, alt hvad han ejede.

472

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

21. juli.

Niels Christensen i Kilsgård på egne og morbroders vegne ibd. (Anders Pedersen) fremstiller Mikkell Christensen Bødker i Kielstrup, der bekender, at han ubesindigt har kørt over Kilsgårds mark og eng, nord og vesten deres gård. Han forpligter sig til aldrig mere at komme vesten om Kilsgård over deres mark og eng, når mark og eng er i hegne, ridendes eller kørendes, og til at lade de to mænd i Kielsgård være umolesteret ved gård, på vej og i by.

(14/7). Mikkell Christensen af Torp på sin principals vegne tiltaler efter opsættelse 14/7 Christen Knudsen i Vorringgård efter obligation, udstedt af nu salig Søren Christensen i Vorringgård.

Christen Knudsen fremviste skifteforretning af 24/9 1678, hvorefter der ikke blev noget til kreditorerne til udlæg, når skatter og tiender skulle betales. Dom: Da der ikke blev nogen arv til enken og arvingerne, og da fordringen ikke blev anmeldt i boet på det rigtige stemplede papir, frikendes Christen Knudsen. (14/7). Anders Jensen i Vester Torup irettelagde synsvidne af 16/6 angående Tousse fællend og satte i rette, at Tousse mænd skal hegne deres mark, og bør sætte gærde eller stænge, hvor der ikke kan diges eller grøftes, eller også vogte. Peder Christensen Schøtt irettelagde en forpligt fra to mænd i Sønderby (i Østerild) om, at de ikke vil komme i Tousse endel og fællend. Anders Jensen tilbyder for at undgå tvist, at Vesløs bymænd vil betale Tousse mænd af hvert øghoved 12 sk. årlig. Peder Schøtt svarer, at hvis Vesløs mænd ville have deres øg vogtet, må de selv vogte dem eller leje hyrder som tilforn.

Opsat 14 dage. (Sagen fortsætter).

Peder Schøtt på egne og Tousse bymænds vegne forbyder 3. gang Vesløs bymænd at komme på Tousse fællend eller ejendom, da de ingen fællend har i Tousse mark. (28/7).

28. juli.

I dag læst en forpagtning mellem Tage Høg til Frøslevgård hans svoger, Andreas ... og borgmester Enevold Nielsen angående forstranden.

Borgmester Enevold Nielsen tiltaler Tomas Jacobsen i Klastrup for hans hund, som har ihjelrevet en buk, der var tøjret på Kølbygårds mark. (Sagen fortsætter).

Borgmester Enevold Nielsen på amtmændens vegne har ladet stævne Tomas Jacobsen, fordi han holder hunde der ikke er stympet.

(21/7). Peder Christensen Schiøtt på egne og Tousse bymænds vegne forbyder 4. gang Vesløs bymænd at komme i Tousse endels mark eller fællend. (4/8).

(14/7). Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum tiltaler Erik Nielsen for sagsomstninger, (specificerede). Erik Nielsen kommer med udflugter.

Hillerslev Herreds Tingbog - 1685

Dom: Han skal betale, dog at ham decorteres, hvad bekostning, der er gjort fra 13/2, da Erik Nielsen rejste til København, og 6 uger frem. (10/11).

4. august.

Læst skatkammerets forklaring på, hvad der skal forstås som øde gods.

(28/7). Peder Christensen Schøtt af Tousse fremstiller granskningsmænd. Anders Jensen af Vester Torup formener, at granskning ikke bør udstedes, før alle vedkommende er givet lovligt kald og varsel.

Dommeren kender, at da granskningen alene angår, om Tousse mark eller fællede bekvemt kan indhegnes, og ikke tilsigter at vinde nogle jorder fra andre, tilstedes granskningsvidnet.

Granskningsvidnet indført. Der kan ikke diges eller grøftes for sandflugt, og om end det enkelte steder kan lade sig gøre, vil det ikke blive bestandigt på grund af sandflugten. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors tiltaler Jørgen pallesen, residerende på Nandrup efter et tingsvidne 23/10 1683 for fornærmelig opførsel for retten (resten mangler, sikkert 2 sider). (25/8).

Claus Herluf Pors har ladet syne Laurits Jensen Kochs enge ved Tousse, hvor der ikke fandtes diger eller anden lukkelse, der kunne holde kvæg ude.

Anders Jensen i Vester Thorup fremlægger synsvidnet af 16/6 om Tousse mark og fællede. Gunde Ulf mener ikke, at Vesløs mænd har nogen ret til at påbyde Tousse mænd at hegne.

Dom: Begge parter skal forsyne dem med hyrder, som kan vogte kvæget, da det er umuligt at hegne forsvarligt.

11. august.

Christoffer Nielsen, byskriver i Thisted, tiltaler Anders Schøtt i Hansted på sin kære hustrus vegne for skyldig tiende og for lånt korn og for pløjning, hendes folk har hjulpet ham med.

Anders Schøtt møder og siger, at han ikke har fået så meget. Opsat 14 dage. (18/8).

Niels Christensen i Lille Hillerslev giver i dag til 4. ting last og klage over nogle grise, som har været i Jensby, Kortegårds mark og Christen Harboes toft, at den der ejer dem, vil holde dem derfra eller have skade for hjemgæld.

Mikkel Langballe har ladet stævne folk i Vester Vandet sogn og Øster Vandet sogn og fremlægger et skøde på pergament fra Anne Iversdatter, Jesper Persens til hendes søstersøn velb(yrdig) mand Christen Glob på en gård i Tuekær, som Laurits Olufsen nu ibor og skylder årlig 3 ørte korn, 24 sk? gæsteri, skovsvin, foernød og andre små beder dog således, at hun

sin livstid skal have en gård i Estrup? Æstrup?, som årlig skylder 7 byskæpper rug m.m.

474

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Medunderskrivere: Ærlig, velbyrdig mand mester Anders Skoffgaardt, ærkedegn i Viborg, mester Spendt Fasty, kannik ibm., Matz Grøn til Viskum og Elne Iuersdatter, hendes (= Anne Iversdatters) søster. Dateret Viborg, onsdagen næst efter Sti. Pauli dag conuersionis MDXXXVIII (1538). Men der står ikke, hvor dette Tuekær ligger. Sandsynligvis er det et helt andet Tuekær). *) Mikkell Langballe vedkender sig Tuekær og fremfører vidner, udmeldt til syn af tinget. De vidner, at de har været i hans endels kær / : som han sagde : / kaldes Tuekær og de næst hosliggende Wulfs Knack, Melvand og Grøndye, hvor de så en mængde tørv i nogle hundrede pytter, og der lå nogle hundrede læs skårne tørv på bredselen og i stabler, og Mikkell Langballe berettede, at nogle tusinde læs var kørt bort i sommer. Synsmændene så og talte med folk fra Vester Vandet sogn, som læssede og kørte tørv. De gamle skalsten er overløbet med sand. Der er nylig gjorte veje. Det frygtes, at der vil opstå sandflugt. Mikkell Langballe viste dem 4 td. bygsæd, som de syntes ikke kunne blive så langt, at det kunne høstes. (18/8).

Laust Jørgensen i Brund har ladet syne kornskade på hans mark, og ladet den vurdere.

Christen Andersen Kolsgård på sin husbonds Ingeborg Krabbe, sal. Holger Trolles, hendes vegne tiltaler Kølbygårds tjenerne for restancer for 1680-83. Dom: De skal betale.

Samme tiltaler nogle af Kølbygårds tjenerne for restancer 1684.

Dom: De skal betale, så vidt de ikke med kvitteringer kan vise, er betalt (nemlig rostjeneste og andre skatter).

18. august.

Niels Christensen i Lille Hillerslev på hr. Christen Ølands vegne i Hunstrup forbyder Christen Smed i Agerholm at svare til andre end ham.

(11/8). Mikkell Christensen, foged på Torp, på Anders Skyttes vegne fører vidner om, hvor meget Margrethe Skytte har ladet så for ham og pløje for ham, og tilbyder frøgæld. (25/8).

(11/8). Mikkell Langballe har ladet stævne mænd i Øster Vandet, og fører vidner på, at de har kørt vesten søen. (Sagen fortsætter).

*) Dette Tuekær, der nævnes her, må være et andet end det i Vester Vandet, fordi

1. Hverken i dommen 1/2 1603 eller i præsteindberetningen 1599 eller de senere i tingbogen 1685 nævnte tingsvidner 1573 og 1576 angående Tuekær i Vester Vandet nævnes nogen gård, men kun kær, hvor (ler graves tørv.

2. I Ty regnes ikke med ørtug korn eller otting jord. I middelalderlige breve tales der altid om pund korn i Ty.

3. Ingen Christen Glob, ingen Anne Iversdatter, enke efter Jesper Persen, og ingen ELne lversdatter kendes fra Ty på den tid.

4. Der kendes heller ikke noget Estrup i Ty, (men det kunne måske ligge et andet sted).

475

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Gunde Ulf, kgl. delefoged, på en del Øster og Vester Vandet, Nors og Tveds sognemænds vegne har ladet stævne Mikkell Langballe til synspåhør, og til at vise, hvor hans skel går til stabel og sten, og gamle mænd, der har været ved Tuekær og har forevist et gammelt kast, som de sagde var skel mellem Tuekær og sognemændenes ejendom. Synsmændene så, at der var gravet mange tørv vesten søen, men de syntes ikke, at nogen var kommet Mikkell Langballes ejendom for nær. De ledte efter andre skel end det førnævnte, men kunne intet finde.

De så endvidere Tuekjær, som lå i helt grøn jord undtagen to steder, hvor Mikkell Langballe selv havde ladet grave.

Vejene, som bønderne havde kørt over Tuekær, syntes dem ikke til større skade, end at de kunne gro efter det første år, undtagen en, som går tværs over Tuekær fra tørvepytterne sønder til Nebel vej. Den var hulkørt. De så også tre veje, som går over Nebel mark sønden om gården, men syntes ikke, at Mikkell Langballes byg eller korn kunne beskadiges deraf af sand, helst fordi der lå et stort fald grønne borer imellem vejen(e) og kornet og var af samme veje intet at skade, men vejene så de var gl. hul og alveje, som kommer fra byerne og løber til Klitmøller. Desuden afhjemlede de, at de syntes, der var kastet ved lav 2 alen sand ovenaf, før der kunne graves Schortørff. (8/9).

Christen Sørensen i Skovsted på egne og menige Hillerslev bymænds vegne har ladet stævne Poul v. Klingenberg og irettelagde et fæstebrev om kongekorntienden af Hillerslev sogn, udstedt af Henrik Henriksen Biskop, på sin moders, Margrete Tomasdatters vegne. 22/8 1660. Kongetienden var udlagt hende i hendes betaling, fæstet til Jens Christensen i Brund, Anders Nielsen i Kjelstrup, Torsten Terkildsen i Skovsted og Niels Bertelsen i Hillerslev på menige sognemænds vegne, den at have og beholde deres livstid, og at der deraf ydes 66 td. byg årlig enten i Hovsør havn eller Thisted havn. Hvis sognemænd er forsømmelige, har de 4 mænd fuldmagt til at oppebære efter recessen på ageren. Der er givet i stedsmål 40

rdl. in specie, hver daler beregnet til 80 + 16 danske skilling.

Han satte derefter i rette, at ingen forbud mod indførsel af korn kunne gøres, så længe nogle af forskrevne 4 mænd lever, som kan svare til tienden, da de har givet en sum penge i stedsmål.

Kendelse: Fæstebrevet bør ved magt at stande, da de 4 mænd har fæstet tienden deres livstid uden nogen eksception, så længe nogen af de 4 mænd lever, eftersom det ikke forklares i fæstebrevet, at tienden skal fæstes på ny, hvis nogen af mændene dør.

Gunde Ulf på Stephen Christensens vegne i Skovsted har ladet stævne Jens Jensen i Koldby til vidnespår, angående hvad Jens Jensen havde lovet Stephen Christensen. To mænd vidner, at de har været hos Jens Jensen sammen med Stephen Christensen, og da hørte de, at Stephen Christensen begærede 40 sldl. til medgift med Jens Jensens søster. Jens Jensen svarede, at hvad han havde lovet at betale, skulle han betale med det første, men han nævnede ikke lidt eller meget.

476

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Gunde Ulf på Anders Mogensens vegne i Nørby (Tveds sogn) har ladet syne hans eng, den var opkørt, så noget af engen kunne ikke bære græs i lang tid. Synsmændene gik over en grøft som var broet over med fjæl, og så endnu et stykke eng, som var opkørt meget og blød mange steder. Der er indkaldt vidner, som siger, at der lå en grøn vej over Anders Mogensens eng efter st. Hans dag, den tid, da de slog engen. 120 år har man ikke kunnet komme anden vej med hø, når det var våde åringer. (Sagen fortsætter).

Mikkel Christensen, foged på Torp, på sin principals tjeneres vegne, bl.a. Anders Nielsens på Skjelsbjerg har ladet stævne Gunde Ulf og Anders Mogensen til synspår, og har ladet syne nogle engedele, hvorover der var veje, der var opkørt. Vidner siger, at de ved ikke af anden vej, når de skulle køre med tørv; den kaldes Høbro eller Broeng vej. De mindes indtil 40 år. En mand vidner, at de ikke kunne komme anden vej undtagen et tørt år. Da kom han en gang vesten om med et læs og ikke flere. (1/9).

Mikkel Langballe på Nebel har ladet stævne folk i Øster og Vester Vandet og irettelægger en dom (?) af 9/1 1621, snapsting, (herredsfoged: Søren Jensen, skriver: Mads Mogensen). Jens Pedersen, foged på Kølbygård, på jomfruerne Helvig og Maren Krabbes vegne, fik tingsvidne og lod læse et tingsvidne af 1603, tirsdag 1/2, da Henrik Andersen i Vestergård på Maren Krabbe til Vestergård og Helvig Krabbe til Kølbygård deres vegne (herredsfoged: Anders Poulsen i Hundal, Jens Skriver i Thisted) lod læse to kundskaber, det første af 1573 på snapsting, hvori Niels Krabbe på sin moders og hendes børns vegne vedkender sig mark vesten Nors sø, det andet tirsdag næst efter vor Frue dag 1576, hvori Susanne Lykke til Nebel vedkender sig arealer (grænser ikke nøjagtigt beskrevet). Nogle mænd har været i Nors og Tveds kirker for at stævne sognefolkene til denne vedkendelse, om de havde noget dertil at svare.

Jens Pedersen vedkendte sig ligesom Henrik Andersen før på princippalernes vegne arealerne.

Mikkel Langballe vedkendte sig efter foregående tingsvidner det samme. (1/9). 25. august.

(4/8). Claus Herluf Pors tiltaler Jørgen palleen på Nandrup for fornærmelig opførsel mod ham i retten efter tingsvidne 23/10 1683, som

findes her forved 4/8. Jørgen pallelsen fremlægger en attest fra Hans Axel Pors (! !) og Søren Jørgensen, amtskriverens fuldmægtig om, hvad der skete på tinget. Attesten er udateret! ! , men går imod tingsvidnet.

Dom: Da sagen angår ære, og da jeg ikke tør svække hverken tingsvidnet eller attesten, henvises sagen til Landsdommerne. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors kræver Jørgen pallelsen idømt bøder eller fængsel, fordi han ikke viste respekt for retten ifølge tingsvidne 4/8.

Dom: Da tingsvidnet og attesten er henvist til bedømmelse i landstinget, ved jeg ikke at tildømme Jørgen pallelsen at mulkteres, før landstinget har påkendt, om tingsvidnet eller attesten er sandest befunden.

477

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Christen Skriver på organistens vegne i Thisted tiltaler Peder Andersen? i Hillerslev for lånte penge.

Dom: Han skal betale.

(18/8). Christopher Nielsen, byskriver i Thisted, på sin kærester, Margrethe Skyttes vegne tiltaler efter opsættelse 11/8 Anders Skytte i Hansted for korn og for pløjning, hun har ladet udføre for ham.

Mikkel Christensen, foged på Torp, har vel tilbudt frøgælde, men for sent efter loven, og han havde hverken korn eller penge på tinget.

Dom: Anders Skytte skal betale, da husbondens foged har forbudt, at noget føres bort fra hans gård. Han skal betale det leverede korn og for pløjningen med omkostninger.

1. september.

Læst Rentekammerets missive angående kgl. Maj.s bønder, som forgangen vår blev forstrakt med brød og sædekorn af kgl. Maj.s magasin, at de nu efter indhøstningen bedre med korn end med penge kan betale med en åbo skæppe på tønden.

Læst forordning om ulvejagt og anden jagt af 19/2 1681.

Hans Axel Pors tiltaler Claus Herluf Pors for gæld. Claus Herluf Pors indvender, at han bor i et andet herred og skal have længere varsel.

Kendelse: Han har fået 14 dages varsel, som er nok. Inden 4 uger skal de gode mænd møde hinanden her for retten med hvad dokumenter, de kan have imod hinanden i denne sag. (15/9).

(18/8). Gunde Ulf vil føre vidner. Mikkel Langballes protest afvist.

Gunde Ulf på sognemændenes vegne i Vester og Øster Vandet, Nors og Tveds sogne, og efter begæring fra Salmand Bjerregård, Christen Wig o.a. såvel som Niels Christensen i Lille Hillerslev på Ørum tjeneres vegne, og

Mikkel Christensen af Torp på sin principals tjeneres vegne har ladet stævne Mikkel Langballe, sitshaftig på Nebel til vidnespåhør og mænd i en stor del af herredet foruden mænd fra Vang og Tvorup til at vidne. De mindes fra 20 til 50 år, og vidner, at i den tid har de nævnte sognes mænd brugt Grøndye vesten Nors sø, Melvand og Vulds knak til Savbjerg som fælled til ildingsbjergning og uddrift ulast og ukæret.

Mikkel Langballe spørger et vidne, om han ved, hvor Vulds knak ligger. Han svarer ja. Det ligger mellem Tuekær og Vuld.

Andre vidner, at de har brugt arealerne som fælled, men ved ikke, hvor skellet går. (15/9).

(18/8). Mikkel Christensen på Torp på Anders Nielsens vegne på Skjelsbjerg og nogle andres vegne har ladet stævne Anders Mogensen i Nørby og irettelagde syn og vidner af 18/8. Han sætter i rette, at disse mænd skal have lov til at bruge den omtvistede vej til at bjerger deres hø.

478

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Gunde Ulf mener, at Mikkel Christensen skal vise fuldmagt til at gå i rette, da nogle af mændene ikke hører under Torp, og at amtmand og amtskriver bør have kald og varsel, da sagen angår grund og ejendom, og kgl. Maj.s tjenere er interesseret.

Mikkel Christensen siger, at hans husbonds tjenere har kørt ad vejen i over 40 år.

Opsat 14 dage.

Erik Nielsen i Skinnerup tiltaler Mette Olufsdatter, fordi hun har lagt en mødding tværs over alvejen forbi Erik Nielsens hus, og hendes havedige var flyttet en favn nærmere vejen end andres. Udenfor møddingen og diget var en usikker vej, som ikke kunne holdes ved lige for sandflugt til forhindring for Erik Nielsens korn og møgvogn at køre til og fra hans hus. Han fører vidner. (20/10).

Erik Nielsen tiltaler nogle folk i Skinnerup, fordi han mener, at de har høstet hans korn for nær, så meget som 7 neg og fører vidner.

Poul Jensen i Brund på den ene side og Appelon Pedersdatter med hendes søn Niels Jensen på den anden side har akkorderet, så at Poul Jensen nu betaler 10 mark til Niels Jensen for en bryggerkedel, som denne havde i pant, og Niels Jensen lovede straks at levere kedelen til Poul Jensen.

Ovennævnte Niels Jensen har ladet syne en havreager på Niels Jensens jord i Brunds mark. To mænd havde haft tyrvold ind på ageren.

8. september.

(18/8). Amtmandens fuldmægtig, Knud Pedersen, forbyder nogen at bortføre tørv, der er skåret i Løngs kjær på Ørgårds grund. (Sagen fortsætter).

15. september.

(8/9). Knud Pedersen forbyder igen på amtmandens vegne at føre tørv af Liøngs kjær, hvis de ikke kan fremvise lovlig adkomst. (Se nedenfor).

(1/9). Hans Axel Pors tiltaler igen Claus Herluf Pors for gældsfordringer, og irettelægger en del dokumenter, især angående arven efter deres moder Anne Arenfeld og hendes gæld. Claus Herluf Pors indvender, at han bor i et andet herred og skal søges ved sit værning. Dommeren mener, at da sagen angår gods her i herredet og har ... den gode mand, bør han svare på Hans Axel Pors tiltale. (Sagen fortsætter).

(1/9). Claus Herluf Pors protesterer igen mod, at han er indkaldt til et fremmed ting uden at vide, hvorom sagen drejede sig. Han fremlægger Højesterets dom 7/9 1682, hvorefter 4 gode mænd skal gøre en endelig ligning mellem Claus Herluf Pors og hans søskende, hvad hver af dem kan tilkomme, og den af kommissærerne gjorde forretning skal ikke komme Claus Herluf Pors til hindring eller skade.

Opsat 14 dage. (30/9).

479

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

(24/2). Christen Schonning, skriver, har ladet stævne Christen Andersen Kolsgård i Hannæs, delefoged over Kølbygårds gods her i herredet, angående adskillige dokumenter han 16/9 1684 og flere tingdage (lod læse) angående slagsmål mellem Stephen Christensen i Skovsted og Tomas Christensens dreng Christen Andersen ibd., og ingen har villet indløse. (30/9).

Niels Christensen på Christen Horboes vegne (i Hillerslev?) har ladet syne kornskade på hans mark.

(14/7). Niels Christensen på hr. Olufs vegne i Hillerslev har ladet stævne Stephen Christensen og Christen Christensen i Skovsted, for at de kan bekræfte den forpligt, de har givet hr. Oluf.

Deri beder de to mænd hr. Oluf tilgive dem deres opførsel 16/5 og erklærer, at de ikke ved andet om hr. Oluf, end hvad godt og ærligt er. (13/10).

På amtskriverens vegne har Laust Sørensen i Tvedsogn ladet syne kgl. Maj.s tjeneres bygningers brøstfældighed.

(Se ovenfor og 11/8). Gunde Ulf på kgl. Maj.s tjeneres og en del af Klitmøller og Vester Vandet beboeres vegne, Niels Christensen og Mikkell Christensen på henholdsvis Ørum og Torp tjeneres vegne har ladet stævne Mikkell Langballe på Nebel til dom angående Nors, Tved, Øster- og Vester-Vandet sognemænds fællede vesten Nors Sø, og irettelagde et tingsvidne af 11/8 angående Tuekær, Wud, Melvand og Grøndye.

Mikkell Langballe ikke mødt. Opsat 1 måned. (27/10).

22. september.

(15/9). Amtmandens fuldmægtig, Knud Pedersen, påstår, at Liøngs kjær hører til Ørgård, som nu er tildømt kongen, og forbyder til 3. ting folk at afføre tørv derfra.

Niels Christensen i Lille Hillerslev på sin husbonds tjeneres vegne fremæskede de påberåbte adkomster, så det kan ses, hvortil Liøngs kjær hører, og svarer, at de i sagen om fællede nævnte vidner har bevist, at der har været gravet tørv af sognefolkene i 50 år.

Mikkel Christensen af Torp og Gunde Ulf svarer, at det ikke vides, hvor langt Liøngs kjær strækker sig.

Knud Pedersen svarer, at det tingsvidne 1621, som Mikkel Langballe har fremlagt, og hvori er citeret et tingsvidne af 1603 og en vedkendelse 1573 viser, at Liøngs kjær hører til Ørgård.

Sluttet herpå: Da sagen ikke angår ejendom, men forbud mod afførsel af tørv, før adkomst fremvises, kan Knud Pedersen ikke nægtes 3. ting. (27/10).

Mikkel Christensen af Torp har ladet syne gården Søborgs brøstfældighed.

480

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Onsdag, 30. september, dagen efter mikkelsdag.

Læst forordning angående 2 åbo skp. rug og 1 skp. havre af hver tønne hartkorn, som skal leveres, og om okse- og flæskeskat.

(15/9). Hans Axel Pors har efter opsættelse 15/9 igen stævnet Claus Herluf Pors for gældsfordring. Claus Herluf Pors irettelægger en landstingsstævning af 21/9, hvorefter landsdommerne skal afgøre, om sagen skal føres her til tinget eller til hans vænning, hvorfor sagen beror, til landsdommerne har kendt sagen.

Hans Axel Pors fører et vidne på, at Christen Jensen i Sennels og hans fæstemø gik ind i Momtofts gård og gik ind i . . ., men som hun ikke måtte tage de får, hun havde taget i fårestien, bort fra gården, sagde hun, at det skulle betales og kendes (?) inden årsdagen.

Claus Herluf Pors tiltaler hr. Anders Pallesen i Sennels for græspenge, han refterer med, og flere i Sennels sogn for forstrakt korn.

Opsat til tirsdag.

Claus Herluf Pors har ladet stævne Mette Nielsdatter, som er hos gamle Chrens hustru, Anne Nielsdatter, som også stævnes. Desuden er stævnet vidner og folk til vidnespårhør.

Nogle er ikke mødt, sagen opsat til tirsdag. (Sagen fortsætter). Claus Herluf Pors tog lysning over de vidner, der ikke var mødt. Hr. Oluf Nielsens sag opsat til tirsdag,

(15/9). Den sag mod Christen Andersen Kolsgård om uindløste dokumenter opsat 14 dage. (13/10).

Søren Laustsen i Bloksgård får afkald fra sin brodersøn Christen Christensen på arv efter hans forældre, Sørenns broder, Christen Laustsen og (fornavn mangler) Christensdatter, som boede og døde i Bloksgård.

6. oktober.

Laurs Laursen af Sennels på hr. Anders Pallesens vegne tiltaler Claus Herluf Pors, fordi han forhindrede, at der blev gjort udlæg for hr. Anders Pallesen for korn, denne havde lånt Claus Herlufs moder ifølge tingsvidne 5/2 1684. Han skulle have stødt Sivert Brockenhuus for brystet og havde taget til sin kårde og bedt hans dreng om at hente hans pistoler, hvorfor han kræves idømt bod på 60 lod sølv.

Claus Herluf spørger, om Laurs Laursen har fuldmagt fra Sivert Brockenhuus til at gå i rette. Han svarede, at det forklarer tingsvidnet.

Claus Herluf siger, at der ikke måtte gøres udlæg før boet er delt mellem hans moders arvinger ifølge Højesterets dom. Han har ikke trukket sin kårde, og tingsvidnet siger ikke, om han var ved at snuble over kården og tog i den med

481

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

venstre hånd. Han bad drengen lægge pistolerne ind i stalden, da han ville ud at ride, og ville ikke forevise noget af løsøret, før arven var delt. Så ville han betale med rede penge. Han vil skaffe bevis og attest fra herredsfogeden. Sagen opsat 3 uger. (27/10).

Amtmandens fuldmægtig Knud Pedersen har ladet stævne Johan Adolph de Clerque til Kyø og hans medfølgere, Henrik Frandsen ved Kyø, Jens Andersen i Skorup (Nors sogn), oberstløjtnant Putkammer og regimentsskriveren Samuel Christensen med hans tjener Peiter, da han agter at tage vidner beskrevet angående ulovlig jagt på steder, som han vil bevise, at de ingen rettigheder har til.

De Clerque lader ved sin fuldmægtig Christen Sørensen i Skovsted irettelægge en fuldmagt, hvori de Clerque gør gældende, at der ikke findes nogen kongelig vildtbane i Hundborg og Hillerslev herreder, og at det må være overjægermesteren, der skal påtale sager om jagt. Heller ikke vides det, at amtmanden har nogen fælled eller endel, hvor han kan præterere jagtret, hvorfor han rejser sag på kongens og egne vegne. Han har givet sin tjener, Jens Andersen i Skårup ordre til at følge med hans skytte og vise ham de Clerques fælled og grund, og at hjælpe skytten med jagten.

Knud Pedersen fremfører vidner. Nogle mænd fra Skovsted vidner, at de Clerques skytte 11/9 var kommet ridende i Skovsted gade med harer hængende på hesten, og at han sidste år og før var redet over marken fra Skovsted til Hillerslev med sin bøsse. Peder Tomsen vidnede, at han var

redet med amtmanden til Djernæs, da amtmanden havde fået kundskab om, at de Clerque og de andre var i Vester Djernæs, som tilhører de Clerque. De så 6 karle ride på jagt tværs over Djernæs hede, Vangs mark og hede med bøsser og en hund. Peder Tomsen så, at en af deres hunde løb efter en hare af Djernæs mark over i Vang Klit. Han ville have skudt hunden, men den løb fra ham efter haren. Så skiltes de Clerque og hans medfølgere ad i to hobe, og nogle af dem red over Vang mark og præstens toft lige ud ad Houkjær til. To vidner fra Nors vidner det samme og desuden, at de samme dag var i Vang præstegård, da amtmanden var der. Da kom regimentskriverens tjener Peiter og gik ind i Lillestuen, hvor amtmanden og præsten sad, med en hare, som var sendt præsten af de Clerque og oberstløjtnanten. Et vidne havde set, at de næste morgen igen red på jagt. Christoffer Jacobsen vidnede, at sidste år ved denne tid red han over Nors mark, så han de Clerques skytte tragte efter en flok agerhøns, og han fik også agerhønsene undtagen en, som fløj bort. Forinden havde han set en sadel og tre hunde bundet derved foruden 8 harer.

Christoffer red hen til ham og spurgte, hvis skytte han var. Han svarede, at han var Clerquens (!) på Kyø, og spurgte Christoffer, hvis skytte han var. Han svarede: Jørgen Skeel Dues til Hegnet, og spurgte, hvorfor skytten red på jagt så langt herop. Han svarede, at Clerquen havde gods her oppe i landet at jage på.

Knud Pedersen og Christen Poulsen, amtskriverens fuldmægtig, spurgte Jens Andersen i Skårup, hvem der havde beordret ham til at jage og skyde, og på hvad måde hans husbond lønnede ham derfor, om han fik månedspenge eller kostpenge eller søgte husbondens dug og disk eller han blev betalt stykvis for hvert stykke vildt, han skød.

482

Hillerslev Herreds Tingbog - 1685

Han fremlagde de Clerques skriftlige ordre til ham om at vise skytten jagtgrundene og hjælpe ham med jagten, og ellers ikke befatte sig med jagt. (Se nedenfor).

Jens Danielsen i Rær gav til kende, at han var indstævnet til dom af Anders Skytte i Hansted angående noget frøgæld til den bolig, han bor i og som Anders Skytte har ladet så, men Anders Skytte har ikke villet modtage samme frøgæld; såsom husbonden selv har befalet Jens Danielsen at betale frøgæld, begærer han om Anders Skytte ikke ville være fornøjet med dette tilbud.

(Se ovenfor). Dette hører til Jens Andersen i Skårup hans svar:

Svarede derhos, at han gjorde så mange dages arbejde for sin husbond og fik intet derfor, får heller ikke noget for dette.

Oplyses en grå hjelmet ko, som en mand løb fra i Thisted Bisgård 30/7, da der blev fundet klitsenetøj på den, om nogen vil kendes ved den.

Laust Laustsen på hr. Anders Pallesens vegne kræver Claus Herluf Pors for korn, han lånte Anne Arenfeld det år hun døde, og fremlægger en skrivelse fra Birgitte Catrine Pors, dat. Fladstrand 9/10 1679, til hr. Anders som svar på hans brev til hende. Hun erkender, at hr. Anders efter

hendes og hendes mosters Ellen Arenfelds begæring leverede dem korn det år, da Anne Arenfeld døde, og det undrer hende, at Claus Herluf ikke har betalt, eftersom hr. Anders tjente hendes moder dermed i trang at indhøste kornet. En del var i behold til hans genkomst fra København. Jeg ved, at det blev fordret på skiftet, men ikke, at hr. Anders endnu ikke er fornøjet derfor.

Laust Laustsen fremkalder et vidne, Christen Fyrup af Sennels, som vidner, at han hentede 2 td. korn i Sennels præstegård til Ullerupgård i fruens vogn.

Claus Herluf Pors spurgte Christen Fyrup, om det var før eller efter hans moders død. Han svarede, at det var samme år, hun døde. Han blev spurgt, om Claus Herluf da var på Ullerupgård eller havde noget med den at bestille. Han svarede, at Claus Herlufs søstre var på gården. Hr. Anders begærer dom. Claus Herluf svarede, at han ikke vedkendte sig gælden og ikke havde forskrevet sig til at betale noget her i herredet.

Dom: Claus Herluf Pors har ikke ladet udtage noget korn hos hr. Anders, men det ses af hans søsters missive, at det er sket efter søstrenes og deres sal. mosters begæring. Da han tilmed protesterer og mener, at han bør søges ved sit værneting, ved jeg ikke at drage ham fra hans værneting, men denne sag til hans værneting at påkendes.

Christen Jensen i Kårsse tiltaler Søren Olufsen i Tved (Hjardemål sogn) for lånt korn.

Dom: Han skal betale.

(30/9). Claus Herluf Pors tiltaler hr. Anders Pallesen for skyldige græspenge efter en husbog. Hr. Anders siger, at han vel har haft fær i græs, men ikke siden et år, da hans dreng ville hente to øksne, der skulle til Lerup marked, men blev afvist af Claus Herluf, der sagde, at græspengene skulle betales, før øksnene blev udleveret, skønt der var øksne nok tilbage til at tilfredsstille Claus Herluf for hans tilgodehavende, om han ville gøre sig betalt i dem.

483

Hillerslev Herreds Tingbog-1685

Dom: Claus Herluf Pors kræver penge efter en makuleret husbog, som ikke er på stemplet papir og ikke er af den beskaffenhed, at den i retten af mig kan anses, og han ingen andre beviser har, og da hr. Anders ved ed nægter at skylde noget, frikendes hr. Anders.

Flere fra Sennels sogn var indstævnet og blev eksamineret. (Ikke mere). Christen Poulsen i Thisted har ladet stævne Søren Jensen i Vestergård og tiltaler ham efter en obligation på 150

rdl. af 25/6 1681, dateret på Kølbygård. (Christen Poulsen kaldes fornemme karl).

Dom: Han skal betale. 13. oktober.

Hans Axel Pors til Momtoft fremfører Niels Vært i Hovsør og Anders Nielsen, tjenende i Hunstrup Præstegård, som bekender, at de 30/9 i fuldskab overfaldt den gode mands folk i deres udskikkede ærinde på vejen mellem Thisted og Momtoft, hvad de ingen føje havde til, langt mindre til de skældsord, de brugte om Hans Aksel Pors, hvorfor de beder om forladelse. (17/11).

(15/9). Hæderlige og vellærde Ib Jacobsen af Thisted på hr. Oluf Nielsens vegne i Hillerslev fremstiller Stephen Christensen i Skovsted og Christen Christensen ibd., som vedstår den forpligt, de har givet hr. Oluf og er indført her 15/9. (17/11).

(30/9). Christen Skriver tiltaler Christen Andersen Kolsgård, fordi han endnu ikke har indløst de dokumenter, han forhvervede angående Stephen Christensen i Skovsted, som havde ilde slået og medhendlet hans husbonds tjeners tyende. Dom: Han skal indløse dokumenterne og kan siden søge regres hos hvem han bedst ved og kan.

20. oktober.

Læst Skattekammerets ordre om, at det skattehorn, som før er betalt med penge, nu kan leveres in natura.

Claus Herluf Pors har ladet stævne hr. Anders pallesen i Sennels og flere til vidnespårhør og folk til at vidne, men da en del af vidnerne ikke er mødt, forelægges samtlige at møde om 8 dage.

Erik Nielsen tiltaler Maren Hansdatter i Nors og hendes mand Peder Pedersen for 1 rdl., som han mener, at han har lånt hende 19/12 1677,

Maren Hansdatter nægter ved ed at skyldes Erik Nielsen noget, men hendes søn, som var udskrevet til soldat, gav og leverede hende samme rigsdaler.

Dom: Da Erik Nielsen ikke egentlig beviser ved dokumenter eller bog, at Maren Hansdatter skylder ham noget, men kun henviser til et tingsvidne 15/1 1678, og hun nægter skylden ved ed, frikendes hun.

484

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Gunde Ulf, kgl. delefoged, advarer alle, der skifter i stenbroen mellem Kløvs hule og Bromølle bakke, at de gør deres skifter i stand inden 8 dage.

(1/9). Erik Nielsen af Skinnerup tiltaler efter synsvidne af 1/9 nogle koner i Skinnerup, dels fordi han mener, at der er høstet noget ind i hans korn, dels fordi han påstår, at et dige er flyttet og en mødding lagt tværs over en vej.

Hr. Hans Jacobsen Spjelderup af Thisted mødte og sagde, at han har fornummet, at Erik Nielsen, som bor i et hus ved kirkediget vesten for kirkens port, skal have tiltalt ... stående iligemåde ved kirkens port men østenfor, og som (Mette) Olufsdatter ibor, og dette hus fra fordom tid er givet til præstens løn, og han mener derfor, at der ikke bør dømmes i sagen, før han er lovlig stævnet. Erik Nielsen protesterer.

Kendelse: Sagen ophæves, til hr. Hans er lovlig stævnet. (17/11). 27. oktober.

Christen Nielsen i Fårtoft tiltaler Falquor Christensen i Malle efter et kontraktvidne 18/3 1684, hvorefter Falquor Christensen skal betale 10 sletdaler til sin stedsøn Niels Jensen, Jens Nielsens søn, som er Christen Nielsens brodersøn, som fædrene arv. På arven skylder han endnu 5 sldl. 21/2 mk.

Dom: Han skal betale.

Claus Herluf Pors tiltaler Jep Andersen i Hundal og Jens Tomsens enke i Sennels for skyldige græspenge.

Sagen opsat 8 dage.

Samme tiltaler Niels Ibsen i Sennels for restance af et hus i Vandtrang, som Anders Bundgårds søn sidst i fæste havde.

Opsat 14 dage. (3/11).

(6/10). Sagen om forhindring af hr. Andersens kommissariers udlæg på Ullerupgård opsat 14 dage. (17/11).

Anders Christensen Degn i Lille Hillerslev på sin søsters Anne Christensdatters vegne, som er enke efter Laurits Christensen Ballerum, der boede og døde i Store Hillerslev, og på hendes børn, Kirsten Lauritsdatter og Christen Laustsens vegne (sønnen er udenlands) på den ene side, og Tomas Christensen, som den sal. mands datter Maren Laursdatter i Hillerslev vil ægte, på den anden side irettelægger en kontrakt mellem Tomas Christensen og Anne Christensdatter, Laust Ballerums enke, om aftægt. Desuden lover han at give Christen Laustsen, som nu tjener på fremmede steder, 40 sldl., og Kirsten Lauritsdatter 40 sldl. som arv, og Kirsten Christensdatter derforuden 11 sldl., som hun har udlagt af sine egne penge til gårdens forhjælpling.

(15/9). Gunde Ulf, kgl. delefoged, på en del Vester Vandet, Nors og Tveds sognemænd deres vegne, og Niels Christensen i Lille Hillerslev på Ørum tjeneres vegne, samt Gunde Ulf efter fuldmagt på andres vegne irettelægger tingsvidne 15/9 om, at disse folk i 20-50 år har brugt deres fælled vesten Nors sø

485

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

ulastet og ukæret. Desuden fremlagt et tingsvidne af 11 j ... (1670?) hvori nogle mænd svarer på kgl. delefoged, Christen Høj's tiltale for brug af arealer vesten Nors sø, som de har brugt over 20 år, med en skrivelse, dateret 12. juli 1670. Mikkel Langballe protesterer, og han mener ikke, at disse sognemænd med rimelighed kan have en fælled på dette sted mellem Nebel ejendomme og kongens. Han fremlægger gamle tingsvidner som før.

Dom: Da sognemændene ved tingsvidner har bevist, at de har brugt Grøndye, Vuld og Meel vand sønder til Vuld knak, norden Tuekær, og da loven siger, at hver som har 20 års hævd på en ejendom uden anden adkomst, må beholde den, bør disse sognemænd nyde deres fælle efter 19 mands vidnesbyrd. Hvad kørsel over Tuekær angår, kan Mikkel Langballe ved lovlig proces søge regres.

3. november.

Niels Christensen i Lille Hillerslev på rektor Jens Julbys vegne i Viborg fører vidner på, at der var 16 gårde i Kjelstrup, men de 13 var øde i mange år, og kun tre gårde dyrket. Den ene, som Tomas Jensen og Christen Tøgersen ibor, er meget forskyldt, så det ikke synes, at de kan svare den fulde landgilde eller kgl. skatter deraf i deres elendige armod.

Samme har stævnet Tomas Jensen og Christen Tøgersen i Kjelstrup, for at de kan forklare, hvad de har ydet af landgilde de sidste år. Det forklarer de.

Niels Christensen i Brund på egne og moders vegne har ladet stævne Erik Lauritsen i Brund og tiltaler ham for tyveri af en kohud, som de har fundet igen hos Christen Madsen i Thisted. Han tilstod, men bad dem lade sagen falde, mod at han gav dem nogle gæs som betaling, men derefter løb han til sin hest og red bort.

Brund mænd blev spurgt om hans forhold. De svarede, at de ikke vidste dem sikker nat eller dag for ham, og samtlige herredsmænd, som var til stede, vidnede, at Erik Lauritsen var en tyv, løgner og bedrager.

Sagen mellem Jens Tomsens enke i Sennels og Claus Herluf Pors opsat 8 dage. Laust Sørensen i Hov tiltaler Jep Andersen i Hundal for 2 rdl., som hans fader havde lånt for 9 år siden.

Opsat 14 dage.

... tiltaler Peder Christensen for korn, han for 2 år siden lånte af sal. Maren Eriksdatter.

Dom: Han skal betale.

Christen Jensen i Kåstrup udsteder dette vidne efter befaling. Herredsfoged Emmike Eriksen har ladet stævne Erik Lauritsen i Brund, efter at han og flere var hos ham for at gøre udlæg for resterende kirketiende. Erik Lauritsens sagde, at han intet havde at betale med, uden de ville tage et øg i pant og lade det stå hos ham. Ville de ikke det, skulle de intet få. Da gik folkene med kirkeværgerne ind i hans raling, hvor de fandt et svin i bryggerset. Da kom Erik

486

Hillerslev Herreds Tingbog-1685

Lauritsen ind med en økse i hånden og truede og undsagde dem, og da de gik ud af døren af frygt for ham, sagde han, at han skulle ringe dem om deres kæber og truede dem mere, så de måtte undvige af gården. (10/11).

Anno 1685 d. 9. november er denne tingbog indleveret af skriveren Christen Madsen Schonning.

Tingbog for Hillerslev herred 1685 er fortsat i protokollen: Tingbog for 1685-86, fol. 3 til fol. 24 b.

3. november fortsat. Da der er begyndt på en ny bog, er tinghørernes navne gentaget, ligesom herredsfogedens.

(22/10). Claus Herluf Pors fremlægger efter opsættelse af 6/10 en dom og adkomst til den bolig i Vandtrang, som Niels Ibsen har fæstet af hr. Anders pallelsen.

Sagen opsat 1 måned.

Laurits Lauritsen på hr. Anders palleSENS vegne tiltaler folk i Sennels sogn for skyld.

Dom: De skal betale. 10. november.

Jens Christensens Huas i Skinderup udsteder denne dom efter befaling. Herredsfoged Emmike Eriksen fremviste et tingsvidne her af tinget i dag 8 dage (3/11) udstedt angående Erik Laustsen i Brund hans skammelige og uhorlige forhold (tingsvidnet gentaget). Erik Lauritsen havde truet herredsfogeden og de folk, der var med ham for at gøre udlæg for hans skyld til kirkeværgerne, med en økse, da de ville gøre udlæg i et svin.

Dom: Han skal betale 60 lod sølv i bøde. 17. november.

Som tre eller flere af tinghørerne skal aflægge vidne, så er andre udnævnt i deres sted. (Navnene nævnet).

Dette er af herredsfogeden befaleet at indføre:

Johan Wittmand, indvåner i Hjørring, bekendtgør, at han har forpagtet konsumtion, folkeskat, græspenge, kopulationer, vognmændstold, konfiskationer og deraf faldne bøder i Hjørring by på 3 års tid, fra 1/6 1678 til ultimo december 1681. Dateret 30/10 1677.

Jens Smed på Hald på Hans Axel Pors til Momtoft hans vegne bekendtgør, at Hans Axel Pors har forpagtet Momtoft bort, og at hans værneting nu er i Hals, Hvor han holder hus og arnested.

(14/7). Erik Nielsen i Skinnerup har ladet stævne Peder Christensen og Niels Christensen i Øster Vandet til vidnespårør imod benægtelse og Iver Tomsen i

487

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Øster Vandet til at vidne under hans faldsmål. Desuden fremlagde han en attest fra nogle folk, om hvad der passerede på tinget mellem ham og de to indstævnede 23/6. De attesterer, at Erik Nielsen fremviste to breve

til Frantz Roede og Henrik Holst i København. Da spurgte herredsfogeden Peder Christensen bl.a., om Peder Christensen havde underskrevet brevene. Både han og Niels Christensen nægtede at have skrevet under.

Christen Eriksen, der havde underskrevet attesten blev spurgt, om han havde hørt noget om Erik Nielsens rejse til København. Han svarede, at det kunne han ikke mindes. Det var så længe siden!

Iver Tomsen vidnede, at han havde skrevet under, og at Jesper Andersen også havde. Han blev spurgt, om Niels Christensen og Peder Christensen ikke også var i Erik Nielsens hus og akkorderede med ham om rejsen. Han svarede, at han ikke hørte, at de akkorderede med Erik Nielsen om nogen ting. (Sagen fortsætter).

Peder Christensen og Niels Christensen i Øster Vandet tog Niels Christensen i Lille Hillerslev, Ørum delefoged, i hånd og gav ham fuldmagt til at svare for dem både til dette og andre ting. (24/11).

(20/10). Erik Nielsen af Skinderup har ladet stævne hr. Hans Spjelderup i Thisted til granskningsvidne. Granskningsmænd sagde, at de så en vej, der løb igennem Skinnerup og ad marken til, men det var ikke en alvej. Alvejen gik nedenfor og var hulkørt. De sprugteen mand om vejen, og han sagde, at da de ikke i tøbrud kunne køre på alvejen, kørte de ovenom, men denne vej havde aldrig været alvej.

De blev også spurgt, hvor langt et dige var sat ud mere end de diger, der var sønden og norden for. De svarede, at et dige, som står nu, synes de ikke kan være nogen til fortræd i deres kørevej. Anders Ibsen vidnede, Mette Olufsdatters dige havde hindret dem i deres alvej, som lå næst op til hendes hus, men nu da diget var flyttet ind og møddingen næsten ført bort, hindrede det dem ikke. Han mindedes 44 år, og det første, han kan mindes, var der intet hus og ingen kålgård fra den nordeste stætte til den murede stætte sønden for kirken. Andre vidner også om vejen.

Gunde Ulf på Laurits Madsen og Niels Madsen deres vegne i Vigsø, har ladet stævne Christen Sørensen i Rær angående en arvelod på 20 sletdaler, som hans steddatter, Maren Tomasdatter havde arvet efter sin fader Tomas Nielsen, som boede og døde i Tved i Hjardemål sogn, og som han havde lovet at give hende ifølge tingsvidne 23/1 1660 (1666?).

Niels Christensen i Lille Hillerslev svarede på Christen Sørensens vegne, at alt hvad han bekom efter sin sal. formand, var taget fra ham med mere, han agter at bevise.

Opsat 1 måned. (15/12).

(13/10). Gunde Ulf tiltaler Stephen Christensen og Christen Christensen i Skovsted for den aktion, de har haft med hr. Oluf Nielsen i Hillerslev og hans folk ifølge tingsviden 15/9 sidst, og kræver, at de skal bøde 3x40 lod sølv.

Opsat efter begæring. (15/12).

(13/10). Samme har ladet stævne Niels Værdt i Hovsør og Anders Broe, tjenende i Hunstrup præstegård til dom angående bøder til kongen for begåede Dater efter tingsvidne 13/10 imod Hans Axel Pors, som er 3x40 lod sølv, kongen den tredjepart heraf hjemfalden, og desuden kræver han dem straffet.

Opsat (ikke mere). (15/12).

Tomas Mortensen af Norrindtofft tiltaler folk på Hanstholm for gæld. Stævnet for 14 dage siden med 6 ugers varsel.

Mikkel Christensen, foged på Torp, tiltaler Anders Skytte i Hansted og Margrethe Madsdatter, sal. Peder Jensens enke ibd. for skyldige penge og korn.

Dom: De skal betale. (19/1 1686).

Mikkel Christensen på Simon Andersens vegne i Hjørdemål tiltaler Jens Pedersen i Østerild for skyldig lånt korn 1682.

Dom: Han skal betale.

(27/10). Laurits Lauritsen af Sennels på hr. Anders Pallesens vegne har ladet stævne Claus Herluf Pors, for modstand, han havde gjort, da hr. Anders ville gøre udlæg på Ullerupgård, og fremlægger tidligere tingsvidne.

Claus Herluf Pors havde fremvist Højesterets dom 1682, hvorefter han mente, der ikke kunne gøres udlæg, før boet efter hans moder var skiftet. Han fremlægger attest fra fru Agnete Kås og flere på, at han ikke har truet Sivert Brockenhuus, men de gik og skæmte med hinanden, og kunne da begge snuble over deres kårder, da der var dyb sne.

Dommeren henviser sagen til landstinget, da vidnesbyrdene strider mod hinanden, og Sivert Brockenhuus ikke i levende live har beklaget sig over noget eller rejst sag.

24. november.

Laurits Jensen i Thisted i herredsfogedens sted.

Søren Jepsen i Skinnerup får afkald fra Jens Madsen ibd. på sin hustru zidsel Jepsdatters vegne for hendes arv efter hendes sal. fader Jep Mikkelsen som boede og døde i Skinnerup og efter hendes moder Anne Tomasdatter, som endnu lever.

Jens Madsen i Skinnerup får afkald fra Søren Jepsen på hans hustru Margrethe Madsdatters vegne for arv efter hendes sal. forældre Mads Andersen og Mette Bertelsdatter, som boede og døde i Skinnerup, og efter hendes broder Bertel Madsen, enten han er levende eller død.

Gunde Ulf på Anders Smeds vegne i Hunstrup efter opsættelse i dag 14 dage tiltaler Christen Smed i Sennels for 3 rdl., han skylder for sin lære hos Anders Smed. Præsten i Hundstrup attesterer, at Christen Smed har været i lære hos Anders Smed.

Christen Smed svarede, at han aldrig har lovet Anders Smed mere end 1 rdl., og

489

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

han havde fået 1 td. rug, malt, mel, jern og søm, da han måtte være såsom i skjul, da Anders Smed ikke kunne holde ham fri for soldateri, mens han var hos ham.

Gunde Ulf svarede, at hvis Christen Hostrup havde ydet ham noget, kunne han søge det ved retten.

Dom: Christen Smed bør betale resten af sine lærepenge, 1 rdl. 2 mk. 4 sk., til Anders Christensen Smed.

(17/11). Erik Nielsen af Skinnerup foregiver, at han nødvendigvis må rejse af byen en 14 dage, og om nogen i den tid skulle prætere noget imod ham, at det da måtte opsættes så længe. (22/12).

Jens Christensen Huas af Skinnerup og hans gårdmand Anders Christensen fremstiller 4 mænd, som har rebet og delt jorden mellem dem. (Marknavne).

1. december.

Gunde Ulf og Laust Pedersen i Hjardemål byder sig i rette imod Anders Knudsen i Thisted efter indstævning for at vide deres skyld. (15/12).

Anders Andersen Gade i Nors får afkald fra Jens Tomsen i Vorring på sin hustrus, Mette Andersdatters, vegne, for hendes arv efter hendes sal. moder, Dorte Andersdatter, Anders Gades sal. hustru.

8. december.

Gunde Ulf på Frants Rantzovs tjener, Anne Nielsdatter, sal. Christen Jensens enke i Østerild, hendes vegne har stævnet Jens Jørgensen Spanggård ibd. til vidnespårør angående hvad hendes sal. mand havde sået til halvs med ham forleden år. Der fremstilles vidner. Niels Lucassen, som tjente Christen Jensen, vidnede, at han pløjede det stykke jord på Faldsbjerg med hans husbonds plov og 4 øg, og Jens Jørgensen selv lod 2 øg gå, og Jens Jørgensens pige kørte ploven. Så såede Christen Jensen det med 15 små skæpper, og samme dag harvede forskreven dreng den såede jord med Christen Jensens øg, og drengen vidnede, at Jens Jørgensen gik mange gange til Christen Jensen og bad ham så jorden til, fordi han ikke selv havde korn at så.

Laust Nielsen af Østerild vidnede det samme. (22/12). 15. december.

Læst privilegium for guldsmede.

(17/11). De to sager af kongens mod Niels Verdt i Hovsør og Anders Nielsen, tjenende i Hunstrup præstegård og mod Christen Christensen og

Stephen Christensen i Skovsted, såvel som sagen mod Christen Sørensen i Vester Rær opsat 14 dage.

490

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Christen Christensen i Skovsted på Niels Christensens vegne i Lille Hillerslev lyste 1. gang for lovmål og gav last og klage over Anders Knudsen Støu, glarmester i Thisted for sårsmål i hans ansigt. (22/12).

(1/12). Knud Fårtoft i Thisted på Anders Knudsens vegne (ikke ovenstående glarmester) tiltaler Gunde Jacobsen Ulf og Laust Pedersen i Peder Iversens gård i Hjardemål samt Anders Mikkelsen i Kjelstrup for skyld til Anders Knudsens sal. formand Mogen Nielsen efter dennes hovedbog, nemlig Jacob Ulf i Kløv 3 sldl. 8 sk., Peder Iversen i Hjardemål 6 sldl. 2 mk. 10 sk. Anders Mikkelsen 7 skp. byg.

Kendelse: Eftersom en del af de tiltalte har budt sig i rette i dag 14 dage, og ingen er mødt, er sagen opsat til snapsting.

Tomas Mortensen i Norindtofft tiltaler Niels Christensen i Lille Hillerslev for 6 sldl. 1 mk. 3 sk. forstrakt ham til skatter, og tre mænd i Hansted for skyldige penge.

Dom: De skal betale.

Christen Christensen i Skovsted på Tomas Christensens vegne i Kåstrup tiltaler Christen Mikkelsen Juell i Bjerre for 1 td. rug.

Dom: Han skal betale. 22. december.

(24/11). Borgmester Christian Mortensen ønskede genpart af den stævning, som Erik Nielsen i Skinderup har ladet læse her på tinget i dag 14 dage og i borgmesters hus og andre huse, eftersom han hverken måtte få kopi af landstingsstævningen eller måtte få den at læse, meget mindre måtte tillige med stævningmændene læse den. Og som han ikke ved, til hvad tid eller hvorfor han eller hans principals tjener er stævnet, mener han ikke han kan svare eller lide, før han får kopi. (Se nedenfor).

(15/12). Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet stævne Anders Knudsen Støu hos hans faster Karen Gøysdatter i Hillerslev til syn og vidnespår. Synsmænd bevidner, at Niels Christensen havde fået sår og skade i hans ansigt i hans næsehul op til brusken, som syntes dem at være i stykker, og sår op til hans venstre øje. (Sagen fortsætter).

Samme fremstiller vidner, der beretter, at han sammen med andre var i Niels Jensens hus i Hillerslev, og da var Anders Knudsen der og færdedes ved et vindue. Et vidne så, at der kom et ler-fyrfad flyvendt fra nederbordende i ansigt på Niels Christensen, som sad ved overbordenden. Så så han, at Søren Christensen Harboe havde fat i Anders Støu ved kakkelloven. Niels Christensen råbte, at de skulle lade ham løs. Loven skulle vel hæfte ham. Et vidne siger, at Niels Christensen sagde til Anders Knudsen: Du har drukket falsk(?) i aften. Du skal drikke af den stob. I det samme kom en stob fra over-bordenden til nederbordenden, men

han så ikke, den ramte nogen, ikke heller hvorfra den kom. I det samme blev Niels Christensen slået i ansigtet, men hvormed vidste

491

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

han ikke, og som han så sig om, lå der et ler-fyrfad ved Niels Christensens fødder på jorden ved over-bordenden, og at Niels Christensen stod og blødte. Så så han, at Søren Horreboe snap fat på Anders Knudsen og kastede ham om på jorden. Da sagde Niels Christensen til sin broder: Slip ham! Lov og ret skal vel hæfte ham i sin tid. Et andet vidne så, at Anders Knudsen tog et ler-fyrfad og slog med det til Niels Christensen, som blev stående og blødte. Andre vidner det samme. (12/1 1686). (Sagen fortsætter).

Niels Christensen gav 2. gang last og klage over Anders Knudsen Støu.

Gunde Ulf på Laurits Nielsens vegne i Thisted tiltaler flere for gæld, bl.a. Niels Christensen grud i Sennels.

Dom: De skal betale.

(8/12). Gunde Ulf på Christen Jensens enkes vegne i Østerild tiltaler Jens Jørgensen i Spanggård og sætter i rette, at han bør betale de 15 skp. rug, for pløjning 2 sletmk., for 2 bed og harvning 1 mk. med anden omkostning.

Dom: Han skal betale.

Borgmester Enevold Nielsen af Thisted på skipper Wouters Classens vegne af Horn i Vestfrisland, som 25/11 forulykkede med sit førende skib »Den blå Nøgle« ved Klitmøller, fremstillede syns- og vurderingsmænd. Skibet var på vej til Lissabon, fragtet af assessor Nicolaj lansen af København. Der nævnes storsejl, bramsejl, foremørssejl, foksejl, stormerssejl, skonfarsejl, stavsejl, mesan, en skøjte, som var brækket i vraget, 1 liden sønderslået jolle, 1 varpanker m.m. samt en kiste med hatte, nogle beskadiget af vand vurderet til 100 rdl.

Amtmandens fuldmægtig Knud Pedersen og toldereren Peder Markussen var til vedermålsting.

(Se ovenfor). Erik Nielsen af Skinnerup med sin søn fremviste sin søn Niels Eriksens fæstebrev med en påskrift af Gunde Ulf 18/12 1684 i Erik Nielsens stue, hvorefter Erik Nielsen, efter at fæstebrevet var læst, har villet afstå her for retten alt det gods, der kunne findes på stedet, som fæstebrevet lyder på, dateret Dunneruplund 28/4 1684, underskrevet af Alexander Grubbe. Erik Nielsen tilstod, at han har fæstet på andre gode mænds gods og på kongens gods, og at han har sit korn og andre varer, hans søn uvedkommende, og derpå tog han sin søn i hånden og overdrog til ham, hvad gods med korn og kvæg, som fandtes i hans søns indfæstede bolig. (Se tingbog 1686, 8/6, Niels Eriksen var da ikke 15 år!!!).

Niels Christensen, delefoged til Ørum protesterede og mente, at intet tingsvidne indeholdende nogen overdragelse (bør udstedes), at Erik

Nielsen sine midler til tinge bør at frastå, før højesteretsdommen, hvori Erik Nielsen er dømt til at betale en del penge både til kvæsthuset, ransnævningerne og flere, såvel som en dom her af tinget om bekostning, gjort siden højesteretsdommen, er fuldbyrdet, og formener, at Erik Nielsens søns fæstebrev ikke i sin dato skal findes så gammel som landsdommernes dom, som er konfirmeret ved Højesteret, med flere bekostninger, rejsen og dragen, som Erik Nielsen ved udflugter har forårsaget, bliver betalt. Han mener derfor, at ingen afståelse i dag bør udstedes.

492

Hillerslev Herreds Tingbog -1685

Erik Nielsen mente, at der var gjort fyldest ved den eksekution, der havde nødt ham til at overdrage den bolig til sin søn. Han havde nu midler på et andet sted, hvor man kunne søge ham. (19/11686).

Tøger Torsen i Hillerslev har ladet stævne Iver Jensens enke i Kåstrup, Maren Christensdatter med sin søn og lavværge Peder Iversen for 10 sletmark, som hun skyldte Tøger Torsens hustru.

Opsat 14 dage.

Her ender tingbog 1685.

493

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

(Af tingbog 1685, 3. november til 1686, 16. november fra fol. 24 b og ud). Herredsfoged: Emmike Eriksen, Thisted.

Skriver: Christen Madsen Skåning, Bjerre. Snapstirsdag, 12. januar.

Læst forordning om kop- og kvægskatter, og rentekammerets ordre om øde og forarmet gods forlindring, varsel til kongens bønder om at levere lånt korn og anden rest.

Sagen mellem Gunde Ulf og medinteresserede og Christen Bossen i Rær opsat endnu 14 dage, og da parterne at møde til dom.

(22/12 1685). Niels Christensen i Lille Hillerslev gav 3. gang last og klage på Anders Knudsen Støu for sårsmål og skade.

Samme forbød alle at så i hans husbonds tjeneres jord.

Samme forbød Skinderup sognemænd at komme på Hillerslev og Kåstrup sognes fællig, som kaldes Ballerum, med nogen slags brug.

Kgl. Maj.s delefoged Gunde Ulf på kongens tjeneres vegne forbød alle at have nogen brug, enten med kvægdrift eller andet, før de får deres græs, korn eller andet i deres enge, og at komme på deres agre, såede eller usåede, fra den tid, kornet blev sået, indtil hver har sit korn hjemme. Ligeledes forbød han at køre på usædvanlige veje.

Samme forbød på kongens og samtlige Kjelstrup og Hillerslev bymænds vegne alle og enhver at have nogen brugelighed i deres byfællede, som er Højerberg og hosliggende hede, og at have usædvanlige veje over deres bymark.

Knud Laustsen Fårtoft af Thisted på Anders Knudsens vegne tiltaler Laust Pedersen i Peder Iversens gård i Hjørdemål og Anders Mikkelsen for gæld efter opsættelse 15/12.

Dom: Anders Mikkelsen skal betale. (3/2).

Niels Christensen i Lille Hillerslev forbød på Hillerslev og Kåstrup bymænds vegne Skinnerup bymænd - »Er her før i dag indført, derfor ikke videre denne gang«.

(15/12 1685). Sagen mod de to mænd af Hunstrup præstegård og Hovsør er i dag intet omtalt. Såsom den til i dag er opsat, begærede de derfor at de måtte blive hjemme, til der blev stævnet på ny.

Peder Jensen i Hov i Hillerslev har begæret vurdering af den fattige salig Mette Mortensdatters ringe efterladenskaber. Han har ladet den fattige pige bo hos sig fra juleaften 1684 til 8 dage før st. Hansdag 1685 og har givet hende ild og

494

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

varme og andet ophold, øl og mad. Siden boede hun i et hus ved gården, men ingen pårørende besøgte hende eller sørgede for hende i hendes sygdom, og ingen slægt kendtes, som kunne tage sig af hendes jordefærd, som Peder Jensen har bekostet og bl.a. betalt degnen for at synge og præsten for ligprædiken. Hvis nu nogen vil tage hendes efterladenskaber til sig, kan de gøre det imod at betale ham hans udgifter.

19. januar.

(22/12 1685). Erik Nielsen i Skinnerup har ladet stævne (bl.a. ved sin umyndige søn) Peder Pedersen, forvalter på Ørum, til vidnespårør, og vidner (bl.a. hans broder Tomas Nielsen), som beretter, at de dagen efter, at Peder Pedersen havde gjort udlæg i kvæg hos Erik Nielsen, var de hos Peder Pedersen i Peder Bendixens hus (V. Vandet) og begærede at indløse kvæget for penge. Peder Pedersen svarede, at det kunne hentes på Ørum. (Sagen fortsætter).

Samme har ladet stævne Peder Pedersen på Ørum anlangende tilbud, og Øster Vandet sognemænd til samme tilbud, samt Gunde Jacobsen Ulf og Niels Christensen i Lille Hillerslev til vidnespårør angående samme tilbud. Og nu har Erik Nielsen for retten ladet conferere en vidimeret kopi af landstingsstævningen 5/2 1685, hvorefter han leverede en kopi til dommerne, og tilstod dommeren at meddele enhver vedkommende så meget deraf, som de behøver og begærede. Niels Christensen begærede på Peder Pedersens vegne en rigtig kopi. Det gør også Gunde Ulf. Først da kan de svare mod hans prætentioner.

Erik Nielsen siger, at de kan lade skrive en kopi af den kopi, som herredsfogeden har modtaget. (16/2).

Christen Sørensen på Skovsted på »Senjør Monssør Chlerchis (Johan Adolph de Clerque) vegne fremviste et skøde til ham fra kgl. kommissærer over kirke- og skolegods, på et bol til Vigsø kirke, som Laust Christensen i Bjerre påbor, og før skyldte 2 td. byg, men nu er sat for 1/2 td. byg.

(17/11 1685). Mikkell Christensen, forvalter (på Torp) på sin principals tjener Kjeld Christensens vegne i Hansted har stævnet Anders Skytte i Hansted for gæld og Gravers Mikkelsen for skyld for korn.

De skal betale. (4/5).

Lauritz Laurssen, degn i Sennels sogn, har ladet stævne Jacob Pedersen og tiltaler ham for adskilligt korn, smårente og offer.

Han skal betale.

Niels Nielsen i Hov på Sennels kirkes vegne tiltaler folk i Sennels for skyldige penge og korn.

(Ingen dom).

Christen Madsen af Nors på Anders Andersen Gade i Nors hans vegne erklærer, at Anders Andersen Gade nu vil gifte sig igen og derfor vil give sine børn med hans sal. hustru Dorte Andersdatter, nemlig Anders Andersen, Maren Andersen

495

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

og Anne Andersdatter ialt 40 sldl., som skal deles mellem dem efter lovens måde. De skal blive hos deres fader og stedmoder, til de bliver 18 år osv. (og have skolegang).

Formyndere er Jens Andersen i Skårup (Nors sogn) og Christen Madsen. (9/2). 26. januar.

Læst Skatkammerets ordre om lånt korn.

Mikkell Skårup i Thisted tiltaler Christen Knudsen i Vorringgård og Mikkell Nielsen i Skinnerup. Christen Knudsen ønsker udsættelse, da han ikke har registreringen efter hans sal. formand med sig.

Udsat 14 dage. 3. februar. Laurits Jensen i herredsfogedens sted.

Læst Kammerkollegiets ordre om lettelse for det gejstlige og for proprietærers øde og forarmede ejendomme, og en anden ordre om angivelse af staldøksne på herregårde.

Gunde Ulf har ladet stævne Erik Nielsen i Skinderup angående den hund, han forleden havde her til tinget ført, og de otte tinghørere fra den dag, til at vidne. De vidner, at Erik Nielsen den dag begærede

herredsrettighed for en ulv, som han havde udenfor. Herredsfogeden befalede 4 mænd, at de skulle ud at se, om det var en ulv eller en hund. De kom ind igen og sagde, at det var ingen ulv. Det var en hund. Hunden lå bag ved Erik Nielsen sadel på hans hest. Erik Nielsen tog den i nakken og holdt den op og sagde: Kan I ikke nu se, om det er en hund eller en ulv. Den havde ingen tænder i munden uden nogle gamle nogle. Den blev så liggende vesten og uden smeds dør, og han (vidnet) hørte ikke, at nogen sagde andet, end at det var en hund. Desuden fremstod de andre 8 mænd undtagen Niels Tomsen i Øster Vandet og vidnede ligesom forskrevne Clemed Christensen, og de andre. Mændene vidnede også, at Erik Nielsen løste hunden fra sadelen og kastede den på jorden. (Sagen fortsætter).

Erik Nielsen kom med en attest fra 4 mænd af Skinnerup, som attesterer, at de troede, det var en ulv, han havde skudt.

Nu vidner nogle, at de aldrig havde set en ulv, og derfor ikke vidste, hvad det var for et dyr. Niels Mikkelsen havde jaget dyret fra 2 svin på marken og havde spurgt Erik Nielsen, om han ikke havde noget krudt. Han havde rendt længe efter dyret på marken. Han troede, det var en ulv. Den løb for ved ham om Erik Nielsens dør. Da spurgte han Erik Nielsen, om han havde set sådan et dyr før. Erik Nielsen spurgte ham, om det var en hund eller en ulv. Han svarede, at hall vidste det ikke. Erik Nielsen sagde: Det er tid, man skyder ham. Niel. Mikkelsen sagde: Ja, hvem har noget at skyde med? Erik Nielsen sagde: Del har jeg - og hentede sin bøsse og skød dyret. Men Niels Mikkelsen bad ham hverken skyde eller lade være. (16/2).

496

Hillerslev Herreds Tingbog - 1686

(12/1). Laust Pedersen i Hjarde mål har stævnet Anders Knudsen i Thisted til vidnespårør og folk, som vidner, at sal. Peder Iversen 1670 var gerådet i så stor armod, at han hverken kunne svare kongen eller husbonden. Da tog husbondens fuldmægtig Tyge Andersen alt, hvad han havde og fæstede gården til nu salig Peder Sørensen, og Peder Sørensen gav ham af stor medynk føde og ophold, så længe Peder Sørensen levede, og efter Peder Sørensens død fæstede Laust Pedersen gården og for Peder Iversens skrøbeligheds skyld og for Guds skyld gav han ham føde og ophold hans livstid. Da han døde fandtes der ganske intet efter ham i nogen måde.

Knud Fårtoft spurgte på Anders Knudsens vegne vidnerne, om nogen af dem havde været til stede ved skiftet. De sagde, at der var intet efter ham, og derfor blev der ikke foretaget registrering.

Knud Fårtoft spurgte Laurs Pedersen om arv og gæld efter Peder Iversen. Han svarede, at han fik intet, og havde heller ikke noget at tilsvare.

Jep Andersen i Hundal på egne og medbrødres vegne, begærer tingsvidne om, at de har været tinghørere år 1685 indtil tingdagen nu 26/1, da andre er udnævnt »på det, det må gå ret om«.

Gunde Ulf på Laust Madsens og Niels Madsens vegne i Vigsø på den ene side, og Peder Sørensen i Rær på sin broder Christen Sørensen og hans steddatter Maren Tomasdatter deres vegne på den anden side, gav til kende, at der har været nogen tvistighed mellem Christen Sørensen og hans

steddatter om hendes fædrene arv. De er nu forenet om, at der rester endnu af hendes arv 8 sldl. hvoraf de 6

sldl. nu er leveret hende her for retten. De resterende 2 sldl. lovede to mænd på Christen Sørensens vegne at betale hende i to terminer, mikkelsdag 1686 og maj 1687.

Unge Christen Høj i Nors har ladet stævne sal. Poul Nielsens hustru Anne Andersdatter ved Klitmøller til vidnespåhør og to mænd, som vidner, at lidt før jul 1684 førte de 7 tdr. byg til Klitmøller, og Poul Nielsen og hans hustru tog imod det og lovede at betale det til Christen Høj i Nors, før kirkens regnskab gik.

9. februar.

Læst forordning om Højesterets holdelse 16/8, og en om misbrug og underslæb med postbrevene hen og til København, og et forbud mod at skyde med nøglebøsser, sværmere, buddiker, og andet med krudt opfyldt at kaste bort mellem husene.

Gunde Ulf, kgl. delefoged, påråbte kgl. Majestæts stævningmænd Christen Jensen og Anders Pedersen i Hillerslev, som efter en skriftlig memorial var befalet at stævne. De svarede, at de ikke havde stævnet efter samme seddel, ikke heller derefter så idelig kunne løbe og stævne, eftersom de intet havde derfor og dog måtte svare alle udgifter, nemlig landgilde, arbejde og skatter, hvorfor intet videre er passeret derom i dag.

497

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

Christen Laustsen i Aggerholm har ladet stævne zidsel Nielsdatter Blæsborg i Nors til vidnespåhør, fordi de personer, som har arvet noget ringe gods efter sal. Niels Mikkelsen, som døde hos Christen Laustsen, i dag er til stede. Intet videre er derom passeret. (16/3).

(3/2). Erik Nielsen i Skinnerup har ladet stævne Gunde Jacobsen Ulf med 14 dages varsel efter de vidner, der da gik beskrevet, og irettelagde et tingsvidne af 3/2. Gunde Ulf svarede, at da han ikke havde sine vidner samme dag under forsegling, begærede han sagen opsat 8 dage.

Opsat 8 dage. (16/2).

Mikkel Andersen Skorup i Thisted beviste med en opsættelse af 26/1, at han havde hidstævnet Mikkel Nielsen i Skinnerup for gæld.

Dom: Han skal betale.

Læst kgl. befaling til stiftsbefalingsmand Steen Bondorff om, at da fast ingen vil besørge degnetjenesten der i stiftet på grund af det ringe tillæg, substitutterne hidtil har haft, så de fleste steder forsynes sognene ved skolebørn, som om søndagen sendes derhen fra skolerne, ungdommen ikke til liden forsømmelse, skal han sørge for, at degnenes rettighed efter loven erlægges rigtigt.

(19/1). Anders Andersen Gade i Nors gav til kende, at han med Christen Madsen i Nors og Jens Andersen i Skorup på sin (Anders Andersens) sal. hustru Dorte Andersdatters efterladte børn, Anders Andersen, Maren Andersdatter og Anne Andersdatter deres vegne var forenet, således at han skal give dem tilsammen 40 sldl. og en kvindekåbe af værdi 8 sldl. (29/6).

16. februar.

Peder Tomsen af Ørum på egne vegne tiltaler nogle folk i Nors sogn og nogle i Hillerslev sogn og Sennels sogn for skyldige penge og korn.

Dom: De skal betale.

Peder Laursen i Langgård får afkald fra sal. Niels Hesseldals søn Laust Nielsen, født i Hesseldal, på arv efter sin moder, Maren Nielsdatter, som boede og døde i Hesseldal, som var 34 sldl., hvilke blev udlagt til Laust Nielsen efter hans faders, Niels Laustsens død i Hesseldal og ej videre, og som hans farbroder Peder Laustsen i Langgård har haft under hænde.

Peder Nielsen i Hillerslev og Anders Eriksen i Kortegård, kirkeværger, tiltaler folk der resterer med kirketienende.

Dom: De skal betale.

Peder Tomsen af Ørum på Ørum tjeners Christen Kierups vegne i Hillerslev har ladet syne Christen Kierups toft norden ralingen. Den var meget optrukket af kreaturer fra den ene ende til den anden, og det syntes, at hvis samme toft skulle således medhandles og overtrækkes, kan den hverken bære græs eller korn, og kun med største besvær kunne ørkes eller dyrkes med plov og harve.

498

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

(19/1). Peder Tomsen på sin principals vegne har ladet stævne Erik Nielsen i Skinnerup til dom for, hvad han har foregivet i sin supplikats til kongen for Højesteret, og fremlagde et tingsvidne af 30/6 sidst og et indlæg af 20/1 sidst angående denne supplikation og begærede dom. Erik Nielsen svarer, at den sag, som kald og varsel lyder på, har sin oprindelse af, hvad der er passeret og indgivet til Højesteret 1684, tillige med den post, som angår Peder Pedersen folks overfald på farende veje, kunne muligt bevises, men den sag af de højvise landsdommere er indkaldt til påkendelse. Dernæst formener Erik Nielsen, at højesteretsdommen nu er fyldestgjort, hvorfor han formener, at intet i denne sag ved dom bliver fordelt, før landsdommerne har påkendt den, og ellers har Erik Nielsen sendt nogle af de henhørende dokumenter til Viborg.

Peder Tomsen begærer dom.

Kendelse: Da Erik Nielsen påstår, at han ikke så mærkelig og omstændelig har fået kald og varsel, så han den rette mening deraf kunne forstå, hvorvel han nu her for retten komparerer, foregivende adskillige

omstændigheder, er sagen opsat 14 dage, så Erik Nielsen kan forsyne sig med bevisligheder. (2/3).

(3/2). Erik Nielsen af Skinnerup har ladet stævne Gunde Ulf og fremlægger tingsvidne, hvoraf han vil bevise, at han skød hunden af våde og ikke forsætlig. Gunde Ulf fremlægger et andet tingsvidne om hunden.

Dommeren forelægger Erik Nielsen at aflægge ed på, at han ikke vidste bedre end at det var en ulv, han skød, før han kom til tinget. Erik Nielsen nægtede, at nogen skulle have sagt ham, at det var en hund, så vidt han mindes.

Gunde Ulf spørger, om Erik Nielsen har stævnet ham for navnets skyld! og mener, at Erik Nielsen skal føre hunden bort fra det sted, hvor den endnu ligger og er i vejen for folk, der vil i kirke eller skal til tinge, når tinget ikke kan holdes det sædvanlige sted.

Dom: Da ses ikke andet, end at den omvundne gerning og drab på hunden bør agtes for vanvittighed og uforstand, og ikke komme Erik Nielsen eller hans pårørende til nogen forklejning.

Anden gang forkyndt befaling til stiftsbefalingsmanden angående degnes rettighed.

23. februar.

Forkyndt forordning om kirkeritualet.

Gunde Ulf, kgl. delefoged, tiltaler kgl. Maj.s tjenere for restancer. Opsat 14 dage.

Samme tiltaler nogle folk, som er indført i Søren Jørgensens regnskabsbog, som er leveret Gunde Ulf for skyld.

Opsat 14 dage.

Peder Marcussen tiltaler folk i Hjørdemål sogn og en i V. Vandet for restancer. Dom: De skal betale.

499

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

Skaris Jensen i Kjelstrup har ladet syne ejendommen til et øde hus, som har ligget til Christen Pedersens gård, som Skaris Jensen nu har fæstet. Ejendommen blev vurderet til kun at kunne svare af 2 åbo skæpper.

Læst 3. gang befaling angående degneindkomst.

Bertel Andersen i Nors på fru Mette Lykkes vegne irettelægger hende morgengavebrev på hendes gård i Hillerslev, som Niels Jensen påbor, dateret 21/9 1618 og forbyder Niels Jensen herefter at svare til andre end Mette Lykke, eller at holde andre for sin rette husbond, hvilket Niels Jensen i alle måder indgik.

Gunde Ulf på amtmandens vegne begærer, at præsterne indgiver fortegnelse på kop- og kvægskat til ham, ligelydende med den fortegnelse, som er indleveret i amtstuen.

Niels Munk i Brund får afkald fra hans sal. søsterssøn Laust Christensen på arv efter hans forældre, og lover at give ham et lam, som i sommer skal være på græs hos Niels Munk. (2/3).

Christen Christensen i Kløv på sin faster Karen Jensdatters vegne i Vorring får afkald fra Niels Nielsen i Hov på sin hustrus Anne Nielsdatters vegne på arv efter hendes sal. fader Niels Kjeldsen, som boede og døde i Vorring, og fra Niels Andersen på sin fader Anders Nielsens vegne i Hinding på den arv, som Anders Nielsens hustru Ingeborg Nielsdatter kunne tilfalde efter hendes fader Niels Kjeldsen.

Niels Christensen i Fårtoft får afkald fra Poul Laustsen, Mikkel Nielsen og Jens Nielsen på deres egne og Christen Nielsen, alle af Fårtoft, på sin broder Peder Nielsen i Løgstør på hans og hans hustrus Kirsten Laustdatters vegne efter fuldmagt, for arv efter deres farbroder Anders Madsen, som havde sit tilhold i Fårtoft og døde der.

2. marts.

Jens Lauritzen, herredsfoged i Hundborg herred i herredsfogedens sted. Forkyndt skatkammermissive om rytternes månedlige penge af td. hartkorn, og en missive om lånt korn, der straks skal betales.

(16/2). Peder Tomsen af Ørum tiltaler Erik Nielsen i Skinnerup, fordi han har angivet Peder Pedersen i sin ansøgning til kongen. Erik Nielsen kommer med udflugter.

Kendelse: Sagen opsat 4 uger, at Erik Nielsen ikke skal overiles. Da må han bevise sine beskyldninger. (Sagen fortsætter).

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, på sin husbonds og egne vegne har ladet stævne Erik Nielsen i Skinnerup til vidnespårhør angående, hvad der passerede 28/1, da Niels Christensen var i Erik Nielsens bo og æskede udlæg

500

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

efter en højesteretsdom, og lod stævne hans hustru, søn og datter og hans tjenestedreng også til vidnespårhør, samt vidner, deriblandt herredsfogeden og Laurits Jensen i Thisted, om hvad der passerede den dag, efter at han havde fremlagt landstingsdommen og Højesterets konfirmation på den i den post, der angår ransnævningernes penge, som var 14 rdl. Nogle vidner, at Erik Nielsen viste dem ind i sin lade og sagde, at de kunne gøre udlæg i kornet, og da gjorde de udlæg i 36 skp. rug. Det utærskede korn sagde herredsfogeden var til bygfald. Så fandtes der ikke mere til udlæg end en sadel, men Erik Nielsen gjorde ed på, at det var ikke hans sadel. De så ikke noget kvæg i Erik Nielsens lade, men noget kvæg gik løst på gaden. Erik Nielsen lovede Niels Christensen 13 rdl. til nytårsdag. (20/4).

(23/2). Niels Nielsen Munk i Brund får afkald fra sin anden myndling Niels Christensen for arv efter hans forældre.

9. marts.

Dokumenter angående restance hos kgl. Maj.s bønder igen opsat til i dag 14 dage.

Borgmester Christian Mortensen Lelius tiltaler bønder for restancer. Dom: De skal betale.

Laurits Kock til Vesløgård har ladet stævne folk til husbondholdstagelse. De tager ham i hånd og lover at svare ham som deres rette husbond.

Claus Herluf Pors har ladet stævne hr. Anders pallesen i Sennels og Niels Ibsen i Vandtrang for restance og iligemåde Maren Pedersdatter i Vandtrang til vidne at aflægge, sammen med andre. Han spurgte dem, hvor mange år og af hvem de har haft den bolig i Vandtrang, Niels Mikkelsen påboede. De begærede 8 dages udsættelse for at efterse og oplede brevene og hjemmelsbrevene, om nogle kunne findes.

Kendelse: De skal møde i dag otte dage. (16/3). 16. marts.

Jens Lauritsen i herredsfogedens sted.

(9/3). Claus Herluf Pors fremæskede efter opsættelse vidner til at fremvise deres hjemmels- og adkomstbreve til brug og græsning på Niels Mikkelsens øde bolig i Vandtrang. Peder Andersen i Vandtrang fremkom nu og fremlagde på egne og moders vegne hjemmelsbrev fra Claus Herluf Pors på brugelighed i den ejendom i Vandtrang, som Niels Mikkelsen påboede, og som lyder på, at Claus Herluf Pors 1678, 27/4, lejede græsningen til den ejendom til Maren Pedersdatter. Andre er indstævnet for at fremvise hjemmelsbrev, og hr. Anders Pallesen, fordi han har fæstet boligen bort.

Laurs Laursen, degn i Sennels, svarer på hr. Anders pallesens vegne, at han har købt boligen, som ikke har været i matrikel, men hører under hans gård i Hundal. Selv om Claus Herluf Pors kan fremvise ridemænds brev, så mener han at hans skøde er ældre.

501

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

Claus Herluf Pors svarer, at hr. Anders bør fremvise skøde og adkomst, hvori Niels Mikkelsens bolig er nævnt, og at han skal bevise, at han har skattet af boligen, der i hans moders jordebog er takseret for 2 td. hartkorn. Af tingsvidne bevises, at hans moder selv har besiddet boligen og bortfæstet den efter eget tykke. Han mener, at den indførsel, hr. Anders Pallesen gjorde, strider imod loven, og mener, at hr. Anders skal fremvise det ridemænds tov, han påberåber sig, så det kan ses, hvilket der er ældst. Han henviser til et skøde fra hans moder på samme ejendom, hvori Niels Mikkelsens navn er nævnt, til et tingsvidne 1681 og en dom 1683, hvori ejendommen er fradømt hr. Anders Pallesen, og som han ikke har påanket, og til, at han har haft ejendommen i possession og brug,

mens hr. Anders kun fremviser Claus Herluf Pors's moders jordebog, som ikke er nogen hjemmel.

Opsat 4 uger. (13/4).

Mikkel Christensen af Torp på sin patrons tjener Bertel Cappels og hans hustrus vegne i Hansted tiltaler Christen Boesen i Rær for 2 sldl., som Anne Iversdatter har lånt ham for over 16 år siden. Niels Christensen i Lille Hillerslev svarer, at der ikke fremlægges noget tingsvidne eller gælds-brev, og Christen Boesen er en fattig mand, der ikke har andet til livets ophold, end hvad Gud og godtfolk vil unde ham i hans store alderdom. Han begærer sagen opsat en måned. Dommeren forelægger Christen Boesen at møde for retten i dag 8 dage for at erklære sig. (23/3).

Niels Christensen på Margrete Iversdatters vegne i Hansted har ladet stævne Peder Løbber og hustru til tilbud, eftersom hun har fået en kedel i pant af dem for 4 sldl., som hun nu begærer mod at udlevere kedelen.

Dom: De skal betale, eller også må hun beholde kedelen, og er den mere værd end 4 sldl., skal de have penge. Er den mindre værd, skal de betale.

Niels Christensen Kåstrup i Tved (Hjardemål sogn) bød sig til rette, om fru Helle Urne eller nogen på hendes vegne har noget at tiltale ham for efter stævning, da vil han svare for sig, og som han også i dag 8 dage var mødt, og ingen mødte for at tiltale ham, formener han sig at være forskånet for sådan besværing, indtil han igen bliver stævnet.

(2/3). Erik Nielsen i Skinnerup gav til kende, at han er indstævnet for landstinget, og han begærer derfor, at hvis nogen har noget at prætere for retten, mens han er borte, det da måtte ophæves. (30/3).

Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet stævne Skinnerup bymænd for restance af hedeleje og hedelam.

Peder Christensen i Østerild, kirkeværge, tiltaler folk for resterende afgifter til kirken, bl.a. Jens Jørgensen med sin søn i Spanggård. Herimod mødte en af kgl. Maj.s bønder, Christen Jensen i Abildhave og fremviste sit fæstebrev, som melder, at han er forundt tre års frihed for skatter og tiender.

Dom: De skal betale undtagen Christen Jensen i Abildhave, som frifindes.

502

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

(9/2). Christen Laustsen Smed l Aggerholm får afkald fra Zidsel Nielsdatter Blæsborg i Nors på egne og moders Kirsten Poulsdatters vegne på alt, hvad de kunne tilkomme efter hendes fader, Niels Mikkelsen, som døde hos Christen Laustsen, og takker for den ære og godhed, Christen Laustsen har bevist hendes fader.

23. marts.

Laust Jensen l Thisted i herredsfogedens sted.

(16/3). Mikkil Christensen af Torp beviste med opsættelse i dag 8 dage, at Christen Boesen var indstævnet til selv at møde. Christen Boesen nægter ved ed at skyldte Anne Iversdatter noget. Han har betalt med arbejde og givet hende 2 sletmark i penge.

Dom: Han frikendes. 30. marts.

Laurits Jensen i herredsfogedens sted.

Gunde Ulf, kgl. delefoged på amtmandens vegne tiltaler dem, som der er fundet klittag og sener hos. Findes indført herefter.

Gunde Ulf på kgl. Maj.s tjeners Mikkil Hjulmands vegne i Hillerslev har ladet stævne amtmanden til vidnespåhør angående et øde hussted i Hillerslev, og Hillerslev mænd til at vidne. De vidner, at det hus sønden Hove i Hillerslev, som Mette Mortensdatter sidst iboede og fradøde og nu er øde, har altid været medtjener med den Gård, Kirsten Christensdatter før påboede, og som nu er tilfaldet kongen, og som Mikkil Hjulmand nu har i fæste, og samme hus stod for og på denne gårds agerende. (13/4).

Dom på dem, som der er fundet klittag og sener hos. Synsvidne fremlagt. Ingen dom afsagt. (7/4).

De indstævnede af Lille og Store Tøfting forelægges at møde til første tingdag og afhjemle under fald. (20/4).

(16/3. Niels Christensen i Lille Hillerslev lader læse et opsættelsestingsvidne og indlæg angående Erik Nielsens supplikats. På Erik Nielsens vegne mødte Niels Poulsen og Erik Nielsens tjenestekarl og vidnede, at Erik Nielsen var i høj forfald i Viborg til landstinget, hvortil han havde indstævnet Peder Pedersen angående samme sag.

Opsat 14 dage. (13/4).

Amtmanden advarer menige herredsmænd, at de afskaffer alle udygtige springheste og forskaffer dygtige stodheste.

503

Hillerslev Herreds Tingbog-1686

7. april.

Jens Lauritsen i herredsfogedens sted.

(30/3). Gunde Ulf på amtmandens vegne tiltaler folk for klittag og senetøjr, som er fundet hos dem.

Opsat 14 dage. (20/4).

Gunde Ulf på rektor Claus Dahlers vegne tiltaler Thisted skoles tjenere Peder Pedersen Harboe og Bertel Andersen i Nors og Niels Skrædder ved Tveds kirke for restancer.

Dom: De skal betale.

Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet stævne Peder Gregersen og andre Lille Hillerslev mænd og Peder Mortensen i Store Hillerslev til klage og forbud, og klager over, at de har ladet kreaturer gå i hans eng, hvad han forbyder herefter.

13. april.

Jens Lauritsen i herredsfogedens sted. 2. gang i dag advaret om stodheste.

Niels Christensen i Lille Hillerslev 2. gang gav klage og forbud.

(16/3). Claus Herluf Pors contra hr. Anders pallelsen efter forrige opsættelse angående Vandtrang. Han klager bl.a. over den meget urolige og trættekære præst. Der irettelægges dokumenter.

Dom: Det ses ikke rettere, end at hr. Anders bør beholde de afgifter, han har nydt, før han blev tiltalt til tinge, og boligen blev fradømt ham, men hvis han har nydt noget efter den tid, bør han betale det.

Claus Herluf Pors har ladet stævne Laust Hansen og hans datter Anne Kirstine til vidnespåhør og fremkalder folk, der vidner, at de har været hos Kirsten Tomasdatter, tjenende Claus Herluf Pors, og hørt hendes vidnesbyrd omgæt Lars Hansen kom ind til hendes husbond og ville købe et føl, men junker ville ikke sælge, og Lars Hansen brugte da mund og gjorde larm og bulder. Junkeren viste ham ud, men i forstuegangen stødte han junkerens hånd til blods, og da han kom ud, tog han sten op og råbte, at junkeren skulle komme an. Hun vidner også, at Lars Hansens datter Anne Kirstine indsneg sig i stuehuset, og da pigen ville sætte tørv i ovnen til bagning, havde Anne Kirstine taget noget honning, som hun åd af.

Claus Herluf Pors lyser efter en båd, som lå i Skovsted Sø.

Niels Christensen, delefoged til Ørum har ladet stævne Brund mænd og kvinder angående Jens Knudsens og Jep Christensens øde gårdes forødelse, nedbrud og bortstjælen, og har ladet syne Jens Knudsens gårds huses medfart (vist bygningsresterne). Synsmændene så bryggerst 4 drau langt og 31/2 drau bredt,

504

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

bur og stue 5 drau langt og 4 drau bredt (osv.) Alt var øde og borte uden det, som stod i væggen, indklinet i ler. De så også Jeppes gård, som også var øde (specificeret). Niels Christensen tilbød Brund folk stumperne, mod at de svarede til gårdenes forrykkelse. Der var ingen folk i gården uden i Jens Knudsens gård. Der sad Jens Knudsens kone og moder i nørre ende østen i gården, og den fattige mand Jens Knudsen var også hos dem.

Brund mænd spurgte Niels Christensen, hvorfor han havde dem mistænkt, da de med ed ville benægte at være skyldige. Niels Christensen svarede, at efter loven er bymændene ansvarlig.

(30/3). Niels Christensen, delefoged på Ørum, tiltaler Erik Nielsen i Skinnerup efter opsættelse 2/3, fordi han har angivet Peder Pedersen på Ørum i sin supplikats til kongen som en mand, der forfølger ham af had og misgunst efter en sag om en soldat, som Ørum bønder tog fra Erik Nielsen og hans medfølgere med magt, hvorved Erik Nielsen blev stympret.

Dom: Da Højesteret 19/8 1682 har fældet dom i sagen om soldaten, og har dømt Peder Pedersen til selv at betale, som har været tildømt Erik Nielsen, og da supplicatsen ikke indeholder noget, som kunne være Peder Pedersen til skade, ses det ikke, at Erik Nielsen har handlet så grovelig, at jeg tør bifalde Peder Pedersens hårde irettesættelse, men frifinder Erik Nielsen.

(30/3). Mikkel Hjulmands kaldsmænd tilstår, at da de stævnedes amtmænd, stævnedes de også amtskriveren.

20. april.

Læst forordning om en ekstraordinær bededag årlig, i dette år 7/5, men siden årlig 4. fredag efter påske.

Læst politimesterens skrivelse om kassering af gl. mål og vægt og anskaffelse af ny.

Læst Missive fra amtmændens fuldmægtig Knud Pedersen til herredsfogeden angående kongens rettighed af bøder og sagesfald, som der skal gøres rigtighed for på amtstuen.

Læst forordning om stodheste. De, der har stodheste, skal møde på Bisgård med dem, så de kan eftermåles. Det forbydes at lade stodheste og uskarne plage løbe løse på marken, så de kan fordærve hopperne.

Vejene skal vedligeholdes med ør og sten.

Gunde Ulf fremstiller Christen Nielsen på Ballerum og hans hustru Kirsten Pedersdatter, som begge i dag gav last og klage over Erik Laustsen i Brund for overlast. Han overfaldt 3. påskedag Christen Nielsen norden Appelone i Brund, slog og stødte ham for sin mave, vred og brød hans hals skammelig og havde ham omkuld. Hans hustru Kirsten Pedersdatter vidnede, at 3. påskedag kom Erik Laustsen ind til dem og ville have hendes lille datter til at tjene ham, som hun før havde gjort, ellers skulle hun give ham 2 mk. 1 sk., eller også ville han tage værdi for det i huset. Han truede dem og sagde, at han ville gøre hende og børnene en ulykke. Så tog han pigen nøgen ud af sengen og tog hende med ud til sin hest og red bort med hende. Konen slog en tavl ud af væggen for undslippe

505

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

med sit spæde barn, og så gik hun til Thisted for at angive det for øvrigheden. Synsmænd vidner, at de har været hos Christen Nielsens og der så, at i et vindue var to ruder i stykker, og der var et hul i væggen i buret, som kvinden sagde, hun havde været nødt til at bryde for at komme ud. De så også en kniv med hjortetakskæft, som manglede et stykke af

bladet, og konen sagde, at Erik Laustsen gjorde det, da han slog efter hende med kniven. Andre vidner, at 3. påskedag om aftenen var de 1 Christen Nielsens moders Appelone Pedersdatters hus, og da var Christen Nielsen og hans kone og den lille pige der. Da kom Erik Laustsen, og den lille pige, Anne Christensdatter løbende ind og skreg: »Nu tager han mig! « Så løb hun gennem lillestuen ind i storstuen, ind ad buret og op på loftet. Erik Laustsen kom ind og spurgte, hvor hun var, men de sagde, de vidste det ikke, og ville ikke hjælpe ham at lede. Han ledte alle vegne og fandt pigen i en mørkagtig krog på loftet og gik ned med hende. Christen Nielsen gik efter og greb fat om hende, men Erik Laustsen ville ikke slippe og slog Christen Nielsen og barnet omkuld, og lå på dem. Barnet skreg og bad, at Niels Jensen ville hjælpe hende, og hendes fader råbte også om hjælp. Niels Jensen løb til og fik dem fra hinanden og bad, at Erik Laustsen ville lade manden og pigen i fred. Erik Laustsen hujede og råbte, at det passede han ikke om, om han så skulle klæde 10 stejler. En mand vidner, at han så, at Erik Laustsen satte barnet mellem bord og bæk i Niels Jørgensens stue og sagde, at hun skulle blive hos ham, til han fik sået, som hun havde lovet, men hendes fader sagde, at han ikke havde lovet hende bort længere end til valborgdag, dog med så skel, han handlede med hende som en kristen.

Erik Laustsen blev påråbt, men var ikke mødt. (4/5).

(30/3). Gunde Ulf har ladet stævne Jens Christensen i Store Tøfting til synspåhør og dom. Samme dag stævnedes de Jesper Christensen i Lille Tøfting og Niels Tomsen i Store Tøfting til at vidne. Jesper Christensen vidner, at han var efter anvisning i Store Tøfting i Jens Christensens gård og ikke i hans huse, og han så hverken klittag i hans huse eller gård, og han vidste ikke videre at vidne. Niels Tomsen afhjemlede sit syn således, at han ikke har set klittag i Jens Christensens huse, men skytten stødte noget hen med hans fod, men han ved ikke, om det var klittag.

Gunde Ulf tiltaler Jesper Christensen og Niels Tomsen, fordi de ikke før efter indvarsling var mødt at afhjemle deres syn, og kræver dem idømt bøder. Niels Christensen i Lille Hillerslev møder på deres vegne og svarer, at Gunde Ulf ikke har navngivet årsdato, dag i måneden og på hvad steder, de skulle møde, og imod loven ikke navngiver de personer, hos hvem samme forretning skulle have fundet sted, og spørger Gunde Ulf, om hans irettesættelse henhører til et andet syn eller vidne, end det, de to mænd nu for retten har aflagt. Gunde Ulf begærer sagen opsat 14 dage.

Opsat 14 dage. (13/5).

Mikkel Christensen, foged på Torp, forbyder alle hans principals tjenere at bortleje eller bortlåne ager og eng og tørvegrøft. (27/6).

506

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

Samme stævner nogle af Torp tjenere for restancer (specificeret). Hertil at svare fremkom flere bønder og erklærede, at de ikke kunne svare af mere, end kommissærerne havde ansat dem til (kommissionen 1682) og ikke efter den gamle jordebog.

Dom: Da Hans August von Pagelsen har købt godset til en pris, der svarer til kommissionens vurdering, og han heller ikke skal oppebære kontribution af mere, understår jeg mig ikke at tilkende bønderne at betale mere restance end efter kommissariernes afsigt, og efter den måde, skatterne udgives, indtil landmålings-kommissariernes vurdering bliver publiceret.

Niels Christensen i Lille Hillerslev gav 3. gang last og klage og forbød 3. gang at komme i hans eng og græsning.

(2/3). Erik Nielsen af Skinnerup begærer afregning af Niels Christensen på, hvad han endnu skylder ransnævningerne efter højesteretsdom, og som han endnu søges for på sin ære. Tre af nævningerne leverer i retten en forskrivning fra Niels Christensen til dem på, hvad han havde eller kunne opbjerger på deres vegne, hvoraf de intet har kunnet bekomme, og frasagæ sig den fuldmagt, de havde givet Niels Christensen til at opbjerger pengene. De erklærer, at de har fået fuld fornøjelse af Erik Nielsen for de 2 rdl. Erik Nielsen gav til kende, at han endnu efter enfoldig efterregning skyldte 3 mark 3

sk. af de andre nævningers penge, men så skulle alle de penge, som herredsfogeden havde kationeret for være betalt. Anders Pedersen i Nørby var mødt og tilbød at modtage de 3 mk. 3 sk., som Erik Nielsen lovede at betale. (8/6).

27. aprill.

Gunde Ulf gav 1. gang last og klage over Christen Eriksen i Store Hillerslev, efter som han for Knud Pedersen skulle være angivet for at have slået og overfaldet hans egen tjenestedreng. Gunde Ulf pårøbte kgl. Maj.s stævningmænd, men de er ikke mødt, og Christen Eriksens dreng er heller ikke mødt. (4/5).

Mads Christensen i Gunde Ulfs gård har ladet syne gårdens brøstfældighed. Lade og stald er jordhuse. Gunde Ulf spurgte, om Mads Christensen agtede ham noget med samme syn, ville han svare for sig. Mads Christensen svarede, at han havde ikke andet end godt med Gunde Ulf. Han tog kun synet for sin egen person og ikke videre.

Jørgen Faldsted på mag. Jens Reenbergs vegne har ladet stævne folk for restancer.

Dom: De skal betale.

Niels Christensen i Lille Hillerslev på Tomas Christensens vegne ved Kåstrup kirke gav last og klage over Christen Søes søn, som boede på Ballerum (Christen Søe) Jens Christensen, som nu tjente på Tang, for trusler, han tid efter anden, dag og år efter anden havde brugt, indtil han forleden søndag efter solens nedgang ville have slået Tomas Christensen fra hans hest og pludselig

507

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

overfaldt ham. Derfor gav han nu last og klage, fordi han således en fattig og snart krøbbel mand, som ikke de sidste otte år har været sig så nyttig, at han kunne gå ud af hans dør, har overfaldet,

4. maj.

Mads Pedersen Langgård i Kårse og Laust Nielsen ibd., tjenere til Hjordemål kirke med deres bygskyld, fremstiller vidner, som beretter, at Laust Nielsen forhen havde den hele gård, men af nød og trang måtte oplade de -to parter af samme gård til Mads Pedersen Langgård, og selv beholdt den tredje part. De vidner, at begge er så forarmede, fordi gården er forskyldt, at de ikke kan svare mere, end de 24 mænd har ansat dem til.

(20/4). Gunde Ulf irettelægger på amtmandens vegne et tingsvidne af 20/4 sidst på Erik Laustsen i Brund, hvoraf fornemmes, at Erik Laustsen er indstævnet med 6 ugers varsel til klage og dom.

Erik Laustsen er ikke mødt. Opsat 14 dage. (18/5).

(Se ovenfor). Samme fik 2. ting til Christen Eriksen i Hillerslev for hans handling mod hans dreng en helligdag.

Samme på sal. Melchior Juels arvingers vegne tiltaler Tomas Jacobsen og Jens Christensens enke i Klastrup for restance.

Dom: De skal betale.

(18/5). Christen Andersen Kolsgård på Ingeborg Krabbe, Holger Trolles enke, hendes vegne tiltaler Oluf Nielsen til Anders Christensens i Hunstrup, og Else Pedersdatter, som forleden sommer tjente på Kølbygård, samt Anders Nielsen Broe, som tjente i Hunstrup præstegård, og Else Christensdatter, som tjente til Jens Broes, for lejemålsbøder. (8/6).

Christen Christensen i Kløv på egne og bymænds vegne forbyder Hillerslev og Kåstrup bymænd, Poul Nielsen på Tang og Christen Andersen i Jensby at komme i Kløv kær med nogen brug, drift eller grøft.

Mogens Pedersen i Østerild har ladet syne et hus i Østerild, tilhørende Peder Sørensen i Sønder Onsild. Mogens Pedersen erklærede, at dette syn ikke var ment til den afflyttede bondes skade i nogen måde.

Mikkel Christensen på Torp anmeldte, at han skulle rejse til Randers, så hvis nogen vil søge ham, må det bero til hans hjemkomst.

(19/1). Mikkel Christensen på sin patrons vegne har ladet stævne Anders Skytte i Hansted til vidners, tilbuds, spørgsmåls påhør og til synsvidnes beskrivelse. Folk vidner, at de har været hos Anders Skytte og tilbudt ham på husbondens vegne de høveder, der var indløst fra borgmester Enevold Nielsen, at betro ham den til mikkelsdag, og tilbød korn at så med, hvis Anders Skytte ville skaffe

508

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

kaution eller penge. De vidnede, at Anders Skytte ligesom i vinter holder til hos Oluf Mortensen i Gårddal, da de med deres mange små børn ikke kunne holde ild og arnested i gården, men for frost og kuld måtte flytte. Dog havde han endnu kvæg og fæmon i gården såvel som korn, indtil kvæget blev taget fra ham, og siden har ingen set ham ved hans gård.

Der er foretaget syn over gården. (Sagen fortsætter).

Anders Skytte begærer at måtte svare og fremlægger skriftligt svar, skønt han ikke kan læse eller skrive. Han klager over, at Mikkelt Foged har taget dom på ham for restance, skønt han intet skylder, hvad han vil bevise.

at Mikkelt Christensen har klippet mærke på hans kreaturer.

at han var gået til Mikkelt Christensen og havde spurgt ham, om han måtte bytte en ko bort og få en hest i stedet, da hans ene hest var død,

at han bad ham undsætte ham med korn til at så. Han svarede, han skulle først hente hans får og sagde, at de var umærkede, og at A.S. skulle skaffe ham dem, så ville han se, hvordan han kunne lave det.

Imidlertid blev to af mine køer taget fra mig af retten ligesom en plag, og det var alt, hvad han ejede. Mikkelt Christensen har indløst dem for vurderingen og taget dem fra A.S. til sin egen nytte uden at agte, at om jeg skulle bruge boligen, da kunne han ikke miste sine høveder.

at han og hans kone ofte havde bedt om korn og intet fået.

at han og to mænd havde været hos M.C. og spurgt, hvordan han ville have det, om han ville hjælpe ham med korn eller give ham lov at forlade gården, men han svarede, at jeg ikke måtte drage fra gården.

at hun derefter har efterlyst A. S. påtinget, som om han skulle være borttrømt og har villet gøre ham, hans hustru og børn æreløse.

Mikkelt Christensen svarer, at han ikke må drage fra gården, før den er lovligt opsagt, og at han vil skaffe ham korn til at så og skaffe ham hans kreaturer igen, hvis han vil stille kaution.

11. maj.

Niels Christensen i Lille Hillerslev, defoged til Ørum på sin husbonds tjeneres her i sognet og på egne vegne har ladet stævne Kåstrup bymænd til synspåhør angående de høstakke, som havde stået vinteren over i Lille Hillerslev eng, og som deres fæmon havde nedstukket.

Han har ladet engen og stakkene syne. Stakke lå med fægødning adsplettet og nedtrådt, i en stak lå 6 fæhøveder. (Sagen fortsætter).

Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet stævne Lille Hillerslev bymænd til syns- og granskningsvidne. Granskningsmændene tilkalder to gamle mænd, der vidner om, hvor Niels Christensens englod ligger, nemlig østen og norden Store Vold og halvparten af Store Vold.

Christen Bodsen i Rær, Christen Nielsen i Hedegård og Mikkel Madsen i Rær, alle tre tjenere til Rær kirke har ladet stævne folk til at vidne om, hvor meget de herefter kan yde i skyld.

De vidner, at de tre ikke kan udgive niere i skyld end efter kommissariernes afsigt.

509

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

Gunde Ulf på Tomas Farvers vegne i Norindtofft har ladet stævne Christen Juell i Bjerre til dom for gæld.

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, har ladet stævne folk i Tveds sogn, på Hanstholm og Østholm, på hans principals tjeneres vegne i Hillerslev og Kåstrup sogne, og forbyder dem at komme på Hillerslev og Kåstrup fælled med store fæhjorder, som det hidtil er sket.

Hertil at svare mødte borgmester Christian Mortensen af Thisted og sagde, at Niels Christensen på forskrevne bymænds vegne bør bevise, at de har nogen fælled (som han siger, ud til havet), og hvor meget fæ, enhver der har del i fælleden, må holde, og han mener, at hans tjenere i Vigsø sogn må bruge deres fælled ligesom før, og at Niels Christensens forbud uden gode mænds udvisning ikke må komme hans tjenere til skade.

Kendelse: Da Niels Christensen vil forbyde hjord i fælledet fra Kåstrup bro og nordad til havet, uden så vidt som ikke er inddiget i enge og mark, hvorimod borgmesteren mener, at Niels Christensen bør bevise med dokumenter, hvor vidt de nævnte sognes fælled strækker sig, da ses det ikke billigt, at noget forbudsvidne bliver udstedt, før ligning efter loven og vurdering af, hvor meget enhver kan tilkomme i fælleden er sket. (18/5).

Jens Christensen Tømmerby på sin principals, baron Juel til Rysensteen, hans vegne har ladet stævne nogle folk for restancer.

Hans Nielsen i Hesseldal svarer, og mente, at han ikke kunne tilkomme at skylde højere end han skatter til kongen, især eftersom han for 4 år siden har talt med baronen selv og fået det løfte, at det skulle blive ved det samme.

Da andre to mænd tilbød at klarere deres gæld, og ikke den blev annammet. Dom: De skal betale.

Poul Laustsen i Klastrup og Søren Nielsen ibd., kirkeværger til Hunstrup kirke tiltaler folk for skyld til kirken.

Dom: De skal betale.

Peder Mortensen i Hillerslev gav last og klage over dem, som har frataget ham hans kreaturer og plovstude, som hans husbonde har forstrakt ham med, og hans mælkekøer, som han havde til sit huses fornødenhed også har frataget. Hvorimod Niels Christensen i Lille Hillerslev mente, at der intet klagevidne burde udstedes, så længe hans udstedte vidne 23/6 1674

stod ved magt, omhandlende Store og Lille Hillerslevs skifter, såvel som det forbud Vil Svendsen udtog 30/6 1674, læst 13. januar 1685 og 14/1 1686 og et forbud af april 1686.

Gunde Ulf begærer, at Niels Christensen vil levere Peder Mortensen hans plovkreaturer og fæ uden skade, da han har brug for dem, og at han vil bevise, hvor han tog kreaturerne.

Niels Christensen blev spurgt, hvem der havde givet dem lov at malke en andens køer, og herredsfogeden spurgte Peder Mortensen, om han mente, at der var gjort ham uret, hvortil han svarede, at han havde givet last og klage, da han mente, at tingsvidnet ikke var efterlevet.

Kendelse: Da det ikke bevises, at Niels Christensen har haft billig føje til at

510

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

nægte Peder Mortensens kreaturer, kan jeg ikke nægte Peder Mortensen hans klagevidne. (Sagen fortsætter).

Peder Mortensen i Store Hillerslev begærer genpart af skiftebrevet angående Store og Lille Hillerslev bys kær 23/6 1674 (se også tingsvidne 30/5 1671). (Tingsvidnet afskrevet ligesom skiftebrevet).

Et skiftebrev er også læst på tinget 11/6 1667. (18/5).

(Se ovenfor). Niels Christensen i Lille Hillerslev begærer tingsvidne på 2 dokumenter 1671, 30/6 og 1648, 19/12 angående engen. (Afskrevet).

18. maj.

Borgmester Enevold Nielsen tiltaler Hans Axel Pors til Momtoft for skyldige penge og korn efter regnskabsbog og til at udnævne på sin side en dannemand, som kan vurdere klæder, som ritmesteren har pantsat til mig, eftersom de 80 rdl., som han lånte på pantet, ikke til rette tid er betalt og heller ingen renter. Klæderne beskrevet. Der er også duge og håndklæder og andet, (tallerkener). Dom: Han skal betale fordringen inden 15 dage og udnævne en mand til at vurdere pantet til i dag 14 dage, og hvis han ikke vil, kan panthaveren udnævne to mænd efter loven.

Poul Jensen på Brusgård på Hans Axel Pors hans vegne har ladet syne indboe på Momtoft (specificeret) og bygninger og have. Smedjen så synsmændene ikke, da forpagteren sagde, at han ikke ville have med den at bestille, før han fik den synet. (Se nedenfor).

(20/4). Gunde Ulf på kongens og amtmandens vegne fremviste tingsvidne og synsvidne angående en del her i herredet, hos hvem der er fundet klittag og senetøj af 30/3 sidst, læst 7/4. Sagen da opsat 14 dage, læst 20/4, og som da nogle ikke var mødt, og sagen er vigtig, så blev forelagt at stille, såvel personerne som kosterne her for retten, at det kan eragtes, om sagen er af sådan vigtighed, at så mange efter loven på deres ære kan dømmes, derfor sagen opsat 3 uger. Efter begæring er sagen 11/5 igen opsat 8 dage, fordi ingen af de beskyldte var mødt, og kosterne ikke

fremstillet. Sagen har nu været opsat 6 uger, hvorfor Gunde Ulf begærede dom.

Dom: Da de tiltalte ikke er mødt efter 2 gange opsættelse og forelæggelse og med kosterne ikke fremstillet, at deraf kan fornemmes, deres forseelse at være så grov, at de efter loven bør straffes, ej heller kan jeg anse det fremlagte tingsvidne at være af den gyldighed og kraft, at jeg uden videre og fornøden eksamen tør dømme så mange personer fra deres ære, så frikendes de for tiltalen, indtil de med kosterne for retten fremstilles, at 8 mænd tillige med mig kan eragte, hvad derpå rettelig dømmes bør.

(Se ovenfor). Niels Christensen, forpagter på Momtoft, har ladet syne Momtofts huses brøstfældighed. (Huse og inventar specificeret).

511

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

Anders Nielsen, tjenende på Momtoft, har ladet stævne Else Tomasdatter hos hendes moder i Bjerre til benægtelsesed, og har stævnet præstens medhjælper i Hunstrup sogn deres vidnesbyrd at aflægge om, hvem Else Tomasdatter skyldte, da præsten indkaldte hende for at skyldte hendes barnefader.

(11/5). Peder Mortensen af Store Hillerslev på den ene side, og Niels Christensen og flere af Lille Hillerslev, på egne og bymænds vegne på den anden side kundgør, at de nævnte bymænd 1671 30/5 er blevet forligt med Peder Pedersen Hillerslev herred 1686 Horreboe og hans søn Jens således, at han med de andre bymænd skal have sit fæmon på Nørkjær om foråret og til 14 dage efter Voldborgdag, og siden den tid til 18 dage før St. Hans dag midsommer skal Peder Pedersen Horreboe (eller hans efterkommere), og ikke nogen anden i byen have 3 nød gående løse i forskrevne kær, og ingen må jage dem eller drive dem deraf, og enhver ellers efter forskrevne tid sin lodskifte i kæret at nyde og søde. Bymændene forpligtede sig til at lade de 3 høveder, Peder Horeboe (tilføjet: Peder Mortensen) og hans (rettet til deres) efterkommere, mand efter anden tilhørende skal og må gå i Nørkier upåanket. Hvilken dom eller vidne, der før er gået angående Nørkjær, skal være kasseret og ikke mere være gyldig.

Forskrevne mænd af Lille Hillerslev lovede nu for retten ikke at handle imod dette tingsvidne, og dermed skal al Irring og trætte mellem Peder Mortensen i Store Hillerslev og Lille Hillerslev mænd være ophævet.

(11/5). Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, har ladet stævne Hans August til Nørretorp og hans foged på Hillerslev og Kåstrup sognemænds vegne, og desuden folk fra Vigsø sogn og Bjerre (nævnt) angående deres markers og enges digers lukkelse, som ikke forsvarlige er diget eller indelukket efter loven, og hvad videre, de kan have at syne efter irettelagte tingsvidne 25/6 1685 (gentaget).

Kendelse: Bjerre, Søborg, Vodtborre og andre, som har hegnet, bør holde deres diger ved lige, så snart de for vand kan komme til at dige og imidlertid ikke at indtage eller hægte deres bæster, som går på fælleden,

men så længe at lade dem vogte. Dog bør Hillerslev og Kåstrup sognemænd forsyne deres øghoveder forsvarligt med hælder, så ingen tilføjes skade.

(4/5). Gunde Ulf, kgl. delefoged på amtmandens vegne og med tingsvidne 20/4 har ladet stævne Erik Laustsen i Brund til syns og vidnes påhør, klage og dom angående overlast og overfald, han 3. påskedag gjorde mod Christen Nielsen og hustru på Ballerum, med mere efter tingsvidnet. Han sætter i rette, at Erik Laustsen bør straffes for helligbrøde. Han opregner desuden 6 punkter, hvori Erik Laustsen har forbrudt sig, og kræver, at han for hver af de 6 punkter skal betale bøder til kongen. Christen Nielsen begærer, at hans del af bøderne ikke skal forglemmes.

Dom: Erik Laustsen bør for vold og (brud på) husfred betale efter lovens 6. bog, 9. kap., 2. art., samt for helligbrøde 3 lod sølv. Desligeste bør han bøde efter 6. bog, 9. kap., 24. art., fordi han har overfaldet pigens fader, og hvis han ikke betaler bøderne inden 6 uger, skal han undgælde efter lovens 1. bog, 24. cap., 50. art., og som hans bedrifter både efter indførte bevisligheder og i andre beviste

512

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

måder befindes at være venteligt, han ikke skulle undse sig at iværksætte hans truselsord, bør han straks, når dommen er forkyndt ham, stille borgen eller lide efter lovens 1. bog, 24. kap., 47. art. (20/7).

Christen Christensen i Kløv på egne og Kløv bymænds vegne forbyder igen Hillerslev og Kåstrup bymænd at komme i Kløv kær med hoveder og al anden brug.

26. maj, tirsdag (må være 25. maj). Intet. 1. juni.

Gunde Ulf i dag i herredsfogedens sted.

(18/5). Niels Christensen, forpagter på Momtoft, har ladet stævne Hans Axel Pors angående de hoveder, han holdt på gården, og de værelser, han havde forbeholdt sig. Han fremfører folk, som vidner om, hvilke dyr, de så af Hans Axel Porses, og om værelserne. Han skulle kun have et kammer, som kaldtes Junkers kammer, men har revet skillerum ned imod kontrakten, så værelset er blevet større. Hvis han ikke forholder sig efter kontrakten, vil Niels Christensen opsige forpagtningen til 1. maj 1687, og have erstatning for den skade, han måtte have lidt.

Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet stævne Inger Christensdatter, født i Roer til at udlægge hendes barnefader.

Forelægges at møde i dag 8 dage, da hun ikke er mødt. Barnet skal være lagt til i Kielsgård.

Samme har ladet stævne Ørum tjenerer for restancer og tilbød hver, som havde sået i Ørum tjeneres jord korn og penge, og forbyder nogen at bortføre korn fra hans husbonds tjeneres gårde.

Jens Nielsen Brunberg tiltaler Christen Juel i Bjerre for skyldige penge, som han har lånt.

Dom: Han skal betale.

Borgmester Christian Mortensen Lelius har ladet stævne Anders Sørensen i Vorring for restance, samt fordi han har ladet andre så i hans jord, hvorfor han mener, at hans fæste bør være forbrudt, og han tilbyder frøgæld til hver, som har sået i hans principals tjeneres jord.

Opsat 3 uger, da det angår Anders Sørensens fæstebrev. (27/6).

(18/5). Hans Axel Pors vil føre synsvidne. Niels Christensen, forpagter på Momtoft, mener, at han skulle have 8 dages kald og varsel, og dersom gården var forbedret, siden han selv lod den syne, var det på hans bekostning, og at der var et stykke pløjet i Tobro eng.

Hans Axel Pors svarer, at niels Christensen bør bevise, hvad han har forbedret ved gården, og hvad Tobro eng angår, mener han, at det skal blive ved det syn, han i dag vil forhverve, indtil forpagteren anderledes beviser.

Kendelse: Da der ikke er lovlig kaldet, kan intet syn i dag udstedes. (8/6).

513

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

8. juni 1686.

Læst forordning om opgæld på specie 6 % på danske kroner imod specie. Viborg Landsting skal holdes 16/6.

Gunde Ulf, kgl. delefoged, har ladet stævne de to mænd i Kielsingård angående deres markdigers brøstfældighed og fremstiller synsmænd, der har synet engen. De så ... en Rundel ... en Rundel ... en Rundel, som kunne diges og forfærdiges osv. (Rundel = digerest, nedsunket eller nedfaldet dige). (15/6).

Christen Ibsen i Kløv Mølle har stævnet folk i Kløv, og forbyder dem at fiske i Kløvs mølledam og i åen ud for hans mark.

(1/6). Claus Herluf Pors på sin broder Hans Axel Porses vegne har ladet syne Momtoft. Niels Christensen, forpagter på Momtoft protesterer og siger, at Hans Axel Pors ikke må benytte udenherreds sagfører. Claus Herluf Pors mener, at han må føre sag for sin broder.

Det tillades. (Sagen fortsætter).

Synsmænd afhjemler syn over Momtoft 27/5 (se også 18/5) (specificeret). (Sagen fortsætter).

Samme har ladet syne, om Hans Axel Porses svin, gæs og plag har gjort skade. Det kunne synsmændene ikke se, men der var gjort skade på vinterrugen, hvor der var nedtrådt noget af skoede heste. (Sagen fortsætter).

Niels Christensen begærer 2. ting til opsigelse af forpagtningen af Momtoft. Claus Herluf Pors mener, at der ikke er stævnet lovligt.

Det er der ikke, hvorfor 2. ting ikke udstedes. (15/6).

(20/4). Erik Nielsen har ladet stævne Øster Vandet sognemænd. Hans stævningsmænd er Jens Andersen og Niels Eriksen. Jens Andersen blev af dommeren tilspurgt, om han havde været hos alle de nævnte personer på deres bopæl, og om han til alle havde sagt, hvorfor de var stævnet. Han svarede, at Erik Nielsen sagde det ved nogle deres døre, men ikke ved alles døre. Han sagde også, at Erik Nielsen sagde ved nogles døre: Er det Eders ord, og de svarede ja, og hvor han ikke sagde det, gjorde de intet derved. Han kunne ikke huske alle de døre, han sagde det for, stævnedes dem hid i dag i Skinderup deres sandhed at vidne, men ikke hvorom de skulle vidne.

Hvorimod borgmester (Lelius) mente, at der ikke var lovlig stævnet, og at der derfor intet vidne burde udstedes. Forskrevne stævningsmand gjorde sin ed, at han ikke anderledes havde stævnet.

Derforuden mente borgmesteren, at den ene kaldsmand var udygtig, da han ikke var af den alder, at han havde været til Herrens bord, hvortil Erik Nielsen, som stod for sagen, svarede og beviste med et forseglede tingsvidne, at hans søn Niels Eriksen før havde været til stede i retten og havde afhjemlet kald og varsel med ed; tilmed henskød Erik Nielsen til dommerens resolution og hans nærværende naboers kundskab, om hans søn ikke sidder bofast og skatter til kongen både i kop- og kvægskat efter hans vilkår.

514

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

Borgmester Christian svarede, at det er enhver bevidst, hvorfor Erik Nielsens søn har fæstet den gård, og om andre har taget ham for fulde i kald og varsel, kommer mig ikke ved. Formener, at intet vidne udstedes mod Øster Vandet mænd uden lovlig kald og varsel.

Erik Nielsen spurgte, hvad borgmesteren mente med, at han vidste, hvorfor

Niels Eriksen havde fæstet gården. ' Borgmesteren svarede, at når han blev stævnet dertil, ville han svare, eftersom

det var kun fyldekalk i denne sag.

Han og Niels Christensen begærede derefter efter fuldmagt dom.

Dom: Som Erik Nielsen har fremstillet en ung person ved navn Jens Andersen, som sammen med hans søn Niels Eriksen har stævnet Øster Vandet og Skinderup sognemænd, men ikke skal have stævnet så fuldkommen efter loven, hvorfor de er stævnet, hvad der fornemmes af Jens Andersens egne ord, og som borgmester og Niels Christensen, Ørum delefoged, mener, at Erik Nielsens søn ikke er af den alder, at han bør afhjemle stævnemål, hvad Erik Nielsen heller ikke beviser for retten, og det ikke af noget

kan fornemmes, at han har været til Guds bord, enddog hans fader derom er tilspurgt, ses det ikke, at dette kald og varsel er givet lovligt eller for retten afhjemlet lovligt. (23/10 1688).

Erik Nielsen har ved Jens Andersen og Niels Eriksen ladet stævne Mette Olufsdatter af Skinnerup for bøder og for omkostninger ved sagen, kaldsseddel og skriverløn og papir 12 sk., kaldsmændene for at stævne og afhjemle 3 mk., hans rejse til tinget 8 sk., forseglingspenge 10 sk. Hendes bøder skal efter loven være hjemfalden til kongen.

Kendelse: Jeg tør ikke antage hans søn som en vidnesperson, da han for lidt siden er disputeret ugyldig, fordi han ikke har været til alters eller er sine fulde 15 år. Så henvises sagen til lovligt kald og varsel på ny igen at gives. (22/3 1687). Gunde Ulf, Kgl. delefoged, tiltaler kgl. Maj.s tjenerne i herredet for restancer (specificeret).

Dom: De skal betale.

(4/5). Christen Andersen Kolsgård på sin velbårne husbonds vegne til Kølbygård tiltaler Else Nielsdatter, som tjener på Kølbygård, Else Tomasdatter, som blev besovet på Bro og Anders Nielsen Bro for lejermålsbøder.

Dom: De skal betale. (21/12).

Borgmester Christian Lelius tilbyder frøkorn og penge til dem, som har sået i hans principals tjeneres jord, og forbyder 2. gang at bortføre afgrøder fra deres jorder.

Niels Christensen i Lille Hillerslev gør det samme på sin patrons vegne. 15. juni.

(8/6). Claus Herluf Pors tiltaler Niels Christensen, forpagter på Momtoft, på sin broder Hans Axel Porses vegne, fordi han af ubesindighed har påført hans

515

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

broder proces og derved forvoldt udgifter, som Claus Herluf Pors nu kræver erstatning for, nemlig til rejser og andet, 8 rdl.

Dom: Han skal betale. (Sagen fortsætter).

Hans Axel Pors giver til kende, at han har overladt Momtoft i forpagtning til Niels Christensen og ikke holder dug og disk der, men hans værneting er Hals birketing. (29/6).

Gunde Ulf på Sennels sognemænds vegne forbyder forpagteren på Momtoft, Niels Christensen, og Jens Smed på Hald og Poul Skrædder i Brusgård at indføre deres korn, før de har afsat deres kirketiende til Sennels kirke på kær og neg, og leveret det til tiendetageren.

Hertil svarede Claus Herluf Pors på sin broders vegne og formente, at denne nye optænkte tiendesøgning af hans broders gods, som aldrig har været krævet eller udgivet før, da det er en herlighed og frihed som loven tillader dem, der til lovens dato har været fri for tiende, hvad der kan bevises af Peder Pedersen Brønsdorffs missive, som har kongetienden i fæste, at han ikke kræver tiende af det, som kongen lader fri, nemlig Momtoft, Hald og Brusgård, dat. Ørum 13 og 14/8 1685. Han påstår, at det ikke kan bevises, at der nogen sinde er givet tiende af Momtoft, Hald og Brusgård. Har de givet præsten noget, har det været af god vilje. Derfor mener han, at der intet forbudsvidne bør udstedes.

Gunde Ulf siger, at disse dokumenter kun angår kongens tiende, og det, han kræver, er kirkens tiende. Loven siger udtrykkelig, at den, der avler, også skal tiende på kær og neg, uanset de præsenterede gårdes og huses tiender ikke at have deres fulde frihed. Det er nok muligt, at Hald og Brusgård ikke har svaret konsumtion som fæstebønder, men de har dog avlet.

Claus Herluf Pors svarer, at Sennels folk bør bevise, at der er svaret tiende af Hald, Brusgård og af Momtoft siden den 1660 blev en fri gård.

Gunde Ulf svarer, at til en sådan irettesættelse er der i dag ikke stævnet, men kun til forbudsvidne.

Opsat 3 uger. (22/6).

(8/6). Gunde Ulf forlanger, at Kielsingårds beboere skal holde deres diger om marken ved lige. Mikkell Christensen af Torp forlanger det samme.

Dom: De skal holde deres diger ved lige, og hvis de ikke vil gærde eller dige eller vogte deres korn og skade, da at have den skade, som vil følge derpå. (Se nedenfor).

Mikkell Christensen, foged på Torp, tiltaler to mænd for restancer. Dom: De skal betale.

Samme stævner Anders Nielsen på Skjelsbjerg til synsvidne, og folk, der vidner, at Anders Nielsen har ført avlingen til den gård, han har fæstet i Nørby (i Tveds sogn) bort, dog så de ikke, at han førte det til Skjelsbjerg. Andre vidner har synet bygningerne til gården i Nørby. De så kun et øde ladehus uden tag, ler, og vægge. Der var kun noget gammelt, råddent tømmer. Der var hverken ralingshus eller fæhus. De så også et stykke indmarksjord, hvori der var sået havre.

516

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

3. forbud og tilbud på borgmester Lelii vegne hans principals tjenere at lade bortføre nogen slags korn, og tilbød frøgæld.

Niels Christensen tilbød frøgæld 3. gang.

Søren Pedersen i Malle har ladet syne græsningen på Staphen Madsens øde gård.

Søren Momtoft i Sennels fører vidner på, at den bolig forskrevne Søren Jensen har haft i forpagtning, har han forbedret for 7 sldl.

Anders Mogensen i Tueds sogn på kirkens vegne udbyder Søren Sørensens øde bol, som er tjener til kirken, for tre års frihed, om nogen vil antage den.

(Se ovenfor). Niels Christensen på Kielsingårds mænds vegne har ladet stævne Kjelstrup mænd til vidnespåhør og folk, der skulle vidne angående Kielsingårds mænds fællede.

Gunde Ulf og Mikkel Christensen mener, at der ikke bør udstedes vidne, da lodsejerne ikke er stævnet.

Kendelse: Ca amtmanden, som har kongens gods i forsvar, bor ikke over 1/2 mil herfra, og de øvrige lodsejeres fuldmægtige også kan stævnes, så bør de stævnes, før tingsvidne kan udstedes, da sagen angår ejendom.

22. juni.

(20/4). Borgmester Christian Lelius bød sig i rette på sine tjeneres vegne i Hesseldal, Tousgård og Baun mod Mikkel Christensen, foged på Torp, som har indstævnet dem til forbud angående tørvegrøft østen Bjerre Sø, og mener, at hans tjenere uden videre klage bør føre deres tørv hjem, som de formener, er gravet i deres egen fællede.

Mikkel Christensen ikke mødt. (6/7).

(15/6). Gunde Ulf, kgl. delefoged, på Sennels sognemænds vegne begærer 2. ting til forbud mod at hjemføre korn, før der er afsat og leveret tiende til kirken fra Momtoft, Hald og Brusgård. Men da sagen tilforn er opsat tre uger, så beror denne sag til samme tid. (Sagen fortsætter).

Gunde Ulf har ladet stævne Hans Axel Pors på Sennels sognemænds vegne angående kirketiende af Momtoft i forrige tider. Claus Herluf Pors spørger, om han har fuldmagt fra amtmanden eller proprietærene. Gunde Ulf siger, at han som kgl. delefoged skal forsvare kongens tjenere, og da sagen ikke angår ejendom, mener han ikke, at proprietærene behøver at blive stævnet.

Dommeren tillader vidneførsel. Christen Nielsen i Hundal vidner, at 1660 og 3 år efter blev der givet tiende af Momtoft. Han blev spurgt, hvem der boede på Momtoft, og svarede Ejler Jacobsen. Hvem der ejede Momtoft dengang, vidste han ikke. Han ved ikke, om der blev krævet tiende efter den tid af Momtoft, Hald og Brusgård, og siger, at Sennels kirke fik lige så meget i tiende, som den fik, da den også fik tiende af Momtoft. Laust Sørensen i Hov vidnede det samme. Claus Herluf Pors blev spurgt, om der blev krævet tiende af Momtoft, siden den

517

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

tid, sognemændene fik tienden i fæste 1660. Han svarer, at han ved det ikke. Han blev spurgt, om der var blevet gjort forbud mod indførsel af

korn og svarer, at det ved han ikke. Jens Andersen blev spurgt, om Momtoft gav til kirken som en villighed eller en skyldighed. Han svarede: Hun (Anne Arenfeld) gav som af en 5-punds gård som skyldighed. Niels Nielsen vidnede, at 1660, 1661, 1662 og 1663 var han kirkeværge, og da fik han tiende af Momtoft. Han blev spurgt, hvorfor Momtoft siden 1663 ikke gav tiende og svarede, at da han var kirkeværge, krævede han den og fik den også. Hvad der siden er passeret, ved han ikke. (6/7).

(1/6). Borgmester Lelius på sin principals vegne tiltaler Anders Sørensen i Vorring for 2 års restance, og fordi han har ladet andre så i hans jord. Han kræver restancen betalt inden 15 dage, og hvis det ikke sker, at hans fæste er forbrudt.

Dom: Såsom det nu er den slemmeste tid på året for fattige folk til at betale, er således afsagt, at Anders Sørensen skal betale sin restance inden førstkommende mortensdag, og hvis det ikke sker, skal hans fæste være forbrudt.

Samme tilbyder frøkorn til dem der har sået i Anders Sørensens jord, og forbyder ham at afføre noget fra sin gård.

Niels Christensen, delefoged til Ørum, tilbyder frøgæld og forbyder bortførsel af korn.

Borgmester Christian Lelius på sine tjeneres vegne i Tousgård og Baun på den ene side og Mads Rosholm på den anden side, er blevet forliget, så at der ingen tvistighed skal være mere imellem dem, men de skal være hinandens gode venner, og folkene i Baun skal herefter som før nyde den adgang til Mads Rosholms vandkilde med så skel, at de ikke skader Mads Rosholms græs eller korn.

29. juni.

Hans Clausen i Sundmølle på Maria, sal. Iver Jacobsens i København hendes vegne har ladet syne Bromølle, som Peder Henriksen bruger. (Specificeret). (Sagen fortsætter).

Hans Clausen på Maria, sal. Iver Jacobsens vegne lader læse et pantebrev på 1000 rdl. fra Christian Jacobsen Brun, læst 23/3 1686 på Assens byting. Han pantsætter Bromølle, og da 1. termin ikke er betalt, vil Maria, sal. Iver Jacobsens, tiltræde pantet, hvorfor det forbydes Peder Henriksen at svare til Christian Jacobsen. Han skal herefter svare til Maria, sal. Iver Jacobsens.

Gunde Ulf, delefoged, forbyder på amtskriver Jens Hansens vegne alle at køre over et stykke jord ved Klatmølle (i Torsted), som tilhører ham.

Mikkel Christensen, foged på Torp, tiltaler Anders Sørensen i Pugdal, fordi han skal have pløjet ind i Torps jord, og fører vidner, der har set, at Torp jord og

518

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

Pugdalen jord går ind i hinanden. De så et stykke jord, der var pløjet, men ved ikke, hvem jorden tilhører.

Frants Pedersen i Gårddal vidner, at han mindes 40 år og noget til. Han mindes, at forskrevne ager var ikke så lang som de andre i faldet, men han ved ikke, om de 1 1/2 drau, den var kortere, tilhørte Torp eller ikke. Der har aldrig været sten eller skel. (27/7).

(15/6). Niels Christensen, forpagter på Momtoft, har ladet stævne Hans Axel Pors angående de værelser, han endnu tilholder sig i ralingen, der går i nord og syd. Han har ladet skillerum bryde ned, så der af tre kamre blev et. Poul Jensen på Brusgård vidner, at for to årsiden kom han til Brusgård, og da bad Hans Axel Pors ham dele et rum i tre med nogle gamle fjæl, uden stolper, fod og bånd. Jep Bertelsen vidnede, at han påskedag var inde i kammeret med græs at strø på gulvet. Da var det delt i 3 kamre, junkers kammer, mellemkammeret og fruens kammer. Hr. Peder Nielsen i Hjørdemål giver attest efter sin svoger Niels Christensens begæring om rummene i ralingen. Niels Christensen kræver, at Hans Axel Pors skal betale for de rum, han bruger udover det ene, han havde betinget sig. Claus Herluf Pors protesterer og mener ikke, der bør gå dom, før tignsvidnet er forsegleet.

Opsat 3 uger. (6/7).

(9/2). Jens Andersen i Skårup (Nors sogn) foregav at være hidstævnet af borgmester Lelius, men da der ingen sag er givet, formoder han, at der må gives sag på ny, at han kan vide at svare. (3/8).

Christen Andersen i Nørre Vilsbøl giver til kende, at hans kone, Helvig Jensdatter er død. Han vil give sin lille datter, Maren Christensdatter som mødrene arv 20 sldl. Jens Andersen i Store Holder skal være hendes formynder. Salman i Bjerregård, begge Poul Enevoldssønner i Aggerholm og Peder Sørensen i Vilsbøl tilstår og vedgår, at barnets fader har lovet dette.

Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged til Ørum, på Christen Sørensens vegne i Rær har ladet vurdere boet efter hans sal. kone, Ingeborg Tomasdatter. Arvinger er den sal. kvindes søn, Mads Nielsen, på egne vegne og på Peder Christensens i Torsted og hans hustru Else Andersdatters, som var den sal. kvindes moder, og andre medarvingers vegne. Boet insolvent. Hendes søn fragår arv og gæld.

(Se ovenfor). Niels Christensen, forpagter, tiltaler Hans Axel Pors for gæld. Claus Herluf Pors siger på sin broders vegne, at Niels Christensen også skylder ham noget.

Dom: De skal gøre regnskab med hinanden sammen med to af retten udnævnte uvildige mænd.

Christen Poulsen, amtskriverens fuldmægtig, har stævnet de på det sandføgne gods bosiddende folk i Hillerslev herred til vidnes vedståelse (specificeret). De vidner, at de år 1679 svarede efter sandflugtskommissariernen afsigt, da de ikke kunne svare efter det gl. matrikelshartkorn.

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

6. juli.

(22/6). Gunde Ulf på Sennels sognemænds vegne fremlægger tingsvidne 22/6 og opsættelse 15/6 og mener, at eftersom det er bevidnet, at der er givet tiende af Momtoft i forrige tider lige med andre fæstebønder, bør den, som er gården mægtig, svare tiende til kirken. Hvad angår Hald og Brusgård, mener han, at da de avler, skal de også svare tiende, når de bor særdeles fra Ullerupgård hovedgård.

Claus Herluf Pors blev af herredsfogeden spurgt, om han kunne fremvise noget kgl. privilegium på, at Momtoft skulle være en fri herregård. Han henviste til forrige amtmand, sal. Mogens Kruses attest om, at skatkammeret har anerkendt Momtoft som en hovedgård.

Dom: Da lovens klare ord i 2. bog, 13. kap., 3. art. forklarer, at bønder-gårdes jorder, der siden 1661 er henlagt til avls- eller ladegårde skal der tiendes af som dem, som bønder bebor, da ved jeg ikke andet at kende, end at Momtofts besiddere skal forholde sig efter loven. Da det ikke er bevist, at Hald og Brusgård har givet tiende før, eftersom de skal ligge under Ullerupgårds hovedgårdstakst og svarer familieskat, da frikendes de.

(29/6). Claus Herluf Pors fører vidner på, at Niels Christensen, forpagter, lod stævne Hans Axel Pors d. 8/6, da han og hans broder var ved tinget i Hillerslev. (Sagen fortsætter).

Claus Herluf Pors fremfører granskningsmænd, som har beset de værelser, Hans Axel Pors havde forbeholdt sig på Momtoft. De mente ikke Hans Axel Pors kunne klare sig med mindre, og at der ikke kunne være mindre til en lille husholdning. (10/8).

(22/6) Mikkell Christensen på Torp på sin principals vegne har stævnet mændene i Hesseldal, Tousgård og Baun og har ladet syne gravede tørv norden til Søborg, vel 50 små læs, som ikke var ført bort. De så et stykke røgeldige, og somme steder ingen røgl eller dige. (Sagen fortsætter).

Samme beviste, at vidner er stævnet i sagen. Niels Sørensen i Bjerre vidner, at de mænd i Hesseldal, Tousgård og Baun og andre har gravet tørv der, men om de havde det i minde, ved han ikke. Han har ingen spurgt ad, og ved ikke mere i den sag. Christen Laustsen ibd. vidner, at der ligger en hove ud med søen, som kaldes Søborg Hove. Han ved ellers ingen endel til Søborg. Peder Laustsen i Langgård vidner, at det er 50 år siden, han kom fra Søborg. Da havde hans fader det jord sønden til det grønne, som er synet. Da brugte Erik Juel Søborg. Ingen har været forbudt at drive derpå med deres fæmon, dog ikke med grøft (gravning). Han ved af ingen forbud, der er gjort før eller siden. Christen Søborg kom fra Søborg for 40 år siden, da gravede hans fader på samme hedebakke norden marken. Han ved ikke af noget forbud at sige, og han ved ikke, om det var fælled eller ikke. Det ved Peder Langgård heller ikke. Flere andre ved ikke, om det var fælled eller endel. De har gravet tørv der ulast og ukæret. (27/7).

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

Søren Christensen af Tanderup i Vester Vandet tiltaler Søren Laustsen i Vorring for en høle og et par hjul, som han havde lovet at give 2 sldl. 2 sk. for. Dom: Han skal betale.

Jørgen Falsted på sin patrons vegne tiltaler bønder for restancer. Dom: De skal betale.

Jens Christensen Stentoft i Lille Holder på Margrete Jensdatters vegne og egne vegne får afkald fra ungest Poul Enevoldsen på hans arvinger og hans sal. hustrus arvinger deres vegne på arv efter hans sal. søn, Enevold Poulsen, som boede i Lille holder og ulykkelig i storm og uvejdr druknede på havet (Sagen fortsætter).

Forskrevne Jens Christensen i Lille Holder på egne og forhåbende hustrus Margrete Jensdatters vegne har sluttet akkord med ungest Poul Enevoldsen i Aggerholm om den arv, han og hans sal. hustru Gertrud Sørensdatte og deres arvinger kunne tilkomme efter bemeldte sal. søn, Enevold Poulsen, og tilstår, at Jens Christensen har betalt ham for den del, han og hans arvinger kunne have i Lille Holder, og nu skøder og afhænder den til Jens Christensen. Boligen var overdraget Enevold Poulsen 20/8 1672 og forlenet til ham 1/6 1673 ved to dokumenter, som Poul Enevoldsen nu leverede Jens Christensen.

13. juli.

Læst forordning om hartkornsskat i Danmark. Læst forordning om stutsteriers indrettelse.

Mag. Anders Heeboe i Thisted lader forbyde folk i Østerild at indføre deres korn, før der er tiendet, hvis ikke de nu straks vil akkordere som forleden år. Jep Andersen i Hundal på sal. Ejler Jacobsens og medarvingers vegne i Jørgen Faldsteds forfald har ladet syne Anders Kjeldsens gård i Sennels. (Der er jordvægge).

Han forbyder Anders Kjeldsen at føre nogen afgrøde af hans agre, før skatterne er betalt. (20/7).

20. juli.

Christian Helverskouf lader lyse efter en sort hest, som tilhører landsdommer Bartholin. Den blev stjålet i Viborg 8/7.

(18/5). Niels Christensen, Ørum delefoged, forbyder alle at handle med Erik Laustsen i Brund. Gør nogen det, da skal han lide derfor som for anden uhjemmel. (27/7).

Gunde Ulf udsteder dette.

Herredsfogeden har ladet stævne 3 mænd, som var tinghørere 29/6, men som undveg, før retten var hævet, og tiltaler dem derfor. De skal møde i dag

8 dage, om de har noget herimod at svare. Han kræver, at de skal betale 3 lod sølv.

521

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

Sr. Jens Nielsen i Hjardemål tiltaler nogle af hans tjenere for restancer. Dom: De skal betale.

Hans Jensen, som Niels Iversens gård f Hedegård har i fæste, får afkald fra Christen Nielsen, Niels Iversens søn, på arv efter hans fader Niels Iversen, som endnu lever, og sin sal. moder Maren Laustdatter. (27/7).

(13/7). Jørgen Falsted på sin husbonds vegne har ladet syne Anders Kjeldsens gårds brøstfældighed. Gården ligger i Sennels. Han tiltaler Anders Kjeldsen, fordi han har ladet bygningerne forfalde, og fordi han har ladet andre bruge jorden til den ende, at afgrøden skulle bortføres, hvad der vil forårsage, at jorden ikke kan nyde sin gødning og dyrkning. Derfor vil både ager og eng og bygninger blive øde. I 12 år har han ikke ydet husbonden en skilling eller skillings værdi og ikke klareret skatterne. Det kan medføre, at gården hjemfalder til kongen, hvis Anders Kjeldsen skal bebo den længere, hvorfor han sætter i rette, at hans fæste bør være forbrudt.

Dom: Hans fæste er forbrudt, og proprietærene bør nyde af Anders Kjeldsens korn og bæster til gårdens reparation og til betaling af skatter efter lovlig vurdering. (21/9).

27. juli.

(20/7). Mikkell Foged på Torp på Hans Augusti tjeners Hans Jensens vegne i Niels Iversens gård, har ladet syne gården i Hedegård.

Mikkell Foged på Christen Skrivers vegne i Bjerre har ladet syne den bolig, han ibor. Synsmændene vidner, at der lå alfare veje på alle sider af huset, så vidt sandfygningen forbyder, og han har ingen toft som hans naboer og bymænd til at tøjre et svin eller andet hoved på. Sligt berettede han at være nødt til at angive for øvrigheden.

(6/7). Mikkell Foged frembød sig med dokumenter og beviste af tingbogen, at han har ladet stævne folkene i Hesseldal, Tousgård og Hald, fordi de med tørvegrøft skal have gået Søborgs ejendom for nær, og desuden er stævnet Anders Sørensen i Pugdal for afpløjning.

Hans Nielsen i Hesseldal mødte på egne og andre interessenters vegne og svarer, at Mikkell Christensen åbenbart her for retten bekender, at han ikke tør binde sig ved forskrevne omtvistede ejendom, hvor tørvene var gravet, som han ville gøre forbud på, og heller ikke kan der bevises andet, end at samme ejendom er en fællid, liggende østen ud fra Bjerre sø, som kaldes Kosted, og som Hans Nielsen og hans medinteresserede og deres formænd har nydt upåkæret og upåanket i over 20 år, og hvori Søborg ikke har nogen endels fællid, som er afdelt ved gærder, diger eller skelten, ej heller for protokollisen angivet som endels fællid. Han

mener, at Mikkel Christensen for sin store dumdristighed og formastelse bør betale sagens omkostninger.

Opsat en måned, da Mikkel Foged beråber sig på, at hans husbond måske har nogle adkomster til samme ejendom. (14/9).

522

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

(29/6). Mikkel Foged tiltaler Anders Pugdal for afpløjning af Torp jord, og mener, at han bør lide for ran.

Anders Pugdal ønsker sagen opsat 1 måned, så han ved syn og vidner kan anderledes bevise, og derhos siger, at han ikke har pløjet videre, end hvad af arilds tid har ligget til hans gård.

Opsat 1 måned. (10/8).

Mogens Christensen i Bundgård i Sennels, hvis kone Maren Andersdatter er død, lover sine børns formyndere, at han vil give dem ialt 80 sldl., som skal deles mellem dem efter loven.

Børnene er Christen, Jens, Niels, Jahan og Maren.

(20/7). Niels Christensen, Ørum delefoged, forbød anden gang at handle med Erik Laustsen i Brund. (17/8).

3. august.

Mads Pedersen Bagge ved Klitmøller får afkald fra Peder Henriksen i Bromølle på sin hustrus, Johan Pedersdatters vegne og fra Christen Jensen i Øster Vandet på sin hustru Maren Pedersdatters vegne på arv efter deres forældre Peder Andersen Bagge og Anne Madsdatter.

(29/6). Borgmester Christian Mortensen på en af hans tjeneres vegne har ladet stævne Christen Madsen i Nors, Christen Andersen ibd. og Jens Andersen i Skorup (Nors sogn) til tilbud og dom. Han irettelagde et tingsvidne af 9/2, hvorved Anders Andersen, da boende i Nors, gav til kende, at han var blevet enig med Christen Madsen og Jens Andersen om, at han skulle give sine børn 40 sldl. som arv efter deres moder Dorete Andersdatter, nemlig Anders, Maren og Anne.

Jens Andersen fremviste et tingsvidne om registrering af sal. Oluf Sørensens bo af 16/3, 16/9, og et andet af 1684 11/3 sidst angående arvelodder efter Søren Jespersen, hvori meldes, at Jens Andersen skal være værge for de to ældste drenge, Christen og Jens Sørensønner. Han mente

da. at han skulle være fri for flere formynderskaber, da han kun har en eneste tønde landgilde.

Borgmesteren mente, at ingen var nærmere til værgemålet end de to nævnte mænd og tilbyder ham 20 sldl. Christen Madsen modtog den part, han var værge for, men Jens Andersen ville ikke modtage de 20 sldl., da han var

værge for andre umyndige børn og har en gammel skrøbelig moder hjemme, 4 umyndige småbørn og en skrøbelig broder. (24/8).

Peder Tomsen af Ørum på sin husbonds vegne tiltaler nogle af Ørum tjenerne for restancer (specificeret).

Dom: De skal betale. 10. august.

Hans Nielsen i Hesseldal på egne og medinteresseredes vegne har ladet stævne Peder Lauritsen i Langgård og forbyder ham på egne og så mange, som ikke er

523

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

Torp tjenerne, deres vegne at drive eller lade drive hans eget eller andres fæ i Bjerre eng, mens græsset er uslået, Christen Hald gav last og klage over, at de af Langgård forleden tog hans køer i hus i Langgård eng, og Hans Nielsen gav last og klage, at hans ko blev stukket af Langgårds fæ.

Mikkel Christensen af Torp mener, at Hans Nielsen bør bevise, hvis kreatur, der har stukket hans ko. Hans Nielsen svarer, at han ikke selv vogtede sit fæ og heller ikke var pligtig at vogte sine eller andres fæ. (Sagen fortsætter).

Mikkel Foged mener, at der ikke bør udstedes forbud mod Peder Lauritsen i Langgård, da de for længe siden har deres hø inde og samme stykke eng ligger i en fri fælle, og de ikke skal have gærder opdiget efter loven. han begærer 14 dages opsættelse og fire mænd udnævnt til syn. (17/8).

(27/7). Anders Sørensen i Pugdal har ladet syne Pugdal mark for at synsmændene kan udvise skel og sten mellem Torp mark og Pugdal mark. Han lader stævne begge Pugdal drenge, Laust og Christen Christensønner at møde for synsmændene og udvise skel og til syns påhør. Han fremstillede derefter synsmændene. De så en ager, som støttede imod Torper mark med søndre ende, som der har været blandet en mødding på sidste mikkelmesse eller vinter, og som nu var bortført, og der var fældet og pløjet til byg og sået med byg. Der var pløjet 4 fods længde sønden for dette møddingssted, hvor han havde drevet ud og ind med sin plovs fæstelse, som er usået, og der manglede 8 fod i længden i, at denne ager gik så langt mod syd som de næstliggende østen til sønder ad. De kunne ikke finde skel eller sten, pæl eller andet mærke. Anders Pugdal spurgte Laust Pugdal, om han vidste nogen skelsten. Han svarede, at han ikke vidste skel, stabel eller sten imellem Torper mark og Pugdal mark, Mikkel Christensen blev spurgt, og han svarede også, at han ikke vidste nogen skelsten. (6/7). Niels Christensen, forpagter på Momtoft, har ladet stævne Hans Axel Pors og fremlægger tingsvidner og opsættelser til 6-ugers dag, som er til i dag. Han fremlægger også kontrakt angående Momtoft 1685 4/11, hvori nævnes Hans Axel Porses løfte om at skaffe forpagteren 6 bæster, og hø, halm og huselse til dem m.m., og at forpagterne skal nyde hele gården undtagen Hans Axels lille kammer og en lille stald til hans hest osv.

Dom: Hans Axel Pors skal igen opdele de tre rum, han har slået sammen, og nyde det nordøstligste, og han skal igen lade opmure en skorsten, som han lod bryde ned alt inden en måned, og derefter ugentlig at betale til forpagteren 2 mark danske. Forpagteren har derfor ingen årsag til at opsigte forpagtningen, men skal holde sin kontrakt.

17. august.

(20/7). Gunde Ulf lod forkynde dom på Erik Laustsen for hans grove misgerninger mod Christen Nielsen, hans hustru og barn på Ballerum og forbyder alle at gøre udlæg hos Erik Laustsen før kongens bøder er betalt, med mindre de vil kautionere for bøderne. Desuden begærede han, at Peder Tomsen af Ørum på sin principals vegne vil anholde Erik Laustsen, indtil han bortskikkes. (Sagen fortsætter).

524

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

Peder Tomsen af Ørum begærer på sin principals vegne, at herredsfogeden vil gøre udlæg hos Erik Laustsen for forstrækning med sædekorn.

Herredsfogeden svarer, at han ikke kan gøre udlæg, efter at den kgl. delefoged har udstedt forbud, men når dommen er eksekveret, skal han være følgagtig at gøre udlæg til dem, der først er prioriteret. (2/11). (Sagen fortsætter).

Peder Tomsen lyser efter en hest, som er blevet borte fra Erik Laustsen.

(10/8). Hans Nielsen af Hesseldal anklager igen Peder Lauritsen i Langgård, fordi hans fæ går i Bjerre eng.

Mikkel Christensen på Peder Langgårds vegne siger, at han vil føre vidner. Opsat 1 måned. (24/8).

Knud Pedersen Riber på amtmandens vegne advarer folk, at de forskaffer sig dygtige stodheste og hopper.

Samme giver til kende, at klitterne mod mange advarsler slås og forødes, landet til største skade, og advarer igen folk mod at slå, skære eller på nogen måde bemægtige sig klittag. Derimod begærer han, at herredsfogeden med den forordnede delefoged vil forårsage, at bønderne tilsår klitterne, når tagvipperne er modne. Klitfogederne skal møde hos amtmanden med deres bestallingsbrev.

24. august.

(17/8). Mikkel Foged på Peder Langgårds vegne har ladet folk syne Vodtborre og Bjerre engdiger. I Peder Jensens engdige i Vodtborre var der skår hos skår på digerne. De så, at der var intet, der kunne gøres skade på, enten på hø eller korn. På nordsiden havde der været et led, men en ledstolpe stod. Bjerre eng østen for var ikke heller anderledes end skår på skår, øster på var der en grøft, som hvad der ville, kunne gå over. Hans Nielsen spurgte dem, hvordan det dige var, der stod østenfor. De svarede, at det blev ikke forevist dem. Norden for grøften holdt de og så, at der var også skår på Hans Nielsens engdige, og der gik tre hjerde

fæmon i samme eng. Mikkell Christensen spurgte Hans Nielsen i Hesseldal, om der var flere end Peder Langgård, der havde fæ der, når de havde deres hø inde. Hans Nielsen svarede, at han ikke havde set andres end Peder Langgårds, såvidt det var ham vitterligt.

Hans eget fæmon havde ikke gået i engen det år. Hans Nielsen blev spurgt, om hans tægtefæmon havde gået i engen. Han svarede nej, men hans kører stod der i den tid, hans ko blev stukket. Køerne var hælfæstet, så han med magt måtte løbe mellem dem og fæmonet for at rive koen løs. (Sagen fortsætter).

Mikkell Foged fremstiller vidner i samme sag. Jens Pedersen i Gasbjerggård vidnede, at i de 20 år, han mindes, da har fæmonet gået på Bjerre eng, når høet har været inde, både Peder Laustsens og andre deres på Ballerum, og hans eget fæmon går deri som andres uden last og klage, og ikke har han vogtet nogen tid, når høet var deraf. Niels Andersen vidnede, at han mindes 40 år, og har hans såvel som de andres af Hillerslev, Kåstrup, Kårse og andre steder så vel som

525

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

Peder Langgårds gået ulastet og ukæret indtil st. Voldborg dag. Niels Tang vidner ligeså og mindes 60 år, Anders Nielsen i Worms hule mindes 30 år og vidner ligeså. Andre gør det samme.

Christopher Nielsen af Thisted på hr. Christen Pedersens vegne i Hunstrup oplyser, at til ham er ført af Herredsfogeden en af hans tjenere Søren Christensens hustru Maren Christensdatter af Hjardemål tillige med kongens jern, men da præsten ikke ved hvorfor, og da han som præstemand er optaget af sit embede og ganske ukyndig i den slags sager, så vil han begære, at der af tinget udmeldes så mange folk, som behøves for at føre hende til dem, der beskylder hende eller, hvis de ikke vil modtage hende, til amtmanden. Herredsfogeden svarer, at han ikke kan antage nogen person, før personen er blevet lovligt overbevist om de fauter, der er begået, men det tilkommer husbonden og øvrigheden tillige med anklageren, hvorfor hun ved samme middel, hun er tilført, bør bortføres til vedkommende, hvorfor det pålægges de mænd, der kom med hende, at levere hende til en eller to af hendes anklagere. (24/8). (Sagen fortsætter).

Gunde Ulf, kgl. delefoged har ladet stævne Maren Christensdatter (en anden end i forrige sag) med hendes lavværge Peder Christensen i Store Hillerslev til at møde med hendes fæstebrev. Han har ladet syne et stk. fjord liggende mellem Mikkell Hjulmands agre og et øde hussted, som stod uhøstet med balleskorn eller med havre og balle undtagen noget, der stod bygkærve på. Noget af kornet var der forskel på, ligesom det kunne være to gange sået. De så hverken skel eller mærke. Gunde Ulf tilbyder i dag Maren Christensdatters broder Peder Christensen, at han lader kornet høste og tage i forvaring til sagens uddrag, da kornet ikke kan stå længere uden tilsyn. (Se nedenfor).

Christen Christensen i Kløv har ladet stævne Staphan Christensen i Skovsted til synsvidne og dom, fordi han har slået og ilde medhandlet Kirsten Sørensdatters søn. Han har ladet drengen syne. Han havde et lille

blodigt slag over hans næse, og der var hul i næsen midt på, og han sagde, at Staphen Christensen havde gjort det med en kølle.

Kaldsmænd havde stævnet Jens Mikkelsen og hans folk og skrev det på døren. Jens Mikkelsen vidnede, at han og hans folk gik op ad Døessdal østen Hillerslev, og da så han, at Staphen Christensen tog en hest vesten i marken og rendte? red? Vester med kirkevejen og gennede fårehjorden af hans korn, som den lille dreng vogtede. To stunder efter kørte han (Jens Mikkelsen) til Hillerslev med præsten. Da kom drengens moder til ham ved Christen Christensens, og præsten hr. Oluf, og sagde til hr. Oluf, at hendes lille dreng havde fået hug. Hun hentede så drengen og spurgte hr. Oluf, om han ville gøre vel og læge drengen, der var blodig på næsen og i hovedet. Præsten sagde nej. Han havde ikke salve dertil. Så spurgte han om, hvem der havde slået drengen. Hun svarede, at Staphen Christensen havde gjort det. (Sagen fortsætter).

Staphen Christensen i Skovsted har ladet stævne Kirsten Sørensdatter og hendes søn Jens Christensen med 14 dages varsel (for 7 dage siden) til vidnespår. (31/8).

526

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

(3/8). Jens Andersen i Skorup fremlægger igen tingsvidner, der beviser, at han har 4 børns arv i værgemål, hvorfor han mener, at han ikke kan pålægges at være værge for Anders Andersens børn, især da han kun har 1 td. korn landgilde, og loven siger, at ingen må have flere værgemål, end han har midler til.

Dom: Jens Andersen bør være fri for værgemål, og børnenes farbroder Christen Andersen og deres søskendebarn Laust Andersen Smed i Tveds sogn skal dele værgemålet. (19/10).

(Se ovenfor). Gunde Ulf begærer, at dette indføres:

Mads Andersen Hov på Lauritz Lassens, rådmann i Ålborg, hans gode behag har stedt og fæstet til Maren Christensdatter i Hillerslev et gadehus, som Mette Mortensdatter sidst påboede. Hun skal lade bygge 4 binding hus og nyde 2 års frihed. Derefter skal hun give årlig 3 mk. (7/9).

31. august.

Gunde Ulf, kgl. delefoged, har ladet syne adelvejen fra Bromølle bakke og op ad Kløvs bakke.

(24/8). Med kgl. Maj.s ridefoged fra amtstuen Christen Poulsen på kgl. Maj.s vegne har ladet stævne Søren Christensen i Hjørdemål Klit og hans kone Maren Christensdatter angående den ulempe, hun kan have tilføjet folk ved at beskadige deres mælken. Præsten i Hjørdemål attesterer, at Maren Christensdatter har været berygtet for trolddomskunster, og flere vidner, at hun var berygtet for trolddom, og at hun havde taget det gode af deres mælkind. (7/9).

Claus Herluf Pors begærer, at retten vil udnævne 4 mænd, som sammen med ham og rettens betjente kunne høre, hvad Mikkelt Pedersen Voldum bekender,

og siden arrestere og forbud gøre, på hvad billig kan eragtes, så og forsegle, om fornøden gøres. (5/11).

Peder Marcussen, tolder, har ladet taksere, hvad der er drevet i land ved Vixøe bou fra et vrag af en Kallundborg Krejert.

Anders Pedersen i Nørby får afkald fra Laust Mogensen i Hjardemål på sin hustrus Karen Pedersdatters vegne for arv efter hendes sal. forældre Peder Andersen og Mette Laustdatter, som boede og døde i Nørby.

(24/8). Christen Christensen i Kløv på en fattig kvindes og hendes søns vegne af Skovsted, som er overfaldet af Staphen Christensen ibd., fremstiller vidner. Det ene vidne så, at Staphen Christensen slog drengen 2 slag eller 3, og så, at han slog ham omkuld og hørte, at drengen græd. Det andet vidne vidner ligeså, men så ikke, at han blev slået omkuld.

527

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

7. september.

(31/8). Gunde Jacobsen Ulf på Søren Christensen i Klit og hans hustru Maren Christensdatter deres vegne har ladet stævne folk i Klit (Hjardemål sogn) angående, hvad de beskyldte hende for i Hjardemål præstegård.

Desuden er stævnet to vidner, som ikke er mødt, hvorfor de forelægges at møde i dag 8 dage. (14/9).

(24/8). Gunde Ulf, kgl. delefoged, har ladet stævne Mads Hov i Østerild til at fremvise fuldmagt og jordebog og andre dokumenter på det hus i Hillerslev, han har bortfæstet. Han er ikke mødt.

Opsat 1 måned. (19/10). 14. september.

(27/7). Hæderlige og vellærde Hans Nielsen af Hesseldal på egne og medinteresseredes vegne af Vigsø sogn har ladet stævne Mikkel Christensen, foged på Torp til dom angående tørveskær.

Samtidig har han på egne og de nævnte personers og kgl. Majs tjeneres vegne ladet stævne Mikkel Christensen til syn og vidner angående Bjerre eng. Langgårds og Søborgs eng, og stævnet Peder Lauritsen i Langgård og hans søn Laurits Pedersen for truselsord og andre til syn og vidner.

Synsmænd vidner, at de har været på åstederne og fundet mange diger, som ikke har været gjort i stand i år eller flere år. Hans Niensens eng, som kaldes Eskes eng, var digerne forfærdigede i forår, så de nogenlunde kunne holde hildede øg ude, dog nu ikke uden skår. De syntes, at et dige var nedkastet, og at en vogn var kørt over et sted. Vodtborre engdige var gjort nogenlunde i stand i år, bjerre eng ligeledes nogenlunde ved magt undtagen 2 eller tre skifter, og det var Torp tjeneres. På Søborg mark så de ingen diger uden en gammel røgl, som har været dige i forrige tider. (Sagen fortsætter).

Samme fremstillede vidner. Peder Jensen i Votborg vidner, at han har set, at Langgård tyende har drevet Langgårds fæ i Bjerre eng i år, enddog før alt høet var bjerget, og når fæmonet drev ad Søborg mark, da vogtede han på det og drev det i Bjerre eng igen. Peder Votborgs datter og Hans Nielsens tjenestekarl vidner også.

Mikkel Foged mener, at vidnerne ikke har vidnet på fersk fod til 1. ting, som loven kræver, og at deres vidnesbyrd derfor ikke skal komme ham til skade. (28/9).

(7/9). Gunde Jacobsen Ulf på Maren Christensdatter, Søren Christensen i Klit, hendes vegne har ladet stævne Hjørdemål sognemænd til at vidne i den trolddomssag, som er rejst mod hende. To vidner siger, at de var i præstegården, da folkene beskyldte hende, men at der var nogen tvist mellem dem, men ikke egentlig kunne huske, hvad de sagde. Herredsfogeden ville ikke forelægge dem eden, da ingen kan vidne på en andens mund eller når de for tidens langheds skyld ikke kan mindes klart. (28/9).

528

Hillerslev Herreds Tingbog - 1686

Den 7. september er forkyndt forordning om ryttergodset i Danmark.

I dag læst kontrakt mellem Jørgen Kås til Faddersbøl og borgmester Enevold Nielsen angående det skib, som strandede ved Faddelsbøl strand, hvorpå er kvitteret for 500 sldl. af Jørgen Kås og Hartvig Kås.

21. september.

Jørgen Faldsted på sin principals vegne har ladet vurdere Anders Kjeldsens korn i Sennels (marknavne).

Amtsskriver Jens Hansen lader opbyde en øde gård i Kjelstrup, som Maren Andersdatter skal have beboet, men som ingen i 1685 såvel som før har haft i brug.

Gunde Ulf har ladet stævne Niels Poulsen i Thisted for skældsord til Jens Bødker i Kjelstrup. Et af vidnerne ikke mødt.

Sagen opsat 8 dage. 28. september.

(14/9). Velagtbare Christen Poulsen fremstillede for retten Maren Christensdatter af Klitten, som er beskyldt for trolddomskunst, hvorefter han fremlagde Maren Christensdatters frivillige bekendelse, som skal følge herefter. (Se nedenfor).

(14/9). Mikkel Christensen, foged på Torp, har ladet stævne Hans Nielsen i Hesseldal og hans dreng, Peder Jensen i Votborre og hans datter m.fl. til vidnespår og folk til at vidne. Laust Enevoldsen i Søborg vidner, at han har det sønderste og østerste skifte i Bjerre eng, og at han en dag i høst så, at Hans Nielsen kom ridende og red efter Peder Lauritsens hyrde fra Langgård 2 eller 3 gange og jagede ham fra hans fæ. Da gik hyrden hos hans fæ, og han var i kæret, da Hans Nielsen jagede ham. Han

blev spurgt af Mikkell Christensen, om Peder Langgårds fæ havde gjort skade på hans eng, mens hans hø var der. Han svarede nej, hverken hans eller de andre deres. Flere vidner siger, at de ikke ved, at Peder Lauritsens fæ har gjort dem skade. En siger, at der en dag var noget af Langgårds fæ inde i hans skifte, men kun 3-4 stykker, og han gennede dem straks ud.

(Se ovenfor). Maren Christensdatter af Klitten hendes bekendelse om hendes kontrakt med Fanden opløst. Underskrevet af hr. Hans Spjelderup i Thisted, Ib Jacobsen Lugge, Ove Ottesen organist og Hans Høg, farver. (12/10).

Hans Nielsen i Hesseldal på egne og medinteresseredes vegne på den ene side og Mikkell Christensen Foged på Peder Lauritsens vegne i Langgård og på Laurits Enevoldsen i Søborg hans vegne på den anden side irettelægger dokumenter og begærer dom.

Hans Nielsen irettelægger tingsvidne af 14/9. Mikkell Foged irettelægger syns

529

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

og tingsvidne 24/8 og svarer, at Hans Nielsen ikke i ringeste måde beviser, at der er gjort nogen skade, lidt eller stort. Desuden er hans vidner vildige vidner, hans dreng og Peder Jensens datter, og nogle medinteresserede, som vidner i deres egen sag.

Peder Lauritsen tilbyder sin ed på, at hans kreaturer ikke har været i Bjerre eng med hans minde.

Dom: Torps tjenere i Langgård, Søborg, og andre steder bør holde deres diger så vel som Hesseldal, Bjerre og andre vedkommende og gøre dem forsvarlig høje. Og om Peder Langgård eller andre skulle have nogle gårdbrydere i deres hjord, som har for vane at nedkaste digerne, da skal de holde øje med dem også udenfor hegnetider, eftersom der ikke alle steder er råd på digetørv uden stor skade og somme steder er det besværligt at komme til for vand. (I hegnetiden = når høet er på engen. Udenfor hegnetiden var engen fælles).

5. oktober.

(31/8). Niels Christensen i Lille Hillerslev på Claus Herlufs vegne tiltaler Hans Axel Pors for gæld og regnskab. Han irettelægger en kvittering fra Hans Axel Pors for 600 rdl., som Anne Arenfeld havde lånt mod pant i omtrent 36 td. hartkorn i Ullerupgård, og som Claus Herluf Pors nu har betalt ham med rede penge i overværelse af herredsfogeden og Gunde Jacobsen. Dateret 4/7 1686.

Hans Axel Pors siger, at han gav sin broder denne seddel, og da lovede hans broder, at han ville leve i rolighed uden trætte med ham, og herefter skulle de ikke søge ting eller trætte med hinanden. Desuden lovede han, at hvis Hans Axel Pors endnu skyldte ham noget, ville han forære Hans Axel Pors's datter Anne Helvig det. Han erklærer nu, at han

ikke har fået en skilling af denne gæld, men han gav ham kvittering, fordi han lovede at holde fred. (19/10).

Peder Jensen i Brund har ladet syne skade på en ager.

Erik Nielsen af Skinnerup bød sig i rette, da han var indstævnet til dom, og mener, at han nu bør forskånes, til der stævnes på ny.

Jørgen Christensen af Rær bød sig i rette og foregav at være indstævnet af borgmester Christian. Han gav nu Niels Christensen i Lille Hillerslev fuldmagt til at svare for ham og leverede sit fæstebrev.

Niels Jensen i Fårtoft har ladet stævne Anders Kåstrup og Mads Brund af Thisted angående korn, som de har ført af hans jord utiendet. De mødte ikke. Opsat 14 dage.

12. oktober.

(28/9). Maren Christensdatter, Store Sørens kone i Klit har bekendt, at det var hendes moder zidsel Pedersdatter, som boede og døde i Hillerslev, der havde lært hende trolddomskunster, et år før hun døde. Hun døde for 12 år siden. m.m. Gunde Ulf på amtskriverens vegne fører vidner på, at den gård af forrige Erik Quitzous gods, som ligger i Kjelstrup, og som Maren Andersdatter påboede af

530

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

hartkorn 9-7-1 1/3 var øde 1685 som før. Der er ingen bygninger på den, og jorden er ubrugt, og den svarer ikke til nogen proprietær, hvorfor den i dag udbydes, om nogen vil fæste eller antage den.

Hans Olufsen fremlægger vidnesbyrdsvidne af folk i Hjardemål sogn om Maren Christensdatters trolddomskunster.

Optaget til dom i dag 8 dage, så kvinden videre kan betænke, om noget skulle touchere hendes samvittighed, at hun ikke med retten skal overiles i så vigtig en sag. (19/10).

19. oktober.

Læst forordning om proviantskat, okse- og flæskeskat.

(12/10). Christen Poulsen af Thisted har ladet stævne Maren Christensdatter, Store Søren Christensens hustru. Han irettelægger tingsvidner.

Dom: Hun bør for sin grove ugudelighed lide efter lovens 6. bog, 1. kap., 9. artikel. *)

(5/10). Claus Herluf Pors har ladet stævne Hans Axel Pors og Mikkell Vuldum til vidnespårhør, og folk til at vidne. Alle vidner ikke mødt. De forelægges at møde om 8 dage.

Knud Pedersen på amtmandens vegne lod læse en kgl. befaling om, at Laust Christensens enke i Tved og Prebjørn Pedersen om, at de skal møde for amtmanden, at deres tvistighed kan forekommes. Prebjørn Pedersen er ikke mødt. Han skal møde inden i morgen aften med sine kontrakter. (9/11).

*) Danske lov 6,1,9 lyder: »Befindes nogen troldmand eller troldkvinde at have forsvoret Gud og sin hellige dåb og Kristendom og hengivet sig til Djævelen, den bør levende at kastes på ilden og opbrændes«.

Maren Christensdatter, Store sørens hustru i Hjardemål, blev frikendt ved landstinget, efter at sagen den 1. november 1686 var Indstævnet til stadfæstelse. Landstingets dom blev afsagt 1. december 1686 og lød på, at

»De imod Maren Christensdatter førte beskyldninger og vidner bør magtesløse være og ikke komme hende på liv eller frelse til hinder eller skade i nogen måde«.

Sognepræsten i Hjardemål, hr. Peder Nielsen Sengeløs, skrev derefter til biskop Bornemann i Ålborg og forespurgte, hvordan han skulle forholde sig overfor kvinden, da hun jo overfor ham havde tilstået. Siden hun kom hjem, var hun ikke kommet til folk, langt mindre til kirke, 1 13 uger, »thi hun havde en ond og bange samvittighed. Menige sognefolk har afsky for hende, ønskende intet hellere, end at hun måtte udryddes af sognet ... « Han spørger, »om samme løgnagtige kvinde, som godvillig har bekendt det, hun har været berygtet og sigtet for, bør at tolereres her i sognet og fra al straf og disciplin eximeres«. Skrivelsen dateret Hjardemål 2. marts 1687.

Biskoppen svarede 6. marts 1687, at hvad der før var passeret med denne kvinde, måtte enhver svare til overfor Gud og sin samvittighed, »og Gud forbyde, at hans tjenere i nogen måde med nogen uren og urigtig procedure skulle have besmittet deres hellige embede eller samvittighed. Men som landsdommerne med deres dom nu er gået imellem, og kvinden er plat frikendt, forundres jeg mig højlig, at I endnu vil tale om nogen forfølgelse eller udryddelse eller straf og disciplin«. Han bør ikke af almuens tanker og misforstand lade sig forlede til nogen forgribelse, men bør foreholde sognefolket, at de farer vild, idet de vil være kloge over øvrigheden og holde den for skyldig, som retten har kendt for uskyldig ...

Maren Christensdatter havde overfor landsretten nægtet alt, og sagt, at man havde tvunget og lokket hende til bekendelse ved gode ord og brændevin.

(Efter »Jul 1 Thy« 1937, s. 47 ff., K. Magelby sørensen: »Heksen fra Thy«. se også Historisk Årbog 1919).

531

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

(7/9). Gunde Ulf, kgl. delefoged, fremviste et synsvidne af 24/8 angående det hus, Maren Christensdatter i Hillerslev iboede. Af synsvidnet fremgår, at huset ligger i enden af en ager, som hører til den gård, Mikkell Hjulmand ibor. Han fremlægger også et tingsvidne af 30/3

1686, hvoraf ses, at samme hus altid har været medtjener til Mikkel Hjulmands gård, som nu er hjemfalden til kongen for skatterestancer.

(24/8). Ing Pedersdatter, sal. Anders Gades i Nors leverer Laust Smed og Christen Andersen, Anders Gades broder i Nors 20 sldl. Laust Smed skal være værge for Maren Andersdatter, og Christen Andersen for den anden pige. (11/1 1687).

Niels Poulsen i Thisted gav til kende, at en person ved navn Jens Christensen Bødker i Kjelstrup forleden havde nogle ukvemsord til ham, hvad han agter at bevise med tingsvidne, og derfor i dag vil have dom.

Så mødte den beskyldte Jens Bødker, men for at undgå videre trøtte havde Niels Poulsen ladet sig bekvemme til forlig. Jens Bødker undskyldte sig og sagde, at han ikke vidste at have noget ukvemsord til Niels Poulsen, og at han ikke vidste andet om ham, end hvad der er ærligt og godt. Derpå gav han Niels Poulsen sin hånd, og dermed er alt mellem dem forligt, og de skal være hinandens gode venner.

Christopher Nielsen i Rær og Laust Hollænder ibd. giver til kende, at der har været nogen tvistighed mellem dem og nogle ukvemsord, men nu er de blevet forligt, og de ved ikke andet om hinanden, end hvad ærligt og godt er.

26. oktober.

Jens Lauritsen i herredsfogedens sted. Af de 8 mænd er 4 efter lang ventetid ikke kommet til stede, hvorfor der indskrives 4 andre i deres sted.

I dag forkyndt proklama om forpagtning af konsumtionen, at de som ønsker at overtage den, skal indstille sig for Rentekammeret eller fuldmægtige.

Claus Herluf Pors begærer, at den, der sidder i herredsfogedens sted i dag, vil fremvise befaling til at betjene retten og klager over, at det har taget så lang tid at få retten sat, at nogle af hans vidner er gået bort. Han ønsker at vide, hos hvem han skal søge regres for denne ulempe. Jens Lauritsen sagde, at han havde ikke en, men tre befalinger til at fungere i herredsfogedens sted, når han var fraværende. Han behøvede ikke at lade disse befalinger læse og påskrive hver tingdag.

Claus Herluf Pors har ladet stævne Hans Axel Pors til dom for regnskab og gæld og til forbudsvidne, sigtelse og dom. Han fremstiller vidner, der beretter, at de sammen med herredsfogeden var på Momtoft for at gøre retten fyldest. I Hans Axel Pors's stue hørte de, at Claus Herluf Pors lyste efter en morter, ligesom de hørte en bekendelse af Mikkel Vuldum blive læst op. I den tilstår Mikkel Vuldum, der har tjent Hans Axel Pors, at Hans Axel Pors havde befalet ham at tage en malm-morter med støder under sin kjol i Claus Herluf Pors's stue i

532

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

Langvad. Den stod på en kakkelloven, og den blev ført på Peder Andersen i Vandtrang hans vogn til Momtoft, hvor den blev indsat i en kuffert i Hans Axel Pors's kammer.

Claus Herluf begærede ransagning, og herredsfogeden begærede nøglen til kisten, men Hans Axel sagde, at han havde ingen nøgle. Claus Herluf rakte da herredsfogeden en økse og begærede, at han ville fyldestgøre kongens lov, og Claus Herluf lagde straks sine 3 mark på dørtærskelen. Hans Axel Pors gik da til kakkellovnen og tog en dragen hugkærde ned, som sad stukket op i loftet, og vendte sig dermed til sin broder, og Claus Herluf Pors derpå straks underløb sin broder og tog fat på ham og kastede ham på en kiste og holdt ham der, til Hans Axel Pors lagde kærden fra sig. Claus Herluf havde ikke nogen kærde i sin hånd, men en lille sidekærde på siden. Så befalede han herredsfogeden, at han skulle fyldestgøre loven og ransage, og da herredsfogeden spurgte, hvor han skulle begynde, blev han henvist til en lille gammel kuffert, som stod under det vestre vindue. Men da herredsfogeden ville åbne den, satte Hans Axel Pors sig på den og ville ikke tillade, at den blev åbnet. Derimod lovede han, at han ville levere sin broder den bortstjålne morter lørdagen efter.

Vidnerne hørte ikke, at Claus Herluf lovede sin broder, at han ikke ville søge ham for gæld, eller at han lovede at give broderens datter, Anne Helvig, noget. Derpå blev ransagningen ophævet, og C. H. Pors bad vidnerne gå ind hos forpagteren og slukke deres tørst. (Sagen fortsætter). (2/11).

Claus Herluf Pors forbyder alle at købe eller til sig forhandle noget af Hans Axels gods eller løsøre, før Claus Herluf har fået sin betaling efter landsting- og højesteretsdom.

2. november.

(17/8). Peder Tomsen af Ørum begærer udlæg for restancer hos Erik Laustsen i Brund. Herredsfogeden siger, at han vil følge Peder Tomsen, hvis han vil stille kaution for, at de bøder, Erik Laustsen skal betale kongen, bliver betalt. (9/11). (26/10). Claus Herluf Pors fremkalder vidner, der beretter, at de har hørt Mikkell Vuldum bekende frivillig det, som han i en skriftlig erklæring gav fra sig, angående hans tyveri af en morter fra Claus Herluf Pors.

Peder Andersen i Vandtrang er indstævnet, men mødte ikke. Han skal møde i dag 8 dage. (9/11).

Jens Christensen Skyum af Thisted tiltaler folk for skyld efter regnskabsbog. Dom: De skal betale.

Tolderen, Peder Marcussen, har ladet vurdere den indstrandede hollandske Krejert ved Pugdal. Der nævnes foksejl, storsejl, mesan, skonfersejl, bådsejl og en skøjte.

Christen Skrifer beklager sig over, at nogle ikke har leveret ham skriverkorn. Opsat 14 dage. (16/11).

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

(26/10). Claus Herluf Pors fremlægger fordringer på Hans Axel Pors og domme. Poul Skrædder i Brusgård møder på Hans Axel Pors's vegne fremlægger erklæring fra ham om, at han ikke kan møde til så mange ting i Thy og Hanherred, men hans værneting er i Hals. Han erklærer også »ved Gud og hans hellige ord«, at han ikke skylder sin broder en skilling.

Dom: Claus Herluf Pors irettelægger fordringer, hvorimod Hans Axel Pors intet har fremført, som kan vise, at fordringerne er betalt, men ved sin tjener i et skriftligt indlæg edelig erklærer, at han ikke skylder sin broder noget. Men da han ikke har bopæl her, uden som gæst, og har bortforpagtet sin gård og nu bor i Hals, og han ikke personlig er til stede, tør jeg ikke dømme, men henviser sagen til hans værneting. (9/11).

9. november.

Rentekammerets ordre angående staldøksnes angivelse og om okse- og flæskeskat.

Prebiørn Pedersen har ladet stævne Maren Christensdatter til vidnespåhør og folk til at vidne.

Amtmandens fuldmægtig mener, at der ikke bør føres vidner, før de umyndige børns formyndere og amtmanden, som har fået kgl. befaling til at påtale enkens sag, er stævnet.

Herredsfogeden svarer, at da den kgl. ordre sigter til at få en ende på sagen, tør han ikke forlænge den ved at nægte vidneførsel.

Vidnerne beretter, at Maren Christensdatter hverken havde brød eller tyende til at gøre arbejdet, og derfor oplod hun gården til Prebiørn Pedersen.

Knud Pedersen, amtmandens fuldmægtig, spørger Prebiørn Pedersen, hvorfor han har indgået et sådant forligelsesmål for at fortrænge hende fra gården, som han under ægteskabslofte havde fæstet. Han svarede, at det var af den årsag, at engen og marken med kornet var forskyldt, og tilmed var hun en ødsel kone, og han kunne ikke skaffe noget så hurtigt, at jo kærtingen og andre kunne øde det ud. (Sagen fortsætter).

Gunde Ulf, kgl. delefoged, har ladet stævne Prebiørn Pedersen til vidneførsel angående arrest, og fremkalder folk, der vidner, at de i morgen for 3 uger siden forkyndte arrest til sagens uddrag for og på Prebiørn Pedersen, hvad han også tilstod for adskillige beskyldninger, han for kongen og amtmanden var angivet for. (16/11).

(2/11). Claus Herluf Pors har ladet stævne Peder Andersen i Vandtrang og spørger ham, om det var med hans minde, at han kørte til Momtoft med den morter, der blev stjålet i Langvad. Han svarede, at Hans Axel Pors befalede ham at køre foran ind i Momtoft. Han blev spurgt, hvem der bar morteren ind. Han svarede, at det gjorde Hans Axel Pors.

Søren Jensen af Vestergård tiltaler Peder Andersen Borsen i Østerild for skyld efter regnskabsbog.

Dom: Han skal betale.

534

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

Claus Herluf Pors irettelægger Hans Axel Pors' kvittering for 600 rdl., som hans moder skyldte ham, men som hans broder har betalt. (1/2 1687).

(2/11). Gunde Ulf, kgl. delefoged tiltaler Erik Laustsen i Brund og irettelægger en dom af 11/11 1685 angående, at Erik Laustsen havde forhindret udlæg hos ham med magt, og en dom af 18/5 sidst angående hans vold mod Christen Nielsen og hans datter med krav om, at han skal stille borgen for de trusler, han udstødte mod Christen Nielsen, da det kan ventes, at han ikke vil undse sig for at udføre dem. Han kræver ham dømt.

Dom: For sin ulydighed bør han miste sin fred, og hvis han ikke inden fastsat tid betaler sine bøder, skal han rømme.

16. november.

Ikke mere i denne tingbog.

Tingbogen 1686 fortsætter i bindet Hillerslev Herreds Tingbog, november 1686-marts 1688.

Fol. 3. a.

16. november 1686.

(9/11). Knud Pedersen på amtmandens vegne efter kgl. befaling til denne om at føre sag mod Predbjørn Pedersen, fordi Maren Christensdatter, enke efter L(aust Chri)stensen i Tved i Hjørdemål sogn, har klaget til kongen over, at han har fordrevet hende fra hendes gård.

Der er pålagt Predbjørn Pedersen arrest indtil sagens uddrag, hvis han ikke kan skaffe kaution. Han har ikke noget fast opholdssted. Siden han kom fra gården og oplod den til Niels (...) strup, har han været hos ... Lange på Øsløs Bisgård, når han ikke var i ... og æskede hans gæld, og nu har han sit tøj hos Niels Christensen i Krægpøt. Han lå nu på sin (rejse?) og ville have været ad Norge igen. (30/11).

(2/11). Christen Skriver tiltaler folk, fordi de ikke har leveret ham skriverkorn. Christen Sørensen i ... sted svarer, at han har været i sin gård i 15 år og har ikke svaret skriverkorn i 14 år. Niels Jensen i Brund svarer, at hverken hans fader eller farfar har svaret skriverkorn af det bol, hans moder påbor.

Opsat 14 dage. (30/11). 23. november.

Læst kgl. befaling om skattekorn, at der kan gives penge i stedet for korn.

Jens Christensen Skyum i Thisted har stævnet Staphen Christensen i Skovsted til vidnespår, og Christen Christensen Knakkergård og Laust Christensen, ibegge i Skyum og Niels Mikkelsen (Fjersløff?) tilholdende i

Thisted til at vidne. Staphen Christensen tiltales for skyld efter regnskabsbog (meget tøj til

535

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

konen, også sko) og for 9 sldl., som han havde lånt til at betale for et slagsmål i Kløv, og som vidnerne bekræfter, at han er skyldig, efter hvad han selv har berettet for dem. Tingsvidne.

Gunde Jacobsen Ulf på Laurits Nielsens vegne i Thisted tiltaler efter opsættelse Niels Jensen i Spanggård i Østerild for skyldige penge.

Dom: Han skal betale. 30. november.

Anders Knudsen i Thisted tiltaler folk for skyld efter regnskabsbog.
Dom: De skal betale.

Mikkel Christensen, foged på Torp, har ladet syne Poul Christensens fæstehus i Sårup, og har ladet stævne vidner, som beretter, at Poul Christensen boede i det hus, indtil han drog bort og fæstede en gård på kgl. Maj.s stavn. Hvem der havde brudt huset ned, vidste de ikke. Mikkel Foged spurgte Poul Christensen, om han havde noget at klage over. Han svarede, at han var påsat 1 rdl. mere end den sædvanlige afgift, som var 3 mark. Han nægtede at have ført noget bort fra huset.

Synsmændene vidnede, at huset havde ikke andet end jordvægge, og det kunne ikke opbygges igen med jordvægge, tømmer og tag for mindre end 5 sldl. (14/12).

Amtmandens fuldmægtig, Knud Pedersen, har ladet syne klitterne og har ladet lede efter klittag i husene. (Sagen fortsætter).

Samme har ladet stævne folk, hos hvem der er fundet klittag. Det ene sted siger konen, at de ikke kunne undvære klittag. De måtte have det, hvor de så fik det. (14/12).

Knud Pedersen pårøbte Niels Lucassen og Laust Nielsen, begge af Østerild, som nu for retten tilstår en klage, de har indgivet og underskrevet. Knud Pedersen havde straks efter, at han havde modtaget klagen givet delefogeden en seddel, at han skulle lade syne kvinden og huset og forfølge sagen efter lands lov, dog på Jens (!) Lucassens og Laust Nielsens egen bekostning. (Sagen fortsætter).

Gunde Ulf, kgl. delefoged, har ladet stævne Palle Rantzaus skytte Peder, som sidst logerede hos Christen Pedersen i Østerild, til vidnespåhør og sigtelses påhør og sigtelses påhør og Anders Sørensens søn ved Østerild kirke med lige lovmål angående hvad slagsmål, der var sket i Laust Nielsens og Niels Lucassens hus i Østerild 7/11. Han fremstillede folk, som har synet Laust Nielsens kone og havde set et blåt slag på hendes venstre arm, som hun sagde, at skytten havde gjort hende. (Sagen fortsætter).

Peder Skytte er indstævnet, og folk vidner, at han kom ridende til Anders Kirkes, og Anders Kirkes søn var med, hver med sin bøsse på sadelen. Så red de

536

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

ind i Laust Smeds og Niels Lucassens gård. Laust Smeds kone kom løbende nær til skyttens hest, og så slog han hende med hans kårde. Hun lod sig falde, som hendes datter befalede hende, men stod op igen og gik ind. Skytten gik også ind, og det gjorde vidnet også. Han så at skytten drog sin kårde og bad Laust Smed, at han ville give ham sin hånd på, at alting skulle blive i rolighed. Et andet vidne siger, at skytten jog ham ind i Laust Nielsens hus, og han løb så i buret, og der hørte han, hvorledes skytten turnerede i stuen og begærede, at Laust Smed ville give ham en pipe tobak, så skulle alting være godt imellem dem. Laust Smed svarede, at han ikke kunne give ham tobak, før han kunne se, om hans kone levede. Tilmed havde han ingen årsag til at give ham tobak, ikke heller havde han været i selskab med ham. Laust Smed lå på sin seng, og vidnet hørte, at skytten drog sin kårde og slog Laust Smed, så det skruap efter, så bad hans moder Laust Smed, at han skulle tage et slag til, hvortil han svarede og svor: Nej ville han ikke. I det samme tog Laust Smed kården fra skytten og ville have brudt den i stykker, og dermed løb skytten ud, og Laust Smed frygtede, at han skulle komme igen med sin bøsse, hvorfor han flyede skytten kården igen. Et tredje vidne havde set, at skytten red bort fra huset. Han gik ind, og folkene klagede sig over, at skytten havde slået dem.

(16/11). Preben Pedersen og Maren Christensdatter, afgangne Laust Christensens i Tved i Hjardemål sogn har sluttet forlig for at undgå videre proces. Han skal give hende 1/2 tønne saltet kød, 1 tønne rug, 1 tønne byg og 4 sldl. i rede penge.

(16/11). Christen Skriver i Bjerre tiltaler folk, der ikke har leveret ham skriverkorn.

Dom: De skal betale. 7. december.

På hr. Anders Nielsens vegne i Nors fremkom Anders Pedersen degn i Nors og tiltalte Anders Sørensen Skårup i Vorring, for korn, han havde lånt 1682 og for redsel, kage, æg og ost for 1685 og 1686.

Opsat 8 dage. (14/12).

Laust Svensk i Hansted lover at give Peder Brixen 5 rdl.

Mikkel Foged på Torp på hr. Peders vegne i Hjardemål tiltaler Jens Jørgensen i Spanggård i Østerild for skyldige penge.

Opsat 8 dage. (14/12).

Niels Christensen i Lille Hillerslev på Oluf Bådsgårds vegne i Hansted har ladet stævne Clemed i Bjerre og Laust Laustsen Svensk med 6 ugers varsel til dom. (11/1 1687).

Staphen Pedersen i Hinding og Niels Fisker
ibm. er blevet enige om en arvelod, Niels Christensen Fisker havde at
prætendere hos Staphen Pedersen, efter hans sal. moder. Staphen P. skal
give Niels Fisker 24 skæpper godt ydefærdigt byg.

537

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

Niels Fisker giver afkald til Staphen Pedersen for arv efter hans sal.
stiffader Poul Lauritsen og hans sal. moder Johanne Nielsdatter.

14. december.

Peder Jensen i Votborg har ladet stævne Clemed Christensen i Bjerre og
Niels Tousgård ibd. til dom for gæld. Clemed Christensen efter hans
faders Christen Pedersens obligation 22/7 1676. Niels Tousgård 19 sldl.
Niels Tousgård ikke mødt.

Dom: Clemed Christensen skal betale. Sagen mod Niels Tousgård opsat til
snapstirsdag. (11/1 1687).

Mads Bagge ved Klitmøller tiltaler to mænd i Hinding for skyldige penge.
Opsat 8 dage. (21/12).

(7/12). På hr. Anders Nielsen i Nors hans vegne mødte hans degn Anders
Pedersen, som havde ladet stævne Anders Skårup i Vorring for lånt korn og
småredsel af den halve gård, han ibor.

Anders Skårup svarede, at da han kvitterede Søgård, tog Henrik Jørgensen
af Viborg fra ham, alt hvad han havde, og derimod lovede at betale hr.
Anders de 2 td. rug, hvorfor han henskikkede Ubbe Christensen i Koldkud
til hr. Anders, og Ubbe Christensen lovede, at de 2 td. rug skulle
betales hr. Anders af Henrik Jørgensen.

Dom: Skønt Anders Sørensen protesterer og mener, at Henrik Jørgensen
skal betale, men ikke fremlægger noget nøjagtigt, skal han betale, og
Anders Sørensen kan igen søge regres hos de vedkommende.

Mikkel (Christensen) Foged på Torp har ladet stævne Poul Christensen i
Sårup til dom. Han begærede opsættelse, da han vil finde kvitteringer.

Opsat til snapstirsdag. (11/1 1687).

(7/12). På hr. Peder Nielsens vegne i Hjardemål mødte hans tjenestekarl
og beviste at have stævnet Jens Jørgensen i Spanggård til dom for gæld.

Dom: Han skal betale.

(30/11). Knud Pedersen på amtmandens vegne tiltaler Christen Simonsen i
Hansted og hans to søskende samt Jacob Nielsen i Blegj hule, fordi der er
fundet klittag hos dem.

Christen Simonsen svarede, at han ikke havde noget med huset at bestille, men hans to søstre Boell og Maren, sad i huset. Jacob Nielsen er ikke mødt.

Opsat til snapstirsdag. (11/1 1687). 21. december.

(14/12). Mads Bagge i Klitmøller efter opsættelse tiltaler Christen Mikkelsen og Mads Mikkelsen i Neder Hinding for skyldige penge. Mads Mikkelsen tilbyder på egne og sin konefaders vegne at betale.

Dom: De skal betale.

538

Hillerslev Herreds Tingbog -1686

Christen Andersen Kolsgård af Øsløs på sin husbonds vegne tiltaler Else Nielsdatter, som havde tjent på Kølbygård, og Anders Bro, som har haft tilhold hos Jens Madsen på Broen i Hunstrup, og Else Tomasdatter, som havde tjent der, for lejermålsbøder. De har været dømt til at betale, og siden er der forsøgt udlæg, men uden resultat.

Dom: De skal straffes på formue eller på krop eller med fængsel.

Claus Herluf Pors har ladet stævne Moust Laursen i Tveds sogn forgæld. Kendelse: Da sagen på grund af Jens Laustsens på skrift og Moritz Lauritzens benægtelse findes noget stridig opsættes den til snapstirsdag for bedre oplysning. (11/1 1687).

Her ender indførsler 1686.

539

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

Af tingbogen til 1686, november 1688, marts fra folio 16 a. til fol. 149 a. Snapstirsdag, 11. januar.

Anbefalet, at kvartalsskatten skal ydes inden d. 21. og familie- og folkeskatten inden d. 14. ds.

Læst missive fra borgmester Christian Mortensen Lelius og borgmester Enevold Nielsen angående om nogen vil stede og fæste Ullerupgård eller noget deri, 80 td. hartkorn, at de da vil angive dem for borgmestrene, som vil holde dem fri for skatter til mikkelsdag, give dem tre års frihed for landgilde og anden afgift og være dem behjælpelig med bygningstømmer. De skal nyde den ottende part af ager og eng for 10 td. hartkorn.

Mikkel Langballe har ladet syne Nebel mark for sandflugt. (Specificeret). Borgmester Christian Mortensen Lelius på sin tjener Niels Christensens vegne i Tousgård, fremlægger en kontrakt mellem ham . (Niels Christensen i Tousbierig) og to af hans søsterbørn Jens Christensen og Karen Christensdatter, som er hans søster Margrete Christensdatters børn, om at de skal overtage gården, da han er blevet blind. De skal føde og klæde ham og give ham seng og varme hans livstid, betale hans gæld og

skatterne osv., og hvis en af dem bliver gift, skal denne overtage gården og betale den anden. Denne kontrakt er konfirmeret af borgmesteren på egne og Maren Nielsdatters vegne.

Gunde Ulf på Laurits Nielsens vegne i Thisted tiltaler folk for skyld efter regnskabsbog.

Dom: De skal betale,

Claus Herluf Pors gav i dag klage over træbroerne næst ved Bromølle. De er meget vanskelige at komme over, og der er ikke rækværk ved siderne. Amtmandens fuldmægtig Knud Pedersen advarede derefter vedkommende, at broerne så snart som muligt bliver gjort i stand.

Claus H. Pors har ladet stævne Anders Tomsen i Abildhave m.fl. og irettelagde en dele på forskrevne personer af 3/7 1678. Hvortil Gunde Ulf og fogeden på Torp svarede og fremæskede kontrakten, som denne dele er grundet på. Den blev ikke fremvist, hvorfor sagen er opsat 3 uger, og Claus H. skal da fremvise originalkontrakten. (1/2).

Peder Marcussen, tolder, har ladet vurdere en tønne tobak, som var drevet ind for Bådsgårds strand og to tønner tobak, drevet ind norden Rosøre. Den ene tønne var i stykker. Al tobakken var gennemvådt af havvand og kunne ikke bruges. Tønderne havde ligget længe i havet, da de var overgroet med mos. Tønner og tobak vurderedes til ikke over 1 sletnik. Ved Klitmøller var også inddrevet en tønne tobak af samme beskaffenhed, vurderet af toldereren for 2 sletmark.

540

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

Mikkel Foged på sin husbonds tjeneres vegne i Sønderby i Østerild forbyder alle uden dem, som det med rette tilkommer, at have nogen brugelighed i deres byfællede.

(14/12 1686). Mikkel Foged på Clemed i Bjerre hans vegne har stævnet Peder Jensen i Votborg til vidnespårhør og folk, der vidner, bl.a. Jens Skolemester.

De vidner, at Peder Jensen i Bjerre kørte noget korn, mens Clemeds fader endnu levede, bort på hans vogn. Faderen, Christen Pedersen, boede i den gård, som Christen Skriver nu bor i. En vidner, at Peder Jensen havde en lille ager ved denne gård. Han såede i den og førte kornet bort. Laust Smed var hos Clemeds moder, da hun lå på sit yderste. Hun bad ham gøre en kiste og sagde, at hun ikke vidste rettere, end at Peder Jensen var betalt. Jens Skolemester vidnede, at han også var hos konen, da hun lå for døden. Hun bad ham skrive hendes testamente og sagde også, at hun ikke vidste rettere, end at Peder Jensen var betalt.

(7/12 1686). Niels Christensen i Lille Hillerslev på Oluf Bådsgårds vegne, som også var til stede. - Formedelst de begge er fulde for retten, er de henvist til at stævne på ny og deres rus imidlertid at få udsovet. (! !)

Herredsfogeden påklager, at Niels Christensen i Lille Hillerslev, delefoged, befindes for retten at være fuld og derfor ingen rolighed kunne have for buldren, råben, banken, hvorvel jeg ofte har bedt ham give lyd og plads, at jeg ikke skulle forårsages at idømme ham hans 3 lod sølv, har han dog ikke villet aflade, både af modvillighed og fuldkab, måtte jeg tildømme ham at betale 3 lod sølv, hvilke penge han straks har at betale, før han videre i retten kan tilstedes, og han sin rus får udsovet.

(19/10 1686). Simen Pedersen i Nors på sal. Anders Gades enkes Ing Pedersdaters vegne får afkald fra Christen Madsen i Nors og Laurs Nielsen (Andersen?) Smed i Tveds sogn og Christen Andersen i Nors, den sal. mands broder for den arv, Anders Andersen Gade havde lovet sine tre børn Anders, Maren og Anne som mødrearv efter deres moder, sal. Dorte Andersdatter, nemlig 40 sldl. og en kvindekåbe. Arven skal deles efter loven (sønnen får lige så meget som døtrene tilsammen).

(21/12 1686). Claus Herluf Pors tiltaler Moritz Laursen i Tvedsogn efter opsættelse. Moritz Laursen svarer, at han har bud hos sin husbond efter dokumenter, og han begærer igen opsættelse. Claus Herluf Pors protesterer og vil ikke tillade yderligere opsættelse.

Kendelse: Da bonden oplyser, at han har bud hos sin husbond efter noget hos hans husbond Jesper Nielsen i Års (Århus), forårsages jeg, for at jeg ikke skal forse mig, at opsætte sagen endnu 3 uger, for at ingen skal kunne beklage sig over at være overilet af retten. (1/2).

Mikkel Foged på Sønderby mænds vegne i Østerild forbyder igen alle uvedkommende at have nogen brug i deres byfæled.

541

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

(14/12 1686). Knud Pedersen på amtmandens vegne tiltaler Jacob Nielsen i Blegihule og to kvinder i et hus på Hansthalm for brug af klittag.

Dom: De skal lide efter loven.

(14/12 1686). Mikkel Christensen Foged på sin husbonds vegne tiltaler Poul Christensen, som er veget fra et hus i Sårup uden lovlig opsigelse.

Dom: Han skal opbygge huset og svare den sædvanlige afgift, indtil han kan demonstrere skellig årsag til at opsiges huset.

18. januar.

Gunde Ulf har ladet stævne Preben Pedersen til Christen Hansens i Østerild, hvor han har begået lejermålet, og i Krægpøt, hvor han skal have sit ophold. Desuden stævnet Margrethe Jensdatter i Østerild, som har udlagt ham som barnefader, Niels Pedersen Kier, tjenende i Klastrup og Else Nielsdatter til Bertel Andersens i Østerild, alle til at betale lejermålsbøder.

Mikkel Christensen Foged mener, at den ene kvinde hører til hans husbonds stavn og begærer opsættelse.

Opsat 14 dage.

Mikkel Foged tiltaler Søren Simensen af Hansted for lejermålsbøder. Han har begået lejermål med Karen Madsdatter, (som han nu har ægtet), da han var i sin faders brød (i Rær?).

Dom: Han skal betale.

Laurits Nielsen, Niels Christensen Tanges søn på Ballerum får afkald fra Niels Poulsen i Skinnerup på hans hustrus Maren Nielsdatters vegne og fra Peder Nielsen i Kåstrup på sin hustrus, anden Maren Nielsdatters vegne for arv efter deres fader Niels Christensen Tang, som endnu lever, og moder, Kirsten Laustdatter, som boede og døde på Ballerum.

Jens Mikkelsen Smed på Hald i Sennels sogn får afkald fra sin søn Claus Jensen for arv efter hans fader, Jens Mikkelsen, der endnu lever, og hans moder Mette Jensdatter, som boede og døde på Hald.

Anders Christensen, født i Hov i Store Hillerslev får skudsmål af 24 mænd og flere. De vidner, at hans fader var sal. Christen Andersen, som var født i Hov, og hans moder var Maren Villadsdatter, datter af sal. hr. Villads N. (Simonsen), sogneherre til Sjørring med anneks, og at de ikke ved andet om ham, end hvad godt og ærligt er.

Knud Pedersen begærer tingsvidne på dette instrument: Amtmanden tilholder kgl. Maj.s bønder, at de hvert år, så længe de har rum, skal plante 3 humle, 3 æbletræer, pæretræer eller andre gode træer og 10 pil, og hver gårdmand skal årlig så 1 skæppe hampefrø, hver halve gårdmand 1/2 skæppe. De må ikke fiske i deres gårdes tilliggende sø eller mølledam uden amtmandens tilladelse, og på konges grund forbydes al ulovlig tørveskær og brug.

542

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

25. januar.

Jens Christensen Skyum i Thisted tiltaler folk for skyld efter regnskabsbog. Tomas Nielsen i Skinnerup begærer opsættelse.

Dom: De skal betale, dog da Tomas Nielsen ses at have betalt en del efter regnskabsbogen, skal han gøre afregning med Jens Skyum, eller omgås dermed efter loven.

Laurs Laursen, degn i Sennels, har ladet stævne Mogens Christensen i Bundgård i Sennels til dom for hvad korn Mogens Bundgård formenes efter loven at betale.

Opsat 14 dage, da Mogens Christensen ikke er mødt, og jeg er i slig dont ubekendt. (1/2).

1. februar.

(11/1). Claus Herluf Pors tiltaler folk i Østerild efter dom her af tinget 30/4 1678 og efter opsættelse for rest af forskrivning.

Gunde Ulf svarer på de indstævntes vegne, at ingen husbond kan pålægge flere eller større afgifter, end der står i jordebøgerne.

De sagsøgte beediger, at de har betalt, hvad de var skyldig, mens Anne Arenfeld levede. Gården er nu på andre ejeres hænder.

Dom: Ingen bonde kan forpligte sig til noget usædvanligt uden husbondens minde, hans gods til besværing og måske ødelæggelse, men bønderne bør betale Claus Herluf Pors hans omkostninger ved processen.

(9/11 1686). Claus Herluf Pors irettelægger en obligation fra Hans Axel Pors samt nogle andre gældsbreve, og han begærer, at herredsfogeden vil følge ham til Momtoft og arrestere Hans Axel Pors her i herredet indtil sagens udgang. Herredsfogeden svarer, at han vil gøre det på torsdag, så vidt loven tillader.

Claus Herluf Pors begærer efter opsættelse 21/12 1686 og 11/1 1687 dom.

(11/1). Borgmester Enevold Nielsen i Thisted på Jesper Nielsen Hutfelds vegne formener, at da Claus H. Pors har forhvervet 2 domme 26/11 1678 og 16/9 1679 over Moust Laustsen i Tvedsogn og siden har ladet dommene henligge i mange år upåtalet, skønt han burde have søgt udlæg inden år og dag eller ladet dommen forny, så kan hans fordring være tvivlsom, og da der ikke er givet bonden kvitteringer på hans landgilde, men han ved ed vil og kan erholde, at han ikke er noget skyldig til Claus Herluf Pors, og da Claus H. Pors ikke bevisliggør sit tilkrav, beder jeg, at bonden må tages i ed.

Dom: Da dommene er forældet, og da Claus Herluf Pors vedgår, at han har modtaget en stud og en hoppe og en anden tid heste og vogn, og dette ikke er dekoreret i hans fordring, som omfatter nogle år før den tid, skødet blev udstedt, og da han ikke har givet kvitteringer, og da bonden ved ed erklærer, at han ikke er noget skyldig, så frikendes bonden Moust Lauritsen for Claus Herluf Pors's tiltale.

Er i dag som i dag 8 og 14 dage læst advarsel og forbud til kgl. Maj.s bønder her i herredet, som 18/1 findes indført.

543

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

8. februar.

Læst kgl. befaling angående sædedegnene og deres løn.

Gunde Ulf på Oluf Langgårds vegne i Thisted tiltaler Christen Juell i Bjerre for skyldige penge og korn.

Dom: Han skal betale.

Gunde Ulf på Anders Smeds vegne i Hunstrup tiltaler folk for smedeløn, forstrakt jern og halm. Opsat 8 dage. (15/2).

(25/1). Laurs Laursen, degn i Sennels, søger efter opsættelse Mogens Christensen Bundgård for degnekorn. Niels Christensen i Lille Hillerslev på Ørum tjeneres vegne og Gunde Ulf på kongens tjeneres vegne forlanger, at Laurs Laursen skal bevise, at han er indsat som sædedegn. Han svarer, at biskop Bornemann har kaldet ham efter hr. Anders Pallesens begæring. Mogens Christensen er den eneste, han har sagsøgt, men han håber, at andre nu vil betale ham hans degnekorn.

Dom: Da Laurs Laursen har virket uden modsigelse som degn en 3 års tid, skal han nyde sit degnekorn.

15. februar.

(8/2). Anders Smed i Hunstrup hans sag mod nogle indstævnedede er igen opsat 8 dage.

Anders Kjeldsen har ladet syne den bolig i Hillerslev by, han nu har i fæste. Der var et lille gammelt hus, som intet tag fandtes på. Tømmeret vurderedes til 2 sldl. Andre huse var der ikke.

Hr. Jens Pedersen i Rær lader bekendtgøre, at hans signet med bogstaverne IPP er han frakomet, hvorfor det nu kasseres.

Mikkel Foged forbyder sin husbonds tjenerer at leje eller låne jord ud og at fiske i Torper sø, Meil sø, Rær og Bjerre søer, uden de kan have det i mindelighed, og at køre over Torp endels jord og Torp tjeneres mark.

Blev i dag udbudt den øde bolig til Sennels kirke, om nogen vil antage sig den. 22. februar.

Læst forpagtningsbrev til Emmike Eriksen på konfiskation i Thisted by og omliggende distrikt.

Christen Christensen i Skovsted på sin søster Else Christensdatters vegne tiltaler Staphen Christensen i Skovsted angående hendes arvelod, som Staphen Christensen har i formynderskab.

Opsat 8 dage.

544

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

Niels Christensen, delefoged til Ørum på mag. Jens Jylbyes vegne i Viborg tiltaler Christen Tøgersen og Tomas Jensen i Kjelstrup, tjenerer til Viborg skole, for restance i flere år.

Fremlagt et tingsvidne af 24/1 1682, hvorefter Christen Tøgersen havde svaret, at han 1680 havde ydet 3 td. byg i Viborg, og forleden år ydede han til Jens Svendsen i Thisted 3 td. byg. Desuden har han 1675 ydet 3 sldl. i Viborg. Tomas Jensen har ligeledes betalt noget, og de erklærer, at de ikke har kunnet betale mere på grund af de store skatter og

soldaterudskrivningen. Der fremlægges også et tingsvidne af 3/11 1685, hvori det også bevidnes, at de har ydet noget til Laurits Nielsen i Thisted på Viborg Skoles vegne og et vidnesbyrdsvidne af samme dag, hvorefter de 13 gårde i Kjelstrup var øde og kun 3 i brug. Den ene af dem bebos af Christen Tøgersen og Tomas Jensen. Den er ganske forskyldt og er en ringe ejendom, så det synes, at de ikke kan svare deres fulde landgilde og skatter.

Desuden fremlagt kvitteringer for, hvad de to bønder har betalt.

Dom: Ihvorvel deres tingsvidne og foregivende kan være sandt, mig endogså nogenledes bevidst, at der ikke kan gøres udlæg hos dem uden deres ruin, så kan jeg ikke frikende dem efter den akkord, de har gjort, med mindre husbonden vil anse deres lejlighed og dispensere, så de kan blive ved gårdene, men tilfinder dem at betale deres landgilde.

1. marts.

Poul Pedersen i Skinnerup fremkalder vidner angående kirkens tiende af tre boliger der i sognet, og stævner -Jens Madsen i Skinnerup og sal. Peder Andersens enke (Birgitte Christensdatter) til vidnespåhør.

Erik Christensen i Skinnerup vidner, at der er ydet 16 skp. byg af hver bolig, men han har hørt af gamle folk, at der skulle være lagt 1 skp. på. Christen Henriksen har hørt det samme, men mener ikke, at det er sket i hans tid, og han mindes 40 år. Tomas Nielsen ibd. vidner, at han i 13 år har oppebåret kirkens tiende, og da har han ikke krævet mere end 15 små skp. af hver bolig. Anders Pedersen Koch vidner, at hans gårdkvinde, Birgitte Christensdatter, der yder lige med ham, har ydet 15 små skp. byg ligesom han i 20 år, og Jens Madsen og hans sal. fader ydede det samme.

To mænd har været hos den gamle Birgitte Pedersdatter i Skinnerup for at høre hendes vidnesbyrd om den omtvistede skp. byg. Hun vidnede, at for 69 år siden, da hun var hjemme hos hendes fader, Peder Christensen Poulsen, da tog Jens Christensen, Jep Christensen Boesen og Anders Madsen hver 1 skp. byg på dem for sal. Tomas Christensen af hans kirketiende, eftersom de to var hans brødre og Peder Poulsen hans hustrus fader og Anders Madsen hans svoger, og de lovede at give de 4 skp. byg deres livstid, som hun mindes, de også gjorde, men hun mindes ikke, at det blev lovet for deres børn og efterkommere. Den ene var hendes fader nemlig Peder Christensen Poulsen. (5/4).

Christen Tomsen i Bundgård i Tømmerby på hans husbond baron Christian Juels vegne tiltaler nogle bønder for restancer. Hvorimod Søren Mikkelsen fremviser kvitteringer.

Kendelse: Opsat 3 uger, da der findes stridigheder i denne kvittering, der er udstedt til Mikkell Madsen.

545

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

Christen Christensen i Skovsted tiltaler sin broder Staphen Christensen ibd. for hans søster Else Christensdatters fædrearv, som han har hos sig, og som han ikke har villet udbetale. Staphen Christensen blev spurgt, om han havde registrering og skifte efter hans fader. Han svarede, at Christen Christensen som hans ældste broder bør fremvise registrering.

Kendelse: Eftersom adskillige misligheder og urigtigheder findes mellem forskrevne søskende, og det ikke er bevist, hvordan der er omgået med stervboet, hvad der dog bør bevises, opsættes sagen 4 uger. (15/3).

Gunde Ulf på kgl. Maj.s vegne tiltaler Margrete Jensdatter af Østerild, Preben Pedersen, Else Nielsdatter og Niels Pedersen for lejermålbøder.

Dom: De skal betale. 8. marts.

Gunde Ulf i dag i herredsfogedens sted og Christen Andersen i Jensby i skriveren Christen Madsen Skonnings sted.

Forkyndt restancer på kongens tjenere i herredet.

Niels Christensen lyser efter nogle breve, som i dag 8 dage er frakommet ham. Hans Axel Pors lader udbyde, hvad løsøre, kreaturer og andet her i landet er ham tilhørende, som nogen vil afhente det for billig værd.

15. marts.

Læst forordning om dukatons, realer, Albertij og Kreutzdalers forhøjelse, som hver skal ophøjes 2 sk.

Niels Christensen, delefoged, på sin husbonds tjeneres vegne har stævnet Jens Jensen Kortegårds arvinger og har ladet syne den gård i Kortegård, han fradøde, og en halv ødegårds sted, han også havde i fæste. (5/4).

Hans Axel Pors's tjener Niels Pedersen lader lyse efter en karl, Christen Christensen Svensk, som er borttrømt og var nogle penge skyldig. (22/3).

22. marts.

(15/3). Hans Axel Pors lader 2. gang lyse efter Christen Christensen Svensk, der skal være født i Hansted, og er rømmet fra ham.

(15/3). Christen Christensen i Skovsted på sin søster Else Christensdatters vegne har ladet stævne Staphen Christensen i Skovsted til vidnespår, og Peder Christensen i Kjelstrup og Jens Mikkelsen i Skovsted til at vidne, samt nogle flere vidner. Jens Mikkelsen vidner, at Staphen Christensen gav hans hustru Maren Christensdatter og hendes søster Anne Christensdatter breve på hver 40 sldl., samt 10 sldl. for bryllupskost, men om det var arv efter deres fader, vidste

546

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

han ikke. Noget var betalt, og siden havde Staphen Christensen revet hans kones brev i stykker. Christen Nielsen i Nørgård i Sennels vidnede, at Staphen Christensen lovede at give hans hustru Anne Christensdatter 50 sldl., den tid hun skulle i ægteskab med ham, men om det var arv, vidste han ikke. Peder Christensen i Kjelstrup vidnede, at hans broder Staphen Christensen lovede ham og hans 2 søstre Maren og Anne, hver 50 sldl. til arv efter deres sal. fader, fordi Staphen Christensen skulle nyde boets midler efter deres fader, Christen Bertelsen. Han har selv fået sin del. Mikkell Christensen Bødker vidnede, at han havde tjent hos Christen Bertelsen, og da hørte han, at både søskende og moder snakkede med Staphen Christensen om, at han skulle give hver af sine søskende 50 sldl., både de gifte og de ugifte, fordi han skulle nyde alt, hvad der fandtes i boet, korn, kreaturer og andet. (5/4).

(8/6 1686). Gunde Ulf på Erik Nielsens vegne i Skinnerup fremkalder som vidner Niels Poulsens dreng i Skinnerup, navnlig Christen Christensen, og Erik Nielsens tjenestedreng, Christen Olufsen, angående Mette Olufsdatter og hendes forhold, samt om en karl, der holdt til hos hende i vinter. De vidner bl.a., at karlen, Jens Christensen Skorup, arbejdede for hende og takkede hendes huse, men ikke om, at han opholdt sig hos hende. De har truffet Jens Schorup hos Mette Olufsdatter, og en havde spillet kort med ham. Der blev spurgt, om hun havde et lønkammer, han kunne skjules i. Der blev svaret, at hun havde et kammer, men det var ikke et lønkammer, men et bur. De havde set, at han kom ud fra buret, men hun var ikke hos ham. Hun var i stuen. De blev spurgt, om hun ikke havde begæret noget af dem. De svarede, at hun havde begæret nogle ærter, men hun bad dem ikke om at stjæle dem eller købe dem. En aften, da det var blevet sent, og det var mørkt, klagede den ene sig over, at der var så langt hjem (til Baun), og hun tilbød da, at han kunne ligge hos hende og hendes barn. Mette Olufsdatter blev spurgt, hvor gammel barnet var. Hun svarede, at han var 11 år.

Mette Olufsdatter fremlagde en erklæring fra hr. Hans Spjelderup, (sognepræst i Skinnerup), hvori han efter samråd med provsten kræver, at hvis nogen virkelig kan bevise noget uskikkeligt imod hende af selvsyn og ikke efter andres sigende, skal sagen behandles ved gejstlig ret, men hans medhjælper i sognet har ikke fornummet noget uskikkeligt hos hende.

30. marts.

Formedelst knog og stor vinters hårdhed kunne ingen komme til tinget 30. marts 1687, som var næste søgningdag efter påskehelligdage.

5. april.

Ting holdt i Hillerslev for vinter og stor storm. Læst forordning om en hel kop- og kvægskat.

(1/3). Poul Pedersen i Skinnerup irettelægger efter opsættelse på tingsvidne 13/2 1683 sidst (!) samme tingsvidne og kræver, at Jens Madsen og Birgitte Christensdatter skal betale årlig 16 små tyboskæpper byg i kirketien. Foregående tingsvidner irettelægges.

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

De to tiltalte irettelægger Birgitte Pedersdatters vidne om forholdene for 69 år siden (1618) og svarer, at de aldrig har betalt mere end 15 små skæpper. Hendes søn, Jep Christensen svarer på hendes vegne, at ingen kan forlade sig på hendes vidne; for hendes alderdoms skyld vidste hun mange tider ikke, hvad hun selv sagde.

Dom: Da der ikke blandt det, som er vidnet, findes noget så kraftigt som tingsvidnet af 13/2 1683, kan jeg ikke befri de to tiltalte, men finder, at de skal svare 16 små skp. byg for året 1686, hvis der ikke er betalt noget.

Christen Ibsen Horreboe får afkald fra hans stedsøn Niels Christensen i Lille Hillerslev på arv efter hans moder, Kirsten Jensdatter, som endnu lever.

(15/3). Anders Eriksen i Kortegård i Hillerslev sogn på sal. Jens Jensens, som boede i Kortegård, hans enke, Anne Tomasdatter, hendes vegne får afkald fra Christen Andersen Havre i Østerild på sin moders, Johanne Jensdatters vegne, Jens Christensen i Hillerslev på egne og to søstres, Anne og Mette Christensdøtres vegne og Opher Jensen i Østerild på sin kones Boell Olufsdatters vegne på arv efter sal. Jens Jensen Bagge i Kortegård på moders, hustruers egne eller søskendes vegne. (12/4).

(22/3). Christen Christensen i Skovsted på sin søsters, Else Christensdatters vegne tiltaler Staphen Christensen ibd., som er hans broder, for arv efter deres fader Christen Bertelsen i Skovsted. Staphen Christensen siger, at der ikke var noget til hende og irettelægger et tingsvidne af 11/9 1683, hvorefter bl.a. Christen Christensen i Skovsted med hans moder, Maren Staphensdatter og hans søskende Peder, Anne og Maren og Else var indstævnet, og to mænd vidnede, at de var i Skovsted i sal. Christen Bertelsens bo for at registrere og vurdere, og da kunne boets formue ikke strække nærmere til gælden end 90 sldl. Denne registrering, som var på slet papir, oplæste Staphen Christensen for retten. Senere gav han som grund til, at han havde lovet de tre af hans søskende hver 50 sldl., at de havde været hjemme hos ham og arbejdet, mens Else havde tjent andre.

Dom: Da der ikke er holdt skifte efter loven i herredsfogedens nærværelse, men kun i en ridefogeds fra Vestervig, og scharteket kun er på slet papir og ikke agtes for lovligt skifte, og da han har givet forskrivning til to af sine søstre på 50 sldl. og selv har sønderrevet det ene, ved jeg ikke andet at kende, end at han bør give sin søster Else lige så meget som de andre, nemlig 50 sldl. (19/4).

Hr. Anders Nielsen Lyngby i Nors, provst, lader udbyde annekspræstegården i Tved sogn, om nogen vil antage den efter akkordering. (12/4).

Hans Axel Pors lyser 3. gang efter Christian Christensen Svensk, som er rømmet med nogle penge, som han skylder efter sin forskrivning. (7/6).

Niels Christensen i Lille Hillerslev har ladet stævne Tomas Nielsen i Skinnerup angående restance af Kronens endels hede i Vang sogn, som han har i fæste. Dom: Han skal betale.

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

12. april.

(5/4). Hr. Anders Nielsen Lyngby i Nors lader 2. gang udbyde annekspræstegården i Tvedsogn, om nogen den med frihed vil antage.

Mikkel Foged på Torp har ladet stævne Torp tjenere for restance. Kendelse: Opsat 14 dage, da ingen ved, hvad der kan svares på tiltalen. Mikkel Foged protesterer forgæves og mener, at det er nok, når han nu er mødt med jordebogen.

Tre mænd fra Hillerslev tilbød i dag at vidne, da de er stævnet dertil i dag og ikke med videre varsel, eller også at gives igen kald og varsel.

(30/3). Laust Christensen i Kanstrup på sal. Jens Jensens enke i Kortegård, Anne Tomasdatter, hendes vegne får afkald fra Gregers Pedersen i Øsløs på sin hustrus Maren Pedersdatters vegne, Niels Christensen ibd. på sin hustrus, Anne Pedersdatters vegne og Jacob Jensen i Brønnum på sin hustrus Margrete Pedersdatters vegne og på Peder Lauritsen i Vestermølle i Grøttrup (Gøttrup?) sogn og hans broder Søren Lauritsen i Terp i Klim sogn deres og deres sal. moders vegne på arv, som de kunne tilfalde på hustrus moders vegne efter sal. Jens Jensen. (Sagen fortsætter).

Tilbydes og påråbes 2. gang Laurits Lauritsen i Nørhå at svare til sin kontrakt og modtage derefter arvelodder, og derimod som hans medbrødre at give afkald. (19/4).

Christen Andersen Kolsgård i Øsløs tiltaler Ingeborg Krabbes tjenere her i herredet for restancer.

Dom: De skal betale. 19. april.

(Hr. Anders Lyngby i Nors) lader 3. gang udbyde annekspræstegården i Tved sogn, om nogen vil antage den på billigste måde.

(12/4). Niels Christensen i Lille Hillerslev lader påråbe Laurits Lauritsen i Nørhå 3. gang og tilbyder arv efter sal. Jens Jensen i Kortegård. Derfor nu i dag 3. ting, da han eller medinteresserede ikke er mødt. (3/5).

(5/4). Staphen Christensen i Skovsted foregiver, at han har indanket sagen om hans søsters Else Christensdatters arv for landsdommerne til under kendelse af dommen, for at hans bo kan være uspoleret til sagens uddrag. (26/4).

26. april.

Gunde Ulf efter befaling i herredsfogedens sted.

Christen Andersen Kolsgård på sin husbands tjenere deres vegne i Kløv har stævnet Mads Christensen i Kløv og hans kone Margrete Tomasdatter deres

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

vegne til dom angående den larm, som har været mellem dem og Tomas Christensens folk, da de stod og fyldte en møgvogn med møg, som Tomas Christensen havde ladet kaste sammen på Kløv gade. Mads og hans kone havde skældt ud og slået med en svøbe og jaget folkene fra arbejdet. Tomas Christensens kone stod og skjulte om hendes askemødding. (Sagen fortsætter).

Tomas Christensen i Kløv lader udmelde synsmænd, der i dag 8 dage skal syne det dige, som står østen i hans gård. (Sagen fortsætter).

Christen Ibsen i Kløv Mølle på Mads Christensen i Kløv hans vegne har ladet stævne Tomas Christensen til vidnespårør og to mænd til at vidne i dag 8 dage. (3/5).

(19/4). Staphen Christensen i Skovsted har stævnet Christen Christensen i Skovsted by, Bertel Christensen ibm, Peder Christensen i Kjelstrup, Anne Christensdatter i Nørgård i Sennels og Maren og Else Christensdøtre (hans søskende) til tilbud angående rigtig registrering og vurdering i Staphen Christensens bo, fordi Christen Christensen ikke anerkender den registrering, som blev holdt efter deres sal. fader (Christen Bertelsen) 25/6 1680. Han tilbyder nu på egne og sin moders, Maren Staphensdatters vegne, rigtig registrering og skifte i rettens betjentes nærværelse. (9/8).

Mikkel Christensen, foged på Nørtorp, tiltaler hans husbonds tjenere for restancer.

Peder Sørensen af Rær svarer, at forleden år er en dom angående restancer udstedt på Viborg Landsting, hvorefter ingen er tildømt at svare mere end kommissærernes afsigt melder om.

Mikkel Christensen svarer, at dommen ikke taler om gæsteriafgift, og mener, at den er bønderne i hvert fald pligtig at svare.

Kendelse: Da dommeren har lovligt forfald, opsættes sagen 14 dage. (10/5). Christen Nielsen i Østerild tiltaler Jens Pedersen Bonch i Tved sogn for lånte penge.

Opsat 14 dage.

Niels Christensen i Lille Hillerslev på amtskriverens vegne tiltaler kongens tjenere i herredet for restancer. 2 mænd møder med kvitteringer, en med fæstebrev og kvittering.

Opsat 8 dage. 3. maj.

Anders Pedersen i Tilsted på sin søster Anne Pedersdatters vegne har stævnet Søren Mogensen i Hundborg til at give afkald og kvittering for arv efter sal. Jesper Christensen, som boede og døde i Aggerholm. Desuden stævnet Peder Bendixen i Vester Vandet som formynder for ungst Maren

Christensdatter, også til at give kvittering og afkald, og Jens Christensen i Tøfting på den fraværende broder Terkel Christensens og ældste Maren Christensdatters vegne for at give afkald.

550

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

Søren Mogensen giver derefter afkald på sin hustrus, Kirsten Christensdatters vegne og Jens Christensen i Tøfting på Terkel Christensens og ældste Maren Christensdatters vegne.

Niels Christensen, forpagter på Momtoft, har stævnet Tomas Gregersen, som tjente på Momtoft og er rømt, første gang i dag 14 dage, men om fredagen kom han igen, mens Niels Christensen var inde i stuen, og der var ingen folk i gården, og gik ind i borgestuen og tog nogle klæder. I går morges kom han igen, og Niels Christensen gav ham mad sammen med folkene, men da Niels Christensen og folkene gik i marken, gik han igen rundt i husene og i lade og gik så sin vej. Da N.C. kom hjem af marken, gik svinene i laden, og den hest, N.C. plejede at ride på var lukket ud af stalden. N.C. tror, at han gjorde det, for at N.C. ikke skulle have den at ride på, hvis han ville søge efter ham.

(26/4). Mads Christensen i Kløv og hans kone på den ene side og Tomas Christensen og hans kone ibd. på den anden side akkorderede og blev forenet om den lille tvist, der har været mellem dem om en mødding på Kløv gade, således at Mads Christensen skal nyde stedet i år og i tilkommende år skal Tomas Christensen og andre være tilladt at bruge stedet til blanding af møg.

(19/4). En fattig kvinde af Hillerslev, Ing Falquorsdatter, angav at være arving efter Jens Jensen Kortegård og kunne tilfalde 2 slmark 6 sk., som hun har nødig, hvorfor hun beder om, at en eller anden vil give afkald på hendes vegne til enken Anne Tomasdatter. Det gør så hendes frænde, Jens Christensen i Hillerslev. (10/5).

Gunde Ulf på amtskriverens vegne tiltaler kongens bønder for restancer (specificeret). Christen Christensen i Skovsted beråber sig på, at hans frihedsår endnu ikke er til ende. Jens Smed i Kløv og Christen Madsen Skriver mener, at de ikke skylder så meget, og Jens Smed mener, at der aldrig var betalt gæsteri af hans gård.

Dom: De skal betale, hvad de ikke med dokumenter kan bevise er betalt. 10. maj.

Inspektør Petersen tiltaler Claus Herluf Pors, Hans Axel Pors, kaptejn Molch (senere Molche (= Moltke?) i Fladstrand og frue, Anne Catrine Pors, samt jomfru Birgitte Pors efter et pantebrev, udstedt af Anna Arenfeld, hvorpå skyldes 244 rdl. med pant i jordegods (specificeret), og han forlanger nu at tiltræde pantet, og hvis det ikke strækker til, at få erstatning af hendes arvinger.

Gunde Ulf fremlægger et indlæg fra Hans Axel Pors og hans søstre, hvori de påstår sig frifundet, dels fordi inspektøren ikke før har oplyst, hvilket gods han har pant i, så det muligvis er overtaget af andre, dels

fordi deres broder, Claus Herluf Pors, har tiltaget sig godset, og derfor må svare dertil, eller dem, der nu har det pantsatte.

Dom: Inspektøren tilfindes at tiltræde sit pant efter pantebrev, så vidt endnu resterer, når først ved landstinget ridemænd er udnævnt til at gøre indførsel.

551

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

Søren Laustsen i Bloksgård og Jens Christensen i Klitten gav til kende, at de var indstævnet af Claus Herluf Pors, men hvorfor, vidste de ikke, og da de ikke er stævnet videre end til i dag, formoder de at være fri, så han må stævne dem igen, hvis han har noget at tiltale dem for.

(26/4). Mikkell Christensen, foged på Torp, tiltaler han husbonds tjenere for restancer, nemlig gæsteri. Bønderne fremlægger en landstingsdom, hvorefter de ikke skal svare mere, end kommissærerne har sat dem til.

Dom: Da landstingsdommen kun nævner landgilden og ikke gæsteri eller herlighed, bør bønderne yde gæsterihavre, hvis det kan bevises, at der er tale om gæsteri.

18. maj.

Onsdag, næste søgnedag efter pinse.

Mikkell Christensen, foged på Torp, har stævnet Christen Løbber i Hansted og har ladet syne hans faders, gl. Christen Løbbers hus for brøstfældighed. Han blev spurgt om, hvor længe han havde boet og, om han havde stedt og fæstet huset. Han svarede, at han havde boet der, siden hans fader døde for 5 år siden og gjort det arbejde på Torp, som han var tilsagt til. Han boede der med kone og børn. Arbejdet, han havde gjort på Torp, gjorde han for sin moder, som havde huset (i fæste). Han blev spurgt, med hvad hjemmel, han boede i huset. Nu var han flyttet fra huset imod Mikkell Fogeds vilje. (Sagen fortsætter).

Samme fremstiller vidner, som siger, at Christen Løbber boede i huset, siden hans fader døde og til for 8 dage siden. (14/6).

Samme på Christen Døuhals vegne tiltaler Mikkell Madsen Borup i Rær for penge, han skylder på en vinterhest.

Dom: Han skal betale. (Opsat 14 dage). (31/5).

(12/5 1885). Anders Nielsen Mørch beklager sig. Han har for nogen tid siden fået et vidnesbyrdsvidne her af tinget om hans fattigdom og vanførsel, men tingsvidnet er i denne besværlige tid og den strenge vinter blevet vådt og fordærvet, hvorfor han beder om at få det fornyet, hvad der også i tinghørernes påsyn er ham tilladt.

Tingsvidnet af 19/5 1685 gentaget.

Hæderlige og vellærde og unge mand Jens Nielsen Trøje lader på Hjardemål bymænds vegne læse deres bys vedtægt og grandebrev af 17/5 1687. (Grandebrevets tekst findes ikke indført).

(3/5). Den ofte påråbte Laurs Laursen af Nørhå, hvis hans hustru Anne Falquorsdatter og hendes søster, anden Anne Falquorsdatter fremkom for retten og begærede, at de måtte få de få skillinger, de skulle have efter Jens Jensen Kortegård. Laurs Laursen kunne ikke selv møde for svaghed, og derfor giver Tor Tomsen på deres vegne afkald til Jens Jensens enke.

552

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

Laust Sørensen Smed i Kløv har ladet syne et stykke eng, som kaldes Husmands eng, og har ligget til sal. Jens Pedersens hus i Kløv, men har været øde 10 år og flere. Synsmændene takserede engen til ikke at kunne svare mere til leje end 2 slmark.

(19/4). Niels Christensen i Lille Hillerslev på enkens vegne i Kortegård tiltaler nogle folk, bl.a. Peder Henriksen i Bromølle for skyldige penge. Peder Henriksen mener, at han har betalt med arbejde og andet, men har intet bevis, og tør ikke aflægge ed.

Dom: De skal betale. 24. maj.

Læst forordning om handelen på St. Tomas i Vestindien, og forordning om fremmed småmønts afskaffelse og holstenske mønts reduktion, og om at grov mønt undtagen specier må udføres. Desuden politimesterens missive om at inkvirere om stutteri hos præster, forpagtere og bønder.

Desuden om jagt og skytteri, om bryllupper, barsler, om drik under prædiken og om arbejde om helleigdage.

Anders Eriksen i Kortegård på Hillerslev kirkes vegne tiltaler Tomas Christensen i Hillerslev for restance af hans gård til kirken.

Dom: Han skal betale.

Christen Nielsen og Christen Mikkelsen, kirkeværger i Østerild tiltaler de forrige kirkeværger efter kirkens bog for 60 rdl.

Opsat 6 uger. (5/7). 31. maj.

(10/5). Mikkelt Foged tiltaler efter opsættelse Mikkelt Madsen Borup for, hvad han skylder Christen Døvhval.

Dom: Han skal betale.

Anders Jensen i Hillerslev gav i dag 1. gang last og klage over dem, som lader deres grise og svin løbe løse over hans korn.

Niels Christensen i Lille Hillerslev har på sin husbonds vegne stævnet Mikkelt Langballe for Søgårds port for restance af kongetiende af de sogne, som er til Søgård, og som Mikkelt Langballe oppebærer, og da tienden ikke er ydet i rette tid, kræves fæstet forbrudt.

Desuden er stævnet forlovningsmænd i Tved sogn og to mænd i Sennels sogn for rest af deres kongetiende, som ikke er ydet i tide og derfor bør være forbrudt. Christen Nielsen i Hinding på hr. Anders Lyngbyes vegne har ladet syne den gård i Hinding, som Christen Simonsen sidst i fæste havde og iboede. Husene kan ikke repareres for mindre end 9 sldl.

553

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

7. juni.

Gunde Ulf på begge borgmestres vegne i Thisted har ladet stævne Niels Christensen, forpagter på Momtoft til syns og vidnespåhør angående ulovlig lyngslet i Ullerupgårds hede. Vidner siger, at de har synet nogle pletter i denne hede, hvorpå der var slået lyng. Imellem denne hede og Momtoft hede var der et kast, som var skel. (Sagen fortsætter).

Samme fremfører vidner, som har set pigen på Momtoft og to andre kvinder, der slog lyng i Ullerupgårds hede. De sagde, at de var Niels Christensens folk og slog lyng for ham. Niels Christensen havde sagt, at de skulle slå noget lyng, der hvor lyngen var bedst, men hun vidste ikke, at det var Ullerupgårds hede, da de var ukendt og vidste ikke, om hun var gået vild eller ej.

De fandt andre piger, der slog lyng. Den ene sagde, at hun var Søren Andersens pige i Thisted. Hendes husbond havde bedt Ib i Sennels om at vise dem noget hede, hvor de kunne slå lyng i Sennels hede. Vidnerne havde været hos Søren Andersen i Thisted, som sagde, at hvis pigerne havde slået lyng andre steder, var det imod hans vilje.

En mand vidnede, at da de var gået i deres hede for at grave tørv, så de to kvinder, der slog lyng i Ullerupgårds hede. Den ene tog en byrden liøng og gik dermed til Sennels. Den anden slog to hug lyng, som blev liggende på stedet. Gunde Ulf på Hans Axels vegne har ladet syne Momtoft (synsmænd ikke udmeldt af retten). De så bl.a., at der var lagt jordvægge op mod nogle vægge, og det ville forårsage, at fod og stolper ville rådne. De synede også marken og heden.

Mikkel Foged på Torp har ladet syne Jens Danielsens gård og huse, nemlig et hus, som El Schøtte ibor og den part af Jens Meders gård, som der ingen huse var på. Han viste dem sit fæstebrev, hvorefter han var forpligtet til at bygge 6 bindinger ladehus. De vurderede, hvor meget de kunne koste.

Niels Christensen i Lille Hillerslev på Hillerslev og Kåstrup bymænds vegne har stævnet Bjerre bymænd, folkene i Hesseldal, Baun, Tousgård, Vodtborg og Søborg, samt Mikkel Foged på Torp til synsvidne.

Synsmænd, udnævnt af tinget, har synet deres gærder og diger.

Nogle diger var brøstfældige, så de ikke kunne nedholde hildede øg. (2 eksempler) eller holde hildede øg nede. Noget kunne ikke diges for vand.

(14/6). Erik i Skinnerup gav klage over Brund mænd, som lader deres får vogte mellem hans køer og bæster, som han formener er gevalt.

Gunde Ulf gav klage over nogle svin og gæs, som drives over hans korn.

(5/4). Gunde Ulf på Hans Axels vegne har stævnet Christen Christensen Svensk, født i Hansted, som sidst tjente Jep Laursen i Bundgård og rømmede. Hans Axel Pors har betalt 24 sldl., som Christen Svensk skulle betale Knud Henrik Galt, fordi noget tøj, som denne havde leveret Christen Svensk (til opbevaring?), var

554

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

blevet borte. Christen Svensk havde forpligtet sig til at betale pengene til Hans Axel Pors. Mikkell Pedersen Vuldum havde sagt god for Christen Svensk. Hans Axel Pors havde tre gange ladet lyse efter Christen Svensk.

Dom: Han skal betale. 14. juni.

Forkyndt amtskriverens befaling om betaling af 2. kvartals kop- og kvægskat. Fremvist og læst et skøde, hvorefter Christian Jacobsen, forrige indvåner i Assens, nu boende i København, har solgt Bromølle, som Peder Henriksen ibor,

til hr. Hans Jespersen, sognepræst til Tostrup og Uggerløse, læst på landstinget 30/3 1687. Præsten forbyder nu Peder Henriksen at svare til andre end til ham. Christen Jensen i Abildhave tilbyder Østerild sognemænd, at han i næste høst vil svare sin kirketående i neg og kærve og ikke på skæppen.

Peder Laustsen i Østerild, som har antaget Søren Sørensens bolig, har ladet syne gl. Søren Sørensens gård. (Bindingsværk).

(10/5). Mikkell Foged fremlagde synsvidne af 18/5 og sætter i rette, at Christen Løbber, som har boet i hans moders hus i 5 år og siger, at han ikke har stedt og fæstet samme hus, skal fremvise hans hjemmel til at bo der. Han har bortført, hvad der var i huset efter hans moders død og er flyttet bort. Mikkell Foged forlanger, at han skal bo i huset og svare ægt, arbejde og anden ydelse og svare til brøstfældighed. Han har ikke holdt skifte efter moderens død, så husbonden og andre kunne have fået, hvad der kunne tilkomme dem.

Christen Løbber svarer, at han ikke skylder husbonden noget. Opsat 14 dage. (23/6).

(7/6). Niels Christensen i Lille Hillerslev på Hillerslev og Kåstrup bymænds vegne og på Kåse bymænds vegne fremviste synsvidne af 7/6, hvoraf det ses at mændene i Hesseldal, Baun m.fl. ikke havde holdt deres diger vedlige, og de har endnu ikke gjort dem i stand. Han kræver, at de skal betale bøde, og hvis de ikke efter denne dag holder digerne ved magt, bør de straffes efter loven.

Mikkell Foged svarer på Laust Enevoldsens vegne i Søborg, at han for kort tid siden er kommet til stedet og derfor ikke har kunnet gøre digerne

forsvarligt i stand og ikke kan, hvis ikke Hillerslev, Kåstrup og Kåse bymænd vil hjælpe ham. For det andet mener han, at de nævnte bymænd og Vigsø sognefolk ikke skal lade deres bæster gå løse i deres eng og for det tredje kan de ikke gøre deres diger færdige, før Vorherre vil hjælpe med tørvejr, at vandet kan søche. Han begærer opsættelse 1 måned.

Hans Nielsen i Hesseldal vil føre vidner på, at deres diger ikke kan holdes ved magt.

Opsat 14 dage, og imidlertid ikke at være de overbromænd, som før er meldt, forhinderlig i deres fællede, deres hildede hoveder angående, men imidlertid at vogte for deres enge. .(28/6).

555

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

Niels Christensen i Lille Hillerslev på sin husbonds vegne tilbyder frøgæld til alle, der har sået i hans tjeneres jord.

Niels Christensen, forpagter på Momtoft, har ladet stævne Hans Axel Pors og hans fuldmægtig Gunde Ulf til syns påhør og overværelse, og har ladet folk, udnævnt af retten, syne Momtoft. De så efter, om der var lagt jord eller jordvægge op mod væggene, men det fandtes ingen steder. Hvor væggene var faldet ned, var der enten hul, eller også var der slået fjæl for. Synet fortsat. (specificeret).

21. juni.

Niels Christensen, delefoged til Ørum, tilbyder 2. gang frøgæld.

Mikkel Christensen Foged har stævnet Laurits Løbber i Hansted og hans kone og datter til vidner og syn angående ulovligt klittag, som er fundet i deres hus, og Peder Mikkelsen og Christen Løbber til at vidne. Peder Mikkelsen blev spurgt, om han ikke havde set klittag på gulvet. Han svarede, at han så ikke noget, som kunne være klittag, men nogle skoviske. Christen Løbber vidnede det samme. Vidnerne blev spurgt, om de ikke så sli eller sener. De svarede Nej. (14/6). Christen Løbber i Hansted har ladet syne det hus, som sal. Christen Løbber fradøde. Synsmændene var udnævnt af tinget. Huset var 18 bindinger. Der var ikke plads at sætte en kål på. (28/6).

Anders Eriksen i Kortegård og Peder Kortegård, kirkeværger, tiltaler folk i Hillerslev sogn for resterende kirketiende.

Dom: De skal betale.

Christen Christensen i Skovsted har stævnet Staphen Christensen og har ladet syne 1) Et dige, som løber fra Staphens toftdige til 9 drag fra den gl. grøft. 2) En toft til Peder Andersens gård, hvor der var pløjet noget sået korn ned. 3) Nogle digetørvegrøfter, en skærtørvegrøft og en vårtørvegrøft, og de så en vej langs ud med Staphen Christensens ager. Samme vej var kun 1 trin fra skelstenen til samme ager, og den var så hald., at der næppe kunne køres med læs, enten hø eller korn.

Forskrevne bymænd var forelagt i dag 8 dage at møde, deres vidne at aflægge. (28/6).

28. juni.

(14/6). Hans Nielsen i Hesseldal har ladet syne sin og de andre tiltaltes enge og har stævnet Niels Christensen i Lille Hillerslev til syns påhør med samtlige Bjerre mænd for at påvise deres skifter.

(Lang historie, hvorunder der fremlægges andre synsvidner og domme).

Dom: Da det ved tingsvidne bevises, at nogle ikke kan holde deres diger ved magt, fordi Laust Enevoldsens diger til Søborg ikke er holdt forsvarlige, og han ikke har gjort sig flid at dige eller vogte skal han betale til Niels Christensen og de medinteresserede 4 sldl. i omkostninger.

556

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

Niels Christensen, delefoged til Ørum, begærer 3. ting til forbud og tilbud på Ørum tjenere.

Jørgen Faldsted på mag. Jens Reenbergs vegne i Viborg tiltaler nogle af hans tjenere for restancer.

Dom: De skal betale. (17/7 1688).

(21/6). Christen Christensen i Skovsted fører vidner på, at der aldrig har været dige forhen fra Staphen Christensens toftdige ned til vilden (vældet), aldrig i sine dage, så længe nogen kan mindes, og at ingen havde brugelighed norden Tulsgabshøj uden de, som har boet i Peder Andersens gård i Skovsted, og er samme fraskilt jord, og de ved ikke, om det blev meldt eller ikke. Brunbakke jord er kun digetørvgrofter og har 130 år ikke været andet. Vejen syntes de, var henpløjet, så langt den anden ager løber langs hen med. I østre ende kan ingen komme med læs, hø eller korn. (2/8).

Christen Christensen i Hunstrup har stævnet Anders Christensen ibd. og Christen Skytte ibd. Den sidste ikke mødt.

Opsat 14 dage. (12/7).

Niels Christensen, Ørum delefoged, har ladet stævne alle Ørum tjenere i herredet, og tilbyder frøgæld, korn og penge, til dem, som har sået i deres jord. Gunde Ulf på Christen Laustsen Bjerres i Bjerre hans vegne stævner Lille Anders Skinnerup i Lille Hillerslev til vidnespårhør og Peder Jensen Skjelsgård til at vidne angående det skifte (byttehandel), Lille Anders og Christen Laustsen havde gjort. Peder Skjelsgård ikke mødt. Gunde Ulf vidner, at Lille Anders gav Christen Laustsen et ifolet øg for en hest, og lovede at dersom øget ikke fik føl før St. Hansdag nu sidst, skulle Christen Laustsen have lov til at udtage det bedste øg i stalden i stedet for.

Christen Kolsgård på Anders Christensens vegne i Hunstrup tiltaler folk for soldaterpenge, de skylder ham. Christen Christensen i Hunstrup svarede, at han ville bevise anderledes med Christen Skytte angående denne soldat.

Opsat 14 dage. (21/6). Mikkil Foged på sin husbonds vegne efter opsættelse 14/6 og synsvidne 18/b begærede dom. Christen Løbber i Hansted svarede og fremviste synsvidne af 21/6. Mikkil Foged mener, at han skal betale restancerne og blive ved huset. Dom: Christen Løbber har ikke fæstet huset, men har fæstet på en anden stav. Når han er blevet ved huset, er det sket alene for at hylde sin gamle moder, og gøre hendes ægt og arbejde, at hun ikke i sin alderdom skal udsættes. Han skal betale restancen for de sidste 2 år, 2 rdl. og sagens omkostninger, men skal så frikendes for huset.

Peder Christensen, foged på Kølbygård på borgmester Enevold Nielsens vegne i Thisted har ladet syne træbroerne østen Bromølle.

Tømmeret var så brøstfældigt, at det ikke tjente til andet end til at brænde, og broerne vil ganske gøres af ny.

557

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

5. juli.

Peder Christensen i Kjelstrup og Peder Hansen ibd. aflyser svin, grise, gæs af deres mark og eng, tofter og korn.

Gunde Ulf efterlyser 5 gamle gæs og 12 unger, som blev borttaget i sidste uge. 711 mærke er den højre hælklou dem afskåret.

Christen Andersen Kolsgård på Ingeborg Krabbes vegne til Rygård, delefoged og fuldmægtig, på Maren Nielsdatter, sal. Gravers Andersens, fordum boende i Vust, hendes fader Niels Tomsen ibd. hans og hendes vegne fremstillede vidner af Hansted sogn.

Laurits Lauritsen Svensk vidnede, at 1684 mellem Allehelgensdag og Mortensdag udskibede han og sal. Gravers Andersen af Vust strand med 2 skuder. Den ene tilhørte den sal. mand, og han selv førte den, og den anden førte Laurits Svensk og var styrmand på, som kaldtes Røe skude af Norge, og fuldtist de med hinanden indtil ved midnatstide. Da kom så stor en storm og Guds vejrlig på dem, så der syntes intet for dem uden døden, løgtede dog efter dem og syntes, at de da kunne være på midtstrøm mellem Danmark og Norge, og i så måder skiltest fra hinanden og aldeles intet fornam til ham siden før nogen tid derefter, da Laust Svensk i Mandal så den sal. mands skude lå i vrag og var indkommet der og lå og vendte kølen op. Det samme vidnede Peder Mikkelsen i Hansted, og begge vidnede, at sal. Gravers Andersen er druknet og blevet til havs.

(24/5). Christen Mikkelsen og Christen Nielsen i Østerild på kirkens vegne efter opsættelse 24/5 tiltaler de forrige kirkeværger for skyld til kirken, efter kirkens bog.

Dom: De skal betale, dog skal de 11 rdl., som de mener, at de har betalt, fradrages, hvis de kan skaffe bevis.

12. juli.

Tomas Gregersen, som har fæstet en øde gård i Malle, har ladet syne græsningen til gården, som blev takseret til 6 sletmk.

(26/4). Christen Christensen i Skovsted har stævnet Staphen Christensen ibd. til dom. Dokumenterne ikke ved hånden.

Opsat 14 dage. (26/7).

Mikkel Foged har stævnet Søren Laustsen i Vorring til at møde med kvitteringer og fæstebrev og har ladet syne hans gårds brøstfældighed. (19/7). Christen Andersen Kolsgård har stævnet Staphen Christensen i Skovsted angående en del dokumenter, syn, vidner, opsættelse og andet om det slagsmål 1684, han begik på Tomas Christensen i Kløvs tjenstedreng, og Staphen Christensen har ikke villet indløse samme breve, hvorfor Christen Andersen

558

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

mener, at Staphen Christensen skal indløse brevene og betale ham for hans møje.

Opsat 14 dage.

(28/6). Christen Christensen i Hunstrup fremstiller Christen Skytte, som vidner, at Christen Christensen førte den soldat, Jens Pedersen, til Ålborg for omtrent 11 år siden og lod selv et øg gå, og Anders Christensen lod vogn og et øg gå, og Christen Christensen kørte vognen og gjorde al bekostning med fortæring. Christen Kolsgård på Anders Christensens vegne svarer, at denne ikke er mødt, og at han beråber sig på en opskrift, som ikke er ved hånden.

Opsat 14 dage.

Niels Tomsen Kynde af Løgstør på egne og broder Christen Tomsen Kynde ibd. hans vegne fremstiller to mænd af Hovsør, som tilstår det efterfølgende. (Sagen fortsætter).

Registrering og vurdering i boet efter sal. Voldborg Lauritsdatter, som boede og døde i Hovsør. Arvinger er hendes sønner Niels Tomsen Kynde og Christen Tomsen Kynde af Løgstør, samt Mikkel Tomsen kynde.

Anders Christensen i Hovsør skal på Mikkel Tomsen Kyndes vegne føre tilsyn. Der fremlægges liste over udgifter, som sønnerne har haft, bl.a. til rejser fra Løgstør til deres syge moder og til hendes begravelse!

Mikkel Tomsen Kynde skal have betalt kisten og et par lys til at brænde over liget, og en vogn fra Løgstør til hans kone, da hun var til begravelse. Deres moder døde i juli 1686, og da blev registreringen

foretaget, men først nu er boets midler vurderet og skiftet.
(Specificeret).

19. juli.

Læst forordning om, at degnene skal nyde deres tiende, nemlig tredjeparten så meget, som præsterne får. De skal herefter forsynes med bekvemme boliger, hvortil proprietærene og kirkens forsvar skal gøre anstalt.

Niels Christensen i Lille Hillerslev på Lille Hillerslev mænds vegne har stævnet Poul Nielsen på Store Tang at møde til syn for hans digers vedligeholdelse, og har ladet folk syne Tangdige, der støder op til Lille Hillerslevs Ballerum fællede. De så, at nogle drag (favne) ikke var diget, men der var en gammel røgel, så det havde været diget, men ikke 120 år. De blev spurgt, om der ikke var noget at dige med og svarede Nej. Så spurgte de, om hvor han kunne hente digetørv. De svarede, at de var ikke udnævnt til at måle, hvor langt han skulle hen for at få digetørv, men han kunne nok få dem fra et andet kær, om han ville have umage med at føre dem langt.

(12/7). Mikkell Foged tiltaler efter opsættelse 12/7 Søren Lauritsen i Vorring, fordi han ikke har holdt gården ved magt, så bygningerne næsten er øde. Desuden refter han med 2 års landgilde, og en hoppe, som husbonden havde lånt ham, har han solgt uden forlov. Han skal også have bortlejet sin jord. Søren Laustsen svarer, at de to år var høsten så ringe, at han ikke kunne betale

559

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

landgilde. Hesten har han byttet bort og fået et bæst i stedet. Han fik noget i bytte, som han betalte skatter med. Han vil skaffe kvitteringer for skatten og betale, når der bliver høstet. Han kan ikke stille kaution.

Dom: Han skal betale, også for hesten. 26. juli.

Gunde Ulf på baron Christian Juels vegne tiltaler Peder Mortensen i Hillerslev, Mikkell Madsen i Klastrup og Hans Nielsen i Hesseldal for restancer. Hans Nielsen protesterer, og siger, at han ikke kan betale mere, end kommissionerne har sat gården til. Søren Mikkelsen i Klastrup på sin gamle fader Mikkell Madsens vegne irettelægger en kvittering fra Knud Lang, dateret Kabbel 26/2 1687, hvori Knud Lang kvitterer for en sum og eftergiver ham resten, samt forbyder ham at svare til andre end Knud Lang.

Opsat 14 dage. (9/8)

(12/7). Christen Christensens i Skovsted hans sag mod Staphen Christensen opsat 14 dage. (9/8).

2. august.

Mikkel Foged tiltaler hr. Anders Nielsen i Nors for, at han har ladet grave tøry i en af Torp tjeneres jord. Der føres vidner. (Se nedenfor).

Der føres flere vidner.

(28/6). Christen Christensen i Skovsted ønsker hans sag mod Staphen Christensen
ibd. om det dige opsat.

Opsat 14 dage. (13/12).

Niels Christensen på Momtoft oplyser en sortbrun, blisset plag, som har taget i hans korn.

Anders Eriksen i Kortegård, kirkevæрге, forbyder alle, som ikke har det kongens og præstens tiende, at indføre deres korn, før de har ydet deres tiende. (Se ovenfor). Mikkel Christensen påråber hr. Anders Nielsens tjenestekarle, som skulle have vidnet.

De forlægges at møde om 8 dage under straf. (9/8).

Forkyndt regimentskriver Engelsteds forbud mod, at nogen har sæd i rytterbøndernes jord.

9. august.

(2/8). Mikkel Christensen spørger hr. Anders Nielsens karle, om hvor de graver tørvene og satte dem. De svarer, at de kørte til Anders Nielsens i Tved sogn, og han viste dem, hvor de skulle grave. Han havde lovet hr. Anders to dages

560

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

tørvegrøft. Han anviste dem et sted, men da de havde gravet, kom vandet op fra neden. Så fik de anvist et andet sted. Da de havde gravet tørvene og ville sætte dem, kom Anders Nielsen, Skjelsbjerg, og sagde, at hvis tørvene stod der, fik de dem aldrig. Der kunne tørvene ikke blive tørre. De satte derfor tørvene på Kjeld Groffgårds jord. Der havde været 2 karle i 2 dage og en mand til at rydde af, nemlig sand, som lå et kvarter over tørvejorden. (16/8).

Læst forordninger om silkevarer og om gæld af dem, som har forskrevet sig in specie at betale, at kreditorerne ikke må kræve mere end 6 % på danske kroner. Gunde Ulf fremlagde en fortegnelse over dem, som bruger borgerlig næring her i landet, at de skal indstille sig på Bisgård for amtmanden for at give forklaring på deres brug og næring, de imod loven og imod borgerskabet bruger, og forbyder enhver efter denne dag at bruge nogen yderligere brug. (13/9).

(26/7). Christen Christensen i Skovsted har stævnet Staphen Christensen og fører vidner, bl.a. Torsten Terkildsens søn Anders Torstensen. De vidner, at da sal. Christen Bertelsen døde, var der 8 øghøveder i boet 4

køer, nogle ungstude, og at boet nok kunne strække til gælden. Staphen Christensen havde alene gjort sig gården nyttig.

Christen Christensen på Anne Simonsdatter, født i Hansted, nu tjenende Peder Mortensen i Store Hillerslev, hendes vegne tiltaler Peder Kirk for 3 sletnik., hun har givet ham på korn, men hverken har kunnet få sæd eller korn.

Dom: Han skal betale.

Jens Lauritsen, herredsfoged i Hillerslev (fejl for Hundborg) herred på borgmester Lelii i Thisted hans vegne har stævnet Gunde Ulf til forbud, vidnespårør og dom. Borgmesteren tiltaler Gunde Ulf, fordi han har brugt borgmesterens gård i Kjelstrup, som hans formand Poul Christensen havde i fæste, og ikke fæstet den efter sit bryllup med enken. Han sætter i rette, at Gunde Ulf straks skal fæste samme gård eller have sin sæd forbrudt og ikke befatte sig mere med gården under en fuld vold.

(26/7). Gunde Ulf tiltaler efter opsættelse på baron Christian Juels vegne Hans Nielsen i Hesseldal og Mikkel Madsen i Klastrupgård for restancer.

Hans Nielsen fremviser kopi af kommissionens kendelse og attest fra sognepræsten om kapitelstaksten.

Søren Mikkelsen i Klastrupgård fremviser på sin faders vegne en skrivelse fra Knud Lang, hvori han erkærer, at gården er ham tilskødet, og at han har efterladt Mikkel Madsen restancerne.

Dom: Hans Nielsen skal betale restance, men efter kommissærernes kendelse. Mikkel Madsen skal betale, da det ikke med skøde er bevist, at restancerne også er skødet til Knud Lang, indtil andre adkomster fremvises, så vidt det ikke med kvitteringer kan bevises at være betalt.

Forkyndt 2. gang, at ingen må have nogen brug i rytterbøndernes jorder.

561

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

16. august.

(9/8). Mikkel Foged er indstævnet af hr. Anders i Nors, men ingen er fremkommet på hans vegne, hvorfor der på ny skal gives varsel. (30/8). Forkyndt 3. gang forbud mod sæd i rytterbøndernes jord eller anden brugelighed.

Peder Tomsen på egne vegne tiltaler Niels Christensen i Lille Hillerslev for lånte penge.

Dom: Han skal betale.

Peder Tomsen på sin principals Peder Pedersens vegne tiltaler en del af Ørum tjenere for restancer (specificeret).

Dom: De skal betale. (Sagen fortsætter).

Samme tiltaler andre af Ørum tjenere for restancer. (Specificeret). Dom: De skal betale.

Anders Pedersen i Nørby i Tvedsogn har ladet syne den bolig i Nørby, som Niels Andersen iboede og fradøde.

23. august.

Kun en af de ordinerede tinghørere mødt. Derfor er alle sager opsat til næste tingdag, da ingen andre kunne bekommes.

30. august.

Læst forordning om såning af hør, hamp og andet, og en forordning om hugget favneved, som ikke er conform med udgangne forordninger, og om frihed for skibe, der fører brændeved og bark til København.

Mathias From, forvalter over Dueholm kloster, tiltaler ældste og yngste Poul Enevoldsen i Agerholm for restancer. De mødte begge og indrømmede kravets rigtighed, men de havde ikke kunnet yde mere, end de har, uden deres ruin og armod.

Peder Marcussen, tolder, har ladet vurdere, hvad der blev bjerget af skibet Carlskrone, ført af skipper Dirich Møfl (Møhl?) af Nejdand i Holland, som strandede norden Hanstholm bjerg og kom fra Portugal med en ladning salt, hvoraf intet blev bjerget. Der nævnes schonfar seigl til stormasten og schonfarsejl til fokkemasten.

(16/8). Mikkell Christensen Foged tiltaler efter opsættelse hr. Anders Nielsen i Nors for gravning af tørv.

Opsat 3 uger, så hr. Anders kan føre sine vidner. (6/9).

562

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

Knud Pedersen af Bisgård på Laust Tomsens vegne i Tingstrup har stævnet Jep Christensen og hans hustru Zidse Simonsdatter i Skovsted angående et blå skørt, de skal have købt, og som skal være Laust Tomsens.

Som vidner er indstævnet Peder Mikkelsen og hustru Maren Sørensdatter på Ullerupgård og nogle flere. Et af dem vidner, at Peder Mikkelsens datter Else Pedersdatter kom til Jep Christensens og begærede, at hans kone ville bytte skørt med hende, og hun fik da et rødt bojs-skørt i stedet for et blå. Siden så vidnet ikke, hvor Else Pedersdatter blev af.

Et andet vidne siger, at Else kom til hans hus, og sagde, at hun ville til Østholm. Vidnet red til Thisted med skat og hørte da, at to skørter var stjålet i Tingstrup. Else Pedersdatter siger, at hun købte skørterne af en kvinde vesten Tingstrup. (Mere).

6. september.

(30/8). To karle fra Nors præstegård bød sig i rette, da Mikkell Christensen havde stævnet dem. Ikke videre. (13/9).

13. september.

Jens Lauritsen, herredsfoged i Hundborg herred udsteder efter befaling dette vidne.

Emmike Eriksen, herredsfoged, har stævnet Staphen Christensen i Skovsted til vidnespårhør og de 8 mænd, der 30/8 var tinghørere. Han irettelagde et skriftligt kundskab fra Peder Marcussen (tolder) og Knud Pedersen om, at de 30/8 hørte, at Staphen Christensen kom for retten med en landstingsdom, hvori Emmike Eriksen blev tildømt at betale Staphen Christensen 4 rdl. i kost og tæring. Da sagde Mathias From, forvalter på Dueholm, til Emmike Eriksen: »Der tabte I vist mere, end i vandt!« Staphen Christensen svarede (som det syntes med trodsige gebærder) : »Nej mænd gjorde han ikke, for min broder lovede at betale for ham skadesløs«. Hvorpå Emmike Eriksen bad de 8 mænd drages til minde, at han for en siddende ret beskylder ham for at tage mod gave eller gaves løfte for rettens administration. Hvortil Staphen Christensen svarede: »Det gøres ikke fornøden, jeg vil give Jer, det under min hånd«: Emmike Eriksen bad ham gøre det. Han svarede med spotske miner: »Jaen anden tid, ikke nu«. Og dermed gik han af retten. Underskrevet 31/8 af Peder Marcussen og K. Riber. Dette indlægs indhold bekræftede de 8 mænd, som sammen med Mikkell Christensen, foged på Torp, og alle der den dag var til stede vidnede, at Emmike Eriksen ikke gav Staphen Christensen årsag til sådanne ord. Christen Christensen af Skovsted aflægger ed på, at han aldrig har givet eller lovet at give Emmike Eriksen noget.

Emmike Eriksen spørger Staphen Christensen, om han ikke selv var i Emmike Eriksens hus og bød ham penge for samme sag. Han svarede, at da han er en simpel betaler, ved han ikke at svare på Emmike Eriksens spørgsmål, men fremlægger landsdommernes dom, som underkender Emmike Eriksens dom mellem ham og hans broder af 5. april. (Se 15/4). (20/9).

563

Hillerslev Herreds Tingbog - 1687

(6/9). Mikkell Christensen, foged på Torp, tiltaler hr. Anders Nielsen i Nors for tørveskær. Han fører vidner, der siger, at hvis tørvene skal blive stående på det sted, hvor de står, vil der hverken kunne gro græs til hø eller græsning. Han forlanger, at de, der har gravet tørvene, vil vedkende sig dem nu for retten eller også indstille sig i morgen aften på Nørtorp. Ellers mener han, at tørvene bør være hjemfalden til hans husbonds tjeneste. (Se nedenfor).

(9/8). Knud Pedersen på amtmandens vegne har stævnet folk for, at de skal erklære hvis varer, de har faret med til Norge, nemlig Christen Hansen i Hjørdemål. Christen Andersen i Klit, Anders Jensen i Kåstrup, Bord Nielsen til Tomases ved kirke ibd., Anders Nielsen ibd., Jens Kåstrups søn Christen i Brund, Søren og Christen Pedersen i Langgård, Niels Christoffersen Kløv, Peder i Skjelsgård og Niels Hesseldal hos sin søster i Nørby.

Det forklarer de om. (4/10).

Samme Knud Pedersen begærer efter amtmandens befaling, at Gunde Ulf leverer til amtmanden sit bestallingsbrev på sin delefoged-bestilling.

Gunde Ulf svarer, at da amtmandens fuldmægtig har leveret ham bestallingsbrevet for en siddende ret, og han aldrig har anholdt om at nyde bestillingen, forhåber han, at der gives ham årsag, hvorfor han samme bestallingsbrev skulle levere fra sig og ellers bevise ham over, at han har været nachlæssig og forsømmelig i noget, han skulle have bestilt. (Der findes ikke mere om denne sag og Gunde Ulf fortsætter).

(Se ovenfor). Jens Lauritsen i Thisted på hr. Anders Nielsens vegne har ladet stævne Maren Pedersdatter i Langgård til at vidne og Mikkell Christensen Foged til vidnespårhør. Vidnet ikke mødt eller hendes lavværg.

Opsat 8 dage, og da skal de møde. (20/9).

Niels Sørensen i Borup tiltaler Christen Pedersen, tjenende i Borup, fordi han har begået lejermål med Lisbeth Olufsdatter i Borup, og da hun har været betroet nøgler til øl, mad klæder og andet boets middel, kræver han ham dømt efter loven 6, 13, 12. (Sagen fortsætter).

Mikkell Christensen Foged tiltaler Lisbeth Olufsdatter for faldsbøder, fordi hun har begået lejermål i hendes tjeneste på Borupgård på Hans Aug. gård.

Dom: Hun skal betale. 20. september.

Læst forordning om korn- og proviantskat for 1688.

Jens Lauritsen, herredsfoged i Hundborg herred, på hr. Anders Nielsens vegne i Nors fremkalder folk, der vidner om, hvor præsterne i Nors har fået deres tørv. Anders Christensen i Vorring mindes 40 år og er født i Nors sogn. Han mindes ikke, at der nogen sinde er gravet tørv i den ejendom, der tilhører Nors præstegård. Han har kendt to præster før hr. Anders Nielsen Lyngby. Alle

564

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

præsterne har lejet for penge eller andet vederlag skårtørvegrøft af Tveds sognemænd i Tveds kær og eng, og han har ikke hørt, at der er klaget til tinge eller stævnet derpå nogen tid. Han svarer på spørgsmål, om der er ingen tørvegrøft til Nors sogn, at der er lidt vesten en sø, og han kan huske, at hr. Anders Lyngby har ladet grave tørv der, men det kan kun gøres i tørre år. Når vandet er højt, kan der ikke graves. Hr. Anders har ikke ladet grave de to sidste år, der kunne graves, fordi der lå ganske dyb sand over. Det samme vidnede de andre. (Sagen fortsætter).

Mikkell Foged begærer dom i sagen.

Sagen opsat 8 dage, for at ovennævnte vidne kan udskrives. (27/9).

Knud Pedersen på amtmandens vegne har ladet syne Kåstrup bro fra mølledammen til Ballerum (brolagt vej).

(13/9). Jens Lauritsen i Thisted udsteder denne opsættelse:

Emmike Eriksen tiltaler Staphen Christensen i Skovsted for hans ubeviste beskyldning mod ham, idet en dommer, som modtager gunst eller gave skal afsættes. Han kræver dom efter 6,21,2 eller 6,21,7.

Opsat 8 dage, da Staphen Christensen ligger på sin sygeseng. (4/10).

Moritz Laursen i Tveds sogn har ladet to mænd efterse og vurdere, hvad Maren Tomasdatter, som boede og døde i Tveds sogn har efterladt sig, og hvad der er bekostet på hendes jordefærd. (Præsten for ligprædiken 2 sldl. degnen for at synge 2 slmk., hendes får at vogte, hendes korn at høste og indage osv.).

27. september.

Læst forordning ad interim for dem, der vil optage og fortsætte kobber- og jernværker i Norge.

Gunde Jacobsen Ulf på amtmandens og amtskriverens vegne har ladet stævne v. Klingenberg til Ørum og hans fuldmægtig Poul Maes angående Kjelstrup bymænds fællede, som Kielsingårds besiddere, Anders Pedersen og Niels Christensen vil bemægtige sig. De er stævnet sammen med Ørum delefoged Niels Christensen i Lille Hillerslev, og der er indstævnet vidner.

Nogle udensogns og nogle udenbys vidner om, at Kielsingårds beboere ikke havde nogen lod i Kjelstrup Hård Eng eller Hejerbjerg, men at der var skel mellem Kielsingårds jord og Kjelstrup jord, nemlig et dige. Nogle vidner mindes 50-60 år. Et vidne siger, at Kjelstrup bymænd fik lov at køre over Kielsingårds jord, og da fik Kielsingårds mænd lov til at grave nogle tørv, men de havde ellers ingen brugelighed i Hejerbjerg eller Hård eng. (Sagen fortsætter).

Samme stævner Kjelstrup bymænd til at vidne, hvad de kan mindes om sagen. Christen Tøgersen vidner, at Kjelstrup mænd havde hver 2 skifter i Hård Eng, men Kielsingård havde ingen skifter, heller ikke noget fællede på Hejerbjerg, uden hvad de kunne have i minde eller havde taget dem til. Kielsingårds folk, nemlig Anders Pedersen, havde bedt om, at de måtte sætte får på Kjelstrup fællede. Så

565

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

ville de betale 24 ak. årlig og betale hyrden. Anders Pedersen havde for 2 år betalt 3 mark, som de skyldte i græsleje. Peder Nielsen i Overgård vidnede, at for 5 år siden kom Peder Christensen til Overgård, hvor han havde fæstet halvdelen. Da lå der tørv på Overgårdskifter, som de tog hjem. Dem havde Kielsingårds mænd gravet. Niels Christensen i Kielsingård blev spurgt, om han ville aflægge ed på, at Kielsingårds mænd havde fri fællede med Kjelstrup mænd i Hård Eng og Hejerbjerg. Han svarede, at de havde gravet der i mange år og gik så bort af tinget.

Jens Jensen af Ørum mente ikke, at dette vidne kunne komme hans husbond til nogen hinder, da det var villige vidner. (4/10).

Frants Mikkelsen på Ågård på hr. Svend Lauritsen i Jetsmark hans vegne tiltaler Søren Jensen, residerende på Vestergård i Østerild, efter en obligation, hvorefter denne skylder sin svoger, hr. Svend Lauritsen ialt 200 rdl.

Dom: Han skal betale.

Niels Knudsen, soldat af København, har stævnet Oluf Pedersen i Kåse til en gæsteretsdom for resterende soldaterløn efter kontrakt 29/6 1675 for Oluf Pedersens part af 5 td. hartkorn, hver td. 2 sletmark.

Dom: Han skal betale inden 3 solemærker med omkostning 3 mark danske. (20/9). Mikkell Christensen, foged på Nørtorp tiltaler efter opsættelse 30/8 og 20/9 hr. Anders Lyngby i Nors for uhjemlet tørveskæring. Jens Lauritsen, herredsfoged i Hundborg herred svarer på hr. Anders's vegne, at denne har for sin roligheds skyld søgt en mand i Randers, som er generalfuldmægtig, og bragte et brev fra ham til Mikkell Christensen, hvormed han mente, sagen skulle være ophævet, hvilket brev han ham i dag ved sin degn har ladet levere, og hvis Mikkell Foged ikke vil lade sig nøje med det, henskyder han sig under den gejstlige ret.

Dom: Hr. Anders Lyngby har ikke produceret noget til sin befrielse, skønt sagen 2 gange er opsat. Han har efter de førte tingsvidner uhjemlet ladet grave tørv i Torp tjeneres jord, og han skal derfor bøde 3x40 lod sølv. (15/11).

4. oktober.

(27/9). Niels Christensen, delefoged til Ørum, fører vidner på, at Kielsingårds mænd har brugt lyngslet og tørvegrøft på Hejbjerg. Anne Jensdatter, sal. Niels Madsens enke i Fårtoft mindes nogle år før Kejserens krig for 60 år siden. Da var hun hjemme hos sine forældre i Kjelstrup, og da havde sal. Peder Andersen, som boede i Kielsingård sin brugelighed i Hejbjerg. Vidnet udstedt af Skyum Birketing!!

Niels Christensen mener, at de vidner, der vidnede om, at Kielsingård mænds brug af Hejbjerg og Hård Eng var på bevilling, var visdige og derfor ikke kunne tages gyldige.

Kendelse: Sagen opsat 1 måned, da Gunde Ulf ikke har fået dokumenter fra Skyum birketing forsegle, og da amtskriveren også burde have været stævnet, idet det er hans pligt at svare for kongens gods. (11/10).

566

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

(20/9). Emmike Eriksens sag opsat endnu 8 dage, da Staphen Christensen i Skovsted foregives endnu at være sengeliggende. (11/10).

Læst kgl. brev, at Christopher Stephanj, bartsvær, at han alene skal betjene Thisted og Nykøbing og omliggende landsbyer. Ingen må gøre ham forfang eller hinder. Dat. 21/12 1686.

Niels Christensen i Lille Hillerslev som fuldmægtig for Peder Christensen, nu boende på Nørtoorp, tiltaler Niels i Borup for resterende løn 30 sldl. 21/2 mk. Mikkel Christensen, foged på Torp svarer på Niels Borups vegne, at Peder Christensen havde sit husværelse og kost 1/4 år 1676, for at han ikke med magt skulle tages til soldat, og at Niels Borup gav 9 rdl. samme år for at leje en soldat for Peder Christensen. Denne havde desuden ligget syg 1 måned 1670 og fået kost og pleje.

Niels Christensen spurgte Niels Borup, om han kunne benægte at være Peder Christensen det beløb skyldig. Niels Borup ville ikke nægte det. De havde gjort regnskab, da de skiltes ad efter udskrivningen.

Mikkel Christensen spurgte, om han ikke var hos Niels Sørensen 3/4 år uden at gøre arbejde. Peder Christensen svarede, at derfor tjente han Niels Borup fra påske til mikkelsdag, og hans moder gav Niels Borup 1 rdl. i penge. Mikkel Christensen spurgte ham, om Niels Borup ikke havde lagt penge ud til hans befrielse. Han svarede, at han aldrig havde gjort kontrakt eller lovet penge. Han blev spurgt, om han da ikke lå syg 1 måned og fik øl og mad. Han svarede, at derfor tjente han Niels Borup fra 3 uger før St. Hansdag til Mikkelsdag uden løn, og han tilbød at aflægge ed på sin forklaring.

Opsat 14 dage, og da skal Niels Borup møde med kvitteringer. (18/10). 11. oktober. (Ny hånd).

Mikkel Christensen, Foged på Torp, tiltaler 2 bønder for restancer. Dom: De skal betale.

(13/9). Knud Pedersen på amtmandens vegne har stævnet Christen Mikkelsen i Rær og mange andre fra Nordthy angående deres købmandshandel. Specificeret). Desuden stævnes vidner. Der vidnes om, hvad skuderne har sejlet med til Norge, og hvem godset tilhørte, hvem der var skippere osv. . . . Christen Pedersen i Langgård sejlede forleden sommer med Oluf Langgårds skude og gods. På en rejse var Oluf Langgård selv skipper og købmand, på en anden rejse var Peder Skjelsgård skipper og Søren Pedersen købmand. . . . (Meget udførlige redegørelser). (25/10).

Christen Poulsen, født i Aggerholm, (1. hånd igen), har tjent godtfolk sønder i landet i nogen tid og medbringer præstens attest. Nu begærer han skudsmål (Herredskundskab) om sit liv og levned. 22 mænd vidner, at han er født af ærlige ægteforældre i Aggerholm, og at de ikke ved andet om ham, end hvad ærligt og godt er.

567

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

Jens Lauritsen, herredsfoged i Hundborg herred udsteder:

(4/10). Emmike Eriksen tiltaler Staphen Christensen i Skovsted efter opsættelser. Der fremlægges attest om hans sygdom. Præsten i Hillerslev attesterer, at der blev gjort bøn for ham i kirken, og at han har besøgt ham, da han lå i sengen. Han beklagede sig i hovedet, men hvad sygdom, han havde, ved præsten ikke.

Der irettelægges en kundskab fra Staphen Christensen, hvori han erklærer, at han ikke har villet forklejne Emmike Eriksen med sine ord, hvorfor han håber at blive frikendt.

Dom: Efter Staphen Christensens erklæring om, at han på grund af sin svaghed undertiden ikke var sig selv mægtig, og at han ikke har villet forklejne herredsfogeden, tør vi ikke forklare hans ord sådan, at de angår Emmike Eriksens ære, men som samme ord dog var utilbørlige, skal Staphen Christensen, når han kommer til sit helbred, her for retten erklære sig for Emmike Eriksen og afbede sin forseelse og desuden efter lovens 6,21,4 betale 10 rdl. til kvæsthuset inden lovens berammede tid.

Onsdag 12. oktober.

(12/10). Da sagerne ikke kunne føres til ende den første tingdag, har vi igen med tinghørere forrettet efterskrevne sager.

(4/10). Niels Chrensen, delefoged til Ørum, har ladet stævne nogle folk (tidligere vidner) anlangende, hvad slægt, brødre og søstre, de har i Kjelstrup, og Kjelstrup bymænd, til vidnespåhør.

Vidner forklarer, at Christen Eriksen i Store Hillerslev har en søster, Kirsten Eriksdatter i Kjelstrup, og Christen Tøgersen i Kjelstrup er hans søskendebarn, Christen Laursen i Store Hillerslev har en broder Jens Laursen i Kjelstrup og en søsterdatter, som er gift med Peder Christensen i Kjelstrup, Jesper Sørensens hustru er Tomas Jensens søsterdatter, Torsten Terkildsens hustru, Anne Laursdatter, har en broder, Jens Laursen, i Kjelstrup og en datter, som er Peder Christensens hustru, Jens Christensen i Store Hillerslev og Scharis Jensen i Kjelstrup er i 2. og 3. (led beslægtet?). (25/10).

18. oktober.

Læst forordning om landgilde og afgifters mål og vægts ligning efter det nye anordnede mål og vægt.

Anders Andersen Boddum skøder til hr. Anders Jepsen Skive, sognepræst til Bjerregrav den 3. part af en gård i Hjardemål sogn, Kåse by, som Laurits Nielsen? nu påbor. Han har arvet halvdelen af denne del efter sin farfar, dr. Anders Andersen, biskop i Ålborg, og en del af resten har han arvet efter sin sal. broder Claus Andersen Boddum. Resten har han købt. Anders Andersen Boddums fuldmægtig er hæderlige og vellærde Ebbe Rimboltsen Schytte. (Et sted kaldet Ubbe).

Mikkel Foged på Torp tiltaler nogle for lånt korn. Dom: De skal betale.

568

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

Samme tiltaler folk for lånte penge. Dom: De skal betale.

(4/10). Niels Christensen i Lille Hillerslev på Peder Christensens vegne, som tjener på Nørtorp, tiltaler Niels Sørensen i Borup efter opsættelse for skyldig løn. Niels Borups broder er Peder Sørensen i Rær.

Dom: Han skal betale.

Niels Jensen i Brund på sin moder Appelon Pedersdatters vegne har stævnet Christen Iversen i Brund, og har ladet syne en ager i Niels Jensen og hans moders toft, hvoraf der var høstet 1 drag, som kunne være 5 neg spansk havre. 25. oktober.

Knud Pedersen på amtmandens vegne lyser efter amtmandens skytte Laurs N., som bortrømmede natten mellem fredag og lørdag sidst.

(11/10). Gunde Ulf på Kjelstrup bymænds vegne og deres husbonders vegne har stævnet Paul van Klingenberg og hans fuldmægtig Poul Maes til vidnespåhør og granskningsvidnes påhør, og Kielsgårds besiddere til vidnespåhør, vidne at aflægge, og til spørgsmål, granskning, syn og vedkendelse, og Niels Christensen, delefoged til Ørum til vidnespåhør og Brund mænd til deres vidne at forklare og vidne at aflægge (og flere vidner). Han fremstiller synsmænd, der vidner, at de har været ved Hejrbjerg. De siger, at Kielsgårds besiddere ikke har jord, der støder op til Hejrbjerg, så det kan ikke være deres fællede. Gunde Ulf spørger Brund mænd, om de vil forklare deres vidne, som de har vidnet til Skyum birketing. De svarer, at de har vidnet til Skyum birketing. De svarer, at de har vidnet og ved ikke mere. Gunde Ulf spørger, om han ikke spurgte dem på Skyum birketing, men de svarede, at de ikke kunne høre spørgsmålene for storm.

Niels Christensen spørger Gunde Ulf, om han vil vinde heden for Kjelstrup mænd. Han svarer, at han ikke vil vinde noget, da ingen har del i heden uden Kjelstrup mænd. (2/11).

(17/10). Knud Pedersen på (2. hånd). kongens og amtmandens vegne fører sagen om forprang og handel på Norge videre. Der irettelægges tingsvidner, andre dokumenter og indlæg.

Dom: De anklagede fremviser adskillige ubedigede attester og har svaret mundtlig, at nogle har sejlet som bådsmænd, nogle med deres husbonds eller Thisted borgeres gods, dog uden fornøjelig bevis, men ingen er bevislig antruffet med købmandsskab. Derfor er således afsagt, at hvis de i fremtiden antræffes med gods at føre til Norge, dem selv tilhørende, Thistedes borgere til skade, skal samme gods være hjemfalden til kongen.

2. november.

(1. hånd). Næste søgnedag efter Allehelgens dag.

(25/10). Niels Christensen i Hillerslev på sin husbonds og hans tjeneres i Kielsgårds vegne irettelægger tingsvidner angående Kielsgårds mænds brug i Hejrbjerg og Hård Eng.

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

To mænd fra Kjelstrup siger, at de endnu ikke har fået deres dokumenter forsegleet.

Opsat 14 dage. (15/11).

Christen Christensen i Skovsted tiltaler Laust Laustsen i Hovsør og Staphen Christensen i Skovsted for, hvad de skylder ham. De er ikke mødt.

Opsat 8 dage.

Niels Christensen og Christen Nielsen i Fårtoft giver til kende, at de er indstævnet af Christen Pedersen Rod på Hanstholm, men han er ikke mødt, hvorfor de mener på egne og bymænds vegne, at der skal stævnes igen. (8/11): 8. november.

Niels Christensen på Fårtoft bymænds vegne giver til kende, at de var indstævnet af en person Christen Rod til forleden onsdag og dengang som nu i dag tilbyder sig til genmæle. I lige måde mødte Christen Pederen i Skjelsgård og 2 mænd fra Rær, og tilbød at svare, da det ikke var deres lejlighed at møde, før der igen var stævnet.

Niels Nielsen Hesseldal har stævnet Scharis Jensen i Kjelstrup og Christen Søborg i Febbersted for skyldige penge og korn.

Dom: De skal betale.

Knud Pedersen på amtmandens vegne lader advare enhver, der fodrer staldøksne på avl af deres jorder, om at angive, hvor mange de kan opstalde i vinter, eftersom mortensdag nu snart er for hånden.

Samme lader 2. gang lyse efter lensmandens skytte Laurs Nielsen. 15. november. (2. hånd). -

(27/9). Anders Christen i Haargaard i Vorring på hr. Anders Nielsen Lyngbys vegne, fremfører vidner på, at de tørv, der stod på Kjeld Nielsens jord i Grobgård, står der endnu, og de tørv, der blev gravet på Anders Nielsens jord og stod i Anders Nielsens eng, har Mikkell Christensen, (foged på Torp) selv ladet bortføre, hvad han selv vedgår.

Mikkell Christensen svarer, at der en gang er afsagt dom i sagen, og sagen er af hr. Anders indbragt for Landstinget, hvorfor han mener, at der ingen vidner bør føres.

Erik Christensen i Skinnerup har stævnet Erik Nielsen ibd. for skældsord, han har haft til ham. Erik Nielsen skal have antydnet, at Erik Christensen skulle have stjålet en økse fra Hans i Lemming. Der føres vidner. (22/11).

Jep Christensen af Sønder Herred på Mors i Vester Assels har stævnet Peder Christensen i Overgård i Vigsø og tiltaler ham efter en obligation, han har udstedt til sin svoger Anders Jensen Tolsgård i Vejrum på 100 rdl, specie.

Dom: Han skal betale.

570

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

(2/11). Niels Christensen i Lille Hillerslev på sin husbonds vegne og på hans tjenere i Kielsingård deres vegne har stævnet Kjelstrup mænd til syn og gransknings overværelse angående Hejbjerg fællid, Kjelstrup og Kielsingårds diger og deres markers anstødelse. Synsmændene finder, at det ikke er umuligt, de kan have fællid med Kjelstrup mænd i Hejbjerg. (16/11).

Poul Torsen i Sennels tiltaler sin broder Tøger Torsen i Hillerslev for bekostning, han har haft på sin faders jordefærd. Mikkel Torsen tiltaler Tøger Torsen for en hest, som han købte af sin fader, men endnu ikke har fået.

Opsat 14 dage. Onsdag 16. november måtte retten holdes igen, da sagerne ikke kunne fuldendes første tingdag. (15/11). Niels Christensen i Lille Hillerslev på sin husbonds tjeneres vegne i Kilsgård tiltaler Kjelstrup mænd og fremlægger forrige tingsvidner.

Gunde Ulf fremlægger andre tingsvidner.

Dom: Vidnerne er noget stridige, men da Kilsgård mænd i over 20 år har nydt fællid med Kjelstrup mænd i Hejbjerg, ulastet og ukæret, bør de fremdeles nyde fællid med Kjelstrup mænd i denne ejendom, så vidt fællidet kan tåle, så længe der ikke fremvises skøder, købebreve, eller andre lovlige adkomster. (Sagen fortsætter).

Gunde Ulf tiltaler nogle mænd, som han havde stævnet som vidner i ovennævnte sag, men som ikke var mødt.

Opsat 14 dage. (29/11). 22. november.

(Stadig 2. hånd). Læst forordning om skovene i Danmark.

(15/11). Erik Christensen i Skinnerup tiltaler Erik Nielsen ibd. for skældsord og irettelægger et skriftligt vidnesbyrd fra Hans Lauritsen i Lemming sogn i Lovsyssel om, at Erik Christensen i Skinnerup havde beklaget sig for ham angående en beskyldning fra en af hans naboer om, at han for to år siden skulle have stjålet en økse fra Hans Lauritsen. Hans Lauritsen bevidner, at han aldrig har beskyldt Erik Christensen for noget usømmeligt, langt mindre for denne økse, thi han har i hans hus skikket sig som en ærlig mand, men vist er det, at i den tid var der en utro dreng i hans tjeneste. Han tog øksen og solgte den til Erik Christensen, som straks gav Hans Lauritsen til kende, så drengen igen måtte betale øksen. Derfor er Erik Christensen uden skyld i den ubevislige bagtalelse, thi han hverken vidste, hvis øksen var, eller at drengen var kommet ulovlig dertil. Dateret Lemming 8/11 1687 i Lemming. Læst på Hundborg herredsting 21/11.

Herefter tiltaler Erik Christensen Erik Nielsen efter lovens 6,21, 2 og 3. og begærer dom.

Erik Nielsen begærer, at sagen må bero, til han har ført vidner.

571

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

Kendelse: Da Erik Christensen fremlægger et beediget og skriftlig vidne fra Hans Lauritsen i Lemming, må der ikke føres vidner før denne er indstævnet, og sagen opsættes derfor 1 måned, om Erik Nielsen da kan føre noget til sagens oplysning. (Se nedenfor).

Knud Pedersen på amtmandens vegne advarer igen proprietærer, der vil opfodre staldøksne på egen indavlede jorder, at de skal angive antallet for amtmanden. Desuden en advarsel om at holde dygtige stodheste og en dom af 25/10 angående nogle, som skal betale bøder.

(Se ovenfor). Erik Nielsen af Skinnerup vil føre vidner imod Erik Christensens tiltale.

Kendelse: Der må ikke føres vidner i denne sag, før Hans Lauritsen i Lemming er lovlig stævnet. (Sagen fortsætter).

Erik Nielsen har ladet stævne folk i Skinnerup og spørger dem, om de ikke har hørt, at Jens Hvas har rejst to træer mellem hans og Erik Christensens jord, og at det skulle være en galge til Erik Christensen, oprejst til spot for ham. Hvert vidne spørges for sig, men de erklærer alle, at de enten ikke ved noget, eller også har hørt nogle børn sige det eller en kælling, men det var noget narreværk, som de ikke tog højtideligt. Eller de siger, at de har hørt så meget narreri, og kan ikke huske alt, hvad der er sagt, og kunne ikke vidne, hvis ikke de var stævnet på fersk fod. Jens Hvas sagde, at han havde sat træerne der, for at Erik Christensen ikke skulle køre og drive fæ over hans kålgårdsjord, men ikke til spot for Erik Christensen, som han ikke vidste noget uærligt om i nogen måde. (29/11).

Mikkel Christensen Foged på Christen Pedersens nu tjenende på Nørtorp, hans vegne har stævnet Niels Jensen i Fårtoft for 2 sldl. 1 mk. 4 sk., som Niels Jensen skal have skyldt Christen Pedersens fader Peder Christensen.

Opsat 14 dage.

29. november. (Stadig 2. hånd).

Hr. Jens Pedersen i Rær tiltaler folk for restancer. Dom: De skal betale.

Hr. Jens Pedersen Poulstrup tiltaler Gertrud Jensdatter for brud på husfred, skælden og smælden på søndag sidst var 8 dage, i hans hus.

Vidner siger, at hun kom i præstegården med skælden og trussels ord mod hr. Jenses hustru og sagde: »Djævelen skulle fare i Jer for min dreng, du slog. Vilt du ikke slå mig. Slår du mig, så skal jeg vende dig, du varst aldrig så vegnet, siden du kom af din moders liv. Tvi vorde dig« og høvede med hendes kæp, men ikke slog med den.

Erik Nielsen oplyste en ny egetønde med bunden gods i, som nu i nat er hittet af ham mellem Thisted og Skinnerup, om nogen vil vedkende sig dens nummer og mærke, er den til stede hos ham for billig findeløn.

572

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

(23/11). Erik Nielsen har stævnet Erik Christensen angående skældereri og rygte og vil føre vidner og fremlægge et skriftligt, beediget vidne.

Kendelse: Erik Christensen tilstår intet vidne, såsom sagen angår den økse, som skal være frakomet Hans i Lemming, før denne bliver stævnet. (Sagen fortsætter).

Erik Nielsen har ladet stævne Anne Pedersdatter, Erik Christensens hustru, som blev spurgt, om hun ikke havde hørt, at hendes mand kaldte Erik Nielsen for en skælm. Hun svarede (ligesom andre før havde vidnet), at hun hørte, han sagde: »Dersom jeg gjorde mod dig, som du har gjort mod mig, så havde jeg gjort som en skælm, »idet du har stedt mine folk fra mig i min værende«. Videre ville hun have vidnet om den økse, som angår Hans i Lemming, hvad der ikke kunne tilstedes hende, før han er stævnet. (20/12).

Niels Krog i Kåstrup gav last og klage over Christen Jensen, værende hos sin broder Jørgen Jensen i Kåstrup, for overfald, sår og slag, han har gjort ham på farende vej mellem Thisted og hans hus 28/11, hvorefter han begærer en vidisse af rettens betjente.

(16/11). Gunde Ulf tiltaler Brund mænd, fordi de ikke ville svare på spørgsmål, han stillede dem om brugen af Hejersbjerg. Niels Christensen, delefoged til Ørum, svarer på deres vegne, at der allerede er gået dom i sagen, og at de ikke kunne vidne andet, end de havde vidnet til Skyum birketing.

Dom: De frikendes. 6. december.

Knud Pedersen på amtmandens vegne har ladet syne adelsbroen mellem Skovsted Bakke og Kløvs Bakke.

Jens Christensen i Tousgård i Vigsø sogn har stævnet Peder Bunde i Hillerslev og hans hustru og tiltaler dem for skyld. Peder Bunde lover at betale til snapstirsdag.

Opsat så længe.

Anders Eriksen i Kortegård oplyser et hvidt får, som har været i hans grandelav siden mikkelsdag, om nogen vil vedkende sig det.

13. december. (2. hånd).

Niels Christensen, forpagter på Momtoft tiltaler Mads Vognsen i Sennels for penge, han skylder for jern.

Dom: Han skal betale.

Forskrevne Niels Christensen (på Momtoft) på hans tjener Niels Pedersens vegne tiltaler Hans Pedersen i Lønnerup for penge, han var ham skyldig for korn, og Niels Mikkelsen i Kjelstrup for 1 rdl. resterende løn, som han nu her for retten betalte.

Sagen med Hans Pedersen opsat 8 dage.

573

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

Niels Christensen i Lille Hillerslev på Christen Mortensens vegne i Store Hillerslev tiltaler Falquor Christensen i Sennels for noget korn, som hans farbror sal. Christen Christensen Malle skal have betalt men ikke fået. To vidner blev spurgt, om de ikke var til stede, da den sal. unge karl Christen Christensen Malle lå på sit yderste, og hørte, at han bekendte for dem, at han havde leveret Falquor Christensen 3 skp. sæderug i vårdage 1686, men aldrig havde fået afgrøde eller betaling derfor, hvortil de svarede Ja. Falquor Christensen vedstår gælden.

Dom: Han skal betale de 4 mk. 5 sk. og 3 mk. i sagsomkostninger.

Henrik Christensen, skriver, (= 2. hånd) tiltaler folk i Hillerslev sogn for resterende skriverkorn. Mikkjel Madsen siger, at han har ikke betalt skriverkorn i 25 år, og Christen Christensen siger, at han ikke har betalt i 14 år. Sagen derfor opsat 14 dage. (10/1 1688).

Niels Christensen i Lille Hillerslev på Maren Pedersdatters vegne tiltaler Tomas Christensen i Kløv for resterende løn 1686.

Opsat 14 dage. (31/1 1688).

Christen Christensen i Skovsted tiltaler Tomas Christensen i Kløv for løn til hans tjenestedreng Poul Jensen for 1686 og til mikkelsdag 1687.

Tomas Christensen vedgik, at han ikke havde betalt ham løn af den årsag, at han ikke kunne gøre fuldt for førkarl, uanset at han havde udtjent sin tjeneste. Dom: Da han har tjent Tomas Christensen året om som en ærlig tjenestekarl bør, skal Tomas Christensen betale ham den resterende løn 31/2 mk.

(2/8). Christen Christensen i Skovsted har stævnet Stephen Christensen ibd. til dom angående den omtvistede jord og spørger vidner, om afgrøden på den omtvistede jord ikke var høstet og bortført, da de høstede deres korn, hvortil de svarede Jo. (13/3 1688).

20. december.

Laurits Jensen i herredsfogedens sted.

Hr. Anders i Sennels tiltaler folk for skyldige lånte penge og korn.
Dom: De skal betale.

(29/11). Erik Christensen af Skinnerup beviste med en opsættelse 22/11, læst på Hundborg herredsting 28/11 og på Hillerslev herredsting 29/11 og nu læst her 20/12, og da er sagen videre opsat 14 dage, eftersom den har været opsat 1 måned. (Hundborg 9/11, Hillerslev 10/1 1688).

Gunde Jacobsen fremstiller folk, der vidner, at en halv øde gård i Sennels, som Stefen Madsen påboede, skyldte 3 td., har ligget øde 1686 og jorden ubrugt. Gården har før ligget til Ålborg hospital.

574

Hillerslev Herreds Tingbog -1687

(25/10). Knud Pedersen på amtmandens vegne lyser efter Baard Nielsen i Kåstrup, som skulle betale 5 mk. for ulydighed mod amtmanden, men man har ingensteds kunnet finde ham eller hans visse bopæl.

Tingbogen slutter for 1687.

575

Hillerslev Herreds Tingbog -1688

HILLERSLEV HERREDS TINGBOG fra 10. januar til 27. marts.

Derefter fortsættes retssagerne i »Justitsprotokol for Hillerslev og Hundborg herreder«.

(Af tingbogen for 1686, november, til 1688, marts, fra fol. 149). Herredsfoged: Emmike Eriksen.

Skriver: Henrik Christensen Skåning. (Søn af skriver Christen Madsen Skåning i Bjerre, som er død).

10. januar, snapstirsdag.

(20/12 1687). Erik Nielsen i Skinnerup har ladet stævne Hans Laursen i Lemming med flere med skriftlig stævning. (Den ene stævningsmand er hans søn Niels Eriksen født ca. 1670!!). Derefter vil han føre vidner på, at Jens Huas skulle have sagt til Erik Christensen, at han var en tyv, og at han havde sagt, at ville rejse en galge til ham. En mand siger, at Jens Huas's folk havde sagt, at Jens Huas havde sagt, at han ville hugge en galge. En kvinde siger, at Erik Christensen var i klammeri med Jens Huas, som var fuld, og da kaldte Jens Huas ham en tyv og hans børn tyvsunger, og at han havde stjålet en økse fra Hans i Lemming. Jens Huas's kone sagde: »Ti stille, hvad ved du af sligt at sige!« Jens Huas sagde: Det har to mænd sagt mig, Erik Nielsen og Christen Madsen i Thisted«.

Jens Huas siger for retten, at han aldrig opsatte en galge, Erik Christensen til spot, og at han ikke ved af, at han skulle have sagt noget, der kunne beskæmme Erik Christensen på hans ære og rygte, for han ved ikke andet, end hvad godt og ærligt er om ham. Om anderledes kan være passeret, er det ham ubevidst og er sketi drukkenskab.

Borgmester Enevold Nielsen spurgte Erik Nielsen, om han ikke var med Erik Christensen i Lemming, da den økse efter Erik Nielsens formening skulle være stjålet. Erik Nielsen svarede, at han flere gange havde været med Erik Christensen. Borgmesteren spurgte igen, om han var med på den rejse. Erik Nielsen vil ikke svare, men fører flere vidner om, hvad Jens Huas havde sagt.

Derefter tilbyder Erik Nielsen, at han uden videre protest vil gøre Erik Christensen en ærlig erklæring, og ønsker, at Erik Christensen eller hans husbond vil revse ham, der efter vidnesbyrdene var den skyldige og igenkalde den hårde irettesættelse mod ham. Ellers ville han nu og altid efter hans skyldighed respektere Erik Christensen, hans hustru og børn som ærlige folk. (17/1).

Peder Markussen i Thisted har stævnet Oluf Bådsgård i Hansted og Peder Hansen i Kjelstrup for, hvad de er ham skyldige.

Opsat 1 måned. (7/2).

Oluf Pedersen Langgård tiltaler folk for gæld. Opsat 8 dage.

576

Hillerslev Herreds Tingbog -1688

Niels Tomsen i Hunstrup på hr. Christen Pedersen Ølands vegne i Hunstrup på den ene side og på Christen Schytte ibd. på den anden side fremlægger en missive fra Peder Sørensen i Løgstør, og nu tog Christen Christensen Skytte Niels Tomsen i hånd og på Peder Sørensens vegne gav hr. Christen afkald for arv, som Peder Sørensens hustru Lisbet Olufsdatter kunne tilfalde efter hendes sal. broder Poul Olufsen, som døde i Hunstrup præstegård.

Niels Christensen i Lille Hillerslev forbyder på sin principals vegne alle at have nogen ulovlig brug i hans husbonds tjeneres jord.

(13/12 1687). Henrik Christensens sag opsat 14 dage for tidens kortheds skyld. (7/2).

17. januar.

Niels Christensen i Lille Hillerslev på. hans husbonds tjeners Anders Jensens vegne i Store Hillerslev har stævnet Christen Nielsen i Hjardemål til dom for en forskrivning, han ikke har overholdt. Han irettelægger en kontrakt, hvorefter Anders Jensen, født i Hjardemål og hans svoger Christen Nielsen i Hjardemål er blevet enige om, at Christen Nielsen skal beholde alt, hvad der kunne tilkomme Anders Jensen i den gård, som Christen Nielsen nu har overtaget. Derimod skal Christen Nielsen give Anders Jensen 20 sldl. i 2 terminer 11/1 1682 og mortensdag 1682 og en grå stjernet stud og den at opføde og hans kost til Philippi-Jacobi dag, og hvis han bliver i gården længere, skal han beholde den lille vesterstue og en seng deri i sommer eller den stund (= så længe) han vil eller vi kan forliges derom, og en seng, som huset formår med sengeklæder. Dateret Hjardemål 11/1 1682.

Christen Nielsen har betalt det meste, og Anders Jensen har fået en stud. Nu siger Christen Nielsen, at Anders Jensen har boet hos ham en tid og fået kosten, og han har fået et jernbundet skrin, da han flyttede til Hillerslev 4 år efter kontraktens oprettelse.

Dom: Han skal betale det resterende. Hvad han kan have at kræve Anders Jensen for, kan han søge ved retten.

Hæderlige og vellærde Jens Nielsen Thrøy i Hjørdemål fremlægger på Peder Mikkelsen Damsgårds vegne et skøde fra Peder Christensen i Overgård i Vigsø og Oluf Christensen Krog i Vigsø til Peder Mikkelsen Damsgård på en vejrmølle på Kølbygårds tilhørende grund ved Hjørdemål by, hvilken mølle med stub og stenbjælke og husværelse, som mølleren ibor herefter skal tilhøre Peder Mikkelsen Damsgård. '

Medunderskriver ærlig og forstandig mand Laurits Pedersen Langgård, boende i Hjørdemål. (31/1).

Peder Mortensen i Thisted tiltaler Jens Christensen Huas i Skinnerup for den arv, han har annammet til sig angående Jens Andersen Tilsted efter sal. Anders Nielsens hustru i Hjørdemål, som døde 1682.

Opsat 14 dage. (31/1).

577

Hillerslev Herreds Tingbog - 1688

Oluf Pedersen Langgård af Thisted tiltaler Peder Pedersen ved Led i Hjørdemål for en lånt sletdaler.

Dom: Han skal betale.

(10/1). Erik Christensen forlanger dom over Erik Nielsen for æresskælden. Erik Nielsen kommer som sædvanligt med udflugter.

Dom: Erik Nielsen har, siden sagen opkom, idelig beflittet sig på at lade indføre i tingbogen adskilligt til Erik Christensens beskæmmelse. Han bør her for retten, hvilken tingdag Erik Christensen begærer det, give ham en fuldkommen og fornøjelig erklæring og herefter forskåne ham, hans hustru og børn for sådanne utilbørlige og ubevislige påsagn, såfremt han ikke vil lide efter loven, og derforuden for ibragte bekostning og pengespilde betale Erik Christensen 5 rdl. inden 15 dage. (Sagen fortsætter).

Erik Christensen har ladet stævne Jens Christensen Huas til dom for skældsord, han mig Erik Christensen har haft etc. (Ikke mere). (24/1).

Niels Christensen i Lille Hillerslev tiltaler nogle af Ørum tjenere for resterende afgifter (ikke specificeret).

Opsat 14 dage. 24. januar.

Læst forordning om kop-, kvæg- og ildstedskat.

Anders Tomsen Vestergård i Nors på samtlige 8 mænds vegne, som 1687 har betjent retten begærer tingsvidne om, at de flittig har betjent retten, som de burde gøre.

Niels Christensen i Lille Hillerslev på sin principals vegne har stævnet samtlige Brund mænd til at vidne om tømmeret fra to gårde, nemlig Jens Knudsens og Erik Lauritsens, om de har taget eller købt noget, eller om de ved hvor det var blevet af. De to gårde er nedbrudt. Nogle siger, at de har købt lidt, og at de har hørt, at Kirsten Eriksdatters hus skal være bygget af tømmer fra Erik Lauritsens gård. Jens Knudsen var på et grandestævne blevet spurgt, om han havde fået lov af husbonden til at tage noget tømmer af den gård, han før boede på. Han svarede nej, men han tog det fra husbondens grund og satte det på husbondens grund igen. En siger, at Jens Knudsen lagde noget tømmer om i hans gård af frygt for, at det skulle blive stjålet, og der ligger det endnu. En vidner, at Jens Knudsen og hans moder og Erik Laustsen boede i deres gårde, til de faldt ned, men hvad de gjorde ved tømmeret, vidste han ikke. En har set, at Erik Laustsens kone havde båret nogle træer fra Jens Knudsens gård.

Nogle indstævnede var ikke mødt. De blev forelagt at møde om 8 dage. (31/1). Anders Christensen Kåstrup i Thisted tiltaler Mikkil Christensen Bødker i Kjelstrup for lånt korn og for skyld for 1/2 td. kul.

Dom: Han skal betale.

578

Hillerslev Herreds Tingbog -1688

Christen Nielsen på Ballerum beklagede, at han for armods og skrøbeligheds skyld måtte begære kundskab og vidne af 22 mænd og ellers alle, som var til stede. De vil give ham kundskab om hans ringe tilstand og lejlighed, hvormed han agter at besøge godtfolk, hvorfor de bevidner, at der er påkommet ham en stor svaghed i lemmerne, så han ikke kan arbejde og tjene føden til sig og sin fattige hustru og mange små uopfødte børn, hvorover han er gerådet i største armod og fattigdom, som af sognepræstens attest kan erfares.

(17/1). Erik Christensen af Skinnerup begærer opsættelse 14 dage, da han ikke har fået sine dokumenter udtaget af tingbogen angående han og hans hus. Opsat 14 dage. (7/2).

Tøger Tordsen i Store Hillerslev har stævnet Scharis Jensen i Kjelstrup, men anmodede selv om at få sagen opsat 14 dage.

Opsat 14 dage. 31. januar.

Læst forbud mod fremmede silkestoffer og tafter at handel med eller bære i klæder i Danmark.

(17/1). Peder Mikkelsen i Damsgård i Hjardemål sogn har fået skøde på en mølle. Nu tager sælgerne, Peder Christensen i Overgård og Oluf Christensen Krog begge af Vigsø, ham i hånd og bekræfter skødet.

(17/1). Peder Mortensen af Thisted han sag mod Jens Huas opsat 14 dage.
(7/2). Niels Christensen, delefoged til Ørum tilsteder endnu 14 dages opsættelse, og de skyldige skal forinden betale deres restancer.

(24/1). De indstævnedede Brund mænd, der for 8 dage siden blev pålagt at møde, var endnu ikke mødt, men to mænd havde været i Brund og spurgt konerne til dem, der sidst vidnede, om de kunne bekræfte deres mands vidnesbyrd. Det kunne de undtagen Jens Knudsens hustru, som vidnede, at hun for 2 år siden lå syg 4 uger hjemme i den gård de da beboede, og siden kom hun til Lønnerup og lå syg der i 7 uger, og hendes mand var hos godtfolk og tjente. Desmidlertid blev det meste borttaget af deres gård. Hun havde ikke set nogen tage tømmer, og hun havde intet solgt, eller givet bort uden det, som Christen Iversen har bekendt, at hans hustru har fået af hende.

(13/12 1687). Den sag mellem Tomas Christensen i Kløv og Niels Christensen i lille Hillerslev angående Maren Pedersdatter opsat 14 dage.
(14/2).

7. februar.

Gunde Jacobsen Ulf på Laurits Nielsen i Thisted hans vegne tiltaler folk for skyld efter regnskabsbog.

Dom: De skal betale.

579

Hillerslev Herreds Tingbog -1688

Clemend Lorentz Jørgensen på sin husbond Sophie Gyldenstjerne, sal. Jens Sehesteds til Holmgård hendes vegne tiltaler sal. Niels Sehesteds tjenere i herredet for restancer. De indstævnedede mødte og erklærede, at de ikke kunne svare efter den gamle jordebog, men ville bestræbe sig på at betale efter kommissærernes afsigt. (Sagen fortsætter).

Samme har indstævnet sal. Niels Sehesteds arvingers tjenere til dom.

Dom: De skal betale efter den takst, som kommissærerne har sat på deres gårde og betale restancerne, så vidt de ikke med kvitteringer kan bevise noget at være betalt.

(10/1). Peder Marcussen i Thisted tiltaler Oluf Christensen Bådsgård i Hansted for nogle støvler, han har købt af Peder Marcussen på Bådsgård Strand. Noget er betalt.

Dom: Han skal betale.

Peder Pedersen Tverborg får afkald fra Niels Pedersen Skinderup ved Klitmøller, Jens Christensen Frøkjær, Jens Nielsen i Nors, Jens Pedersen Tverborg og Inger Pedersdatter på den ene side, på arv, som kunne tilfalde dem eller deres hustruer efter deres sal. forældre. Ligeså får han afkald fra Niels Mortensen i Nørhå.

(17/1). Peder Mortensen i Thisted har stævnet Jens Christensen Huas i Skinderup angående en arvepart, som kunne tilfalde Jens Andersen Degnbøel i Thisted efter sal. Anders Nielsens hustru, som boede og døde i Hjørdemål 1682 7/11 og iredtelagde en kontrakt imellem dem og satte i rette, at Jens Huas bør gøre Jens Andersen rigtighed for samme arvelod, som det af kontrakten ses, at han har annammet til sig pantebrev.

Opsat 14 dage. (21/2).

(10/1). Niels Christensen i Lille Hillerslev på Henrik Christensen Skånings vegne tiltaler efter opsættelse 12/12 sidst de personer, der ikke har betalt skriverkorn til sal. Christen Skrivers.

Dom: De skal betale.

Niels Christensen i Lille Hillerslev tilbyder sig til genmæle mod Poul Olufsen ved klitmøller og Oluf Christensen Krog i Vigsø, som har indstævnet ham. Hvis de ikke tiltaler ham for noget, formener han sig at være fri, til han indstævnes igen.

(24/1). Erik Christensens sag fremdeles opsat 14 dage, da Jens Huas agter at erklære sig imod sådan en hård procedure. (21/2).

14. februar.

Christen Tomsen i Bundgård i Tømmerby sogn på Johan Clausen i Tyrrestrup, Christian Juels fuldmægtig, hans vegne har stævnet Hans Nielsen i Hesseldal til dom for restancer.

580

Hillerslev Herreds Tingbog - 1688

Hans Nielsen svarer i en missive, at han har truffet baronen selv og forevist kommissærernes ansættelse af gården, hvorfor han mener, at han ikke bør svare af mere, end han nu skatter af, særlig da gården forringes år efter år. Dom: Han skal betale efter kommissærernes ansættelse af hartkornet.

Mikkell Christensen Foged på Torp på sin husbonds tjener, Christen Mikkelsen i Rær, hans vegne tiltaler forskellige for skyld. Ingen mødt.

Dom: De skal betale.

(31/1). Niels Christensen i Lille Hillerslev fremlagde en skriftlig iredtesættelse her af tinget 13/12 sidst og begærede dom. Han beråber sig på, at han vil føre vidner i dag 8 dage.

Opsat 8 dage, og da skal Niels Christensen bevise, at Tomas Christensen i Kløv har lovet at betale denne fordring.

Mikkell Christensen foged æsker en dom af Niels Christensen i Lille Hillerslev angående Søborg engdige. Han har betalt Niels Christensen for dommen. Niels Christensen nægter ikke, at der er betalt noget for dommen, men den kan ikke udleveres til Mikkell foged eller andre, fordi den indeholder, at de af Søborg, Votborg og andre, deri er interesserede og

tildømt at vogte for deres hegne, som støder på Hillerslev og Kåstrup fælled.

Oluf Christensen Krog i Vigsø tiltaler nogle folk for skyld. De er ikke mødt. Dom: De skal betale.

Anders Christensen i Hovsør på sin søster Inger Christensdatters vegne i Østerild på den ene side og Christen Andersen ibd. på den anden side beretter, at Peder Jensen i Østerild er død og hans enke Inger Sørensdatter har opladt gården, de iboede, til unge karl Christen Andersen, som har lovet og nu for retten lover at tage hendes datter Anne Pedersdatter til ægte, da er de kommet således overens, at Inger Christensdatter skal være hos dem og have sit ophold som hidtil. Hvis datteren dør, eller hvis de ikke kan forliges, er der i kontrakten fastsat en aftægtsydelse.

Niels Christensen på sin husbonds vegne tillader fremdeles opsættelse, så hans tjenere kan betale deres restancer.

Opsat 14 dage. 21. februar. Læst forordning om Højesterets holdelse 27/8:

Knud Pedersen på amtmandens vegne bekendtgør, at hver herredsmænd i Hundborg, Hillerslev herreder og i Nørhå skal give 2 sk. af hver td. hartkorn, og hver husmand, som ikke er anført i matrikelen for hartkorn, skal betale 2 sk. til opbyggelse af et tinghus.

581

Hillerslev Herreds Tingbog -1688

(7/2). Erik Christensen af Skinnerup fremlægger et tingsvidne af 10/1, af Erik Nielsen forhvervet, hvori det meldes, at Jens Christensen Huas er kommet med ukvemsord imod Erik Christensen, men han erklærede, at han ikke ved af at have sagt det, men det kan være sket i drukkenskab. Nu erklærer Jens Huas her for retten, at han giver Erik Christensen en undskyldning og beder om tilgivelse, og han lover at give Erik Christensen 1 rdl., som han må uddele til de fattige efter eget skøn.

Jens Huas skal betale 4 rdl. i omkostninger. Dermed er sagen afgjort.

(7/2). Peder Mortensen i Thisted på Jens Andersen (Degnbol) i Thisted hans vegne efter forrige indførte begærer dom, hvorpå han fremlægger udtog af tingbogen 7/11 1682, hvor der er indført en kontrakt mellem Jens Huas i Skinnerup på egne og medarvingers vegne og Søren Laustsen i Bloksgård på Anders Nielsens vegne i Hjardemål, som lover at give arvingerne efter hans hustru (Johan Christensdatter) 200 rdl. in alles. Jens Huas erklærede, at han ikke var tilfreds, medmindre arvingerne også fik en klædning, som Niels Torsted i Thisted havde pantsat til Anders Nielsen. Klædningen blev da overleveret til Jens Huas.

Jens Huas fremlægger en købekontrakt, hvorefter Mads Madsen i Sindrup og Christen Madsen i Tingstrup afstår til Jens Christensen Huas i Sinnerup,

hvad de endnu ikke har fået af denne arv. Læst på Hillerslev herredsting 4/9 1683. Jens Huas irettelægger derefter et skriftligt indlæg, hvori han siger, at den sal. kone havde 2 brødre, en søster og nogle broderbørn, Mads Madsen i Sindrup og Christen Madsen i Tinstrup, af hvem han har købt deres part. Han henviser til en lov, hvorefter han mener, at søskende og søskendebørn (= halvsøskendes børn) arver, men der arves ikke længere ned, så længe nogle af disse er til, og Jens Andersen er søskendebarnsbarn, og kan derfor ikke arve.

Dom: Den afdøde (Johan Christensdatter) var Jens Andersens faders fadersøster. Jens Huas mener, at arven alene skulle tilfalde Jens Andersens farbrødre, men ikke den afdødes broderbørns børn og refererer sig til den allernådigste gamle lov 5,2,44, da jeg dog ikke ved, at denne lov indeholdt mere end 3 bøger. Men da Jens Huas ikke nægter eller fragår, at han har købt den hele broderlod, og han dog ikke kan bevise, at han Mads Madsen og Christen Madsen har solgt andet til ham end deres egne lodder, så, i henhold til lovens 5,2,44 og 45, ved jeg ikke rettere end at tilkende Jens Andersen arv efter hans faders faster, så vidt han ved lod kan tilkomme, som Jens Huas bør udbetale til ham inden 15 dage, og derefter søge sin regres, hvor han bedst vil og kan.

(26/3). Knud Pedersen på amtmandens vegne har stævnet Niels Henriksen i Hansted mølle og Maren Andersdatter i Aggerholm til synspåhør og til dom angående hvad dem imod loven er fundet afvige in decembris.

Opsat 14 dage, da synsmændene ikke er mødt. (Sagen fortsætter).

Samme på samme vegne tiltaler Niels Sørensen i Borup til dom. , Opsat 14 dage.

Emmike Eriksen, herredsfoged, advarer sognemændene i Hillerslev og Skinnerup sogne, at de lader yde deres landstings-rideripenge inden førstkommande tirsdag, hvis de ikke vil pantes.

582

Hillerslev Herreds Tingbog -1688

(11/10 1687). Steffen Christensen i Skovsted har i dag indstillet sig for retten for efter en landstingsdom 15/12 1687 at bede herredsfogeden, Emmike Eriksen, om forladelse for sine grove ukvemsord på tinget 30/8 1687 og bekender, at han ingen skel eller rede har vidst til sine ord.

Desuden betalte han her for retten sagens omkostninger med 10 rdl. 28. februar.

Læst plakat og befaling til stiftamtmand Meiercrone 7/2 1688 om defensionsstyr.

Gunde Ulf på Hans Axel Porses til Momtoft hans vegne har stævnet Jens Skyum i Thisted angående en ko, som han har fået" i udlæg hos Jep Christensen i Skovsted og vidner, nemlig Jep Christensen og hans kone Zidsel Simonsdatter (med flere). De vidner, at Hans Axel Pors har lejet koen ud til Jep Christensen. Dom: Disse vidner burde være ført, inden Jens Skyum fik dom over Jep Christensen og har derfor ingen kraft.

Christen Christensen i Hunstrup på hans husbonds m. Søren Jensen, som var rektor ved Ålborg skole, hans vegne tiltaler Gunde Ulf i Kjelstrup for, hvad hans fader Jacob Ulf var skyldig til Jens Sørensen i Vust efter obligation 1680, 11/5, nemlig 10 rdl. Gunde Ulf har 1686 betalt 5 rdl.

Dom: Han skal betale resten til rektor Søren Jensen i Ålborg.

Emmike Eriksen, herredsfoged, konstaterer, at Niels Christensen i Lille Hillerslev har været ulydig mod ham, idet han ikke efter begæring ville give Emmike Eriksen lyd at administrere retten, så vidt kan eragtes af årsag, han skal være noget beskænket. Herredsfogeden må derefter idømme ham en bøde på 3 lod sølv efter loven 1,12,2.

Mikkel Christensen Foged lyste 1. gang efter en karl, Christen Nielsen, som er rømmet af hans tjeneste hos Peder Sørensen i Rær.

Mikkel Madsen i Rær får afkald fra Søren Simonsen i Hansted på dennes hustrus, sal. Karen Madsdatters vegne på arv efter hendes sal. forældre, Mads Mikkelsen og Maren Nielsdatter som boede og døde i Rær.

6. marts.

Ubbe Christensen i Kaalbye på sin husbonds Oluf Krabbes vegne og irettelagde en kaldsseddel, hvorefter Oluf Krabbe på egne og medarvingers vegne agter at degradere Søgård hovedgård til bøndergods for herefter bedre at kunne klarere kontributioner og derfor lovligt lader dette forkynde til hjemting og landsting, hvorfor også indstævnes amtmanden og amtsforvalteren. Derefter irettelagt en oplysningsseddel, hvori det angives som grund til deklarereringen, at Søgård ikke kan tåle, at der svares kontribution som af en herregård. Underskrevet af Thomas Schwan og Elisabeth Slightenborg, som lavværge Chr. Erichsen.

583

Hillerslev Herreds Tingbog -1688

Mikkel Christensen Foged tiltaler bønder for restancer og lånte penge. Opsat 1 måned. (3/4).

Mikkel Madsen i Rær får afkald fra Dorte Madsdatter med hendes lavværge Oluf Pedersen i Kårse for arv efter hendes forældre Mads Mikkelsen og Maren Nielsdatter, som boede og døde i Rær. Dorte Madsdatter er søster til Mikkel Madsen.

Niels Nielsen Kortegård i Nors giver til kende, at hans hustru Anne Pedersdatter er død og har efterladt sig en lille datter, Dorethe Nielsdatter. Han vil give hende som arv 20 rdl. foruden en kåbe af værdi 4 rdl., en kiste med lås og sengeklæder til en seng, af værdi 4 rdl., og en rød bays trøje. Det skal blive bestående i boet, til hun bliver 18 år, dog under Søren Pedersen i Vilsbøl hans formynderskab.

Christen Eriksen i Store Hillerslev på sin søsterdatter Kirsten Poulsdatters vegne, født i Hillerslev sogn, Kjelstrup by, som i en tid har været på fremmede steder og tjent godtfolk, hvorom hendes moder Maren Eriksdatter fører bevis med sig, at hun har skikket sig ærlig og vel,

begærer skudsmål. Herredsmænd vidner, at hun er datter af sal. Poul Pedersen i Kjelstrup og hustru Maren Eriksdatter, og at hun har levet ærligt, kristeligt og vel.

13. marts.

Oluf Jensen i Thisted tiltaler Peder Lauritsens arvinger i Kåstrup for, hvad han efter regnskabsbog skyldte salig Peder Olufsen i Thisted efter afregning 16/4 1674. Peder Lauritsens søn Salmand Pedersen begærer opsættelse, for at han kan finde kvitteringer.

Opsat 14 dage. (27/3).

Peder Sørensen i Rær lyser 3. gang efter hans borttrømte karl Christen Nielsen. Christen Christensen i Skovsted tiltaler Steffen Christensen i Skovsted og fremlægger 3 tingsvidner 21/6 1687, 28/6 og 13/9 1687 angående pløjning, gravning, usædvanlig vej, dige, ophøstning af korn. Steffen Christensen ikke mødt.

Opsat 8 dage. (20/3). 20. marts.

Peder Sørensen, soldat under det fynske regiment, tiltaler Laurits Sørensen midt i by i Tved sogn med flere til en gæsteretsdom for penge, de er ham skyldig efter kontrakt 26/6 1675 og en lægdsseddel, hvorefter Peder Sørensen, født i Sjørring, er soldat for annekspræstegårds- og kirkegods. Kontrakten lyder på, at han skal være soldat et år fra St. Hans midsommer 1675, og når den tid er omme, kan de akkordere igen. Lægdsbrødrene kan ikke rigtig huske, hvor meget der er leveret og modsiger sig selv.

Dom: De skal betale inden 3 solemærker.

584

Hillerslev Herreds Tingbog -1688

(13/3). Christen Christensen og Staphen Christensen i Skovsted er blevet således forenet om deres tvistighed angående Peder Andersens gård, som de har i fæste, at Steffen Christensen skal gøre den vej færdig, som han havde forpløjet, således som den af arilds tid har været. Han skal lægge tilbage den jord, han har bortpløjet fra Christen Christensens part, og han skal give Christen Christensen 1/2 td. byg for kornet, han havde ompløjet. Han skal betale processens omkostning med 1 rdl., som han betalte her for retten.

Dermed er sagerne afgjort. (27/3).

Christen Nielsen og Christen Mikkelsen, kirkeværger i Østerild sogn tiltaler Venniche Sørensen i Vestergård i Østerild m.fl. for resterende konge- og kirketiende.

Opsat 8 dage. (27/3). 27. marts.

Læst kgl. brev, hvori Emmike Eriksen beskikkes til at være herredsfoged i Hillerslev og Hundborg herreder og Nørhå birk, dat. København 26/11

1687. Læst kgl. brev, hvorefter Anders Lauritsen beskikkes til at være herredsskriver i Hillerslev og Hundborg herreder og Nørhå birk. Dat. 26/11 1687.

Knud Pedersen fremstillede synsmænd, der har synet klitten i Hillerslev herred fra Klitmøller til Skallebæk, hvor de ikke fandt skade at være gjort af nogen værdi. Ej heller fandt de noget, være sig klittag, sener eller sli, enten i reb, tøjlr eller i husene i de omliggende byer.

(20/3). Knud Pedersen fremstillede folk, der i Knud Pedersens nærværelse har skiftet og delt jorden til Peder Andersens gård i Skovsted, som Christen Christensen og Staphen Christensen har i fæste, således (marknavne).

Oluf Bådsgård i Hansted tiltaler Brix Jensen ibd. for penge, han har betalt for ham. Brix Jensen ikke mødt.

Opsat 3 uger.

Gunde Jacobsen Ulf i Kjelstrup udsteder denne dom efter fuldmagt fra Knud Pedersen.

Emmike Eriksen tiltaler Christen Knudsen i Vorringgård efter en obligation, udstedt af Søren Christensen i Vorringgård til Anders Nielsen i Hedegård i Rær sogn, på 16 rdl., dateret 24/11 1671.

Desuden fremlagt en transport, udgivet af Niels Andersen i Hedegård til Emmike Eriksen på obligationen. Anders Nielsen var Niels Andersens hustrus fader.

Christen Knudsen irettelægger en dom af Thisted byting 1682 24/9 angående Søren Christensens bo, udstedt af Emmike Eriksen. Sættedommeren finder, at denne dom ikke har noget med den foreliggende sag at gøre.

Dom: Christen Knudsen skal betale.

585

Hillerslev Herreds Tingbog -1688

(20/3). Christen Nielsen og Christen Mikkelsen, kirkeværgere i Østerild sogn tiltaler efter opsættelse 8 dage Venniche Sørensen af Vestergård i Østerild og flere for resterende konge- og kirketiende.

Venniche Sørensens tjener, tjenende på Vestergård irettelægger et skriftligt indlæg fra Venniche Sørensen, hvori han siger, at hans faste bopæl er på Ågård, hvor han burde stævnes. Desuden har hans medarbejder, hr. Svend Lauritsen i Jetsmark og hr. Jørgen Sørensen i Junget præstegård, hans broder, part i avlen, så de bør stævnes og søges på deres bopæl.

Dom: De indstævnede er ikke mødt, men Vennike Sørensen påstår i sit indlæg, at hans medarbejder bør stævnes på deres bopæl. Da imidlertid stævningen er forkyndt i Vestergård, og Søren Jensen har indavlet kornet,

og Vennike Sørensen og hans folk har udtærsket det, skal han såvel som de øvrige indstævnedede betale. Han kan da søge sin regres hos hans medarvinger.

Gunde Ulf æskede på Staphen Christensens vegne de tingsvidner, Christen Christensen tog imod ham. Gunde Ulf formener, at de er betalt, og at de derfor bør udleveres.

(13/3). Oluf Jensen i Thisted og Salmand Pedersen af Kåstrup har akkorderet, således at Salmand Pedersen og hans medarvinger skal give Oluf Jensen 5 sldl. (Hermed ender Hillerslev herreds tingbog. Hillerslev herred, Hundborg herred og Nørhå birk udgjorde herefter et retsområde, der betegnedes HillerslevHundborg herreder, og retssagerne fra den følgende tid findes i »Justitsprotokol for Hillerslev-Hundborg herreder«. Den første begynder 3. april 1688).

Resten af året 1688, se side 818-837.